

การพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมทางการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะ  
สำหรับครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

นายจรศักดิ์ สังข์เจริญ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต  
สาขาวิชาการศึกษานอกระบบโรงเรียน  
ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา  
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย  
ปีการศึกษา 2553  
ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

DEVELOPMENT OF A NON-FORMAL EDUCATION TRAINING MODEL TO ENHANCE  
COMPETENCIES FOR TEACHERS AT COMMUNITY LEARNING CENTERS

Mr.Kajornsak Sungcharoen

A Dissertation Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements  
for the Degree of Doctor of Philosophy Program in Non-Formal Education

Department of Educational Policy, Management and Leadership

Faculty of Education

Chulalongkorn University

Academic Year 2010

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมทางการศึกษานอกระบบ  
โรงเรียนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะสำหรับครูศูนย์การเรียนรู้  
ชุมชน

โดย

นายขจรศักดิ์ สังข์เจริญ

สาขาวิชา

การศึกษานอกระบบโรงเรียน

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

รองศาสตราจารย์ ดร.อาชัญญา รัตนอุบล

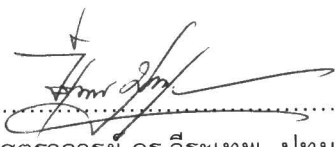
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

ดร.ชลทิตย์ เอี่ยมสำอางค์

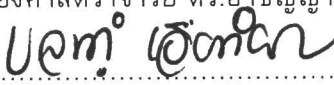
คณะกรรมการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง  
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาตรีบัณฑิต

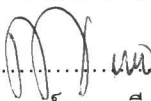
  
..... คณบดีคณะครุศาสตร์  
(ศาสตราจารย์ ดร.ศิริชัย กาญจนวาสี)

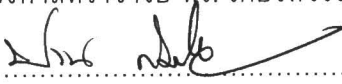
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

  
..... ประธานกรรมการ  
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระเทพ ปทุมเจริญวัฒนา)

  
..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก  
(รองศาสตราจารย์ ดร.อาชัญญา รัตนอุบล)

  
..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม  
(ดร.ชลทิตย์ เอี่ยมสำอางค์)

  
..... กรรมการ  
(รองศาสตราจารย์ ดร. เกียรติวรรณ อมาตยกุล)

  
..... กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย  
(ดร.ปาน กิมปี)

ขจรศักดิ์ สังข์เจริญ : การพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมทางการศึกษานอกระบบ  
โรงเรียนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะสำหรับครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน. (DEVELOPMENT  
OF A NON-FORMAL EDUCATION TRAINING MODEL TO ENHANCE  
COMPETENCIES FOR TEACHERS AT COMMUNITY LEARNING  
CENTERS) อ. ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก : รองศาสตราจารย์ ดร. อาชัญญา  
รัตนอุบล, อ. ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ดร.ชลทิตย์ เอี่ยมสำอางค์, 357 หน้า.

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1)วิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการใน  
การเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ สมรรถนะการพัฒนาผู้เรียน และสมรรถนะการ  
บริหารกลุ่มผู้เรียนของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน 2) พัฒนารูปแบบการฝึกอบรมทาง  
การศึกษานอกระบบโรงเรียนตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองและการจัดการเรียนรู้  
แบบเร่งรัดเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะ 3 ด้านสำหรับครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน 3) ศึกษาผลของ  
การใช้รูปแบบการฝึกอบรมที่ได้พัฒนาขึ้น 4) วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็น  
อุปสรรคต่อการใช้รูปแบบการฝึกอบรมดังกล่าว ในการวิจัยครั้งนี้ใช้การวิจัยแบบกึ่งทดลอง  
โดยใช้แผนแบบการทดลองสองกลุ่มวัดก่อน-หลังการทดลอง วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการ  
วิเคราะห์เนื้อหา และการใช้สถิติเชิงพรรณนา โดยประชากรคือครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนใน  
ประเทศไทย

ผลการวิจัยพบว่า 1)สภาพการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้  
การพัฒนาผู้เรียนและการบริหารกลุ่มผู้เรียน ของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนยังมีไม่เพียงพอ  
ปัญหาของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนคือ การขาดความรู้ด้านศาสตร์การสอนผู้ใหญ่และมีความ  
ต้องการการอบรมในหัวข้อ การวิจัยในชั้นเรียน การจัดการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่ การสร้าง  
สื่อนวัตกรรม และการใช้สัญญาการเรียนรู้ 2) รูปแบบการฝึกอบรมในการพัฒนาสมรรถนะ  
3 ด้านให้แก่ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนประกอบด้วยองค์ประกอบด้าน ภารกิจ ความต้องการ  
ลักษณะทางกายภาพ การออกแบบหลักสูตร การออกแบบการประเมินผล การออกแบบ  
กิจกรรม การออกแบบกายภาพ และการดำเนินการอบรมตามขั้นตอน ACCELERATE 3)  
ผลการใช้รูปแบบการฝึกอบรมดังกล่าว พบว่าสามารถเสริมสร้างสมรรถนะ 3 ด้าน ของกลุ่ม  
ทดลองให้มีระดับที่สูงขึ้นกว่ากลุ่มควบคุมที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 4) ปัจจัยที่ส่งเสริมการใช้  
รูปแบบการฝึกอบรม ได้แก่ บรรยากาศ เนื้อหา กิจกรรม การจัดการเรียนรู้ วิทยากร  
ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคการใช้รูปแบบการฝึกอบรม ได้แก่ ข้อจำกัดด้านสถานที่ เวลา วิทยากร  
ขาดความสามารถ ขาดแหล่งเรียนรู้ ขาดงบประมาณ

ภาควิชา นโยบาย การจัดการ  
และความเป็นผู้นำทางการศึกษา  
สาขาวิชา การศึกษานอกระบบโรงเรียน  
ปีการศึกษา 2553

ลายมือชื่อนิสิต อรุณ A.

ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก อรุณ 30/  
ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม อรุณ 30/

# # 5084523127 : NON-FORMAL EDUCATION

KEYWORDS : NON-FORMAL EDUCATION TRAINING MODEL DEVELOPMENT / SELF-DIRECTED LEARNING / ACCELERATED LEARNING / TEACHERS AT COMMUNITY LEARNING CENTERS / COMPETENCIES

KAJORNSAK SUNGCHAROEN : DEVELOPMENT OF A NON-FORMAL EDUCATION TRAINING MODEL TO ENHANCE COMPETENCIES OF TEACHERS AT COMMUNITY LEARNING CENTERS. ADVISOR : ASSOC-PROF. ARCHANYA RATTANA-UBOL, Ph.D., CO-ADVISOR : CHONLATIT IAMSUMANG, Ph.D., 357 pp.

The main objectives of this research were : 1) to analyze the problems and needs to improve competencies of teachers at the community learning centers. 2) to develop a non-formal educational model based on the concepts of Self-directed Learning and Accelerated Learning which were designed for improving the teachers' competencies. 3) to study the results from implementing the non-formal educational model. 4) to analyze supporting and obstructive factors of using a model. This was a Quasi-experimental research using non-randomized control groups pretest-posttest design. Using content analysis and descriptive statistics. The population was teachers at the community learning centers in Thailand.

The major findings were as follows : 1) there was insufficient training offered for the teachers. Their problem is lacking of knowledge about adult learning arrangement. They need to be developed in class room research, adult learning arrangements, creating innovative learning tools , and using learning contracts. 2) The training model comprises job duties, needs, physical environment, and the design of curriculum , evaluation, learning activities, physical environment and development steps of ACCELERATE. 3) the result of using the model has been shown enhancement of the 3 competencies of the experimental group that were higher than the control group at 0.05 significant level. 4) the supporting factors were atmosphere , contents , activities learning arrangement , and trainer , the obstructive factors were unsuitable place , inability trainer, lack of time, resources, and budget.

Department : Educational Policy,  
Management and Leadership  
Field of Study : Non-Formal Education  
Academic Year : 2010

Student's Signature Kajornsak S.  
Advisor's Signature Archanya R.  
Co-advisor's Signature Cholatit Iamsung.

## กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้รับการสนับสนุนทุนวิจัยจาก “ ทุน 90 ปี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย “ กองทุนรัชดาภิเษกสมโภช

วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลงได้ เพราะความเมตตา การดูแลเอาใจใส่ อุทิศเวลาให้คำปรึกษาและแนะนำอย่างเต็มที่ จาก รองศาสตราจารย์ ดร.อาชัญญา รัตนอุบล อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ นับเป็นพระคุณที่ผู้วิจัยจะจดจำตลอดไป ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ดร.ชลทิพย์ เอี่ยมสำอางค์ ที่ให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ ช่วยเหลือ และให้กำลังใจตลอดมา ตั้งแต่เริ่มดำเนินการวิจัยเป็นต้นมา

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ดร.ปาน กิมปี ดร.วิรุฬ นิลโมจน์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระเทพ ปทุมเจริญวัฒนา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรรณ ปทุมเจริญวัฒนา ดร.ชรินทร์ สุขเจริญ ดร.สีบสกุล สอนใจ นาวาเอกผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทำนุ ดุษฎีพัฒนกุล ดร. อมรา ปฐภิญโญบุรณัฏ์ ดร.วิชุดา กิจธรรม อาจารย์วรวิทย์ กิตติคุณศิริ อาจารย์องอาจ วีรภัทรสกุล ที่สละเวลาอันมีค่าในการเป็นผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบภาพเครื่องมือวิจัย และเมตตาให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์วรวิทย์ กิตติคุณศิริ อาจารย์สำราญ นาคทอง และครูศูนย์การเรียนชุมชน สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเพชรบุรี ที่ให้การสนับสนุนสถานที่ในการทำวิจัยและอำนวยความสะดวกในทุกเรื่องจนผู้วิจัยสามารถดำเนินการทดลองได้เป็นผลสำเร็จ

## สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญภาพ.....	ฌ
สารบัญแผนภูมิ.....	ณ
บทที่	
1 <b>บทนำ</b> .....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	14
สมมติฐานการวิจัย.....	14
ขอบเขตของการวิจัย.....	16
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	17
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	19
2 <b>เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง</b> .....	21
การศึกษานอกระบบโรงเรียน.....	21
การจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนในประเทศไทย.....	28
ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน (กศน.ตำบล).....	43
การฝึกอบรมทางการศึกษานอกระบบโรงเรียน.....	63
โปรแกรมทางการศึกษานอกระบบ.....	65
The Critical Event Model.....	68
การจัดการเรียนรู้แบบนำตนเอง.....	71
การจัดการเรียนรู้แบบเร่งรัด.....	79
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	92
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	95

บทที่	หน้า
<b>3</b>	<b>วิธีดำเนินการวิจัย..... 105</b>
	ระยะที่ 1 เพื่อวิเคราะห์สภาพ ปัญหา และความต้องการในการพัฒนา สมรรถนะสำหรับครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน..... 107
	ระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมทางการศึกษานอกระบบโรงเรียน ตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองและการจัดการเรียนรู้แบบเร่งรัดเพื่อ เสริมสร้างสมรรถนะสำหรับครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน..... 112
	ระยะที่ 3 การศึกษาผลของการใช้รูปแบบการฝึกอบรมทางการศึกษานอกระบบ โรงเรียนตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองและการจัดการเรียนรู้แบบ เร่งรัดเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะสำหรับครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน..... 116
	ระยะที่ 4 การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการใช้ รูปแบบการฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้นมา..... 120
<b>4</b>	<b>ผลการวิเคราะห์ข้อมูล..... 124</b>
	ผลการวิเคราะห์ สภาพ ปัญหา และความต้องการในการพัฒนาสมรรถนะ สำหรับครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน..... 125
	ผลการพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมทางการศึกษานอกระบบโรงเรียนตาม แนวคิดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองและการจัดการเรียนรู้แบบเร่งรัดเพื่อ เสริมสร้างสมรรถนะสำหรับครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน..... 144
	ผลการทดลองใช้รูปแบบการฝึกอบรมทางการศึกษานอกระบบโรงเรียนตาม แนวคิดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองและการจัดการเรียนรู้แบบเร่งรัดเพื่อ เสริมสร้างสมรรถนะสำหรับครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน..... 151
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็น อุปสรรคต่อการใช้รูปแบบการฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้นมา..... 158
<b>5</b>	<b>สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ..... 170</b>
	สรุปผลการวิจัย..... 172
	อภิปรายผลการวิจัย..... 181
	ข้อเสนอแนะจากการวิจัย..... 196
	<b>รายการอ้างอิง..... 199</b>
	<b>ภาคผนวก..... 210</b>
	ภาคผนวก ก รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญแยกตามสาขาวิชา..... 211
	ภาคผนวก ข การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย..... 213
	ภาคผนวก ค รูปแบบการฝึกอบรม 1..... 258



บทที่	หน้า
ภาคผนวก ง รูปแบบการฝึกอบรม 2.....	278
ภาคผนวก จ ตัวอย่างชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง.....	329
ภาคผนวก ฉ การสร้างแบบทดสอบ.....	332
ภาคผนวก ช รายชื่อผู้เข้าร่วมสัมมนาฯกลุ่ม.....	354
ภาคผนวก ซ รูปภาพการฝึกอบรม.....	356
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	357

## สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แสดงจำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของคนไทยอายุ 15-59 ปี ในปี 2550 – 2552.....	2
2	การเปรียบเทียบแบบประเมินสมรรถนะครูและแบบประเมินครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน.....	9
3	โครงสร้างหลักสูตรตามหลักเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษานอกโรงเรียนระดับประถมศึกษา.....	39
4	โครงสร้างหลักสูตรตามหลักเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น.....	40
5	โครงสร้างหลักสูตรตามหลักเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย.....	40
6	การเปรียบเทียบแบบประเมินสมรรถนะครูและแบบประเมินครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน.....	61
7	การเปรียบเทียบรูปแบบการเรียนรู้แบบเร่งรัด.....	88
8	แสดงขั้นตอนการดำเนินการอบรม ACCELERATE.....	101
9	แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่าง.....	108
10	แสดงภาพรวมขั้นตอนการดำเนินการอบรมในการวิจัยในระยะที่ 3.....	118
11	จำนวนและร้อยละของข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม .....	125
12	แสดงข้อมูลเกี่ยวกับสภาพ ในการเสริมสร้างสมรรถนะสำหรับครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน.....	127
13	แสดงข้อมูลเกี่ยวกับสภาพ ในการเสริมสร้างสมรรถนะสำหรับครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการฝึกอบรม.....	128
14	แสดงข้อมูลเกี่ยวกับสภาพ ในการเสริมสร้างสมรรถนะสำหรับครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน.....	129
15	แสดงข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการ ในการเสริมสร้างสมรรถนะสำหรับครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน.....	132
16	แสดงการสรุปข้อมูลจากการสัมภาษณ์เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการในการเสริมสร้างสมรรถนะสำหรับครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน.....	135

ตารางที่	หน้า	
17	แสดงสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ สมรรถนะการพัฒนาผู้เรียน และ สมรรถนะการบริการกลุ่มผู้เรียน โดยจำแนกเป็นจุดประสงค์การเรียนรู้และ เนื้อหาการอบรมที่สอดคล้องกัน.....	141
18	แสดงเนื้อหาการอบรมที่มีลำดับความสำคัญและความจำเป็นมากที่สุด.....	143
19	แสดงการเปรียบเทียบผลคะแนนเฉลี่ยด้านพุทธิพิสัย จากการทดสอบก่อน เข้ารับการอบรม ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม.....	151
20	แสดงการเปรียบเทียบผลคะแนนเฉลี่ยด้านพุทธิพิสัย จากการทดสอบก่อน และหลังเข้ารับการอบรม ของกลุ่มทดลอง.....	152
21	แสดงการเปรียบเทียบผลคะแนนเฉลี่ยด้านพุทธิพิสัย จากการทดสอบหลัง เข้ารับการอบรม ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม.....	152
22	แสดงการเปรียบเทียบผลคะแนนเฉลี่ยด้านจิตพิสัย จากการทดสอบก่อน เข้ารับการอบรม ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม.....	152
23	แสดงการเปรียบเทียบผลคะแนนเฉลี่ยด้านจิตพิสัย จากการทดสอบก่อน และหลังเข้ารับการอบรม ของกลุ่มทดลอง.....	153
24	แสดงการเปรียบเทียบผลคะแนนเฉลี่ยด้านจิตพิสัย จากการทดสอบหลังเข้า รับการอบรม ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม.....	154
25	แสดงการเปรียบเทียบผลคะแนนเฉลี่ยด้านทักษะพิสัย จากการทดสอบก่อน เข้ารับการอบรม ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม.....	154
26	แสดงการเปรียบเทียบผลคะแนนเฉลี่ยด้านทักษะพิสัย จากการทดสอบก่อน และหลังเข้ารับการอบรม ของกลุ่มทดลอง.....	155
27	แสดงการเปรียบเทียบผลคะแนนเฉลี่ยด้านทักษะพิสัย จากการทดสอบหลัง เข้ารับการอบรม ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม.....	155
28	แสดงผลสรุปการสังเกตอย่างไม่เป็นทางการ ระหว่างดำเนินการอบรมให้แก่ กลุ่มทดลอง.....	156
29	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลประเมินผลการอบรม.....	159
30	แสดงการวิเคราะห์ข้อมูลการตอบแบบประเมินผลการอบรม ในส่วนคำถาม ปลายเปิด.....	160
31	แสดงการสรุปข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม เพื่ออภิปรายถึงปัจจัยส่งเสริม และปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการใช้รูปแบบการฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้น.....	161

ตารางที่		หน้า
32	แสดงเนื้อหาการอบรมที่มีลำดับความสำคัญและความจำเป็นมากที่สุด.....	174
33	แสดงค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามในส่วนของข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม.....	216
34	แสดงค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสภาพ ในการเสริมสร้างสมรรถนะสำหรับครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน.....	220
35	แสดงความเที่ยงของแบบสอบถามข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสภาพ ในการเสริมสร้างสมรรถนะสำหรับครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน โดยใช้สัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronback's Alpha) .....	221
36	แสดงค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัญหาและความต้องการ ในการเสริมสร้างสมรรถนะสำหรับครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน.....	227
37	แสดงความเที่ยงของแบบสอบถามข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับ ปัญหาและความต้องการ ในการเสริมสร้างสมรรถนะ สำหรับครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน โดยใช้ สัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronback's Alpha).....	228
38	แสดงค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสัมภาษณ์เพื่อศึกษาสภาพปัญหา และความต้องการในการเสริมสร้างสมรรถนะสำหรับครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ที่ประกอบด้วย สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ สมรรถนะการพัฒนาผู้เรียนและสมรรถนะการบริหารกลุ่มผู้เรียน.....	233
39	แสดงค่า ดัชนีความสอดคล้อง ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (KR20) ค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบส่วนที่ 1.....	242
40	แสดงค่า ดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบทดสอบส่วนที่ 2.....	246
41	แสดงค่า ดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบทดสอบส่วนที่ 3.....	249
42	แสดงค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบประเมินผลการอบรม.....	252
43	แสดงค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบคำถามสำหรับการสนทนากลุ่ม.....	257
44	แสดงสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ สมรรถนะการพัฒนาผู้เรียน และสมรรถนะการบริการกลุ่มผู้เรียน โดยจำแนกเป็นจุดประสงค์การเรียนรู้และเนื้อหาการอบรมที่สอดคล้องกัน.....	268
45	แสดงเนื้อหาการอบรมที่มีลำดับความสำคัญและความจำเป็นมากที่สุด.....	269
46	การอบรมวันที่ 1.....	271
47	การอบรมวันที่ 2.....	272

ตารางที่	หน้า
48	การอบรมวันที่ 3..... 273
49	วันที่ 1 การอบรมในช่วงที่ 2..... 276
50	วันที่ 2 การอบรมในช่วงที่ 2..... 277
51	แสดงสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ สมรรถนะการพัฒนาผู้เรียน และ สมรรถนะการบริการกลุ่มผู้เรียน โดยจำแนกเป็นจุดประสงค์การเรียนรู้และ เนื้อหาการอบรม..... 280
52	แสดงเนื้อหาการอบรมที่มีลำดับความสำคัญและความจำเป็นมากที่สุด..... 281
53	วิธีการอบรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน..... 285
54	หัวข้อการเรียนรู้การอบรมเชิงปฏิบัติการช่วงที่ 1..... 289
55	วันที่ 1 ส่วนที่ 1 ( 3 ชั่วโมง) : การพัฒนาและใช้หลักสูตรสำหรับผู้เรียนที่ เป็นผู้ใหญ่..... 292
56	วันที่ 1 ส่วนที่ 2 (2 ชั่วโมง) : การออกแบบการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่เป็น ผู้ใหญ่..... 294
57	วันที่ 1 ส่วนที่ 3 (3 ชั่วโมง) : การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ..... 295
58	วันที่ 2 ส่วนที่ 1 (2 ชั่วโมง) : การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ..... 296
59	วันที่ 2 ส่วนที่ 2 ( 3 ชั่วโมง) : การใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยี เพื่อการจัดการเรียนรู้ เน้นการสร้างสื่อพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ คณิตศาสตร์ให้แก่ผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่..... 297
60	วันที่ 2 ส่วนที่ 3 (3 ชั่วโมง) : การนำหลักการเรียนรู้ของผู้ใหญ่มาใช้ในการ พัฒนาผู้เรียน..... 299
61	วันที่ 3 ส่วนที่ 1 (3 ชั่วโมง) : การทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียน..... 300
62	วันที่ 3 ส่วนที่ 2 (5 ชั่วโมง) : การให้คำปรึกษาหรือแนะแนวโดยใช้ สารสนเทศของผู้เรียนเป็นฐาน..... 301
63	กำหนดการเรียนรู้ด้วยชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง..... 306
64	การเรียนรู้ ด้วยชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง จำนวน 30 ชั่วโมง..... 307
65	การพัฒนาและใช้หลักสูตรสำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่..... 308
66	การใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ เน้นการ สร้างสื่อพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ให้แก่ผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ 309
67	การนำหลักการเรียนรู้ของผู้ใหญ่มาใช้ในการพัฒนาผู้เรียน..... 310
68	การทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียน..... 311

ตารางที่	หน้า	
69	กำหนดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองโดยใช้สัญญาการเรียนรู้.....	314
70	ส่วนที่ 1 ( 1 ชั่วโมง) : การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองโดยใช้สัญญาการเรียนรู้	315
71	ส่วนที่ 2 ( 30 ชั่วโมง) : การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองโดยใช้สัญญาการเรียนรู้.....	316
72	ส่วนที่ 3 ( 4 ชั่วโมง) : การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองโดยใช้สัญญาการเรียนรู้	316
73	กำหนดการเรียนรู้การอบรมเชิงปฏิบัติการช่วงที่ 2.....	320
74	วันที่ 1 ส่วนที่ 1 ( 3 ชั่วโมง) : การพัฒนาและใช้หลักสูตรสำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่.....	321
75	วันที่ 1 ส่วนที่ 2 ( 4 ชั่วโมง) : การออกแบบการเรียนรู้ สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่.....	323
76	วันที่ 1 ส่วนที่ 3 ( 1 ชั่วโมง) : การพัฒนาและใช้สื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ เน้นการสร้างสื่อพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ คณิตศาสตร์ให้แก่ผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่.....	324
77	วันที่ 2 ส่วนที่ 1 ( 4 ชั่วโมง) : การนำหลักการเรียนรู้ของผู้ใหญ่มาใช้ในการพัฒนาผู้เรียน.....	325
78	วันที่ 2 ส่วนที่ 2 ( 4 ชั่วโมง) : การทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียน.....	326
79	แสดงเนื้อหาการอบรมที่มีลำดับความสำคัญและความจำเป็นมากที่สุด.....	332
80	การวิเคราะห์ข้อสอบสำหรับการอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน.....	334
81	แสดงระดับพฤติกรรมกรการเรียนรู้ตามหลักของ Bloom's Revised Taxonomy.....	335
82	ข้อสอบวัดพฤติกรรมกรเรียนรู้ด้านพุทธิพิสัย (ข้อสอบแบบปรนัย 35 ข้อ).....	338
83	แบบประเมินตนเองเพื่อวัดพฤติกรรมด้านจิตพิสัยจำนวน 18 ข้อ.....	350
84	แบบประเมินตนเองเพื่อวัดพฤติกรรมด้านทักษะพิสัยจำนวน 12 ข้อ.....	352

## สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	การอบรมกลุ่มควบคุมและการอบรมกลุ่มทดลอง.....	356

## สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่	หน้า
1 The Critical Event Model.....	69
2 การสังเคราะห์แนวคิดการเรียนรู้แบบนำตนเองและการจัดการเรียนรู้แบบ เร่งรัด.....	99
3 กรอบแนวคิดการพัฒนารูปแบบฝึกอบรมทางการศึกษานอกระบบเพื่อ เสริมสร้างสมรรถนะครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน.....	104
4 แผนแบบการทดลองสองกลุ่มวัดก่อน-หลังทดลอง.....	117
5 แสดงขั้นตอนการดำเนินการวิจัย.....	123
6 รูปแบบการดำเนินการฝึกอบรมทางการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อ เสริมสร้างสมรรถนะสำหรับครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน.....	146
7 ขั้นตอนการดำเนินการอบรม ACCELERATE ที่สังเคราะห์จากการจัดการ เรียนรู้ด้วยการนำตนเอง และ การจัดการเรียนรู้แบบเร่งรัด.....	147
8 รูปแบบการฝึกอบรมทางการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อเสริมสร้าง สมรรถนะสำหรับครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน.....	149
9 ขั้นตอนการดำเนินการอบรม ACCELERATE ที่สังเคราะห์จากการจัดการ เรียนรู้ด้วยการนำตนเอง และ การจัดการเรียนรู้แบบเร่งรัด.....	150
10 รูปแบบการฝึกอบรมทางการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อเสริมสร้าง สมรรถนะสำหรับครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน.....	176
11 ขั้นตอนการดำเนินการอบรม ACCELERATE ที่สังเคราะห์จากการจัดการ เรียนรู้ด้วยการนำตนเอง และ การจัดการเรียนรู้แบบเร่งรัด.....	177
12 รูปแบบการฝึกอบรมทางการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อเสริมสร้าง สมรรถนะสำหรับครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน.....	184
13 ขั้นตอนการดำเนินการอบรม ACCELERATE ที่สังเคราะห์จากการจัดการ เรียนรู้ด้วยการนำตนเอง และ การจัดการเรียนรู้แบบเร่งรัด).....	185
14 รูปแบบการฝึกอบรมทางการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อเสริมสร้าง สมรรถนะของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน .....	193
15 ขั้นตอนการดำเนินการอบรม ACCELERATE (องค์ประกอบที่ 8 ในรูปแบบ การฝึกอบรมทางการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของ ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน) .....	194



แผนภูมิที่	หน้า
16	รูปแบบการดำเนินการฝึกอบรมทางการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะสำหรับครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน..... 259
17	รูปแบบการดำเนินการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ ครั้งที่ 1 (จำนวน 24 ชั่วโมง)..... 261
18	การสร้างสื่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง (จำนวน 20 ชั่วโมง)..... 263
19	การเรียนรู้ด้วยตนเองโดยใช้สัญญาการเรียนรู้ จำนวน 40 ชั่วโมง..... 265
20	การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ ช่วงที่ 2 จำนวน 16 ชั่วโมง..... 267
21	รูปแบบการฝึกอบรมทางการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะสำหรับครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ..... 279
22	ผังแสดงการดำเนินการอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน 287
23	ผังแสดงการสร้างแผนการเรียนรู้ เพื่อการอบรมเชิงปฏิบัติการช่วงที่ 1 จำนวน 24 ชั่วโมง..... 288
24	ผังแสดงการสร้างแผนการเรียนรู้ ด้วยชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง (จำนวน 30 ชั่วโมง)..... 305
25	ผังแสดงการสร้างแผนการเรียนรู้ ด้วยการนำตนเองโดยใช้สัญญาการเรียนรู้ จำนวน 30 ชั่วโมง..... 313
26	ผังแสดงการสร้างแผนการเรียนรู้ เพื่อการอบรมเชิงปฏิบัติการช่วงที่ 2 จำนวน 16 ชั่วโมง..... 319

# บทที่ 1

## บทนำ

### ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในช่วงห้าทศวรรษที่ผ่านมา กระแสแนวคิดทุนนิยมมีความรุนแรง ได้เกิดการพัฒนารวดเร็วในทุกๆ ด้าน เกิดนวัตกรรมใหม่ๆ ขึ้นมาอย่างมากมาย ส่งผลให้การใช้ชีวิตมีความสะดวกสบายมากขึ้น แต่ในขณะเดียวกันพัฒนาการดังกล่าวทำให้เกิดวิกฤตขึ้นอย่างมากมายกับทุกประเทศที่ร่วมอยู่ในกระแสทุนนิยม ประเทศไทยเป็นหนึ่งในประเทศที่ได้รับผลกระทบดังกล่าว มองในมิติของความยั่งยืน ประเทศไทยขาดภาวะสมดุล มีปัญหาที่เกิดจากสภาพสังคมภายในประเทศและสภาพของปัญหาที่มีผลกระทบมาจากสภาพภายนอกประเทศ ผลจากวิกฤตเศรษฐกิจทำให้อัตราการว่างงานสูงขึ้น มีปัญหาทางสังคมอื่นๆ ตามมา เช่น ความยากจน ยาเสพติด อาชญากรรม ครอบครัวแตกแยก เป็นต้น ระเบียบใหม่ของโลกทั้งในระดับภูมิภาคและระดับนานาชาติที่มาพร้อมกับโลกาภิวัตน์ ได้สร้างความรุนแรงในการแข่งขันขึ้น มีความจำเป็นที่จะต้องเสริมสร้างฐานความรู้ที่เข้มแข็งให้กับประเทศ เพื่อความสามารถในการปรับตัว รู้เท่าทันไม่ให้อยู่ในฐานะผู้เสียเปรียบ ในบรรดาปัญหาที่เกิดขึ้น ปัญหาที่ส่งผลเสียต่อประเทศเป็นอย่างมาก คือปัญหาคุณภาพการศึกษาของประชากรไทยโดยเฉลี่ยต่ำลง และมีมาตรฐานค่อนข้างต่ำเมื่อเทียบกับอีกหลายประเทศในระดับเดียวกัน (คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ , 2545)

สภาพของสังคมไทยที่ระบุไว้ในแผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2545 – 2559) แสดงให้เห็นถึงผลกระทบจากโลกาภิวัตน์ นอกเหนือจากปัญหาที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาที่ขาดความสมดุล สังคมไทยยังได้รับผลกระทบจากวิกฤตเศรษฐกิจโลก รวมไปถึงการที่ต้องพัฒนาศักยภาพของประเทศให้สามารถแข่งขันกับนานาชาติในยุคนี้ ทำให้มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องสร้างฐานความรู้ที่เข้มแข็งให้กับประเทศ แผนการศึกษาแห่งชาติฉบับนี้ยังระบุทิศทางใหม่สำหรับการพัฒนาสังคมไทย ดังมีความตอนหนึ่งดังนี้

สังคมทุกวันนี้และในอนาคตเป็นสังคมฐานความรู้ที่การเรียนรู้ ความรู้และนวัตกรรมเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนา จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องส่งเสริมและสร้างสภาพการณ์เพื่อการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาคุณภาพ ประสิทธิภาพ รวมทั้งขีดความสามารถ ของคนส่วนใหญ่ในประเทศ โดยยึดหลักการให้ทุกภาคส่วนของสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดและตัดสินใจในกิจกรรมสาธารณะที่เกี่ยวข้องกับตนเองและชุมชนท้องถิ่น การสนับสนุนให้สังคมทุกส่วนและทุกระดับได้การพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ (คณะกรรมการ

การศึกษาแห่งชาติ , 2545) จะเห็นได้ว่าประเด็นสำคัญคือการพัฒนาการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาคุณภาพ ประสิทธิภาพและขีดความสามารถให้แก่ประชากรส่วนใหญ่

จากข้อมูลจำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของคนไทยอายุ 15 – 59 ปี ของศูนย์ปฏิบัติการกระทรวงศึกษาธิการในตารางที่ 1 แสดงให้เห็นความสอดคล้องของปัญหาด้านการศึกษาของประชากรไทย

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของคนไทยอายุ 15-59 ปี ในปี 2550 – 2552 (ศูนย์ปฏิบัติการกระทรวงศึกษาธิการ ,2553)

ปี	2550	2551	2552
จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ย	8.7	8.8	8.9

ข้อความสำคัญส่วนหนึ่งใน พระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ.2545 มาตรา 4 กล่าวว่า “การศึกษาภาคบังคับ” หมายความว่า การศึกษาชั้นปีที่หนึ่งถึงชั้นปีที่เก้าของการศึกษาขั้นพื้นฐานตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ (พระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ, 2545) เมื่อนำมาพิจารณาประกอบกับข้อมูลในตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่าประชากรในวัยทำงานของชาติส่วนใหญ่มีจำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยน้อยกว่าจำนวนปีการศึกษาที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ เมื่อพิจารณาแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 ซึ่งให้ความสำคัญด้านการศึกษาของประชาชน ได้ตั้งเป้าหมาย คนไทยจะมีการศึกษาเฉลี่ย 10 ปี (คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2553) เห็นได้ว่าเป้าหมายดังกล่าวก็ไม่สามารถบรรลุได้

เมื่อมองในด้านความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ปัญหาสำคัญที่ทำให้อันดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยยังไม่ดีเท่าที่ควรนั้น สืบเนื่องมาจากปัญหาด้านศักยภาพของคนไทย เห็นได้ว่าผลิตภาพแรงงานที่ต่ำกว่าหลายประเทศในเอเชีย ทั้งนี้แรงงานไทยส่วนใหญ่มีการศึกษาน้อย คือ ประมาณร้อยละ 60 มีการศึกษาไม่เกินระดับประถมศึกษา (เลขาธิการสภาการศึกษา, 2547) ปัญหาการขาดความรู้ของคนไทยยังคงเป็นปัญหาสำคัญของชาติ เห็นได้จาก ความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทย พ.ศ. 2551 ซึ่งเป็นผลการจัดลำดับความสามารถในการแข่งขันของสถาบันจัดการเพื่อการพัฒนา (International Institution of Management Development : IMD) ซึ่งได้จัดลำดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศต่างๆ จำนวน 55 ประเทศ พบว่าในด้านการศึกษาประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 47 (กิตติศักดิ์ พรหมรัตน์, 2551)

กล่าวโดยสรุป ปัญหาด้านประชากรขาดการศึกษาที่พอเพียง เป็นปัญหาสำคัญระดับชาติที่บั่นทอนการพัฒนาประเทศมาเป็นระยะเวลายาวนาน ปัญหาดังกล่าวนี้ยิ่งส่งผลเสียมากขึ้นอย่างเด่นชัด ซึ่งเป็นสิ่งที่ทุกภาคส่วนในประเทศได้ตระหนักถึงเป็นอย่างดี รัฐบาลและทุกฝ่ายที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินการ เพื่อหาทางแก้ไขปัญหานี้ เห็นได้จาก การกำหนดทิศทางการแก้ไขที่ชัดเจน อาทิ พระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ.2542 ที่เปลี่ยนการศึกษาภาคบังคับจากจำนวน 6 ปี เป็นจำนวน 9 ปี แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2545 – 2559) ที่ตระหนักถึงปัญหา และกำหนดแนวทางในการสร้างสภาพการณ์ให้เกิดการเรียนรู้ของประชากรอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ดังมีความสำคัญที่กล่าวไว้ใน มาตรา 5 ดังนี้ เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษา ให้บุคคลได้รับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ โดยให้บุคคลซึ่งได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานไปแล้วหรือไม่ก็ตาม มีสิทธิได้รับการศึกษาในรูปแบบการศึกษานอกระบบหรือการศึกษาตามอัธยาศัยได้ แล้วแต่กรณี ทั้งนี้ ตามกระบวนการ และการดำเนินการที่ได้บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

ชงทอง จันทรางศุ (2553) กล่าวว่า “ หากประเทศไทยต้องการส่งเสริมให้ประชากรในวัยทำงานและประชากรโดยทั่วไปมีจำนวนปีการศึกษาที่เพิ่มขึ้น นอกจากการจัดการศึกษาในระบบอย่างมีคุณภาพแล้ว เราจะต้องเร่งจัดการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยให้มีความหลากหลายมากขึ้น เพื่อให้สามารถสนองต่อวิถีชีวิตและความต้องการของกลุ่มผู้ด้อยโอกาส ต่าง ๆ ถ้าทำเช่นนี้ได้ จะส่งผลให้ปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรไทยสูงขึ้น “

การศึกษานอกระบบโรงเรียนหรือการศึกษานอกโรงเรียนเป็นการศึกษารูปแบบหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาคนเพื่อเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ กรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ เป็นหน่วยงานหลักหน่วยงานหนึ่งที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษานอกโรงเรียนโดยตรง โดยจัดการศึกษานอกโรงเรียนใน 3 ประเภท คือ การศึกษาสายสามัญ การศึกษาสายอาชีพ และการศึกษาตามอัธยาศัยสำหรับกลุ่มเป้าหมายผู้ด้อยโอกาสพลาดหรือขาดโอกาสทางการศึกษาในระบบโรงเรียน ได้มีโอกาสศึกษาหาความรู้ ฝึกทักษะ และพัฒนาเจตคติ เพื่อการดำเนินชีวิตที่มีความสุขสมควรตามอัตภาพ และเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ (ชลทิพย์ เอี่ยมสำอางค์และคนอื่นๆ, 2551)

การจัดการศึกษานอกระบบนี้ บุคลากรหลักในการปฏิบัติงาน ได้แก่ ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ทำหน้าที่ให้คำปรึกษา แนะนำ จัดการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ทุกประเภท พร้อมทั้งให้บริการ สื่อสารการเรียนการสอนแก่นักศึกษาและประชาชน จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญและสายอาชีพ ส่งเสริมสนับสนุน อำนวยความสะดวก และประสานงานเครือข่าย หน่วยงานภาครัฐ เอกชน ชุมชน สถานประกอบการ

และประชาชนให้เกิด ความรู้ ความเข้าใจ และมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ ชุมชน จัดกิจกรรมการเรียนรู้ หรือกิจกรรม พัฒนาคุณภาพชีวิตและงานอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมาย โดยปฏิบัติงานวันละไม่น้อยกว่า 8 ชั่วโมงติดกัน และสัปดาห์ละไม่น้อยกว่า 5 วัน (สำนักงาน กศน., 2552)

สำนักงาน กศน. (2553) กล่าวถึงแนวคิดและหลักการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ว่า หัวใจสำคัญของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน คือ ความเข้มแข็งและความมีศักยภาพของครูประจำศูนย์ การเรียนรู้ชุมชน ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเป็นผู้ปฏิบัติงานในลักษณะประจำที่ศูนย์การเรียนรู้ ชุมชน ทำหน้าที่จัดกิจกรรมและอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้แก่ประชาชนกลุ่มเป้าหมาย บทบาทสำคัญของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจะแตกต่างไปจากครูในระบบโรงเรียน จะไม่ได้ เป็นผู้สอนเนื้อหาวิชาความรู้แต่เพียงอย่างเดียว แต่จะต้องเป็นผู้สอนวิธีการแสวงหาความรู้โดย ให้ผู้เรียนเป็นตัวตั้ง เป็นศูนย์กลางและเป็นผู้กำหนด ครูจะเป็นผู้เบิกทางและนำไปสู่การเรียนรู้ เป็นผู้กระตุ้นและจุดไฟแห่งความใฝ่รู้ให้กับผู้เรียน และเป็นพี่เลี้ยงในการปรึกษาแนะนำให้ผู้เรียน ได้รู้จักแก้ไขปัญหาให้กับตนเองได้ ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจึงเปรียบเสมือน "ผู้เบิกทาง แห่งปัญญาและจุดไฟแห่งการเรียนรู้" เพื่อนำประชาชนและชุมชนไปสู่การเรียนรู้ตลอดชีวิต ก่อให้เกิดความเข้มแข็งและการพึ่งพาตนเองของชุมชนได้ต่อไป

ในการศึกษานอกระบบที่จัดโดย ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ครูมีส่วนสำคัญที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนจนจบ ทั้งนี้เพราะครูให้ความเอาใจใส่ คอยติดตามนักศึกษาอย่างใกล้ชิด ให้ความเป็นกันเอง พร้อมให้คำปรึกษาแก่นักศึกษาเป็นอย่างดี คอยให้กำลังใจ ให้คำปรึกษาแก่นักศึกษา มีความมานะบากบั่นต่อการมาพบกลุ่ม มาทำกิจกรรมโครงการ มาร่วมทำกิจกรรม การพัฒนาคุณภาพชีวิต ครูมีความเสียสละทั้งเวลาและค่าใช้จ่ายในการติดตาม ส่งข่าวคราวถึง นักศึกษา มีความอดทน และพยายามเข้าใจนักศึกษา กลุ่มนักศึกษาภาคเหนือให้ความชื่นชมครู เพราะพฤติกรรมของครูที่สามารถเป็นต้นแบบให้กับนักศึกษาได้เป็นอย่างดี (ชลทิพย์ เอี่ยม สำอางค์ และคนอื่น ๆ, 2551)

ฝ่ายบริหารจัดการและผู้เรียนในศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ให้ความเห็นที่ตรงกันว่า องค์ประกอบที่สำคัญที่จะช่วยให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จจากการเรียน คือครูศูนย์การเรียนรู้ ชุมชน ในขณะที่ส่วนของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเองนั้น ประสบปัญหาหลายประการ เช่น สัดส่วนครูต่อนักศึกษาโดยเฉลี่ยคือ 10,007 ต่อ 1,979,762 หรือคิดเป็น 1 ต่อ 197 (ศูนย์ ปฏิบัติการกระทรวงศึกษาธิการ , 2552) เมื่อวิเคราะห์ในรายละเอียดพบว่าอัตราส่วนครูต่อ จำนวนนักศึกษา พบว่าครู 1 คน รับผิดชอบนักศึกษาไม่ต่ำกว่า 80 คน ในพื้นที่ กรุงเทพมหานคร ในภาคกลาง และในพื้นที่ชุมชนเมือง ส่วนใหญ่รับผิดชอบนักศึกษาประมาณ 100-120 คน ทั้งนี้ รับผิดชอบนักศึกษาทั้งระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และ มัธยมศึกษาตอนปลาย ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนทุกคนมีภาระงานอื่น เช่น เป็นเจ้าหน้าที่ธุรการ

เป็นเจ้าหน้าที่ IT เป็นผู้ส่งเสริมการจัดการศึกษาอาชีพ เป็นผู้รับผิดชอบโครงการพิเศษอื่นๆ ที่ดำเนินการในพื้นที่ที่ครูรับผิดชอบดูแลด้วย (ชลทิพย์ เอี่ยมสำอางค์ และคนอื่นๆ, 2551)

คุณสมบัติเฉพาะตำแหน่งครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนต้องมีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางการศึกษา หรือ ทางอื่นเทียบเท่าไม่ต่ำกว่านี้ (สำนักงาน กศน., 2552) ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนทั้งหมด สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีเป็นอย่างต่ำ และบางส่วนกำลังศึกษาต่อระดับประกาศนียบัตรบัณฑิตและระดับปริญญาโท บางคนสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท มีประสบการณ์ในการเป็นครูมาแล้วสูงสุดเกือบ 20 ปี น้อยที่สุด 1 ปี ทั้งนี้ ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการเป็นครูมาแล้ว 4 ปี (ชลทิพย์ เอี่ยมสำอางค์ และคนอื่นๆ, 2551) แม้ว่าครูทุกคนมีวุฒิขั้นต่ำคือปริญญาตรี แต่ ปัจจุบันนี้มีครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่จบสาขาครุศาสตร์ หรือ การศึกษาศาสตร์ ไม่ถึง 5-10% (หทัยรัตน์ ดีประเสริฐ, 2551)

ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนทุกคนได้เข้ารับการอบรมแบบเผชิญหน้า (face to face) อย่างน้อยปีละไม่ต่ำกว่า 2 ครั้ง มีบางคนที่ได้เข้ารับการอบรมถึงปีละ 6 ครั้ง เนื้อหาหลักสูตรของการอบรมส่วนใหญ่มักเป็นเรื่องกว้างๆ ที่มีความสัมพันธ์กับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน การใช้โปรแกรม IT งานทะเบียน การจัดทำหลักฐาน และโครงการพิเศษอื่นๆ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการจำเป็นของครูรายบุคคลมากนัก สำหรับการพัฒนาครู โดยการอบรมตามหมวดวิชานั้น มีการดำเนินการบ้างในบางสถานศึกษา โดยครูมักได้รับการสนับสนุนให้เข้ารับการอบรมเกี่ยวกับ เทคนิคการสอนในหมวดวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และภาษาอังกฤษ ทั้งนี้เนื่องจากเห็นว่าเป็นวิชาที่ยากแก่การเข้าใจ และนักศึกษาสอบไม่ผ่านเป็นจำนวนมากในขณะที่หมวดวิชาอื่นๆได้รับการสนับสนุนรองลงมา (ชลทิพย์ เอี่ยมสำอางค์ และคนอื่นๆ, 2551)

ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนไม่จำเป็นต้องจบการศึกษาด้านครุศาสตร์หรือการศึกษาศาสตร์ และครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนบางคนจะต้องสอนนักศึกษา กศน. ตั้งแต่ระดับประถมศึกษา จนถึงมัธยมศึกษา ตามหลักสูตรประมาณ 2 ปี และสอนทุกวิชา ในขณะที่ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนบางคนจะสอนเพียงหนึ่งระดับ ถ้าหาก กศน. ยังเปิดรับผู้ที่จบทุกสาขามาเป็นครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ปัญหาคุณภาพการศึกษาจะยังเหมือนเดิม และต้องการให้นักศึกษากศน. ทดสอบประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้นักศึกษาโดยใช้ข้อสอบกลาง (NT) อยากให้มีหลักสูตรอบรมครูศูนย์การเรียนรู้ ที่ไม่ได้จบการศึกษาทางด้านครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ มาโดยตรง เพื่อปูพื้นฐานการสอน และยกระดับความรู้ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเดิมไปด้วย เพื่อให้ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนมีคุณภาพ และสอนนักศึกษาให้คุณภาพตามที่ตั้งคมต้องการ (หทัยรัตน์ ดีประเสริฐ, 2551)

ประเด็นปัญหาเหล่านี้สอดคล้องกับ ผลการประเมินคุณภาพภายนอกจาก สมศ. ทั้งปีงบประมาณ 2551 จำนวน 100 สถานศึกษาและผลการประเมินคุณภาพภายนอก ปีงบประมาณ 2552 เบื้องต้นในช่วงแรก 204 สถานศึกษานั้น มาตรฐานที่ใช้ประเมินภายนอก มาตรฐานที่ 2 การศึกษานอกระบบขั้นพื้นฐาน มีผลการประเมินอยู่ในระดับพอใช้เป็นส่วนใหญ่ ซึ่งเป็นผลการประเมินที่สะท้อนให้เห็นว่าผลการจัดการศึกษานอกระบบขั้นพื้นฐาน ยังไม่เป็นที่น่าพอใจ ผลการประเมินภายนอกนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู กศน. ได้ประสบและเข้าใจมาก่อนหน้านี้แล้วนอกจากนี้ผลการสอบภาคเรียนที่ 1/2551 เมื่อใช้ข้อสอบกลางในการประเมินผล ปลายภาคเรียน นักศึกษาสอบผ่านจำนวนน้อยโดยเฉพาะหมวดวิชาหลักคือ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษ และภาษาไทย แต่หมวดวิชาที่เหลือก็มีจำนวนนักศึกษาสอบผ่านน้อยเช่นกันสภาพการณ์และผลดังกล่าวเป็นประเด็นที่ผู้บริหารสถานศึกษาและครู กศน. จำเป็นต้องระดมสมองเพื่อเร่งรีบพัฒนาให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น และพัฒนาคุณภาพให้มากขึ้น (ปาน กิมปี, 2552)

เมื่อนำผลประเมินการปฏิรูปการศึกษาตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542 ในช่วง 9 ปี (พ.ศ. 2542 – 2551) ของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา มาพิจารณา พบว่าหลายเรื่องประสบความสำเร็จ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปรับโครงสร้าง หน่วยงานการศึกษาให้มีเอกภาพ อย่างไรก็ตามยังมีประเด็นปัญหาที่ต้องเร่งปรับปรุงแก้ไข พัฒนาและสานต่อ มีหลายประเด็นที่สะท้อนเชื่อมโยงถึงข้อจำกัดในการใช้ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน หรือ “ศรช.” เป็นกลไกเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประชาชนและการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ในชุมชน ตามกรอบบทบาทหน้าที่ที่กำหนดไว้เพียงกลไกเดียว ซึ่งข้อเท็จจริงดังกล่าว เป็นเหตุผลรองรับที่สำคัญในการใช้ กศน. ตำบล เป็นกลไกเสริมพลังการเรียนรู้ตลอดชีวิตของ ชุมชนอีกกลไกหนึ่ง โดย กศน. ตำบล เป็นหน่วยงานในสังกัด กศน. อำเภอ มีฐานะเป็นหน่วยจัด กิจกรรมทางการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ของประชาชนและการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ (สำนักงาน กศน., 2552) ดังนั้น ครู ศรช. หรือ ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน จึงเปลี่ยนเป็นครู กศน. ตำบล โดยเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการจัดการ ให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ของคนในชุมชนอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต เพื่อขับเคลื่อน กศน. ตำบล ดังนี้ (สำนักงาน กศน., 2553)

1. การวางแผนจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยมีหน้าที่ที่สำคัญในส่วนนี้คือการทำ ฐานข้อมูลชุมชน การจัดทำเวทีประชาคมร่วมกับองค์กรปกครองท้องถิ่นและหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อจัดทำแผนชุมชนที่ระบุความต้องการในการพัฒนาชุมชนหรือความต้องการการเรียนรู้ ของ ประชาชนในชุมชน

2. การจัดทำกิจกรรมการเรียนรู้ของ กศน. ตำบล หน้าที่ที่สำคัญในส่วนนี้คือการ จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน การจัดการศึกษาต่อเนื่อง หลักสูตรระยะสั้นเพื่อพัฒนาอาชีพ (วิชาทำ

มาหากิน) การพัฒนาทักษะชีวิต การพัฒนาสังคมและชุมชน รวมทั้งกิจกรรมที่เกี่ยวข้องเพื่อส่งเสริมการดำเนินงาน

3. การให้บริการการเรียนรู้ใน กศน. ตำบล โดยเฉพาะกิจกรรมศูนย์ข้อมูล ข่าวสารชุมชน ศูนย์บริการชุมชน ซึ่งนอกเหนือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

4. การสนับสนุนกิจกรรมของชุมชน ทั้งด้านสังคม วัฒนธรรม ประเพณี รวมทั้งสนับสนุนการใช้บริการของประชาชนในชุมชน เพื่อเป็นที่พบปะแลกเปลี่ยนเรียนรู้

5. การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ในชุมชน โดยประสานขอความร่วมมือจากภาคี เครือข่าย องค์กรชุมชน ผู้ทรงคุณวุฒิ ตลอดจนภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อร่วมเป็นอาสาสมัคร กศน., อาสาสมัครส่งเสริมการอ่าน เป็นต้น

กล่าวโดยสรุปได้ว่าถึงแม้ว่าถึงแม้ว่าศูนย์การเรียนรู้ชุมชน หรือที่เรียกตามบทบาทใหม่ คือครู กศน. ตำบล ต้องมีวุฒิขั้นต่ำคือปริญญาตรี และจะมีประสบการณ์การสอนอย่างน้อยหนึ่งปี แต่ครูส่วนใหญ่รวม 90% ไม่ได้จบการศึกษาทางด้านครุศาสตร์หรือศึกษาศาสตร์ มาโดยตรง ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนทุกคนเข้ารับการอบรมอย่างน้อย 2 ครั้งต่อปี แต่การอบรมที่ได้รับยังไม่ได้สนองตอบความต้องการของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ยิ่งไปกว่านั้น เมื่อมีการเพิ่มบทบาทการเป็นครู กศน. ตำบล ยิ่งทำให้มีความต้องการการอบรมความรู้ด้านการสอนและศาสตร์ที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้ใหญ่วัยทำงาน รวมเทคนิคที่จำเป็นในการดูแลนักศึกษากลุ่มใหญ่ที่มีจำนวนไม่น้อยกว่า 80 คน ต่อกลุ่ม

ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการจัดการศึกษานอกระบบขั้นพื้นฐานมีหลายประการ เช่น พื้นฐานความรู้ของผู้เรียน ความมุ่งมั่นตั้งใจของผู้เรียน รูปแบบการจัดการเรียนรู้ ฯลฯ อย่างไรก็ตามหนึ่งในปัจจัยที่สำคัญอย่างมากสำหรับการจัดการศึกษานอกระบบขั้นพื้นฐาน ได้แก่ความสามารถของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนด้านศาสตร์การสอนและการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่ ถ้าปัญหาที่เกี่ยวกับความสามารถดังกล่าว มีแนวทางที่จะแก้ไขหรือจะทำให้ลดลง จะมีส่วนช่วยในการส่งเสริมให้การจัดการศึกษานอกระบบมีโอกาสประสบผลสำเร็จยิ่งขึ้นไป

ในการพัฒนาครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เพื่อลดปัญหาของครูด้านความรู้ใน ศาสตร์การสอนและการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่ ประเด็นที่ควรจะนำมาพิจารณาประกอบกัน คือครูควรได้รับการพัฒนา ในแนวทางที่เสริมสร้างสมรรถนะของครูและบุคลากรทางการศึกษา เพราะเป็นการเสริมสร้างให้ครูประสบผลสำเร็จในด้านการปฏิบัติงานในฐานะบุคลากรทางการศึกษา และเป็นการพัฒนาบุคลากรที่ยั่งยืนสอดคล้องกับการปฏิบัติตามหน้าที่ ซึ่งภาครัฐได้นำหลักการสมรรถนะ (Competency-based Approach) มาใช้ในการพัฒนาขีดความสามารถ



ของบุคลากรภาครัฐ และได้รับการยอมรับกันมากขึ้น ในส่วนของสถาบันพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ก็ได้มีการศึกษาและกำหนดรูปแบบสมรรถนะ (Competency Model) สำหรับครูและบุคลากรทางการศึกษา ของข้าราชการ 4 กลุ่มในปี 2552 ได้แก่ ครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และศึกษานิเทศก์ (ชัชรินทร์ ชวนวัน, 2553) กระทรวงศึกษาธิการ ได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์เครื่องมือต่าง ๆ เพื่อให้ผู้บริหารและครูเข้ากระบวนการประเมินสมรรถนะ โดยนำไปผูกไว้กับระบบการเลื่อนวิทยฐานะ ที่นำไปสู่สิ่งจูงใจหลักคือ เงินประจำตำแหน่งวิทยฐานะ และคาดหวังว่าจะนำไปสู่ศักยภาพการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนในที่สุด (ชัชรินทร์ ชวนวัน, 2552)

สมรรถนะเป็นกลุ่มพฤติกรรมที่องค์กรต้องการจากข้าราชการ เพราะเชื่อว่าหากข้าราชการมีพฤติกรรมการทำงานในแบบที่องค์กรกำหนดแล้ว จะส่งผลให้ข้าราชการผู้นั้นมีผลการปฏิบัติดี และส่งผลให้องค์กรบรรลุเป้าประสงค์ที่ต้องการไว้ สำนักงาน ก.พ. ให้คำจำกัดความของสมรรถนะว่าเป็น คุณลักษณะเชิงพฤติกรรมที่เป็นผลมาจากความรู้ ทักษะ/ความสามารถ และคุณลักษณะอื่นๆ ที่ทำให้บุคคลสามารถสร้างผลงานได้โดดเด่นในองค์กร กล่าวคือ การที่บุคคลจะแสดงสมรรถนะใดสมรรถนะหนึ่งได้ มักจะต้องมีองค์ประกอบทั้งความรู้ ทักษะ/ความสามารถ และคุณลักษณะอื่นๆ (สำนักงาน ก.พ., 2550) ส่วนสมรรถนะครูและบุคลากรทางการศึกษา หมายถึง ความสามารถในการผสมผสานความรู้ ทักษะ แรงจูงใจ ทัศนคติ และคุณลักษณะส่วนตัวของบุคคลเข้าด้วยกัน แล้วแสดงออกในเชิงพฤติกรรมที่ส่งผลต่อความสำเร็จของงานในบทบาทหน้าที่อย่างโดดเด่นและมีประสิทธิภาพ (ชัชรินทร์ ชวนวัน, 2552)

สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์ และ บุคลากรทางการศึกษา (2553) ได้พัฒนาแบบประเมินสมรรถนะครู โดยมุ่งเน้นให้มีสมรรถนะตามมาตรฐานตำแหน่ง และมาตรฐานวิชาชีพ ทั้งสมรรถนะหลัก (Core Competency) และสมรรถนะประจำสายงาน ซึ่งประกอบด้วยสมรรถนะการปฏิบัติงานในหน้าที่ (Functional Competency) และสมรรถนะเฉพาะตามกลุ่มสาระ (Specification Competency) ตามที่ สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษากำหนดขึ้น ในขณะที่แบบประเมินครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน พ.ศ. 2552 ประกอบด้วยสองส่วน คือ รายการประเมินคุณลักษณะในการปฏิบัติงานและรายการประเมินหน้าที่ความรับผิดชอบ โดยรายการประเมินคุณลักษณะในการปฏิบัติงาน โดยสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ประกอบด้วยสองส่วน (สำนักงาน กศน., 2553)

แบบประเมินสมรรถนะครูและแบบประเมินครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน มีหัวข้อในการประเมินใกล้เคียงกันมาก ดังแสดงเปรียบเทียบในตารางที่ 2 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบแบบประเมินสมรรถนะครูและแบบประเมินครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

แบบประเมินสมรรถนะครู	แบบประเมินครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน
1. การมุ่งผลสัมฤทธิ์	1. การมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน
2. การบริการที่ดี	2. การบริการที่ดี
3. การพัฒนาตนเอง	3. การสั่งสมความชำนาญในงานที่ปฏิบัติ
4. การทำงานเป็นทีม	4.การทำงานเป็นทีม
5. การจัดการเรียนรู้	5.การศึกษาขั้นพื้นฐาน
6. การพัฒนาผู้เรียน	6. จริยธรรม
	7.การศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต
	8.การศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชน
	9.การศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ
	10.กระบวนการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
	11.กิจกรรมการศึกษาตามอัธยาศัย
7. การบริหารจัดการชั้นเรียน	12. การคำนึงถึงการใช้ทรัพยากร
	13.ความเชื่อถือว่าไว้วางใจและความเอาใจใส่ในงาน
	14.การวางแผนการทำงาน
	15.การตัดสินใจแก้ปัญหาในงาน
	16.ความสามารถในการสื่อสาร
	17.ความสามารถในการเป็นผู้นำทีม
8. การวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัย	18.ความรอบรู้ในงานและความสามารถในการเรียนรู้
	19.ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
9. การสร้างความร่วมมือกับชุมชน	20.การมาทำงานและการตรงต่อเวลา
	21.การปฏิบัติตามคำสั่งและคำแนะนำของ ผู้บังคับบัญชา
	22.หน้าที่อื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมาย

เห็นได้ว่าแนวทางในการพัฒนาครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เพื่อลดปัญหาของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนด้านความรู้ในศาสตร์การสอนและการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่

สมรรถนะที่เกี่ยวข้องควรได้รับการเสริมสร้างเพื่อลดปัญหาดังกล่าว ได้แก่ สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ สมรรถนะการพัฒนาผู้เรียน และสมรรถนะการบริหารจัดการชั้นเรียน (สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์ และ บุคลากรทางการศึกษา, 2553) เนื่องจากสมรรถนะทั้งสาม ถูกกำหนดขึ้นมาเพื่อใช้กับครูที่อยู่ในระบบโรงเรียนเป็นหลัก ดังนั้นเพื่อปรับสมรรถนะดังกล่าวให้มีความเหมาะสมกับบทบาท และหน้าที่ของ ครู กศน.ตำบล จึงควรเปลี่ยนชื่อสมรรถนะการบริหารจัดการชั้นเรียน เป็นสมรรถนะการบริหารกลุ่มผู้เรียน รวมทั้งปรับรายละเอียดในแต่ละสมรรถนะดังนี้ (วรวิทย์ กิตติคุณศิริ, **สัมภาษณ์**, 5 มกราคม 2554) (องอาจ วีรภัทรสกุล , **สัมภาษณ์**, 7 มกราคม 2554)

### 1 สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ จำแนกรายละเอียดออกเป็น

- 1.1 ความสามารถในการพัฒนาและใช้หลักสูตรสำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่
- 1.2 ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่
- 1.3 ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
- 1.4 ความสามารถในการพัฒนาและใช้นวัตกรรม เทคโนโลยี เพื่อการจัดการเรียนรู้
- 1.5 ความสามารถในการวัดผล และประเมินผลการเรียนรู้ สำหรับผู้เรียน

### 2.สมรรถนะการพัฒนาผู้เรียน จำแนกรายละเอียดออกเป็น

- 2.1 ความสามารถในการนำหลักการเรียนรู้ของผู้ใหญ่มาใช้ในการพัฒนาผู้เรียน
- 2.2 ความสามารถในการทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่

### 3. สมรรถนะการบริหารกลุ่มผู้เรียน จำแนกรายละเอียดออกเป็น

- 3.1 ความสามารถในการจัดบรรยากาศการเรียนรู้ กำกับดูแลกลุ่มผู้เรียน
- 3.2 ความสามารถในการจัดเก็บสารสนเทศเกี่ยวกับผู้เรียน

### 3.3 ความสามารถในการให้คำปรึกษาหรือแนะแนวโดยใช้สารสนเทศ ของผู้เรียนเป็นฐาน

กลุ่มเป้าหมายของการพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมทางการศึกษานอกโรงเรียน เพื่อเสริมสมรรถนะของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน คือครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ซึ่งจัดเป็นกลุ่มผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ การพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมดังกล่าว จึงควรที่จะพิจารณาหลักการเรียนรู้ของผู้ใหญ่มาเป็นวิเคราะห์เพื่อหาแนวทางที่เหมาะสม เมื่อพิจารณาสภาพปัญหาอีกประการของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนคือ การที่ครูทุกคนต้องจัดการเรียนรู้ทุกวิชาและหลายระดับ รวมทั้งกลุ่มผู้เรียนที่มีความหลากหลายในระดับความรู้และอายุ เป็นเรื่องที่ยากมาก ที่ทางหน่วยงาน กศน. หรือสถาบันที่เกี่ยวข้อง ในการพัฒนาครูจะสามารถจัดการอบรมเพื่อให้ครูมีความพร้อมที่จะรับมือกับภาระงานดังกล่าวให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย การพัฒนาให้ครูมีความศักยภาพ ในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง จึงเป็นปัจจัยที่สำคัญมาก เพราะการนำตนเองในการเรียนรู้ จะส่งเสริมให้เกิดการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต และเป็นความรู้ที่ผู้เรียนต้องการและนำไปใช้ประโยชน์ในการทำงานและการดำเนินชีวิต

Knowles (1975) ได้กล่าวถึงธรรมชาติของมนุษย์กับการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีมนุษยนิยมไว้ว่า มนุษย์เติบโตมาด้วยความสามารถและมีความต้องการที่จะนำตนเอง ประสบการณ์ของผู้เรียนเป็นแหล่งความรู้สำหรับการเรียนรู้ บุคคลจะเรียนรู้ในสิ่งที่ต้องการของแต่ละคน ธรรมชาติของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่มีการเรียนรู้ที่ใช้ปัญหาเป็นศูนย์กลาง และการเรียนแบบนำตนเองเกิดได้จากการได้รับแรงจูงใจหลายๆ อย่าง เช่น ความอยากรู้อยากเห็น ความภาคภูมิใจในตนเอง

Hiemstra และ Brockett (1994) ได้กล่าวเกี่ยวกับความเป็นมนุษย์ไว้ว่า มนุษย์มีความเป็นอิสระ เป็นตัวของตัวเอง มีศักยภาพ และพัฒนาศักยภาพของตนเองได้อย่างไม่มีขีดจำกัด มีความรับผิดชอบต่อตนเองและต่อผู้อื่นแตกต่างกัน ในการจัดการเรียนการสอนตามแนวมนุษยนิยม จึงเน้นถึงความเป็นอิสระของผู้เรียน ให้ผู้เรียนได้เรียนตามความต้องการ ซึ่งเชื่อว่าจะทำให้ได้ผลการเรียนดีที่สุด

Brookfield (1986) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนเรียนแบบนำตนเองประกอบด้วย ความเป็นอิสระส่วนบุคคล การจัดการตนเอง การควบคุมตนเองของผู้เรียน ในสภาพการจัดการเรียนการสอนที่เป็นทางการ และการแสวงหาความรู้ของผู้เรียนแต่ละคนในรูปแบบการเรียนรู้ตามอัธยาศัย

แนวคิดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง (Self-directed learning) เป็นแนวคิดที่สำคัญสำหรับการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่ Knowles, et al (2005) กล่าวว่า ผู้ใหญ่มีความ

ต้องการอยู่ในส่วนลึกที่จะเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง Brockett และ Hiemstra (1993) กล่าวว่า การเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ก่อให้เกิดผลด้านบวกของการเรียนรู้ เป็นวิธีที่ผู้เรียนมีอิสระในการแก้ปัญหา Griffin (1983) กล่าวว่า การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองเป็นรูปแบบการเรียนรู้ ประสบการณ์ชีวิต Boud (1982) กล่าวว่า การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองเป็น การเรียนแบบวางแผนการทำงานโดยผู้เรียน (student planned courses) จะเห็นได้ว่าการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง เป็นวิธีการที่สร้างความอิสระให้แก่ผู้เรียนและเป็นสิ่งที่อยู่ในความต้องการในส่วนลึกของผู้ใหญ่ ผู้เรียนจะเป็นผู้ที่นำตนเองในการเรียนรู้

กล่าวโดยสรุปการเรียนรู้แบบนำตนเอง ผู้เรียนมีความเป็นอิสระ เรียนรู้ในสิ่งที่ตนสนใจ โดยกำหนดเป้าหมาย ระยะเวลาการเรียนรู้ แหล่งข้อมูลในการเรียนรู้ และแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง หลักการดังกล่าวนี้จึงเป็นการเรียนรู้ที่จะแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง จึงเป็นการหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองอย่างยั่งยืน เป็นการเรียนรู้ที่ยึดหยุ่นตามพื้นฐานและความสนใจของผู้เรียน เป็นการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการในส่วนลึกของผู้ใหญ่ที่ต้องการนำตนเองในการเรียนรู้ การเรียนรู้แบบนำตนเองจึงเป็นแนวทางที่เหมาะสมที่จะนำมาเป็นหลักสำคัญในการฝึกอบรมครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เพราะภารกิจของครูที่ต้องสอนหลายชั้นหลายวิชา ที่สำคัญยังเป็นการสอนที่มีกลุ่มผู้เรียนที่มีความหลากหลาย ถ้าครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนสามารถนำตนเองในการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี จะช่วยให้ครูปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และลดปัญหาในการทำงานลงได้ นอกจากนี้ยังเป็นการเสริมสร้างสมรรถนะของครูในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง เพื่อสร้างองค์ความรู้ที่ครูจะนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้นักศึกษาและผู้สนใจของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนให้ประสบผลสำเร็จ

แม้ว่าแนวคิดการเรียนรู้แบบนำตนเอง ทำให้ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง จะตอบปัญหาของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนดังที่กล่าวมา แต่ก็ยังมีประเด็นสำคัญสำหรับการเรียนรู้ที่มีนักการศึกษาเป็นจำนวนมาก พยายามหาแนวทางเพิ่มประสิทธิภาพในการอบรม โดยได้พยายามทำความเข้าใจ กระบวนการรับรู้ เรียนรู้ การจดจำ รวมทั้งการทำงานของสมองมนุษย์ เพื่อหารูปแบบการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิผลและประสิทธิภาพมากกว่าวิธีการดั้งเดิม ในรอบกว่า 40 ปีนี้ การจัดการเรียนรู้แบบเร่งรัดเป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวาง โดยที่ Rose. และ Nicholl.(1997) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้แบบเร่งรัด เป็นการพัฒนาที่น่าตื่นเต้นที่จะปฏิวัติวิธีการสอนแบบดั้งเดิม Meier (2000) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้แบบเร่งรัด เป็นวิธีการเรียนรู้ที่ก้าวหน้าที่สุดในปัจจุบัน โดยมีฐานอยู่ที่การวิจัยด้านสมองและการเรียนรู้ ใช้สื่อและวิธีการที่หลากหลาย เป็นการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่นและเปิดกว้าง สร้างความร่วมมือในการเรียนรู้จากผู้เรียนอย่างเต็มที่ รองรับการเรียนรู้ของทุกรูปแบบการเรียนรู้(learning style) จุดประกายการเรียนรู้และสร้างกระบวนการเรียนรู้ สร้างการเรียนรู้ให้มีความรื่นเริงสนุกสนานและเน้นการได้ผลลัพธ์การเรียนรู้ที่แท้จริง Porter

(2001) ระบุว่า การจัดการเรียนรู้แบบเร่งรัด เพิ่มอำนาจของผู้เรียนที่จะเรียนรู้ได้เร็วขึ้น มีประสิทธิผลมากขึ้นและสนุกสนานกับการเรียนรู้มากขึ้น IAL (2004) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้แบบเร่งรัด เป็นการจัดการเรียนรู้ที่จะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้ความสามารถที่เกินกว่าความเชื่อที่มีอยู่ในตัวผู้เรียน โดยการจัดกระบวนการและสภาพแวดล้อมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพในการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างเต็มที่

สรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้แบบเร่งรัด เป็นการจัดการเรียนรู้ที่จัดการเรียนรู้และองค์ประกอบที่เกี่ยวข้อง ให้มีลักษณะที่เปิด ยืดหยุ่น รื่นเริง เน้นการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ โดยมีฐานอยู่ที่การวิจัยด้านสมองและการเรียนรู้ มุ่งสร้างให้ผู้เรียนได้สร้างกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง จะเห็นได้ว่าถ้านำการจัดการเรียนรู้แบบเร่งรัดมาประกอบกับแนวคิดการเรียนรู้แบบนำตนเอง จะเป็นการสร้างรูปแบบการฝึกอบรมที่ทรงประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลที่จะทำให้ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน มีทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเองตามแนวทางการเรียนรู้แบบนำตนเอง ในขณะที่เดียวกันครูจะมีความสุข สนุกในการเรียนรู้ในบรรยากาศของการเรียนรู้แบบเร่งรัด เพื่อเปิดโอกาสให้ครูได้เรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ โดยเรียนรู้เร็วขึ้นและมีประสิทธิภาพมากขึ้น

การพัฒนา รูปแบบการฝึกอบรมทางการศึกษาผู้ใหญ่ มีโปรแกรมอยู่หลากหลายที่จะนำมาใช้ เพื่อเป็นกรอบในการสร้างรูปแบบการฝึกอบรม โดยมีโปรแกรมที่สามารถนำมาใช้ในการพัฒนารูปแบบดังกล่าวได้หลายโปรแกรม เช่น โปรแกรมเชิงสถาบัน (Institutional Program) ที่นำเสนอโดย Boyle (1981) มีลักษณะสำคัญคือ มุ่งหมายให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลได้พัฒนาความสามารถพื้นฐานของปัจเจกบุคคล โดยเน้นให้ความสำคัญเนื้อหาสาระทางวิชาการ เพื่อพัฒนาสติปัญญาและการมีเหตุผลของผู้เรียน แบบจำลองเชิงโต้ตอบ (Interactive Model of Program Planning) ที่นำเสนอด้วย Caffarella (2002) มีลักษณะสำคัญคือ เป็นโปรแกรมที่ประกอบด้วย 12 องค์ประกอบ โดยแต่ละองค์ประกอบเป็นงานที่ต้องตัดสินใจว่าจะดำเนินการอย่างไร องค์ประกอบแต่ละเรื่องไม่จำเป็นต้องดำเนินการทุกครั้ง ขึ้นกับบริบท ปัจจัยภายใน ปัจจัยภายนอก The Critical Event Model ที่นำเสนอโดย Nadler (1982) มีลักษณะสำคัญคือ สร้างขึ้นมาจากชุดของกิจกรรม (series of events) ที่ควรจะมีในการออกแบบโปรแกรมการฝึกอบรมสำหรับการปฏิบัติงานต่างๆ ในองค์กร และมีความเหมาะสมในการพัฒนาทรัพยากรบุคคลในองค์กร โดยมีเป้าหมายของคือการได้มาซึ่งผลการปฏิบัติงานของผู้ปฏิบัติงานที่สนองตอบกับความต้องการขององค์กร ผู้วิจัยเลือกรูปแบบ Critical Event Model ของ Nadler เพราะว่ามีเป้าหมาย คือการได้มาซึ่งผลการปฏิบัติงานของผู้ปฏิบัติงานที่สนองตอบกับความต้องการขององค์กรและมีกิจกรรมการประเมินผลและผลสะท้อนกลับในแต่ละขั้นตอน ซึ่งสอดคล้องกับหลักการจัดการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ ที่มีผู้เรียนจะมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้

จากความสำเร็จและปัญหาที่กล่าวมา ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษา การพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมทางการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ สมรรถนะการพัฒนาผู้เรียน และสมรรถนะการบริหารกลุ่มผู้เรียน สำหรับครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน โดยใช้แนวคิดการเรียนรู้แบบการนำตนเอง (Self-directed Learning) และ การจัดการความรู้แบบเร่งรัด (Accelerated Learning) ร่วมกับรูปแบบการพัฒนาโปรแกรมด้วย The Critical Event Model ของ Nadler เพื่อศึกษาถึงปัญหาและความต้องการในการพัฒนาครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน และสร้างรูปแบบการฝึกอบรมทางการศึกษานอกระบบโรงเรียน เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทั้งสามของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง เพื่อเป็นการสร้างกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต และใช้การจัดการเรียนรู้แบบเร่งรัด เพื่อสร้างประสิทธิภาพในการเรียนรู้ที่ตลอดเวลาและใช้เทคนิคที่หลากหลาย เพื่อให้ผู้เข้าร่วมอบรมได้ใช้ศักยภาพในการเรียนรู้อย่างเต็มที่

### วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการในการเสริมสร้างสมรรถนะสำหรับครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ที่ประกอบด้วย สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ สมรรถนะการพัฒนาผู้เรียน และสมรรถนะการบริหารกลุ่มผู้เรียน
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมทางการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองและการจัดการเรียนรู้แบบเร่งรัดเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะสำหรับครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ที่ประกอบด้วย สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ สมรรถนะการพัฒนาผู้เรียน และสมรรถนะการบริหารกลุ่มผู้เรียน
3. เพื่อศึกษาผลของการใช้รูปแบบการฝึกอบรมทางการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองและการเรียนรู้แบบเร่งรัดเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะสำหรับครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ที่ประกอบด้วย สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ สมรรถนะการพัฒนาผู้เรียน และสมรรถนะการบริหารกลุ่มผู้เรียน
4. เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการใช้รูปแบบการฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้นมา

### สมมติฐานการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยและเอกสารที่เกี่ยวข้องดังนี้

ชลทิพย์ เอี่ยมสำอางค์ และ คณะ (2551) ได้วิจัยการศึกษาประสิทธิผลการจัดการศึกษาตามหลักเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษานอกโรงเรียนหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัย 1) เพื่อศึกษาผลการดำเนินงานการจัดการศึกษานอกโรงเรียน ตามหลักเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษานอกโรงเรียนหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 2) เพื่อศึกษาองค์ประกอบที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการจัดการศึกษานอกโรงเรียน ตามหลักเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษานอกโรงเรียนหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 3) เพื่อเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาและช่วยเหลือผู้เรียนให้สามารถเรียนจบหลักสูตร ผลสรุปของการวิจัยในส่วนองค์ประกอบด้านครูศูนย์การเรียนชุมชนในด้านการพัฒนาครู คือครูทั้งหมดมีความต้องการที่จะได้รับการส่งเสริม พัฒนาศักยภาพในการเป็นครูอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกี่ยวกับเทคนิคการสอนใหม่ ๆ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนิชยากร ๆ เช่น ภาษาอังกฤษ วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ เป็นต้น

วิภาวรรณ สุขสถิตย์ (2550) ได้ทำการวิจัย การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองสำหรับนักศึกษาผู้ใหญ่โดยการเรียนการสอนผ่านเว็บ พบว่า ผลการเรียนรู้ของนักศึกษาผู้ใหญ่ด้วยวิธีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองโดยการเรียนการสอนผ่านเว็บ หลังการเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และพบว่านักศึกษาผู้ใหญ่มีความพึงพอใจในระดับมาก ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองโดยการเรียนการสอนผ่านเว็บ

Pienaar(2008) ได้ทำการวิจัย การประยุกต์ใช้การจัดการเรียนรู้แบบเร่งรัดโดยอิงกับแนวคิดทฤษฎีปัญญา โดยมีวัตถุประสงค์งานวิจัยที่จะศึกษาความสำเร็จและข้อเสียในการนำกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบเร่งรัดผ่านวิธีการทฤษฎีปัญญา เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน ผลงานวิจัยสรุปได้ว่าการเปิดรับของครูที่จะนำเทคนิคนี้ไปสอนจะทำให้ยากกว่าผู้เรียนที่เปิดรับการเรียนด้วยเทคนิคดังกล่าว ปัญหาและอุปสรรคของการสอนของครู ได้แก่ข้อจำกัดของเวลา ครูต้องการการเฝ้าดูและการช่วยเหลืออย่างต่อเนื่อง ทศนคติเกี่ยวกับการสอนของครูที่ต้องเปลี่ยน ขนาดของห้องเรียนที่ใหญ่เกินไป การต่อต้านของครู

Kim (2007) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การจัดการเรียนรู้แบบเร่งรัด : การศึกษาผลกระทบต่อการเรียนรู้ ความใส่ใจ และทัศนคติของผู้ใหญ่ ผู้วิจัยใช้การวิจัยแบบกึ่งทดลอง ผลการวิจัยสรุปได้ว่าการจัดการเรียนรู้แบบเร่งรัดเกิดประสิทธิภาพในการเรียนรู้ที่สูงกว่าการจัดการเรียนรู้แบบดั้งเดิม ในด้านการเรียนรู้ การเอาใจใส่ และทัศนคติ อย่างมีนัยสำคัญ

Wlodkowski, et al (2001) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การเรียนรู้บนเส้นทางด่วน มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้แบบเร่งรัดเมื่อเทียบกับการจัดการเรียนรู้แบบดั้งเดิม ให้กับนักศึกษาผู้ใหญ่สำหรับการเรียนในระดับอุดมศึกษา พบว่าผู้เรียนส่วนใหญ่มีความพึงพอใจและมีประสิทธิภาพการเรียนที่ดีขึ้น



เห็นได้ว่า ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนมีความต้องการการพัฒนาศักยภาพในการเป็นครูอย่างต่อเนื่อง ในขณะที่ผลงานวิจัยแสดงให้เห็นว่าการเรียนรู้แบบนำตนเองและการจัดการเรียนรู้แบบเร่งรัดมีส่วนส่งเสริมประสิทธิภาพในการเรียนให้ดีขึ้น ผู้วิจัยจึงกำหนดสมมติฐานการวิจัยดังนี้

ผู้วิจัยตั้งสมมติฐาน ดังนี้

1.ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่ได้รับการอบรมที่พัฒนาขึ้นโดยใช้แนวคิดการเรียนรู้แบบนำตนเองและการจัดการความรู้แบบเร่งรัด โดยใช้รูปแบบของ The Critical Event Model จะมี สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ สมรรถนะการพัฒนาผู้เรียน และสมรรถนะการบริหารกลุ่มผู้เรียน ที่เพิ่มขึ้นสูงกว่าก่อนได้รับการอบรม

2.ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่ได้รับการอบรมที่พัฒนาขึ้นโดยใช้แนวคิดการเรียนรู้แบบนำตนเองและการจัดการความรู้แบบเร่งรัด โดยใช้รูปแบบของ The Critical Event Model จะมี สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ สมรรถนะการพัฒนาผู้เรียน และสมรรถนะการบริหารกลุ่มผู้เรียน ที่เพิ่มขึ้นสูงกว่าครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่ได้รับการอบรมด้วยรูปแบบการจัดการอบรมแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

### ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้กำหนดขอบเขตที่จะทำการศึกษาออกเป็น 3 ส่วน คือ ขอบเขตด้านประชากร ขอบเขตตัวแปรที่ศึกษา และขอบเขตด้านเนื้อหา ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

#### 1. ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ศึกษา คือ ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กระทรวงศึกษาธิการ

#### 2 ขอบเขตตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรอิสระ คือรูปแบบการฝึกอบรมทางการศึกษานอกระบบโรงเรียน โดยแนวคิดการเรียนรู้แบบนำตนเองและการจัดการเรียนรู้แบบเร่งรัด เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ สมรรถนะการพัฒนาผู้เรียน และสมรรถนะการบริหารกลุ่มผู้เรียน ของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

#### 3 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ขอบเขตเนื้อหาในการอบรมนั้นอิงตามเนื้อหาที่จำแนกไว้ภายใต้สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ สมรรถนะการพัฒนาผู้เรียน และสมรรถนะการบริหารผู้เรียน ของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

### คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

**ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน** หรือ ครู กศน. ตำบล หมายถึง ผู้ปฏิบัติงานในลักษณะประจำที่ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ทำหน้าที่จัดกิจกรรม และอำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้แก่ประชาชนกลุ่มเป้าหมายในชุมชน จัดกระบวนการเรียนรู้ให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตรและสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน บริหารจัดการในการสำรวจความต้องการของชุมชน จัดทำข้อมูลชุมชน ให้บริการวัสดุสื่ออุปกรณ์เกี่ยวกับการเรียนรู้ และให้ความร่วมมือกับเครือข่ายในชุมชนเพื่อส่งเสริมและพัฒนาชุมชนส่งเสริมสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการแนะแนว การประชาสัมพันธ์ การนิเทศ ติดตามผล และรายงานผลการดำเนินงาน

**รูปแบบการฝึกอบรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน** หมายถึงองค์ประกอบของการฝึกอบรมที่ประกอบด้วยกลุ่มเป้าหมาย หลักสูตร วิธีการดำเนินการอบรม และการวัดผล โดยกลุ่มเป้าหมาย คือครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน (ครู กศน.ตำบล) มีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้าง สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ สมรรถนะการพัฒนาผู้เรียน และสมรรถนะการบริหารกลุ่มผู้เรียน มีการดำเนินการอบรมโดยใช้แนวคิดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองร่วมกับแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบเร่งรัด โดยใช้ The Critical Event Model เป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบ

**การเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง (Self-directed Learning)** เป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นผู้รับผิดชอบหลักในกระบวนการเรียนรู้ ผู้เรียนกำหนดเป้าหมาย วิธีการและผลลัพธ์การเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยมีผู้สอนหรือเพื่อนร่วมเรียนรู้ เป็นผู้สนับสนุนและให้ความช่วยเหลือในการเรียนรู้

**การจัดการเรียนรู้แบบเร่งรัด (Accelerated Learning)** หมายถึงการจัดการเรียนรู้ที่ จัดการเรียนรู้และองค์ประกอบที่เกี่ยวข้อง ให้มีลักษณะที่เปิด ยืดหยุ่น รื่นเริง เน้นการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ โดยมีฐานอยู่ที่การวิจัยด้านสมองและการเรียนรู้ มุ่งสร้างให้ผู้เรียนได้สร้างกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง

The Critical Event Model หมายถึง ลำดับขั้นตอนในการออกแบบโปรแกรมการฝึกอบรมสำหรับการปฏิบัติงานต่าง ๆ ในองค์กร นำเสนอโดย Nadler (1982) ประกอบด้วย

8 ขั้นตอนที่เกี่ยวข้องเป็นลำดับต่อเนื่องกัน และ 1 ขั้นตอนที่แทรกอยู่ ดังนี้ 1.การจำแนกความต้องการขององค์กร 2.การระบุผลของการปฏิบัติงาน 3.การจำแนกความต้องการของผู้เรียน 4.การกำหนดวัตถุประสงค์ 5.การสร้างหลักสูตร 6.การเลือกวิธีการฝึกอบรม 7.การได้มาซึ่งทรัพยากรการฝึกอบรม 8.การดำเนินการฝึกอบรม และ ขั้นตอนที่แทรกอยู่ คือ ขั้นตอนการประเมินผลและผลสะท้อนกลับ ซึ่งขั้นตอนนี้แทรกอยู่เกือบทุกขั้นตอนยกเว้นขั้นตอนที่ 1.การจำแนกความต้องการขององค์กร วัตถุประสงค์ของขั้นตอนนี้แทรกอยู่นี้ เพื่อนำผลการประเมินและผลสะท้อนกลับมาปรับปรุงการดำเนินการในแต่ละขั้นตอน

**สมรรถนะครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน** หมายถึง ความสามารถของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ในการผสมผสานความรู้ ทักษะ แรงจูงใจ ทักษะ และคุณลักษณะส่วนตัวของบุคคลเข้าด้วยกัน แล้วแสดงของในเชิงพฤติกรรมที่ส่งผลต่อความสำเร็จของงานในบทบาทหน้าที่อย่างโดดเด่นและมีประสิทธิภาพ โดยสมรรถนะดังกล่าวนี้ประกอบด้วย สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ สมรรถนะการพัฒนาผู้เรียน และสมรรถนะการบริหารกลุ่มผู้เรียน

**สมรรถนะการจัดการเรียนรู้** หมายถึง ความสามารถในการพัฒนาและใช้หลักสูตร การออกแบบการเรียนรู้อย่างสอดคล้องและเป็นระบบ การพัฒนาและใช้สื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยี และการวัดผล การประเมินผลการเรียนรู้ สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการเรียนรู้

**สมรรถนะการพัฒนาผู้เรียน** หมายถึง ความสามารถในการนำหลักการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ ร่วมกับการทำวิจัยในชั้นเรียน เพื่อพัฒนาผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ ให้มีความสามารถในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

**สมรรถนะการบริหารกลุ่มผู้เรียน** หมายถึง ความสามารถในการจัดบรรยากาศการเรียนรู้ การกำกับดูแลกลุ่มผู้เรียน การจัดการสารสนเทศเกี่ยวกับผู้เรียน และการให้คำปรึกษาหรือแนะแนวโดยใช้สารสนเทศของผู้เรียนเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการดำเนินชีวิต

**สภาพ** หมายถึง สภาพหรือลักษณะที่เป็นอยู่ในปัจจุบันขององค์ประกอบที่เกี่ยวข้อง ในการเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ สมรรถนะการพัฒนาผู้เรียน และสมรรถนะการบริหารกลุ่มผู้เรียน ของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ได้แก่ ความรู้และประสบการณ์ของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน สถานที่ในการปฏิบัติงาน แหล่งเรียนรู้ และการฝึกอบรมครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

**ปัญหา** หมายถึง ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับ สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ สมรรถนะการพัฒนาผู้เรียน และสมรรถนะการบริหารกลุ่มผู้เรียนของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน โดยระดับ

ของปัญหาจะวัดจากระดับความสามารถที่เป็นอยู่ในแต่ละสมรรถนะดังกล่าว โดยที่ระดับความสามารถจะแปรผกผันกับปัญหา เช่น ถ้าระดับความสามารถที่เป็นอยู่ มีค่าในระดับสูง แสดงว่ามีปัญหาน้อย

**ความต้องการ** หมายถึง ความต้องการที่จะได้รับการพัฒนาด้วยรูปแบบการฝึกอบรมทางการศึกษานอกระบบโรงเรียนที่จะเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ สมรรถนะการพัฒนาผู้เรียน และสมรรถนะการบริหารกลุ่มผู้เรียน ของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

**ปัจจัยที่ส่งเสริม** หมายถึงปัจจัยต่างๆ ที่ส่งเสริมให้การฝึกอบรมประสบความสำเร็จ อาทิ ทัศนคติที่เป็นบวกของผู้เข้าอบรม บรรยากาศการเรียนรู้ที่ผ่อนคลาย ผู้บริหารส่งเสริม

**ปัจจัยที่เป็นอุปสรรค** หมายถึงปัจจัยต่างๆ ที่ขัดขวางที่ทำให้การฝึกอบรมไม่ประสบความสำเร็จ อาทิ ทัศนคติที่เป็นลบของผู้เข้าอบรม บรรยากาศการเรียนรู้ที่กดดัน

**ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ**

1. องค์กรความรู้และสารสนเทศของสภาพปัญหาและความต้องการในการพัฒนาสมรรถนะสำหรับครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน สามารถนำไปเป็นปัจจัยที่สำคัญในการสร้างแนวทางการพัฒนาครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะที่จำเป็นในการปฏิบัติงาน ส่งผลให้ครูมีสมรรถนะครบถ้วนสามารถจัดการเรียนรู้ในศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่ผู้เรียนได้รับประโยชน์อย่างเต็มที่ และมีโอกาสเรียนรู้ได้เต็มศักยภาพ ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดนิสัยการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งในด้านความรู้ของประชากรในประเทศ

2. รูปแบบการฝึกอบรมการศึกษานอกระบบด้วยการเรียนรู้แบบนำตนเองและการจัดเรียนรู้แบบเร่งรัดเพื่อพัฒนาสมรรถนะสำหรับครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ที่สามารถนำไปขยายผลสำหรับพัฒนาครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนทั้งประเทศ หรือนำไปปรับใช้กับการพัฒนาครูหรือวิทยากรกลุ่มอื่นๆ เพื่อเสริมสร้างให้กระบวนการพัฒนาครูหรือวิทยากรได้รับผลสำเร็จสร้างให้ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่อง และได้เรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ

3. แนวคิดในการสร้างรูปแบบการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะสำหรับครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่มีอย่างสัมฤทธิ์ผล และนำไปเป็นต้นแบบในการพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมสำหรับความรู้ด้านอื่นๆ เพื่อส่งเสริมให้ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีรูปแบบการเรียนรู้ที่ก้าวหน้าทัดเทียมนานาชาติ

4. ต้นแบบการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะสำหรับครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน  
ในการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย รวมทั้งการจัดการอบรมอื่นๆที่มี  
ผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่

## บทที่ 2

### เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมทางการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะสำหรับครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนครอบคลุมสาระสำคัญ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการศึกษาวิจัย ดังนี้

1. การศึกษานอกระบบโรงเรียน
2. การจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนในประเทศไทย
3. ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน (กศน.ตำบล)
4. การฝึกอบรมทางการศึกษานอกระบบโรงเรียน
5. โปรแกรมทางการศึกษานอกระบบ
6. The Critical Event Model
7. การจัดการเรียนรู้แบบนำตนเอง (Self-directed Learning)
8. การจัดการเรียนรู้แบบเร่งรัด (Accelerated Learning)
9. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
10. กรอบแนวคิดในการวิจัย

#### การศึกษานอกระบบโรงเรียน

#### ความหมายของการศึกษานอกระบบโรงเรียน

ความหมายของการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามมาตรา ๔ พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. ๒๕๕๑ มีความหมายดังนี้ “การศึกษานอกระบบ” หมายความว่า กิจกรรมการศึกษาที่มีกลุ่มเป้าหมายผู้รับบริการและวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ที่ชัดเจน มีรูปแบบ หลักสูตร วิธีการจัดและระยะเวลาเรียนหรือฝึกอบรมที่ยืดหยุ่นและหลากหลายตามสภาพความต้องการและศักยภาพในการเรียนรู้ของกลุ่มเป้าหมายนั้นและมีวิธีการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ที่มีมาตรฐานเพื่อรับคุณวุฒิทางการศึกษา หรือเพื่อจัดระดับ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2545 ได้ให้ความหมายของการศึกษานอกระบบโรงเรียนไว้ว่า การศึกษานอกระบบ เป็นการศึกษาที่มีความยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมาย รูปแบบ วิธีการจัดการศึกษา ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญของการสำเร็จการศึกษา โดยเนื้อหาและหลักสูตรจะต้องมีความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของบุคคลแต่ละกลุ่ม

อาชัญญา รัตนอุบล (2540) สรุปความหมายของการศึกษานอกระบบโรงเรียนว่า การศึกษานอกระบบโรงเรียนหมายถึง กิจกรรมทางการศึกษาและมวลประสบการณ์ความรู้ใดๆ ก็ตามที่ได้จัดขึ้นโดยบุคคล หน่วยงาน และสถาบันต่างๆ ในสังคม โดยได้จัดขึ้นนอกเหนือไปจากการศึกษาในโรงเรียนภาคปกติ เพื่อพัฒนาความรู้ ความสามารถ ทักษะและทัศนคติที่พึงประสงค์ของกลุ่มเป้าหมายต่างๆ โดยยึดหลักการที่ว่า เป็นการสนองความต้องการ ความสนใจและแก้ปัญหาให้แก่กลุ่มเป้าหมายนั้น

อุณา นพคุณ (2546) ให้ความหมายของการศึกษานอกระบบโรงเรียนว่า การศึกษานอกระบบโรงเรียน หมายถึง กิจกรรมหรือโปรแกรมต่างๆ ในสังคมจัดขึ้น โดยมีเจตนาและมีความมุ่งหมายที่จะจัดกิจกรรมทางการศึกษาให้แก่ประชาชนที่สามารถกำหนดได้ว่าคือใคร ผู้เรียนหรือผู้รับบริการเองมีเจตนาหรือวัตถุประสงค์ที่จะเรียนรู้และรับประสบการณ์ต่างๆ เพื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงในตัวเอง หรือการเปลี่ยนแปลงในกลุ่มและชุมชน กิจกรรมดังกล่าวจัดให้แก่ประชากร ทุกเพศ ทุกวัย ทุกชุมชน และทุกระดับการศึกษา เพื่อให้บุคคล กลุ่มบุคคลหรือชุมชน มีความรู้ ทักษะ และเจตคติที่ดี โดยใช้ระยะเวลาสั้น หลักสูตรยืดหยุ่น ตอบสนองความต้องการ ความสนใจผู้เรียน สามารถแก้ปัญหาของกลุ่มหรือชุมชนได้

สุมาลี สังข์ศรี (2545) ได้ให้ความหมายของการศึกษานอกระบบว่า หมายถึง การศึกษานอกระบบเป็นกิจกรรมทางการศึกษาทุกรูปแบบที่จัดให้บริการแก่ประชาชน ทุกเพศ ทุกวัย โดยไม่จำกัดพื้นฐานการศึกษา อาชีพ ประสบการณ์ หรือความสนใจ โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะทำให้ผู้เรียนได้ความรู้ทางด้านทักษะในการประกอบอาชีพ ตลอดจนความรู้และข่าวสารข้อมูลที่เป็นปัจจุบันในด้านต่างๆ เพื่อเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตและปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาสรุปความหมายของการศึกษานอกระบบโรงเรียนได้ว่า หมายถึง เป็นกิจกรรมหรือโครงการใดๆ ที่บุคคล สถาบัน หรือกลุ่มองค์กรต่างๆ ในสังคมจัดขึ้น โดยมีเจตนาและวัตถุประสงค์ที่จะให้การเรียนรู้แก่ประชากร เพื่อตอบสนองความต้องการ ความสนใจของผู้เรียนและปัญหาของผู้เรียนและชุมชน เป็นการศึกษาที่มีความยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมาย รูปแบบ วิธีการจัดการศึกษา ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญของการสำเร็จการศึกษาโดยเนื้อหาและหลักสูตรจะต้องมีความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของบุคคลแต่ละกลุ่ม

สรุปได้ว่า การศึกษานอกระบบโรงเรียนหมายถึง กิจกรรมทุกรูปแบบที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาที่ไม่ใช่การจัดการศึกษาในระบบโรงเรียน โดยกิจกรรมที่ว่านี้ได้จัดขึ้นโดยบุคคล กลุ่มบุคคล องค์กรหรือหน่วยงานใดก็ตามที่มีจุดมุ่งหมายที่จะสนองตอบความต้องการหรือความจำเป็นในการเรียนรู้ของกลุ่มเป้าหมายอันได้แก่ บุคคลทุกเพศทุกวัย ไม่จำกัดพื้นฐานการศึกษา อาชีพ ประสบการณ์ หรือความสนใจ เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายได้นำความรู้ไปใช้ในการประกอบอาชีพและดำรงชีวิตได้อย่างมีปกติสุข โดยกิจกรรมทางศึกษานี้จะมีความยืดหยุ่นในการกำหนดเป้าหมาย รูปแบบและระยะเวลาในการดำเนินการ รวมทั้งการวัดผล โดยเน้นถึงความต้องการและความเหมาะสมของกลุ่มเป้าหมายเป็นหลัก

### วัตถุประสงค์ของการศึกษานอกระบบโรงเรียน

สุนทร โคตรบรรเทา (2524) กล่าวถึงวัตถุประสงค์และความมุ่งหมายของการศึกษานอกระบบโรงเรียนดังนี้

#### 1. ให้บริการความรู้ที่อยู่นอกขอบข่ายการศึกษาในระบบโรงเรียน

การให้ความรู้สาขาต่างๆ ที่อยู่นอกเหนือขอบข่ายของการศึกษาในโรงเรียนภาคปกติ เป็นหน้าที่สำคัญอันหนึ่งของการศึกษานอกโรงเรียน เช่นการศึกษาผู้ใหญ่สำหรับผู้ไม่รู้หนังสือ การศึกษาสายสามัญขั้นต่อเนื่อง และสายอาชีพสำหรับผู้ใหญ่ ตลอดจนการฝึกอบรมทักษะในการประกอบอาชีพ และยกระดับฝีมือแรงงานเพิ่มเติมในระหว่างประจำการ การให้ความรู้ใหม่ๆ แก่ชาวไร่ชาวนาในรูปของการส่งเสริมการศึกษา

#### 2. ให้การศึกษาทดแทนสิ่งที่ไม่ได้รับในโรงเรียนภาคปกติ

กิจกรรมการศึกษาบางอย่างไม่สามารถจัดหรือสอนได้ในโรงเรียนภาคปกติซึ่งมีการกำหนดอายุผู้เรียน กำหนดชั้นเรียน หลักสูตร และเวลาเรียนตายตัว การจัดการศึกษาในระบบโรงเรียนจึงปิดโอกาสสำหรับผู้เรียนอีกเป็นจำนวนมากที่ต้องการศึกษาหาความรู้เพื่อไปประกอบวิชาชีพและทำมาหากิน หรือเพื่อความรู้อย่างอื่น เช่นวิชาชีพและวิชาช่างต่างๆ ได้แก่ช่างไฟฟ้า ช่างไม้ ช่างก่อสร้าง ช่างกลโรงงาน ฯลฯ ซึ่งส่วนมากก็จะเหมือนวิชาชีพที่สอนอยู่ในโรงเรียนอาชีวศึกษาภาคปกตินั่นเอง แต่นำมาจัดให้เป็นหลักสูตรระยะสั้น และแบ่งย่อยลงเพื่อสะดวกสำหรับผู้จัดและง่ายสำหรับผู้เรียน เช่นวิชาช่างต่างๆที่สอนอยู่ในโรงเรียนสารพัดช่าง โรงเรียนฝึกฝนอาชีพเคลื่อนที่ เป็นต้น วิชาช่างบางอย่างอาจจะเรียนได้โดยการฝึกหัดในระหว่างปฏิบัติงาน การฝึกหัดแบบพื้นฐาน และบริการส่งเสริมการศึกษา

มีกิจกรรมการศึกษาบางอย่าง เช่นวิชาชีพเฉพาะด้าน ความรู้ทั่วไป และวิชาสันตนาการที่มีผู้สนใจเรียน แต่ภาคปกติไม่สามารถจัดให้ได้ เช่นวิชาดนตรี ฟ้อนรำ นาฏศิลป์



และความรู้ทั่วไปในสาขาต่างๆ ก็อาจจะจัดทดแทนได้ในกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน เช่น การจัดกิจกรรมกลุ่มสนใจในหลายๆด้านและสาขาวิชา

### 3. ให้ความรู้เพิ่มเติมจากที่ได้รับในโรงเรียนภาคปกติ

การเรียนรู้เป็นกระบวนการต่อเนื่อง ถ้าหากไม่ได้รับความรู้เพิ่มเติมอีกหลังจากจบออกไปจากโรงเรียนภาคปกติแล้ว ความรู้และทักษะที่ได้รับจากโรงเรียนก่อนออกไปทำงานก็อาจจะหมดไปหรือใช้การไม่ได้ การศึกษานอกระบบโรงเรียนจึงอาจจะจัดหลักสูตรต่อเนื่องในระดับที่สูงขึ้นทั้งวิชาชีพและวิชาสามัญ เช่น การศึกษาผู้ใหญ่ขึ้นต่อจากระดับพื้นฐานของกระทรวงศึกษาธิการ วิชาชีพระดับกลางและระดับสูงในโรงเรียนสารพัดช่าง สถาบันฝีมือแรงงาน และสถานศึกษาเอกชนอื่นๆที่สอนภาษาต่างประเทศ และวิชาเลขานุการที่มีการสอนหลักสูตรเร่งรัดเฉพาะด้านเพื่อเตรียมตัวเข้าทำงาน หรือไปศึกษาต่อต่างประเทศ

วิชาชีพบางอย่าง ถ้าไม่ได้รับความรู้เพิ่มเติมอาจจะทำให้ไม่ทันต่อเหตุการณ์ ดังนั้นสถาบันวิชาชีพชั้นสูงบางแห่งมีการจัดหลักสูตรพิเศษและหลักสูตรภาคสมทบนอกเวลา ภาคปกติสำหรับอบรมข้าราชการ เจ้าหน้าที่ ผู้จัดการ และเจ้าหน้าที่บริหารทุกระดับเพื่อให้ได้รับความรู้ใหม่ๆเพิ่มขึ้นมีวุฒิสูงขึ้น

นอกจากนี้มูลนิธิ สโมสร และสมาคมหลายแห่งได้จัดชั้นเรียน เพื่อฝึกวิชาชีพเพิ่มเติมให้แก่ผู้ออกจากโรงเรียนแล้ว และยังมีเอกชนและสถาบันเอกชนอื่นๆ จัดกิจกรรมเพิ่มพูนความรู้ให้แก่ผู้ที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียนเพิ่มเติมนอกเวลา เช่น การสอนพิเศษและกวดวิชา แบบตัวต่อตัว และเป็นกลุ่มย่อย ดังนั้นกิจกรรมการให้การศึกษาและอบรมนอกระบบโรงเรียนจึงมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริม และเพิ่มเติมความรู้ที่ได้รับมาจากโรงเรียนอยู่เป็นอันมาก

### 4. ช่วยเสริมการจัดการศึกษาในระบบโรงเรียน

การจัดการศึกษาในโรงเรียนภาคปกติยังเข้าไปไม่ถึงคนอีกเป็นจำนวนมาก ในบางประเทศคนส่วนใหญ่ของประเทศและชนกลุ่มน้อยที่กระจัดกระจายอยู่ในภูมิภาคต่างๆของประเทศไม่เคยมีโอกาสได้รับการศึกษาในระบบโรงเรียนเลยในชีวิต เช่นผู้อาศัยอยู่ตามแหล่งสลัมบางแห่ง และชาวไทยภูเขาบางเผ่าของประเทศไทย เป็นต้น ฉะนั้นการศึกษานอกระบบโรงเรียนจึงเป็นการอุดช่องว่างและช่วยเสริมการจัดการศึกษาในระบบโรงเรียน เพื่อเปิดโอกาสทางการศึกษาให้แก่คนที่ไม่เคยได้รับการศึกษาเลย

การศึกษาสำหรับเด็กชาวเขาของกรมประชาสงเคราะห์ และการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จสำหรับชาวเขาของกระทรวงศึกษาธิการ เป็นตัวอย่างของหน้าที่การศึกษานอกระบบโรงเรียนประเภทนี้

### 5. ช่วยถ่วงดุลย์การศึกษาในระบบโรงเรียน

แต่เดิมมาการศึกษาในระบบโรงเรียนเป็นทางเดียวที่จะนำไปสู่ความมีเกียรติ มีอำนาจในสังคม และให้ใบเบิกทางไปสู่ตำแหน่งหน้าที่ในรูปของประกาศนียบัตร และปริญญาบัตร แต่การศึกษาในระบบโรงเรียนนี้ทำให้สิทธิพิเศษแก่คนเพียงส่วนน้อยเท่านั้น ทั้งนี้เพราะการศึกษาในระบบโรงเรียนยังกีดกันคนส่วนใหญ่ด้วยการสอบคัดเลือก และคัดเลือกเฉพาะคนดี คนเก่งเข้าเรียน คนไม่เก่งก็จะถูกสะกັตกัน

ปัจจุบันนี้เป็นที่พิสูจน์ให้เห็นแล้วว่าใบรับรอง หรือประกาศนียบัตรไม่สามารถวัดความสามารถและความรู้ของคนได้ดีเสมอไป และการเรียนรู้นั้นเรียนที่ไหนก็เรียนได้ไม่เฉพาะแต่ในห้องเรียนหรือสถานศึกษาภาคปกติ การศึกษาในระดับประถมและมัธยมศึกษา และในสายวิชาชีพบางอย่างสามารถเรียนในหลักสูตรการศึกษานอกระบบโรงเรียนและมีความรู้เทียบเท่ากับผู้ที่ได้รับการศึกษาในโรงเรียน หรือในบางกรณีอาจจะดีกว่า เช่นการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ และหลักสูตรวิชาชีพของสถาบันฝีมือแรงงาน เป็นต้น

มีแนวโน้มว่าต่อไปการศึกษาในระดับอุดมศึกษาคงจะจัดในรูปแบบของการศึกษานอกระบบโรงเรียนมากขึ้น ซึ่งอาจจะใช้ระบบการเรียนการสอนที่ไม่จำกัดอยู่เฉพาะในห้องเรียน และสถานศึกษา อาจจะเรียนด้วยตนเอง การสอนระบบทางไกลโดยการใช้สื่อและนวัตกรรมทางการศึกษา ซึ่งจะเปิดโอกาสให้ผู้ต้องการเรียนได้ศึกษาหาความรู้มากขึ้น เมื่อทุกคนมีโอกาสได้เรียนรู้มากขึ้นตามความต้องการและความสนใจ ความหลงใหลในค่าของปริญญาและประกาศนียบัตร หรือความเป็น ปริญญานิยม ก็คงจะลดลงไป

การศึกษานอกระบบโรงเรียนจะเป็นทางหนึ่งที่จะช่วยถ่วงดุลย์ เพื่อไม่ให้เกิดความเหลื่อมล้ำกันของการศึกษาในระบบโรงเรียนและนอกระบบโรงเรียน และทำให้คุณค่าของความรู้ที่ได้รับเท่าเทียมกัน ดังนั้นการศึกษานอกระบบโรงเรียนซึ่งถือตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในภาคปฏิบัติมากกว่าด้วยความรู้ความจำ จะช่วยให้ผู้มีความสามารถแต่ไม่มีใบประกาศนียบัตร หรือปริญญาบัตร ได้ทำงานในตำแหน่งสูงๆได้มากขึ้น และในกรณีที่มีประกาศนียบัตรและปริญญาบัตร ก็จะมีศักดิ์และสิทธิเท่าเทียมกับผู้เรียนในสถาบันการศึกษาภาคปกติทุกประการ

## 6. เปิดโอกาสให้ใช้นวัตกรรมทางการศึกษาได้มากขึ้น

การศึกษานอกระบบโรงเรียนมีความยืดหยุ่นมากกว่าการศึกษาในโรงเรียนภาคปกติ ทั้งในแง่การจัดและการเรียนการสอน ดังนั้นการศึกษานอกระบบโรงเรียนจึงมีขอบข่ายที่จะทดลองนวัตกรรม เทคนิควิธีการสอนใหม่ๆ ได้สะดวกกว่าการศึกษาในโรงเรียนภาคปกติ

เทคนิควิธีการสอนและนวัตกรรมใหม่ๆทางการศึกษาที่ได้นำมาทดลองใช้ในกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนเหล่านี้ ถ้าปรากฏว่าใช้ได้ผลดีอาจจะนำไปใช้ในโรงเรียนภาคปกติ หรือปรับปรุงการเรียนการสอนโรงเรียนภาคปกติได้ด้วย

อาชญา รัตนอุบล (2550) กล่าวถึงวัตถุประสงค์และความมุ่งหมายของ การศึกษานอกระบบโรงเรียนดังนี้

### 1. เพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

การศึกษานอกระบบโรงเรียนมีวัตถุประสงค์ที่จะพัฒนาคุณภาพของประชากร ให้เป็นทรัพยากรที่สำคัญของประเทศชาติ เพื่อเป็นพื้นฐานของการพัฒนาสังคม เศรษฐกิจและ การเมืองต่อไป เนื่องจากในการพัฒนาประเทศนั้น ปัจจัยสำคัญในการพัฒนาประเทศให้บรรลุ เป้าหมายคือคุณภาพของประชากร อันเป็นปัญหาขั้นมูลฐานของประเทศ หากประชากรมี คุณภาพ แล้วการแก้ปัญหาด้านเศรษฐกิจ สังคม หรือการเมือง ก็จะสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ซึ่ง การศึกษานอกระบบโรงเรียนจึงต้องการให้ ประชาชนได้รับประสบการณ์การเรียนรู้ในเรื่อง ต่อไปนี้คือ

1.1 เพิ่มพูนความรู้ การศึกษานอกระบบโรงเรียนมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ ประชาชนมีความรู้ ซึ่งมีไม่เฉพาะการอ่านออกเขียนได้เท่านั้น หากครอบคลุมไปถึงความรู้ ความ เข้าใจในเรื่องอื่นๆ ด้วย เช่น ด้านเศรษฐกิจ การปกครองและสุขภาพอนามัย เป็นต้น โดยมี วัตถุประสงค์เพื่อยกระดับและปรับปรุงมาตรฐานความเป็นอยู่ของตนเองหรือชุมชนของตนให้ดีขึ้น

1.2 เกิดทัศนคติที่ดี ในสังคมที่ประชาชนมีคุณภาพ ประชาชนจำเป็นที่ จะต้องมีทัศนคติที่ดีในการทำงาน การประกอบอาชีพ ความสัมพันธ์ คบค้าสมาคมกับผู้อื่น ด้วย เหตุนี้การศึกษานอกระบบโรงเรียนจึงจำเป็นที่จะต้องสร้างและปลูกฝังทัศนคติที่ดี และเหมาะสม ถูกต้องให้แก่ประชาชนตั้งแต่เกิดจนถึงวัยชรา ไม่ว่าจะเป็นด้านการปกครองแบบประชาธิปไตย การซื้อสัตย์การตรงต่อเวลา และการเคารพสิทธิของผู้อื่น เป็นต้น

1.3 เกิดทักษะหรือความชัดเจนในชีวิต สังคมมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ ตลอดเวลาและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เนื่องจากเจริญทางด้านเทคโนโลยีและการคมนาคม สื่อสารที่รวดเร็วขึ้นกว่าเดิม สังคมจึงไม่อาจหยุดนิ่ง เศรษฐกิจมีการบีบรัดตัว บังคับให้สังคมมี การเปลี่ยนแปลง การศึกษานอกระบบโรงเรียน จึงต้องช่วยให้ความรู้แก่บุคคลเพื่อการปรับตัว กับสภาพและสถานการณ์ใหม่ของสังคมให้ได้ นอกจากนี้แล้วการที่ประชากรของโลกเพิ่มขึ้นใน อัตราที่สูงขึ้นอย่างรวดเร็ว จึงทำให้ความเป็นอยู่ และชีวิตประจำวันของประชาชนได้รับ ผลกระทบ ด้วยเหตุนี้บุคคลจึงควรต้องได้รับความรู้เพื่อจะเป็นผู้ที่มีคุณภาพ มีทักษะในอาชีพ ของตน เพื่อการเข้าแข่งขันในตลาดแรงงาน หรือเพื่อจะได้มีทักษะรู้จักประหยัดทรัพยากร และ รู้จักใช้ทรัพยากรให้เป็นประโยชน์แก่ตนเองและชุมชนให้มากที่สุด

### 2. เพื่อพัฒนาด้านทรัพยากรสิ่งแวดล้อมในชุมชน

การศึกษานอกระบบโรงเรียนมุ่งหวังให้ความรู้แก่ประชาชนในชุมชน เพื่อส่งเสริมให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสภาพแวดล้อม หรือพัฒนาด้านวัตถุที่ดีขึ้น เช่น การส่งเสริมด้านการผลิตการส่งเสริมการคมนาคมและการส่งเสริมสาธารณสุขสมบัติ เป็นต้น นอกจากนี้แล้ว การศึกษานอกระบบโรงเรียนยังมุ่งหมายที่จะทำ ให้ประชาชนเกิดการเรียนรู้และสามารถเข้าใจปัญหาของตนเองและสภาพแวดล้อมที่ตนอาศัยอยู่ เพื่อปรับปรุงแก้ไขปัญหาความเป็นอยู่และสภาพแวดล้อมให้ดีขึ้นซึ่งโดยทั่วไปแล้วชุมชนจะมีทรัพยากรอยู่ 3 ประเภทด้วยกัน คือ ทรัพยากรมนุษย์ ทรัพยากรทางเทคนิค และทรัพยากรตามธรรมชาติ ทรัพยากรมนุษย์ก็คือ ตัวประชาชนและความสามารถของบุคคลสำหรับทรัพยากรทางเทคนิคก็คือสิ่งต่าง ๆ อันเป็นผลจากวิทยาศาสตร์และการประดิษฐ์ เช่นถนนรถยนต์ ปู่ยเคมี ฯลฯ และทรัพยากรธรรมชาติ ได้แก่ ดิน แร่ธาตุ น้ำ และภูมิอากาศ ฯลฯ ถ้าหากประชาชนได้พัฒนาความรู้ความสามารถในการวิเคราะห์ปัญหาและตระหนักว่าตนเองและชุมชนมีทรัพยากรอะไรบ้างแล้ว ก็จะตระหนักได้ว่าสิ่งใดควรจะต้องปกป้องรักษา หรือสิ่งใดที่สามารถนำทรัพยากรมาใช้พัฒนาสภาพแวดล้อมของตนต่อไปได้ และชุมชนดังกล่าวก็จะมี ความเจริญก้าวหน้าต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

### 3. เพื่อส่งเสริมความเป็นธรรมในการศึกษา

ความเสมอภาคทางการศึกษามีความสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาประเทศ เนื่องจากเป็นสิทธิของมนุษย์และเป็นหัวใจของประชาธิปไตย การศึกษานอกระบบโรงเรียนจึงมีส่วนช่วยสนับสนุนความเป็นธรรมในการศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาเพื่อประโยชน์แก่บุคคลทุกเพศทุกวัย และทุกชุมชน เพื่อให้ประชาชนทุกคนได้รับการศึกษาอันจะนำไปสู่ความสามารถที่จะช่วยเหลือตนเองและสังคมของตนได้ต่อไป

### 4. เพื่อส่งเสริมศีลธรรมและวัฒนธรรมอันดีงามของประเทศชาติ

ในโลกปัจจุบันขณะที่วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ได้เจริญไปอย่างรวดเร็ว มนุษย์จะเริ่มเห็นห่างจากวัฒนธรรมและประเพณีดั้งเดิมของชาติ การศึกษานอกระบบโรงเรียนจึงมีส่วนช่วยสนับสนุนให้บุคคลเกิดการรับรู้เกี่ยวกับบรรณคดี ประวัติศาสตร์ และศิลปะประจำท้องถิ่น อันจะเป็นการส่งเสริมให้เกิดการรักษาและถ่ายทอดวัฒนธรรมของประเทศชาติขึ้น ด้วยเหตุนี้ การศึกษานอกระบบโรงเรียนจะช่วยสนับสนุนให้ประชาชนมีชีวิตที่สมบูรณ์แบบ รู้จักการประพฤติปฏิบัติตนตามความถูกต้องและเหมาะสมของจารีตประเพณีและวัฒนธรรมอันดีงามของประเทศ ตลอดจนเป็นผู้ที่มีธรรมะประจำใจ อีกทั้งยังรู้จักรัก และช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ และทำให้เป็นผู้ที่มีความสุขในชีวิตตามควรแต่อัตภาพของตน

### 5. เพื่อส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตยในหมู่ประชาชน

การศึกษานอกระบบโรงเรียนจะมีส่วนช่วย สนับสนุนพัฒนาความสามารถทางด้านประชาธิปไตยของประชาชนไทย และยังส่งเสริมให้ประชาชนรู้จักการทำงานร่วมกันเป็น

หมู่คณะรู้จักการรับผิดชอบงานร่วมกัน รู้จักการแบ่งงานกันทำ รู้จักการปรับตัว รู้จักเคารพในความคิดเห็นและสิทธิหน้าที่ของผู้อื่น นอกจากนี้แล้ว การศึกษานอกระบบโรงเรียนยังมีส่วนช่วยสนับสนุนให้ประชาชนได้รู้จักคิดวิพากษ์ วิจารณ์ วิเคราะห์ปัญหา และสามารถตัดสินใจภายใต้ระบอบประชาธิปไตยได้อย่างเหมาะสมและถูกต้องอีกด้วย

## 6. เพื่อพัฒนาจิตใจ

การศึกษานอกระบบโรงเรียนจะช่วยให้บุคคลได้ใช้ชีวิตอย่างสมบูรณ์ รู้จักการใช้เวลาว่างเพื่อการพักผ่อน รู้จักการอ่านหนังสือที่ตนสนใจ รู้จักฟังเพลงเพื่อความเพลิดเพลิน และได้รู้จักการพักผ่อนจากความตึงเครียดของชีวิตอีกด้วย นอกจากนี้แล้ว การศึกษานอกระบบโรงเรียนยังช่วยสนับสนุนให้บุคคลรู้จักพัฒนาจิตใจของตนเองให้เป็นผู้ที่มีทัศนคติ มีค่านิยมที่เหมาะสม มีความเชื่อและเข้าใจในเรื่องของความดีและความเลว ตลอดจนสามารถวินิจฉัย ตัดสินใจและเข้าใจสภาพการณ์ในสังคมที่ตนอาศัยอยู่ได้อย่างถูกต้อง

สรุปได้ว่า การศึกษานอกระบบโรงเรียนมีวัตถุประสงค์และความมุ่งหมายเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ให้ได้รับความรู้ต่างๆ ที่เป็นความรู้สามัญหรือความรู้ที่อยู่นอกเหนือจากการศึกษาในระบบโรงเรียน ช่วยส่งเสริมความเป็นธรรมในการศึกษาที่ประชาชนชาวไทยทุกคนทุกเพศทุกวัยมีโอกาสที่จะได้รับการศึกษาอย่างเท่าเทียมกัน ไม่ว่าจะมีความขัดข้องในเรื่องของฐานะ เวลา หรือเงื่อนไขอื่นใด นอกจากนี้การศึกษานอกระบบโรงเรียนยังช่วยส่งเสริมศีลธรรม และวัฒนธรรมอันดีงามของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตยในหมู่ประชาชนและช่วยในการพัฒนาจิตใจ

## การจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนในประเทศไทย

### สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2545 หมวดที่ 1 มาตรา 6 กล่าวว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่ สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

มาตรา 8 กล่าวว่า การจัดการศึกษาให้ยึดหลักดังนี้ (1) เป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน (2) ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (3) การพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง

และหมวดที่ 3 มาตราที่ 15 กล่าวว่า การจัดการศึกษามีสามรูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย (1) การศึกษาในระบบ

เป็นการศึกษาที่กำหนดจุดมุ่งหมาย วิธีการศึกษา หลักสูตร ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษาที่แน่นอน (2) การศึกษานอกระบบ เป็นการศึกษาที่มีความยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมาย รูปแบบ วิธีการจัดการศึกษา ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญของการสำเร็จการศึกษา โดยเนื้อหาและหลักสูตรจะต้องมีความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของบุคคลแต่ละกลุ่ม (3) การศึกษาตามอัธยาศัย เป็นการศึกษาที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง ตามความสนใจ ศักยภาพ ความพร้อม และโอกาส โดยศึกษาจากบุคคล ประสบการณ์ สังคม สภาพแวดล้อม สื่อ หรือแหล่งความรู้อื่น ๆ สถานศึกษาอาจจัดการศึกษาในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งหรือทั้งสามรูปแบบก็ได้ ให้มีการเทียบโอนผลการเรียนที่ผู้เรียนสะสมไว้ในระหว่างรูปแบบเดียวกัน หรือต่างรูปแบบได้ ไม่ว่าจะเป็ผลการศึกษาจากสถานศึกษาเดียวกันหรือไม่ก็ตาม รวมทั้งจากการเรียนรู้นอกระบบ ตามอัธยาศัย การฝึกอาชีพ หรือจากประสบการณ์การทำงาน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545)

ในการจัดการศึกษาเพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติข้างต้น การศึกษานอกระบบโรงเรียนเป็นการศึกษาที่มีความสำคัญอย่างมากในการพัฒนาคนเพื่อเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 มาตรา 14 ได้ระบุให้มีสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยขึ้น ในสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ เรียกโดยย่อว่า “สำนักงาน กศน.” โดยมีเลขาธิการสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เรียกโดยย่อว่า “เลขาธิการ กศน.” ซึ่งมีฐานะเป็นอธิบดีและเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการ พนักงานและลูกจ้าง และรับผิดชอบการดำเนินงานของสำนักงาน

สำนักงานมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

1. เป็นหน่วยงานกลางในการดำเนินการ ส่งเสริม สนับสนุน และประสานงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และรับผิดชอบงานธุรการของคณะกรรมการ
2. จัดทำข้อเสนอแนะ นโยบาย ยุทธศาสตร์ แผน และมาตรฐานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยต่อคณะกรรมการ
3. ส่งเสริม สนับสนุน และดำเนินการพัฒนาคุณภาพทางวิชาการ การวิจัย การพัฒนาหลักสูตรและนวัตกรรมทางการศึกษา บุคลากร และระบบข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
4. ส่งเสริม สนับสนุน และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน การเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ และการเทียบระดับการศึกษา

5. ส่งเสริม สนับสนุน และประสานงานให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และองค์กรอื่นรวมตัวกันเป็นภาคีเครือข่าย เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็ง ในการดำเนินงาน การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

6. จัดทำข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ เครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารสถานีวิจัยโทรทัศน์เพื่อการศึกษา วิชชุชุมชน ศูนย์วิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษา ห้องสมุดประชาชนพิพิธภัณฑ์ ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน และแหล่งการเรียนรู้อื่น เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และการพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างต่อเนื่องของประชาชน

7. ดำเนินการเกี่ยวกับการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงาน การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

8. ปฏิบัติงานอื่นใดตามพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นที่บัญญัติให้เป็น อำนาจหน้าที่ของสำนักงาน หรือตามที่รัฐมนตรีมอบหมาย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย หรือเรียกอย่างย่อว่า สำนักงาน กศน. นี้เป็นหน่วยงานหลักในการจัดการศึกษาให้กับประชาชนที่อยู่นอกระบบโรงเรียน บุคคลที่พลาดโอกาสทางการศึกษาในวัยเรียนได้มีโอกาสได้รับการศึกษา เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการดำรงชีวิตและประกอบอาชีพได้ ตลอดจนสามารถแสวงหาความรู้ในการพัฒนาตนเองและสังคมอย่างต่อเนื่อง

หน้าที่หลักที่สำคัญประการหนึ่งของ สำนักงาน กศน. คือการจัดการศึกษานอกระบบในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยสำนักงาน กศน.ได้ประกาศใช้หลักเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เมื่อวันที่ 18 มีนาคม 2546 เริ่มจัดการเรียนการสอนในภาคเรียนที่ 1/2546 โดยยึดสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เป็นเกณฑ์ในการกำหนดคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนเมื่อสำเร็จการศึกษา สำนักงาน กศน.ได้ปรับสาระและมาตรฐานแต่ละระดับให้สอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมายผู้เรียน ซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถประสบการณ์ จากการทำงาน การประกอบอาชีพ ที่หลากหลาย การเรียนรู้ของกลุ่มเป้าหมายดังกล่าว เป็นการเรียนเพื่อตอบสนองความต้องการและการนำความรู้ไปใช้ในปัจจุบัน เพื่อแก้ปัญหาในการประกอบอาชีพ หรือเพื่อเลื่อนตำแหน่งหน้าที่การงาน ด้วยหลักการและแนวคิดดังกล่าว การเรียนรู้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 จึงจัดให้มีการเรียนในแต่ละระดับการศึกษา เป็นเวลา 4 ภาคเรียน หรือ 2 ปี ในผู้เรียนที่มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ที่หลากหลาย สามารถขอเทียบ

โอนผลการเรียน และเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ได้ ซึ่งจะทำให้ลดระยะเวลาการเรียน ลดลง

ในการจัดการศึกษาในระดับพื้นที่ มีศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนเขต โดยมีครู ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ครูประจำกลุ่ม ครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียน เป็นผู้ดำเนินการ จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้แก่ผู้เรียน

วิธีจัดการเรียนการสอนการศึกษานอกโรงเรียน ใช้วิธีที่เรียกว่า การพบกลุ่ม โดยจะมีการพบกลุ่มระหว่างผู้เรียนกับครูสัปดาห์ละครั้ง ครั้งละไม่ต่ำกว่า 3 ชั่วโมง เพื่อ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน และได้รับการสอนเพิ่มเติมในสาระที่มีความยากและซับซ้อน ในการด้านการวัดและการประเมินผลการเรียน มีจุดมุ่งหมายเพื่อตรวจสอบพัฒนาการความรู้ ความเข้าใจของผู้เรียน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุตามมาตรฐานที่กำหนดในหลักสูตร รวมทั้ง เพื่อตัดสินและให้ระดับผลการเรียนเพื่อการจบหลักสูตร โดยมีการประเมินผลหมวดวิชา การ ประเมินกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และการประเมิน การอ่านคิดวิเคราะห์และเขียน ซึ่งผู้เรียนจะต้องผ่านการประเมินทุกรายการจึงจะจบหลักสูตร แต่ละระดับ (ชลทิพย์ เอี่ยมสำอางค์ และคนอื่นๆ, 2551)

กล่าวโดยสรุป สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม อรรถศาสตร์ เป็นหน่วยงานหนึ่งของกระทรวงศึกษาธิการ ที่มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริม ให้ ประชาชนทุกเพศทุกวัย ได้มีโอกาสเรียนรู้อย่างหลากหลาย ทั้งความรู้ขั้นพื้นฐานและความรู้ อื่นๆ ที่นำไปประกอบอาชีพ พัฒนาตนเอง ไปจนถึงการพัฒนาชุมชน ด้วยการจัดการเรียนรู้ ใน รูปแบบของการจัดการศึกษานอกระบบและการจัดการศึกษาตามอรรถศาสตร์

### แนวคิดในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

แนวคิดในการจัดการการศึกษานอกโรงเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ได้มีการพัฒนาหลักเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษามาจากพื้นฐานทางด้าน ปรัชญาการจัดการศึกษา จิตวิทยา ความเชื่อ และการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ ทฤษฎีหลักสูตรและ แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกโรงเรียน ตลอดจนการพัฒนากระบวนการเกี่ยวกับการ จัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับธรรมชาติและความต้องการของกลุ่มเป้าหมายผู้ใหญ่ ที่พ้นเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับ โดยมีแนวคิดที่สำคัญดังนี้

1. ผู้ใหญ่เป็นผู้ที่มีความรู้ มีประสบการณ์ มีคุณลักษณะ และเป้าหมายในการ เรียนรู้ที่แตกต่างกันไปจากเด็ก เช่น ผู้ใหญ่ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่ประกอบอาชีพแล้วต้องการการ เรียนรู้เพื่อการพัฒนาและปรับปรุงอาชีพที่ทำอยู่ บางคนเป็นผู้ประสบความสำเร็จในหน้าที่การ งาน แต่ยังมีพื้นฐานการศึกษาค่อนข้างต่ำ ต้องการได้รับการศึกษาที่สูงขึ้นเพื่อการศึกษาต่อ



หรือการพัฒนาคุณภาพชีวิต บางคนเป็นผู้นำของชุมชน ต้องการการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพของตนเองในการปฏิบัติหน้าที่ บางคนเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น บางคนต้องการได้รับการยอมรับจากสังคม นอกจากนี้ผู้ใหญ่บางคนอาจมีปัญหาและข้อจำกัดในการเรียนรู้เช่น 1. ได้มีเวลาเรียน ขาดความมั่นใจ เรียนรู้อะไรก็ลืมได้ซ้ำ ดังนั้น การจัดหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่จะต้องคำนึงถึงคุณลักษณะเหล่านี้

2.การพัฒนาหลักสูตร และการจัดสาระรวมทั้งกระบวนการเรียนการสอนจะต้องสอดคล้อง กับทฤษฎีหลักสูตรตามแนวทางการจัดการศึกษาผู้ใหญ่ ตลอดจนธรรมชาติการเรียนรู้ของกลุ่มเป้าหมายดังกล่าวข้างต้น โดยใช้หลักการและศาสตร์การเรียนรู้ของผู้ใหญ่ (Andragogy) รวมทั้งผู้สอนก็ต้องมีความรู้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้ใหญ่

3.การกำหนดสาระและประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่ ต้องคำนึงถึงหลักจิตวิทยาผู้ใหญ่และปรัชญาการศึกษาผู้ใหญ่ที่มุ่งเน้นการส่งเสริม การวิเคราะห์สภาพสังคมและการแก้ปัญหาโดยใช้กระบวนการ “คิดเป็น” เป็นหลักในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อนำไปสร้างองค์ความรู้และนำสู่การแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ

4.ความต้องการในการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ เป็นการเรียนรู้ เพื่อนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตและการประกอบอาชีพได้ทันที ดังนั้นการจัดสาระและ กิจกรรมการเรียนรู้ จึงมีความจำเป็นต้องจัดให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนดังกล่าว ด้วย(ชลทิศย์ เอี่ยมสำอางค์ และคนอื่นๆ, 2551) และ (เลิศชาย ปานมข., 2551)

สรุปได้ว่าแนวคิดในการจัดการการศึกษานอกโรงเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานที่อิงตามเนื้อหาการศึกษาขั้นพื้นฐานในระบบโรงเรียน ได้จัดขึ้นโดยคำนึงถึงแนวคิดการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ โดยเฉพาะแนวคิด Andragogy และกระบวนการ “คิดเป็น”

### หลักการในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

หลักเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 มีหลักการดังนี้

1. เป็นการศึกษาสำหรับผู้พ้นเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับหรือผู้ที่พลาดโอกาส และขาดโอกาสได้รับการศึกษาในระบบ หรือในพื้นที่ที่สถานศึกษาในระบบสามารถจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปีให้ได้

2. เป็นการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนคิดเป็น แก้ปัญหาเป็น เน้นการเรียนรู้แบบบูรณาการและการปฏิบัติจริง สอดคล้องกับวิถีชีวิตนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตและการประกอบอาชีพได้ทันที

3. เป็นการศึกษาที่มุ่งพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนให้เห็นคุณค่าและมีความเชื่อมั่น ในตนเอง สามารถพึ่งพาตนเองได้ ตลอดจนแสวงหาความรู้ในการพัฒนาตนเองและสังคมอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

4. เป็นการศึกษาที่ให้เห็นคุณค่าของความรู้ ประสบการณ์ และอาชีพของผู้เรียน โดยสามารถนำมาเทียบโอนเป็นผลการเรียนตามหลักสูตรได้

5. ส่งเสริมให้บุคคล องค์กร ชุมชนในสังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

สรุปได้ว่าการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานมีหลักเกณฑ์เพื่อส่งเสริมให้ผู้ที่มีพลาดโอกาสในการศึกษาในระบบโรงเรียน ได้มีโอกาสศึกษาต่อ และเป็นการจัดการศึกษาที่นับคุณค่าของความรู้ ประสบการณ์ และอาชีพของผู้เรียนมาเทียบโอนเพื่อนับเป็นผลการเรียนตามหลักสูตรได้ นับได้ว่าเป็นการเปิดโอกาสให้เกิดการศึกษาหาความรู้ให้แก่ประชาชนเป็นอย่างมาก

### จุดหมายในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

เพื่อให้การจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 สามารถพัฒนาผู้เรียนให้เป็มมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข ความเป็นไทย และมีศักยภาพในการประกอบอาชีพและการดำเนินชีวิต จึงกำหนดจุดมุ่งหมาย ซึ่งเป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้สำเร็จการศึกษาดังนี้

1. เห็นคุณค่าและมีวินัยในตนเอง ปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์

2. มีความรู้ความเข้าใจประวัติศาสตร์ชาติไทย ชุมชน และท้องถิ่น ภูมิใจในความเป็นไทย ใช้ภาษาไทยได้ถูกต้องตามหลักภาษา สืบสานศิลปวัฒนธรรมไทย ประเพณี กีฬา ภูมิปัญญาไทย เป็นพลเมืองดี ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

3. รักประเทศชาติและท้องถิ่น มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามให้สังคม

4. มีวิสัยทัศน์ มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์สภาพปัญหาของตนเอง ชุมชน และสังคม โดยใช้กระบวนการ “คิดเป็น” ในการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

5. มีความคิดสร้างสรรค์ มีความสามารถในการแสวงหาความรู้ และสร้างองค์ความรู้ มีทักษะในการดำเนินชีวิตและรักการเรียนรู้ตลอดชีวิต

6. เห็นคุณค่าและรู้จักเลือกใช้วิทยาการ ภูมิปัญญา และเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนาองค์ความรู้ให้ก้าวทันต่อความเจริญและความเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก

7. มีทักษะและมีเจตคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพการงาน เป็นแบบอย่างหรือเป็นผู้นำด้านการพัฒนาอาชีพเพื่อการพึ่งพาตนเองและพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดียิ่งขึ้น

8. รักการออกกำลังกาย รู้จักรักษาสุขภาพของตนเองให้แข็งแรง มีบุคลิกภาพที่ดีและมีสุนทรียภาพในการดำเนินชีวิต

9. มีความสามารถในการพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็งยั่งยืน พร้อมทั้งจะแข่งขันในสังคมโลกอย่างมีสันติ

10. เป็นผู้ผลิตและผู้บริโภคที่มีประสิทธิภาพ มีค่านิยมการเป็นผู้ผลิตมากกว่าการเป็นผู้บริโภค

11. มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและพัฒนาลิขิตแวดล้อมที่ยั่งยืน (ชลทิพย์ เอี่ยมสำอางค์ และคนอื่นๆ, 2551) และ (เลิศชาย ปานมุข., 2551)

กล่าวโดยสรุป จุดหมายในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานคือการพัฒนาผู้เรียนให้เป็มมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข ความเป็นไทย และมีศักยภาพในการประกอบอาชีพและการดำเนินชีวิต

### หลักเกณฑ์และวิธีการจัดศึกษานอกระบบโรงเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

เพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปตามแนวคิด หลักการ และจุดหมายของการศึกษานอกโรงเรียนและสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางของประเทศ จึงได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษานอกโรงเรียนดังนี้

**ระดับการศึกษา** การจัดการศึกษานอกโรงเรียนโดยใช้หลักเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษานอกโรงเรียน ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เป็นการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่พ้นเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับหรือกลุ่มเป้าหมายที่พลาดโอกาสและขาดโอกาสได้รับการศึกษาในระบบหรือในพื้นที่ที่สถานศึกษาไม่สามารถจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปีให้ได้ โดยแบ่งการศึกษาออกเป็น 3 ระดับดังนี้

1. ระดับประถมศึกษา เป็นการศึกษาที่จัดให้กลุ่มเป้าหมายที่ยังไม่จบการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หรือเทียบเท่า

2. ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เป็นการศึกษาที่จัดให้กลุ่มเป้าหมายที่จบการศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หรือเทียบเท่า

3. ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นการศึกษาที่จัดให้กลุ่มเป้าหมายที่จบการศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หรือเทียบเท่า

**สาระและมาตรฐานการเรียนรู้** การจัดการศึกษาโดยใช้เกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษานอกโรงเรียนได้ยึดถือสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เป็นเกณฑ์ในการกำหนดคุณภาพของผู้เรียนเมื่อจบการศึกษา ซึ่งสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ดังกล่าวได้กำหนดไว้เฉพาะส่วนที่จำเป็นสำหรับเป็นฐานในการดำรงชีวิตให้มีคุณภาพตามความสามารถความถนัด และความสนใจของผู้เรียน สถานศึกษาสามารถพัฒนาเพิ่มเติมตามความต้องการของผู้เรียน ชุมชน และสังคม เพื่อให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายนอกโรงเรียน โดยกำหนดสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ดังนี้

1. สาระการเรียนรู้ การกำหนดสาระการเรียนรู้การศึกษานอกโรงเรียน ได้ยึดกรอบสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ประกอบด้วยองค์ความรู้ ทักษะ กระบวนการเรียนรู้ และคุณลักษณะหรือค่านิยม คุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียน โดยแบ่งออกเป็น 8 หมวดวิชาดังนี้

1.1 ภาษาไทย

1.2 คณิตศาสตร์

1.3 วิทยาศาสตร์

1.4 ภาษาต่างประเทศ

1.5 พัฒนาสังคมและชุมชน(สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม)

1.6 พัฒนาทักษะชีวิต 1(สุขศึกษาและพลศึกษา)

1.7 พัฒนาทักษะชีวิต 2(ศิลปะ)

1.8 พัฒนาอาชีพ(การทำงานอาชีพและเทคโนโลยี)

สาระการเรียนรู้ทั้ง 8 หมวดวิชาดังกล่าว เป็นองค์ความรู้ที่ผู้เรียนต้องเรียนเพื่อนำความรู้ไปใช้ในการดำเนินชีวิต การประกอบอาชีพและการศึกษาต่อ โดยแบ่งเป็น 2 กลุ่มหมวดวิชาดังนี้

**กลุ่มที่ 1** กลุ่มหมวดวิชาพื้นฐาน เป็นองค์ความรู้ที่เป็นทักษะพื้นฐานที่จำเป็นในการดำเนินชีวิต ตลอดจนเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในวิถีชีวิตการทำงานและอาชีพ และการพัฒนาสังคมและชุมชนของผู้เรียน ประกอบด้วย

1.1 หมวดวิชาภาษาไทย เพื่อเสริมสร้างทักษะในการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน และการติดต่อสื่อสาร

1.2 หมวดวิชาคณิตศาสตร์ เพื่อพัฒนาทักษะในทางคณิตศาสตร์ในเรื่องเกี่ยวกับจำนวน การวัด เรขาคณิต พีชคณิต และข้อมูลสถิติ

1.3 หมวดวิชาวิทยาศาสตร์ เพื่อพัฒนาทักษะในทางคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหาด้วยหลักของความเป็นเหตุเป็นผล การเชื่อมโยงความรู้กับกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ นำไปใช้ในชีวิตประจำวัน และศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยนำหลักการทางวิทยาศาสตร์มาประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสมกับสภาพการณ์ต่างๆ

1.4 หมวดวิชาภาษาต่างประเทศ เพื่อพัฒนาทักษะในการติดต่อสื่อสารกับบุคคลและสืบค้นข้อมูลข่าวสารกับสังคมโลก ตลอดจนการแสวงหาความรู้เพื่ออาชีพที่ทำอยู่ให้ก้าวทันกับยุคโลกาภิวัตน์

สาระการเรียนรู้กลุ่มวิชาภาษาต่างประเทศ กำหนดให้เรียนวิชาภาษาอังกฤษทุกระดับการศึกษา ส่วนภาษาต่างประเทศอื่นๆ สามารถเลือกจัดการเรียนรู้ได้ตามความเหมาะสมและความต้องการของผู้เรียน

**กลุ่มที่ 2** กลุ่มหมวดวิชาประสบการณ์ เป็นองค์ความรู้ที่เป็นทักษะชีวิตและทักษะอาชีพ เพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความหมาย เห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น มีความสุนทรีย์ภาพและพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น เนื่องจากกลุ่มผู้เรียนการศึกษานอกระบบเป็นผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์ในชีวิตมาพอสมควร องค์ความรู้และสาระการเรียนรู้ที่จัดให้จึงพัฒนาให้เหมาะสมกับวัย และสามารถนำไปใช้ในชีวิตได้ทันที ประกอบด้วย

2.1 กลุ่มหมวดวิชาพัฒนาสังคมและชุมชน (สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม) เพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความหมาย มีความรู้เกี่ยวกับตนเอง และความสัมพันธ์ของตนเองกับสังคม ได้แก่ ครอบครัว ชุมชน ชาติ และสังคมโลก รวมถึงความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ ความเป็นมาของสังคมไทย และระบบการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ตลอดจนความรู้เกี่ยวกับศาสนาวัฒนธรรม

2.2 กลุ่มหมวดวิชาพัฒนาทักษะชีวิต 1 (สุขศึกษาและพลศึกษา) เพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะชีวิตในด้านสุขภาพอนามัย ภูมิคุ้มกันดูแลบำรุงรักษาร่างกายให้แข็งแรงและการป้องกันโรคภัย ตลอดจนความรู้ด้านการกีฬา เช่น การออกกำลังกาย การเล่นกีฬา เพื่อให้ผู้เรียนมีสุขภาพอนามัยที่ดี

2.3 กลุ่มหมวดวิชาพัฒนาทักษะชีวิต 2 (ศิลปะ) เพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีความรู้ด้านศิลปะ มีความสุนทรีย์ภาพ และพัฒนาคุณภาพชีวิต เพื่อดำรงชีวิตอย่างมีความสุข

2.4 กลุ่มหมวดวิชาพัฒนาอาชีพ (การงานอาชีพและเทคโนโลยี) เพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีวิสัยทัศน์มองเห็นช่องทางและแนวทางในการประกอบอาชีพและพัฒนาอาชีพ รวมทั้งสามารถนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้และรู้จักเลือกใช้ทรัพยากรที่มีอยู่รอบตัวมาใช้ได้อย่างเหมาะสมกับการงานอาชีพ

สำหรับกลุ่มเป้าหมายใดมีความจำเป็นต้องเรียนรู้อุบัติการณ์ความรู้กระบวนการ และค่านิยมต่างที่จำเป็นตามวิถีชีวิต ก็สามารถเพิ่มเติมสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะนั้นๆ ได้ทุกหมวดวิชา

### มาตรฐานการเรียนรู้

การจัดการศึกษาตามหลักเกณฑ์ และวิธีการจัดการศึกษาออกโรงเรียน ได้กำหนด มาตรฐานการเรียนรู้ของหมวดวิชา 8 หมวดวิชา ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ซึ่งเป็นข้อกำหนดคุณภาพผู้เรียนด้วยด้านความรู้ ทักษะ กระบวนการ คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมของแต่ละหมวดวิชา เพื่อใช้เป็นจุดหมายในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้เป็น 2 ลักษณะ คือ

1 มาตรฐานการเรียนรู้การศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นมาตรฐานการเรียนรู้ในแต่ละหมวดวิชา เมื่อผู้เรียนเรียนจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ยึดถือมาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ทั้งนี้ได้มีการเพิ่มเติมมาตรฐานการเรียนรู้ในหมวดวิชาพัฒนาอาชีพ เพื่อให้เหมาะสมกับธรรมชาติของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่

2 มาตรฐานการเรียนรู้ระดับการศึกษา เป็นมาตรฐานการเรียนรู้ในแต่ละหมวดวิชา เมื่อผู้เรียนเรียนจบในแต่ละระดับการศึกษา ได้แก่ มาตรฐานการเรียนรู้ ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งได้ปรับและพัฒนามาตรฐานการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับลักษณะทางธรรมชาติของกลุ่มเป้าหมายผู้เรียนการศึกษานอกระบบ ทั้งนี้ มาตรฐานการเรียนรู้ระดับการศึกษาของแต่ละหมวดวิชาจะกำหนดไว้ในเอกสารกรอบมาตรฐานการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้ของหมวดวิชาต่างๆ มาตรฐานการเรียนรู้ระดับการศึกษาได้กำหนดไว้เฉพาะมาตรฐานการเรียนรู้ที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนทุกคน สำหรับมาตรฐานการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับสภาพปัจจุบันและความต้องการของชุมชนและสังคม การสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตลอดจนมาตรฐานการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความสนใจ ความสามารถและความถนัดของผู้เรียน ให้สถานศึกษาพัฒนาเพิ่มเติมได้ตามความเหมาะสม

## การจัดสาระการเรียนรู้

การจัดการศึกษาตามหลักเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษาออกโรงเรียน ได้ยึด สาระการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 โดยได้มีการปรับสาระการเรียนรู้ในแต่ละระดับการศึกษาให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายผู้เรียนการศึกษานอกระบบดังนี้

1. สาระการเรียนรู้ที่ต้องเรียนในแต่ละระดับการศึกษา สาระการเรียนรู้ การศึกษานอกระบบมี 8 หมวดวิชา ประกอบด้วย กลุ่มหมวดวิชาพื้นฐาน 4 หมวดวิชา ได้แก่ หมวดวิชาภาษาไทย หมวดวิชาคณิตศาสตร์ หมวดวิชาวิทยาศาสตร์ และ หมวดวิชา ภาษาต่างประเทศ และกลุ่มหมวดวิชาประสบการณ์ 4 หมวดวิชา ได้แก่ หมวดวิชาพัฒนาสังคม และชุมชน หมวดวิชาทักษะชีวิต 1 หมวดวิชาทักษะชีวิต 2 และหมวดวิชาพัฒนาอาชีพ ซึ่ง ผู้เรียนทุกระดับการศึกษาต้องเรียนให้ครบทั้งกลุ่มหมวดวิชาพื้นฐานและหมวดวิชาประสบการณ์

2. กิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนได้นำมวล ประสบการณ์และทักษะที่ได้จากการเรียนรู้ตามหลักสูตรไปพัฒนาความสามารถของตนตาม ศักยภาพเพิ่มเติมจากกิจกรรมที่จัดให้เรียนรู้ในหมวดวิชาต่างๆ เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเอง ครอบคลุม ชุมชน และสังคม โดยใช้กระบวนการคิดเป็นในการดำเนินกิจกรรมบนพื้นฐานของ การมีส่วนร่วมและกระบวนการกลุ่มอันจะส่งผลให้ผู้เรียนเป็นคนดี มีคุณธรรม และมีความสุข ซึ่งเป็นกิจกรรมที่เป็นเงื่อนไขที่ผู้เรียนทุกคนต้องทำก่อนการจบหลักสูตร โดยผู้เรียนจะทำกิจกรรม ดังกล่าวทุกภาคเรียนหรือภาคเรียนใดภาคเรียนหนึ่ง รวมตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า 100 ชั่วโมง โดยสามารถนำความรู้ที่ได้จากการอบรมหรือการเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมมานับ รวมเป็นกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตได้ ทั้งนี้กิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตสามารถแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะดังนี้

2.1 กิจกรรมพัฒนาตนเองและครอบครัว เป็นกิจกรรมที่มุ่งพัฒนา ผู้เรียนทางด้านร่างกาย และจิตใจ สติปัญญา และสิ่งแวดล้อมของครอบครัว เพื่อนำไปสู่การ พัฒนาคุณภาพชีวิต อยู่ร่วมในสังคมและชุมชนได้อย่างมีความสุข

2.2 กิจกรรมพัฒนาชุมชนและสังคม เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมการพัฒนา ชุมชนให้เข้มแข็งตลอดจนการพัฒนาสิ่งแวดล้อม โดยอาศัยการมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ ของชุมชน

## เวลาเรียน

การจัดการศึกษาโดยใช้หลักเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษาออกโรงเรียนตาม หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ปีการศึกษาหนึ่งแบ่งออกเป็น 4 ภาคเรียน ประมาณภาคเรียนละ 20 สัปดาห์ ใช้เวลาเรียนตลอดหลักสูตรแต่ละระดับการศึกษาไม่น้อยกว่า

4 ภาคเรียน ยกเว้นในกรณีที่ผู้เรียนผ่านการประเมินความรู้และประสบการณ์หรือเทียบโอนผลการเรียน สามารถจบหลักสูตรก่อน 4 ภาคเรียนได้

### การลงทะเบียนเรียน

การลงทะเบียนเรียน ในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย ผู้เรียนจะต้องลงทะเบียนเรียนตลอดหลักสูตร ในแต่ละระดับการศึกษา ภาคเรียนละไม่เกิน 2 หมวดวิชา และสามารถลงทะเบียนเพิ่มเติมได้อีก 1 หมวดวิชา ในกรณี หมวดวิชาที่ได้ผลการเรียนเป็น 0 (ศูนย์) หรือผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีความประสงค์ลงทะเบียนกลุ่ม หมวดวิชาพื้นฐาน และกลุ่มหมวดวิชาประสบการณ์เพิ่มเติม สามารถลงทะเบียนเรียนเพิ่มได้อีก 1 หมวดวิชา รวมแล้วภาคเรียนละไม่เกิน 3 หมวดวิชา ทั้งนี้ ไม่นับรวมหมวดวิชาที่เทียบโอนผลการเรียน

### โครงสร้างหลักสูตรและจำนวนหน่วยกิตที่ต้องลงทะเบียนเรียน

การจัดโครงสร้างหลักสูตร ตามหลักเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษานอกโรงเรียน ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในแต่ละระดับการศึกษา ประกอบด้วย กลุ่มหมวดวิชาพื้นฐาน กลุ่มหมวดวิชาประสบการณ์ และกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต โดยมี โครงสร้างหลักสูตรดังนี้

ตารางที่ 3 โครงสร้างหลักสูตรตามหลักเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษานอกโรงเรียน ระดับประถมศึกษา

กลุ่มหมวดวิชาพื้นฐาน (หน่วยกิต)	กลุ่มหมวดวิชาประสบการณ์ (หน่วยกิต)	กิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต (กพช.)
1. ภาษาไทย (5)	1. พัฒนาสังคมและชุมชน (7)	ไม่น้อยกว่า 100 ชั่วโมง
2. คณิตศาสตร์ (5)	2. พัฒนาทักษะชีวิต 1 (7)	
3. วิทยาศาสตร์ (5)	3. พัฒนาทักษะชีวิต 2 (7)	
4. ภาษาต่างประเทศ (5)	4. พัฒนาอาชีพ (7)	

ผู้เรียนต้องเรียน กลุ่มหมวดวิชาพื้นฐาน 4 หมวดวิชา ประกอบด้วย หมวดวิชา ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และภาษาต่างประเทศ รวม 20 หน่วยกิต และกลุ่มหมวดวิชาประสบการณ์ 4 หมวดวิชา ประกอบด้วย หมวดวิชาพัฒนาสังคมและชุมชน พัฒนาทักษะชีวิต 1 พัฒนาทักษะชีวิต 2 และพัฒนาอาชีพ รวม 28 หน่วยกิต รวมตลอดหลักสูตร ไม่น้อยกว่า 48 หน่วยกิต และต้องทำกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต (กพช.) ไม่น้อยกว่า 100 ชั่วโมง



ตารางที่ 4 โครงสร้างหลักสูตรตามหลักเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษานอกโรงเรียน ระดับ  
มัธยมศึกษาตอนต้น

กลุ่มหมวดวิชาพื้นฐาน (หน่วยกิต)	กลุ่มหมวดวิชาประสบการณ์ (หน่วยกิต)	กิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต (กพช.)
1. ภาษาไทย (6)	1. พัฒนาสังคมและชุมชน (8)	ไม่น้อยกว่า 100 ชั่วโมง
2. คณิตศาสตร์ (6)	2. พัฒนาทักษะชีวิต 1 (8)	
3. วิทยาศาสตร์ (6)	3. พัฒนาทักษะชีวิต 2 (8)	
4. ภาษาต่างประเทศ (6)	4. พัฒนาอาชีพ (8)	

ผู้เรียนต้องเรียน กลุ่มหมวดวิชาพื้นฐาน 4 หมวดวิชา ประกอบด้วย หมวดวิชา  
ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และภาษาต่างประเทศ รวม 24 หน่วยกิต และกลุ่มหมวด  
วิชาประสบการณ์ 4 หมวดวิชา ประกอบด้วย หมวดวิชาพัฒนาสังคมและชุมชน พัฒนาทักษะ  
ชีวิต 1 พัฒนาทักษะชีวิต 2 และพัฒนาอาชีพ รวม 32 หน่วยกิต รวมตลอดหลักสูตร ไม่น้อยกว่า  
56 หน่วยกิต และต้องทำกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต (กพช.) ไม่น้อยกว่า 100 ชั่วโมง

ตารางที่ 5 โครงสร้างหลักสูตรตามหลักเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษานอกโรงเรียน ระดับ  
มัธยมศึกษาตอนปลาย

กลุ่มหมวดวิชาพื้นฐาน (หน่วยกิต)	กลุ่มหมวดวิชาประสบการณ์ (หน่วยกิต)	กิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต (กพช.)
1. ภาษาไทย (7)	1. พัฒนาสังคมและชุมชน (12)	ไม่น้อยกว่า 100 ชั่วโมง
2. คณิตศาสตร์ (7)	2. พัฒนาทักษะชีวิต 1 (12)	
3. วิทยาศาสตร์ (7)	3. พัฒนาทักษะชีวิต 2 (12)	
4. ภาษาต่างประเทศ (7)	4. พัฒนาอาชีพ (12)	

ผู้เรียนต้องเรียน กลุ่มหมวดวิชาพื้นฐาน 4 หมวดวิชา ประกอบด้วย หมวดวิชา  
ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และภาษาต่างประเทศ รวม 28 หน่วยกิต และกลุ่มหมวด  
วิชาประสบการณ์ 4 หมวดวิชา ประกอบด้วย หมวดวิชาพัฒนาสังคมและชุมชน พัฒนาทักษะ  
ชีวิต 1 พัฒนาทักษะชีวิต 2 และพัฒนาอาชีพ รวม 48 หน่วยกิต รวมตลอดหลักสูตร ไม่น้อยกว่า  
76 หน่วยกิต และต้องทำกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต (กพช.) ไม่น้อยกว่า 100 ชั่วโมง ทั้งนี้  
ผู้เรียนสามารถลงทะเบียนเรียนหมวดวิชาเพิ่มเติมตามความต้องการในกลุ่มหมวดวิชาพื้นฐาน  
และกลุ่มหมวดวิชาประสบการณ์ (ชลทิพย์ เอี่ยมสำอางค์ และคนอื่นๆ, 2551)

## รูปแบบการจัดการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้นอกโรงเรียน ได้กำหนดรูปแบบการจัดการเรียนรู้ออกเป็น 2 ลักษณะคือ

1. การจัดการเรียนรู้โดยการพบกลุ่ม จะเน้นให้นักการศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นหลัก มีการพบกลุ่ม เพื่อนำสิ่งที่ได้ไปศึกษาค้นคว้ามานำเสนอ อภิปราย และสรุปร่วมกันในลักษณะแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน
2. การจัดการเรียนรู้โดยการศึกษาทางไกล เป็นวิธีการที่ผู้เรียนเรียนรู้โดยผ่านสื่อการศึกษาทางไกล ได้แก่ วิทยุ โทรศัพท์ Internet เป็นต้น

## การจัดกระบวนการการเรียนรู้

การจัดกระบวนการเรียนรู้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษานอกโรงเรียน หลักสูตรการศึกษาการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ได้ยึดแนวทาง ที่สำคัญดังนี้

1. การจัดกระบวนการเรียนรู้ด้วยปรัชญา “คิดเป็น” คือผู้เรียนสามารถเรียนรู้ร่วมกันในการคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหา โดยเริ่มตั้งแต่รวบรวมและวิเคราะห์สภาพปัญหา โดยใช้ข้อมูลสามด้านได้แก่ ข้อมูลด้านตนเอง ข้อมูลด้านวิชาการ และข้อมูลด้านสังคมสิ่งแวดล้อม
2. การจัดการเรียนรู้โดยยึดตามแนวทางการจัดการศึกษาใน พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 โดยยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ
3. การจัดกระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ เน้นการเรียนรู้แบบองค์รวมที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ และกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ร่วมกัน โดยนำกระบวนการเรียนรู้จากสาระการเรียนรู้ในหมวดวิชาเดียวกัน หรือสาระการเรียนรู้ต่างหมวดวิชามารวมกันกับสภาพวิถีชีวิตในการจัดการเรียนการสอน

## วิธีการเรียนรู้

ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้จากกลุ่ม การเรียนรู้จากการสอน และการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริงดังนี้

1. การเรียนรู้จากกลุ่ม การจัดการเรียนการสอนกำหนดให้มีการพบกลุ่มสัปดาห์ละไม่น้อยกว่า 3 ชั่วโมง เพื่อให้ผู้เรียนได้นำโครงการที่เกิดจากการเรียนรู้ของแต่ละบุคคลมา นำเสนอและเรียนรู้ร่วมกัน

2. การเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองจากแหล่งวิทยาการต่างๆ ได้แก่ ห้องสมุดประชาชนและศูนย์การเรียนรู้ชุมชน สื่อประเภทต่างๆ สื่อบุคคล รวมถึงสื่อการเรียนรู้อื่นๆ

3. การเรียนรู้จากการเสริมความรู้ เป็นการเรียนรู้โดยการสอนเสริม ผู้สอนต้องจัดทำตารางสอนเสริมในกลุ่มสาระวิชาที่เป็นองค์ความรู้ ซึ่งเป็นทฤษฎี กฎเกณฑ์ที่มีเนื้อหาซับซ้อนและเข้าใจยาก โดยครูผู้สอนอาจจะสอนเสริมในกรณีที่มีวุฒิในสาขาวิชานั้นๆ หรือเชิญวิทยากรหรือผู้เชี่ยวชาญเฉพาะสาขาวิชานั้นๆ มาให้ความรู้กับผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ ความเข้าใจ และมีทักษะในศาสตร์นั้นๆ ได้อย่างแท้จริง

4. การเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง เป็นการเรียนรู้โดยผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติและค้นพบความรู้ด้วยตนเอง เป็นผู้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ด้วยการปฏิบัติจริงจากการทำโครงการเหล่านี้เป็นต้น (อัญชลี ธรรมะวิสิฎกุล, 2551)

กล่าวโดยสรุป หลักเกณฑ์และวิธีการจัดศึกษานอกระบบโรงเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน อิงตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศ โดยแบ่งเป็นสามระดับคือ หลักสูตรระดับประถมศึกษา หลักสูตรระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยมีการปรับแต่งให้มีความยืดหยุ่นสำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ และเพิ่มเติมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ มีความสุข และเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศ

### การวัดและการประเมินผลการเรียนรู้

การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ เป็นกระบวนการที่ใช้เพื่อประเมินการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนเพื่อให้ได้ข้อมูลที่แสดงพัฒนาการความก้าวหน้าและความสำเร็จในการเรียนของผู้เรียน รวมทั้งข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนา และเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ ซึ่งแนวปฏิบัติในการวัดและประเมินผล ประกอบด้วย

1. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ เป็นการผลระดับสถานศึกษาที่กระทำควบคู่ไปกับกระบวนการเรียนการสอน ประกอบด้วย

1.1 การวัดและประเมินผลหมวดวิชา รายวิชา สถานศึกษาเป็นผู้ดำเนินการประเมินผู้เรียนใน 3 ลักษณะคือ ประการแรก การประเมินเพื่อตรวจสอบความรู้พื้นฐานของผู้เรียน ประการที่สอง การประเมินผลระหว่างเรียน เพื่อทราบความก้าวหน้าทั้งด้านความรู้ ทักษะ กระบวนการ คุณธรรม ค่านิยม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ อันเป็นผลมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การประเมินให้ประเมินอย่างต่อเนื่องควบคู่ไปกับกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน และประการที่สาม ประเมินผลปลายภาคเรียน เพื่อทราบผลการเรียนรู้ตามสาระ

และมาตรฐานการเรียนรู้โดยภาพรวม โดยให้ผลการเรียนออกเป็น 8 ระดับ คือ 4 (ดีเยี่ยม) 3.5 (ดีมาก) 3 (ดี) 2.5 (ค่อนข้างดี) 2 (น่าพอใจ) 1.5 (พอใจ) 1 (ผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำที่กำหนด) 0 (ต่ำกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำที่กำหนด)

1.2 การประเมินกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต ผู้เรียนต้องเข้าร่วมและผ่านการประเมินกิจกรรมพัฒนาตนเอง ครอบครัว ชุมชนและสังคม ตามเกณฑ์ที่สถานศึกษา กำหนด ผลการประเมินกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต เป็นผ่านหรือไม่ผ่าน

1.3 การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ สถานศึกษาจะต้องประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ผู้เรียนทุกคน ผลการประเมินเป็น ดีมาก ดี และพอใจ

1.4 การประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน สถานศึกษาต้องประเมินการอ่านคิดวิเคราะห์ และการเขียนของผู้เรียนทุกคน ผลการประเมินให้เป็น ดีมาก ดี และพอใจ

2. การประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติ สถานศึกษาต้องจัดให้ผู้เรียนทุกคนที่เรียนในภาคเรียนสุดท้ายของทุกระดับ ได้แก่ ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย เข้ารับการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติในหมวดวิชาที่สำคัญ ตามที่สำนักบริหารงานการศึกษาออกโรงเรียนกำหนด การประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติไม่มีผลต่อการได้หรือการตกของผู้เรียน แต่มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบผลการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นรายสถานศึกษา รายอำเภอ รายจังหวัด รายภาค และภาพรวมของประเทศ เพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการวางแผนปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนของสถานศึกษาต่อไป (ชลทิพย์ เอี่ยมสำอางค์ และคนอื่นๆ, 2551) (อัญชลี ธรรมะวิธิกุล, 2551)

สรุปได้ว่า การวัดและการประเมินผลการเรียนรู้ของการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานนี้ เป็นกระบวนการที่เป็นมาตรฐานสอดคล้องกันทั้งประเทศ และมีการเข้ารับการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติในหมวดที่สำคัญ เพื่อนำผลมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนต่อไป

### **ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน (กศน.ตำบล)**

#### **ภารกิจของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน (กศน.ตำบล)**

ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเป็นศูนย์กลางการจัดการศึกษาเพื่อการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับประชาชนในชุมชน เปิดโอกาสให้ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และสามารถเข้ามาเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องตลอดเวลา เป็นแหล่งบริการสื่อการเรียนรู้ สื่อการเรียนการสอนต่าง ๆ

การจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เกิดขึ้นจากความต้องการของคนในชุมชนภายใต้การส่งเสริมสนับสนุนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีส่วนร่วมในการจัดหาสถานที่ตั้งวัสดุครุภัณฑ์พื้นฐานสำหรับการเรียนการสอน การวางแผนและสนับสนุนงบประมาณในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน โดยมีสถานศึกษาสังกัดกรมการศึกษานอกโรงเรียนในระดับจังหวัด/กรุงเทพมหานคร และอำเภอ/เขต ทำหน้าที่ประสานการจัดตั้งส่งเสริมสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน กิจกรรมการเรียนรู้ จัดหาสื่อการเรียนการสอน การพัฒนาบุคลากร ตลอดจนนิเทศติดตามผล และควบคุมมาตรฐานคุณภาพของการศึกษา (ชลทิพย์ เอี่ยมสำอางค์ และคนอื่นๆ, 2551)

เนื่องจากบทบาทของ กศน. ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง เป็นบทบาทที่สำคัญที่จะต้องผลักดันให้การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ และภารกิจที่สำคัญอย่างยิ่งประการหนึ่ง คือ สำนักงาน กศน.ต้องมีบทบาทสำคัญในการสร้างแหล่งเรียนรู้ยุคใหม่ให้เกิดขึ้นอย่างมีคุณภาพ จึงได้มีการยกระดับศูนย์การเรียนรู้ชุมชนให้เกิดขึ้นทุกตำบล พร้อมกันทั่วประเทศ และตั้งชื่อใหม่เรียกว่า “ กศน.ตำบล ” ซึ่งจะเป็นศูนย์การเรียนรู้ระดับตำบลยุคใหม่ เพื่อร่วมขับเคลื่อนไปสู่เป้าหมายให้คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิต ตามที่รัฐบาลได้กำหนดไว้ในการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง โดย กศน.ตำบล มีภารกิจสำคัญดังนี้ (สำนักงาน กศน., 2553)

1. จัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยให้กับประชาชนกลุ่มเป้าหมายในชุมชน อย่างน้อยปีงบประมาณละ 560 คน โดยจำแนกเป็นรายกิจกรรม ดังนี้

#### 1.1 การศึกษานอกระบบ 260 คน ประกอบด้วย

1.1.1 การศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 60 คน

1.1.2 การศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ จำนวน 20 คน

1.1.3 การศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต จำนวน 20 คน

1.1.4 การศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชน จำนวน 60 คน

1.1.5 กระบวนการเรียนรู้ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

จำนวน 100 คน

#### 1.2 การศึกษาตามอัธยาศัย จำนวน 300 คน

2. สร้างและขยายภาคีเครือข่ายเพื่อการมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในชุมชน

3. ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดกิจกรรมการศึกษาครอบครัวและการศึกษาตามอัธยาศัยในชุมชนของภาคีเครือข่าย ทั้งในแง่ของความเข้มแข็งและความต่อเนื่องในการมีส่วนร่วมและศักยภาพในการจัด

4. จัดทำระบบข้อมูล สถิติ และสารสนเทศ เกี่ยวกับประชากรกลุ่มเป้าหมายและผลการจัดกิจกรรมการศึกษาครอบครัวและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อใช้ในการวางแผนพัฒนาและแผนการจัดการศึกษาครอบครัวและการศึกษาตามอัธยาศัยทั้งระดับชุมชนหรือระดับจุลภาค ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด และ ภาพรวมระดับประเทศของสำนักงาน กศน.

5. จัดทำแผนงาน โครงการการศึกษาครอบครัวและการศึกษาตามอัธยาศัย ประจำปีงบประมาณ เพื่อจัดกิจกรรมการศึกษาครอบครัวและการศึกษาตามอัธยาศัยให้กับประชาชนกลุ่มเป้าหมาย และชุมชน และพัฒนาการศึกษาครอบครัวและการศึกษาตามอัธยาศัยตามกรอบจุดเน้นการดำเนินงานของสำนักงาน กศน.สำนักงาน กศน.จังหวัด และ กศน.อำเภอ ที่สังกัด เพื่อการสนับสนุนงบประมาณจาก กศน.อำเภอ ที่สังกัด โดยในกรณีของการจัดกิจกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ยึดค่าใช้จ่ายรายหัวตามที่มติคณะรัฐมนตรีกำหนด คุณด้วยจำนวนนักศึกษา 60 คน สำหรับกิจกรรมอื่น ๆ นั้น จัดทำแผนงาน โครงการเพื่อเสนอขอของบประมาณให้ดำเนินการตามที่ได้รับมอบหมายจาก กศน.อำเภอ

6. ประสานและเชื่อมโยงการดำเนินงานการจัดกิจกรรมการศึกษาครอบครัวและการศึกษาตามอัธยาศัยของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนและภาคีเครือข่ายในตำบล โดยมีการประสานแผนการดำเนินงานภายในตำบลที่รับผิดชอบและ กับ กศน.อำเภอ ที่สังกัดตามกรอบจุดเน้นการดำเนินงานบนพื้นฐานของความเป็นเอกภาพด้านนโยบายและความหลากหลายในการปฏิบัติ

7. พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาครอบครัวและการศึกษาตามอัธยาศัยในความรับผิดชอบตามระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เพื่อรับรองการประกันคุณภาพภายนอกของ กศน.อำเภอ ที่สังกัด

8. รายงานผลการดำเนินงานการศึกษาครอบครัวและการศึกษาตามอัธยาศัยต่อ กศน.อำเภอ ที่สังกัด ตามแผนหรือข้อตกลงที่กำหนดไว้

9. ปฏิบัติภารกิจอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมายจาก กศน.อำเภอ สำนักงาน กศน.จังหวัด หรือ สำนักงาน กศน. ตามที่กฎหมายกำหนด

สรุปได้ว่าเพื่อให้ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเป็นแหล่งพัฒนาการเรียนรู้ที่สำคัญ ที่จะส่งเสริมให้บรรลุเป้าหมายของการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง รัฐบาลได้ยกระดับการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนให้มีความครอบคลุมมากขึ้นกว่าเดิม และมีผลต่อการ

พัฒนาการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประชาชนในทุกตำบลในประเทศ จึงได้เปลี่ยนจากศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเป็น กศน.ตำบล พร้อมทั้งกำหนดบทบาทและหน้าที่จำนวน 9 รายการหลักดังกล่าว โดยที่บทบาทและหน้าที่ใหม่นี้ครอบคลุมการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเดิมและขยายเพิ่มเติมหน้าที่ที่จะเพิ่มขีดความสามารถในการพัฒนาการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้ประชาชนอย่างยั่งยืน

### ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน (ครู กศน. ตำบล)

ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เป็นผู้รับผิดชอบปฏิบัติงานในลักษณะประจำที่ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน โดยจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตรของกรมการศึกษานอกโรงเรียน ส่งเสริม และจัดกระบวนการเรียนรู้ในชุมชนตามความต้องการ และสภาพปัญหาของชุมชน (ชลทิพย์ เอี่ยมสำอางค์ และคนอื่นๆ, 2551) รวมทั้ง ทำหน้าที่ให้คำปรึกษา แนะนำ จัดการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ทุกประเภท พร้อมทั้งให้บริการ สื่อสารการเรียนการสอนแก่นักศึกษาและประชาชน จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ และสายอาชีพ ส่งเสริมสนับสนุน อำนวยความสะดวก และประสานงานเครือข่าย หน่วยงาน ภาครัฐ เอกชน ชุมชน สถานประกอบการ และประชาชนให้เกิด ความรู้ ความเข้าใจ และมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน จัดกิจกรรมการเรียนรู้ หรือกิจกรรม พัฒนา คุณภาพชีวิตและงานอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมาย โดยปฏิบัติงานวันละไม่น้อยกว่า 8 ชั่วโมงติดกัน และสัปดาห์ละไม่น้อยกว่า 5 วัน (สำนักงาน กศน., 2552)

ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนทำหน้าที่จัดกิจกรรมและอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้แก่ประชาชนกลุ่มเป้าหมายโดยได้รับคำตอบแทนตามที่กำหนดจากกรมการศึกษานอกโรงเรียน บทบาทสำคัญของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจะแตกต่างไปจากครูในระบบโรงเรียน จะไม่ได้เป็นผู้สอนเนื้อหาวิชาความรู้แต่เพียงอย่างเดียว แต่จะต้องเป็นผู้สอนวิธีการแสวงหาความรู้โดยให้ผู้เรียนเป็นตัวตั้ง เป็นศูนย์กลางและเป็นผู้กำหนด ครูจะเป็นผู้เบิกทางและนำไปสู่การเรียนรู้ เป็นผู้กระตุ้นและจุดไฟแห่งความใฝ่รู้ให้กับผู้เรียนและเป็นพี่เลี้ยงในการปรึกษา แนะนำให้ผู้เรียนได้รู้จักแก้ไขปัญหาให้กับตนเองได้ ครูประจำศูนย์การเรียนรู้จึงเปรียบเสมือน "ผู้เบิกทางแห่งปัญญาและจุดไฟแห่งการเรียนรู้" เพื่อนำประชาชนและชุมชนไปสู่การเรียนรู้ตลอดชีวิต ก่อให้เกิดความเข้มแข็งและการพึ่งพาตนเองของชุมชนได้ต่อไป (สำนักงาน กศน. , 2553)

สัดส่วนครูต่อนักศึกษาโดยเฉลี่ยคือ 10,007 ต่อ 1,979,762 หรือคิดเป็น 1 ต่อ 197 (ศูนย์ปฏิบัติการกระทรวงศึกษาธิการ , 2552) เมื่อวิเคราะห์ในรายละเอียดพบว่า อัตราส่วนครูต่อจำนวนนักศึกษา พบว่าครู 1 คน รับผิดชอบนักศึกษาไม่ต่ำกว่า 80 คน ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ในภาคกลาง และในพื้นที่ชุมชนเมือง ส่วนใหญ่จะรับผิดชอบนักศึกษาประมาณ 100-120 คน ทั้งนี้ จะรับผิดชอบนักศึกษาทั้งระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น

และ มัธยมศึกษาตอนปลาย ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนทุกคนมีภาระงานอื่น เช่น เป็นเจ้าหน้าที่ธุรการ เป็นเจ้าหน้าที่ IT เป็นผู้ส่งเสริมการจัดการศึกษาอาชีพ เป็นผู้รับผิดชอบโครงการพิเศษอื่นๆ ที่ดำเนินการในพื้นที่ที่ครูรับผิดชอบดูแลด้วย (ชลทิพย์ เอี่ยมสำอางค์ และคนอื่นๆ, 2551)

คุณสมบัติเฉพาะตำแหน่งครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนต้องมีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางการศึกษา หรือ ทางอื่นเทียบเท่าไม่ต่ำกว่านี้ (สำนักงาน กศน.จังหวัดน่าน, 2552) ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนทั้งหมดสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีเป็นอย่างต่ำ และบางส่วนกำลังศึกษาต่อระดับประกาศนียบัตรบัณฑิตและระดับปริญญาโท และบางคนสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท มีประสบการณ์ในการเป็นครุมาแล้วสูงสุดเกือบ 20 ปี น้อยที่สุด 1 ปี ทั้งนี้ ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการเป็นครุมาแล้ว 4 ปี (ชลทิพย์ เอี่ยมสำอางค์ และคนอื่นๆ, 2551) แม้ว่าครูทุกคนมีวุฒิขั้นต่ำคือปริญญาตรี แต่ ปัจจุบันนี้ครูศูนย์การเรียนรู้จบตรงสาขาไม่ถึง 5-10% และครูจะต้องสอนนักศึกษา กศน.ตั้งแต่ประถมศึกษา จนถึงมัธยมศึกษา ตามหลักสูตรประมาณ 2 ปี และสอนทุกวิชา (หทัยรัตน์ ดีประเสริฐ, 2551)

ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนทุกคนได้เข้ารับการอบรมแบบเผชิญหน้า ( face to face ) อย่างน้อยปีละไม่ต่ำกว่า 2 ครั้ง มีบางคนที่ได้เข้ารับการอบรมถึงปีละ 6 ครั้ง เนื้อหาหลักสูตรของการอบรมส่วนใหญ่มักเป็นเรื่องกว้างๆ ที่มีความสัมพันธ์กับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน การใช้โปรแกรม IT งานทะเบียน การจัดทำหลักฐาน และโครงการพิเศษอื่นๆ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการจำเป็นของครูรายบุคคลมากนัก สำหรับการพัฒนาครู โดยการอบรมตามหมวดวิชานั้น มีการดำเนินการบ้างในบางสถานศึกษา โดยครุมักได้รับการสนับสนุนให้เข้ารับการอบรมเกี่ยวกับเทคนิคการสอนในหมวดวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และภาษาอังกฤษ ทั้งนี้เนื่องจากเห็นว่าเป็นวิชาที่ยากแก่การเข้าใจ และนักศึกษาสอบไม่ผ่านเป็นจำนวนมากในขณะที่หมวดวิชาอื่นๆได้รับการสนับสนุนรองลงมา (ชลทิพย์ เอี่ยมสำอางค์ และคนอื่นๆ , 2551)

ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ที่ กศน.เปิดรับผู้ที่จบทุกสาขาวิชา และครูจะต้องสอนนักศึกษา กศน.ตั้งแต่ประถมศึกษา จนถึงมัธยมศึกษา ตามหลักสูตรประมาณ 2 ปี และสอนทุกวิชา (หทัยรัตน์ ดีประเสริฐ, 2551)

เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงบทบาทของ กศน. ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง เพื่อจะผลักดันให้ศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ ได้มีการยกระดับศูนย์การเรียนรู้ชุมชนให้เกิดขึ้นทุกตำบล พร้อมกันทั่วประเทศ และตั้งชื่อใหม่เรียกว่า “ กศน.ตำบล “ ซึ่งจะเป็นศูนย์การเรียนรู้ระดับตำบลยุคใหม่ เพื่อร่วมขับเคลื่อนไปสู่เป้าหมายให้คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิต ตามที่รัฐบาลได้กำหนดไว้ในการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงบทบาทของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนให้สอดคล้องกับโครงสร้างดังกล่าว จึงได้เปลี่ยนครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเป็น “ ครู กศน.ตำบล ” โดย



ครู กศน. ตำบล เป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการจัดการให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ของคนในชุมชนอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ดังนั้น จึงมีบทบาทหน้าที่สำคัญในการขับเคลื่อน กศน. ตำบล กล่าวคือ (สำนักงาน กศน., 2553)

### 1. การวางแผนจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยมีกระบวนการทำงานดังนี้

1.1 ศึกษาสำรวจชุมชนโดยละเอียดเพื่อจัดทำฐานข้อมูลชุมชน ซึ่งประกอบด้วยข้อมูลประชากรจำแนกตามอายุ เพศ อาชีพ ฯลฯ ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทางภูมิศาสตร์ ประวัติชุมชน ข้อมูลด้านอาชีพ รายได้ ข้อมูลทางสังคม ประเพณีวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น

1.2 จัดทำเวทีประชาคมร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานต่างๆ เพื่อร่วมกันจัดทำแผนชุมชน ที่ระบุความต้องการในการพัฒนาชุมชน ความต้องการการเรียนรู้ หรือการศึกษาต่อ ฯลฯ ของประชาชนในชุมชน

1.3 จัดทำโครงการด้านการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยที่มาจากแผนชุมชนเสนอต่อการศึกษาอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ เพื่อขอรับการสนับสนุน และประสาน ขอความร่วมมือจากภาคีเครือข่าย

1.4 ประสานงานแสวงหาความร่วมมือจากภาคีเครือข่าย องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้ทรงคุณวุฒิ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ตลอดจนอาสาสมัครต่างๆ เพื่อร่วมจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษา ตามอัธยาศัยของชุมชนที่รับผิดชอบ

2. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของ กศน. ตำบล โดยจำแนกกิจกรรมการเรียนการสอน ดังนี้

2.1 การส่งเสริมการรู้หนังสือ

2.2 การจัดการศึกษาในหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.3 การจัดการศึกษาต่อเนื่อง หลักสูตรระยะสั้นเพื่อการพัฒนาอาชีพ (วิชาทำมาหากิน) การพัฒนาทักษะชีวิตและการพัฒนาสังคมและชุมชน

2.4 การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน

2.5 การจัดกิจกรรมการศึกษาเพื่อพัฒนาชุมชนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หรือการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน

2.6 ครู กศน. ตำบล จะมีบทบาทหลักเป็นผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator) ให้กลุ่มเป้าหมายผู้รับบริการได้รับประสบการณ์การเรียนรู้ โดยมีกระบวนการทำงานคือ

2.6.1 วางแผนการเรียนรู้ร่วมกับผู้เรียน ในแต่ละกิจกรรม/หลักสูตร เกี่ยวกับวิธีเรียน เวลาเรียน การใช้สื่อหรือแบบเรียน และการวัดผลประเมินผล

2.6.2 ประสานงานเพื่อจัดหาวิทยากร หรือผู้สอนในแต่ละรายวิชาหรือแต่ละหลักสูตรร่วมกับ กศน. ตำบล และจัดส่งผู้เรียนไปเรียนรู้ตามแผนที่วางไว้

2.6.3 ให้คำปรึกษาแนะนำ และเป็นพี่เลี้ยงช่วยเหลือให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งคอยช่วยแก้ไขปัญหาในการเรียนและการสอนตลอดหลักสูตร

2.6.4 ประสานงานกับ กศน. อำเภอ เพื่อจัดการสื่อและวัสดุอุปกรณ์เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียนในแต่ละหลักสูตร

2.6.5 ประสานงานกับ กศน. อำเภอ เกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผล ในแต่ละหลักสูตร เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ของโครงการหรือจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

2.6.6 สรุปผลและรายงานผลการจัดกิจกรรมเรียนรู้ต่อ กศน. อำเภอ

3. การให้บริการการเรียนรู้ใน กศน. ตำบล โดยเฉพาะกิจกรรมศูนย์ข้อมูลข่าวสารของชุมชน ศูนย์บริการชุมชน ซึ่งนอกเหนือจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เช่น

3.1 กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน และมุมห้องสมุดชุมชน

3.2 การให้บริการสื่อการเรียนรู้ต่างๆ เช่น โทรทัศน์ วีดิทัศน์ รายการวิทยุเพื่อการศึกษา

3.3 การประสานงานสนับสนุนศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชน (Fit it Center) หรือช่างชนบท

4. การสนับสนุนกิจกรรมของชุมชน ทั้งด้านสังคม วัฒนธรรม ประเพณี รวมทั้งสนับสนุนการใช้บริการของประชาชนในชุมชน เพื่อเป็นที่พบปะแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันภายในชุมชน รวมทั้งสนับสนุนการจัดกิจกรรมขององค์กรหรือหน่วยงานภาครัฐอื่น ๆ และส่งเสริมการ

จัดตั้งกลุ่มหรือชมรมในชุมชน เช่น กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มเยาวชน ชมรมผู้สูงอายุ ชมรมคุ้มครอง ผู้บริโภค สภาเด็กและเยาวชน และองค์กรนักศึกษา กศน. เป็นต้น

5. การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ในชุมชน โดยการประสานขอความร่วมมือจาก ภาควิชาเครือข่าย องค์กรชุมชนผู้รู้ ผู้ทรงคุณวุฒิ ตลอดจนภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อร่วมเป็น อาสาสมัคร กศน. อาสาสมัครส่งเสริมการอ่าน เป็นต้น

สรุปได้ว่า ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนส่วนใหญ่ไม่ได้จบการศึกษาด้านศึกษาศาสตร์ หรือครุศาสตร์ ในแต่ละปีจะมีการจัดอบรมเพื่อพัฒนาครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 2 ครั้งต่อปีนี้ แต่การอบรมส่วนใหญ่ยังไม่ได้เน้นในด้านศาสตร์การสอน โดยเฉพาะการสอน ผู้ใหญ่ ยิ่งไปกว่านั้น จากการยกระดับศูนย์การเรียนรู้ชุมชนให้เป็น กศน.ตำบล จึงได้มีการ เปลี่ยนจากครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเป็น ครู กศน.ตำบล โดยมีภาระหน้าที่ที่ขยายจากเดิม เพื่อ สนับสนุนให้การดำเนินการของ กศน. บรรลุเป้าที่กำหนดไว้ในแผนการปฏิรูปการศึกษาใน ศตวรรษที่สอง ดังนั้นครู กศน.ตำบล จึงต้องได้รับการพัฒนาความสามารถอย่างต่อเนื่อง เพื่อ ส่งเสริมให้การปฏิบัติภารกิจประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย

#### สมรรถนะของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน (ครู กศน.ตำบล)

ภาครัฐได้นำหลักการสมรรถนะ (Competency-based Approach) มาใช้ในการ พัฒนาขีดความสามารถของบุคลากรภาครัฐ และได้รับการยอมรับกันมากขึ้น ในส่วนของ สถาบันพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ก็ได้มีการศึกษาและกำหนดรูปแบบสมรรถนะ (Competency Model) สำหรับครูและบุคลากรทางการศึกษา ของข้าราชการ 4 กลุ่มในปี 2552 ได้แก่ ครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และศึกษานิเทศน์ (ชัชรินทร์ ชวนวัน, 2553) กระทรวงศึกษาธิการ ได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์เครื่องมือต่างๆ เพื่อให้ผู้บริหารและครูเข้ากระบวนการประเมินสมรรถนะ โดยนำไปผูกไว้กับระบบการเลื่อนวิทยฐานะ ที่นำไปสู่สิ่งจูงใจหลักคือ เงินประจำตำแหน่งวิทยฐานะ และคาดหวังว่าจะนำไปสู่ศักยภาพ การพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนในที่สุด (ชัชรินทร์ ชวนวัน, 2552)

สมรรถนะเป็นกลุ่มพฤติกรรมที่องค์กรต้องการจากข้าราชการ เพราะเชื่อว่าหาก ข้าราชการมีพฤติกรรมการทำงานในแบบที่องค์กรกำหนดแล้ว จะส่งผลให้ข้าราชการผู้นั้นมีผล การปฏิบัติดี และส่งผลให้องค์กรบรรลุเป้าประสงค์ที่ต้องการไว้ สำนักงาน ก.พ. ให้คำจำกัด ความของสมรรถนะว่าเป็น คุณลักษณะเชิงพฤติกรรมที่เป็นผลมาจากความรู้ ทักษะ/ ความสามารถ และคุณลักษณะอื่นๆ ที่ทำให้บุคคลสามารถสร้างผลงานได้โดดเด่นในองค์กร กล่าวคือ การที่บุคคลจะแสดงสมรรถนะใดสมรรถนะหนึ่งได้ มักจะต้องมีองค์ประกอบทั้งความรู้ ทักษะ/ความสามารถ และคุณลักษณะอื่นๆ (สำนักงาน ก.พ., 2550) ส่วนสมรรถนะครูและ บุคลากรทางการศึกษา หมายถึง ความสามารถในการผสมผสานความรู้ ทักษะ แรงจูงใจ ทัศนคติ

และคุณลักษณะส่วนตัวของบุคคลเข้าด้วยกัน แล้วแสดงลงในเชิงพฤติกรรมที่ส่งผลต่อความสำเร็จของงานในบทบาทหน้าที่อย่างโดดเด่นและมีประสิทธิภาพ (ชัชรินทร์ ชวนวัน, 2552)

สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์ และ บุคลากรทางการศึกษา (2553) ได้พัฒนาแบบประเมินสมรรถนะครู โดยมุ่งเน้นให้มีสมรรถนะตามมาตรฐานตำแหน่ง และมาตรฐานวิชาชีพ ทั้งสมรรถนะหลัก (Core Competency) สมรรถนะการปฏิบัติงานในหน้าที่ (Functional Competency) และสมรรถนะเฉพาะตามกลุ่มสาระ (Specification Competency) ตามที่สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษากำหนดขึ้น โดยมีลักษณะดังนี้

สมรรถนะหลัก ประกอบด้วย

### 1. การมุ่งผลสัมฤทธิ์

#### 1.1 ความสามารถในการวางแผนการปฏิบัติงาน

##### 1.1.1 ความรู้ความเข้าใจในการวางแผน

##### 1.1.2 การวางแผนการปฏิบัติงานแต่ละภารกิจ

#### 1.2 ความสามารถในการปฏิบัติงาน

##### 1.2.1 การปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายตามแผน

##### 1.2.2 ความมุ่งมั่นกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน

##### 1.2.3 การใช้ความคิดสร้างสรรค์เพื่อพัฒนางาน

##### 1.2.4 การยึดหลักการประหยัดในการปฏิบัติงาน

##### 1.2.5 การนำนวัตกรรมมาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการ

ปฏิบัติงาน

##### 1.2.6 การปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงานเพื่อให้ บรรลุเป้าหมาย

#### 1.3 ผลการปฏิบัติงาน

##### 1.3.1 ความถูกต้องของผลการปฏิบัติงาน

##### 1.3.2 ความครบถ้วน สมบูรณ์ของผลการปฏิบัติงาน

## 2. การบริการที่ดี

### 2.1 ความสามารถในการสร้างระบบการให้บริการ

#### 2.1.1 การศึกษาความต้องการของผู้รับบริการ

#### 2.1.2 การจัดระบบการให้บริการบนพื้นฐานของข้อมูลความ

ต้องการ

### 2.2 ความสามารถในการให้บริการ

#### 2.2.1 ความตั้งใจ เต็มใจ และกระตือรือร้นในการให้บริการ

#### 2.2.2 การศึกษาผลการให้บริการเพื่อการปรับปรุงพัฒนา

ให้บริการ

## 3. การพัฒนาตนเอง

### 3.1 ความสามารถในการวิเคราะห์ตนเอง

#### 3.1.1 การวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อยของตนเอง

#### 3.1.2 การเลือกวิธีพัฒนาตนเองให้เหมาะสมกับ จุดเด่น จุด

ด้อย

### 3.2 ความสามารถในการใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร

#### 3.2.1 การจับใจความ การสรุปจากการอ่านและการฟัง

#### 3.2.2 ความชัดเจนในการอธิบาย และยกตัวอย่าง

#### 3.2.3 การตั้งคำถามได้ตรงประเด็น

### 3.3 ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการแสวงหาความรู้

#### 3.3.1 การจับใจความ และการสรุปจากการอ่านและการฟัง

#### 3.3.2 ความชัดเจนในการอธิบาย และยกตัวอย่าง

#### 3.3.3 ตั้งคำถามได้ตรงประเด็น

วิชาชีพ

### 3.4 ความสามารถในการติดตามความเคลื่อนไหวทางวิชาการ และ

3.4.1 การใช้ Computer เบื้องต้น

3.4.2 การใช้ Internet

3.4.3 การใช้ e – mail

3.4.4 การเลือกใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย

3.4.5 การเลือกใช้แหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสม

3.4.6 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนร่วมงาน

### 3.5 ความสามารถในการประมวลความรู้ และนำความรู้ไปใช้

3.5.1 การวิเคราะห์ และสังเคราะห์องค์ความรู้เพื่อนำไปใช้

พัฒนางาน

3.5.2 การนำ และการผลิตนวัตกรรม และเทคโนโลยีใหม่ ๆ มา

ใช้ในการพัฒนางาน

## 4. การทำงานเป็นทีม

### 4.1 ความสามารถในการวางแผนเพื่อการปฏิบัติงานเป็นทีม

4.1.1) การมีส่วนร่วมในการวางแผนร่วมกับผู้อื่น

4.1.2) การรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

4.1.3) การยอมรับข้อตกลงของทีมงาน

### 4.2 ความสามารถในการปฏิบัติงานร่วมกัน

4.2.1) ความเต็มใจให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงาน..

4.2.2) ความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานตามบทบาท หน้าที่

ของตน

4.2.3) การปฏิบัติตนเป็นผู้นำ หรือผู้ตามได้เหมาะสม กับ

บทบาท

4.2.4) ความร่วมมือกับทีมงานในการแก้ปัญหาการปฏิบัติงาน

4.2.5) การสนับสนุนให้กำลังใจ ยกย่อง ให้เกียรติ ผู้อื่นใน

โอกาสที่เหมาะสม

สมรรถนะประจำสายงาน (เป็นการรวมกันระหว่างสมรรถนะการปฏิบัติงานในหน้าที่ กับสมรรถนะเฉพาะตามกลุ่มสาระ) (สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์ และ บุคลากรทางการศึกษา., 2553)

## 5. การจัดการเรียนรู้

### 5.1 ความสามารถในการสร้างและพัฒนาหลักสูตร

5.1.1 การดำเนินการสร้าง / พัฒนาหลักสูตร สถานศึกษาและ  
หลักสูตรท้องถิ่น

5.1.2 การนำหลักสูตรสถานศึกษา หรือหลักสูตร ท้องถิ่นไปใช้  
ให้บรรลุจุดประสงค์

5.1.3 การนำผลการประเมินการจัดการเรียนรู้มาใช้ในการ  
ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร

5.2 ความสามารถในการเนื้อหาสาระที่สอน (ประเมินเฉพาะกลุ่มสาระที่  
สอนเท่านั้น)

5.2.1) ภาษาไทย

5.2.2) คณิตศาสตร์

5.2.3) วิทยาศาสตร์

5.2.4) สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

5.2.5) สุขศึกษา และพลศึกษา

5.2.6) ศิลปะ

5.2.7) การงานอาชีพ และเทคโนโลยี

5.2.8) ภาษาต่างประเทศ

### 5.2.9) อื่น ๆ (ระบุ)

## 5.3 ความสามารถในการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

5.3.1 การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีระบบโดยมีองค์ประกอบที่สอดคล้องกัน

5.3.2 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการปฏิบัติจริงเพื่อให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็นและแก้ปัญหาได้

5.3.3 การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนเลือกเรียนตามความสามารถและความสนใจ

5.3.4 การใช้สื่อการเรียนรู้ นวัตกรรม เทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย.

5.4 ความสามารถในการใช้และพัฒนานวัตกรรม เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการจัดการเรียนรู้

5.4.1) การเลือกใช้นวัตกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้

5.4.2) การออกแบบ และการสร้างนวัตกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการจัดการเรียนรู้

5.4.3) การหาประสิทธิภาพ และพัฒนานวัตกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการจัดการเรียนรู้

## 5.5 ความสามารถในการวัด และประเมินผลการเรียนรู้

5.5.1 การประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริง

5.5.2 การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือวัดผลการเรียนรู้.

5.5.3 การนำผลการประเมินไปใช้ปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนรู้

## 6. การพัฒนาผู้เรียน

### 6.1 ความสามารถในการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม



- ของนักเรียน
- 6.1.1 การจัดกิจกรรมได้หลากหลาย เหมาะสมกับธรรมชาติ
- กับสาระการเรียนรู้
- 6.1.2 การจัด หรือสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมได้สอดคล้อง
- 6.2 ความสามารถในการพัฒนาทักษะชีวิต สุขภาพกาย และสุขภาพจิต
- เพื่อการดำรงชีวิตที่ดี
- 6.2.1 การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนดูแลตนเองด้านสุขภาพกาย
- ดำรงชีวิตที่ดี
- 6.2.2 การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้พัฒนาสุขภาพจิตเพื่อการ
- 6.2.3 การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ฝึกแก้ปัญหาชีวิตประจำวัน
- 6.2.4 การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่าง
- มีความสุข
- 6.2.5 การส่งเสริมให้ผู้เรียนติดตามความเคลื่อนไหว ของ
- เหตุการณ์ในสังคม
- 6.3 ความสามารถในการปลูกฝังความเป็นประชาธิปไตย
- 6.3.1 การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนรู้จักรับฟังความคิดเห็นของ
- ผู้อื่น และ / หรือยอมรับมติของกลุ่ม
- 6.3.2 การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยน
- ความคิดเห็น และในการปฏิบัติกิจกรรมของกลุ่ม
- 6.3.3 การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนรู้จักใช้เหตุผล ใต้อำนาจในการ
- ตัดสินใจ
- 6.3.4 การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนมีความตระหนักในเรื่องสิทธิ
- มนุษยชน
- 6.4 ความสามารถในการปลูกฝังความเป็นไทย
- 6.4.1 การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนยอมรับ เห็นคุณค่าของ
- วัฒนธรรมไทย ค่านิยม และเอกลักษณ์ของชาติ

- ค่านิยมไทย
- 6.4.2 การส่งเสริมให้ผู้เรียนปฏิบัติตามวัฒนธรรม และ
- 6.5 ความสามารถในการจัดระบบดูแล และช่วยเหลือผู้เรียน
- 6.5.1 การวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน
- 6.5.2 การวิเคราะห์ปัญหาเพื่อหาทางช่วยเหลือผู้เรียน
- 6.5.3 การแนะแนว และให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียน ทั้งกลุ่มดี กลุ่ม  
เสี่ยง และกลุ่มที่มีปัญหา.
- 6.5.4 การติดตามประเมินผลการแนะแนว และ ให้คำปรึกษา  
แก่ผู้เรียน
- 6.5.5 การจัดทำระบบเพื่อป้องกันปัญหาที่อาจเกิดขึ้นกับ  
ผู้เรียน
7. การบริหารจัดการชั้นเรียน
- 7.1 ความสามารถในการจัดบรรยากาศการเรียนรู้
- 7.1.1 การจัดกิจกรรม หรือสนับสนุนให้นักเรียนกล้าแสดง  
ความคิดเห็น พุดคุยโต้ตอบในสิ่งที่เกี่ยวข้องกับบทเรียน
- 7.1.2 การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนปฏิบัติงานร่วมกัน
- 7.1.3 การจัดมุมประสบการณ์ และสื่อที่เอื้อต่อ การเรียนรู้  
ให้แก่ผู้เรียน
- 7.1.4 การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้อย่างมี  
ความสุข
- 7.2 ความสามารถในการจัดทำข้อมูลสารสนเทศและเอกสารประจำชั้น  
เรียน/ประจำวิชา
- 7.2.1 การจัดทำข้อมูลสารสนเทศของนักเรียนเป็นรายบุคคล.
- 7.2.2 การนำข้อมูลสารสนเทศไปใช้ในการบริหารจัดการชั้น  
เรียน

- จัดการชั้นเรียน
- 7.2.3 การนำข้อมูลจากฐานข้อมูลไปใช้ประโยชน์ในการบริหาร
- 7.3 ความสามารถในการกำกับ ดูแลชั้นเรียน
- 7.3.1 การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดกฎ กติกา ข้อตกลงสำหรับใช้ ร่วมกันในชั้นเรียน
- 7.3.2 การแก้ปัญหาพฤติกรรมด้านระเบียบวินัยในชั้นเรียน...
8. การวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัย
- 8.1 ความสามารถในการวิเคราะห์
- 8.1.1 การวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหา จุดแข็งจุดอ่อนของ สถานศึกษา
- 8.1.2 การวิเคราะห์แผนการจัดการเรียนรู้
- 8.2 ความสามารถในการสังเคราะห์
- 8.2.1 การจัดทำแผนงาน/โครงการเพื่อการจัดการ เรียนรู้...
- 8.2.2 การบูรณาการความรู้ทั้งภายใน และระหว่างกลุ่มสาระ การเรียนรู้
- 8.2.3 การบูรณาการสาระการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับวิถี ชีวิตประจำวัน
- 8.3 ความสามารถในการเขียนเอกสารทางวิชาการ
- 8.3.1) บทความ
- 8.3.2) คู่มือการเรียนการสอน
- 8.3.3) ตำรา
- 8.3.4) หนังสือ.
- 8.3.5) รายงานทางวิชาการ
- 8.4 ความสามารถในการวิจัย

8.4.1 ความรู้ ความเข้าใจในระเบียบวิธีวิจัย

8.4.2 การวิจัยในชั้นเรียน.

8.4.3 การวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้

8.4.4 การวิจัยและพัฒนา

## 9. การสร้างความร่วมมือกับชุมชน

9.1 ความสามารถในการนำชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมสถานศึกษา

9.1.1 การประสานให้ชุมชนมีส่วนร่วมใน กิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา

9.1.2 การจัดกิจกรรมเพื่อบริการชุมชนให้เข้ามาใช้สถานศึกษาเป็นแหล่งเรียนรู้และสหนาการ

9.2 ความสามารถในการเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน

9.2.1 การร่วมมือกับชุมชนเพื่อป้องกันและ แก้ปัญหาเกี่ยวกับการอนุรักษ์พลังงาน และ สิ่งแวดล้อม

9.2.2 การร่วมมือกับชุมชนเพื่อป้องกันและแก้ปัญหาเกี่ยวกับเยาวชน

ในขณะที่แบบประเมินครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน พ.ศ. 2552 โดยสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ประกอบด้วยสองส่วนและรายละเอียดดังนี้ (สำนักงาน กศน. บุรีรัมย์ , 2553)

### รายการประเมินคุณลักษณะในการปฏิบัติงาน

1. การมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน
2. การบริการที่ดี
3. การส่งเสริมความชำนาญในงานที่ปฏิบัติ
4. จริยธรรม
- 5.การทำงานเป็นทีม
6. การคำนึงถึงการใช้ทรัพยากร

7. ความรอบรู้ในงานและความสามารถในการเรียนรู้
8. ความเชื่อถือไว้วางใจและความเอาใจใส่ในงาน
9. การมาทำงานและการตรงต่อเวลา
10. การปฏิบัติตามคำสั่งและคำแนะนำของผู้บังคับบัญชา
11. ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
12. การวางแผนการทำงาน
13. การตัดสินใจแก้ปัญหาในงาน
14. ความสามารถในการสื่อสาร
15. ความสามารถในการเป็นผู้นำทีม

รายการประเมินหน้าที่ความรับผิดชอบ

16. การศึกษาขั้นพื้นฐาน
17. การศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต
18. การศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชน
19. การศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ
20. กระบวนการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
21. กิจกรรมการศึกษาตามอรรถศาสตร์
22. หน้าที่อื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมาย

จะเห็นว่าแบบประเมินสมรรถนะครูและแบบประเมินครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน มีหัวข้อในการประเมินใกล้เคียงกันมาก ดังแสดงเปรียบเทียบในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 6 การเปรียบเทียบแบบประเมินสมรรถนะครูและแบบประเมินครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

แบบประเมินสมรรถนะครู	แบบประเมินครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน
1. การมุ่งผลสัมฤทธิ์	1. การมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน
2. การบริการที่ดี	2. การบริการที่ดี
3. การพัฒนาตนเอง	3. การสั่งสมความชำนาญในงานที่ปฏิบัติ
4. การทำงานเป็นทีม	4.การทำงานเป็นทีม
5. การจัดการเรียนรู้	5.การศึกษาขั้นพื้นฐาน
6. การพัฒนาผู้เรียน	6. จริยธรรม
	7.การศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต
	8.การศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชน
	9.การศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ
	10.กระบวนการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
	11.กิจกรรมการศึกษาตามอัธยาศัย
7. การบริหารจัดการชั้นเรียน	12. การคำนึงถึงการใช้ทรัพยากร
	13.ความเชื่อถือว่าวางใจและความเอาใจใส่ในงาน
	14.การวางแผนการทำงาน
	15.การตัดสินใจแก้ปัญหาในงาน
	16.ความสามารถในการสื่อสาร
	17.ความสามารถในการเป็นผู้นำทีม
8. การวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัย	18.ความรอบรู้ในงานและความสามารถในการเรียนรู้
	19.ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
9. การสร้างความร่วมมือกับชุมชน	20.การมาทำงานและการตรงต่อเวลา
	21.การปฏิบัติตามคำสั่งและคำแนะนำของ ผู้บังคับบัญชา
	22.หน้าที่อื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมาย

แนวทางในการพัฒนาครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เพื่อลดปัญหาของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนด้านความรู้ในศาสตร์การสอนและการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่ สมรรถนะที่เกี่ยวข้องควรได้รับการเสริมสร้างเพื่อลดปัญหาดังกล่าว ได้แก่ สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ สมรรถนะการพัฒนาผู้เรียน และสมรรถนะการบริหารจัดการชั้นเรียน (สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์ และ บุคลากรทางการศึกษา, 2553) อย่างไรก็ตามสมรรถนะทั้งสาม ถูกกำหนดขึ้นมาเพื่อใช้กับครูที่อยู่ในระบบโรงเรียนเป็นหลัก ดังนั้นเพื่อปรับสมรรถนะดังกล่าวให้มีความเหมาะสมกับบทบาทและหน้าที่ของ ครู กศน.ตำบล จึงควรเปลี่ยนชื่อสมรรถนะการบริหารจัดการชั้นเรียน เป็นสมรรถนะการบริหารกลุ่มผู้เรียน รวมทั้งปรับรายละเอียดในแต่ละสมรรถนะ ดังนี้ (วรวิทย์ กิตติคุณศิริ, **สัมภาษณ์**, 5 มกราคม 2554) (องอาจ วีรภัทรสกุล , **สัมภาษณ์**, 7 มกราคม 2554)

### 1 สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ จำแนกรายละเอียดออกเป็น

- 1.1 ความสามารถในการพัฒนาและใช้หลักสูตรสำหรับผู้เรียนที่เป็น  
ผู้ใหญ่
- 1.2 ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่
- 1.3 ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
- 1.4 ความสามารถในการพัฒนาและใช้นวัตกรรม เทคโนโลยี เพื่อการ  
จัดการเรียนรู้
- 1.5 ความสามารถในการวัดผล และประเมินผลการเรียนรู้ สำหรับ  
ผู้เรียน

### 2.สมรรถนะการพัฒนาผู้เรียน จำแนกรายละเอียดออกเป็น

- 2.1 ความสามารถในการนำหลักการเรียนรู้ของผู้ใหญ่มาใช้ในการ  
พัฒนาผู้เรียน
- 2.2 ความสามารถในการทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียนที่เป็น  
ผู้ใหญ่

### 3. สมรรถนะการบริหารกลุ่มผู้เรียน จำแนกรายละเอียดออกเป็น

- 3.1 ความสามารถในการจัดบรรยากาศการเรียนรู้ กำกับดูแลกลุ่ม  
ผู้เรียน

### 3.2 ความสามารถในการจัดเก็บสารสนเทศเกี่ยวกับผู้เรียน

### 3.3 ความสามารถในการให้คำปรึกษาหรือแนะแนวโดยใช้สารสนเทศ ของผู้เรียนเป็นฐาน

#### การฝึกอบรมทางการศึกษานอกระบบโรงเรียน

การฝึกอบรมเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษานอกระบบโรงเรียน เพราะการศึกษานอกระบบโรงเรียนจะดำเนินกิจกรรมต่อเนื่องไปอย่างมีการพัฒนาไปเรื่อยๆ โดยที่ต้องมีการฝึกอบรมควบคู่กันไป การฝึกอบรมจึงมีความสำคัญ ต่อกระบวนการการศึกษานอกระบบโรงเรียนเป็นอย่างมาก โดยจะช่วยในการสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพในการปฏิบัติงานของผู้ใหญ่ได้เป็นอย่างดี ในการเพิ่มพูนความรู้ ทักษะความชำนาญ ประสบการณ์ ความถนัด และเจตคติที่พึงประสงค์ ซึ่งจะนำไปสู่การเพิ่มประสิทธิภาพของงานได้ในทันที การศึกษานอกระบบโรงเรียนกับการฝึกอบรมนั้นเป็นกระบวนการที่ควบคู่กัน จะขาดอย่างใดอย่างหนึ่งไม่ได้ นอกจากนี้การฝึกอบรมทางการศึกษานอกระบบโรงเรียนยังสามารถพัฒนาตนเองและก่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต อันเป็นเป้าหมายที่สำคัญของการศึกษานอกระบบได้เป็นอย่างดี (อาชัญญา รัตนอุบล, 2540)

อาชัญญา รัตนอุบล (2540) ได้ให้ความหมายของการฝึกอบรมทางการศึกษานอกระบบโรงเรียน ว่าเป็นการพัฒนาความรู้ ทักษะ และทัศนคติไปในทางที่พึงประสงค์ ซึ่งเมื่อบุคคลต่างๆได้รับการฝึกอบรมไปแล้วและกลับไปปฏิบัติงานของตน ก็สามารถก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น และเกิดการเปลี่ยนแปลงในพฤติกรรมในการปฏิบัติงาน อันจะนำไปสู่การปฏิบัติงานที่ดีขึ้น ซึ่งเป็นแนวทางสำคัญของการศึกษานอกระบบโรงเรียน

การฝึกอบรมความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับการเรียนรู้ เนื่องจาก การฝึกอบรมเป็นกระบวนการหนึ่งซึ่งมุ่งก่อให้เกิด การเรียนรู้ ซึ่งหมายถึง การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ค่อนข้างถาวร อันเป็นผลสืบเนื่องมาจากการปฏิบัติที่มีการเน้นย้ำบ่อยๆ โดยที่ผลของการเรียนรู้ อาจจะไม่สามารถสังเกตเห็นได้โดยตรง แต่อาจตรวจสอบได้จากผลของการกระทำ หรือผลงานของผู้เรียน (กลุ่มบริหารทรัพยากรมนุษย์, 2553)

อาชัญญา รัตนอุบล (2540) ได้สรุปถึงความสำคัญและเป้าหมายของการฝึกอบรมทางการศึกษานอกระบบโรงเรียนไว้ดังนี้

1. ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การศึกษาตลอดชีวิตของกลุ่มเป้าหมายให้มีโอกาสได้พัฒนาตนเองตลอดเวลา



2. ช่วยพัฒนาบุคลากรในหน่วยงาน หรือองค์กรให้ก้าวหน้าทันกับความรู้ วิทยาการและเทคโนโลยีที่มีการเปลี่ยนแปลง ซึ่งจะนำไปสู่การเพิ่มปริมาณและคุณภาพของ ผลผลิต และเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานของบุคลากรให้ดียิ่งขึ้น

3. เสริมสร้างขวัญกำลังใจ ความสามัคคี ความสัมพันธ์อันดีในกลุ่มบุคลากรและ ความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ซึ่งจะทำให้เกิดความเชื่อมั่นในความสามารถของตน รู้จักการ ทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะ เกิดความคุ้นเคยในกลุ่มบุคลากร ซึ่งจะทำให้บุคลากรมีความสุขใน การทำงานยิ่งขึ้น

4. เพื่อช่วยให้บุคลากรใหม่ได้เข้าใจนโยบายและเป้าหมายขององค์กร ซึ่งจะทำให้ บุคลากรนั้นๆ ได้รู้จักการเรียนรู้งานที่ตนเองรับผิดชอบ ลดเวลาในการเรียนรู้งาน และลด อัตราเสี่ยงอันตรายในการทำงาน ลดความสิ้นเปลือง และป้องกันอุบัติเหตุในการทำงานด้วย

5. เพื่อช่วยกระตุ้นให้บุคลากรที่ทำงานมาเป็นเวลานาน เกิดความกระตือรือร้น ไม่เฉื่อยชาและทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

6. เพื่อเปิดโอกาสให้บุคลากรแต่ละคนได้มีโอกาสพัฒนาตนเอง มีโอกาส ก้าวหน้าได้เลื่อนตำแหน่งใหม่ที่สูงขึ้น

จะเห็นได้ว่า การฝึกอบรมเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษานอกระบบโรงเรียน การ ฝึกอบรมจะช่วยให้พัฒนาความรู้ ทักษะ และทัศนคติ โดยเฉพาะการฝึกอบรมความรู้ในส่วน ที่จะใช้ในการปฏิบัติงาน จะเป็นสิ่งที่เสริมสร้างให้ผู้ที่ผ่านการอบรมสามารถปฏิบัติงานได้ดีขึ้น และเป็นการพัฒนาบุคลากรให้มีคุณค่าต่อองค์กรมากขึ้น

### รูปแบบการฝึกอบรม (Traininig Model)

รูปแบบการฝึกอบรม หรือ รูปแบบการเรียนการสอน คือโครงสร้าง องค์กรประกอบการดำเนินการสอนที่ได้รับการจัดเป็นระบบสัมพันธ์สอดคล้องกับทฤษฎี หลักการ เรียนรู้หรือการสอนที่รูปแบบนั้นยึดถือและได้รับการพิสูจน์ และทดสอบ แล้วว่ามี ประสิทธิภาพ สามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายเฉพาะของรูปแบบนั้น ๆ โดยทั่วไปแบบแผน การดำเนินการสอนดังกล่าวมักประกอบด้วย ทฤษฎีหลักการที่รูปแบบนั้น ยึดถือ และกระบวนการสอนที่มีลักษณะเฉพาะอันจะนำผู้เรียนไปสู่จุดมุ่งหมายเฉพาะรูปแบบ นั้นกำหนด ซึ่งผู้สอนสามารถนำไปใช้เป็นแบบแผนหรือแบบอย่างในการจัด และดำเนินการ สอนอื่น ๆ ที่มีจุดมุ่งหมายเฉพาะเช่นเดียวกันได้ในการ ฝึกอบรมก็เช่นกัน รูปแบบการฝึกที่ นำมาใช้ขึ้นขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ในการฝึกอบรม หรือการมุ่งเน้นเป็นสำคัญในการฝึกอบรมว่า ต้องการให้ผู้เรียนหรือผู้มารับการ ฝึกอบรมเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมด้านใดเป็นสำคัญ หากการ ฝึกอบรมนั้นต้องการให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านทักษะ หรือทางร่างกายซึ่งจะต้องแสดงออกมา

ให้เห็นตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร หรือเกณฑ์ที่กำหนดในมาตรฐานใด ๆ ก็ตาม รูปแบบการฝึกควรใช้รูปแบบที่ง่ายต่อการประเมินพฤติกรรม เช่น รูปแบบการฝึกอบรมที่เน้นทักษะพิสัย ซึ่งจะจัดการเรียนการสอนหรือฝึกอบรมที่ให้ผู้เรียนได้ฝึกประสบการณ์จริงใน งานภายใต้เงื่อนไข และสภาพแวดล้อมที่สอดคล้องกับการทำงานในสถานประกอบการจริง หรือมีความใกล้เคียงกับการทำงานจริงในสถานประกอบการและมีการควบคุมอย่างเหมาะสม (คมรัช รัตนคช.,2553)

ทิสนา แคมมณี (2543) ได้ให้ความหมาย รูปแบบการเรียนการสอน คือ กระบวนการสอนที่ประกอบด้วยลำดับขั้นตอน ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้บรรลุจุดมุ่งหมาย

Langenbach (1988) ให้ความหมายรูปแบบการฝึกอบรมสำหรับผู้ใหญ่ คือ องค์ประกอบที่แสดงด้วยรูปภาพหรือแผนผังที่แสดงความสัมพันธ์ของ องค์ประกอบของหลักสูตร กระบวนการในการพัฒนาและการจัดฝึกอบรม เพื่อให้ความรู้และประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่

กล่าวโดยสรุปรูปแบบการฝึกอบรมหมายถึงโครงสร้างที่แสดงให้เห็น องค์ประกอบที่สัมพันธ์กัน เชื่อมโยงทฤษฎีหรือแนวคิดด้านการฝึกอบรมที่เกี่ยวข้อง โดยทั่วไป รูปแบบการฝึกอบรมจะประกอบด้วย หลักสูตร กระบวนการสอนหรือการจัดการเรียนรู้ และ องค์ประกอบที่สำคัญอื่นๆ ที่จะทำให้การดำเนินการอบรมนั้นประสบผลตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

## โปรแกรมทางการศึกษานอกระบบ

Boyle (1981) กล่าวว่าการพัฒนาโปรแกรม หมายถึง การปฏิบัติการและการตัดสินใจอย่างมีจุดมุ่งหมายร่วมกันระหว่างนักพัฒนาโปรแกรมกับผู้ที่ต้องการเรียนรู้ในเรื่อง 9 ประการ ดังต่อไปนี้

1. การพัฒนาโครงสร้างขององค์กรเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน เกี่ยวกับการวิเคราะห์ ติความ และตัดสินใจว่าปัญหาหรือสถานการณ์ใดที่ควรจะมีการเปลี่ยนแปลงแก้ไขให้ดีขึ้น
2. ประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากรวิเคราะห์ความต้องการของบุคคลหรือปัญหาของชุมชน
3. การกำหนดลำดับความสำคัญของปัญหาหรือสถานการณ์ที่ต้องการให้เปลี่ยนแปลง และจัดทำแผนปฏิบัติงาน
4. การส่งเสริมให้ประชาชนและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดผลที่พึงประสงค์จากโปรแกรม

5. การกำหนดแหล่งทรัพยากรและการสนับสนุนด้านการเงินที่จะนำ มาใช้ในการประชาสัมพันธุ์และในทางปฏิบัติ

6. การวางแผนการเรียนการสอนที่ส่งเสริมและเอื้อให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมอย่างกว้างขวางในกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสม

7. การนำแผนการสอนไปปฏิบัติโดยเลือกรูปแบบและวิธีการสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียน เช่นวิธีการประชุมทางวิชาการ การประชุมเชิงปฏิบัติการ การพบปะเป็นรายบุคคล การจัดโปรแกรมทางวิทยุและโทรทัศน์ ฯลฯ

8. การพัฒนาวิธีการประเมินผลที่สะท้อนให้เห็นความรับผิดชอบและโปร่งใส เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้รับรู้ผลและคุณค่าของโปรแกรม

9. การประชาสัมพันธุ์คุณค่า และประโยชน์ของโปรแกรมให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบไม่ว่าจะเป็นผู้สนับสนุนด้านการเงิน ผู้เข้าโปรแกรม หรือบุคคลทั่วไปที่สนใจโปรแกรม

Boyle(1981) ได้เสนอหลักการ 15 ข้อ ที่ควรพิจารณาเพื่อเป็นพื้นฐานในการดำเนินการโปรแกรมการศึกษานอกระบบ ดังนี้

1. การสร้างพื้นฐานทางปรัชญาในการจัดโปรแกรม ( Philosophical Basic for Programming)
2. การวิเคราะห์สถานการณ์ของปัญหาและความต้องการ (Situational Analysis of Problems and needs)
3. การมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำโปรแกรมของกลุ่มบุคคลเป้าหมาย (involvement of potential clientele)
4. ระดับความรู้ ปัญญา สถานะภาพสังคมของกลุ่มบุคคลที่จะมีส่วนร่วม (levels of intellectual and social development of potential clientele)
5. แหล่งข้อมูลเพื่อการพิจารณากำหนดวัตถุประสงค์ (sources to investigate and analyze in determining program objectives)
6. ข้อจำกัดในด้านบุคคลและสถาบัน (institution and individual constraints)
7. เกณฑ์สำหรับจัดลำดับความสำคัญ (criteria for establishing program priorities)

8. ความยืดหยุ่นของแผนโปรแกรม (degree of flexibility of planned programs)
9. การได้รับความเห็นชอบเชิงกฎหมายและการสนับสนุนจากอำนาจที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ (legitimation and support with formal and informal power situation)
10. การเลือกและดำเนินการกิจกรรมการเรียนรู้ (selecting and organizing learning experiences)
11. การเลือกรูปแบบของกิจกรรมการเรียนรู้ (identify instructional design)
12. การใช้ประโยชน์การประชาสัมพันธ์ (utilizing effective promotional priorities)
13. การได้รับการสนับสนุนทรัพยากร (obtaining resources necessary to support the program)
14. การประเมินประสิทธิภาพ ผลสำเร็จ ผลกระทบ (determining the effectiveness, result, and/or impact)
15. การประชาสัมพันธ์และรายงานผลโปรแกรม (communicating the value of the program to appropriate decision makers)

Boyle(1981) ได้เสนอโปรแกรมออกเป็น 3 รูปแบบดังต่อไปนี้

1. กระบวนการพัฒนาโปรแกรมเชิงพัฒนา มี 8 ขั้นตอน

ระยะที่ 1 กำหนดพื้นฐานสำหรับการพัฒนาโปรแกรม

ระยะที่ 2 การวิเคราะห์สถานการณ์ของชุมชนและกลุ่มเป้าหมาย

ระยะที่ 3 พิจารณาและกำหนดผลที่ต้องการจะให้เกิด

ระยะที่ 4 กำหนดแหล่งทรัพยากรและความสนับสนุน

ระยะที่ 5 การวางแผนการสอนและกิจกรรมการเรียนรู้

ระยะที่ 6 แผนปฏิบัติการ

ระยะที่ 7 ความเชื่อถือได้ของโปรแกรม

ระยะที่ 8 การรายงานผลลัพธ์และคุณค่าของโปรแกรม

2. กระบวนการพัฒนาโปรแกรมเชิงสถาบัน มี 5 ขั้นตอน ดังนี้

ระยะที่ 1 การกำหนดผู้รับบริการ

ระยะที่ 2 ระบุเนื้อหาวิชา

ระยะที่ 3 กำหนดการเรียนการสอน

ระยะที่ 4 การนำแผนการสอนไปปฏิบัติ

ระยะที่ 5 การประเมินผลโปรแกรม

3. กระบวนการพัฒนาโปรแกรมเชิงสารสนเทศ มี 3 ขั้นตอน ดังนี้

ระยะที่ 1 กำหนดเนื้อหา

ระยะที่ 2 การเผยแพร่ความรู้ข่าวสาร

ระยะที่ 3 การประเมินผลการเผยแพร่ความรู้

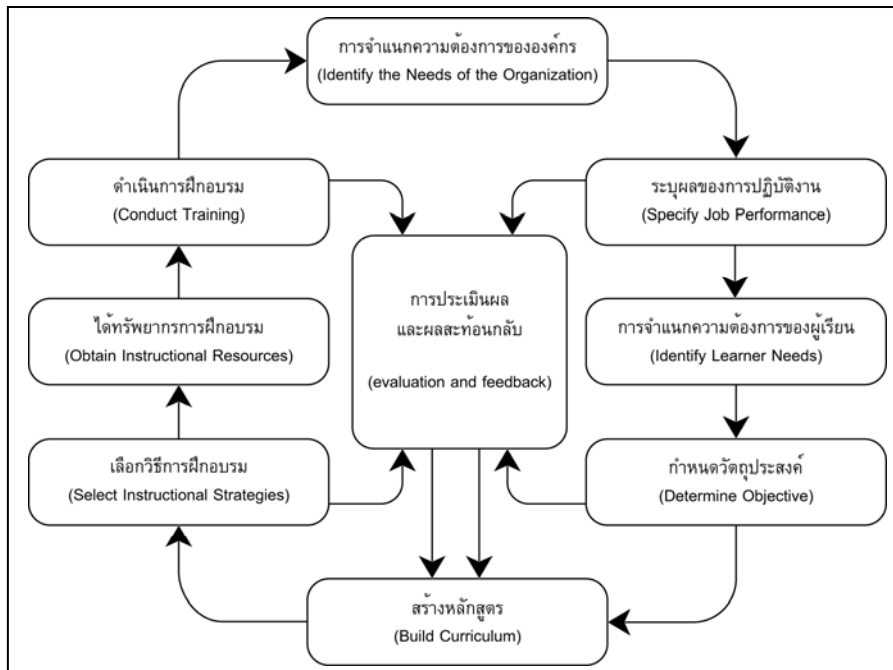
### The Critical Event Model

Nadler (1982) ได้นำเสนอ The Critical Event Model (CEM) โดยสร้างขึ้นมาจากชุดของกิจกรรม(series of events)ที่ควรจะมีในการออกแบบโปรแกรมการฝึกอบรมสำหรับการปฏิบัติงานต่างๆ ในองค์กร โดยประกอบด้วย ขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. จำแนกความต้องการขององค์กร

ความต้องการขององค์กรมีความแตกต่างกันขึ้นกับลักษณะขององค์กร สำหรับองค์กรธุรกิจจะมีความต้องการในเรื่องของการเพิ่มผลกำไร ส่วนราชการหรือองค์กรที่ไม่หวังผลกำไรจะมีความต้องการในเรื่องของการเพิ่มประสิทธิภาพการบริการแก่สาธารณะ นอกจากนี้ ความต้องการขององค์กรอาจจะเพิ่มหรือเปลี่ยนแปลง จากปัจจัยอื่นๆ อาทิ การเกิดขึ้นของอุปกรณ์ที่ทันสมัย คอมพิวเตอร์ หรือ หุ่นยนต์ การกำหนดกฎเกณฑ์ใหม่ๆ ของรัฐบาล รวมไปถึงความสนใจในการปรับปรุงคุณภาพของสินค้าหรือบริการ เมื่อได้จำแนกและตกลงเกี่ยวกับความต้องการขององค์กรโดยกลุ่มคนที่ได้รับผลกระทบแล้ว สิ่งต่อไปที่ควรพิจารณาก่อนการตัดสินใจที่จะออกแบบการฝึกอบรมที่ต่อเนื่องเพื่อสนองตอบต่อความต้องการขององค์กรคือ ทางเลือกอื่นๆ ที่ไม่ใช่การจัดอบรม ที่จะช่วยสนองตอบความต้องการ

## แผนภูมิที่ 1 The Critical Event Model



### 2. ระบุผลของการปฏิบัติงาน

งาน (job) หมายถึง การปฏิบัติ(work)ที่ได้กระทำโดยพนักงานคนใดคนหนึ่ง ตั้งแต่ระดับล่างจนถึงระดับสูงสุดในองค์กร (the work done by anybody in the organization from the lowest to the highest level) งานที่ว่าเป็นได้ถูกจำแนกว่าเกี่ยวข้องกับความต้องการขององค์กร Nadler กล่าวว่า การปฏิบัติงานจะไม่ใช่ไปตามแนวทางที่ พนักงานหรือกลุ่มของพนักงานคิดว่าควรจะเป็น ดังนั้นจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องตกลงกันเกี่ยวกับบทบาทของแต่ละงานในองค์กรเพื่อระบุผลการปฏิบัติงานที่ต้องการ

### 3. จำแนกความต้องการของผู้เรียน

ในกิจกรรมขั้นที่ 2 ที่ผ่านมา จะเป็นการระบุถึงผลการปฏิบัติงานของงานหนึ่งๆ ในกิจกรรมขั้นที่ 3 จะมุ่งหาช่องว่างระหว่างผู้ปฏิบัติงานกับผลการปฏิบัติงานที่กำหนดไว้ ก่อนที่จะอธิบายถึงขั้นตอนการวิเคราะห์ความต้องการ (need analysis) สิ่งที่ต้องสังเกตคือ ไม่ใช่ทุกช่องว่างของการปฏิบัติงาน (performance deficits) จะแสดงถึงความต้องการการฝึกอบรม ตัวอย่างเช่น ความสามารถของบุคคลอาจจะไม่ได้นำมาใช้อย่างเต็มที่ในการปฏิบัติงาน ทำให้ผลการปฏิบัติงานไม่ถึงเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด เป็นการดีที่จะพิจารณาว่ามีการใช้ความสามารถไม่เต็มที่หรือไม่ ถ้าเป็นเรื่องของการขาดความสามารถ อาจจะใช้การฝึกอบรม หรือการย้ายงานของบุคคลดังกล่าวไปยังหน้าที่อื่นที่เหมาะสม อาจจะเป็นสิ่งที่จะช่วยแก้ปัญหา

#### 4. กำหนดวัตถุประสงค์

วัตถุประสงค์คือ ข้อความที่แสดงถึงสิ่งที่ต้องปฏิบัติให้สำเร็จ ในกิจกรรมนี้แบ่ง วัตถุประสงค์เป็นสองระดับคือ วัตถุประสงค์ทั่วไปซึ่งสอดคล้องกับโปรแกรมการฝึกอบรม และ วัตถุประสงค์เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับประสบการณ์การเรียนรู้ (หรือเนื้อหาการอบรมที่เจาะจง) วัตถุประสงค์ของโปรแกรมการฝึกอบรม ต้องสัมพันธ์กับความต้องการขององค์กรและความ ต้องการเรียนรู้ ที่ได้กำหนดแล้วในกิจกรรมก่อนหน้านี้ ความต้องการเรียนรู้นี้ ควรจะต้องเรียง ตามลำดับความสำคัญ เกณฑ์ในการกำหนดความสำคัญจะมีความแปรผันขึ้นกับสถานการณ์ เวลา ทรัพยากร และบุคลากรที่มีอยู่ จะเป็นสิ่งร่วมที่สนองต่อการจัดลำดับความสำคัญ ทั้ง สามส่วนประกอบนี้จะมีลำดับก่อนหลังซึ่งจะถูกนำมาเป็นปัจจัยหลักในการกำหนดลำดับ ความสำคัญความต้องการเรียนรู้

#### 5. สร้างหลักสูตร

หลักสูตร คือ ชุดของแผนการฝึกอบรมทั้งหมดโดยแต่ละแผนจะสอดคล้องกับ วัตถุประสงค์โดยเฉพาะอย่างยิ่งซึ่งจะเขียนเป็น ทักษะ ความรู้ และทัศนคติ สิ่งที่ต้องพิจารณาซึ่ง สำคัญที่สุดคือ วัตถุประสงค์ต้องสอดคล้องกับแผนการฝึกอบรม จะต้องเลือก จัดหมวดหมู่ และ เรียงลำดับก่อนเขียนแผนการฝึกอบรม

#### 6. เลือกวิธีการฝึกอบรม

ยุทธศาสตร์ในการเลือกวิธีการฝึกอบรม ซึ่ง Nadler ครอบคลุมถึง กิจกรรมการ สอนและกิจกรรมการเรียนรู้ทุกอย่างจะเป็นเครื่องมือสนับสนุน และให้พิจารณาในลักษณะ 2 ข้อ ใต้แก่จะเลือกการฝึกอบรมที่วิทยากรเป็นศูนย์กลางหรือผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง สอนแบบเดี่ยว หรือกลุ่ม วิทยากรมีความสามารถต่ำหรือสูงและผู้เรียนที่มีแรงจูงใจต่ำหรือสูง และอาจมีปัจจัย อื่น ๆ ที่จะช่วยในการเลือกวิธีการที่เหมาะสมอีกด้วย

#### 7. ได้ทรัพยากรการฝึกอบรม

ขั้นตอนนี้จะมีผู้รับผิดชอบดำเนินการบริหารโครงการซึ่งอาจจะเป็นผู้ออกแบบ การอบรมหรือไม่ก็ได้ ที่ทำหน้าที่ในการตรวจเช็คทรัพยากรทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับการอบรม

#### 8. ดำเนินการฝึกอบรม

การเปลี่ยนแปลงบางอย่างสามารถที่จะกระทำได้ในขั้นตอนนี้ โดยผู้รับผิดชอบ โครงการจะเป็นผู้ชี้แนะ ผู้เรียนที่ได้รับการคัดเลือกให้เข้ารับการฝึกอบรมจำเป็นที่จะต้องรู้ถึง วัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมและกฎเกณฑ์ต่างๆที่กำหนดไว้ในการเรียนรู้เป็นกลุ่ม และตัว ผู้เรียนจะต้องสามารถระบุถึงปัญหาที่คาดหวังว่าการฝึกอบรมจะสามารถแก้ไขได้ วัตถุประสงค์

ได้รับการตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้ง มีการประเมินผลระหว่างการฝึกอบรมและสิ้นสุดการอบรม การประเมินผลภาระหน้าที่ของงาน กระทำโดยผู้รับผิดชอบโครงการ ส่วนการประเมินผลการเรียนรู้กระทำโดยวิทยากร

### 9. การประเมินผลและผลสะท้อนกลับ

เป็นกิจกรรมที่กระทำเพื่อเป็นการประเมินและให้ผลสะท้อนกลับในทุกกิจกรรม ทั้ง 8 รายการข้างต้น

สรุปได้ว่ารูปแบบการอบรมทางการศึกษานอกระบบโรงเรียน เป็นชุดของกิจกรรมที่ใช้เป็นกรอบในการพัฒนารูปแบบการอบรมที่ประยุกต์ให้เหมาะสมกับผู้เรียนและสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการแก้ปัญหาที่ต้องการอบรมที่มีความเฉพาะเจาะจง ในงานวิจัยชิ้นนี้ ผู้วิจัยเลือกรูปแบบ CEM ของ Nadler ขั้นตอนของ CEM เป็นกรอบที่สอดคล้องกับการจัดการอบรมที่มุ่งให้เกิดสมรรถนะของบุคคลในองค์กรเป็นหลัก

### การจัดการเรียนรู้แบบนำตนเอง (Self-directed Learning)

#### ความเป็นมาของการจัดการเรียนรู้แบบนำตนเอง

จุดเริ่มต้นของการเรียนแบบนำตนเองมีพื้นฐานมาจากการศึกษาผู้ใหญ่ ซึ่ง John Dewey (Wilcox, 1996) กล่าวว่ามนุษย์เกิดขึ้นมาพร้อมกับพลังที่ไม่จำกัดสำหรับการเจริญเติบโตและการพัฒนา โดยการศึกษาเป็นสิ่งช่วยให้เกิดการเจริญและการพัฒนา ซึ่งผู้สอนต้องระมัดระวังที่จะไม่เข้าไปแทรกแซงหรือเข้าไปควบคุมกระบวนการของการเรียน ผู้สอนทำหน้าที่เพียงผู้แนะนำ ทฤษฎีการศึกษาผู้ใหญ่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และประสบการณ์คือหัวใจของการเรียน วรรณคดีของการศึกษาผู้ใหญ่เน้นที่คุณลักษณะของผู้เรียน กระบวนการของการเรียน และการจัดเตรียมวิธีที่เหมาะสมที่จะช่วยให้เกิดความสะดวกในการเรียน ผู้สอนเน้นที่หัวข้อการเรียนและงานการเรียน ที่ผู้เรียนต้องแยกแยะความหมายด้วยตนเอง และต้องยอมรับในพลังของการเจริญเติบโตและการพัฒนาของผู้เรียน จึงเป็นสิ่งที่ผู้เรียนต้องกระทำด้วยตนเอง บทบาทของผู้สอนในการศึกษาผู้ใหญ่คือการช่วยให้ผู้เรียนได้เรียน ผู้สอนเป็นเพียงผู้อำนวยประโยชน์ในการเรียน ผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่จะต้องมีประสบการณ์การเรียน ดังนี้

1. ต้องมีความคล่องแคล่ว กระตือรือร้นในการตั้งจุดมุ่งหมายที่จะแก้ปัญหา
2. ต้องมีลักษณะนิสัยที่สนับสนุน ร่วมมือและสร้างสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้เรียนและผู้สอน
3. มีการพัฒนาตัวผู้เรียนอย่างเพียงพอ สำหรับการจัดการเรียนของตนเอง



## ความหมายของการเรียนรู้แบบนำตนเอง

Knowles (1975) ให้ความหมายของการเรียนแบบนำตนเองว่าเป็นกระบวนการที่ผู้เรียนมีความคิดริเริ่มในการเรียน มีการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ แหล่งความรู้ เลือกยุทธวิธีการเรียน วางแผนการเรียน ตลอดจนประเมินผลการเรียนของตนเอง ด้วยความช่วยเหลือของ ผู้อื่นหรือด้วยตนเอง

Tough (1979) กล่าวว่า การเรียนแบบนำตนเองเป็นการเรียนรู้สำหรับผู้ที่มีความตั้งใจที่จะเรียนรู้ มีความมุ่งมั่นที่จะเรียนเรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างต่อเนื่อง พร้อมกับวางแผนการเรียนของตนเอง

Collin (1991) กล่าวถึงการเรียนแบบนำตนเองว่า เป็นกระบวนการที่บุคคลมีความคิดริเริ่ม มีความต้องการที่จะเรียนรู้ด้วยตนเอง และดำเนินกิจกรรมการเรียนโดยมีผู้สอนเป็นเพียงผู้ให้ความช่วยเหลือ

Borich (1992) กล่าวถึงการเรียนแบบนำตนเองว่า เป็นวิธีการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ โดยผู้เรียนใช้กระบวนการเรียนในระดับสูง คือ การใช้เหตุผล การคิดแก้ปัญหาและการคิดวิเคราะห์

Hiemstra (1994) กล่าวถึงการเรียนแบบนำตนเองว่า เป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนรับผิดชอบในการวางแผนการปฏิบัติ และการประเมินผลความพยายามจากการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งเป็นลักษณะหนึ่งของสถานการณ์การเรียนรู้ ไม่จำเป็นต้องเกิดจากการแยกตัวออกจากผู้อื่น ผู้เรียนสามารถถ่ายโอนการเรียนรู้และทักษะที่ได้จากการเรียนรู้ จากสถานการณ์หนึ่งไปยังสถานการณ์อื่นได้

ซิดซงค์ ส. นันทนาเนตร (2549) การเรียนรู้แบบนำตนเอง ผู้เรียนจำเป็นต้องรับผิดชอบในกระบวนการเรียนรู้ และเป็นตัดสินใจว่าจะเรียนอย่างไรจึงจะเหมาะสม การที่บุคคลหนึ่งสามารถเรียนรู้ด้วยแบบการนำตนเองได้ หมายความว่าบุคคลนั้นเป็นผู้รับผิดชอบในการเรียนรู้ สามารถกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้และประสิทธิผลที่เกิดขึ้น

สมบัติ สุวรรณพิทักษ์ (2542) สรุปความหมายของการเรียนรู้แบบนำตนเองว่าเป็นกระบวนการแสวงหาความรู้ใหม่ๆ และการพัฒนาทักษะที่ผู้เรียนจัดการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยได้รับความช่วยเหลือแนะนำและสนับสนุนจากผู้อื่น เช่น เพื่อน หรือครู

สรุปได้ว่า การเรียนรู้แบบนำตนเอง เป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นผู้รับผิดชอบหลักในกระบวนการเรียนรู้ ผู้เรียนกำหนดเป้าหมาย วิธีการและผลลัพธ์การเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยมีผู้สอนหรือเพื่อนร่วมเรียนรู้ เป็นผู้สนับสนุนและให้ความช่วยเหลือในการเรียนรู้

## แนวคิดของการเรียนรู้แบบนำตนเอง

Knowles (1975) ได้กล่าวถึงธรรมชาติของมนุษย์กับการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎี มนุษยนิยมไว้ว่า มนุษย์เติบโตมาด้วยความสามารถและมีความต้องการที่จะนำตนเอง ประสบการณ์ของผู้เรียนเป็นแหล่งความรู้สำหรับการเรียนรู้ บุคคลจะเรียนรู้ในสิ่งที่ต้องการของแต่ละคน ธรรมชาติของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่มีการเรียนรู้ที่ใช้ปัญหาเป็นศูนย์กลาง และการเรียนแบบนำตนเองเกิดได้จากการได้รับแรงจูงใจหลายๆ อย่าง เช่น ความอยากรู้อยากเห็น ความภาคภูมิใจในตนเอง

Hiemstra and Brockett (1994) ได้กล่าวเกี่ยวกับความเป็นมนุษย์ไว้ว่า มนุษย์ ีความเป็นอิสระ เป็นตัวของตัวเอง มีศักยภาพ และพัฒนาศักยภาพของตนเองได้อย่างไม่มีขีดจำกัด มีความรับผิดชอบต่อตนเองและต่อผู้อื่นแตกต่างกัน ในการจัดการเรียนการสอนตามแนวมนุษยนิยม จึงเน้นถึงความเป็นอิสระของผู้เรียน ให้ผู้เรียนได้เรียนตามความต้องการ ซึ่งเชื่อว่าจะทำให้ได้ผลการเรียนที่ดีที่สุด

Boud (1982) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนแบบนำตนเองมีหลายวิธี อาจทำงานร่วมกับเพื่อน กับผู้สอนและผู้ที่เกี่ยวข้อง วิธีที่ใช้มีหลายวิธีขึ้นอยู่กับภูมิหลัง ความรู้เดิม และทักษะของผู้เรียน ผู้เรียนที่มีการนำตนเองในระดับเดียวกัน อาจมีวิธีทำงานที่แตกต่างกัน โดยการจัดการเรียนการสอนใช้เป้าหมายและความสนใจของผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของ กระบวนการเรียนการสอนใช้สัญญาการเรียนเป็นเครื่องมือสนับสนุน

Brookfield (1986) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนเรียนแบบนำตนเองประกอบด้วย ความเป็นอิสระส่วนบุคคล การจัดการตนเอง การควบคุมตนเองของผู้เรียน ในสภาพการจัดการเรียนการสอนที่เป็นทางการ และการแสวงหาความรู้ของผู้เรียนแต่ละคนในรูปแบบการเรียนรู้ตามอัธยาศัย

Treffinger (1995) กล่าวถึงการจัดการเรียนการสอนแบบนำตนเองตามระดับการนำตนเองในการเรียนรู้ของผู้เรียนว่า ผู้สอนควรฝึกให้ผู้เรียนมีทักษะพื้นฐานในการเรียนรู้ที่เพียงพอที่จะทำให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยได้เสนอองค์ประกอบของการจัดการเรียนการสอนไว้ 4

ประการ คือ

1. การกำหนดเป้าหมายและจุดประสงค์การเรียนรู้
2. การประเมินพฤติกรรมก่อนการเรียนรู้
3. การกำหนดขั้นการเรียนการสอนและการนำไปใช้

#### 4. การประเมินผลการปฏิบัติ

สมคิด อิศระวัฒน์ (2538) ได้สรุปลักษณะของการเรียนรู้แบบนำตนเองไว้ 3 ประการดังนี้

1. สมัครใจที่จะเรียนด้วยตนเอง (Voluntary to learn) มิได้เกิดจากการบังคับ แต่มีเจตนาที่จะเรียนเฉพาะความอยากรู้

2. ตนเองเป็นแหล่งข้อมูลของตนเอง (Self-resourceful) นี่คือนักเรียนที่สามารถบอกได้ว่าสิ่งที่ตนเองจะเรียนคืออะไร รู้ว่าทักษะและข้อมูลที่ต้องการหรือจำเป็นต้องใช้ มีอะไรบ้าง สามารถกำหนดเป้าหมาย วิธีการรวบรวมข้อมูลที่ต้องการ และวิธีการประเมินผลการเรียนรู้ โดยผู้เรียนต้องเป็นผู้จัดการการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ด้วยตนเอง (Manger of change) นอกจากนี้ผู้เรียนต้องมีความตระหนักในความสามารถในการตัดสินใจได้ มีการรับผิดชอบต่อหน้าที่และบทบาทในการเป็นผู้เรียนรู้ที่ดี

3. ผู้เรียนต้องรู้วิธีการเรียน (Know how to learn) นั่นคือ ผู้เรียนควรทราบขั้นตอนการเรียนรู้ของตนเอง รู้ว่าเขาจะไปสู่จุดที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ได้อย่างไร

สรุปได้ว่า แนวคิดการเรียนรู้แบบการนำตนเอง เน้นความเป็นอิสระในการเรียนรู้ของผู้เรียน การจัดการเรียนการสอนใช้ความสนใจและเป้าหมายในการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นหลัก ผู้เรียนเป็นผู้ที่ร่วมในการกำหนดวิธีการเรียนรู้ ในการจัดการการเรียนรู้แบบนำตนเอง ควรที่จะฝึกทักษะพื้นฐานในการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนก่อนที่จะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง ผู้ที่จะเรียนรู้แบบการนำตนเองจะมีคุณสมบัติเฉพาะที่เหมาะสมในการเรียนรู้แบบการนำตนเอง

#### รูปแบบของการจัดการเรียนรู้แบบนำตนเอง

Knowles (1975) ได้นำกระบวนการของแอนดราโกจี (Andragogy Process) มาประยุกต์ใช้กับการเรียนแบบนำตนเอง ดังนี้

1. สร้างบรรยากาศของความเป็นอิสระ ไว้วางใจ ให้เกียรติกัน เคารพในกฎเกณฑ์ร่วมกันเคารพในความเป็นมนุษย์ร่วมกัน รวมทั้งสภาพแวดล้อมทางการเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เป็นการสร้างบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้

2. มีการวางแผนกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกันอย่างเป็นระบบระหว่างผู้เรียนและผู้สอน

3. ต้องทราบความต้องการของทั้งผู้เรียนและผู้สอน

4. กำหนดวัตถุประสงค์หรือทิศทางการเรียนรู้ร่วมกัน
5. ออกแบบกิจกรรมและวิธีการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้เรียนและผู้สอน
6. ดำเนินกิจกรรมตามแผนที่กำหนดไว้
7. มีการประเมินผลกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้เรียนและผู้สอน

Skager และ Dave (1977) ได้สรุปลักษณะสำคัญที่จะต้องจัดการเรียนการสอนแบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีดังนี้

1 การมีส่วนร่วมในการวางแผน การจัดการ และการประเมินการเรียนรู้ ได้แก่ การให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้บนพื้นฐานความต้องการของกลุ่มผู้เรียน และของตนเอง มีส่วนในการปรับปรุงการบริหารและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของตนเองและของกลุ่ม รวมทั้งการมีส่วนร่วมในการวางแผนประเมินผลการเรียนรู้ทั้งรายบุคคลและรายกลุ่ม

2 การเรียนรู้ที่คำนึงถึงความสำคัญของผู้เรียน ได้แก่ การพิจารณาถึงความแตกต่างของความสามารถในการเรียนรู้ วิธีการเรียนรู้ของแต่ละคน วุฒิภาวะ ความรู้พื้นฐาน ความสนใจของผู้เรียน มีการจัดหน่วยงานอำนวยความสะดวกสำหรับการเรียนการสอนและการฝึกฝนเพื่อการเรียนรู้จัดหาและสื่อการเรียนรู้รายบุคคล

3 พัฒนาทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง ได้แก่ การส่งเสริมการเรียนรู้การคิด สืบค้น เปิดโอกาสให้มีการฝึกปฏิบัติเทคนิคที่จำเป็น เช่น การสังเกต การอ่านอย่างมีจุดประสงค์ การบันทึกข้อความ การจัดประเภทหมวดหมู่ เปิดโอกาสให้ได้ใช้แหล่งความรู้ สื่อและอุปกรณ์ที่หลากหลายเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความต้องการในการเรียนรู้ ของตนและกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้เอง แสดงรูปแบบและขั้นตอนที่เหมาะสมกับตนเอง

4 การพัฒนาทักษะการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ได้แก่ การกำหนดให้ผู้เรียนแบ่งความรับผิดชอบในกระบวนการเรียนการสอน มีการทำงานและการเล่นเป็นทีม ได้ร่วมกิจกรรมกลุ่มที่มีความแตกต่างกัน เช่น มีอายุ ความรู้ ทักษะ และขนาดของกลุ่มที่มีความแตกต่างกัน

5 พัฒนาทักษะการประเมินตนเอง และการร่วมมือในการประเมินของผู้เรียน ได้แก่ การทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจความต้องการในการประเมิน ยอมรับว่าการประเมินตนเองเป็นส่วนหนึ่งของระบบการประเมินผล ยอมรับการประเมินจากผู้อื่นว่าเป็นส่วนประกอบหนึ่งในการประเมินตนเอง มีการร่วมมือกันไม่ว่าจะเป็นการทำงานกลุ่ม หรือการทำงานเดี่ยว เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์และการประเมินผลหลายรูปแบบ

Carre (1994) กล่าวถึงรูปแบบการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง มีดังนี้

1. โครงการเรียนรู้ เป็นที่ปฏิบัติกันจนเป็นพื้นฐานของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองที่ให้มีโครงการเรียนรู้รายบุคคล เนื่องจากบุคคลมีความสามารถแตกต่างกัน
2. สัญญาการเรียนรู้ เป็นการเรียนที่มีพื้นฐานอยู่บนเหตุผลการตกลงระหว่างความต้องการของผู้เรียนแต่ละคน กับเป้าหมายและหลักการของหน่วยงานการใช้สัญญา เป็นเครื่องมือมีรายละเอียดที่เป็นขอบเขตของโครงการเรียนและมีการลงนามระหว่างผู้เรียน ครูหรือผู้ฝึก
3. ช่วงเวลาสำหรับสรุปสิ่งที่เรียนรู้ ในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ผู้เรียนได้เรียนรู้และเผชิญปัญหาต่างๆ ด้วยตนเอง จึงต้องมีช่วงเวลาสำหรับสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้โดยครูเป็นผู้นำ
4. บทบาทใหม่ของครู ซึ่งเป็นผู้อำนวยการความสะดวก เป็นแหล่งความรู้ คอยช่วยเหลือและแนะแนวทาง
5. สภาพการเรียนรู้แบบเปิด คือ การจัดทำทุกสิ่งให้เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ เช่น การจัดเตรียม ศูนย์สื่อการเรียน ห้องสมุด แหล่งความรู้อื่น ๆ เป็นการสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์
6. สภาพการเรียนรู้รายบุคคลและการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองที่แท้จริงนั้น ผู้เรียนอยู่ในบริบททางสังคมจึงต้องมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นตลอดเวลา
7. การสังเกต ติดตามประเมินผล ผู้สอนจะอยู่กับผู้เรียนตลอดเวลาเพื่อสังเกตการณ์ควบคุมสถานการณ์และให้ข้อมูลป้อนกลับอย่างเป็นทางการ การสังเกต ติดตามผลและการประเมินผลมีประโยชน์อย่างยิ่ง อาจกระทำได้ในระดับรายบุคคล ระดับกลุ่มย่อย และระดับกลุ่มใหญ่

สรุปได้ว่ารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบนำตนเองมีประเด็นสำคัญที่เหมือนกัน ได้แก่ ความเข้าใจเกี่ยวกับความแตกต่างในการเรียนรู้ระหว่างผู้เรียน ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรมและเป้าหมายการเรียนรู้ รับผิดชอบการเรียนรู้ของตนเอง โดยมีผู้สอนทำหน้าที่เป็นผู้ที่อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ ผู้วิจัยเลือกใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบนำตนเองของ Knowles (1975) มาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เพราะเป็นรูปแบบที่ได้นำหลักของ Andragogy มาใช้ ซึ่งเหมาะสมกับงานวิจัยที่จะพัฒนารูปแบบการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนที่อยู่ในวัยผู้ใหญ่

#### องค์ประกอบของการของการเรียนรู้แบบนำตนเอง

Brockett และ Hiemestra (1993) ได้วิเคราะห์องค์ประกอบของการเรียนรู้แบบนำตนเองว่า ประกอบด้วย 2 มิติ ที่มีความสัมพันธ์กัน มิติแรกคือ กระบวนการเรียนรู้แบบนำ

ตนเอง (Self-directed Learning) เป็นกระบวนการที่ผู้เรียนต้องรับผิดชอบตนเองในการวางแผนการดำเนินการและการประเมินผลการเรียนรู้ของตนเอง ส่วนมิติที่ 2 คือ ผู้เรียนที่นำตนเอง (Learner Self-direction) คือ ผู้ที่มีบุคลิกลักษณะของผู้เรียนที่มีการชี้นำตนเองจาก 2 มิติดังกล่าวได้นำเสนอเป็น The Personal Responsibility Orientation (PRO) Model ซึ่งประกอบด้วยส่วนต่างๆ ที่สัมพันธ์กัน Hiemstra ได้อธิบายถึงส่วนประกอบในการทำความเข้าใจการนำตนเอง ไว้ดังนี้

1. ความรับผิดชอบส่วนบุคคล (Personal Responsibility) หมายถึง ความรับผิดชอบทางด้านความคิดและการกระทำของบุคคล และเลือกกระทำอย่างมีเหตุผล สามารถเลือกกระทำในวิถีทางที่ตนเองปรารถนาภายใต้บริบทของการเรียนรู้ สามารถควบคุมศักยภาพในการนำตนเองในทิศทางที่ได้เลือกจากทางเลือกหลายๆ ทาง โดยยอมรับผลที่จะเกิดขึ้นจากการกระทำของตนเอง

2. การเรียนแบบนำตนเอง (Self-directed Learning) ในลักษณะที่เป็นกระบวนการเรียนการสอน ประกอบด้วยลักษณะดังนี้

2.1 มีศูนย์กลางอยู่ที่กิจกรรมที่เป็นความต้องการจำเป็น

2.2 มีแหล่งความรู้สำหรับการเรียนรู้ที่พร้อม

2.3 มีการลงมือปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้

2.4 มีการประเมินผลการเรียนรู้

2.5 เป็นการสอนรายบุคคล ซึ่งมีลักษณะของการเชื่อมโยงระหว่างกระบวนการเรียนและการสอน

3. การเรียนแบบนำตนเองที่เป็นลักษณะและบุคลิกภาพของผู้เรียน (Learner Selfdirection) ได้แก่ ผู้มีลักษณะส่วนบุคคลที่นำไปสู่ความรับผิดชอบการเรียนรู้ของตนเอง การเรียนแบบนำตนเองจึงเป็นทั้งตัวประกอบภายนอกที่ส่งผลให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบ และองค์ประกอบภายในที่จูงใจให้ผู้เรียนรับผิดชอบต่อความคิดและการกระทำที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้

4. การนำตนเองในการเรียนรู้ (Self-directed in Learning) เป็นลักษณะที่สามารถมองได้ในภาพของการเรียนรู้ที่ต่อเนื่อง และจะได้ผลสูงสุดเมื่อระดับการชี้นำตนเองสอดคล้องกับโอกาสการเรียนแบบนำตนเอง

5. บริบทของสังคม (Social Context) เป็นองค์ประกอบที่ล้อมรอบองค์ประกอบต่าง ๆ อยู่ ซึ่งกิจกรรมการเรียนรู้ไม่สามารถแยกออกไปจากบริบทของสังคมที่เกี่ยวข้องได้ สภาพแวดล้อมของสังคมมีผลต่อกิจกรรมต่างๆ บริบทของสังคมจะกำหนดขอบเขตในกิจกรรมการนำตนเองที่แสดงออกมา PRO Model นั้นจะแสดงถึงความรับผิดชอบส่วนบุคคลในกระบวนการเรียนการสอน ที่นำไปสู่การเรียนรู้แบบนำตนเอง

อาชัญญา รัตนอุบล (2549) ได้จำแนกปัจจัยและองค์ประกอบในการเรียนรู้แบบนำตนเองไว้ 3 ประการด้วยกัน คือ

1. ผู้เรียน (Learners) ผู้เรียนจะแสดงบทบาทซึ่งนำการเรียนรู้ด้วยตนเอง ตั้งแต่กำหนดความต้องการการเรียนรู้ ออกแบบแผนการเรียนรู้ ทรัพยากรการเรียนรู้ และวิธีการวัดประเมินผล โดยผู้เรียนควรมีโอกาสศึกษา และวินิจฉัยความต้องการในการเรียนรู้ของตนเอง ซึ่งเป็นกระบวนการที่มีความสำคัญยิ่งในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนการศึกษานอกระบบโรงเรียนให้สอดคล้องกับความต้องการดังกล่าวของผู้เรียน ซึ่งจะนำไปสู่การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างแท้จริง

2. ผู้สอน (Instructor) ผู้สอนแสดงบทบาทเป็นผู้อำนวยการความสะดวก สร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวก และเป็นตัวกระตุ้นเสริมแรงให้เกิดการเรียนรู้ในผู้เรียนอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ ผู้สอนจึงควรเริ่มต้นที่การสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ ซึ่งควรเป็นบรรยากาศที่อบอุ่น บรรยากาศแห่งการเคารพซึ่งกันและกัน บรรยากาศของการนำไปสู่การสนทนา บรรยากาศที่ผู้เรียนรู้สึกได้ถึงความชัดเจนและความมั่นคงในบทบาทที่นำหน้าของตนเองและประการสำคัญบรรยากาศของความไวซึ่งกันและกัน ดังนั้นบทบาทใหม่ของผู้สอนจากผู้ถ่ายทอดความรู้สู่ผู้อำนวยการความสะดวกในการเรียนรู้หรือเพื่อนร่วมทางการเรียนรู้ จากบทบาทของผู้ถ่ายทอดความรู้ที่ทำหน้าที่พิจารณาเนื้อหาสู่บทบาทของผู้อำนวยการความสะดวก ดังนี้

2.1 มโนทัศน์ แนวคิดของผู้สอนจะต้องเปลี่ยนไป จากครูผู้ถ่ายทอดความรู้เป็นผู้อำนวยการความสะดวกให้เกิดการเรียนรู้หรือเพื่อนร่วมทางการเรียนรู้ โดยคุณลักษณะของผู้อำนวยความสะดวกหรือเพื่อนร่วมทางการเรียนรู้ที่ดี ควรเป็นดังนี้ เชี่ยวชาญในเนื้อหา เป็นผู้เรียนที่ดี เป็นผู้ปฏิบัติที่ดี กระตือรือร้น มีทัศนคติที่ดีต่อเพื่อนมนุษย์ มีความยืดหยุ่น มีความอดทนและควบคุมอารมณ์ได้ดี มีชีวิตชีวา ให้ความสนใจในเพื่อนมนุษย์ ทำตัวปกติ พูดชัดเจน ให้ความสำคัญต่อเวลา ทันท่วงที/ทันเหตุการณ์ มีความสัมพันธ์อันดีกับเพื่อนมนุษย์ มีความยุติธรรม

2.2 การปฏิบัติของผู้สอนก็จะแตกต่างไปจาก การถ่ายทอดความรู้แต่เดิมเปลี่ยนแปลง เป็น 1) การสร้างบรรยากาศ 2) การวางแผน 3) การวินิจฉัยความต้องการใน

การเรียนรู้ 4) การสร้างเป้าหมาย 5) การออกแบบแผนการเรียนรู้ 6) การเกี่ยวข้องกับกิจกรรมการเรียนรู้ 7) การประเมินผลการเรียนรู้

3. แหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ต่าง ๆ (Learning Resources) เป็นทรัพยากรหรือแหล่งการเรียนรู้รวมทั้งสิ่งแวดล้อมที่ได้จัดขึ้นเพื่อสนองต่อความต้องการในการเรียนรู้ของผู้เรียน

สรุปได้ว่าองค์ประกอบการเรียนรู้แบบตนเอง ประกอบด้วยผู้เรียนที่ต้องการนำการเรียนรู้ของตนเอง ผู้สอนที่ทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยการความสะอาดการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้แบบนำตนเอง รวมทั้งแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้

### การจัดการเรียนรู้แบบเร่งรัด (Accelerated Learning)

#### ความเป็นมาของการจัดการเรียนรู้แบบเร่งรัด

สถาบันวิจัย Suggestology Research Institute เมืองโซเฟีย ประเทศบัลแกเรีย ได้พัฒนารูปแบบการสอนขึ้นรูปแบบหนึ่งในปี ค.ศ. 1966 โดย Dr.Georgi Lozanov นักจิตบำบัดชาวบัลแกเรีย ซึ่งเป็นรูปแบบการสอนที่เน้นความเป็นธรรมชาติในการเรียนรู้ของมนุษย์ โดยใช้ชื่อว่า Suggestopedia (ย่อมาจาก Suggestion + Pedagogy) โดยบูรณาการสื่อและกิจกรรมการเรียนการสอนเข้าด้วยกันอย่างกลมกลืน ได้แก่ ดนตรี ศิลปะ การแสดงบทบาท และ เกม ซึ่งเน้นการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ พร้อมทั้งยังแบ่งการเรียนรู้ออกเป็นช่วง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนผ่อนคลาย และพร้อมที่จะเรียนรู้ในกิจกรรมใหม่ ๆ ตามศักยภาพของตนเอง (ณัฐวี อุตกฤษฎ์, 2552) และที่สำคัญเป็นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นการเรียนรู้ที่ใช้ประสิทธิภาพของสมองอย่างเต็มที่ (Lawlor and Handley, 1996)

ในปี 1970 Don Shuster จากมหาวิทยาลัย Iowa State ร่วมกับนักการศึกษาสองท่านได้แก่ Ray Bordon และ Charles Gritton ได้นำวิธีการเรียนการสอนดังกล่าวมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนระดับมัธยมและระดับมหาวิทยาลัย ซึ่งได้ผลลัพธ์ที่ดี จึงได้ตั้งสมาคม SALT (The Society of Accelerative Learning Techniques) ในปี ค.ศ.1975 โดยที่สมาคมดังกล่าวได้สนับสนุนการจัดการประชุมนานาชาติที่เกี่ยวข้องกับการเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนการสอน และได้รับความสนใจจากอาจารย์ นักการศึกษา นักฝึกอบรม จากทั่วโลกเป็นจำนวนมาก เมื่อครบรอบ 25 ปีของสมาคม SALT ในปี ค.ศ. 2000 ได้เปลี่ยนชื่อเป็น IAL (The International Alliance for Learning) ยังมีสมาคมในลักษณะเดียวกัน ในประเทศอังกฤษ ชื่อ S.E.A.L ( Society for Effective Affective Learning) และในประเทศเยอรมันเรียกว่า D.S.G.L. (The German Society for Suggestopedic Teaching and Learning) (Meier , 2000)



มีการวิจัยเรื่องนี้กันอย่างจริงจังในประเทศสหรัฐอเมริกา มีนักการศึกษาหลายคนที่ยังยึดรูปแบบการสอนตามแนวความคิดของ Dr.Georgi Lozanov เช่น Dr. Jane Bancroft, Dr. Charles Connolly และ Dr. Colin Rose โดยเฉพาะ Bobbi DePorter ซึ่งเป็นศิษย์ของ Dr.Georgi Lozanov ได้พัฒนารูปแบบการสอนขึ้นมาใหม่อีกรูปแบบหนึ่ง โดยยึดตามแนวทางของ Suggestopedia ใช้ชื่อว่า Quantum Learning หรือ QL ซึ่งมีชื่อเสียงแพร่หลายมากในปัจจุบัน ได้มีการจัดตั้ง QLN (Quantum Learning Network) เพื่อประกอบการทางธุรกิจในการจัดการเรียนรู้ออนไลน์ เพื่อฝึกอบรมและจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้เร็ว ง่ายดาย และรู้สึกสนุกสนานกับการเรียนรู้ (ณัฐวิ อุตกฤษฎ์, 2552) การจัดการเรียนรู้แบบเร่งรัด เป็นที่รู้จักในอีกชื่อหนึ่งคือ Superlearning (Lawlor and Handley, 1996) (Ostrander and Schroeder, 1979)

### ความหมายของการจัดการเรียนรู้แบบเร่งรัด

Rose และ Nicholl (1997) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้แบบเร่งรัด เป็นการพัฒนาที่น่าตื่นเต้นที่จะปฏิวัติวิธีการสอนแบบดั้งเดิม

Meier (2000) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้แบบเร่งรัด เป็นวิธีการเรียนรู้ที่ก้าวหน้าที่สุดในปัจจุบัน โดยมีฐานอยู่ที่การวิจัยด้านสมองและการเรียนรู้ ใช้สื่อและวิธีการที่หลากหลาย เป็นการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่นและเปิดกว้าง สร้างความร่วมมือในการเรียนรู้จากผู้เรียนอย่างเต็มที่ รองรับการเรียนรู้ของทุกรูปแบบการเรียนรู้(learning style) จุดประกายการเรียนรู้ และสร้างกระบวนการเรียนรู้ สร้างการเรียนรู้ให้มีความรื่นเริงสนุกสนานและเน้นการได้ผลลัพธ์การเรียนรู้ที่แท้จริง

Porter (2001) ระบุว่า การจัดการเรียนรู้แบบเร่งรัด เป็นวิธีการเชิงระบบเพื่อการสอนแบบองค์รวม โดยเลือกองค์ประกอบหลักที่เจาะจงและการใช้ร่วมกันในจังหวะที่เหมาะสม เพื่อให้อำนาจของผู้เรียนที่จะเรียนรู้ได้เร็วขึ้น มีประสิทธิผลมากขึ้นและสนุกสนานกับการเรียนรู้มากขึ้น

IAL (2004) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้แบบเร่งรัด ไม่ได้เป็นเพียงการจัดการเรียนรู้ที่ใช้ดนตรี ศิลปะ เกมส์ เพื่อประสิทธิผลและความสนุกสนาน และไม่ได้เป็นเพียงการออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่คำนึงถึงรูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียน แต่เป็นการจัดการเรียนรู้ที่จะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้ความสามารถที่เกินกว่าความเชื่อที่มีอยู่ในตัวผู้เรียน โดยการจัดกระบวนการและสภาพแวดล้อมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพในการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างเต็มที่

Julian (2009) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้แบบเร่งรัด มีความหมายกว้างครอบคลุมถึง เทคนิค วิธีวิทยา(Methodology) และวิธีการ(Approach)ที่หลากหลายในการเรียน

การสอน อาจจะหมายถึงวิธีการหลายแบบต่อไปนี้ได้แก่ แผนที่ความคิด(Mind maps) การบริหารสมอง(Brain Gym) การใช้เทคนิคที่หลากหลายเกี่ยวกับความจำ(Various techniques) การใช้ประยุกต์ใช้ทฤษฎีพหุปัญญา (Applied multiple intelligences theory) การใช้ดนตรีในการปรับอารมณ์และสภาวะจิตใจของผู้เรียน การใช้เพลงหรือการใช้ละครช่วยในการเรียนรู้

สรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้แบบเร่งรัด เป็นการจัดการเรียนรู้ที่จัดการเรียนรู้และองค์ประกอบที่เกี่ยวข้อง ให้มีลักษณะที่เปิด ยืดหยุ่น รื่นเริง เน้นการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ โดยมีฐานอยู่ที่การวิจัยด้านสมองและการเรียนรู้ มุ่งสร้างให้ผู้เรียนได้สร้างกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง

### แนวคิดของการจัดการเรียนรู้แบบเร่งรัด

Lawlor และ Handley (1996) กล่าวถึงแนวคิดสำคัญของการเรียนรู้แบบเร่งรัด ดังนี้

1. การเรียนรู้ต้องมีกระบวนการและบรรยากาศให้ผู้เรียนได้ใช้ขีดความสามารถของสมองอย่างเต็มที่
- 2.การจัดการเรียนรู้ต้องขจัดอุปสรรคเรื่องข้อจำกัด หรือ ข้อด้อยโดยเฉพาะสมองหรือสติปัญญา ที่เกิดจาก ประสบการณ์ ความเชื่อหรือการหล่อหลอมมาจากสภาพแวดล้อมว่าผู้เรียนแต่ละคนมีข้อจำกัดและไม่สามารถเรียนรู้ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพของสมอง
3. การเรียนรู้ต้องมุ่งให้เกิดการใช้สมองทั้งสองข้างร่วมกัน
- 4.การจัดการเรียนรู้ต้องคำนึงถึง ระบบสมองส่วนกลาง(The limbic system) ที่ทำหน้าที่เหมือนประตูที่กั้นการรับข้อมูลการเรียนรู้ โดยมีอารมณ์เป็นฐาน ข้อมูลที่ผ่านเข้ามาด้วยความรู้สึกของความสนุกสนาน ความสุข จะถูกเก็บไว้ในหน่วยความจำระยะยาว (The long-term memory) ในขณะที่ข้อมูลการเรียนรู้หรือประสบการณ์ที่เกิดขึ้นในความรู้สึกที่เกลียด หวาดกลัว มีความทุกข์ จะถูกรับเข้ามาโดยสมองส่วนกลางเช่นกัน แต่มักจะถูกเก็บไว้ในส่วนที่เป็นจิตใต้สำนึก (Sub-conscious level)
5. การจัดการเรียนรู้ต้องให้ความสนใจใน ทฤษฎีการเรียนรู้ที่เป็นหลักสำคัญในการเรียนรู้แบบ Neuro-Linguistic Programming (NLP) ที่กล่าวว่าคนเรียนรู้ได้ดีโดยการรับรู้ที่เฉพาะหรือการรับรู้ในแบบผสมผสาน โดยการรับรู้ที่แบ่งได้เป็น การรับรู้เป็นภาพ (Visual learners) การรับรู้โดยการได้ยิน (Auditory learners) หรือ การรับรู้โดยการเคลื่อนไหวร่างกาย (Kinesthetic learners)

6. การเรียนรู้ที่มุ่งให้เกิด ทักษะการสร้างภาพในการเรียนรู้ (Visualization) เพราะว่าเมื่อสมองจัดเก็บข้อมูลลักษณะที่เป็นภาพจะเป็นประโยชน์ในการดึงข้อมูลดังกล่าวมาใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

7. การเรียนรู้ต้องคำนึงถึงความเชื่อมโยงของร่างกายและจิตใจไปพร้อมกัน การจัดให้ร่างกายมีโอกาสเคลื่อนไหวหรือเคลื่อนไหวในระหว่างการเรียนรู้เป็นสิ่งที่สำคัญ

8. การจัดการเรียนรู้ต้องมุ่งให้ผู้เรียนได้มีโอกาสใช้ปัญญาการเรียนรู้ที่หลากหลายในแนวทางของทฤษฎีพหุปัญญา (Multiple intelligence theory) โดยสร้างให้เกิดการเรียนรู้ที่น่าสนใจและมีความสนุกสนาน

Rose และ Nicholl (1997) กล่าวถึงแนวคิดสำคัญของการเรียนรู้แบบเร่งรัด ดังนี้

1. บรรยากาศในการเรียนรู้ต้องผ่อนคลายมีความกดดันน้อย ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนไม่กังวลที่จะเกิดความผิดพลาดในระหว่างที่เรียนรู้ แต่มีความคาดหวังสูงในความสำเร็จของการเรียนรู้ที่จะเกิดขึ้น

2. เนื้อหาในการเรียนรู้ต้องเกี่ยวข้องและเป็นประโยชน์โดยตรงกับผู้เรียน และผู้เรียนได้เห็นประโยชน์ดังกล่าว

3. การจัดการเรียนรู้ต้องทำให้ทุกคนมีอารมณ์ในด้านบวก เกิดอารมณ์ขัน ผ่อนคลาย มีการส่งเสริมให้กำลังใจ กระตุ้น กำหนดการพักอย่างสม่ำเสมอ

4. การจัดการเรียนรู้โดยเน้นให้ใช้ทุกประสาทสัมผัสร่วมกัน รวมทั้งการใช้สมองทั้งสองด้านในเรียนรู้

5. การสร้างความท้าทายในการค้นหาสิ่งที่ได้เรียนรู้โดยใช้ความหลากหลายของปัญญาในแต่ละด้านร่วมกันเพื่อสร้างให้เกิดการรับรู้ส่วนบุคคล (Personal sense)

6. การประมวลความรู้ที่ได้เรียน โดยการทบทวนในบรรยากาศที่เงียบสงบและผ่อนคลาย

Meier (2000) กล่าวถึงแนวคิดสำคัญของการเรียนรู้แบบเร่งรัด ดังนี้

1. การเรียนรู้ต้องสร้างความสนุกสนาน ความเพลิดเพลิน ให้การฝึกฝน และให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ ไม่ใช้การเรียนในบรรยากาศที่เคร่งเครียด ขาดความสนุกสนานเต็มไปด้วยกฎระเบียบ และเน้นผู้สอนเป็นศูนย์กลาง

2. การเรียนรู้ในต้องเป็นในลักษณะของการร่วมมือในการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้เรียนในชุมชนแห่งการเรียนรู้ ไม่ใช่การเรียนรู้เพื่อแข่งขันสร้างความเป็นเลิศเฉพาะตน

3. การเรียนรู้เน้นในผลลัพธ์ของการเรียนรู้ มีการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ และต้องมีทางเลือกในการเรียนรู้ที่หลากหลายเหมือนการจัดอาหารแบบบุฟเฟต์ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเลือกวิธีการที่เหมาะสมกับตนเอง ไม่ใช่การเรียนรู้ที่รูปแบบตายตัว ผู้เรียนทุกคนผ่านการเรียนรู้ในรูปแบบเดียวกันทั้งหมด เหมือนโรงงานผลิตที่ใช้รูปแบบการผลิตแบบเดียว ใช้รูปแบบตายตัวและใช้เวลาในการผลิตเท่ากันสำหรับผลิตภัณฑ์รุ่นเดียวกัน

4. การเรียนรู้ในรูปแบบองค์รวม (Holistic learning) ที่มีความกลมกลืนผสมผสานความหลากหลายของการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกัน มีการเชื่อมการสื่อสารและความสัมพันธ์ระหว่างกันในการเรียนรู้ ไม่ใช่การเรียนรู้ที่เป็นเชิงเส้น มีสภาพเหมือนเครื่องจักรกลที่ทำหน้าที่ที่เฉพาะเจาะจง และแบ่งการเรียนรู้เป็นส่วนๆ

5. การเรียนรู้โดยเน้นการทำงานของสมองทั้งสองข้าง ใช้ประสาทสัมผัสหลากหลาย และมีการเคลื่อนไหวของร่างกายประกอบในการเรียนรู้ ไม่ใช่การเรียนรู้ที่เน้นการทำงานของสมองด้านซ้ายเป็นหลัก ซึ่งเน้นการคิดเชิงเหตุผล การพูด และขาดการเคลื่อนไหวของร่างกาย

6. การเรียนรู้โดยเน้นการกระตุ้นให้สร้างปัญญาจากการใช้สมองทั้งสองข้าง และเป็นกระบวนการที่ช่วยให้สมองเรียนรู้อย่างเต็มที่ ไม่ใช่การเรียนรู้ที่เน้นการสร้างปัญญาโดยใช้สมองเพียงข้างเดียว ซึ่งใช้เพียงกระบวนการเชิงเส้นที่เน้นการคิดเชิงเหตุผลเพียงอย่างเดียว

Porter (2001) กล่าวถึงแนวคิดสำคัญอิงความเชื่อที่เป็นฐานในการเรียนรู้แบบเร่งรัดที่นำเสนอโดย Dr.Georgi Lozanov ดังนี้

1. มนุษย์เรียนรู้ผ่านการรับรู้ของจิตสำนึกและจิตใต้สำนึก การเรียนรู้แบบเร่งรัดเป็นเทคนิคที่ทรงพลังในการใช้งานส่วนของจิตที่ไม่ได้ถูกใช้อย่างเต็มที่ในสภาวะปกติ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้เร็วขึ้นและง่ายขึ้น

2. องค์ประกอบทุกอย่างในการเรียนการสอนจะสร้างการแนะนำเข้าสู่ตัวผู้เรียนทางใดทางหนึ่งไม่ว่าจะเป็นการรับรู้ด้วยจิตสำนึก หรือ การรับรู้ด้วยจิตใต้สำนึก อาทิ ผู้เรียนจะรับรู้การอธิบายของผู้สอน ในขณะที่มีการรับรู้ในใจที่เกี่ยวกับ อารมณ์และน้ำเสียงของผู้สอน รวมทั้งเสียงต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน

3. ไม่มีการกระตุ้นการเรียนรู้ด้วยรูปแบบเดียว (There is no single stimulus) ข้อมูลทุกอย่างที่ผู้เรียนได้รับ(Receive)หรือได้รับรู้(Perceive)(เป็นส่วนใหญ่)จะถูกรวมอยู่ในบริบทของการเรียนรู้เดียวกัน

4. ทุกๆอย่างในบริบทของการเรียนรู้จะถูกประมวลอย่างคงที่ ไม่ว่าจะ เป็นสัญลักษณ์ต่างๆ การดำเนินการ รวมทั้งการเชื่อมโยงต่างๆ

5. ไม่มีสิ่งที่เป็นกลางๆ ต้องเป็นบวกหรือลบอย่างใดอย่างหนึ่งเท่านั้น ผู้สอนต้องหุ่มเทอย่างเต็มที่จะสร้างให้เกิดสิ่งที่บวกให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ อาทิ การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ผู้เรียนรู้สึกสบาย ปลอดภัย และได้เรียนรู้อย่างสนุกสนาน

สรุปแนวคิดสำคัญของการเรียนรู้แบบเร่งรัด ประกอบด้วย

1. การจัดการเรียนรู้ต้องเป็นไปในบรรยากาศที่ผ่อนคลาย ผู้เรียนมีความสุข สนุกในการเรียนรู้ มีความคิดและอารมณ์ในเชิงบวก

2. การจัดการเรียนรู้ต้องมุ่งให้ผู้เรียนได้ใช้ส่วนของจิตที่มักจะไม่ได้ในสภาวะปกติได้อย่างเต็มที่

3. การจัดการเรียนรู้ต้องสร้างทุกอย่างที่เกี่ยวข้องในการเรียนรู้ของผู้เรียนให้เสริมสร้างสิ่งที่เป็นบวกให้มากที่สุด และต้องตระหนักว่าการเรียนรู้และการรับรู้ของผู้เรียนจะเกี่ยวข้องกับทุกอย่างที่แวดล้อมในการเรียนรู้

4. การจัดการเรียนรู้ต้องส่งเสริมและเน้นให้ผู้เรียนได้ใช้การทำงานของสมองทั้งสองข้างในการเรียนรู้ รวมทั้งมีกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายที่ผู้เรียนได้ใช้ประสาทสัมผัสหลายๆ ด้านในการเรียนรู้ และมีความท้าทายให้ผู้เรียนได้ใช้ความหลากหลายของปัญญาในการเรียนรู้

5. การจัดการเรียนรู้ต้องอยู่บนฐานของความเข้าใจในการทำงานของสมองในแต่ละส่วน เพื่อส่งเสริมในการใช้สมองและสร้างการจดจำได้อย่างดี

6. การจัดการเรียนรู้ต้องทำให้มี การเชื่อมโยงระหว่างร่างกายและจิตใจในการเรียนรู้

7. การจัดการเรียนรู้ต้องมีความหลากหลาย มีทางเลือกในการเรียนรู้ให้ผู้เรียนสามารถเลือกตามความถนัด และคำนึงถึงรูปแบบการรับรู้ที่แตกต่างกันในแต่ละผู้เรียน เพื่อจัดทางรูปแบบการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนแต่ละคนมีโอกาสที่จะเรียนรู้ในรูปแบบที่ตนเองถนัดและสอดคล้องกับรูปแบบการเรียนรู้ของตนเอง เพื่อให้ผู้เรียนได้ใช้ศักยภาพสูงสุดในการเรียนรู้

8. เนื้อหาในเรียนรู้ต้องเป็นสิ่งที่ผู้เรียนเห็นว่าเป็นประโยชน์ และสามารถนำประโยชน์ดังกล่าวไปใช้ได้จริง

9. ควรมีการประมวลความรู้ที่ได้เรียน โดยการทบทวนในบรรยากาศที่เงียบสงบและผ่อนคลาย

### รูปแบบของการจัดการเรียนรู้แบบเร่งรัด

Lawlor และ Handley (1996) กล่าวถึงรูปแบบในการจัดการเรียนรู้แบบเร่งรัดใน 4 ส่วน โดยเรียกว่า วัฏจักรการสอน 4 จตุภาค (The four-quadrant teaching cycle) โดยมีความหมายในแต่ละจตุภาค (Quadrant) ดังนี้

1. จตุภาคที่ 1 การจัดเตรียม (Quadrant 1 – Preparation) มีจุดประสงค์หลักคือการสร้างสภาวะของจิตใจที่เหมาะสมของผู้เรียน บรรยากาศการเรียนที่ผ่อนคลาย กระตุ้นให้ผู้เรียนมีทัศนคติด้านบวกกับการฝึกอบรมที่จะเกิดขึ้น

2. จตุภาคที่ 2 การนำเสนอ (Quadrant 1 – Presentation) มีจุดประสงค์หลักคือการนำเสนอโดยคำนึงถึงลักษณะของผู้เรียน และส่งเสริมให้เกิดการใช้สมองทั้งสองด้านในการเรียนรู้

3. จตุภาคที่ 3 การฝึกปฏิบัติ (Quadrant 3 – Practice) มีจุดประสงค์หลักคือการกระตุ้นให้ผู้เรียนได้เชื่อมโยงและหลอมกลมการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นเข้าด้วยกัน โดยการใช้เทคนิคที่หลากหลายเพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดความกระตือรือร้นในการสร้างการเรียนรู้โดยการนำตนเอง

4. จตุภาคที่ 4 การสร้างสมรรถนะ (Quadrant 4 – Performance) มีจุดประสงค์หลักที่เพิ่มเติมจาก จตุภาคที่ 3 การฝึกปฏิบัติ โดยยังมุ่งกระตุ้นให้ผู้เรียนได้นำความรู้ที่ได้เชื่อมต่อกับประสบการณ์ การประยุกต์ใช้ในชีวิตหรืองานหรือในการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดไป และยังเป็นขั้นที่ประเมินผลการเรียนรู้ด้วย

Rose. และ Nicholl.(1997) ได้เสนอรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบเร่งรัดไว้ 6 ขั้นตอนหรือเรียกย่อๆ ว่า M A S T E R ดังนี้

1. การกระตุ้นการเรียนรู้ (Movitating you mind) มีจุดประสงค์ให้ผู้เรียนเห็นประโยชน์ที่เกี่ยวข้องกับตนเองโดยตรงจากสิ่งที่จะได้เรียนรู้ มุ่งสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ผ่อนคลาย สร้างความเชื่อมั่นศรัทธาในตนเองของผู้เรียนที่จะเรียนรู้สิ่งต่างๆ

2. การรับความรู้ (Acquiring the information) มีจุดประสงค์ในการจัดการเรียนรู้ที่คำนึงถึงความแตกต่างของประสาทสัมผัสของการเรียนรู้ของแต่ละบุคคล (Sensory learning preferences) กลยุทธ์การจัดการเรียนรู้จะต้องคำนึงถึง การรับความรู้ของเรียนในรูปแบบที่หลากหลาย อาทิ การฟัง การเห็น หรือการได้ปฏิบัติ

3. การค้นหาความหมาย (Searching out the meaning) มีจุดประสงค์ที่จะจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนได้ค้นหาและสร้างความเข้าใจอย่างเต็มที่จากการเรียนรู้ที่ได้รับ เน้นสร้างความเข้าใจ(Understanding) จากการเรียนรู้(knowing)

4.การกระตุ้นให้เกิดความจำ (Triggering the memory) มีจุดประสงค์ในการนำเทคนิคต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการใช้ความจำแบบถาวร(Long-term memory)ของผู้เรียน อาทิ การใช้ตัวอักษรย่อ แผนที่การเรียนรู้ ดนตรี การสร้างความเชื่อมโยง ฯลฯ

5. การแสดงสิ่งได้เรียนรู้ (Exhibiting what you know) มีจุดประสงค์ที่จะพิสูจน์ถึงสิ่งที่ผู้เรียนได้เรียนรู้ มีเทคนิคการแสดงสิ่งได้เรียนรู้หลายวิธี เช่น ผู้เรียนสามารถพิสูจน์ด้วยตนเองโดยการทบทวนในใจ การจับคู่กับผู้ร่วมเรียนเพื่อทบทวนร่วมกัน การเขียนลงบนกระดาน การทดลองสอน ฯลฯ

6. การสะท้อนสิ่งที่ได้เรียนรู้ (Reflecting on how you have learned) มีจุดประสงค์ที่จะให้ผู้เรียนได้สะท้อนสิ่งที่ได้เรียนรู้ ในลักษณะที่ว่าผู้เรียนเกิดการเรียนรู้สิ่งนั้นได้อย่างไร ไม่ใช่เป็นการสรุปหรือทบทวนว่าได้เรียนรู้สิ่งใด ในขั้นตอนนี้จะเน้นให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้อย่างไรเป็นหลักโดยการทบทวนและตรวจสอบด้วยตนเอง มีเป้าหมายที่จะทำให้ผู้เรียนแต่ละคนได้ตระหนักและสร้างรูปแบบการเรียนรู้ที่เป็นแบบเฉพาะของตนเอง

Meier (2000) นำเสนอรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบเร่งรัดในรูปแบบของ วัฏจักรการเรียนรู้ 4 ระยะ (The Four Phase Learning Cycle) โดยกล่าวว่าทุกการเรียนรู้ของมนุษย์สามารถแยกออกมาได้ 4 ระยะ ถ้าการจัดการเรียนรู้ใดๆ ที่ไม่ได้รวม 4 ระยะดังกล่าวนี้ จะไม่มีการเรียนรู้อย่างแท้จริงเกิดขึ้น 4 ระยะของวัฏจักรการเรียนรู้มีดังนี้

1. การจัดเตรียม (Preparation Phase) มีวัตถุประสงค์ที่จะกระตุ้นความสนใจของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนมีความรู้สึกด้านบวกในผลลัพธ์ที่เกิดจากประสบการณ์ในการเรียนรู้ และจัดเตรียมให้ผู้เรียนอยู่ในสภาวะที่ดีและเหมาะสมที่สุดในการเรียนรู้ที่จะเกิดขึ้น

2 การนำเสนอ (Presentation Phase) มีวัตถุประสงค์ ที่จะช่วยให้ผู้เรียนได้พบกับเอกสาร อุปกรณ์และสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการเรียนในรูปแบบที่น่าสนใจ เพลิดเพลินสนุกสนาน มีโอกาสได้ใช้ประสาทสัมผัสทุกด้าน และสอดคล้องกับรูปแบบการเรียนรู้ของแต่ละคน

3. การฝึกปฏิบัติ ( Practice Phase) มีวัตถุประสงค์ที่จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถบูรณาการหรือผสมผสานความรู้หรือทักษะใหม่ในหลากหลายวิธี

4. การสร้างสมรรถนะ (Performance Phase) มีวัตถุประสงค์ที่จะช่วยให้ผู้เรียนประยุกต์ความรู้ใหม่หรือทักษะใหม่ไปใช้ในงานที่ปฏิบัติ หรือสิ่งที่เรียนรู้ไปปรับปรุงการทำงานอย่างต่อเนื่อง

Porter (2001) กล่าวถึงรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบเร่งรัดในแนวทางต้นแบบ โดย Dr.Georgi Lozanov เรียกว่า กรอบการสอน (Teaching Frame) ประกอบด้วย 3 ระยะดังนี้

1. จัดเตรียม (Prepare) เป็นระยะของการเตรียมผู้เรียนสำหรับการเรียนรู้ โดยการแนะนำและบอกถึงความง่ายในการใช้เอกสารและอุปกรณ์ประกอบการเรียนต่างๆ อธิบายภาพรวมของเนื้อหาที่จะเรียนรู้ และเชื่อมโยงความรู้ที่จะเกิดขึ้นกับความรู้เดิมของผู้เรียน

2. เรียนรู้ในเชิงรุก(Active) โดยการให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์การเรียนรู้โดยการสร้างความมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องตลอดการเรียนรู้อของผู้เรียน (Total learner involvement)

3. เรียนรู้ในเชิงรับ(Passive) โดยการสะท้อนและการทบทวนการเรียนรู้อ รวมทั้งการเลือกวิธีปิดการเรียนรู้ออย่างเหมาะสม และจบลงด้วยการชื่นชมผลการเรียนรู้ร่วมกัน

Porter (2001) ได้กล่าวถึงรูปแบบการเรียนรู้แบบเร่งรัดที่ได้พัฒนาเพิ่มเติมมาเป็นการเรียนรู้ที่เรียกว่า กรอบการเรียนรู้แบบควอนตัม (Quantum Learning Frame) แต่ยังคงเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องและมีฐานคิดสำคัญจากการเรียนรู้แบบเร่งรัด กรอบการเรียนรู้แบบควอนตัมประกอบด้วยขั้นตอนดังนี้

1. เปิดรับผู้เรียน (Enroll) มีวัตถุประสงค์ที่ให้ข้อมูลการเรียนรู้โดยภาพรวม และท้าทายความอยากรู้อยากเห็นของผู้เรียน รวมถึงการกล่าวถึงสิ่งที่จะได้เรียนรู้แบบสั้นๆและไม่เปิดเผยข้อมูลมากนัก ในขั้นตอนนี้มุ่งที่จะสร้างความเป็นกันเองระหว่างผู้สอนและผู้เรียน รวมทั้งการจุดประกายความต้องการในการเรียนรู้ของผู้เรียน

2. สร้างประสบการณ์ (Experience) มีวัตถุประสงค์ที่จะให้ผู้เรียนได้สร้างการต่อเชื่อมความรู้เดิม การสร้างความหมายและความเกี่ยวข้อง กับเนื้อหาที่จะได้เรียนรู้ โดยการทำให้ผู้เรียนเกิดความอยากรู้อยากเห็นและมีการเกิดอารมณ์ร่วมในการเรียนรู้

3. ประทับความรู้ (Label) มีวัตถุประสงค์ที่จะใส่ความรู้ให้ผู้เรียนในจังหวะที่ความสนใจของผู้เรียนอยู่ในระดับสูง และอภิปรายความเกี่ยวข้องของความรู้กับการดำเนินชีวิตของผู้เรียน

4. สาธิต (Demonstrate) มีวัตถุประสงค์ที่จะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ประยุกต์ความรู้ใหม่ที่ได้เข้ากับสถานการณ์อื่นๆ รวมทั้งการทำกิจกรรมต่างๆ ที่ผู้เรียนได้สาธิตสิ่งที่ได้เรียนรู้เพื่อสร้างความมั่นใจ

5. ทบทวน (Review) มีวัตถุประสงค์ที่จะตอกย้ำและทำให้ผู้เรียนเก็บรักษาความรู้ได้ยาวนาน



6. เฉลิมฉลอง (Celebrate) มีวัตถุประสงค์ที่จะเฉลิมฉลองความสำเร็จของในการเรียนรู้ของผู้เรียน

จากรูปแบบการเรียนรู้แบบเร่งรัดดังกล่าว จะเห็นได้ว่าทุกรูปแบบมีลักษณะที่ใกล้เคียงกันและมีบางส่วนที่แตกต่างกัน นำมาเปรียบเทียบความคล้ายและความต่างได้ดังตารางที่ 7 ต่อไปนี้

ตารางที่ 7 การเปรียบเทียบรูปแบบการเรียนรู้แบบเร่งรัด

### กิจกรรม

**รูปแบบกรอบการสอน (Teaching Frame) โดย Dr.Georgi Lozanov**

1. จัดเตรียม (Prepare) เป็นระยะของการเตรียมผู้เรียนสำหรับการเรียนรู้ โดยการแนะนำและบอกถึงความง่ายในการใช้เอกสารและอุปกรณ์ประกอบการเรียนต่างๆ อธิบายภาพรวมของเนื้อหาที่จะเรียนรู้ และเชื่อมโยงความรู้ที่จะเกิดขึ้นกับความรู้เดิมของผู้เรียน
2. เรียนรู้ในเชิงรุก(Active) โดยการให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์การเรียนรู้โดยการสร้างความมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องตลอดการเรียนรู้ของผู้เรียน (Total learner involvement)
3. เรียนรู้ในเชิงรับ(Passive) โดยการสะท้อนและการทบทวนการเรียนรู้ รวมทั้งการเลือกวิธีปิดการเรียนอย่างเหมาะสม และจบลงด้วยการชื่นชมผลการเรียนรู้ร่วมกัน

**กรอบการเรียนรู้แบบควอนตัม (Quantum Learning Frame) โดย Porter (2001)**

- 1.เปิดรับผู้เรียน (Enroll) มีวัตถุประสงค์ที่ให้ข้อมูลการเรียนรู้โดยภาพรวม และท้าทายความอยากรู้อยากเห็นของผู้เรียน รวมถึงการกล่าวถึงสิ่งที่จะได้เรียนรู้แบบสั้นๆและไม่เปิดเผยข้อมูลมากนัก ในขั้นตอนนี้มุ่งที่จะสร้างความเป็นกันเองระหว่างผู้สอนและผู้เรียน รวมทั้งการจุดประกายความต้องการในการเรียนรู้ของผู้เรียน
- 2.สร้างประสบการณ์ (Experience) มีวัตถุประสงค์ที่จะให้ผู้เรียนได้สร้างการต่อเชื่อมความรู้เดิม การสร้างความหมายและความเกี่ยวข้อง กับเนื้อหาที่จะได้เรียนรู้ โดยการทำให้ผู้เรียนเกิดความอยากรู้อยากเห็นและมีการเกิดอารมณ์ร่วมในการเรียนรู้
- 3.ประทับความรู้ (Label) มีวัตถุประสงค์ที่จะใส่ความรู้ให้ผู้เรียนในจังหวะที่ความสนใจของผู้เรียนอยู่ในระดับสูง และอภิปรายความเกี่ยวข้องของความรู้กับการดำเนินชีวิตของผู้เรียน
4. สาธิต (Demonstrate) มีวัตถุประสงค์ที่จะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ประยุกต์ความรู้ใหม่ที่ได้เข้ากับสถานการณ์อื่นๆ รวมทั้งการทำกิจกรรมต่างๆ ที่ผู้เรียนได้สาธิตสิ่งที่ได้เรียนรู้เพื่อสร้างความมั่นใจ

## ตารางที่ 7 การเปรียบเทียบรูปแบบการเรียนรู้แบบเร่งรัด (ต่อ)

### กิจกรรม

5. ทบทวน (Review) มีวัตถุประสงค์ที่จะตอกย้ำและทำให้ผู้เรียนเก็บรักษาความรู้ได้ยาวนาน
6. เฉลิมฉลอง (Celebrate) มีวัตถุประสงค์ที่จะเฉลิมฉลองความสำเร็จของการเรียนรู้ของผู้เรียน

### วัฏจักรการเรียนรู้ 4 ระยะ (The Four Phase Learning Cycle) โดย Meier (2000)

1. การจัดเตรียม (Preparation Phase) มีวัตถุประสงค์ที่จะกระตุ้นความสนใจของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนมีความรู้สึกด้านบวกในผลลัพธ์ที่เกิดจากประสบการณ์ในการเรียนรู้ และจัดเตรียมให้ผู้เรียนอยู่ในสถานะที่ดีและเหมาะสมที่สุดในการเรียนรู้ที่จะเกิดขึ้น
2. การนำเสนอ (Presentation Phase) มีวัตถุประสงค์ ที่จะช่วยให้ผู้เรียนได้พบกับเอกสาร อุปกรณ์และสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการเรียนในรูปแบบที่น่าสนใจ เพลิดเพลินสนุกสนาน มีโอกาสได้ใช้ประสาทสัมผัสทุกด้าน และสอดคล้องกับรูปแบบการเรียนรู้ของแต่ละคน
3. การฝึกปฏิบัติ ( Practice Phase) มีวัตถุประสงค์ที่จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถบูรณาการหรือผสมผสานความรู้หรือทักษะใหม่ในหลากหลายวิธี
4. การสร้างสมรรถนะ (Performance Phase) มีวัตถุประสงค์ที่จะช่วยให้ผู้เรียนประยุกต์ความรู้ใหม่หรือทักษะใหม่ไปใช้ในงานที่ปฏิบัติ หรือสิ่งที่เรียนรู้ไปปรับปรุงการทำงานอย่างต่อเนื่อง

### วัฏจักรการสอน 4 จตุภาค (The four-quadrant teaching cycle) โดย Lawlor และ Handley (1996)

1. จตุภาคที่ 1 การจัดเตรียม ( Quadrant 1 – Preparation) มีจุดประสงค์หลัก คือ การสร้างสถานะของจิตใจที่เหมาะสมของผู้เรียน บรรยากาศการเรียนที่ผ่อนคลาย กระตุ้นให้ผู้เรียนมีทัศนคติด้านบวกกับการฝึกอบรมที่จะเกิดขึ้น
2. จตุภาคที่ 2 การนำเสนอ ( Quadrant 1 – Presentation) มีจุดประสงค์หลัก คือการนำเสนอโดยคำนึงถึงลักษณะของผู้เรียน และส่งเสริมให้เกิดการใช้สมองทั้งสองด้านในการเรียนรู้
3. จตุภาคที่ 3 การฝึกปฏิบัติ ( Quadrant 3 – Practice) มีจุดประสงค์หลัก คือการกระตุ้นให้ผู้เรียนได้เชื่อมโยงและหล่อหลอมการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นเข้าด้วยกัน โดยการใช้เทคนิคที่หลากหลาย เพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดความกระตือรือร้นในการสร้างการเรียนรู้โดยการนำตนเอง

## ตารางที่ 7 การเปรียบเทียบรูปแบบการเรียนรู้แบบเร่งรัด (ต่อ)

### กิจกรรม

4. จตุภาคที่ 4 การสร้างสมรรถนะ ( Quadrant 4 – Performance) มีจุดประสงค์หลักที่เพิ่มเติมจาก จตุภาคที่ 3 การฝึกปฏิบัติ โดยยังมุ่งกระตุ้นให้ผู้เรียนได้นำความรู้ที่ได้เชื่อมต่อกับประสบการณ์ การประยุกต์ใช้ในชีวิตหรืองานหรือในการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดไป และยังเป็นขั้นที่ประเมินผลการเรียนรู้ด้วย

### **M A S T E R** โดย Rose. และ Nicholl.(1997)

1. การกระตุ้นการเรียนรู้ (Movitating you mind) มีจุดประสงค์ให้ผู้เรียนเห็นประโยชน์ที่เกี่ยวข้องกับตนเองโดยตรงจากสิ่งที่จะได้เรียนรู้ มุ่งสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ผ่อนคลาย สร้างความเชื่อมั่นศรัทธาภาพในตนเองของผู้เรียนที่จะเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ
2. การรับความรู้ (Acquiring the information) มีจุดประสงค์ในการจัดการเรียนรู้ที่คำนึงถึงความแตกต่างของประสาทสัมผัสของการเรียนรู้ของแต่ละบุคคล(Sensory learning preferences) กลยุทธ์การจัดการเรียนรู้จะต้องคำนึงถึง การรับความรู้ของเรียนในรูปแบบที่หลากหลาย อาทิ การฟัง การเห็น หรือการได้ปฏิบัติ
3. การค้นหาความหมาย (Searching out the meaning) มีจุดประสงค์ที่จะจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนได้ค้นหาและสร้างความเข้าใจอย่างเต็มที่จากการเรียนรู้ที่ได้รับ เน้นสร้างความเข้าใจ (Understanding) จากการรู้(knowing)
- 4.การกระตุ้นให้เกิดความจำ (Triggering the memory) มีจุดประสงค์ในการนำเทคนิคต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการใช้ความจำแบบถาวร(Long-term memory)ของผู้เรียน อาทิ การใช้ตัวอักษรย่อ แผนที่การเรียนรู้ ดนตรี การสร้างความเชื่อมโยง ฯลฯ
5. การแสดงสิ่งได้เรียนรู้ (Exhibiting what you know) มีจุดประสงค์ที่จะพิสูจน์ถึงสิ่งที่คุณเรียนได้เรียนรู้ มีเทคนิคการแสดงสิ่งได้เรียนรู้หลายวิธี เช่น ผู้เรียนสามารถพิสูจน์ด้วยตนเองโดยการทบทวนในใจ การจับคู่กับผู้ร่วมเรียนเพื่อทบทวนร่วมกัน การเขียนลงบนกระดาษ การทดลอง สอน
6. การสะท้อนสิ่งที่ได้เรียนรู้ (Reflecting on how you have learned) มีจุดประสงค์ที่จะให้ผู้เรียนได้สะท้อนสิ่งที่ได้เรียนรู้ ในลักษณะที่ว่าผู้เรียนเกิดการเรียนรู้สิ่งนั้นได้อย่างไร ไม่ใช่เป็นการสรุปหรือทบทวนว่าได้เรียนรู้สิ่งใด ในขั้นตอนนี้จะเน้นว่าผู้เรียนเรียนรู้อย่างไรเป็นหลัก โดยการทบทวนและตรวจสอบด้วยตนเอง มีเป้าหมายที่จะทำให้ผู้เรียนแต่ละคนได้ตระหนักและสร้างรูปแบบการเรียนรู้ที่เป็นแบบเฉพาะของตนเอง

พิจารณาจากตารางเปรียบเทียบจะเห็นว่าใน 4 ชั้นแรกทุกรูปแบบจะมีลักษณะที่ใกล้เคียงกันมาก ส่วนชั้นตอนที่ 5 และชั้นตอนที่ 6 ซึ่งจะมีอยู่ในรูปแบบ กรอบการเรียนรู้แบบควอนตัม (Quantum Learning Frame) ที่เสนอโดย Porter (2001) และ รูปแบบ MASTER ที่เสนอโดย Rose. และ Nicholl.(1997) พบว่าในชั้นตอนที่ 5 ทั้งสองรูปแบบมีวัตถุประสงค์ใกล้เคียงกันคือการทบทวนสิ่งที่ได้เรียนรู้และมุ่งที่จะให้ผู้เรียนเกิดการจดจำสิ่งที่เรียนรู้ได้ยาวนานขึ้น แต่ในชั้นที่ 6 เมื่อเปรียบเทียบกัน ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ชั้นที่ 6 ของรูปแบบ MASTER มีความน่าสนใจตรงที่มีวัตถุประสงค์ให้ผู้เรียนทุกคนได้สะท้อนว่าตนเองได้เกิดการเรียนรู้อย่างไรเพื่อสร้างรูปแบบการเรียนรู้เฉพาะของตนเอง ในงานวิจัยฉบับนี้จะให้รูปแบบ MASTER เป็นหลักสำหรับเทคนิคการจัดการเรียนรู้แบบเร่ง

### องค์ประกอบของการจัดการการเรียนรู้แบบเร่งรัด

Porter (2001) Meier (2000) Lawlor และ Handley (1996) Rose. และ Nicholl.(1997) ต่างกล่าวถึงองค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้ที่ตรงกันหลายประการ สรุปได้ดังต่อไปนี้

1. สภาพแวดล้อมกายภาพ ต้องมีรูปแบบที่เกิดความรู้สึกสบายผ่อนคลายในการเรียนรู้ โดยการใช้แสง สี และการตกแต่งที่ได้จัดเตรียมอย่างดี การจัดที่นั่งเรียนเป็นลักษณะเปิดและยืดหยุ่นในการเคลื่อนย้าย
2. บรรยากาศที่เป็นบวกต่อการเรียนรู้ จะทำให้ผู้เรียนมีอารมณ์ในด้านบวก ส่งเสริมการเรียนรู้ ผู้เรียนจะว่ามีความปลอดภัยในการเรียนรู้
3. ดนตรี มีประโยชน์หลายประการในการเรียนรู้ การเลือกดนตรีที่เหมาะสมในแต่ละขั้นตอนของการเรียนรู้จะส่งเสริมการเรียนรู้เป็นอย่างมาก ผลของการใช้ดนตรีในการเรียนรู้ อาทิ สร้างความผ่อนคลาย ความรื่นเริง สร้างพลัง และช่วยให้สนับสนุนการเรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสที่หลากหลาย
4. ละครและศิลปะ การใช้อุปกรณ์หรือเทคนิคของละคร เช่น เทคนิคการเล่าเรื่อง เทคนิคการใช้เสียง การใช้อุปกรณ์ประกอบ เช่น หุ่นมือ การแต่งกาย หมวก ที่ช่วยเน้นการสื่อสารเรื่องที่จะเรียนรู้
5. อุปกรณ์เสริมข้างเคียง เช่น โปสเตอร์ ภาพ หรืออุปกรณ์ที่ใกล้เคียงกัน เพื่อเสริมแรงในการเรียนรู้ ตอกย้ำประเด็นสำคัญของการเรียนรู้
6. การใช้ดนตรีคอนเสิร์ตเชิงรุกและเชิงรับ การใช้ดนตรีคอนเสิร์ตโดยเฉพาะ ดนตรีคลาสสิกในยุคบาโรค(baroque music) ช่วยในการเรียนเชิงรุก เช่นการอ่านร่วมกันแบบ

คอนเสิร์ต (concert reading) โดยการเปิดเพลงดนตรีคลาสสิกในยุครบาโรคที่เหมาะสมและ  
ผู้เรียนร่วมกันฝึกการอ่านร่วมกัน การเรียนเชิงรับ เช่นการใช้ดนตรีสร้างสมาธิและทำการ  
สะท้อนการเรียนรู้

7. ผู้สอน ต้องมีความเข้าใจในหลักการของการจัดการเรียนรู้แบบเร่งรัด และ  
ต้องมีเทคนิคต่าง ๆ ในการดึงความสนใจจากผู้เรียน กระตุ้นและเสริมแรงการเรียนรู้ สร้าง  
ความรู้สึกรักอยากเรียนรู้ของผู้เรียน

## งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

### การเรียนรู้แบบนำตนเอง

#### งานวิจัยในประเทศ

รจนา คำนึ่งผล (2542) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ผลการสอนโดยใช้วิธีการเรียนรู้ด้วยการ  
การนำตนเองที่มีต่อความสามารถในการเขียนความเรียงภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา  
ปีที่5พบว่าความสามารถในการเขียนความเรียงภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนใช้วิธีการ  
เรียนรู้ด้วยการนำตนเองหลังการเรียงสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ0.05  
และมีค่าเฉลี่ยร้อยละ76.675 และสูงกว่าการนักเรียนที่ได้รับการสอนตามวิธีการปกติอย่างมี  
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ0.05 และมีความสามารถในการเขียนความเรียงภาษาไทยใน  
องค์ประกอบด้านเนื้อหาการเรียบเรียงความคิด การใช้ถ้อยคำ การใช้ไวยากรณ์ กลไกทางภาษา  
สูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยวิธีปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อาภรณ์ แสงรัมย์ (2543) ได้ศึกษาถึงผลของการเรียนแบบใช้ปัญหาเป็นหลัก  
ต่อลักษณะการเรียนรู้ด้วยตนเอง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม และ  
ความพึงพอใจต่อการเรียนการสอนของผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า ผู้เรียนที่  
เรียนด้วยวิธีการเรียนแบบใช้ปัญหาเป็นหลัก มีคะแนนเฉลี่ยลักษณะการเรียนรู้ด้วยตนเองหลัง  
การเรียน สูงกว่าก่อนการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีคะแนนเฉลี่ยหลังการ  
เรียนสูงกว่า ผู้เรียนที่เรียนด้วยวิธีการเรียนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ศิวะพร ภูพันธ์ (2548) ได้ศึกษาถึง พัฒนาและตรวจสอบโมเดลความสัมพันธ  
เชิงสาเหตุและผลของความพร้อมในการเรียนรู้แบบนำตนเองของผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษา  
ผลการวิจัยที่สำคัญสรุปได้ดังนี้ ตัวแปรความพร้อมในการเรียนรู้แบบนำตนเอง ได้รับอิทธิพล  
ทางตรงจากตัวแปรปัจจัยภายในตัวผู้เรียน และปัจจัยภายนอกตัวผู้เรียน ส่วนตัวแปรผลของ  
ความพร้อมในการเรียนรู้แบบนำตนเอง ได้รับอิทธิพลทางอ้อมจากตัวแปรปัจจัยภายในตัว  
ผู้เรียนและตัวแปรปัจจัยภายนอกตัวผู้เรียนโดยส่งผ่านตัวแปรความพร้อมในการเรียนรู้แบบนำ  
ตนเอง

วิบูลย์ลักษณ์ ปริยาวงศากุล (2547) ได้ศึกษาถึงรูปแบบการพัฒนา นักศึกษาพยาบาลด้วยกิจกรรมที่ส่งเสริมความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองเพื่อเพิ่มความสามารถในการเรียนรู้ ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษากลุ่มทดลอง มีระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองสูงกว่า ก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและมีความสามารถในบทบาทผู้อำนวยการเรียน การเรียนรู้โดยการชี้แนะตนเองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า รูปแบบการพัฒนา นักศึกษาพยาบาลด้วยกิจกรรมที่ส่งเสริม ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง เพื่อเพิ่มความสามารถในการเรียนรู้ มีความเหมาะสมในการนำไปใช้พัฒนา นักศึกษาพยาบาล

สรุปได้ว่างานวิจัยในประเทศเน้นการศึกษาถึงผลของการเรียนรู้แบบนำตนเอง ที่นำไปใช้ในในกลุ่มผู้เรียนสาขาต่าง ๆ ผลการวิจัยที่สรุปได้เป็นแนวทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ การเรียนรู้แบบนำตนเองช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน

### งานวิจัยต่างประเทศ

Baxter (1994) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างระดับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง วิธีการเรียน การเรียนตามความก้าวหน้าของตนเองและความมั่นใจในการทำงานของลูกจ้างในสถานประกอบการ โดยศึกษาจากผลการวัดระดับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง แบบวัดทักษะและความมั่นใจในการทำงานและแบบวัดวิธีการเรียน พบว่าระดับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองสามารถอธิบายวิธีการเรียนของผู้เรียนได้ ผู้ที่มีระดับการเรียนรู้ด้วยตนเองสูงจะมีความมั่นใจในตัวเองประกอบด้วย

Stubblefield (1992) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์ในวัยเด็กที่มีต่อระดับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองในวัยผู้ใหญ่ของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา และบัณฑิตที่จบการศึกษาแล้ว จำนวน 149 คน โดยใช้แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของตนเอง 11 ข้อ และแบบวัดลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของ (Guglielmino, 1977) ผลการศึกษาสรุปได้ว่า องค์ประกอบที่สำคัญคือการควบคุมตัวเอง และคุณภาพชีวิต และความสัมพันธ์ภายในครอบครัวและระดับการถูกควบคุมในวัยเด็กมีผลต่อการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองในวัยผู้ใหญ่

Hudspeth (1991) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการสอนของครูกับระดับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักเรียนในวิทยาลัยชุมชนในรัฐมอนทานา (Montana) จำนวน 3 แห่ง รวมทั้งศึกษาตัวแปรอื่นๆ ได้แก่ อายุ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับมัธยมศึกษาเพศ และการศึกษาในวิทยาลัย ผลการวิจัยพบว่า อายุเกรดเฉลี่ย และการเข้าศึกษาต่อในระดับวิทยาลัย มีผลต่อการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ส่วนวิธีการสอนของครูไม่มีความสัมพันธ์กับระดับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

สรุปได้ว่างานวิจัยต่างประเทศมุ่งเน้นการหาความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบและองค์ประกอบต่างๆที่มีผลต่อผู้เรียนที่มีการเรียนรู้แบบนำตนเอง ผู้เรียนที่มีการเรียนรู้แบบนำตนเองในระดับสูงจะมีความมั่นใจสูง มีความสามารถในการควบคุมตนเอง คุณภาพชีวิตและระดับความสัมพันธ์ของครอบครัว

## การจัดการเรียนรู้แบบเร่งรัด

### งานวิจัยในประเทศ

ในช่วงเวลาที่ดำเนินการวิจัยนี้ ยังไม่มีการวิจัยในประเทศ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้แบบเร่งรัด

### งานวิจัยต่างประเทศ

Pienaar(2008) ได้ทำการวิจัย การประยุกต์ใช้การจัดการเรียนรู้แบบเร่งรัดโดยอิงกับแนวคิดทฤษฎีปัญหา โดยมีวัตถุประสงค์งานวิจัยที่จะศึกษาความสำเร็จและข้อเสียในการนำกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบเร่งรัดผ่านวิธีการทฤษฎีปัญหา เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน ผลงานวิจัยสรุปได้ว่าการเปิดรับของครูที่จะนำเทคนิคนี้ไปสอนจะทำให้ยากกว่าผู้เรียนที่เปิดรับการเรียนด้วยเทคนิคดังกล่าว ปัญหาและอุปสรรคของการสอนของครู ได้แก่ข้อจำกัดของเวลา ครูต้องการการเฝ้าดูและการช่วยเหลืออย่างต่อเนื่อง ทักษะคิดเกี่ยวกับการสอนของครูที่ต้องเปลี่ยน ขนาดของห้องเรียนที่ใหญ่เกินไป การต่อต้านของครู

Kim (2007) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การจัดการเรียนรู้แบบเร่งรัด : การศึกษาผลกระทบต่อการเรียนรู้ ความใส่ใจ และทัศนคติของผู้ใหญ่ ผู้วิจัยใช้การวิจัยแบบกึ่งทดลอง ผลการวิจัยสรุปได้ว่าการจัดการเรียนรู้แบบเร่งรัดเกิดประสิทธิภาพในการเรียนรู้ที่สูงกว่าการจัดการเรียนรู้แบบดั้งเดิม ในด้านการเรียนรู้ การเอาใจใส่ และทัศนคติ อย่างมีนัยสำคัญ

Wlodkowski, et al (2001) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การเรียนรู้บนเส้นทางด่วน มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้แบบเร่งรัดเมื่อเทียบกับการจัดการเรียนรู้แบบดั้งเดิม ให้กับนักศึกษาผู้ใหญ่สำหรับการเรียนในระดับอุดมศึกษา พบว่าผู้เรียนส่วนใหญ่มีความพึงพอใจและมีประสิทธิภาพการเรียนที่ดีขึ้น

สรุปได้ว่าการจัดการเรียนรู้แบบเร่งรัดให้ผลลัพธ์ที่ดีกว่าการจัดการเรียนแบบปกติ และผลที่ได้รับสอดคล้องกันแม้ว่าจะประยุกต์ใช้กับกลุ่มคนที่ต่างกัน และเนื้อเรียนในการเรียนต่างกัน ที่น่าสนใจคืองานวิจัยที่ว่าเป็นงานวิจัยที่จัดทำคนละประเทศ แต่ผลที่ได้ยังคงเป็นไปในแนวทางเดียวกันคือ ได้ผลลัพธ์ที่ดีขึ้น

## กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องได้แก่ การจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน การพัฒนาโปรแกรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน การเรียนรู้แบบนำตนเอง การเรียนรู้แบบเร่งรัด จากนั้นคัดเลือกกระบวนการ หลักเกณฑ์ รวมทั้งองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องของแต่ละแนวคิดดังกล่าว โดยพิจารณาถึงความเหมาะสมที่นำมาใช้ในงานวิจัยครั้งนี้ นำมาสังเคราะห์เพื่อพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมทางการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ดังนี้

### ปัจจัยนำเข้า (Input)

ปัจจัยนำเข้าจะประกอบด้วย สภาพ ปัญหา ความต้องการ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน และรูปแบบการพัฒนาโปรแกรม Critical Event Model รวมทั้งแนวคิดการเรียนรู้แบบนำตนเองและแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบเร่งรัด โดยมีรายละเอียดดังนี้

#### สภาพ ปัญหา และความต้องการของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

โดยที่สมรรถนะดังกล่าวประกอบด้วยสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ สมรรถนะการพัฒนาผู้เรียน และสมรรถนะการบริการกลุ่มผู้เรียน (สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา, 2553) ซึ่งจัดเป็นสมรรถนะสำคัญในอันดับต้นๆ ในการพัฒนาครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เพื่อลดปัญหาของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนด้านความรู้ในศาสตร์การสอนและการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่ (หทัยรัตน์ ดีประเสริฐ, 2551) เพราะว่าเป็นสมรรถนะที่ส่งเสริมการปฏิบัติภารกิจหลักของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ในด้านการจัดการศึกษาในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน การจัดการศึกษาต่อเนื่องเพื่อพัฒนาอาชีพ การพัฒนาชีวิต และการพัฒนาชุมชน (สำนักงาน กศน., 2553) (วรวิทย์ กิตติคุณศิริ, สัมภาษณ์, 5 มกราคม 2554) (องอาจ วีรภัทรสกุล, สัมภาษณ์, 7 มกราคม 2554)

1. สภาพปัจจุบันของภารกิจ เป้าหมาย วิธีการดำเนินงาน และบริบทที่เกี่ยวข้องของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะฯ

2. ปัญหาที่เป็นอุปสรรคของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในการพัฒนาสมรรถนะฯ เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร

3. ประเด็นความต้องการของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในการพัฒนาสมรรถนะฯ

กระบวนการฝึกอบรมสำหรับการศึกษานอกระบบโรงเรียน



ผู้วิจัยเลือก The Critical Event Model (CEM) เป็นกระบวนการฝึกอบรมในงานวิจัยนี้ โดย CEM ประกอบด้วยจากชุดของกิจกรรม (series of events) ที่ควรจะมีในการออกแบบโปรแกรมการฝึกอบรมสำหรับการปฏิบัติงานต่างๆ ในองค์กร และ CEM เป็นกระบวนการฝึกอบรม ที่มีความเหมาะสมในการพัฒนาทรัพยากรบุคคลในองค์กร โดยประกอบด้วย ขั้นตอนดังต่อไปนี้ (Nadler,1982)

1. จำแนกความต้องการขององค์กร
2. ระบุผลของการปฏิบัติงาน
3. จำแนกความต้องการของผู้เรียน
4. กำหนดวัตถุประสงค์
5. สร้างหลักสูตร
6. เลือกวิธีการฝึกอบรม
7. ใต้ทรัพยากรการฝึกอบรม
8. ดำเนินการฝึกอบรม
9. การประเมินผลและผลสะท้อนกลับ

การประเมินผลและผลสะท้อนกลับ เป็นกิจกรรมที่กระทำเพื่อเป็นการประเมินและให้ผลสะท้อนกลับในทุกกิจกรรมทั้ง 8 รายการข้างต้น รูปแบบ Critical Event Model มีจุดเด่นในส่วนของ การ “จำแนกความต้องการขององค์กร” ซึ่งเป็นการกำหนดเป้าหมายในระดับองค์กร และมีการระบุผลของการปฏิบัติงานที่องค์กรต้องการ ซึ่งจะสอดคล้องกับความต้องการที่จะพัฒนาสมรรถนะของผู้ปฏิบัติงานในที่นี้คือ ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน รวมทั้งในชั้น “จำแนกความต้องการของผู้เรียน” จะมีความหมายในเชิงลึกที่หมายถึงความรู้ที่ผู้เรียนสมควรที่จะได้รับ เพื่อพัฒนาศักยภาพในการที่จะปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายขององค์กรไม่ใช่เป็นเพียงแต่ความต้องการเรียนรู้ในส่วนตัวของผู้เรียน และจุดเด่นอีกประการของ Critical Event Model คือ ขั้นตอนของ “การประเมินผลและผลสะท้อนกลับ” ที่จะมีการดำเนินการทุกขั้นตอนตั้งแต่ขั้นตอนที่ 2 ถึง ขั้นตอนที่ 8 ส่งผลให้ผลผลิตของโปรแกรมที่มีความชัดเจนต่อการสนองตอบความต้องการในการพัฒนาโปรแกรมการฝึกอบรมทางการศึกษานอกระบบโรงเรียน เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

### แนวคิดการเรียนรู้แบบนำตนเอง

ในงานวิจัยนี้เลือก หลักการของ Knowles (1975) ที่ได้นำกระบวนการ Andragogy มาประยุกต์ใช้กับการเรียนแบบนำตนเอง ดังนี้

1. สร้างบรรยากาศของความเป็นอิสระ ไว้วางใจ ให้เกียรติกัน เคารพในกฎเกณฑ์ร่วมกันเคารพในความเป็นมนุษย์ร่วมกัน รวมทั้งสภาพแวดล้อมทางการเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เป็นการสร้างบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้
2. มีการวางแผนกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกันอย่างเป็นระบบระหว่างผู้เรียนและผู้สอน
3. ต้องทราบความต้องการของทั้งผู้เรียนและผู้สอน
4. กำหนดวัตถุประสงค์หรือทิศทางการเรียนรู้ร่วมกัน
5. ออกแบบกิจกรรมและวิธีการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้เรียนและผู้สอน
6. ดำเนินกิจกรรมตามแผนที่กำหนดไว้
7. มีการประเมินผลกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้เรียนและผู้สอน

### แนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบเร่งรัด

แนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบเร่งรัด ประกอบด้วยองค์ประกอบและขั้นตอนในดำเนินการที่ใกล้เคียงกัน (ดูตารางที่ 2.5) งานวิจัยนี้เลือกใช้รูปแบบ M A S T E R ที่นำเสนอโดย Rose. และ Nicholl.(1997) เพราะว่ามีจุดเด่นเพิ่มเติม ในขั้นตอนที่ 6 ที่มีวัตถุประสงค์ให้ผู้เรียนทุกคนได้สะท้อนว่าตนเองได้เกิดการเรียนรู้อย่างไรเพื่อสร้างรูปแบบการเรียนรู้เฉพาะของตนเอง รูปแบบ M A S T E R ประกอบด้วย 6 ขั้นตอนดังนี้

1. การกระตุ้นการเรียนรู้ (Movitating you mind) มีจุดประสงค์ให้ผู้เรียนเห็นประโยชน์ที่เกี่ยวข้องกับตนเองโดยตรงจากสิ่งที่จะได้เรียนรู้ มุ่งสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ผ่อนคลาย สร้างความเชื่อมั่นศักยภาพในตนเองของผู้เรียนที่จะเรียนรู้สิ่งต่างๆ
2. การรับความรู้ (Acquiring the information) มีจุดประสงค์ในการจัดการเรียนรู้ที่คำนึงถึงความแตกต่างของประสาทสัมผัสของการเรียนรู้ของแต่ละบุคคล(Sensory learning preferences) กลยุทธ์การจัดการเรียนรู้จะต้องคำนึงถึง การรับความรู้ของเรียนในรูปแบบที่หลากหลาย อาทิ การฟัง การเห็น หรือการได้ปฏิบัติ

3. การค้นหาความหมาย (Searching out the meaning) มีจุดประสงค์ที่จะจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนได้ค้นหาและสร้างความเข้าใจอย่างเต็มที่จากการเรียนรู้ที่ได้รับ เน้นสร้างความเข้าใจ(Understanding) จากการเรียนรู้(knowing)

4.การกระตุ้นให้เกิดความจำ (Triggering the memory) มีจุดประสงค์ในการนำเทคนิคต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการใช้ความจำแบบถาวร(Long-term memory)ของผู้เรียน อาทิ การใช้ตัวอักษรย่อ แผนที่การเรียนรู้ ดนตรี การสร้างความเชื่อมโยง ฯลฯ

5. การแสดงสิ่งที่ได้เรียนรู้ (Exhibiting what you know) มีจุดประสงค์ที่จะพิสูจน์ถึงสิ่งที่ผู้เรียนได้เรียนรู้ มีเทคนิคการแสดงสิ่งที่ได้เรียนรู้หลายวิธี เช่น ผู้เรียนสามารถพิสูจน์ด้วยตนเองโดยการทบทวนในใจ การจับคู่กับผู้ร่วมเรียนเพื่อทบทวนร่วมกัน การเขียนลงบนกระดาษ การทดลองสอน ฯลฯ

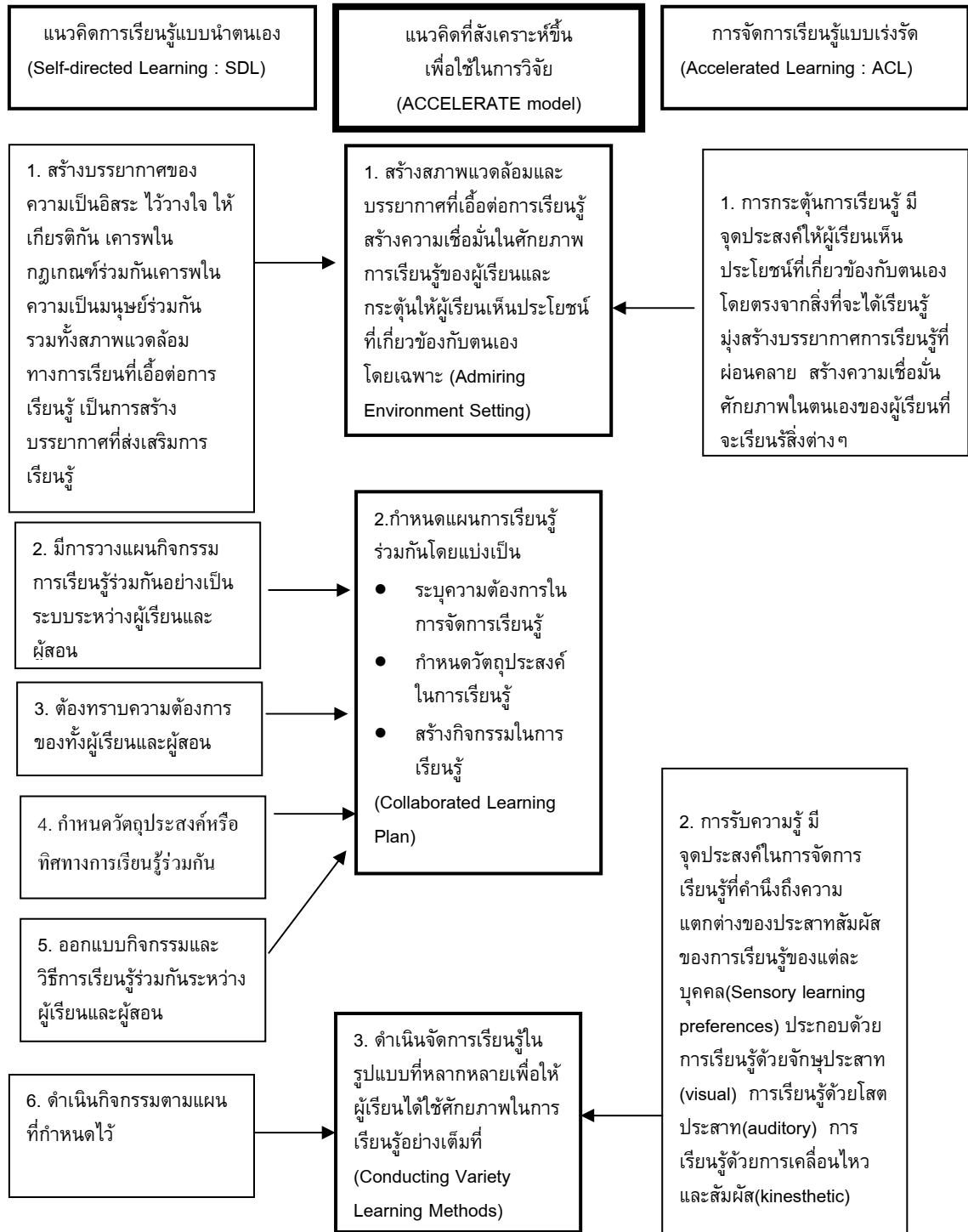
6. การสะท้อนสิ่งที่ได้เรียนรู้ (Reflecting on how you have learned) มีจุดประสงค์ที่จะให้ผู้เรียนได้สะท้อนสิ่งที่ได้เรียนรู้ ในลักษณะที่ว่าผู้เรียนเกิดการเรียนรู้สิ่งนั้นได้อย่างไร ไม่ใช่เป็นการสรุปหรือทบทวนว่าได้เรียนรู้สิ่งใด ในขั้นตอนนี้จะเน้นให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้อย่างไรเป็นหลักโดยการทบทวนและตรวจสอบด้วยตนเอง มีเป้าหมายที่จะทำให้ผู้เรียนแต่ละคนได้ตระหนักและสร้างรูปแบบการเรียนรู้ที่เป็นแบบเฉพาะของตนเอง

ผู้วิจัยนำแนวคิดการเรียนรู้แบบนำตนเองและการจัดการเรียนรู้แบบเร่งรัด มาสังเคราะห์ร่วมกัน โดยกำหนดชื่อในแต่ละขั้นตอนเพื่อให้แสดงความหมายที่ชัดเจนขึ้นของแนวคิดที่ได้จากการสังเคราะห์ดังกล่าว ดังแสดงในรูปที่ 3 ต่อไปนี้

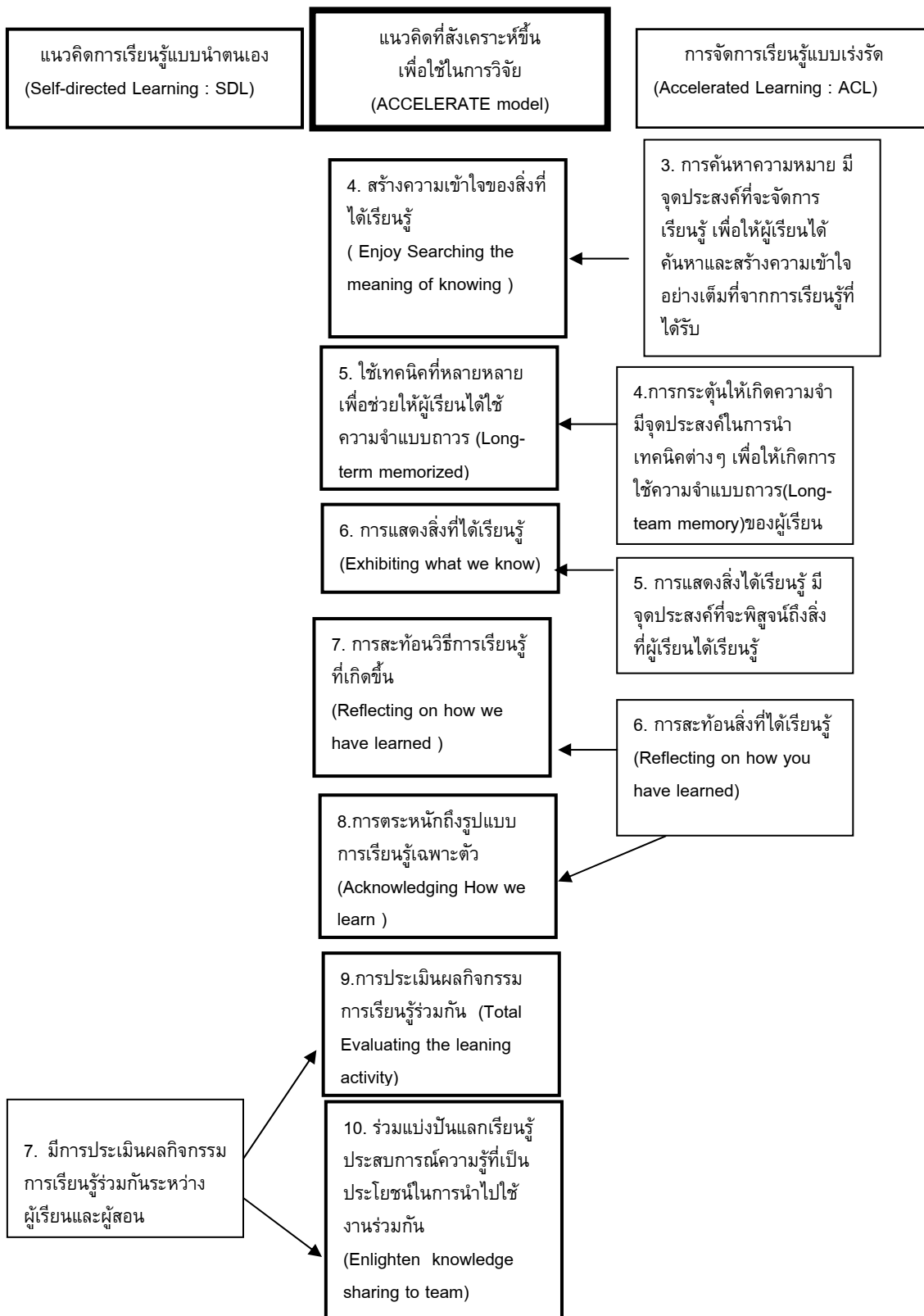
### กระบวนการ (Process)

กระบวนการเป็นการนำปัจจัยนำเข้าทั้งหมด ประกอบกันเพื่อกำหนดเป็นรูปแบบการฝึกอบรมทางการศึกษานอกระบบโรงเรียน กำหนดกระบวนการโดยใช้ หลักการพัฒนาโปรแกรมทางการศึกษานอกระบบโรงเรียน Critical Event Model ประกอบกับสภาพปัญหาและความต้องการเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะ โดยผู้วิจัยได้สังเคราะห์แนวคิดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบเร่งรัดดังแสดงในแผนภูมิที่ 2 ได้ขั้นตอนการดำเนินการอบรม ACCELERATE ดังแสดงในแผนภูมิที่ 2 ซึ่งเป็นส่วนของ ขั้นตอนการดำเนินการอบรม นอกจากนี้ยังนำผลที่ได้จากการดำเนินการกระบวนการใน Critical Event Model มาพัฒนา หลักสูตรการฝึกอบรม การกำหนดกลุ่มเป้าหมาย และวิธีการประเมินผลออกมาเป็นรูปแบบการฝึกอบรมทางการศึกษานอกระบบเพื่อพัฒนาสมรรถนะครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

แผนภูมิที่ 2 การสังเคราะห์แนวคิดการเรียนรู้แบบนำตนเองและการจัดการเรียนรู้แบบเร่งรัดเพื่อ  
 สร้างขั้นตอนการดำเนินการอบรมที่ใช้ในการวิจัย ชื่อ ACCELERATE



แผนภูมิที่ 2 การสังเคราะห์แนวคิดการเรียนรู้แบบนำตนเองและการจัดการเรียนรู้แบบเร่งรัดเพื่อสร้างขั้นตอนการดำเนินการอบรมที่ใช้ในการวิจัย ชื่อ ACCELERATE (ต่อ)



ผลจากการสังเคราะห์แนวคิดการเรียนรู้แบบนำตนเองกับการจัดการความรู้แบบเร่งรัด ทำให้ได้ขั้นตอนการดำเนินการอบรมที่ผู้วิจัยกำหนดชื่อเป็น ACCELERATE โดยมีขั้นตอนและกิจกรรมในแต่ละขั้นตอนดังแสดงในตารางที่ 8 ดังนี้

ตารางที่ 8 แสดงขั้นตอนการดำเนินการอบรม ACCELERATE

ขั้นตอน	กิจกรรม
1. สร้างสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ (Admiring Environment Setting)	<ul style="list-style-type: none"> <li>● สร้างสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้</li> <li>● สร้างความเชื่อมั่นในศักยภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน</li> <li>● กระตุ้นให้ผู้เรียนเห็นประโยชน์ที่เกี่ยวข้องกับตนเองโดยเฉพาะ</li> </ul>
2. การกำหนดแผนการเรียนรู้ร่วมกัน (Collaborated Learning Plan)	<ul style="list-style-type: none"> <li>● ระบุความต้องการในการจัดการเรียนรู้</li> <li>● กำหนดวัตถุประสงค์ในการเรียนรู้</li> <li>● สร้างกิจกรรมในการเรียนรู้</li> </ul>
3. การดำเนินการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบที่หลากหลาย (Conducting Variety Learning Methods)	<p>ดำเนินการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบที่หลากหลายเพื่อให้ผู้เรียนได้ใช้ศักยภาพในการเรียนรู้อย่างเต็มที่ โดยคำนึงถึง</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>● การใช้ประสาทสัมผัสในการรับรู้ที่หลากหลายของผู้เรียน</li> <li>● การเรียนรู้โดยใช้สมองทั้งสองข้าง</li> <li>● การรับข้อมูลความรู้ผ่านสมองส่วน limbic</li> <li>● ความผ่อนคลาย และความสนุกสนานในการเรียนรู้</li> <li>● เลือกใช้ดนตรีที่เหมาะสมสำหรับการเรียนรู้ในแต่ละช่วง</li> </ul>
4. การสร้างความเข้าใจของสิ่งที่ได้เรียนรู้ (Enjoy Searching the meaning of knowing )	<p>ให้ผู้เรียนค้นหาความหมายของสิ่งที่ได้เรียนรู้ โดยพิจารณาถึง</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>● การเชื่อมโยงกับสิ่งที่เคยเรียนรู้</li> <li>● การเชื่อมโยงกับการใช้งาน</li> <li>● การเชื่อมโยงกับประสบการณ์</li> <li>● การสรุปหาแนวทางที่จะนำไปใช้ประโยชน์ได้</li> </ul>

ตารางที่ 8 แสดงขั้นตอนการดำเนินการอบรม ACCELERATE (ต่อ)

ขั้นตอน	กิจกรรม
5.การสร้างการจำที่ถาวร (Long-term memorized)	ช่วยให้ผู้เรียนได้ใช้ความจำแบบถาวร โดยใช้เทคนิคการจำในรูปแบบต่างๆ อาทิ การใช้ตัวอักษรย่อ แผนที่การเรียนรู้ ดนตรี การสร้างความเชื่อมโยง ฯลฯ
6. การแสดงสิ่งที่ได้เรียนรู้ (Exhibiting what we know)	ช่วยให้ผู้เรียนได้พิสูจน์ว่าได้เกิดการเรียนรู้อย่างชัดเจนและถูกต้อง โดยใช้เทคนิคต่างๆ อาทิ <ul style="list-style-type: none"> <li>• การทบทวนในใจ</li> <li>• การเขียนลงบนกระดาน</li> <li>• การจับคู่กับผู้ร่วมเรียนเพื่อทบทวนร่วมกัน</li> <li>• การทดลองสอนในสิ่งที่ได้เรียนรู้</li> </ul>
7. การสะท้อนวิธีการเรียนรู้ที่เกิดขึ้น (Reflecting on how we have learned )	ช่วยให้ผู้เรียนได้สะท้อนวิธีการเรียนรู้ โดยใช้เทคนิคต่างๆ อาทิ <ul style="list-style-type: none"> <li>• การเขียนลงบนกระดาน</li> <li>• การจับคู่เพื่อผลัดกันอธิบายถึงวิธีการเรียนรู้</li> </ul>
8.การตระหนักถึงรูปแบบการเรียนรู้เฉพาะตัว (Acknowledging How we learn )	ช่วยให้ผู้เรียนได้สรุปรูปแบบการเรียนรู้เฉพาะตัว
9.การประเมินผลกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกัน (Total Evaluating the leaning activity)	ร่วมกันประเมินผลของการดำเนินกิจกรรมในมิติต่าง ๆ อาทิ บรรยากาศการเรียนรู้ กิจกรรมที่ใช้ในการเรียนรู้ เทคนิคการเรียนรู้ในรูปแบบต่าง ฯลฯ เพื่อสรุปเป็นข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ในอนาคต ผู้สอนและผู้เรียนได้มีโอกาสในการในการให้ข้อมูลและรับฟังข้อมูลที เพื่อจะได้ว่าปัจจัยใดเป็นส่งเสริมให้การจัดการเรียนรู้ประสบความสำเร็จ ปัจจัยใดบ้างจะต้องปรับปรุงแก้ไข
10.ร่วมแบ่งปันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสบการณ์ความรู้ที่เป็นประโยชน์ในการนำไปใช้งานร่วมกัน (Enlighten knowledge sharing to team)	ร่วมแบ่งปัน สิ่งดีๆ สิ่งที่เป็นประโยชน์ที่เกิดจากการเรียนรู้ร่วมกันในครั้งนี้ เพื่อนำไปใช้ชีวิตประจำวันหรือนำไปประยุกต์ใช้ในงาน

**ผลลัพธ์ (Outcome)**

ผลลัพธ์ที่ได้จากกระบวนการที่กล่าวมาประกอบด้วย

1. สมรรถนะจัดการเรียนรู้ของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่ได้รับการ

เสริมสร้าง

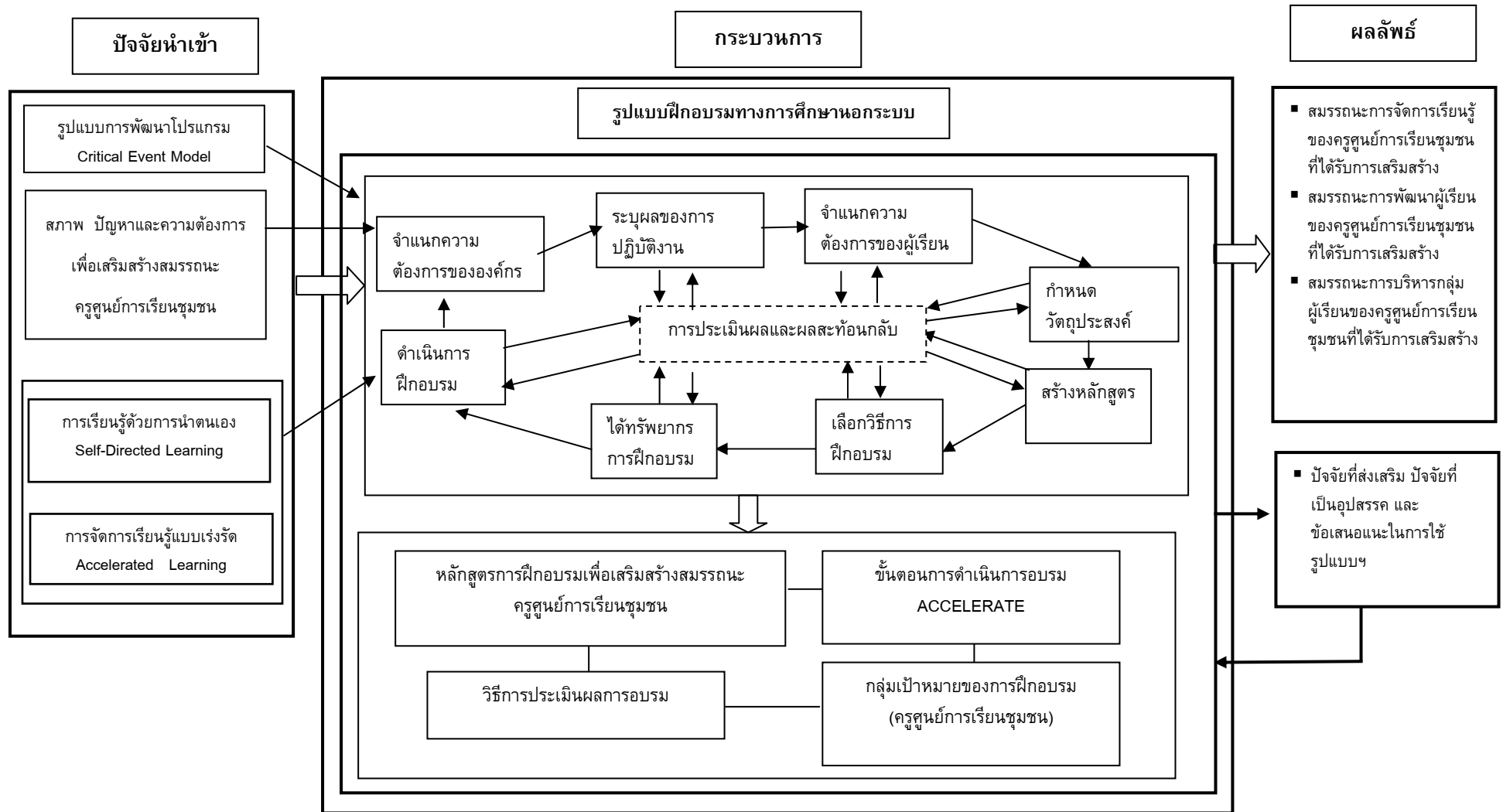
2. สมรรถนะการพัฒนาผู้เรียนของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่ได้รับการ  
เสริมสร้าง

3. สมรรถนะการบริหารกลุ่มผู้เรียนของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่ได้รับการ  
การเสริมสร้าง

นอกจากนี้ยัง ได้รับ ปัจจัยที่ส่งเสริม ปัจจัยที่เป็นอุปสรรค และ ข้อเสนอแนะใน  
การใช้รูปแบบฯ ที่นำมาเป็นส่วนนำเข้า (input) เพื่อใช้ในการปรับปรุงรูปแบบการฝึกอบรมที่  
พัฒนาขึ้น



แผนภูมิที่ 3 กรอบแนวคิดการพัฒนา รูปแบบฝึกอบรมทางการศึกษานอกระบบเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน



## บทที่ 3

### วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนา รูปแบบการฝึกอบรมทางการศึกษานอกระบบโรงเรียน เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะสำหรับครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีการดำเนินการวิจัย และรายละเอียดของแต่ละขั้นตอนดังนี้

#### วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์สภาพ ปัญหา และความต้องการในการเสริมสร้างสมรรถนะสำหรับครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ที่ประกอบด้วย สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ สมรรถนะการพัฒนาผู้เรียน และสมรรถนะการบริหารกลุ่มผู้เรียน
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมทางการศึกษานอกระบบโรงเรียน ตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองและการจัดการเรียนรู้แบบเร่งรัดเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะสำหรับครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ที่ประกอบด้วย สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ สมรรถนะการพัฒนาผู้เรียน และสมรรถนะการบริหารกลุ่มผู้เรียน
3. เพื่อศึกษาผลของการใช้รูปแบบการฝึกอบรมทางการศึกษานอกระบบโรงเรียน ตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองและการเรียนรู้แบบเร่งรัดเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะสำหรับครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ที่ประกอบด้วย สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ สมรรถนะการพัฒนาผู้เรียน และสมรรถนะการบริหารกลุ่มผู้เรียน
4. เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการใช้รูปแบบการฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้นมา

#### วิธีดำเนินการวิจัย

การพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมทางการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะสำหรับครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ได้พัฒนารูปแบบการฝึกอบรมทางการศึกษานอกระบบโรงเรียน โดยอิงตามกระบวนการของ Critical Event Model ร่วมกับแนวคิดการเรียนรู้แบบนำตนเองและการจัดการเรียนรู้แบบเร่งรัด

ผู้วิจัยเลือกการวิจัยโดยใช้ การวิเคราะห์เนื้อหา(Contents Analysis) สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) การวิจัยแบบกึ่งทดลอง(Quasi-experimental designs) โดยใช้แผนแบบการทดลองสองกลุ่มวัดก่อน-หลังการทดลอง (Non-randomized control groups

pretest-posttest design) และ การวิเคราะห์สถิติอิงพารามิเตอร์ (Parameter statistical analysis) ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งขั้นตอนการดำเนินการออกเป็น 4 ระยะ(phase) ประกอบกับขั้นตอนต่างๆ ใน Critical Event Model

### **ระยะที่ 1 เพื่อวิเคราะห์สภาพ ปัญหา และความต้องการในการพัฒนา สมรรถนะสำหรับครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน**

การวิจัยในระยะที่ 1 เป็นการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยการสัมภาษณ์และการใช้แบบสอบถามเพื่อนำผลที่ได้มาดำเนินการวิจัยระยะที่ 2

### **ระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมทางการศึกษานอกระบบ โรงเรียนตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองและการจัดการเรียนรู้แบบเร่งรัดเพื่อ เสริมสร้างสมรรถนะสำหรับครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน**

การดำเนินการวิจัยในระยะที่ 2 ผู้วิจัยได้นำ ผลจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ร่วมกับผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการวิจัยในระยะที่ 1 มาพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมทางการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองและการจัดการการเรียนรู้แบบเร่งรัดเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะสำหรับครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน จากนั้นนำรูปแบบฯที่พัฒนาขึ้น ให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบ นำข้อเสนอแนะที่ได้รับจากผู้ทรงคุณวุฒิ มาปรับปรุงรูปแบบการฝึกอบรมทางการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองและการจัดการการเรียนรู้แบบเร่งรัดเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะสำหรับครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เพื่อนำไปทดลองใช้ในการวิจัยในระยะที่ 3

### **ระยะที่ 3 การศึกษาผล การใช้รูปแบบการฝึกอบรมทางการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองและการจัดการเรียนรู้แบบเร่งรัด เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะสำหรับครูศูนย์การเรียนรู้**

การดำเนินการวิจัยในระยะที่ 3 จะเป็นการนำรูปแบบที่ได้รับการพัฒนาและปรับปรุงในการวิจัยระยะที่ 2 มาทดลองใช้ โดยมีระยะเวลาในการทดลองจำนวน 100 ชั่วโมง ซึ่งประกอบด้วย การจัดการอบรมในชั้นเรียนจำนวน 40 ชั่วโมง การศึกษาด้วยการนำตนเองตามที่ระบุในสัญญาการเรียนรู้จำนวน 30 ชั่วโมง และการศึกษาคู่มือการเรียนรู้ด้วยตนเองจำนวน 30 ชั่วโมง

### **ระยะที่ 4 การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการใช้ รูปแบบการฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้นมา**

ดำเนินการสัมภาษณ์กลุ่ม โดยเลือกผู้ที่เข้าอบรม ผู้บริหาร และผู้ที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน จำนวน 12 ท่าน เพื่อร่วมอภิปรายถึงปัจจัยที่ส่งเสริม และปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการใช้รูปแบบการฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้นมา

ผู้วิจัยนำผลที่ได้จากการสัมภาษณ์กลุ่มดังกล่าว ผลที่ได้จากการสังเกตร่วมกับการพูดคุยแบบไม่เป็นทางการกับผู้เรียนในกลุ่มทดลอง และแบบประเมินผลการฝึกอบรมที่ได้จากผู้เรียนในกลุ่มทดลอง มาดำเนินการวิเคราะห์ เพื่อสรุปปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการใช้รูปแบบการฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้นมา

### รายละเอียดของวิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยใน 4 ระยะได้ดำเนินการตามขั้นตอนใน The Critical Event Model โดยการวิจัยในระยะที่ 1 จะดำเนินการตาม ขั้นตอนที่ 1) จำแนกความต้องการขององค์กร (Identify the Needs of the Organization) 2) ระบุผลของการปฏิบัติงานที่เป็นเป้าหมาย (Specify Job Performance) 3) จำแนกความต้องการของผู้เรียน (Identify Learner Needs) และ 4) กำหนดวัตถุประสงค์(Determine Objective) การวิจัยในระยะที่ 2 จะดำเนินการตาม ขั้นตอนที่ 5) สร้างหลักสูตร(Build Curriculum) 6) เลือกวิธีการฝึกอบรม(Select Instructional Strategies) และ 7) จัดหาทรัพยากรการฝึกอบรม(Obtain Instructional Resources) การวิจัยในระยะที่ 3 จะดำเนินการตามขั้นตอนที่ 8) ดำเนินการฝึกอบรม (Conduct Training) รวมทั้งการดำเนินการตามขั้นตอน การประเมินผลและผลสะท้อนกลับ เพื่อนำผลที่ได้มาปรับการดำเนินงาน

### ระยะที่ 1 เพื่อวิเคราะห์สภาพ ปัญหา และความต้องการในการพัฒนาสมรรถนะสำหรับครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

การวิจัยในระยะที่ 1 นี้ ผู้วิจัยได้แบ่งการดำเนินงานออกเป็น การเลือกตัวอย่าง การออกแบบเครื่องมือสำหรับการวิจัยในระยะที่ 1 การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. การเลือกตัวอย่างเพื่อวิเคราะห์สภาพ ปัญหาและความต้องการในการพัฒนาสมรรถนะสำหรับครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน แบ่งเป็นสองกลุ่ม

ตัวอย่างกลุ่มแรกได้แก่ตัวอย่างที่เลือกมาจาก ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ผู้วิจัยกำหนดขนาดตัวอย่างตามตารางสำเร็จรูปของ Yamane (องอาจ นัยวัฒน์, 2549) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และมีระดับความคลาดเคลื่อน  $\pm 10\%$  โดยเลือกตัวอย่างจำนวน 120 คน เมื่อเทียบกับขนาดประชากรคือ 10,007 คน เพื่อให้ได้ตัวอย่างที่เป็นตัวแทนที่ดีของประชากร

ผู้วิจัยใช้การเลือกตัวอย่างด้วยการเลือกตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Sampling) เพราะเป็นวิธีที่ให้ค่าประมาณพารามิเตอร์มีความแม่นยำสูงเมื่อเปรียบเทียบกับวิธีการเลือกตัวอย่างแบบสุ่มอย่างง่าย (Random Sampling) (องอาจ นัยวัฒน์, 2549) และแบ่งชั้นภูมิออกเป็น ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคอีสาน ภาคใต้ ภาคตะวันออก และกรุงเทพฯ โดยเลือกจังหวัดที่เป็นตัวแทนในแต่ละชั้นภูมิด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย ด้วยการจับฉลากชื่อจังหวัดจากแต่ละชั้นภูมิ และเลือกตัวอย่างในแต่ละชั้นภูมิด้วยวิธีการจัดขนาดตัวอย่างแบบไม่เป็นสัดส่วน (Disproportional allocation) ดังแสดงในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 9 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่าง

ชั้นภูมิ	จังหวัดที่เป็นตัวแทนในชั้นภูมิ	จำนวนตัวอย่าง(คน)
ภาคเหนือ	จังหวัดเชียงราย	20
ภาคกลาง	จังหวัดเพชรบุรี	20
ภาคอีสาน	จังหวัดขอนแก่น	20
ภาคตะวันออก	จังหวัดระยอง	20
ภาคใต้	จังหวัดสุราษฎร์ธานี	20
กรุงเทพฯ	กรุงเทพฯ	20
รวม		120

ตัวอย่างกลุ่มที่สอง ได้แก่ตัวอย่างที่เลือกมาจาก ผู้อำนวยการศูนย์การเรียนชุมชน และครูศูนย์การเรียนชุมชน ที่มีประสบการณ์เกี่ยวข้องในการพัฒนาครูศูนย์การเรียนชุมชน ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กระทรวงศึกษาธิการ โดยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง(Purposive sampling) ร่วมกับการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างแบบสโนว์บอลล์ (Snowball sampling) เป็นจำนวน 20 คน

2. การออกแบบเครื่องมือสำหรับการวิจัยในระยะที่ 1 โดยมีการใช้เครื่องมือสำหรับการวิจัยในระยะที่ 1 สองชุด ได้แก่ แบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บข้อมูลจากตัวอย่างกลุ่มที่ 1 แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูลจากตัวอย่างกลุ่มที่ 2 โดยผู้วิจัยพัฒนาเครื่องมือตามขั้นตอนต่อไปนี้

2.1 ผู้วิจัยศึกษาทฤษฎี เอกสาร ตำรา บทความ งานวิจัย รวมทั้งหนังสือราชการ ที่เกี่ยวข้องกับ สภาพ ปัญหา และความต้องการในการเสริมสร้างสมรรถนะของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

2.2 วิเคราะห์เนื้อหาสาระที่สำคัญในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

2.3 สร้างแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ เพื่อใช้ในการวิเคราะห์สภาพ ปัญหาและความต้องการในการพัฒนาสมรรถนะสำหรับครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน (ดูรายละเอียดการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ภาคผนวก ข หน้า 213)

### 2.3.1 แบบสอบถามประกอบด้วย 3 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วยคำถามให้เลือกตอบ หรือเติมคำลงในช่องว่าง เพื่อให้ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนได้ระบุรายละเอียดส่วนบุคคลตนเอง

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพ ในการเสริมสร้างสมรรถนะสำหรับครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนประกอบด้วย คำถามให้เลือกตอบ หรือเติมคำลงในช่องว่าง หรือ คำถามมีลักษณะวัดระดับของลิเคิร์ต (Likert scale) ซึ่งคำถามมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ โดยให้ความหมายถึงระดับความมากน้อยของสภาพในแต่ละประเด็นนั้นๆ ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง ข้อความนั้นสอดคล้องกับสภาพที่เป็นอยู่ ในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง ข้อความนั้นสอดคล้องกับสภาพที่เป็นอยู่ ในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง ข้อความนั้นสอดคล้องกับสภาพที่เป็นอยู่ ในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง ข้อความนั้นสอดคล้องกับสภาพที่เป็นอยู่ ในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง ข้อความนั้นสอดคล้องกับสภาพที่เป็นอยู่ ในระดับน้อยที่สุด

กำหนดการแปลผลตามเกณฑ์คะแนนเฉลี่ย ดังนี้

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 4.50 – 5.00 หมายความว่า สอดคล้องกับสภาพที่เป็นอยู่มากที่สุด

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 3.50 – 4.49 หมายความว่า สอดคล้องกับสภาพที่เป็นอยู่มาก

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 2.50 – 3.49 หมายความว่า สอดคล้องกับสภาพที่เป็นอยู่ปานกลาง

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.50 – 2.49 หมายความว่า สอดคล้องกับสภาพที่เป็นอยู่น้อย

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 1.49 หมายความว่า สอดคล้องกับสภาพที่เป็นอยู่น้อยที่สุด

ส่วนที่ 3 ข้อมูลที่เกี่ยวกับปัญหาและความต้องการ ในการเสริมสร้างสมรรถนะสำหรับครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน จะแบ่งเป็นสองด้านได้แก่ด้านที่เกี่ยวข้องกับปัญหา และด้านที่เกี่ยวข้องกับความ ต้องการ ประกอบด้วย ข้อคำถามให้เลือกตอบ หรือเติมคำลงในช่องว่าง ในแต่ละข้อคำถามข้อคำถามมีลักษณะวัดระดับของลิเคิร์ต (Likert scale) ซึ่งคำถามมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ โดยให้ความหมายถึงระดับความมากน้อยของปัญหาและความต้องการในแต่ละประเด็นนั้นๆ ดังนี้

ด้านที่ 1 มี 5 ระดับที่เกี่ยวข้องกับปัญหา

ระดับ 5 หมายถึง ข้อความนั้นสอดคล้องกับสิ่งที่เป็นอยู่ ในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง ข้อความนั้นสอดคล้องกับสิ่งที่เป็นอยู่ ในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง ข้อความนั้นสอดคล้องกับสิ่งที่เป็นอยู่ ในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง ข้อความนั้นสอดคล้องกับสิ่งที่เป็นอยู่ ในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง ข้อความนั้นสอดคล้องกับสิ่งที่เป็นอยู่ ในระดับน้อยที่สุด

กำหนดการแปลผลตามเกณฑ์คะแนนเฉลี่ย ดังนี้

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 4.50 – 5.00 หมายความว่า สอดคล้องกับปัญหามากที่สุด

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 3.50 – 4.49 หมายความว่า สอดคล้องกับปัญหามาก

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 2.50 – 3.49 หมายความว่า สอดคล้องกับปัญหาปานกลาง

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.50 – 2.49 หมายความว่า สอดคล้องกับปัญหาน้อย

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 1.49 หมายความว่า สอดคล้องกับปัญหาน้อยที่สุด

ด้านที่ 2 มี 5 ระดับที่เกี่ยวข้องกับความ ต้องการ

ระดับ 5 หมายถึง ข้อความนั้นเป็นความต้องการ ในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง ข้อความนั้นเป็นความต้องการ ในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง ข้อความนั้นเป็นความต้องการ ในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง ข้อความนั้นเป็นความต้องการ ในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง ข้อความนั้นเป็นความต้องการ ในระดับน้อยที่สุด

กำหนดการแปลผลตามเกณฑ์คะแนนเฉลี่ย ดังนี้

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 4.50 – 5.00 หมายความว่า สอดคล้องกับความต้องการมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 3.50 – 4.49 หมายความว่า สอดคล้องกับความต้องการมาก

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 2.50 – 3.49 หมายความว่า สอดคล้องกับความต้องการปานกลาง

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.50 – 2.49 หมายความว่า สอดคล้องกับความต้องการน้อย

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 1.49 หมายความว่า สอดคล้องกับความต้องการน้อยที่สุด

2.3.2 แบบสัมภาษณ์ประกอบด้วยคำถามปลายเปิดที่เกี่ยวข้องกับ สภาพ ปัญหา และความต้องการในการเสริมสร้างสมรรถนะสำหรับครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

2.4 การตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ในด้านการใช้ภาษา ความเหมาะสมของคำถาม และความครบถ้วนของเนื้อหา โดยผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษานอกระบบจำนวน 2 ท่าน ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษานอกระบบ 1 ท่าน ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) มากกว่า 0.5 ทุกข้อ และได้ปรับแก้ในบางข้อคำถามตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ(ดูรายละเอียดผู้ทรงคุณวุฒิที่ภาคผนวก ก หน้าที่ 211)

2.5 การทดสอบเครื่องมือ โดยการนำไปทดสอบกับกลุ่มประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 15 คน ประกอบด้วยครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจากศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เขตสวนหลวง เขตพระโขนง และเขตวัฒนา วัดค่าความเที่ยงด้วยวิธีสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha) ได้ค่าความเที่ยงรวมเข้าใกล้ 1 (ดูรายละเอียดการตรวจคุณภาพเครื่องมือที่ภาคผนวก ข หน้าที่ 213)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยในระยะที่ 1 โดยประสานงานกับสำนักงาน กศน. เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบ่งการดำเนินการดังนี้



การเก็บข้อมูลจากตัวอย่างกลุ่มที่ 1 (ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน) โดยขอความอนุเคราะห์ส่งแบบสอบถามผ่านทางหน่วยงานไปยังจังหวัดที่กำหนดเป็นตัวแทน ในแต่ละชั้นภูมิ (แต่ละภาค) ติดตามเก็บแบบสอบถามหลังจากนั้นประมาณ 1 อาทิตย์

การเก็บข้อมูลจากตัวอย่างกลุ่มที่ 2 (ผู้บริหารประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนและครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่มีประสบการณ์ในการพัฒนาครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน) โดยการดำเนินการสัมภาษณ์โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง(Purposive Sampling) และเลือกตัวอย่างต่อไปโดยใช้วิธีเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างแบบสโนว์บอลล์(Snowball Sampling)

4. การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยในระยะที่ 1 ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปวิเคราะห์ค่าสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) อาทิ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในส่วนของข้อมูลที่ได้จากคำถามปลายเปิดนำมาวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) จากนั้นทำการสรุปข้อมูลที่ได้เพื่อแสดง สภาพปัญหา และความต้องการในการเสริมสร้างสมรรถนะครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เพื่อนำไปเป็นปัจจัยนำเข้าสำหรับงานวิจัยในระยะที่ 2

**ระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมทางการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองและการจัดการเรียนรู้แบบเร่งรัดเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะสำหรับครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน**

การวิจัยในระยะที่ 2 นี้ ผู้วิจัยได้แบ่งการดำเนินงานออกเป็น การพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมทางการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองและการจัดการเรียนรู้แบบเร่งรัดเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะสำหรับครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน การนำรูปแบบการฝึกอบรมที่พัฒนาได้ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบ การปรับแก้รูปแบบการฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้นตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ การสร้างแบบทดสอบเพื่อวัดความรู้ก่อนและหลังการอบรม การวัดคุณภาพของแบบทดสอบ โดยมีรายละเอียดในแต่ละลำดับขั้นในการดำเนินงานมีดังนี้

1. การพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมทางการศึกษานอกระบบโรงเรียน ตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองและการจัดการเรียนรู้แบบเร่งรัดเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะสำหรับครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน โดยแบ่งการดำเนินงานดังนี้

1.1 การกำหนดกลุ่มเป้าหมายผู้รับบริการและวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ ซึ่งในที่นี้คือ กลุ่มเป้าหมายผู้รับบริการคือครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน มีวัตถุประสงค์ในการอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ สมรรถนะการพัฒนาผู้เรียน และสมรรถนะการบริหารจัดการกลุ่มผู้เรียน

1.2 การกำหนดหลักสูตร โดยประมวลข้อมูลที่ได้รับจากการวิจัยใน  
ระยะที่ 1 และลำดับความสำคัญของความต้องการ มาสร้างหลักสูตรที่ตอบสนองต่อ สภาพ  
ปัญหาและความต้องการของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

1.3 การออกแบบการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วยการเรียนรู้ด้วยการ  
อบรมในห้องเรียนจำนวน 40 ชั่วโมง การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองโดยใช้สัญญาการเรียนรู้ และ  
การเรียนรู้ด้วยชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองจำนวน 30 ชั่วโมง สร้างวิธีการดำเนินการจัดการเรียนรู้  
(ดูรายละเอียดแผนการสอนที่ภาคผนวก ค หน้าที่ 258)

1.4 กำหนดวิธีการประเมินผลการเรียนรู้ โดยการสร้างแบบทดสอบ  
เพื่อใช้วัดสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ สมรรถนะการพัฒนาผู้เรียน และสมรรถนะการบริหาร  
กลุ่มผู้เรียน โดยใช้วัดพฤติกรรมการเรียนรู้ด้านพุทธิพิสัย ด้านจิตพิสัย ด้านทักษะพิสัย ก่อน  
และหลังการเรียนรู้ของผู้เรียน

จากนั้นประมวลผลจากการดำเนินการตั้งแต่ข้อ 1.1 ถึง ข้อ 1.4 ได้ผล  
ออกมา เป็นรูปแบบการฝึกอบรมทางศึกษานอกระบบโรงเรียน ตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วย  
การนำตนเองและการจัดการเรียนรู้แบบเร่งรัดเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะสำหรับครูศูนย์การเรียนรู้  
ชุมชน(ดูรายละเอียดรูปแบบการฝึกอบรมฯ ได้ที่ภาคผนวก ค หน้า 258)

2. การนำรูปแบบการฝึกอบรมทางศึกษานอกระบบโรงเรียน ตามแนวคิด  
การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองและการจัดการเรียนรู้แบบเร่งรัดเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะสำหรับครู  
ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ตรวจสอบโดยผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ประกอบด้วย  
ผู้ทรงคุณวุฒิด้านศึกษานอกระบบจำนวน 2 ท่าน ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการวัดและการวิจัย  
จำนวน 1 ท่าน และผู้เชี่ยวชาญด้านศึกษานอกระบบจำนวน 2 ท่าน นำข้อแนะนำของ  
ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุง รูปแบบการฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้น ให้เป็นรูปแบบการ  
ฝึกอบรมทางศึกษานอกระบบโรงเรียน ตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองและการ  
จัดการเรียนรู้แบบเร่งรัดเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะสำหรับครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ที่มีความ  
เหมาะสมมากขึ้น และนำรูปแบบดังกล่าวนี้ดำเนินการในการวิจัยในระยะที่ 3 (ดูรายละเอียด  
รูปแบบการฝึกอบรมฯ ที่ปรับแก้ตามข้อแนะนำ ได้ที่ภาคผนวก ง หน้าที่ 278)

3.การสร้างแบบทดสอบเพื่อวัดความรู้ก่อนและหลังการอบรมของผู้เข้าอบรม  
โดยการสร้างแบบทดสอบวัดด้านพุทธิพิสัย ด้านจิตพิสัย ด้านทักษะพิสัย โดยที่ (ดูรายละเอียด  
การสร้างแบบทดสอบได้ที่ภาคผนวก ฉ หน้าที่ 332)

3.1 แบบทดสอบในด้านพุทธิพิสัย มีลักษณะเป็นแบบทดสอบวัด  
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ข้อคำถามแบบ 4 ตัวเลือก สร้างแบบทดสอบโดยการวิเคราะห์

หลักสูตร และสร้างข้อคำถามให้ครอบคลุมการวัดพฤติกรรมการเรียนรู้ทั้ง 6 ระดับ ได้แก่ ระดับ ความจำ (Remembering) ความเข้าใจ (Understanding) การนำไปใช้ (Applying) การวิเคราะห์ (Analyzing) การประเมินค่า (Evaluating) และการสร้างสรรค์ (Creating) (Anderson และ Krathwohl, 2001)

3.2 แบบทดสอบในด้านจิตพิสัย มีลักษณะเป็นการทดสอบในลักษณะประเมินตนเอง ในด้านจิตพิสัยหรือการวัดอารมณ์ – ความรู้สึก ซึ่งเกี่ยวกับค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม เจตคติ (โชติกา ภาณีผล, 2554) โดยแต่ละข้อคำถามมีลักษณะวัดระดับของลิเคิร์ต (Likert scale) ซึ่งคำถามมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ โดยให้ความหมายถึงระดับความมากน้อยของสภาพของผู้ประเมิน ในแต่ละข้อคำถาม ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง ข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับสภาพของผู้ประเมิน ในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง ข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับสภาพของผู้ประเมิน ในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง ข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับสภาพของผู้ประเมิน ในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง ข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับสภาพของผู้ประเมิน ในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง ข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับสภาพของผู้ประเมิน ในระดับน้อยที่สุด

กำหนดการแปลผลตามเกณฑ์คะแนนเฉลี่ย ดังนี้

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 4.50 – 5.00 หมายความว่า สอดคล้องกับสภาพของผู้ประเมินมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 3.50 – 4.49 หมายความว่า สอดคล้องกับสภาพของผู้ประเมินมาก

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 2.50 – 3.49 หมายความว่า สอดคล้องกับสภาพของผู้ประเมินปานกลาง

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.50 – 2.49 หมายความว่า สอดคล้องกับสภาพของผู้ประเมินน้อย

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 1.49 หมายความว่า สอดคล้องกับสภาพของผู้ประเมินน้อยที่สุด

3.3 แบบทดสอบในด้านทักษะพิสัย มีลักษณะเป็นการทดสอบในลักษณะแบบตรวจสอบรายการ โดยแต่ละรายการจะเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติ (โชติกา ภาณีผล, 2554) ผู้เรียนจะเป็นผู้ประเมินตนเอง โดยแต่ละข้อคำถามมีลักษณะวัดระดับของลิเคิร์ต (Likert

scale) ซึ่งคำถามมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ โดยให้ความหมายถึงระดับความมากน้อยของการปฏิบัติของผู้ประเมิน ในแต่ละข้อคำถาม ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง ข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับการปฏิบัติของผู้ประเมิน ในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง ข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับการปฏิบัติของผู้ประเมิน ในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง ข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับการปฏิบัติของผู้ประเมิน ในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง ข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับการปฏิบัติของผู้ประเมิน ในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง ข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับการปฏิบัติของผู้ประเมิน ในระดับน้อยที่สุด

กำหนดการแปลผลตามเกณฑ์คะแนนเฉลี่ย ดังนี้

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 4.50 – 5.00 หมายความว่า สอดคล้องกับการปฏิบัติของผู้ประเมินมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 3.50 – 4.49 หมายความว่า สอดคล้องกับการปฏิบัติของผู้ประเมินมาก

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 2.50 – 3.49 หมายความว่า สอดคล้องกับการปฏิบัติของผู้ประเมินปานกลาง

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.50 – 2.49 หมายความว่า สอดคล้องกับการปฏิบัติของผู้ประเมินน้อย

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 1.49 หมายความว่า สอดคล้องกับการปฏิบัติของผู้ประเมินน้อยที่สุด

### 3. การวัดคุณภาพของแบบทดสอบ โดยนำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นให้

ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษานอกระบบจำนวน 3 ท่าน และ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการวิจัยจำนวน 2 ท่าน นำผลที่ได้มาวัดค่า IOC ได้มากกว่า 0.5 ปรับแก้ข้อคำถามบางข้อตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ จากนั้นนำข้อสอบไปทดสอบกับกลุ่มประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มทดลอง นำผลที่ได้มาคำนวณค่าอำนาจการจำแนก (r) ได้ค่าอำนาจจำแนกมากกว่า 0.20 ทุกข้อ รวมทั้งคำนวณค่าความยากง่าย (p) ได้อยู่ในช่วง 0.20 ถึง 0.80 ซึ่งเป็นค่าอำนาจจำแนกที่ถือว่าจำแนกคนเก่งและคนอ่อนได้ รวมทั้งค่าความยากง่ายอยู่ในช่วงที่ใช้ได้ (ราตรี นันทสุนทร, 2553) วัดค่าความ

เชื่อมั่น KR20 ของคูเดอร์ ริชาร์ดสัน (Kuder – Richardson) ได้ 0.7581 ซึ่งเป็นความเชื่อมั่นที่ยอมรับได้

**ระยะที่ 3 การศึกษาผลของการใช้รูปแบบการฝึกอบรมทางการศึกษา**  
**นอกระบบโรงเรียนตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองและการจัดการเรียนรู้แบบ**  
**เร่งรัดเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะสำหรับครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เป็นดำเนินการตามขั้นตอน**  
**ที่ 8 ใน Critical Event Model ได้แก่**

การวิจัยในระยะที่ 3 ผู้วิจัยได้แบ่งการดำเนินงานออกเป็นการสร้างแบบ  
 ประเมินผลการอบรม การเลือกกลุ่มตัวอย่างเพื่อใช้เป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม การ  
 ทดสอบก่อนการอบรม การดำเนินการอบรมกลุ่มควบคุมในลักษณะการอบรมแบบปกติ การ  
 ดำเนินการอบรมกลุ่มทดลอง ด้วยรูปแบบการฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้นๆ ให้ผู้เรียนประเมินผลการ  
 อบรม ทดสอบหลังการอบรม การวิเคราะห์ข้อมูล โดยมีรายละเอียดในแต่ละลำดับขั้นในการ  
 ดำเนินงานมีดังนี้

1. การสร้างแบบประเมินผลการอบรม ประกอบด้วยข้อคำถามที่มีตัวเลือก 5  
 ระดับ และคำถามปลายเปิดเพื่อให้ผู้ตอบสามารถระบุปัญหาหรือข้อเสนอแนะสำหรับการอบรม  
 ในส่วนของข้อคำถามที่ให้ผู้ตอบเลือกระดับ กำหนดให้มีลักษณะวัดระดับของลิเคิร์ต (Likert  
 scale) ซึ่งคำถามมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ โดยให้ความ  
 หมายถึงระดับความมากน้อยของข้อความในข้อคำถาม ในแต่ละข้อคำถามนั้นๆ ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง ข้อความนั้น ผู้ตอบเห็นว่าอยู่ในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง ข้อความนั้น ผู้ตอบเห็นว่าอยู่ในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง ข้อความนั้น ผู้ตอบเห็นว่าอยู่ในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง ข้อความนั้น ผู้ตอบเห็นว่าอยู่ในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง ข้อความนั้น ผู้ตอบเห็นว่าอยู่ในระดับน้อยที่สุด

กำหนดการแปลผลตามเกณฑ์คะแนนเฉลี่ย ดังนี้

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 4.50 – 5.00 หมายความว่า มีระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 3.50 – 4.49 หมายความว่า มีระดับมาก

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 2.50 – 3.49 หมายความว่า มีระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.50 – 2.49 หมายความว่า มีระดับน้อย

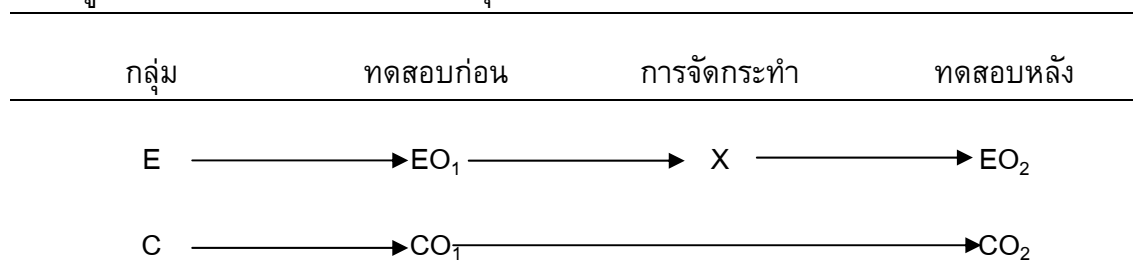
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 1.49 หมายความว่า มีระดับน้อยที่สุด

2. การตรวจสอบคุณภาพของแบบประเมินผลการอบรม ในด้านการใช้ภาษา ความเหมาะสมของคำถาม และความครบถ้วนของเนื้อหา โดยผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษานอกระบบจำนวน 2 ท่าน ผู้เชี่ยวชาญ ด้านการศึกษานอกระบบจำนวน 1 ท่าน ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) มากกว่า 0.5 ทุกข้อ และได้ปรับแก้ในบางข้อคำถามตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ(ดูรายละเอียดผู้ทรงคุณวุฒิที่ ภาคผนวก ก หน้าที่ 211)

3. การทดสอบเครื่องมือ โดยการนำไปทดสอบกับกลุ่มประชากรที่ไม่ใช่กลุ่ม ตัวอย่างจำนวน 10 คน และวัดค่าความเที่ยงด้วยวิธีสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha) ได้ค่าความเที่ยงรวมเข้าใกล้ 1

4. การออกแบบการทดลอง โดยเลือกการวิจัยแบบกึ่งทดลอง(Quasi-experimental designs) ใช้แผนแบบการทดลองสองกลุ่มวัดก่อน-หลังการทดลอง (Non-randomized control groups pretest-posttest design) ดังแสดงในแผนภูมิ ต่อไปนี้ และ ขั้นตอนในการดำเนินการและแนวทางการวิเคราะห์ผล

แผนภูมิที่ 4 แผนแบบการทดลองสองกลุ่มวัดก่อน-หลังทดลอง



โดยที่

E = กลุ่มทดลอง

C = กลุ่มควบคุม

EO<sub>1</sub> = ผลการทดสอบก่อนการอบรมกลุ่มทดลอง

EO<sub>2</sub> = ผลการทดสอบหลังการอบรมกลุ่มทดลอง

CO<sub>1</sub> = ผลการทดสอบก่อนการอบรมของกลุ่มควบคุม

CO<sub>2</sub> = ผลการทดสอบหลังการอบรมของกลุ่มควบคุม

X = การจัดการกระทำ (treatment) โดยดำเนินการอบรมด้วย รูปแบบการฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้นและปรับแก้ตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

4.1 เลือกกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง ให้ทำแบบทดสอบก่อนการทดลอง ดำเนินการทดลองกับกลุ่มทดลอง ให้ทั้งสองกลุ่มทำแบบทดสอบหลังการทดลอง จากนั้นนำผลที่ได้มาวิเคราะห์

4.2 ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดย ทดสอบ t-test

4.2.1 วิเคราะห์หาผลต่างระหว่าง EO<sub>1</sub> และ CO<sub>1</sub>

4.2.2 วิเคราะห์หาผลต่างระหว่าง EO<sub>1</sub> และ EO<sub>2</sub>

4.2.3 วิเคราะห์หาผลต่างระหว่าง EO<sub>2</sub> และ CO<sub>2</sub>

5.ดำเนินการอบรม ประกอบด้วยขั้นตอนดังแสดงในตารางที่ 18 ต่อไปนี้

ตารางที่ 10 แสดงภาพรวมขั้นตอนการดำเนินการอบรมในการวิจัยในระยะที่ 3

กลุ่มควบคุม	กลุ่มทดลอง
<b>การสุ่มตัวอย่างเข้ากลุ่ม</b>	<b>การสุ่มตัวอย่างเข้ากลุ่ม</b>
เลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยอาศัยความสนใจในการเข้าร่วมอบรมการพัฒนาสมรรถนะของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน จากกลุ่มตัวอย่างครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในจังหวัดเพชรบุรีจำนวน 58 คน ซึ่งใช้เป็นตัวอย่างของประชากรครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนทั้งประเทศได้ เพราะครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนทุกคนมีคุณสมบัติที่เหมือนกัน เนื่องจากเป็นครูที่มีภารกิจแบบเดียวกัน การกำหนดคุณสมบัติการรับเข้าทำงานด้วยเงื่อนไขเดียวกัน จากนั้นทำการแบ่งออกเป็นสองกลุ่ม กลุ่มละ 29 คน 1 กลุ่มจัดเป็นกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 29 คน 1 กลุ่มจัดเป็นกลุ่มทดลอง	เลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยอาศัยความสนใจในการเข้าร่วมอบรมการพัฒนาสมรรถนะของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน จากกลุ่มตัวอย่างครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในจังหวัดเพชรบุรีจำนวน 58 คน และแบ่งออกเป็นสองกลุ่มกลุ่มละ 29 คน 1 กลุ่มจัดเป็นกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 29 คน 1 กลุ่มจัดเป็นกลุ่มทดลอง โดยการแบ่งครูในพื้นที่เดียวกันให้แยกกันอยู่คนละกลุ่ม

ตารางที่ 10 แสดงภาพรวมขั้นตอนการดำเนินการอบรมในการวิจัยในระยะที่ 3 (ต่อ)

กลุ่มควบคุม	กลุ่มทดลอง
<p><b>ระยะเวลาในการอบรมและเรียนรู้</b></p> <p>ดำเนินการอบรมให้แก่กลุ่มควบคุม โดยจัดสอบวัดความรู้ก่อนเข้ารับการอบรม ดำเนินการอบรมในช่วงแรกจำนวน 24 ชั่วโมง แจกเอกสารความรู้ ที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาในหลักสูตรให้ผู้เรียนได้ศึกษาเพิ่มเติมด้วยตนเอง โดยกำหนดเวลาในการเรียนรู้ด้วยตนเอง จำนวน 60 ชั่วโมง ดำเนินการอบรมในช่วงที่สองจำนวน 16 ชั่วโมง และจัดสอบวัดความรู้หลังการอบรม รวมระยะเวลาการอบรมและเรียนรู้ 100 ชั่วโมง</p>	<p><b>ระยะเวลาในการอบรมและเรียนรู้</b></p> <p>ดำเนินการอบรมให้แก่กลุ่มทดลอง โดยจัดสอบวัดความรู้ก่อนเข้ารับการอบรม ดำเนินการอบรมด้วยรูปแบบการฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้นและผ่านการปรับแก้จากคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ จากการวิจัยในระยะที่ 2 โดยการดำเนินการอบรมประกอบด้วยการอบรมในช่วงแรกจำนวน 24 ชั่วโมง การเรียนรู้เพื่อเรียนรู้ด้วยตนเองตามที่ระบุไว้ในสัญญาการเรียนรู้ จำนวน 30 ชั่วโมง การศึกษาจากชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองจำนวน 30 ชั่วโมง การอบรมและ นำเสนอผลการเรียนรู้จากสัญญาการเรียนรู้จำนวน 16 ชั่วโมง และจัดสอบวัดความรู้หลังการอบรม รวมระยะเวลาการอบรมและเรียนรู้ 100 ชั่วโมง (ดูรายละเอียด ที่ภาคผนวก ง หน้า 278)</p>
<p><b>การดำเนินการฝึกอบรม</b></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>ดำเนินการอบรมตามปกติในชั้นเรียนช่วงที่ 1 จำนวน 24 ชั่วโมง</li> <li>ผู้เรียนศึกษาเพิ่มเติมด้วยตนเอง จากเอกสารที่แจกเพิ่มเติมให้ จำนวน 60 ชั่วโมง</li> <li>ดำเนินการอบรมตามปกติในชั้นเรียนช่วงที่ 2 จำนวน 16 ชั่วโมง</li> </ol>	<p><b>การดำเนินการฝึกอบรม</b></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>ดำเนินการอบรมตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้นในช่วงที่ 1 จำนวน 24 ชั่วโมง</li> <li>ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเองโดยใช้สัญญาการเรียนรู้จำนวน 30 ชั่วโมง</li> <li>ผู้เรียนเรียนรู้โดยการศึกษาจากชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองจำนวน 30 ชั่วโมง</li> <li>ดำเนินการอบรมตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้นในช่วงที่ 2 จำนวน 16 ชั่วโมง</li> </ol>



6. การวิเคราะห์ข้อมูล ข้อมูลที่ได้ในการวิจัยระยะที่ 3 นี้ได้แก่ ข้อมูลผลการทดสอบก่อนเริ่มอบรม ข้อมูลผลการทดสอบหลังการอบรม ของกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง ข้อมูลจากการประเมินผลการฝึกอบรมของกลุ่มทดลอง โดยผู้วิจัยกำหนดแนวทางในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

6.1 วิเคราะห์ค่าเฉลี่ยผลต่างของคะแนนทดสอบก่อนการอบรมของกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง

6.2 วิเคราะห์ค่าเฉลี่ยผลต่างของคะแนนทดสอบก่อนและหลังการอบรมของกลุ่มทดลอง

6.3 วิเคราะห์ค่าเฉลี่ยผลต่างของคะแนนทดสอบหลังการอบรมของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

6.4 วิเคราะห์ค่าสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ข้อมูลที่ได้จากการประเมินผลการฝึกอบรม เพื่อนำผลไปใช้ในการวิจัยระยะที่ 4

**ระยะที่ 4 การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการใช้รูปแบบการฝึกอบรมทางการศึกษาของระบบโรงเรียนตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยตนเองและการจัดการเรียนรู้แบบเร่งรัดเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะสำหรับครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน** ผลที่ได้จากการวิจัยในระยะนี้จะเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงรูปแบบการฝึกอบรมฯ ที่พัฒนาขึ้นให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น หรือเป็นประโยชน์สำหรับผู้ที่ต้องการนำไปวิจัยเพิ่มเติม ผู้วิจัยกำหนดขั้นตอนในการดำเนินงาน ประกอบด้วย การสร้างเครื่องมือในการวิจัยคือแบบคำถามสำหรับการดำเนินการสัมภาษณ์กลุ่ม การดำเนินการสัมภาษณ์ กลุ่ม การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์กลุ่ม ร่วมกับข้อมูลที่ได้จากการประเมินผลการฝึกอบรมที่ได้จากการวิจัยในระยะที่ 3 เพื่อหาปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการใช้รูปแบบการฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้นมา การนำปัจจัยที่ได้มาปรับปรุงรูปแบบการฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้นเพื่อนำเสนอรูป การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และการปรับปรุงรูปแบบการฝึกอบรม โดยมีรายละเอียดในแต่ละลำดับขั้นในการดำเนินงานมีดังนี้

1. สร้างแบบคำถามสำหรับการสัมภาษณ์กลุ่ม โดยการสังเกตและการพูดคุยอย่างไม่เป็นทางการกับผู้เข้าอบรมและผู้บริหารที่เกี่ยวข้อง นำข้อมูลดังกล่าว มาสร้างแบบคำถามสำหรับการสัมภาษณ์กลุ่ม ประกอบด้วยคำถามปลายเปิดที่เกี่ยวข้อง ปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการใช้รูปแบบฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้นมา

2. การตรวจของแบบคำถามสำหรับการสัมภาษณ์กลุ่ม ในด้านการใช้ภาษา และความเหมาะสมของคำถาม โดยผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษานอกระบบจำนวน 2 ท่าน ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษานอกระบบ จำนวน 1 ท่าน ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) มากกว่า 0.5 ทุกข้อ และได้ปรับแก้ในบางข้อคำถามตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

3. ดำเนินการสัมภาษณ์กลุ่ม โดยเชิญผู้เข้าร่วมอบรมจากกลุ่มทดลอง ผู้บริหารด้านการศึกษานอกระบบที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการอบรมกลุ่มทดลอง จำนวน 12 ท่าน โดยดำเนินการสัมภาษณ์กลุ่ม และเก็บรวบรวมข้อมูลและข้อเสนอแนะที่เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการใช้รูปแบบการอบรมที่พัฒนาขึ้นมา (ดูรายชื่อผู้เข้าร่วม สัมภาษณ์กลุ่มที่ภาคผนวก หน้า ที่ 354)

4. การวิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์เนื้อหา ข้อมูลและข้อเสนอแนะที่ได้จากการสัมภาษณ์กลุ่ม และนำข้อมูลค่าสถิติเชิงพรรณนาที่ได้จากการตอบแบบประเมินผลการอบรมในการวิจัยในระยะที่ 3 มาประกอบการสรุปผล ปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการใช้รูปแบบการอบรมที่พัฒนาขึ้น นำผลที่ได้นี้มาปรับปรุงรูปแบบการฝึกอบรมทางการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะสำหรับครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เพื่อนำเสนอเป็นรูปแบบการฝึกอบรมฯ ที่เป็นผลจากการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้

### สรุปเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ประเภทได้แก่ เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการวิจัย และเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล จำแนกได้ดังนี้

1. เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการวิจัย ได้แก่ รูปแบบการฝึกอบรมรูปแบบการฝึกอบรมทางการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะสำหรับครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ซึ่งประกอบด้วย กลุ่มเป้าหมาย วัตถุประสงค์ หลักสูตร การออกแบบการจัดการเรียนรู้ วิธีวัดผลการเรียนรู้

#### 2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 เครื่องมือชุดที่ 1 แบบสอบถามเพื่อศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการในการเสริมสร้างสมรรถนะสำหรับครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ที่ประกอบด้วย สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ สมรรถนะการพัฒนาผู้เรียนและสมรรถนะการบริหารจัดการกลุ่มผู้เรียน

2.2 เครื่องมือชุดที่ 2 แบบสัมภาษณ์เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการในการเสริมสร้างสมรรถนะสำหรับครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ที่ประกอบด้วยสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ สมรรถนะการพัฒนาผู้เรียนและสมรรถนะการบริหารจัดการกลุ่มผู้เรียน

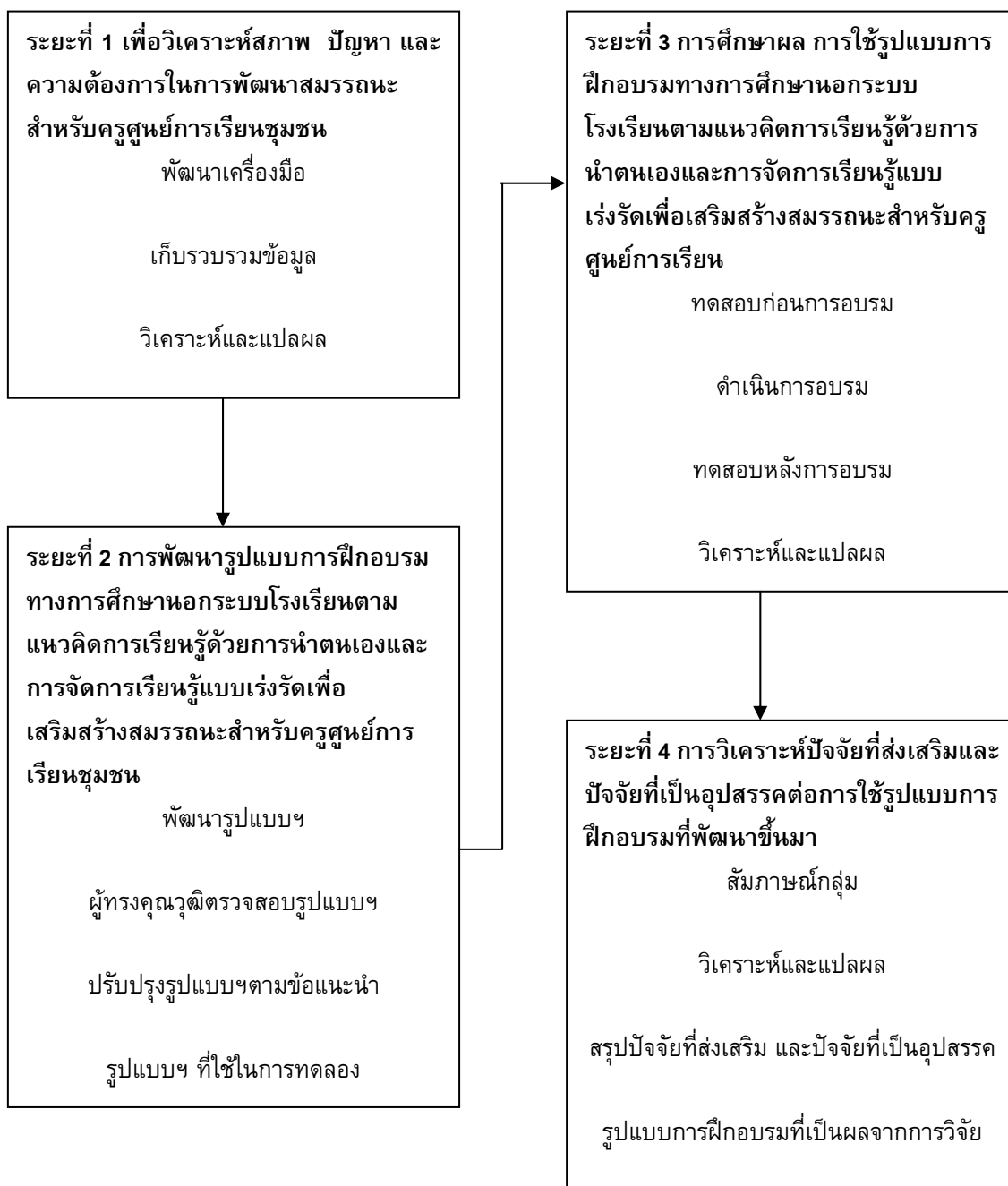
2.3 เครื่องมือชุดที่ 3 แบบทดสอบใช้วัดสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ สมรรถนะการพัฒนาผู้เรียนและสมรรถนะการบริหารจัดการกลุ่มผู้เรียน

2.4 เครื่องมือชุดที่ 4 แบบประเมินผลการอบรม

2.5 เครื่องมือชุดที่ 5 แบบคำถามสำหรับการสัมภาษณ์กลุ่ม

ขั้นตอนการวิจัยทั้ง 4 ระยะ แสดงในรูปแผนภูมิที่ 5

แผนภูมิที่ 5 แสดงขั้นตอนการดำเนินการวิจัย



## บทที่ 4

### ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมทางการศึกษานอกระบบโรงเรียน เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะสำหรับครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 4 ตอน โดยอิงตามขั้นตอนดำเนินงาน ดังนี้

**ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลจากการวิจัยในระยะที่ 1** ทำให้ได้ผลของการวิเคราะห์ สภาพ ปัญหา และความต้องการในการพัฒนาสมรรถนะสำหรับครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์ประกอบด้วย ข้อมูลที่ได้จาก

1. การเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามเพื่อศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการในการเสริมสร้างสมรรถนะสำหรับครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน
2. การสัมภาษณ์โดยใช้แบบสัมภาษณ์เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการในการเสริมสร้างสมรรถนะสำหรับครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

**ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลจากการวิจัยในระยะที่ 2** ทำให้ได้ผลการพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมทางการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองและการจัดการเรียนรู้แบบเร่งรัดเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะสำหรับครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน โดยข้อมูลที่ใช้ในการพัฒนารูปแบบประกอบด้วย ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยในระยะที่ 1 และข้อมูลจากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นำรูปแบบที่พัฒนาขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบคุณภาพ จากนั้นนำข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ มาปรับปรุงรูปแบบการฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้น จนได้ผลออกมาเป็นรูปแบบการฝึกอบรมทางการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองและการจัดการเรียนรู้แบบเร่งรัดเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะสำหรับครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเพื่อใช้ในการวิจัยในระยะที่ 3

**ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลจากการวิจัยในระยะที่ 3** เป็นการศึกษาผลการใช้รูปแบบการฝึกอบรมทางการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองและการจัดการเรียนรู้แบบเร่งรัดเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะสำหรับครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน โดยการวิเคราะห์ผลการทำแบบทดสอบเพื่อใช้วัดสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ สมรรถนะการพัฒนาผู้เรียนและสมรรถนะการบริหารกลุ่มผู้เรียน ก่อนและหลังการอบรม ของกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง

**ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูลจากการวิจัยในระยะที่ 4** เป็นผลการวิเคราะห์ข้อมูลจาก การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการใช้รูปแบบการฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้นมา ข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์ประกอบด้วย ข้อมูลที่ได้จาก ข้อมูลการตอบแบบ

ประเมินผลการอบรม ของกลุ่มทดลอง ข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มโดยใช้แบบคำถามสำหรับการสัมภาษณ์กลุ่ม และ ข้อมูลผลการวิเคราะห์ในตอนี่ 3

### ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลจากการวิจัยในระยะที่ 1

ผลการวิเคราะห์ สภาพ ปัญหา และความต้องการในการพัฒนาสมรรถนะสำหรับครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน โดยเป็นผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 120 คน โดยใช้แบบสอบถามเพื่อศึกษา สภาพ ปัญหา และความต้องการในการเสริมสร้างสมรรถนะสำหรับครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ซึ่งแบ่งข้อมูลออกเป็น 3 ส่วนได้แก่

#### 1.1 ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 11 จำนวนและร้อยละของข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลพื้นฐาน	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
- หญิง	91	75.83
- ชาย	29	24.17
- รวม	120	100.00
ระดับการศึกษา		
- ปริญญาตรี	116	96.67
- ปริญญาโท	4	3.33
- รวม	120	100.00
สาขาที่เรียนจบ		
- สาขาทางการศึกษา	28	23.33
- สาขาอื่น ๆ	92	76.67
- รวม	120	23.33

ตารางที่ 11 แสดงข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม (ต่อ)

ประสบการณ์การทำงาน	7.50 ปี
ประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งศูนย์การเรียนรู้ชุมชน	4.80 ปี
ความถี่การเข้ารับการอบรมภายใน 1 ปี	2.44 ครั้ง/ปี

จากข้อมูลในตารางที่ 10 แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างเป็นเพศหญิง 91 คน คิดเป็นร้อยละ 75.83 ในขณะที่เป็นเพศชาย 29 คน คิดเป็นร้อยละ 24.17 ระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างมีเพียงสองระดับได้แก่ระดับปริญญาตรีจำนวน 116 คน คิดเป็นร้อยละ 96.67 ระดับปริญญาโท 4 คน คิดเป็นร้อยละ 3.33 จบสาขาทางการศึกษาด้านการศึกษาจำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 23.33 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด กลุ่มตัวอย่างมีประสบการณ์ทำงานเฉลี่ย 7.50 ปี และมีประสบการณ์การปฏิบัติงานในตำแหน่งครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเฉลี่ย 4.80 ปี

สรุปได้ว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 75.83 ของจำนวนตัวอย่างทั้งหมด ระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างมีเพียง 2 ระดับ คือระดับปริญญาตรี และระดับปริญญาโท เกือบทั้งหมดมีการศึกษาในระดับปริญญาตรี ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 96.67 ของตัวอย่างทั้งหมด มีเพียง 28 คน หรือ ร้อยละ 23.33 ของกลุ่มตัวอย่างที่จบสาขาด้านการศึกษาดังนั้นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะไม่มีพื้นความรู้ด้านการศึกษา กลุ่มตัวอย่างมีประสบการณ์การทำงานเฉลี่ย 7.50 ปี และมีประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เฉลี่ย 4.80 ปี ซึ่งเป็นระยะเวลาการทำงานที่มากพอที่จะให้ข้อมูลได้อย่างชัดเจนในเรื่องการของสภาพ ปัญหาและความต้องการในการพัฒนาสมรรถนะสำหรับครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

1.2 ข้อมูลที่เกี่ยวกับสภาพ ในการเสริมสร้างสมรรถนะสำหรับครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เป็นข้อมูลที่ได้จากให้ระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยแบ่งระดับความคิดเห็นเป็น 5 ระดับ การแปลผลของค่าที่คำนวณได้ ใช้เกณฑ์ดังนี้

คะแนนในช่วง 1.00 – 1.49 แสดงความคิดเห็นในระดับ น้อยที่สุด

คะแนนในช่วง 1.50 – 2.49 แสดงความคิดเห็นในระดับ น้อย

คะแนนในช่วง 2.50 – 3.49 แสดงความคิดเห็นในระดับ ปานกลาง

คะแนนในช่วง 3.50 – 4.49 แสดงความคิดเห็นในระดับ มาก

คะแนนในช่วง 4.50 – 5.00 แสดงความคิดเห็นในระดับ มากที่สุด

ข้อมูลที่ได้ นำมาสรุปดังแสดงในตารางที่ 11 ตารางที่ 12 และตารางที่ 13 ต่อไปนี้

ตารางที่ 12 แสดงข้อมูลเกี่ยวกับสภาพ ในการเสริมสร้างสมรรถนะสำหรับครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

สภาพที่เป็นอยู่	จำนวน ( n = 120 )		
	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
<b>คำถามที่เกี่ยวข้องกับสภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน</b>			
1.สถานที่ในการปฏิบัติงานมีส่วนช่วยในการเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้	3.07	0.58	ปานกลาง
2.สถานที่ในการปฏิบัติงานมีส่วนช่วยในการเสริมสร้างสมรรถนะการพัฒนาผู้เรียน	3.24	0.62	ปานกลาง
3.สถานที่ในการปฏิบัติงานมีส่วนช่วยในการเสริมสร้างสมรรถนะการบริหารกลุ่มผู้เรียน	3.21	0.72	ปานกลาง
4.การมีแหล่งเรียนรู้ที่ช่วยในการค้นคว้าเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้	1.85	0.45	น้อย
5.การมีแหล่งเรียนรู้ที่ช่วยในการเสริมสร้างสมรรถนะการพัฒนาผู้เรียน	1.79	0.56	น้อย
6.การมีแหล่งเรียนรู้ที่ช่วยในการเสริมสร้างสมรรถนะการบริหารกลุ่มผู้เรียน	1.87	0.49	น้อย

จากข้อมูลในตารางที่ 11 แสดงให้เห็นว่าครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนมีความเห็นว่า สถานที่ในการปฏิบัติงานมีส่วนช่วยในการเสริมสร้างสมรรถนะทั้งสามอยู่ในระดับปานกลางเหมือนกัน ได้แก่ สถานที่ที่มีส่วนช่วยในการเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ ( $\bar{x} = 3.07$  , S.D. = 0.58) มีส่วนช่วยในการเสริมสร้างสมรรถนะการพัฒนาผู้เรียน ( $\bar{x} = 3.24$  , S.D. = 0.62) และ มีส่วนช่วยในการเสริมสร้างสมรรถนะการบริหารกลุ่มผู้เรียน ( $\bar{x} = 3.21$  , S.D. = 0.72) ในขณะที่ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนมีความเห็นว่า มีแหล่งเรียนรู้ที่ช่วยในการเสริมสร้างสมรรถนะทั้งสามอยู่ในระดับน้อยเหมือนกัน ได้แก่ แหล่งเรียนรู้ที่ ช่วยในการค้นคว้าเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ ( $\bar{x} = 1.85$  , S.D. = 0.45) ช่วยในการเสริมสร้างสมรรถนะการพัฒนาผู้เรียน ( $\bar{x} = 1.79$  , S.D. = 0.56) ช่วยในการเสริมสร้างสมรรถนะการบริหารกลุ่มผู้เรียน ( $\bar{x} = 1.87$  , S.D. = 0.49)



สรุปได้ว่าสถานที่ในการปฏิบัติงานของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนมีส่วนช่วยในการเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ สมรรถนะการพัฒนาผู้เรียน และสมรรถนะการบริหารกลุ่มผู้เรียนในระดับปานกลางโดยเฉลี่ย ในขณะที่แหล่งเรียนรู้ที่ใช้ในการเสริมสร้างสมรรถนะทั้งสามให้แก่ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนมีอยู่ในระดับน้อยโดยเฉลี่ย

ตารางที่ 13 แสดงข้อมูลเกี่ยวกับสภาพ ในการเสริมสร้างสมรรถนะสำหรับครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการฝึกอบรม

สภาพที่เป็นอยู่	จำนวน ( n = 120 )		
	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
<b>คำถามที่เกี่ยวข้องกับการฝึกอบรม</b>			
1. มีการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเป็นประจำ	4.17	0.72	มาก
2. มีการฝึกอบรมเพื่อมุ่งพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ให้แก่ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน	3.05	0.82	ปานกลาง
3. มีการฝึกอบรมเพื่อมุ่งพัฒนาสมรรถนะการพัฒนาผู้เรียนให้แก่ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน	2.57	0.75	ปานกลาง
4. มีการฝึกอบรมเพื่อมุ่งพัฒนาสมรรถนะการบริหารกลุ่มผู้เรียนให้แก่ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน	2.57	0.70	ปานกลาง
5. มีการฝึกอบรมที่จัดโดยอิงจากทฤษฎีการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่เพื่อพัฒนาครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน	2.21	0.75	น้อย
6. มีการฝึกอบรมโดยมุ่งให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเองจากชุดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน	2.36	0.74	น้อย
7. การฝึกอบรมที่มีอยู่ มีความเพียงพอต่อความต้องการในการพัฒนาสมรรถนะทั้งสามของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน	3.21	0.64	ปานกลาง
8. มีการกำหนดกระบวนการเรียนรู้เพื่อสนับสนุนให้ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนได้พัฒนาตนเอง	2.17	0.89	น้อย

จากตารางที่ 12 แสดงให้เห็นว่ามีการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนอยู่เป็นประจำ เพราะค่าความคิดเห็นเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ( $\bar{x} = 4.17$  , S.D. = 0.72) ในขณะที่การฝึกอบรมที่มีอยู่ มีความเพียงพอต่อความต้องการในการพัฒนาสมรรถนะทั้งสามของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในระดับปานกลาง ( $\bar{x} = 3.21$  , S.D. = 0.64) แต่การฝึกอบรมที่จัด

โดยอิงจากทฤษฎีการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่เพื่อพัฒนาครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนอยู่ในระดับที่น้อย ( $\bar{x} = 2.21$  , S.D. = 0.75) เช่นเดียวกันกับการฝึกอบรมเพื่อมุ่งให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเองจากชุดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน มีอยู่ในระดับน้อย ( $\bar{x} = 2.36$  , S.D. = 0.74) การฝึกอบรมเพื่อมุ่งพัฒนาสมรรถนะทั้งสาม อยู่ในระดับปานกลาง และ การกำหนดกระบวนการเรียนรู้เพื่อสนับสนุนให้ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนได้พัฒนาตนเอง อยู่ในระดับน้อย ( $\bar{x} = 2.17$  , S.D. = 0.89)

สรุปได้ว่าการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนอยู่เป็นประจำดูจากค่าเฉลี่ยสูงสุดจัดในระดับมาก การฝึกอบรมที่มุ่งพัฒนาสมรรถนะทั้งสาม และความเพียงพอต่อความต้องการของการฝึกอบรมในการพัฒนาสมรรถนะทั้งสามของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง ในขณะที่การฝึกอบรมที่เน้นทฤษฎีการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่เพื่อพัฒนาครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน การฝึกอบรมโดยมุ่งให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเองจากชุดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน และการกำหนดกระบวนการเรียนรู้เพื่อสนับสนุนให้ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนได้พัฒนาตนเอง อยู่ในระดับน้อย

ตารางที่ 14 แสดงข้อมูลเกี่ยวกับสภาพ ในการเสริมสร้างสมรรถนะสำหรับครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

สภาพที่เป็นอยู่	จำนวน ( n = 120 )		
	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
<b>คำถามที่เกี่ยวกับครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน</b>			
1. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ อย่างสม่ำเสมอ	3.11	0.71	ปานกลาง
2. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการพัฒนาผู้เรียน อย่างสม่ำเสมอ	3.04	0.55	ปานกลาง
3. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการบริหารกลุ่มผู้เรียน อย่างสม่ำเสมอ	3.25	0.95	ปานกลาง
4. การใช้ประโยชน์จากสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ เป็นประจำ	4.15	1.04	มาก
5. การใช้ประโยชน์จากสมรรถนะการพัฒนาผู้เรียน เป็นประจำ	3.81	0.56	มาก

ตารางที่ 14 แสดงข้อมูลเกี่ยวกับสภาพ ในการเสริมสร้างสมรรถนะสำหรับครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน (ต่อ)

สภาพที่เป็นอยู่	จำนวน ( n = 120 )		
	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
6.การใช้ประโยชน์จากสมรรถนะการบริหารกลุ่มผู้เรียนอยู่เป็นประจำ	3.76	0.61	มาก
7.ระดับของสมรรถนะการจัดการเรียนรู้	3.14	0.59	ปานกลาง
8.ระดับของสมรรถนะการพัฒนาผู้เรียนอยู่	3.47	0.71	ปานกลาง
9.ระดับสมรรถนะการบริหารกลุ่มผู้เรียน	3.12	0.72	ปานกลาง
10.ความสะดวกในการจัดแบ่งเวลาในการปฏิบัติงาน เพื่อเข้าร่วมการฝึกอบรม หรือ การค้นคว้า เพื่อพัฒนาตนเอง	2.98	0.69	ปานกลาง
11.การมีกระบวนการที่เป็นระบบในการเรียนรู้และฝึกฝน เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของตนเอง	2.19	0.94	น้อย

จากตารางที่ 13 แสดงให้เห็นว่าครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนได้ใช้ประโยชน์จากสมรรถนะทั้งสามอยู่ในระดับมากเหมือนกัน โดยการใช้ประโยชน์จากสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เป็นประจำมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ( $\bar{x} = 4.15$ , S.D. = 1.04) ส่วนการใช้ประโยชน์จากอีกสองสมรรถนะมีค่าเฉลี่ยใกล้เคียงกัน ได้แก่การใช้ประโยชน์จากสมรรถนะการพัฒนาผู้เรียนเป็นประจำ ( $\bar{x} = 3.81$ , S.D. = 0.56) และการใช้ประโยชน์จากสมรรถนะการบริหารกลุ่มผู้เรียนอยู่เป็นประจำ ( $\bar{x} = 3.76$ , S.D. = 0.71) ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนมีสมรรถนะทั้งสามอยู่ในระดับปานกลาง รวมทั้งการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทั้งสาม อยู่ในระดับปานกลางเช่น แต่มีกระบวนการที่เป็นระบบในการเรียนรู้และฝึกฝน เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของตนเองอยู่ในระดับน้อย ( $\bar{x} = 2.19$ , S.D. = 0.94)

สรุปได้ว่าสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ สมรรถนะการพัฒนาผู้เรียน และสมรรถนะการบริหารกลุ่มผู้เรียนเป็นสมรรถนะที่จำเป็นในการปฏิบัติงานของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ดูจากค่าเฉลี่ยที่อยู่ในระดับมาก ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนมีความเห็นว่าตนเองมีสมรรถนะทั้งสามอยู่ในระดับปานกลาง การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทั้งสามในระดับปาน รวมทั้งการจัดแบ่งเวลาในการปฏิบัติงาน เพื่อเข้าร่วมการฝึกอบรม หรือการค้นคว้า เพื่อพัฒนาตัวเองได้สะดวก อยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน ในขณะที่ ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนมีกระบวนการที่เป็นระบบในการเรียนรู้และฝึกฝนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของตนเองอยู่ในระดับน้อย

ในส่วนคำถามที่ 31 ซึ่งเป็นคำถามข้อเสนอแนะอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับ สภาวะหรือ ลักษณะขององค์ประกอบที่เกี่ยวข้อง ในการเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ สมรรถนะ การพัฒนาผู้เรียน และสมรรถนะการบริหารจัดการชั้นเรียน ที่เป็นอยู่ในปัจจุบันของครูศูนย์การ เรียนชุมชน พบว่ามีผู้ตอบจำนวนน้อยมาก และข้อเสนอแนะจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับการเพิ่ม สวัสดิการ หรือ การลดภาระกิจลง ซึ่งเป็นข้อมูลที่ไม่ได้อยู่ขอบเขตของการวิจัยในครั้งนี้

1.3 ข้อมูลที่เกี่ยวกับปัญหาและความต้องการ ในการเสริมสร้าง สมรรถนะสำหรับครูศูนย์การเรียนชุมชน ในแต่ละข้อคำถามจะแบ่งการให้คะแนนระดับเป็นสอง กลุ่ม กลุ่มแรกคือคะแนนของระดับความสามารถที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน โดยเป็นระดับ ความสามารถที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะทั้งสาม โดยผู้ตอบแบบสอบถามจะให้ค่าระดับ ความสามารถของตนเองที่มีอยู่ในปัจจุบัน (ถ้าคะแนนน้อยแสดงว่ามีปัญหามาก) กลุ่มสองคือ คะแนนของระดับความต้องการที่จะได้รับการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทั้งสาม โดยผู้ตอบ แบบสอบถามจะให้ค่าระดับความต้องการที่จะได้รับการพัฒนาความสามารถในแต่ละข้อคำถาม การแปลผลของค่าที่คำนวณได้ ใช้เกณฑ์ดังนี้

สำหรับระดับความสามารถที่เป็นอยู่

คะแนนในช่วง 1.00 – 1.49 แสดงว่ามีความสามารถในระดับ น้อยที่สุด

คะแนนในช่วง 1.50 – 2.49 แสดงว่ามีความสามารถในระดับ น้อย

คะแนนในช่วง 2.50 – 3.49 แสดงว่ามีความสามารถในระดับ ปานกลาง

คะแนนในช่วง 3.50 – 4.49 แสดงว่ามีความสามารถในระดับ มาก

คะแนนในช่วง 4.50 – 5.00 แสดงว่ามีความสามารถในระดับ มากที่สุด

สำหรับระดับความต้องการที่จะได้รับการพัฒนา

คะแนนในช่วง 1.00 – 1.49 แสดงว่ามีความต้องการในระดับ น้อยที่สุด

คะแนนในช่วง 1.50 – 2.49 แสดงว่ามีความต้องการในระดับ น้อย

คะแนนในช่วง 2.50 – 3.49 แสดงว่ามีความต้องการในระดับ ปานกลาง

คะแนนในช่วง 3.50 – 4.49 แสดงว่ามีความต้องการในระดับ มาก

คะแนนในช่วง 4.50 – 5.00 แสดงว่ามีความต้องการในระดับ มากที่สุด

ตารางที่ 15 ต่อไปนี้ แสดงการสรุปผลการคำนวณข้อมูลที่ได้ในส่วนนี้

ตารางที่ 15 แสดงข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการ ในการเสริมสร้างสมรรถนะสำหรับครู  
ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

ปัญหาและความต้องการ	ระดับความสามารถ (ระดับปัญหา) ที่เป็นอยู่ จำนวน ( n = 120 )		ระดับความต้องการ จำนวน ( n = 120 )	
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.
1.แนวทางที่เป็นระบบในพัฒนา หลักสูตร	3.02	0.90	3.99	0.63
	มีความสามารถระดับปานกลาง หมายถึงมีปัญหาระดับปานกลาง		มีความต้องการระดับมาก	
2.กระบวนการในการออกแบบการ เรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่	3.10	0.96	3.80	1.06
	มีความสามารถระดับปานกลาง หมายถึงมีปัญหาระดับปานกลาง		มีความต้องการระดับมาก	
3.การสร้างสื่อนวัตกรรมเพื่อใช้ใน การจัดการเรียนรู้	3.34	1.04	3.87	1.02
	มีความสามารถระดับปานกลาง หมายถึงมีปัญหาระดับปานกลาง		มีความต้องการระดับมาก	
4.การใช้หลักการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ มาใช้ในการจัดการเรียนรู้	3.04	0.95	3.84	1.08
	มีความสามารถระดับปานกลาง หมายถึงมีปัญหาระดับปานกลาง		มีความต้องการระดับมาก	
5.แนวทางการออกแบบการวัดและ ประเมินผลการเรียนรู้อย่าง หลากหลาย ที่เหมาะสมกับ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ และ ลักษณะของผู้เรียน	3.52	0.89	3.15	1.08
	มีความสามารถระดับมาก หมายถึงมีปัญหาระดับน้อย		มีความต้องการระดับปาน กลาง	
6.ความรู้ในการทำวิจัยในชั้นเรียน	2.12	0.96	3.75	0.71
	มีความสามารถระดับน้อย หมายถึงมีปัญหาระดับมาก		มีความต้องการระดับมาก	
7.การใช้วิธีการที่หลากหลายเพื่อ พัฒนาผู้เรียน	3.29	0.89	3.73	0.53
	มีความสามารถระดับปานกลาง หมายถึงมีปัญหาระดับปานกลาง		มีความต้องการระดับมาก	

ตารางที่ 15 แสดงข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการ ในการเสริมสร้างสมรรถนะสำหรับครู  
ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน (ต่อ)

ปัญหาและความต้องการ	ระดับความสามารถที่เป็นอยู่ จำนวน ( n = 120 )		ระดับความต้องการ จำนวน ( n = 120 )	
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.
8.สามารถพัฒนาความรู้ด้าน คณิตศาสตร์ให้แก่ผู้เรียนที่เป็น ผู้ใหญ่	2.20	0.97	4.19	0.97
	มีความสามารถระดับน้อย หมายถึงมีปัญหาในระดับมาก		มีความต้องการระดับมาก	
9 สามารถใช้กิจกรรมที่ช่วย พัฒนาการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่	3.26	0.95	3.70	0.88
	มีความสามารถระดับปานกลาง หมายถึงมีปัญหาในระดับปานกลาง		มีความต้องการระดับมาก	
10.สามารถจัดเก็บข้อมูลผู้เรียน อย่างมีประสิทธิภาพ	3.81	1.03	3.13	1.08
	มีความสามารถระดับมาก หมายถึงมีปัญหาในระดับน้อย		มีความต้องการระดับปาน กลาง	
11.สามารถใช้ข้อมูลผู้เรียนในการ แนะแนวแก่นักศึกษา	3.23	0.92	3.67	1.17
	มีความสามารถระดับปานกลาง หมายถึงมีปัญหาในระดับปานกลาง		มีความต้องการระดับมาก	

จากตารางที่ 15 แสดงให้เห็นว่า ในด้านของระดับความสามารถที่เป็นอยู่ ครู  
ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนมีความเห็นว่าตนเองมีความรู้ในการทำวิจัยในชั้นเรียนและความสามารถในการ  
การพัฒนาความรู้ด้านคณิตศาสตร์ให้แก่ผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่อยู่ในระดับน้อยโดยเฉลี่ย ( $\bar{x} =$   
2.12 , S.D. = 0.96 และ  $\bar{x} = 2.20$  , S.D. = 0.97 ตามลำดับ) แต่มีแนวทางการออกแบบการ  
วัดและประเมินผลการเรียนรู้อย่างหลากหลายที่เหมาะสมกับเนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้และ  
ลักษณะของผู้เรียน รวมทั้งความสามารถในการจัดเก็บข้อมูลผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ อยู่ใน  
ระดับมากโดยเฉลี่ย ส่วนระดับที่เป็นอยู่ของข้อที่เหลือมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง

ในด้านของความต้องการที่ได้รับการพัฒนา ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนมีความ  
ต้องการที่ได้รับการพัฒนาในระดับมากโดยเฉลี่ยในเกือบทุกหัวข้อ ยกเว้นความต้องการ  
เกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และวิธีในการจัดเก็บข้อมูลผู้เรียน ที่มีความต้องการ  
ที่ได้รับการพัฒนาอยู่ในระดับปานกลางโดยเฉลี่ย

สรุปได้ว่าปัญหาและความต้องการของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ในส่วนของ  
ปัญหาจะพิจารณาจากระดับคะแนนของสภาพที่เป็นอยู่ เพื่อสรุปเป็นปัญหาที่เกี่ยวกับ

สมรรถนะในปัจจุบันของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน โดยที่ระดับคะแนนของสภาพที่เป็นอยู่ จะผูกผันกับระดับคะแนนของสภาพที่เป็นอยู่

เมื่อจำแนกในด้านปัญหาจะแบ่งได้สามกลุ่ม กลุ่มแรกคือกลุ่มที่มีระดับคะแนนน้อยสุดในสภาพที่เป็นอยู่ซึ่งหมายถึงกลุ่มที่เป็นปัญหามาก ได้แก่ ประเด็นความรู้ในการทำวิจัยในชั้นเรียนและประเด็นความสามารถในการพัฒนาความรู้ด้านคณิตศาสตร์ให้แก่ผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ และครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนมีความต้องการที่จะพัฒนาความสามารถในสองประเด็นนี้ในระดับมาก

กลุ่มที่สองคือกลุ่มที่มีคะแนนในระดับปานกลางในสภาพที่เป็นอยู่ ซึ่งหมายถึงกลุ่มที่มีปัญหาในระดับปานกลาง ได้แก่ กระบวนการในการออกแบบการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ การสร้างสื่อวัตกรรมการใช้ในการจัดการเรียนรู้ ความสามารถใช้หลักการเรียนรู้ของผู้ใหญ่มาใช้ในการจัดการเรียนรู้ การใช้วิธีการที่หลากหลายเพื่อพัฒนาผู้เรียน และครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนก็มีความต้องการที่จะพัฒนาความสามารถของประเด็นต่างๆในกลุ่มที่สองนี้ในระดับมาก

กลุ่มที่สามคือกลุ่มที่มีคะแนนในระดับมากในสภาพที่เป็นอยู่ ซึ่งหมายถึงกลุ่มที่มีปัญหาในระดับน้อย ได้แก่ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และวิธีในการจัดเก็บข้อมูลผู้เรียนที่มีความต้องการที่จะพัฒนาในระดับปานกลาง

ในส่วนของคำถามปลายเปิด ข้อเสนอแนะอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับปัญหาในการเสริมสร้างสมรรถนะของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน สรุปคำตอบที่ได้ดังนี้คือ ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนมีความเห็นว่า สภาพของสมรรถนะที่เป็นปัญหาสำหรับครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนได้แก่ ความรู้ในเรื่องคณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ การวิจัยในชั้นเรียน หลักการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่ การใช้สัญญาการเรียนรู้ในการจัดการเรียนรู้

ในส่วนคำถามปลายเปิด ความต้องการในการเสริมสร้างสมรรถนะสำหรับครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน สรุปคำตอบได้ดังนี้คือ ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ต้องการการอบรมเพื่อเสริมสร้างความสามารถในเรื่อง การวิจัยในชั้นเรียน การจัดการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่ การใช้สัญญาการเรียนรู้ ความรู้ในเรื่องคณิตศาสตร์ และภาษาอังกฤษ

2. การสัมภาษณ์โดยใช้แบบสัมภาษณ์เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการในการเสริมสร้างสมรรถนะสำหรับครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เป็นแนวทางในการสัมภาษณ์ (ดูรายละเอียดแบบสัมภาษณ์ใต้ที่ภาคผนวก ข หน้า 213 ) โดยผู้วิจัยได้เลือกตัวอย่างมาจาก ผู้บริหารประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน และครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ที่มีประสบการณ์เกี่ยวข้องในการพัฒนาครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กระทรวงศึกษาธิการ โดยใช้วิธีการเลือกกลุ่ม

ตัวอย่างแบบเจาะจง(Purposive sampling) ร่วมกับการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างแบบสโนว์บอลล์ (Snowball sampling) เป็นจำนวน 20 คน

ตารางที่ 16 แสดงการสรุปข้อมูลจากการสัมภาษณ์เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการในการเสริมสร้างสมรรถนะสำหรับครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

คำถาม	สรุปข้อมูลจากการสัมภาษณ์
<p>1. โปรดช่วยอธิบาย สภาพ ปัญหาและความต้องการ ในการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทั้งสามที่กล่าวถึงในงานวิจัยนี้ โดยสังเขป</p>	<p>ในด้านสภาพ สรุปได้ว่าครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. มีภาระกิจที่หลากหลายมากขึ้นเมื่อเปลี่ยนแปลงบทบาทเป็นครู กศน.ตำบล</li> <li>2. ไม่ได้จบสาขาทางการศึกษาเป็นส่วนใหญ่</li> <li>3. ต้องดูแลกลุ่มผู้เรียนทุกวิชา และทุกระดับ สำหรับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน</li> <li>4. ต้องจัดการอบรมอื่นๆ นอกเหนือจากการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน</li> </ol> <p>ในด้านปัญหา สรุปได้ว่าครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนมีปัญหา</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>5. การทำวิจัยในชั้นเรียน ไม่แน่ใจว่าจะเริ่มอย่างไร และดำเนินการอย่างไร</li> <li>6. เกี่ยวกับความรู้การพัฒนาหลักสูตร หรือการพัฒนาโปรแกรมทางการศึกษานอกระบบโรงเรียน</li> <li>7. ด้านกระบวนการที่เป็นระบบที่ใช้ในการแนะแนวและการให้คำปรึกษาผู้เรียน</li> <li>8. ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ</li> </ol>



ตารางที่ 16 แสดงการสรุปข้อมูลจากการสัมภาษณ์เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการ ในการเสริมสร้างสมรรถนะสำหรับครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน (ต่อ)

คำถาม	สรุปข้อมูลจากการสัมภาษณ์
	<p>9. ปัญหาด้านความรู้ทางคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และภาษาอังกฤษ สำหรับการจัดการความรู้ขั้นพื้นฐาน</p> <p>ในด้านความต้องการ สรุปได้ว่าครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนต้องการ</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. ต้องการความรู้และเทคนิคการพัฒนา ผู้เรียนในวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และภาษาอังกฤษ ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน</li> <li>2. ต้องการความรู้ด้านการจัดการศึกษา สำหรับผู้ใหญ่</li> <li>3. ต้องการอบรมเพื่อพัฒนาด้านการจัดเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ</li> <li>4. ต้องการความรู้ด้านการทำวิจัยในชั้นเรียน</li> <li>5. ต้องการเรียนรู้วิธีการใช้สัญญาณการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง</li> </ol>
<p>2. จากความหมายของทั้งสามสมรรถนะที่กล่าวถึงในงานวิจัยนี้ ท่านคิดว่ามีสมรรถนะใดบ้างที่มีครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ควรได้รับการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะดังกล่าว</p>	<p>1. สมควรได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องทั้งสามสมรรถนะ</p>
<p>3. ถ้าเรียงลำดับความสำคัญและความจำเป็น ความสามารถในเรื่องใด ในสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ ที่ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนควร จะได้รับการเสริมสร้างมากที่สุด</p>	<p>เรียงลำดับตามความสำคัญและความจำเป็น จากมากที่สุดไปน้อยสุดได้ดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. ความสามารถในการพัฒนาและใช้หลักสูตร สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่</li> </ol>

ตารางที่ 16 แสดงการสรุปข้อมูลจากการสัมภาษณ์เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการ ในการเสริมสร้างสมรรถนะสำหรับครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน (ต่อ)

คำถาม	สรุปข้อมูลจากการสัมภาษณ์
	<ol style="list-style-type: none"> <li>2. ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้ สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่</li> <li>3. ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ</li> <li>4. ความสามารถในการพัฒนาและใช้ วัตกรรมการ เทคโนโลยี เพื่อการจัดการ เรียนรู้</li> <li>5. ความสามารถในการวัดผลและประเมินผล การเรียนรู้ สำหรับผู้เรียน</li> </ol>
<p>4. ถ้าเรียงลำดับความสำคัญและความจำเป็น ความสามารถในการเรื่องใด ในสมรรถนะการ พัฒนาผู้เรียน ที่ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนควร จะได้รับการเสริมสร้างมากที่สุด</p>	<p>เรียงลำดับตามความสำคัญและความจำเป็น จากมากที่สุดไปสู่น้อยสุดได้ดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. ความสามารถในการทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อ พัฒนาผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่</li> <li>2. ความสามารถในการนำหลักการเรียนรู้ของผู้ใหญ่มาใช้ในการพัฒนาผู้เรียน</li> </ol>
<p>5. ถ้าเรียงลำดับความสำคัญและความจำเป็น ความสามารถในการเรื่องใดในสมรรถนะการ บริหารกลุ่มผู้เรียน ที่ครูศูนย์การเรียนรู้ ชุมชนควรได้รับการเสริมสร้างมากที่สุด</p>	<p>เรียงลำดับตามความสำคัญและความจำเป็น จากมากที่สุดไปสู่น้อยสุดได้ดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. ความสามารถในการให้คำปรึกษาหรือแนะ แนวโดยใช้สารสนเทศของผู้เรียนเป็นฐาน</li> <li>2. ความสามารถในการจัดบรรยากาศการเรียน รู้ กำกับดูแลกลุ่มผู้เรียน</li> <li>3. ความสามารถในการจัดเก็บสารสนเทศ เกี่ยวกับผู้เรียน</li> </ol>

ตารางที่ 16 แสดงการสรุปข้อมูลจากการสัมภาษณ์เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการ ในการเสริมสร้างสมรรถนะสำหรับครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน (ต่อ)

คำถาม	สรุปข้อมูลจากการสัมภาษณ์
6. ความรู้ในเรื่องใดที่ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ต้องการมากที่สุด เพื่อช่วยให้การปฏิบัติหน้าที่ ด้านการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นไปอย่างมี ประสิทธิภาพ	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. ความรู้และเทคนิคการพัฒนาผู้เรียนในวิชา คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และ ภาษาอังกฤษ ในการจัดการศึกษาขั้น พื้นฐาน</li> <li>2. ความรู้ด้านการทำวิจัยในชั้นเรียน</li> <li>3. ความรู้ด้านการออกแบบการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่</li> <li>4. ความรู้ในการพัฒนาและใช้หลักสูตรสำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่</li> </ol>
7. การเพิ่มบทบาทหน้าที่จากครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเป็นครู กศน.ตำบล ความสามารถที่ สำคัญและจำเป็นสำหรับบทบาทดังกล่าว ที่ครู กศน.ตำบล ควรได้รับการพัฒนาเพื่อให้ การปฏิบัติหน้าที่ดำเนินไปได้อย่างมี ประสิทธิภาพ	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. ความสามารถด้านการออกแบบการเรียนรู้ สำหรับผู้ใหญ่</li> <li>2. ความสามารถในการพัฒนาและใช้หลักสูตร สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่</li> <li>3. ความรู้ด้านการทำวิจัยในชั้นเรียน</li> <li>4. ความสามารถในการให้คำปรึกษาหรือแนะ แนวโดยใช้สารสนเทศของผู้เรียนเป็นฐาน</li> <li>5. ความสามารถในการพัฒนาและใช้ นวัตกรรม เทคโนโลยี เพื่อการจัดการ เรียนรู้</li> </ol>
8. ท่านมีข้อเสนอแนะใดเพิ่มเติมบ้างเกี่ยวกับ การพัฒนารูปแบบการฝึกอบรม เพื่อ เสริมสร้างสมรรถนะครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน โดยเน้นในสามสมรรถนะดังกล่าว	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. การอบรมในแต่ละครั้งควรมีระยะเวลาไม่ ยาวเกินไป เพราะครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนมี ภาระกิจมาก และทำงานกระจายในหลาย พื้นที่</li> </ol>

ตารางที่ 16 แสดงการสรุปข้อมูลจากการสัมภาษณ์เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการในการเสริมสร้างสมรรถนะสำหรับครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน (ต่อ)

คำถาม	สรุปข้อมูลจากการสัมภาษณ์
	<p>2. ควรมีการอบรมที่เน้นให้ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนมีความสามารถที่จะเรียนรู้ด้วยตนเอง เพื่อต่อยอดความรู้ที่สนใจเพิ่มเติมได้</p> <p>3. ควรเป็นการอบรมที่ครูสามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้งานได้จริง</p>

### สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล ตอนที่ 1

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตอนต้นที่ 1 ซึ่งเป็นข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามเพื่อศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการในการเสริมสร้างสมรรถนะสำหรับครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน และข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์โดยใช้แบบสัมภาษณ์เพื่อ ศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการในการเสริมสร้างสมรรถนะสำหรับครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ซึ่งเป็นการดำเนินการตามขั้นตอนที่ 1 ถึง ขั้นตอนี่ 3 ใน Critical Event Model ได้แก่ 1.) จำแนกความต้องการขององค์กร (Identify the Needs of the Organization) 2.) ระบุผลของการปฏิบัติงานที่เป็นเป้าหมาย(Specify Job Performance) 3.) จำแนกความต้องการของผู้เรียน (Identify Learner Needs) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าว แบ่งได้สามส่วนดังนี้

#### 1.สรุปข้อมูลเกี่ยวกับสภาพ ของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนมีประสบการณ์การปฏิบัติงานในศูนย์การเรียนรู้ชุมชนโดยเฉลี่ย 4.8 ปี มีเพียงไม่ถึงหนึ่งในสี่ (ร้อยละ 23.33) ของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่จบทางด้านสาขาการศึกษา มีการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนอยู่ในระดับมาก แต่การฝึกอบรมที่เสริมสร้างสมรรถนะทั้งสามอยู่ในระดับปานกลาง ในขณะที่การอบรมที่เน้นเกี่ยวกับทฤษฎีการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่ยังมีอยู่ในระดับที่น้อย ( $\bar{x} = 2.21$ , S.D. = 0.75) การฝึกอบรมโดยมุ่งให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเองจากชุดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนมีอยู่ในระดับที่น้อย ( $\bar{x} = 2.36$ , S.D. = 0.74) การกำหนดกระบวนการเรียนรู้เพื่อสนับสนุนให้ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนได้พัฒนาตนเองมีอยู่ในระดับที่น้อย ( $\bar{x} = 2.17$ , S.D. = 0.89) นอกจากนี้ยังมีแหล่งการเรียนรู้ที่ช่วยในการค้นคว้าเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทั้งสามในระดับที่น้อย ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนมีความเห็นว่าสมรรถนะทั้งสาม

เป็นสิ่งสำคัญในการปฏิบัติหน้าที่ของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน โดยมีคะแนนความสำคัญในระดับมากที่สุดสามสมรรถนะ แต่พบว่าครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน มีสถานที่ในการปฏิบัติงาน ที่ส่งเสริมการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ สมรรถนะการพัฒนาผู้เรียน และสมรรถนะการบริหารกลุ่มผู้เรียนในระดับปานกลาง รวมทั้งครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนมีความเห็นว่าตนเองมีสมรรถนะทั้งสามอยู่ในระดับปานกลาง

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ได้ข้อมูลที่เหมือนกับข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามได้แก่ ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนส่วนใหญ่ไม่จบการศึกษาทางด้านการศึกษาโดยตรง นอกจากนี้ยังได้ข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับสภาพของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน คือ ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนต้องดูแลกลุ่มผู้เรียนทุกวิชา ทุกระดับของการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงบทบาทจากครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเป็น ครู กศน. ตำบล ยิ่งทำให้มีภาระกิจที่หลายหลายมากขึ้น รวมทั้งต้องจัดการอบรมอื่น ๆ นอกเหนือจากการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.สรุปข้อมูลเกี่ยวกับปัญหา ของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในการเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ สมรรถนะการพัฒนาผู้เรียน และสมรรถนะการบริหารกลุ่มผู้เรียน

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม พบว่าครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนมีปัญหาเกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียน การพัฒนาความรู้ด้านคณิตศาสตร์ให้แก่ผู้เรียน อยู่ในระดับมาก รวมทั้งปัญหาด้านการใช้หลักการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ในการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาหลักสูตร การออกแบบการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่ การสร้างสื่อนวัตกรรมเพื่อใช้ในการจัดการการเรียนรู้ การใช้วิธีการที่หลากหลายเพื่อพัฒนาผู้เรียน การใช้กิจกรรมที่ช่วยในการพัฒนาการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่ รวมทั้งการการแนะแนวแก่นักศึกษา ในระดับปานกลาง จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ พบว่า ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนมีปัญหาในการทำวิจัยในชั้นเรียน ไม่แน่ใจว่าจะเริ่มอย่างไรและดำเนินการอย่างไร ปัญหาขาดความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรหรือพัฒนาโปรแกรมทางการศึกษานอกระบบโรงเรียน ปัญหาด้านการขาดกระบวนการที่เป็นระบบในการแนะแนวการศึกษาและการให้คำปรึกษาผู้เรียน ปัญหาด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ปัญหาด้านความรู้ทางคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์และภาษาอังกฤษสำหรับการจัดการความรู้ขั้นพื้นฐาน

2.สรุปข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการที่ได้รับการพัฒนา ของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในการเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ สมรรถนะการพัฒนาผู้เรียน และสมรรถนะการบริหารกลุ่มผู้เรียน

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม พบว่าครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนมีความต้องการที่ได้รับการพัฒนาในระดับมาก ในหัวข้อต่อไปนี้ แนวทางที่เป็นระบบในการพัฒนาหลักสูตร กระบวนการในการออกแบบการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่ การสร้างสื่อนวัตกรรม

เพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้ หลักการเรียนรู้ของผู้ใหญ่เพื่อนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ ความรู้ในการทำวิจัยในชั้นเรียน วิธีการที่หลากหลายเพื่อพัฒนาผู้เรียน การพัฒนาความรู้ด้านคณิตศาสตร์ให้แก่ผู้เรียน กิจกรรมที่ช่วยพัฒนาการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่ การแนะแนวและการให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ พบว่าครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนมีความต้องการได้รับการพัฒนา ความรู้และเทคนิคการพัฒนาผู้เรียนในวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และภาษาอังกฤษ ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ความรู้ด้านการจัดการศึกษาสำหรับผู้ใหญ่ การจัดเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ความรู้ด้านการทำวิจัยในชั้นเรียน วิธีการใช้สัญญาณการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง

### การใช้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตอนที่ 1

ผู้วิจัยได้นำ ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลในตอนต้นที่ 1 นี้ มาทำการกำหนดวัตถุประสงค์ในการอบรม ซึ่งเป็นการดำเนินการในขั้นตอนที่ 4 กำหนดวัตถุประสงค์ (Determine Objective) ใน Critical Event Model โดยดำเนินการดังนี้

นำข้อมูลเกี่ยวกับสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ สมรรถนะการพัฒนาผู้เรียน และสมรรถนะการบริการกลุ่มผู้เรียน โดยกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ และเนื้อหาการอบรมที่เกี่ยวข้อง ที่ได้จากขั้นตอนการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังแสดงในตารางที่ 16

ตารางที่ 17 แสดงสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ สมรรถนะการพัฒนาผู้เรียน และสมรรถนะการบริการกลุ่มผู้เรียน โดยจำแนกเป็นจุดประสงค์การเรียนรู้และเนื้อหาการอบรมที่สอดคล้องกัน

สมรรถนะ	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหาการอบรม
สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ หมายถึง ความสามารถในการพัฒนาและใช้หลักสูตร การออกแบบการเรียนรู้อย่างสอดคล้องและเป็นระบบ การพัฒนาและใช้สื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยี และการวัดผล การประเมินผลการเรียนรู้ สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการเรียนรู้	<p>เพื่อเสริมสร้างผู้เข้าอบรมให้</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. สามารถพัฒนาและใช้หลักสูตรสำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่</li> <li>2. สามารถออกแบบการเรียนรู้ สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่</li> <li>3. สามารถจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ</li> <li>4. สามารถใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อจัดการเรียนรู้</li> </ol>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. การสร้างพัฒนาและใช้หลักสูตรสำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่</li> <li>2. การออกแบบการเรียนรู้ สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่</li> <li>3. การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ</li> <li>4. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อจัดการเรียนรู้</li> <li>5. การวัดและการประเมินผล การเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่</li> </ol>

ตารางที่ 17 แสดงสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ สมรรถนะการพัฒนาผู้เรียน และสมรรถนะการบริการกลุ่มผู้เรียน โดยจำแนกเป็นจุดประสงค์การเรียนรู้และเนื้อหาการอบรมที่สอดคล้องกัน (ต่อ)

สมรรถนะ	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหาการอบรม
	5.สามารถการวัดผล และประเมินผลการเรียนรู้ สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่	
<b>สมรรถนะการพัฒนาผู้เรียน</b> หมายถึง ความสามารถในการนำหลักการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ ร่วมกับการทำวิจัยในชั้นเรียน เพื่อพัฒนาผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ให้มีความสามารถในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง	6. สามารถนำหลักการเรียนรู้ของผู้ใหญ่มาใช้ในการพัฒนาผู้เรียน 7.สามารถทำการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียน	6.หลักการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน 7.การวิจัยในชั้นเรียน
<b>สมรรถนะการบริหารกลุ่มผู้เรียน</b> หมายถึง ความสามารถในการจัดบรรยากาศการเรียนรู้ การกำกับดูแลกลุ่มผู้เรียน การจัดการสารสนเทศเกี่ยวกับผู้เรียน และการให้คำปรึกษาหรือแนะแนวโดยใช้สารสนเทศของผู้เรียนเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการดำเนินชีวิต	8. สามารถจัดบรรยากาศการเรียนรู้ กำกับดูแลกลุ่มผู้เรียน 9. สามารถจัดเก็บสารสนเทศเกี่ยวกับผู้เรียน 10. สามารถให้คำปรึกษาหรือแนะแนวโดยใช้สารสนเทศของผู้เรียนเป็นฐาน	8.การจัดบรรยากาศการเรียนรู้ กำกับดูแลกลุ่มผู้เรียน 9.การจัดเก็บสารสนเทศเกี่ยวกับผู้เรียน 10.การให้คำปรึกษาและคำแนะนำ

นำผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพ ปัญหาและความต้องการในการเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ สมรรถนะการพัฒนาผู้เรียน และสมรรถนะการบริหารกลุ่มผู้เรียนของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน โดยจัดลำดับความสำคัญและความจำเป็นตามที่ได้จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล ร่วมกับการดำเนินการสอบถามเพิ่มเติมจากกลุ่มตัวอย่างจากการสัมภาษณ์ (การดำเนินการในขั้นตอน การประเมินผลและผลสะท้อนกลับ ใน Critical Event

Model เพื่อปรับปรุงจุดประสงค์การเรียนรู้และเนื้อหาการเรียนรู้ให้มีความเหมาะสมมากขึ้น อาทิกการใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ ได้ปรับโดยเน้นการสร้างสื่อ พื้นฐานเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ให้แก่ผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ ทำให้ได้ เนื้อหาการอบรม ดังแสดงในตารางที่ 18 ต่อไปนี้

ตารางที่ 18 แสดงเนื้อหาการอบรมที่มีลำดับความสำคัญและความจำเป็นมากที่สุด

สมรรถนะ	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหาการอบรม
สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ หมายถึง หมายถึง ความสามารถในการสร้างและ พัฒนาหลักสูตร การออกแบบ การเรียนรู้อย่างสอดคล้องและ เป็นระบบ การใช้และพัฒนา สื่อนวัตกรรมเทคโนโลยี และ การวัด ประเมินผล การ เรียนรู้ สำหรับผู้เรียนที่เป็น ผู้ใหญ่ให้เกิดประสิทธิภาพ สูงสุดในการเรียนรู้	เพื่อเสริมสร้างผู้เข้าอบรมให้ 1.สามารถพัฒนาและใช้ หลักสูตรสำหรับผู้เรียนที่ เป็นผู้ใหญ่ 2.มีความรู้ ความสามารถใน การออกแบบการเรียนรู้ สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ 3.สามารถจัดการเรียนรู้ที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ 4.สามารถใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อ การจัดการเรียนรู้ เน้นการ สร้างสื่อพื้นฐานเพื่อ ส่งเสริมการเรียนรู้ คณิตศาสตร์ให้แก่ผู้เรียนที่ เป็นผู้ใหญ่	1.การสร้างพัฒนาและใช้ หลักสูตรสำหรับผู้เรียนที่ เป็นผู้ใหญ่ 2.การออกแบบการเรียนรู้ สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ 3.การจัดการเรียนรู้ที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ 4.การพัฒนาสื่อนวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการจัดการ เรียนรู้ เน้นการสร้างสื่อ พื้นฐานเพื่อส่งเสริมการ เรียนรู้คณิตศาสตร์ให้แก่ ผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่
สมรรถนะการพัฒนาผู้เรียน หมายถึง ความสามารถในการ นำหลักการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ ร่วมกับการทำวิจัยในชั้นเรียน เพื่อพัฒนาผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ ให้มีความสามารถในการ เรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่าง ต่อเนื่อง	เพื่อเสริมสร้างผู้เข้าอบรมให้ 5.สามารถนำหลักการเรียนรู้ ของผู้ใหญ่มาใช้ในการ พัฒนาผู้เรียน 6.สามารถทำการวิจัยในชั้น เรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียน	5.หลักการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของ ผู้เรียน 6.การวิจัยในชั้นเรียน



ตารางที่ 18 แสดงเนื้อหาการอบรมที่มีลำดับความสำคัญและความจำเป็นมากที่สุด (ต่อ)

สมรรถนะ	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหาการอบรม
สมรรถนะการบริหารกลุ่มผู้เรียน หมายความว่าสามารถในการจัดการสารสนเทศเกี่ยวกับผู้เรียน และให้คำปรึกษาหรือแนะแนวโดยใช้สารสนเทศของผู้เรียนเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการดำเนินชีวิต	เพื่อเสริมสร้างผู้เข้าอบรมให้ 7. สามารถให้คำปรึกษาหรือแนะแนวโดยใช้สารสนเทศของผู้เรียนเป็นฐาน	7.การให้คำปรึกษาและการแนะแนว

นอกจากผลสรุปในตารางที่ 18 ด้านของจุดประสงค์การเรียนรู้และเนื้อหา เพื่อนำไปสร้างรูปแบบการฝึกอบรมทางการศึกษานอกระบบโรงเรียน ซึ่งครอบคลุมความต้องการที่สำคัญและจำเป็นในการเสริมสร้างสมรรถนะทั้งสามของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ข้อมูลด้านความต้องการที่ควรนำไปใช้ในการพัฒนารูปแบบการอบรมฯ ได้แก่ กิจกรรมที่ช่วยพัฒนาการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่ วิธีการที่หลากหลายเพื่อพัฒนาผู้เรียน วิธีการใช้สัญญาการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งจะแทรกอยู่ในการจัดกิจกรรมประกอบการเรียนรู้ และการใช้สัญญาการเรียนรู้เป็นส่วนหนึ่งในการใช้รูปแบบการอบรมฯที่จะพัฒนาขึ้น

## ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลจากการวิจัยในระยาะที่ 2

**ผลการพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมทางการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองและการจัดการเรียนรู้แบบเร่งรัดเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะสำหรับครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน**

การวิจัยในระยาะที่ 2 เป็นการดำเนินการตามขั้นตอนที่ 5. สร้างหลักสูตร (Build Curriculum) ขั้นตอนที่ 6. เลือกวิธีการฝึกอบรม(Select Instructional Strategies) และขั้นตอนที่ 7. จัดหาทรัพยากรการฝึกอบรม(Obtain Instructional Resources) ใน Critical Event Model โดยการนำข้อมูลจากตารางที่ 17 ซึ่งเป็นผลการวิเคราะห์ข้อมูลของการวิจัยในระยาะที่ 1 ร่วมกับผลการวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการที่ได้รับการพัฒนาของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ในประเด็นต่อไปนี้ กิจกรรมที่ช่วยพัฒนาการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่ วิธีการที่หลากหลายเพื่อพัฒนาผู้เรียน และวิธีการใช้สัญญาการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง จากการดำเนินการดังกล่าวนี้สรุปเป็นขั้นตอนต่อไปนี้

1. การกำหนดกลุ่มเป้าหมายผู้รับบริการและวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ ซึ่งในที่นี้คือ กลุ่มเป้าหมายผู้รับบริการคือครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน มีวัตถุประสงค์ในการอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ สมรรถนะการพัฒนาผู้เรียน และสมรรถนะการบริหารกลุ่มผู้เรียน

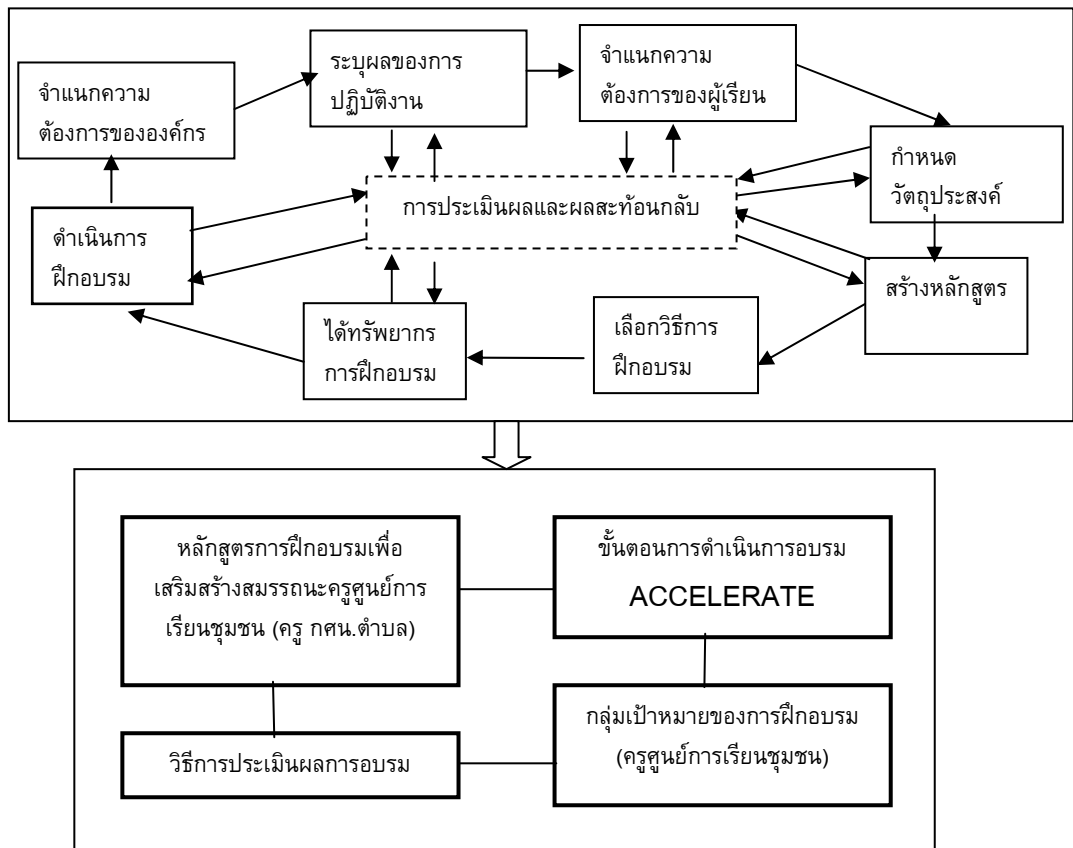
2. การกำหนดหลักสูตร โดยประมวลข้อมูลที่ได้รับจากการวิจัยในระยาะที่ 1 และลำดับความสำคัญของความต้องการ มาสร้างหลักสูตรที่ตอบสนองต่อ สภาพ ปัญหาและความต้องการของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

3. การออกแบบการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วยการเรียนรู้ด้วยการอบรมในห้องเรียนจำนวน 40 ชั่วโมง การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองโดยใช้สัญญาการเรียนรู้ 40 ชั่วโมง และการเรียนรู้ด้วยชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองจำนวน 30 ชั่วโมง สร้างวิธีการดำเนินการจัดการเรียนรู้

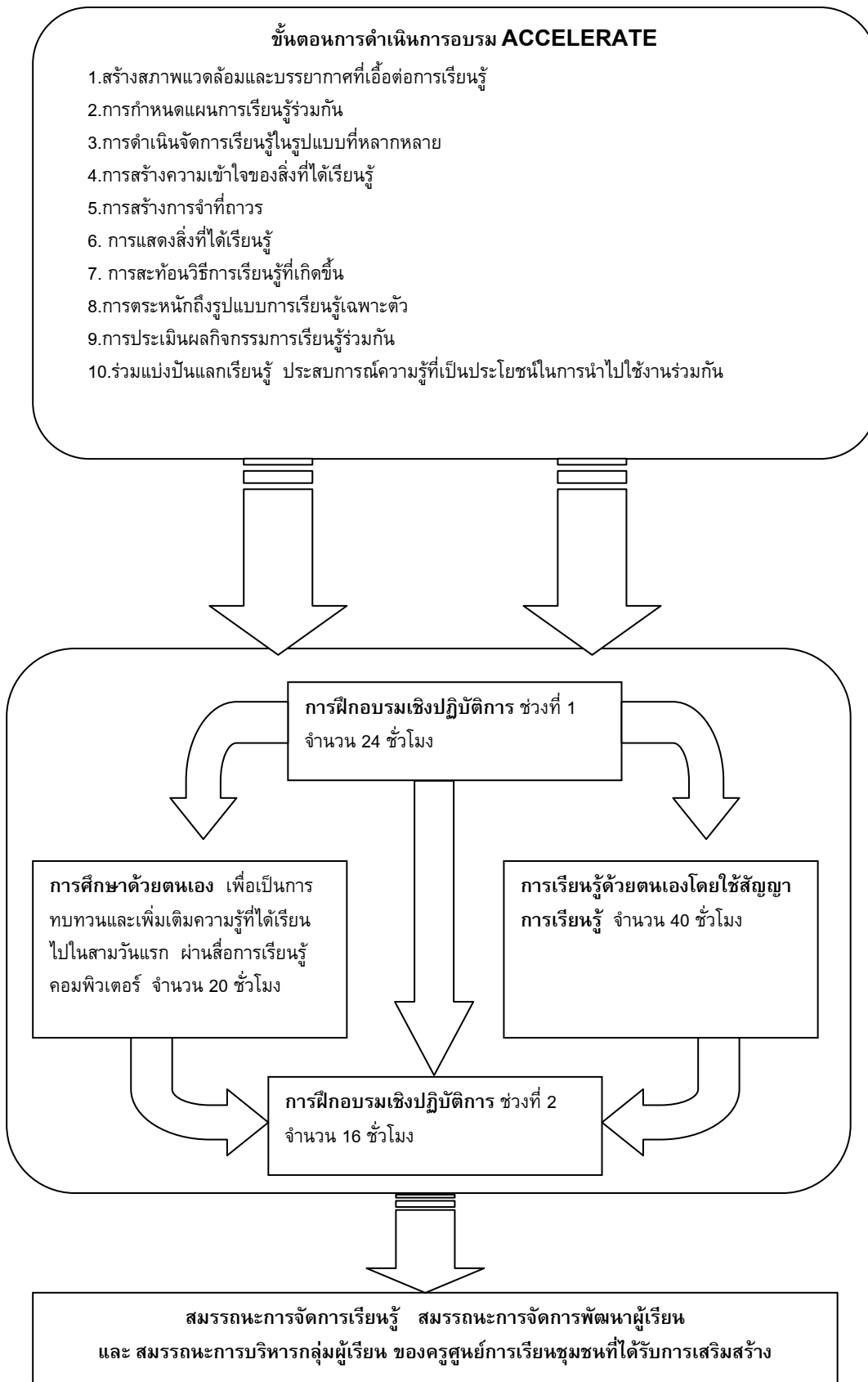
4. กำหนดวิธีการประเมินผลการเรียนรู้ โดยการสร้างแบบทดสอบ เพื่อใช้วัดสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ สมรรถนะการพัฒนาผู้เรียน และสมรรถนะการบริหารกลุ่มผู้เรียน โดยใช้วัดพฤติกรรมกรรมการเรียนรู้ด้านพุทธิพิสัย ด้านจิตพิสัย ด้านทักษะพิสัย ก่อนและหลังการเรียนรู้ของผู้เรียน (ดูรายละเอียดการสร้างแบบทดสอบที่ ภาคผนวก ฉ)

ผลจากการดำเนินการนี้คือ รูปแบบการฝึกอบรมทางการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะสำหรับครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ดังแสดงในแผนภูมิที่ 6 (ดูรายละเอียดที่ภาคผนวก ค)

แผนภูมิที่ 6 รูปแบบการฝึกอบรมทางการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะสำหรับครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน



แผนภูมิที่ 7 ขั้นตอนการดำเนินการอบรม ACCELERATE ที่สังเคราะห์จากการจัดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง และ การจัดการเรียนรู้แบบเร่งรัด



ผู้วิจัยได้นำรูปแบบการฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้น ไปตรวจสอบโดยผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษาอกระบบจำนวน 2 ท่าน ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการวัดและการวิจัยจำนวน 1 ท่าน และผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาอกระบบจำนวน 2 ท่าน ได้รับข้อเสนอแนะที่ควรมาปรับแก้รูปแบบการฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้นให้มีความเหมาะสมมากขึ้น(ดูรายละเอียดได้ที่ภาคผนวก ง )ดังต่อไปนี้

1.ควรแสดงองค์ประกอบของรูปแบบการฝึกอบรมให้มีความชัดเจนมากขึ้น ผู้วิจัยได้ปรับแก้ตามข้อเสนอแนะ โดยแสดงในรูปแบบของแผนภูมิ และคำอธิบายให้ชัดเจนมากขึ้น

2.สื่อการเรียนรู้ด้วยตนเองในรูปแบบ DVD ไม่เหมาะสม เพราะครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในหลายพื้นที่ไม่สะดวกที่จะใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ ผู้วิจัยได้ปรับเปลี่ยนเป็นชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งมีความสะดวกแก่ครูการเรียนรู้ชุมชนมากกว่า สื่อการเรียนรู้ในรูปแบบ DVD

3.ควรแสดงรายละเอียดของหลักสูตร และแผนการเรียนรู้ให้มากขึ้น ผู้วิจัยได้ปรับเปลี่ยนให้มีรายละเอียดของหลักสูตรและแผนการเรียนรู้มากขึ้นกว่าเดิม

4.ควรแสดงตัวอย่างเอกสารสำคัญที่ใช้ประกอบการเรียนรู้ อาทิ ตัวอย่างสัญญาการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้แสดง template สัญญาการเรียนรู้ ประกอบไว้ในรูปแบบการฝึกอบรมที่ปรับแก้แล้ว

5. ควรปรับเวลา การเรียนรู้ด้วยตนเองโดยสัญญาการเรียนรู้ และการเรียนรู้ด้วยตนเองให้เท่ากัน เพื่อให้ผู้เรียนได้ทดลองเรียนรู้ในสองกระบวนการในปริมาณเวลาที่ไม่ต่างกัน

จากการนำข้อเสนอแนะมาปรับแก้รูปแบบการฝึกอบรมทางการศึกษาอกระบบโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะสำหรับครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ทำให้ได้รูปแบบการฝึกอบรมที่ปรับแก้แล้ว ประกอบด้วย

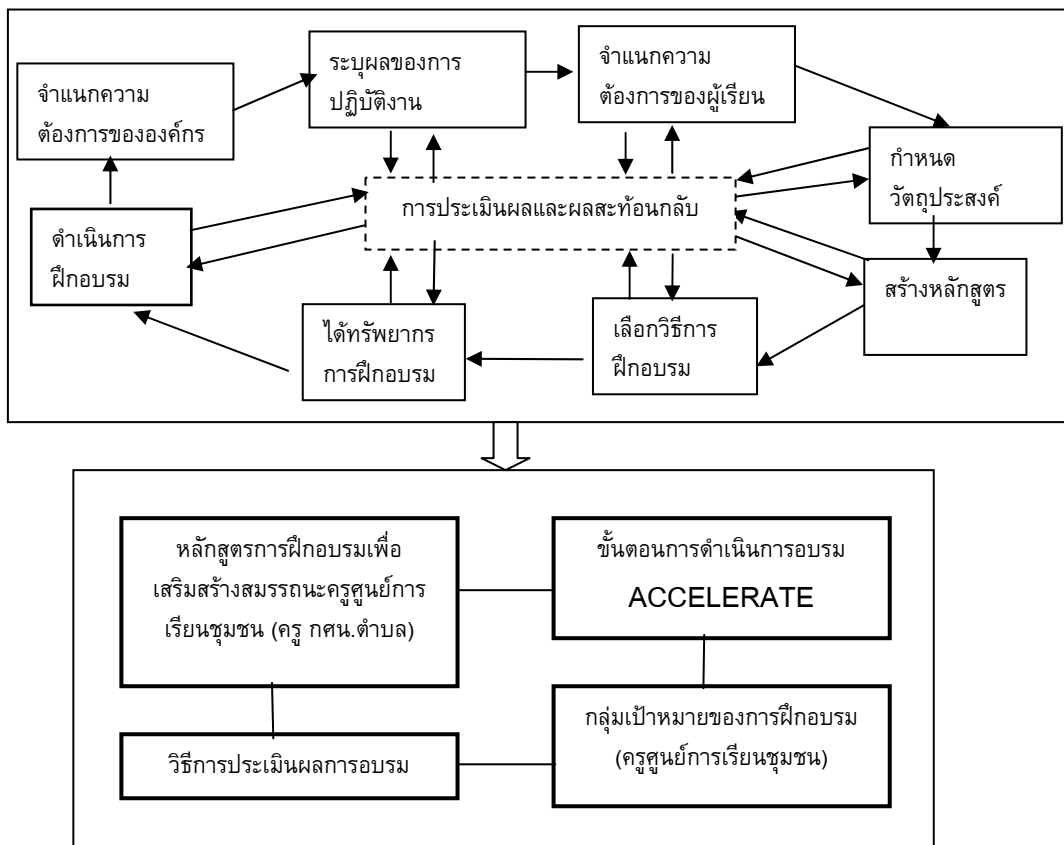
1. หลักสูตรการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ที่พัฒนามาจากการนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามและการสัมภาษณ์ นำมาวิเคราะห์สภาพ ปัญหาและความต้องการในการเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ สมรรถนะการพัฒนาผู้เรียน และสมรรถนะการบริหารกลุ่มผู้เรียน

2.ขั้นตอนการดำเนินการอบรม ACCELERATE ที่ได้มาจากสังเคราะห์แนวคิดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองและการจัดการเรียนรู้แบบเร่งรัด

3.กลุ่มเป้าหมายของการฝึกอบรม ได้แก่ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

4.วิธีการประเมินผลการฝึกอบรม โดยใช้แบบทดสอบเพื่อวัดสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ สมรรถนะการพัฒนาผู้เรียน และสมรรถนะการบริหารกลุ่มผู้เรียน (ดูรายละเอียดได้ที่ภาคผนวก ฉ)

แผนภูมิที่ 8 รูปแบบการฝึกอบรมทางการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะสำหรับครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

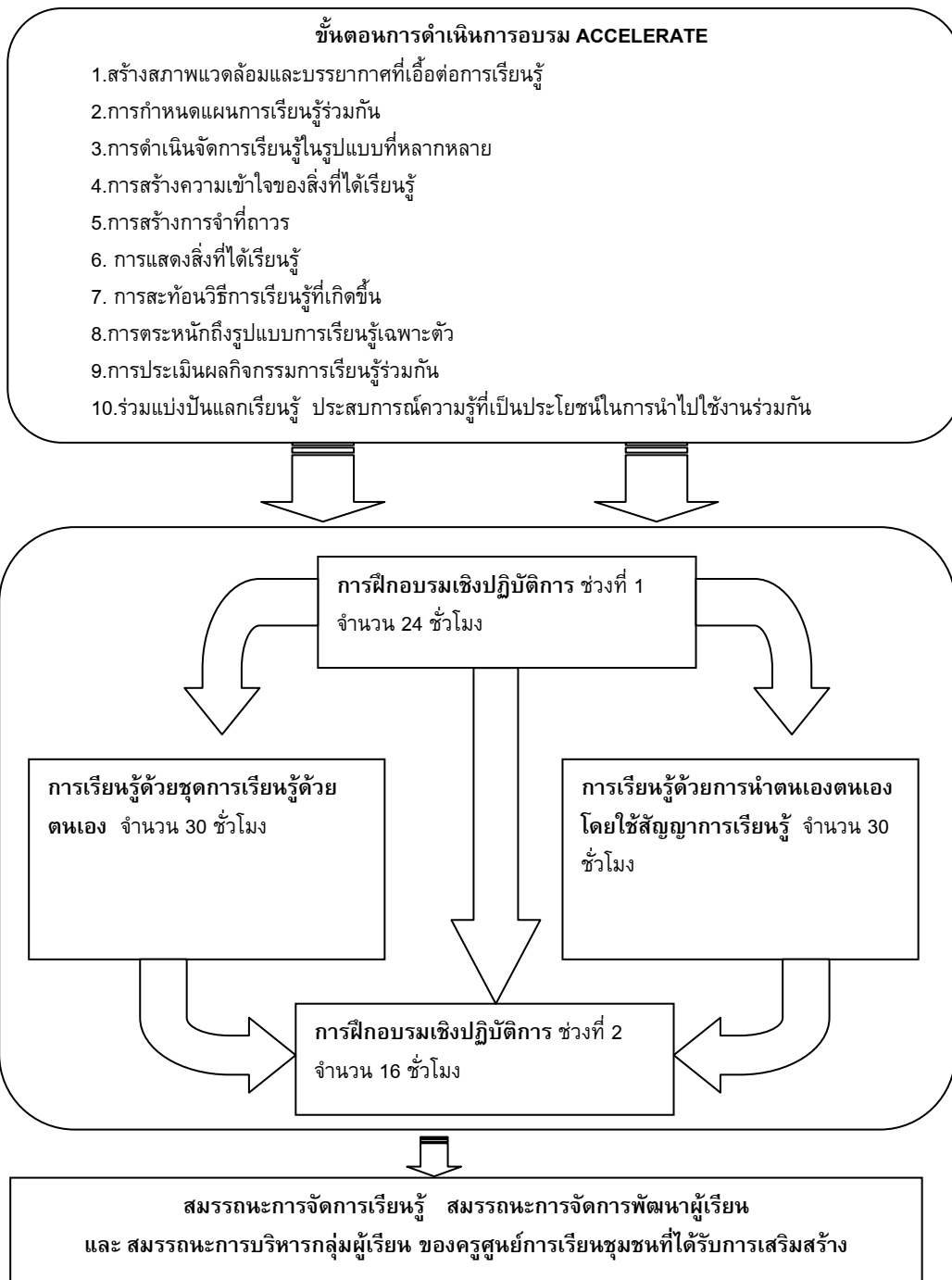


โดยการดำเนินการอบรม แบ่งออกเป็น 4 ส่วนประกอบด้วย

1. การอบรมเชิงปฏิบัติการช่วงที่ 1 จำนวน 24 ชั่วโมง
2. การเรียนรู้ด้วยชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง จำนวน 30 ชั่วโมง
3. การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองโดยใช้สัญญาการเรียนรู้ จำนวน 30 ชั่วโมง
4. การอบรมเชิงปฏิบัติการช่วงที่ 2 จำนวน 16 ชั่วโมง

การอบรมและการเรียนรู้ ทั้ง 4 ส่วน มีการดำเนินการอบรม ฯ และกระบวนการสร้างแผนการเรียนรู้ ดังแสดงในแผนภูมิที่ 9 ต่อไปนี้

แผนภูมิที่ 9 ขั้นตอนการดำเนินการอบรม ACCELERATE ที่สังเคราะห์จากการจัดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง และการจัดการเรียนรู้แบบเร่งรัด



### ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลจากการวิจัยในระยาะที่ 3

ผลการทดลองใช้รูปแบบการฝึกอบรมทางการศึกษาในระบบโรงเรียนตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองและการจัดการเรียนรู้แบบเร่งรัดเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะสำหรับครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

การวิจัยในระยาะที่ 3 เป็นดำเนินการตามขั้นตอนที่ 8 ใน Critical Event Model ได้แก่ 8). ดำเนินการฝึกอบรม (Conduct Training) โดย ผู้วิจัยได้แบ่งการดำเนินงานออกเป็น การสร้างแบบประเมินผลการอบรม การเลือกกลุ่มตัวอย่างเพื่อใช้เป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม การทดสอบก่อนการอบรม การดำเนินการอบรมกลุ่มควบคุมในลักษณะการอบรมแบบปกติ การดำเนินการอบรมกลุ่มทดลอง ด้วยรูปแบบการฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้นๆ ให้ผู้เรียนประเมินผลการอบรม ทดสอบหลังการอบรม การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจากการวิจัยในระยาะที่ 3 ประกอบด้วย การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากผลการทดสอบก่อนและหลัง การอบรมของกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสังเกตไม่เป็นทางการระหว่างการดำเนินการอบรม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสมรรถนะการเรียนรู้ สมรรถนะการพัฒนาผู้เรียน และสมรรถนะการบริหารกลุ่มผู้เรียน ด้านพุทธิพิสัย

ผู้วิจัยนำผลคะแนนเฉลี่ยก่อนและหลังการเข้ารับการอบรม ของกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองจากผลการทดสอบด้านพุทธิพิสัย มาวิเคราะห์เปรียบเทียบ โดยแสดงการเปรียบเทียบสามส่วนคือ

1 เปรียบเทียบค่าผลคะแนนเฉลี่ยก่อนเข้าการอบรม ระหว่างกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง ดังแสดงในตารางที่ 19

ตารางที่ 19 แสดงการเปรียบเทียบผลคะแนนเฉลี่ยด้านพุทธิพิสัย จากการทดสอบก่อนเข้ารับการอบรม ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

กลุ่ม	N	$\bar{x}$	S.D.	df	t-test	p-value
กลุ่มทดลอง	29	16.04	2.41	56	1.12	0.48
กลุ่มควบคุม	29	15.87	2.79			

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตารางที่ 19 พบว่า p-value = 0.48 ซึ่งมากกว่า 0.05 (ระดับนัยสำคัญ) แสดงให้เห็นว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนด้านพุทธิพิสัยของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 แสดงว่าความรู้ด้านพุทธิพิสัยในสมรรถนะการ



จัดการเรียนรู้ สมรรถนะการพัฒนาผู้เรียน และสมรรถนะการบริหารกลุ่มผู้เรียน ก่อนเข้ารับการอบรม ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมไม่แตกต่างกัน

2 เปรียบเทียบค่าผลคะแนนเฉลี่ยก่อนเข้าและหลังการอบรม ของกลุ่มทดลอง ดังแสดงในตารางที่ 20

ตารางที่ 20 แสดงการเปรียบเทียบผลคะแนนเฉลี่ยด้านพุทธิพิสัย จากการทดสอบก่อนและหลังเข้ารับการอบรม ของกลุ่มทดลอง

กลุ่มทดลอง	N	$\bar{x}$	S.D.	df	t-test	p-value
ก่อนการทดลอง	29	16.04	2.41	28	3.21	0.007
หลังการทดลอง	29	26.74	3.15			

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตารางที่ 20 พบว่า p-value = 0.007 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 (ระดับนัยสำคัญ) แสดงให้เห็นว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนด้านพุทธิพิสัยของกลุ่มทดลองก่อนและหลังเข้ารับการอบรม แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 แสดงว่าความรู้ด้านพุทธิพิสัยในสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ สมรรถนะการพัฒนาผู้เรียน และสมรรถนะการบริหารกลุ่มผู้เรียน ของกลุ่มทดลองก่อนเข้ารับการอบรม แตกต่างจากหลังการเข้ารับการอบรม โดยกลุ่มทดลองมีความรู้ด้านพุทธิพิสัยที่เพิ่มขึ้นหลังจากเข้ารับการอบรม

3 เปรียบเทียบค่าผลคะแนนเฉลี่ยหลังเข้าการอบรม ระหว่างกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง ดังแสดงในตารางที่ 21

ตารางที่ 21 แสดงการเปรียบเทียบผลคะแนนเฉลี่ยด้านพุทธิพิสัย จากการทดสอบหลังเข้ารับการอบรม ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

กลุ่ม	N	$\bar{x}$	S.D.	df	t-test	p-value
กลุ่มทดลอง	29	26.74	3.15	56	3.08	0.006
กลุ่มควบคุม	29	20.02	2.86			

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตารางที่ 21 แสดงให้เห็นว่า พบว่า p-value = 0.006 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 (ระดับนัยสำคัญ) ค่าเฉลี่ยคะแนนด้านพุทธิพิสัยของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม หลังจากเข้ารับการอบรม แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 แสดงว่าความรู้ด้านพุทธิพิสัยในสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ สมรรถนะการพัฒนาผู้เรียน และสมรรถนะการ

บริหารกลุ่มผู้เรียน หลังเข้ารับการอบรม ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกัน โดยกลุ่มทดลองมีความรู้ด้านพุทธิพิสัยที่สูงขึ้นกว่ากลุ่มควบคุม

**ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสมรรถนะการเรียนรู้ สมรรถนะการพัฒนาผู้เรียน และสมรรถนะการบริหารกลุ่มผู้เรียน ด้านจิตพิสัย**

1 เปรียบเทียบค่าผลคะแนนเฉลี่ยก่อนเข้ารับการอบรม ระหว่างกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง ดังแสดงในตารางที่ 22

ตารางที่ 22 แสดงการเปรียบเทียบผลคะแนนเฉลี่ยด้านจิตพิสัย จากการทดสอบก่อนเข้ารับการอบรม ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

กลุ่ม	N	$\bar{x}$	S.D.	df	t-test	p-value
กลุ่มทดลอง	29	2.36	0.81	56	1.54	0.217
กลุ่มควบคุม	29	2.57	1.09			

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตารางที่ 22 พบว่า p-value = 0.217 ซึ่งมากกว่า 0.05 (ระดับนัยสำคัญ) แสดงให้เห็นว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนด้านจิตพิสัยของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 แสดงว่าความรู้ด้านจิตพิสัยในสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ สมรรถนะการพัฒนาผู้เรียน และสมรรถนะการบริหารกลุ่มผู้เรียน ก่อนเข้ารับการอบรม ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมไม่แตกต่างกัน

2 เปรียบเทียบค่าผลคะแนนเฉลี่ยก่อนเข้าและหลังการอบรม ของกลุ่มทดลอง ดังแสดงในตารางที่ 23

ตารางที่ 23 แสดงการเปรียบเทียบผลคะแนนเฉลี่ยด้านจิตพิสัย จากการทดสอบก่อนและหลังเข้ารับการอบรม ของกลุ่มทดลอง

กลุ่มทดลอง	N	$\bar{x}$	S.D.	df	t-test	p-value
ก่อนการทดลอง	29	2.36	0.81	28	2.97	0.041
หลังการทดลอง	29	3.74	1.15			

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตารางที่ 23 พบว่า p-value = 0.041 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 (ระดับนัยสำคัญ) แสดงให้เห็นว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนด้านจิตพิสัยของกลุ่มทดลองก่อนและหลังเข้ารับการอบรม แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 แสดงว่าความรู้ด้านจิตพิสัยใน

สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ สมรรถนะการพัฒนาผู้เรียน และสมรรถนะการบริหารกลุ่มผู้เรียนของกลุ่มทดลองก่อนเข้ารับการอบรม แตกต่างจากหลังการเข้ารับการอบรม โดยกลุ่มทดลองมีความรู้ด้านจิตพิสัยที่เพิ่มขึ้นหลังจากเข้ารับการอบรม

3 เปรียบเทียบค่าผลคะแนนเฉลี่ยหลังเข้ารับการอบรม ระหว่างกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง ดังแสดงในตารางที่ 24

ตารางที่ 24 แสดงการเปรียบเทียบผลคะแนนเฉลี่ยด้านจิตพิสัย จากการทดสอบหลังเข้ารับการอบรม ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

กลุ่ม	N	$\bar{x}$	S.D.	df	t-test	p-value
กลุ่มทดลอง	29	3.74	1.15	56	2.73	0.016
กลุ่มควบคุม	29	3.12	0.94			

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตารางที่ 24 พบว่า p-value = 0.016 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 (ระดับนัยสำคัญ) แสดงให้เห็นว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนด้านจิตพิสัยของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม หลังจากเข้ารับการอบรม แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 แสดงว่าความรู้ด้านจิตพิสัยในสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ สมรรถนะการพัฒนาผู้เรียน และสมรรถนะการบริหารกลุ่มผู้เรียน หลังเข้ารับการอบรม ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกัน โดยกลุ่มทดลองมีความรู้ด้านจิตพิสัยที่สูงขึ้นกว่ากลุ่มควบคุม

**ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ สมรรถนะการพัฒนาผู้เรียน และสมรรถนะการบริหารกลุ่มผู้เรียน ด้านทักษะพิสัย**

1 เปรียบเทียบค่าผลคะแนนเฉลี่ยก่อนเข้ารับการอบรม ระหว่างกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง ดังแสดงในตารางที่ 25

ตารางที่ 25 แสดงการเปรียบเทียบผลคะแนนเฉลี่ยด้านทักษะพิสัย จากการทดสอบก่อนเข้ารับการอบรม ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

กลุ่ม	N	$\bar{x}$	S.D.	df	t-test	p-value
กลุ่มทดลอง	29	2.71	0.79	56	1.37	0.185
กลุ่มควบคุม	29	2.65	0.81			

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตารางที่ 25 พบว่า  $p\text{-value} = 0.185$  ซึ่งมากกว่า 0.05 (ระดับนัยสำคัญ) แสดงให้เห็นว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนด้านทักษะพิสัยของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 แสดงว่าความรู้ด้านทักษะพิสัยในสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ สมรรถนะการพัฒนาผู้เรียน และสมรรถนะการบริหารกลุ่มผู้เรียน ก่อนเข้ารับการอบรม ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมไม่แตกต่างกัน

2 เปรียบเทียบค่าผลคะแนนเฉลี่ยก่อนเข้าและหลังการอบรม ของกลุ่มทดลอง ดังแสดงในตารางที่ 26

ตารางที่ 26 แสดงการเปรียบเทียบผลคะแนนเฉลี่ยด้านทักษะพิสัย จากการทดสอบก่อนและหลังเข้ารับการอบรม ของกลุ่มทดลอง

กลุ่มทดลอง	N	$\bar{x}$	S.D.	df	t-test	p-value
ก่อนการทดลอง	29	2.71	0.79	28	2.97	0.028
หลังการทดลอง	29	3.14	0.95			

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตารางที่ 26 พบว่า  $p\text{-value} = 0.028$  ซึ่งน้อยกว่า 0.05 (ระดับนัยสำคัญ) แสดงให้เห็นว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนด้านทักษะพิสัยของกลุ่มทดลองก่อนและหลังเข้ารับการอบรม แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 แสดงว่าความรู้ด้านทักษะพิสัยในสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ สมรรถนะการพัฒนาผู้เรียน และสมรรถนะการบริหารกลุ่มผู้เรียน ของกลุ่มทดลองก่อนเข้ารับการอบรม แตกต่างจากหลังการเข้ารับการอบรม โดยกลุ่มทดลองมีความรู้ด้านทักษะพิสัยที่เพิ่มขึ้นหลังจากเข้ารับการอบรม

3 เปรียบเทียบค่าผลคะแนนเฉลี่ยหลังเข้าการอบรม ระหว่างกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง ดังแสดงในตารางที่ 27

ตารางที่ 27 แสดงการเปรียบเทียบผลคะแนนเฉลี่ยด้านทักษะพิสัย จากการทดสอบหลังเข้ารับการอบรม ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

กลุ่ม	N	$\bar{x}$	S.D.	df	t-test	p-value
กลุ่มทดลอง	29	3.14	0.95	56	2.81	0.031
กลุ่มควบคุม	29	2.74	1.01			

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตารางที่ 27 พบว่า  $p\text{-value} = 0.031$  ซึ่งน้อยกว่า 0.05 (ระดับนัยสำคัญ) แสดงให้เห็นว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนด้านทักษะพิสัยของกลุ่มทดลองและ

กลุ่มควบคุม หลังจากเข้ารับการอบรม แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 แสดงว่าความรู้ด้านทักษะพิสัยในสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ สมรรถนะการพัฒนาผู้เรียน และสมรรถนะการบริหารกลุ่มผู้เรียน หลังเข้ารับการอบรม ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกัน โดยกลุ่มทดลองมีความรู้ด้านทักษะพิสัยที่สูงขึ้นกว่ากลุ่มควบคุม

### การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสังเกตไม่เป็นทางการระหว่างการดำเนินการอบรม

ผู้วิจัยได้บันทึกการสังเกตอย่างไม่เป็นทางการระหว่างการดำเนินการอบรมให้แก่กลุ่มทดลอง สรุปผลได้ดังนี้

ตารางที่ 28 แสดงผลสรุปการสังเกตอย่างไม่เป็นทางการ ระหว่างดำเนินการอบรมให้แก่กลุ่มทดลอง

ผลการจัดบรรยากาศ และการดำเนินกิจกรรม	ข้อค้นพบจากการสังเกตอย่างไม่เป็น ทางการ
ผลจากการบรรยากาศในห้องเรียน	ผู้เข้าอบรมทั้งหมดแสดงความชื่นชอบ การตกแต่งห้องเรียนด้วยสีสรรต่างๆ การจัดให้เป็นกลุ่ม การมีเครื่องเขียนหลากสี เพลงบรรเลงเบาๆ ผู้อบรมหลายคนชอบให้มีเสียงเพลงเพราะรู้สึกผ่อนคลาย รวมทั้งกลิ่นหอมภายในห้อง แต่มีผู้อบรมบางคน ไม่ชอบกลิ่นหอม
ผลจากการดำเนินกิจกรรม การบริหารร่างกาย และการหายใจแบบโยคะพื้นฐาน การบริหารสมองด้วย Brain Gym ก่อนเริ่มเรียน	ผู้เข้าอบรมมีความกระตือรือร้นที่จะร่วมกิจกรรม โดยเฉพาะการหายใจแบบโยคะ และการทำ Brain Gym ซึ่งสังเกตเห็นได้หลายครั้ง ว่ามีผู้เรียนหลายคนได้ฝึกทำเองในช่วงการอบรมด้วย ทุกครั้งที่ได้ยืดร่างกายแบบโยคะพื้นฐาน พบว่าผู้เรียนมีสีหน้าสดชื่นขึ้น
ผลจากการดำเนินกิจกรรม เกม เพื่อกระตุ้นหรือส่งเสริมการเรียนรู้	ผู้เข้าอบรมชื่นชอบการเล่นเกมนุกระบายการ หลังการเล่นเกมทุกครั้ง สังเกตได้ว่าผู้เรียนมีความกระปรี้กระเปร่ามากขึ้น แสดงความสนใจในเนื้อหาการอบรม

ตารางที่ 28 แสดงผลสรุปการสังเกตอย่างไม่เป็นทางการ ระหว่างดำเนินการอบรมให้แก่กลุ่มทดลอง (ต่อ)

ผลการจัดบรรยายภาค และการดำเนินกิจกรรม	ข้อค้นพบจากการสังเกตอย่างไม่เป็น ทางการ
<p>ผลจากการดำเนินการสอนด้วยเทคนิคที่หลากหลาย อาทิ การสร้าง แผนภาพความจำ (memory map) การให้ผู้เรียนทุกคนได้อ่านประเด็นสำคัญของเนื้อหาการเรียนรู้ แล้วเปิดให้ทุกกลุ่มได้แสดงความคิดเห็น หรืออธิบายให้เพื่อนในห้อง การทดลองใช้สื่อการสอน เช่น ใบบงานฝึกคำนวณ KEN KEN</p>	<p>ผู้เข้าอบรมมีความตื่นตัวกับ รูปแบบการดำเนินการสอนด้วยเทคนิคที่หลากหลาย สำหรับการสอนผู้ใหญ่ ในช่วงพักเบรก มีผู้เข้าอบรมได้กล่าวกับผู้วิจัย นอกเหนือจากเนื้อหาความรู้แล้ว สิ่งที่น่าสนใจมากคือการได้เรียนรู้การใช้เทคนิคที่หลากหลายในการจัดการเรียนรู้โดยการได้ทำด้วยตนเอง</p>
	<p>ในการทำกิจกรรมบางอย่าง ผู้วิจัยได้ใช้เพลงที่มีเนื้อร้อง โดยเลือกเพลงที่เหมาะสมกับกลุ่มผู้เรียน (ดูจากวัยของผู้เรียน) พบว่าผู้อบรมส่วนใหญ่มีความสุขและสนุกกับการทำกิจกรรมการเรียนรู้มาก ดูจากการร้องเพลงตามหรือการขยับตัวตามจังหวะเพลง ในขณะที่ร่วมกันทำกิจกรรม</p>
	<p>ในการอบรมครั้งที่สอง มีผู้เข้าอบรมหลายคนมารายงานว่า ได้ทดลองนำเทคนิคที่ได้เรียนรู้จากการอบรมในครั้งที่ 1 ไปทดลองกับกลุ่มผู้เรียนมาแล้ว พบว่าได้ผลดี ผู้เรียนมีความตื่นตัวและสนุกกับกิจกรรมการเรียนรู้ จากเทคนิคการสอนที่หลากหลายดังกล่าว ซึ่งปรากฏการณ์ดังกล่าวสร้างความมั่นใจ ในการจัดการเรียนรู้ ให้แก่ผู้อบรมเหล่านี้มาก</p>

### สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล ตอนที่ 3

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตอนที่ 3 ซึ่งเป็นข้อมูลที่ได้จากทำแบบทดสอบเพื่อวัดสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ สมรรถนะการพัฒนาผู้เรียน และสมรรถนะการบริหารกลุ่มผู้เรียน ก่อนและหลังก่อนเข้ารับการอบรม ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม พบว่าหลังการอบรมกลุ่มทดลองมีระดับความรู้ด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย ในสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ สมรรถนะการพัฒนาผู้เรียน และสมรรถนะบริหารกลุ่มผู้เรียนสูงกว่า กลุ่มควบคุม ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ผลสรุปจากการสังเกตอย่างไม่เป็นทางการ ระหว่างการดำเนินการอบรม พบว่า การจัดบรรยากาศห้องเรียน ด้วยดนตรีที่เหมาะสม ตกแต่งสีสรรที่หลากหลาย และกลิ่นหอม มีส่วนส่งเสริมความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ แต่อาจจะต้องระมัดระวังในการให้กลิ่น เพราะกลิ่นที่มีความเข้มข้นมากเกินไปทำให้ผู้อบรมบางคนไม่ชอบ ในการจัดการเรียนรู้ โดยผสมผสาน การบริหารร่างกายและสมอง การเล่นเกม ร่วมกับเทคนิคการสอนผู้ใหญ่ที่หลากหลายซึ่งประยุกต์จากหลักการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ผสมกับเทคนิคจากการจัดการเรียนรู้แบบเร่งรัด ส่งผลที่เป็นบวกในการเรียนรู้เป็นอย่างมาก ดังจะเห็นได้จากการแสดงออกและการให้ข้อมูลป้อนกลับของผู้เข้าอบรมอย่างไม่เป็นทางการ

### ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูลจากการวิจัยในระยาะที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการใช้รูปแบบการฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้นมา

การวิเคราะห์ข้อมูลจากการวิจัยในระยาะที่ 4 เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลจากเพื่อสรุปหาปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการใช้รูปแบบการฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้นมา ข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์ประกอบด้วย ข้อมูลที่ได้จาก

1. ข้อมูลจากการตอบแบบประเมินผลการอบรม ของกลุ่มทดลอง ผลของการวิเคราะห์ข้อมูลแสดงในตารางที่ 29 ต่อไปนี้ (ดูรายละเอียดแบบประเมินผลการอบรมที่ภาคผนวก ข)

ตารางที่ 29 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลประเมินผลการอบรม

ข้อคำถาม	จำนวน ( n = 29 )		
	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
1. การจัดสถานที่สำหรับการอบรม	4.81	0.45	มากที่สุด
2. กิจกรรมในการอบรม	4.85	0.51	มากที่สุด
3. การมีส่วนร่วมในการวางแผนอบรม	4.11	0.93	มาก
4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการอบรม	4.57	0.74	มากที่สุด
5. เนื้อหาในการอบรม	4.63	0.87	มากที่สุด
6. การดำเนินการอบรมของวิทยากร	4.91	0.34	มากที่สุด
7. เอกสารประกอบการอบรม	4.75	0.39	มากที่สุด
8. ความรู้สึกของท่านระหว่างการอบรม	4.55	0.84	มากที่สุด
9. ความรู้ที่ได้รับจากการอบรม	4.71	0.66	มากที่สุด
10. เวลาที่ใช้ในการอบรม	3.34	1.21	ปานกลาง
11. อาหารกลางวัน	3.51	1.37	มาก
12. คอฟฟี่เบรก	3.63	1.49	มาก

จากตารางที่ 29 แสดงให้เห็นว่า ผู้เข้าอบรมมีความพึงพอใจการอบรมอยู่ในระดับมากที่สุดเกือบทุกข้อคำถามการประเมิน ยกเว้นหัวข้อ การมีส่วนร่วมในการวางแผนอบรม อาหารกลางวัน คอฟฟี่เบรก ที่มีระดับคะแนนเฉลี่ยในระดับมาก และหัวข้อเวลาที่ใช้ในการอบรม เป็นหัวข้อเดียวที่ได้ระดับคะแนนเฉลี่ยปานกลาง ( $\bar{x} = 3.34$  , S.D. = 1.21)

สรุปได้ว่า ผู้เข้าอบรมมีความพึงพอใจการอบรมในระดับมากที่สุดเป็นส่วนใหญ่ และมีความพึงพอใจการอบรมในระดับมากในบางหัวข้อการประเมิน มีเพียงหัวข้อเวลาที่ใช้ในการอบรมเท่านั้นที่ได้คะแนนเฉลี่ยในระดับปานกลาง แสดงว่าการอบรมนี้สร้างความพึงพอใจเป็นอย่างมากให้แก่ผู้เข้าอบรม



ตารางที่ 30 แสดงการวิเคราะห์ข้อมูลการตอบแบบประเมินผลการอบรม ในส่วนคำถาม  
ปลายเปิด

ข้อความคำถาม	สรุปคำตอบ
<p>13. นอกจากเนื้อหาที่อบรมแล้ว ท่านได้เรียนรู้สิ่งใดบ้างจากการอบรมในครั้งนี้(ถ้ามี)</p>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. การจัดบรรณการของห้องเรียน ด้วยเสียงเพลง สีสรร และกลิ่น มีผลต่อการเรียนรู้มาก</li> <li>2. เทคนิคการสอนที่หลากหลาย ที่จะนำไปใช้ได้จริง</li> <li>3. การหายใจแบบโยคะ</li> <li>4. สื่อการสอนคณิตศาสตร์</li> </ol>
<p>14. มีสิ่งใดที่มีส่วนส่งเสริมการเรียนรู้ของท่านในครั้งนี้ (ถ้ามี)</p>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. การดำเนินการอบรมของวิทยากร</li> <li>2. บรรยากาศของห้องเรียน สี เสียง และกลิ่น</li> <li>3. การวาดรูปเพื่อช่วยให้จำเนื้อหาการเรียนรู้</li> </ol>
<p>15. มีสิ่งใดที่เป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้ของท่านในครั้งนี้ (ถ้ามี)</p>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. กลิ่นฉุนเกินไป</li> <li>2. การศึกษาด้วยตนเอง ต้องอาศัยเอกสารที่ทางวิทยากรแจกให้เป็นส่วนใหญ่ ในพื้นที่ขาดความสะดวกในการหาแหล่งเรียนรู้ด้านการสอน</li> </ol>
<p>16. ข้อคิดเห็นอื่นๆ สำหรับการอบรมในครั้งนี้ (ถ้ามี)</p>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. อยากให้จัดอบรมแบบนี้อีก</li> <li>2. วิทยากรมีเทคนิคในการถ่ายทอดได้ดีมาก</li> <li>3. กิจกรรมหลายอย่างที่ทำได้ทำ สามารถนำไปใช้ได้จริง</li> <li>4. เอกสารที่ให้สำหรับศึกษาเพิ่มเติม มีประโยชน์ในการปฏิบัติภารกิจเป็นอย่างมาก</li> </ol>

จากตารางที่ 30 แสดงให้เห็นว่า นอกเหนือจากเนื้อหาที่อบรมแล้ว ผู้เข้าอบรมได้เรียนรู้จากประสบการณ์ที่เกิดขึ้น ประกอบด้วย ผลจากการจัดบรรยากาศของห้องเรียนด้วยเสียงเพลง สีสรร และกลิ่น ต่อการเรียนรู้ ได้สัมผัสกระบวนการใช้เทคนิคการสอนที่หลากหลาย และเกิดความมั่นใจที่จะนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ ผลการของการหายใจแบบโยคะ การใช้สื่อการสอนคณิตศาสตร์ ผู้เข้าอบรมรู้สึกว่สิ่งที่ส่งเสริมการเรียนรู้ได้แก่ การดำเนินการอบรมของวิทยากร บรรยากาศของห้องเรียน สี เสียง และ กลิ่น กิจกรรมการวาดรูปเพื่อให้ช่วยให้จำเนื้อหาที่เรียนรู้ให้ดีขึ้น (Memory Map) ผู้เข้าอบรมมีความรู้สึกว่สิ่งที่ป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้ คือกลิ่นฉุนเกินไป (สำหรับผู้เข้าอบรมจำนวนหนึ่ง) และข้อจำกัดในเรื่องของแหล่งการเรียนรู้ ที่จะใช้ในการค้นคว้าความรู้เกี่ยวกับ หลักการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่ ในการอบรมครั้งนี้ผู้เข้าอบรมทั้งหมดอาศัยเอกสารที่วิทยากรแจกให้ เป็นแหล่งเรียนรู้ที่ใช้ในการค้นคว้า เกี่ยวกับหลักการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่ ผู้เข้าอบรมได้แสดงข้อคิดเห็นอื่นๆ ในประเด็นของ ความต้องการที่อยากให้อัดการอบรมแบบนี้อีก วิทยากรมีเทคนิคในการถ่ายทอดได้ดีมาก กิจกรรมที่ได้ทำในการอบรมสามารถนำไปใช้ได้จริง รวมทั้งเอกสารที่ให้สำหรับศึกษาเพิ่มเติม มีประโยชน์ในการปฏิบัติภารกิจเป็นอย่างมาก

2. ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์กลุ่ม โดยเลือกผู้ที่เข้าอบรม ผู้บริหาร และผู้ที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน จำนวน 12 ท่าน เพื่อรวมอภิปรายถึงปัจจัยที่ส่งเสริม และปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการใช้รูปแบบการฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้นมา โดยมีผลการสรุปดังแสดงในตารางที่ 31 ต่อไปนี้

ตารางที่ 31 แสดงการสรุปข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่ม เพื่ออภิปรายถึงปัจจัยส่งเสริม และปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการใช้รูปแบบการฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้น

ประเด็นในการอภิปราย	ข้อมูลที่ได้จากการอภิปราย
1.ให้ท่านกล่าวถึงสิ่งที่ท่านประทับใจในการเข้าร่วมอบรมในครั้งนี้	<p>“ ประทับใจการจัดบรรยากาศในห้องเรียน เมื่อเปิดเข้าไปแล้วตะลึง เห็นการแต่งผนังห้องที่สวยงาม มีเสียงดนตรี มีกลิ่นหอม จัดโต๊ะเป็นกลุ่มแบ่งเป็นสี่ มีดอกไม้สวยงามน่ารัก ชอบบรรยากาศมาก แต่กลิ่นมันแรงไปหน่อย จะแสบจมูก เพลงตอนทำกิจกรรมสนุก เดินไปด้วย ร้องไปด้วย ชอบเพลงคาราบาว “</p> <p>“ กลิ่นต้องระวัง บางคนอาจจะเป็นภูมิแพ้ พอแพ้กลิ่นแล้วบรรยากาศที่จัดไปไว้จะเสียหมด “</p>

ตารางที่ 31 แสดงการสรุปข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่ม เพื่ออภิปรายถึงปัจจัยส่งเสริม และ ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการใช้รูปแบบการฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้น (ต่อ)

ประเด็นในการอภิปราย	ข้อมูลที่ได้จากการอภิปราย
	<p>“ ทางแก้ ก่อนวันอบรม อาจจะถาม กลุ่มเป้าหมาย ก่อนว่ามีใครแพ้กลิ่นอะไรบ้าง “</p> <p>“ขอเสนอแนะให้ใช้กลิ่นไทยๆ หรือ กลิ่น สมนุนไพร เช่น กลิ่นตะไคร้ มะกรูด อาจจะมิ สารเคมีน้อยหรือไม่มีเลย “</p> <p>“ ชอบการจัดบรรยากาศ การจัด สภาพแวดล้อมมีผลต่อความกระปี้ กระเปร่า กระตุ้นความน่าสนใจ สร้างความสนใจ การ คิดการออกแบบห้องเรียนสำคัญ บรรยากาศ เป็นตัวช่วย “</p> <p>“ บรรยากาศ ดีมาก เข้าไปแล้วสบาย ทำให้ อยากรเรียน “</p> <p>“ ได้ฟังเพลงบรรเลงที่เปิดให้ฟัง รู้สึกผ่อนคลาย เพลงไม่คั่นหู ทำให้ใจไม่วอกแวก ได้ ฟังแล้วรู้สึกสมองปลอดโปร่ง “</p>
<p>2. ให้ท่านกล่าวถึงสิ่งที่ท่านรู้สึกไม่ชอบในการ เข้าร่วมอบรมในครั้งนี้</p>	<p>“ กลิ่นแรงไป ได้กลิ่นแล้วเวียนหัว “</p> <p>“ สิ่งที่รู้สึกไม่ชอบไม่มีเลย ชอบทุกอย่าง ชอบ สี เสียงเพลง กลิ่น วันที่สองยังรู้สึกเสียดายที่ ไม่มีกลิ่นแล้ว “</p>
<p>3. ท่านคิดว่า การใช้ดนตรี สี และกลิ่น ในการ จัดอบรมครั้งนี้มีผลอย่างไรต่อท่านบ้าง</p>	<p>“ สีและกลิ่น ทำให้ รู้สึกกระตือรือร้น มากขึ้น “</p> <p>“ดนตรี ทำให้สนุกเวลาทำกิจกรรม “</p> <p>“ ทำให้รู้สึกปลอดโปร่ง เรียนรู้โดยไม่รู้สึกง่วง เลย “</p>

ตารางที่ 31 แสดงการสรุปข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่ม เพื่ออภิปรายถึงปัจจัยส่งเสริม และ ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการใช้รูปแบบการฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้น (ต่อ)

ประเด็นในการอภิปราย	ข้อมูลที่ได้จากการอภิปราย
<p>4. กิจกรรมที่ท่านได้ทำในการอบรมครั้งนี้ มีผลอย่างไรต่อการเรียนรู้ของท่าน</p>	<p>“ กิจกรรมการใช้สื่อการสอนคณิตศาสตร์ ทำให้รู้สึกว่ วิชาคณิตศาสตร์น่าสนใจ และ มั่นใจที่จะพัฒนาและใช้สื่อ ตามแนวทางที่ได้ ทำกิจกรรม”</p> <p>“ชอบกิจกรรมการวาดรูปเพื่อช่วยให้จำ เนื้อหาที่เรียนรู้ให้ดีขึ้น (Memory Map) รู้สึกได้ คิด ได้ทำความเข้าใจ และแสดงออกมาเป็น รูปภาพ ทำให้มีความเข้าใจลึกซึ้งและรูปภาพ ที่คิดออกมา ทำให้จดจำเนื้อหาได้ดีมาก “</p> <p>“การหายใจแบบโยคะ ทำให้ลดความตึง เครียด เวลาเรียนเรื่องยากๆ ทำได้ง่าย ทำได้ ตลอดเวลา”</p> <p>“เข้าใจและมีความมั่นใจที่จะนำสัญญาณ การ เรียนรู้ ไปสร้างวิธีการเรียนรู้ด้วยตนเองกับ นักเรียน “</p> <p>“ การช่วยกันคิด และกลั่นกรองประเด็น ปัญหาที่ควรนำมาทำวิจัยในชั้นเรียน ช่วยสร้าง ความมั่นใจที่จะเริ่มทำวิจัยในชั้นเรียน”</p>
<p>5. นอกจากสาระความรู้ในการอบรมแล้ว ท่าน คิดว่าท่านสามารถนำสิ่งใดไปใช้ในการจัดการ เรียนการสอนของท่านได้บ้าง</p>	<p>“ กิจกรรมที่ได้ทำ คิดว่านำไปใช้ได้หมด”</p> <p>“ การจัดบรรยากาศห้องเรียน สี เสียงดนตรี กลิ่น น่าจะนำไปใช้ได้”</p> <p>“ รูปแบบการเรียนรู้ที่วิทยากร นำมาใช้ในการ อบรมครั้งนี้ ทำให้เห็นวิธีการและผลที่เกิดขึ้น คิดว่ามั่นใจที่จะนำไปใช้จริง “</p>

ตารางที่ 31 แสดงการสรุปข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่ม เพื่ออภิปรายถึงปัจจัยส่งเสริม และ ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการใช้รูปแบบการฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้น (ต่อ)

ประเด็นในการอภิปราย	ข้อมูลที่ได้จากการอภิปราย
	“ วิธีการใช้สัญญาณการเรียนรู้ เพื่อสร้าง กระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง คิดว่าจะนำไปใช้อย่างแน่นอน ”
6. การใช้สัญญาณการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีผลอย่างไรบ้าง	“ ทำให้เข้าใจกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยสัญญาณการเรียนรู้ “  “ รู้สึกว่าแหล่งเรียนรู้ ในสภาพจริงมีจำกัดในบางพื้นที่ อาจจะทำให้การใช้สัญญาณการเรียนรู้ อาจสร้างการเรียนรู้ได้ไม่ครบถ้วนตามที่กำหนดไว้ “
7. การใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีผลอย่างไรบ้าง	“ น่าสนใจมาก เมื่อได้ลองทำ ก็รู้สึกว่าได้ความรู้ดี และเป็นความรู้คิดว่าอยากจะได้ “  “ สะดวกดี เหมือนมีแนวทางช่วยในการอ่านหนังสือ “
	“ น่าจะช่วยให้เรียนรู้ด้วยตนเองสะดวกมากขึ้น แต่ภาระกิจที่มาก ทำให้เรียนรู้ด้วยตนเองได้น้อยเพราะมีเวลาจำกัด “  “ ถ้าเลือกได้ ก็อยากให้เป็นการอบรมเชิงปฏิบัติการแทน น่าจะดีกว่า “  “ คิดว่าดี เพราะเป็นอีกแนวทางหนึ่งที่จะสร้างนิสัยการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งเป็นทักษะที่สำคัญของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน “
8. ถ้ามีการจัดอบรมในรูปแบบนี้อีก ท่านคิดว่าสิ่งใดที่น่าจะเป็นอุปสรรคต่อความสำเร็จในการจัดอบรม	“ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนมีภาระกิจมาก อาจจะไม่มีความสามารถในการเข้าอบรมและร่วมกิจกรรมตามที่กำหนด ได้ครบ”  “ไม่มีเวลาในการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง”

ตารางที่ 31 แสดงการสรุปข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่ม เพื่ออภิปรายถึงปัจจัยส่งเสริม และ ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการใช้รูปแบบการฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้น (ต่อ)

ประเด็นในการอภิปราย	สรุปข้อมูลที่ได้จากการอภิปราย
	<p>“ การขาดประสบการณ์ของวิทยากร ในการ ดำเนินการอบรมที่ประกอบด้วยกิจกรรมที่ หลากหลาย”</p> <p>“สถานที่เล็กไป หรือใหญ่ไป ไม่เหมาะที่จะจัด บรรยายภาค”</p> <p>“ห้องเรียนที่เก้าอี้ติดเป็นแถว ไม่สามารถ เคลื่อนย้ายได้ ทำให้จัดโต๊ะเป็นกลุ่มไม่ได้”</p> <p>“การขาดเครื่องเสียงที่มีคุณภาพ”</p> <p>“ต้องมึนงบประมาณเพิ่มในการจัดอบรม เพราะ ต้องใช้ในการจัดสร้างบรรยากาศ และ จัดเตรียมเอกสารสำหรับค้นคว้าด้วยตนเอง เป็นจำนวนมาก”</p> <p>“ การเลือกใช้กลิ่นที่แรงเกินไป หรือ ไม่เหมาะ กับกลุ่มผู้เรียน”</p> <p>“ การขาดแหล่งเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการพัฒนา สมรรถนะทั้งสาม</p>
<p>9. ท่านคิดว่ามีสิ่งใดบ้าง ที่จัดเป็นปัจจัย ส่งเสริมการจัดอบรมในครั้งนี้</p>	<p>“การจัดบรรยากาศ ด้วยสีสรร เสียง และกลิ่น รวมทั้งการจัดโต๊ะนั่ง “</p> <p>“เนื้อหาในการเรียนรู้ ตรงตามความต้องการ โดยเฉพาะเรื่อง การวิจัยในชั้นเรียน และการ ใช้สื่อเพื่อพัฒนาความรู้ทางคณิตศาสตร์”</p> <p>“การหายใจแบบโยคะ การบริหารสมอง”</p> <p>“เทคนิคการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย”</p>

ตารางที่ 31 แสดงการสรุปข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่ม เพื่ออภิปรายถึงปัจจัยส่งเสริม และ ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการใช้รูปแบบการฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้น (ต่อ)

ประเด็นในการอภิปราย	สรุปข้อมูลที่ได้จากการอภิปราย
	“ เกม ช่วยให้ไม่เบื่อ สนุกดี”
	“ความสามารถของวิทยากร”
10.ท่านมีข้อเสนอแนะใดเพิ่มเติมบ้างเกี่ยวกับการจัดอบรมในลักษณะนี้	“ อยากให้จัดอบรมแบบนี้ ลงรายละเอียดในแต่ละหัวข้อ ให้มีเวลามากขึ้นในการอบรมเชิงปฏิบัติการ”
	“อยากให้มีการจัดการอบรมแบบนี้ แต่เน้นในเรื่องการวิจัยในชั้นเรียน “

จากตารางที่ 31 แสดงให้เห็นว่า ปัจจัยที่ส่งเสริม ประกอบด้วย การจัดบรรยากาศ ด้วย สีสรร เสียงดนตรี และกลิ่น เนื้อหาในการอบรมที่ตรงตามความต้องการ การจัดกิจกรรมเสริมการเรียนรู้ เช่น กิจกรรมการหายใจแบบโยคะ การบริหารสมอง Brain Gym การใช้เกมประกอบการเรียนรู้ เทคนิคการสอนที่หลากหลาย เช่น การวาดภาพเพื่อช่วยให้เข้าใจเนื้อหาที่เรียนรู้ให้ดีขึ้น (Memory Map) การใช้สื่อการสอนคณิตศาสตร์ การเรียนรู้จากชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้ด้วยตนเองโดยใช้สัญญาการเรียนรู้ รวมทั้งความสามารถของวิทยากร ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคประกอบด้วย ข้อจำกัดของสถานที่ในการจัดอบรม ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนไม่มีเวลาที่เพียงพอเพื่อเข้าร่วมอบรมและทำกิจกรรม วิทยากรที่ขาดความสามารถ การขาดเครื่องเสียงที่มีคุณภาพ การขาดงบประมาณเพิ่มเติมในการจัดบรรยากาศและจัดเตรียมเอกสารเพิ่มเติมสำหรับค้นคว้าด้วยตัวเอง การใช้กลิ่นที่แรงเกินไปหรือไม่เหมาะกับผู้เรียน การขาดแหล่งเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการพัฒนาสมรรถนะทั้งสาม

#### สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล ตอนที่ 4

เมื่อนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสังเกตอย่างไม่เป็นทางการในระหว่างดำเนินการอบรมในการวิจัยในระยะที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเมินผลการฝึกอบรม และผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มในการวิจัยระยะที่ 4 มาประมวลรวมกัน ได้ผลของปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคดังนี้

## 1. ปัจจัยที่ส่งเสริมประกอบด้วย

### ปัจจัยด้านการจัดบรรยากาศสถานที่เรียน

ผู้เข้าอบรมทั้งหมด มีความชื่นชอบต่อการจัดบรรยากาศสถานที่เรียนด้วยสีที่สดใส และเพลงที่กระตุ้นการเรียนรู้ ผู้เข้าอบรมส่วนใหญ่ชอบกลิ่นที่จัดให้ ผู้เรียนหลายคนบอกว่ารู้สึกผ่อนคลายในการบรรยายของสถานที่ และรู้สึกมีความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้มากกว่าปรกติ

### ปัจจัยด้านเนื้อหา

ผู้เข้าอบรมทั้งหมดมีความพึงพอใจกับเนื้อหาในการอบรม เพราะว่าเป็นเนื้อหาที่ต้องการเรียนรู้ และมีความจำเป็นที่จะต้องนำไปใช้ในการปฏิบัติภารกิจ ทุกหัวข้อของเนื้อหาในการอบรม ได้รับความสนใจของผู้อบรมเป็นอย่างดี และโดยเฉพาะเนื้อหาการทำวิจัยในชั้นเรียน การใช้สื่อเพื่อพัฒนาความรู้คณิตศาสตร์ให้กับผู้เรียน เทคนิคการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย

### ปัจจัยด้านกิจกรรมเสริมการเรียนรู้

ผู้เข้าอบรมส่วนมากรู้สึกสนุก ผ่อนคลาย และสดชื่น หลังจากได้ทำกิจกรรมเสริมการเรียนรู้ อาทิ การหายใจและกายบริหารแบบโยคะเบื้องต้น การบริหารสมอง Brain Gym ผู้เรียนหลายคนมีความเห็นว่าการทำกิจกรรมเสริมการเรียนรู้นี้ ช่วยให้ไม่่วงนอนและรู้สึกว่ามีสมาธิมากขึ้นในการเรียนรู้ ผู้เข้าอบรมมีความเห็นที่สอดคล้องกันว่า เกมประกอบการเรียนรู้มีความสนุก และช่วยให้กระตุ้นร่างกายและความคิด ทำให้รู้สึกว่าการเรียนรู้นี้เนื้อหาต่างๆ ได้ดีขึ้น สร้างความสนิทสนมกับเพื่อนๆ ทำให้กระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทำได้ดีขึ้น

### ปัจจัยด้านเทคนิคการจัดการเรียนรู้

ผู้เข้าอบรมทั้งหมดมีความรู้สึกว่าการจัดการเรียนรู้ได้ดีขึ้น ด้วยเทคนิคการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย อาทิ การวาดแผนภาพความจำ การแบ่งประเด็นให้แต่ละกลุ่มศึกษาแล้วอธิบายให้เพื่อนๆ การใช้สื่อการสอน เช่น ใบงานฝึกคำนวณ KEN KEN รวมทั้ง การใช้สัญญาณการเรียนรู้ มีผู้เข้าอบรมบางคนได้นำเทคนิคการจัดการเรียนรู้ที่ได้เรียนไป เช่น การวาดแผนภาพความจำ การใช้ใบงานฝึกคำนวณ KEN KEN ไปทดลองใช้ในชั้นเรียนจริง พบว่าได้ผลดีมาก



## ปัจจัยด้านความสามารถของวิทยาการ

ผู้เข้าร่วมสัมมนาในกลุ่มหลายคน ให้ความเห็นว่า ความสามารถของวิทยาการ ในการดำเนินกิจกรรมการอบรม เป็นสิ่งที่ช่วยให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การใช้ท่าทางการยืดกล้ามเนื้อ ความกระตือรือร้น ของวิทยาการมีส่วนกระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจที่จะติดตาม หรือ ปฏิบัติตามที่วิทยาการแนะนำ การนำเสนอเนื้อหาความรู้มีความลื่นไหล มีการสลับกิจกรรม เสริมการเรียนรู้ เกม และการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสม

## 2. ปัจจัยที่เป็นอุปสรรค

### ปัจจัยด้านข้อจำกัดของสถานที่ในการจัดอบรม

ผลสรุปส่วนหนึ่งจากการสัมมนาในกลุ่ม และการสังเกตของผู้วิจัยสอดคล้องกัน ในเรื่องของขนาดและสภาพของห้องเรียนเช่นห้องเรียนที่เล็กเกินไป ห้องเรียนที่มีการติดตั้ง เก้าอี้แบบตายตัว จะทำให้ไม่สามารถจัดโต๊ะให้หนึ่งเป็นกลุ่มได้ ห้องเรียนที่ใหญ่ไป หรือ ห้องเรียนที่เปิดโล่ง จะจัดบรรยากาศด้านสีสรร เสียง และกลิ่นได้ลำบาก

### ปัจจัยด้านเวลาของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนมีภาระกิจที่ต้องปฏิบัติมาก และช่วงเวลาในการปฏิบัติ ภาระกิจอาจจะไม่แน่นอน ขึ้นอยู่กับสถานที่ในการปฏิบัติงานและหลักสูตรการอบรมที่ต้อง ดูแลในแต่ละช่วงเวลา ดังนั้นการจัดเวลาเข้าร่วมอบรม หรือการดำเนินการเรียนรู้ด้วยการนำ ตนเอง ตามที่กำหนดไว้ในรูปแบบการฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้น อาจจะปฏิบัติได้ไม่ครบถ้วนตามที่ ควรจะเป็น

### ปัจจัยด้านการขาดความสามารถของวิทยาการ

ผลสรุปจากการสัมมนาในกลุ่ม พบว่าปัจจัยด้านความสามารถและ ประสบการณ์ของวิทยาการเป็นได้ทั้ง ปัจจัยที่ส่งเสริมหรือปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการ ใช้ รูปแบบการฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้น ถ้าวิทยาการขาดประสบการณ์ในการจัดการเรียนรู้ที่ หลากหลาย ขาดประสบการณ์ที่จะเลือกใช้กิจกรรมเสริมการเรียนรู้ เกม และการจัดการเรียนรู้ อย่างเหมาะสม ในกรณีเช่นนี้ วิทยาการจะกลายเป็นปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการ ใช้รูปแบบ การฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้น

### ปัจจัยด้านเครื่องเสียงที่ไม่มีคุณภาพ

การจัดบรรยากาศและการกระตุ้นการเรียนรู้ด้วยเสียงเพลง ทั้งเพลงบรรเลง และเพลงที่มีเนื้อร้อง จะต้องมียระดับเสียงที่เหมาะสม เครื่องเสียงที่ขาดคุณภาพจะทำให้การใช้เสียงดนตรีกลายเป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้ ตามรูปแบบการฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้น

### ปัจจัยด้านการขาดงบประมาณ

การจัดบรรยากาศสถานที่ ด้านสีสรร เสียงเพลง และกลิ่น รวมไปถึงการจัดเตรียมเอกสารเพื่อให้เป็นแหล่งเรียนเรียนรู้ ประกอบการเรียนด้วยการนำตนเองตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้น จำเป็นต้องใช้งบประมาณที่มากกว่าการจัดอบรมปกติ การขาดงบประมาณในส่วนนี้ จัดเป็นปัจจัยที่เป็นอุปสรรคในการใช้รูปแบบการฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้น

### ปัจจัยด้านการใช้กลิ่นที่ไม่เหมาะสม

การใช้กลิ่นที่เข้มข้นเกินไป จะส่งผลให้ผู้เรียนรู้สึกไม่สบาย บางครั้งอาจจะรู้สึกรบกวน หรือการใช้กลิ่นที่ผู้เรียนไม่ชอบ อาจทำให้ผู้เรียนรู้สึกวิงเวียน ดังนั้นการใช้กลิ่นที่ไม่เหมาะสมจะทำให้ การใช้กลิ่นเป็นปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการใช้รูปแบบการฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้น

### ปัจจัยด้านการขาดแหล่งเรียนรู้

รูปแบบการฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้น จะมีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง โดยที่ผู้เรียนต้องใช้แหล่งเรียนรู้ในการค้นคว้า หรือหาประสบการณ์การเรียนรู้ เช่น แหล่งเรียนรู้จากอินเทอร์เน็ต แหล่งเรียนรู้โดยการดูงาน หรือการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ เป็นต้น ดังนั้นการขาดแหล่งเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง จึงเป็นปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการใช้รูปแบบการฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้นมา

## บทที่ 5

### สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการพัฒนา รูปแบบการฝึกอบรมทางการศึกษานอกระบบโรงเรียน เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะสำหรับครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

#### วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์สภาพ ปัญหา และความต้องการในการเสริมสร้างสมรรถนะ สำหรับครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ที่ประกอบด้วย สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ สมรรถนะการพัฒนาผู้เรียน และสมรรถนะการบริหารกลุ่มผู้เรียน
2. เพื่อพัฒนา รูปแบบการฝึกอบรมทางการศึกษานอกระบบโรงเรียน ตาม แนวคิดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองและการจัดการเรียนรู้แบบเร่งรัดเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะ สำหรับครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ที่ประกอบด้วย สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ สมรรถนะการพัฒนาผู้เรียน และสมรรถนะการบริหารกลุ่มผู้เรียน
3. เพื่อศึกษาผลของการใช้รูปแบบการฝึกอบรมทางการศึกษานอกระบบ โรงเรียน ตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองและการเรียนรู้แบบเร่งรัดเพื่อเสริมสร้าง สมรรถนะสำหรับครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ที่ประกอบด้วย สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ สมรรถนะ การพัฒนาผู้เรียน และสมรรถนะการบริหารกลุ่มผู้เรียน
4. เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการใช้รูปแบบการ ฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้นมา

#### วิธีดำเนินการวิจัย

การพัฒนา รูปแบบการฝึกอบรมทางการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อเสริมสร้าง สมรรถนะสำหรับครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ได้พัฒนา รูปแบบการฝึกอบรมทางการศึกษานอกระบบ โรงเรียน โดยอิงตามกระบวนการของ Critical Event Model ร่วมกับแนวคิดการเรียนรู้แบบนำ ตนเองและการจัดการเรียนรู้แบบเร่งรัด ซึ่งผู้วิจัยได้แบ่งการดำเนินการวิจัยออกเป็น 4 ระยะ ดังนี้

**ระยะที่ 1 เพื่อวิเคราะห์สภาพ ปัญหา และความต้องการในการพัฒนา สมรรถนะสำหรับครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน** เป็นดำเนินการตามขั้นตอนที่ 1 ถึง ขั้นตอนี่ 4 ใน Critical Event Model ได้แก่

1. จำแนกความต้องการขององค์กร (Identify the Needs of the Organization)

2. ระบุผลของการปฏิบัติงานที่เป็นเป้าหมาย(Specify Job Performance)
3. จำแนกความต้องการของผู้เรียน (Identify Learner Needs)
4. กำหนดวัตถุประสงค์(Determine Objective)

การวิจัยในระยะที่ 1 เป็นการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยการสัมภาษณ์และการใช้แบบสอบถามเพื่อนำผลที่ได้มาดำเนินการวิจัยระยะที่ 2

**ระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมทางการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองและการจัดการเรียนรู้แบบเร่งรัดเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะสำหรับครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เป็นดำเนินการตามขั้นตอนที่ 5 ถึงขั้นตอนที่ 7 ใน Critical Event Model ได้แก่**

5. สร้างหลักสูตร(Build Curriculum)
6. เลือกวิธีการฝึกอบรม(Select Instructional Strategies)
7. จัดหาทรัพยากรการฝึกอบรม(Obtain Instructional Resources)

การดำเนินการวิจัยในระยะที่ 2 ผู้วิจัยได้นำ ผลจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ร่วมกับผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการวิจัยในระยะที่ 1 มาพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมทางการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองและการจัดการการเรียนรู้แบบเร่งรัดเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะสำหรับครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน จากนั้นนำรูปแบบที่พัฒนาขึ้น ให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบ นำข้อเสนอแนะที่ได้รับจากผู้ทรงคุณวุฒิ มาปรับปรุงรูปแบบการฝึกอบรมทางการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองและการจัดการการเรียนรู้แบบเร่งรัดเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะสำหรับครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เพื่อนำไปทดลองใช้ในการวิจัยในระยะที่ 3 รวมทั้งการสร้างแบบทดสอบเพื่อวัดสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ สมรรถนะการพัฒนาผู้เรียน และสมรรถนะการบริหารกลุ่มผู้เรียน เพื่อใช้ทดสอบก่อน-หลังการทดลองใช้รูปแบบการฝึกอบรมที่ได้พัฒนาขึ้น

**ระยะที่ 3 การศึกษาผล การใช้รูปแบบการฝึกอบรมทางการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองและการจัดการเรียนรู้แบบเร่งรัดเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะสำหรับครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เป็นดำเนินการตามขั้นตอนที่ 8 ใน Critical Event Model ได้แก่**

8. ดำเนินการฝึกอบรม (Conduct Training)

การดำเนินการวิจัยในระยะที่ 3 จะเป็นการนำรูปแบบที่ได้รับการพัฒนาและปรับปรุงในการวิจัยระยะที่ 2 มาทดลองใช้ โดยมีระยะเวลาในการทดลองจำนวน 100 ชั่วโมง ซึ่งประกอบด้วย การจัดการอบรมในชั้นเรียนช่วงที่หนึ่งจำนวน 24 ชั่วโมง การศึกษาด้วยการนำตนเอง ตามที่ระบุในสัญญาการเรียนรู้อีกจำนวน 30 ชั่วโมง และการศึกษาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองจำนวน 30 ชั่วโมง การอบรมในชั้นเรียนช่วงที่สองจำนวน 16 ชั่วโมงเพื่อสรุปผลการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้เข้าอบรม ผู้วิจัยได้ให้ผู้เข้าอบรมทั้งกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง ทำแบบทดสอบเพื่อวัดสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ สมรรถนะการพัฒนาผู้เรียน และสมรรถนะการบริหารกลุ่มผู้เรียน เพื่อนำมาวิเคราะห์ผลของการใช้รูปแบบการฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้น นอกจากนี้ยังให้ผู้เข้าอบรมทำแบบประเมินผลการอบรม และผู้วิจัยได้ดำเนินการสังเกตร่วมกับการสนทนาอย่างไม่เป็นทางการ เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปทำดำเนินการวิจัยในระยะที่ 4

#### ระยะที่ 4 การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการใช้รูปแบบการฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้นมา

ดำเนินการสัมภาษณ์กลุ่ม โดยเลือกผู้เข้าอบรม ผู้บริหาร และผู้ที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน จำนวน 12 ท่าน เพื่อร่วมอภิปรายถึงปัจจัยที่ส่งเสริม และปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการใช้รูปแบบการฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้นมา

ผู้วิจัยนำผลที่ได้จากการสัมภาษณ์กลุ่มดังกล่าว ผลที่ได้จากการสังเกตร่วมกับการพูดคุยแบบไม่เป็นทางการกับผู้เรียนในกลุ่มทดลอง และแบบประเมินผลการฝึกอบรมที่ได้จากผู้เรียนในกลุ่มทดลอง มาดำเนินการวิเคราะห์ เพื่อสรุปปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการใช้รูปแบบการฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้น

#### สรุปผลการวิจัย

**1. ผลการศึกษา สภาพ ในการพัฒนาสมรรถนะสำหรับครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน** ซึ่งประกอบด้วย องค์ประกอบที่เกี่ยวข้อง ในการเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ สมรรถนะการพัฒนาผู้เรียน และสมรรถนะการบริหารกลุ่มผู้เรียน ของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ได้แก่ ความรู้และประสบการณ์ของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน สถานที่ในการปฏิบัติงาน แหล่งเรียนรู้ และการฝึกอบรมครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน พบว่า

1.1 ข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับความรู้และประสบการณ์ของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 75.83 ของจำนวนตัวอย่างทั้งหมด ระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างมีเพียง 2 ระดับ คือระดับปริญญาตรี และระดับปริญญาโท เกือบทั้งหมดมีการศึกษาในระดับปริญญาตรี ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 96.67 ของ

ตัวอย่างทั้งหมด มีเพียง 28 คน หรือ ร้อยละ 23.33 ของกลุ่มตัวอย่างที่จบสาขาทางการศึกษา ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะไม่มีพื้นความรู้ด้านการศึกษา กลุ่มตัวอย่างมีประสบการณ์การทำงานเฉลี่ย 7.50 ปี และมีประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เฉลี่ย 4.80 ปี ซึ่งเป็นระยะเวลาการทำงานที่มากพอที่จะให้ข้อมูลได้อย่างชัดเจนในเรื่องการของ สภาพ ปัญหาและความต้องการในการพัฒนาสมรรถนะสำหรับครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

1.2 สภาพในการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ สมรรถนะการพัฒนา ผู้เรียน และสมรรถนะการบริหารกลุ่มผู้เรียนของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน พิจารณาจาก องค์ประกอบในด้านสถานที่ในการปฏิบัติงานของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน พบว่ามีส่วนช่วยในการเสริมสร้างสมรรถนะทั้งสามในระดับปานกลาง องค์ประกอบในด้านแหล่งเรียนรู้ที่ใช้ในการเสริมสร้างสมรรถนะทั้งสามพบว่ามียู่ในระดับน้อย องค์ประกอบในการฝึกอบรมพบว่า มีการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนอยู่เป็นประจำ ดูจากค่าเฉลี่ยสูงสุดจัดในระดับ มาก แต่การฝึกอบรมที่มุ่งพัฒนาสมรรถนะทั้งสาม รวมทั้งความเพียงพอต่อความต้องการของการฝึกอบรมในการพัฒนาสมรรถนะทั้งสามอยู่ในระดับปานกลาง ยิ่งไปกว่านั้นการ ฝึกอบรมเพื่อพัฒนาครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ที่เน้นทฤษฎีการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่ การ ฝึกอบรมโดยมุ่งให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเองจากชุดการเรียนรู้ และการกำหนดกระบวนการ เรียนรู้เพื่อสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาตนเอง มียู่ในระดับน้อย ในด้านความสำคัญของ สมรรถนะทั้งสามต่อการปฏิบัติงาน ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนมีความเห็นว่าทั้งสามสมรรถนะมี ความสำคัญในระดับมาก ในขณะที่ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนมีความเห็นว่า ตนเองมีสมรรถนะ ทั้งสามอยู่ในระดับปานกลาง รวมไปถึงการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทั้ง สาม และการจัดแบ่งเวลาในการปฏิบัติงาน เพื่อเข้าร่วมการฝึกอบรม หรือการค้นคว้า เพื่อ พัฒนาตัวเองได้สะดวก มียู่ในระดับปานกลางเช่นกัน ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนมีกระบวนการที่ เป็นระบบในการเรียนรู้และฝึกฝนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของตนเองอยู่ในระดับน้อย

2. ผลการศึกษา ปัญหา ในการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ สมรรถนะการพัฒนาผู้เรียน และสมรรถนะการบริหารกลุ่มผู้เรียนสำหรับครูศูนย์การ เรียนรู้ชุมชน พบว่า ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนมีปัญหาในระดับมากในเรื่องความรู้เกี่ยวกับการทำ วิจัยในชั้นเรียนและความสามารถในการพัฒนาความรู้ด้านคณิตศาสตร์ให้แก่ผู้เรียน ประเด็นที่ เป็นปัญหาในระดับปานกลางของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนได้แก่ กระบวนการในการออกแบบการ เรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ การสร้างสื่อนวัตกรรมเพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้ ความสามารถที่จะนำหลักการเรียนรู้ของผู้ใหญ่มาใช้ในการจัดการเรียนรู้ ความสามารถในการ ใช้วิธีการที่หลากหลายเพื่อพัฒนาผู้เรียน ประเด็นที่จัดว่าเป็นปัญหาน้อยสำหรับครูศูนย์การ เรียนรู้ชุมชนได้แก่ การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ และวิธีในการจัดเก็บข้อมูลผู้เรียน นอกจากนี้จากข้อมูลในคำถามปลายเปิดยังพบว่าสิ่งที่ปัญหาในการพัฒนาสมรรถนะทั้งสาม

ได้แก่ ความรู้ในเรื่องคณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ การวิจัยในชั้นเรียน หลักการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่ การใช้สัญญาการเรียนรู้ในการจัดการเรียนรู้

### 3. ผลการศึกษา ความต้องการ ในการพัฒนาสมรรถนะการจัดการ

**เรียนรู้ สมรรถนะการพัฒนาผู้เรียน และสมรรถนะการบริหารกลุ่มผู้เรียนสำหรับครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน** พบว่าครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนมีความต้องการที่จะได้รับการพัฒนาในระดับมาก สำหรับหัวข้อต่อไปนี้ การวิจัยในชั้นเรียน การจัดการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่ การใช้สัญญาการเรียนรู้ ความสามารถในการพัฒนาความรู้ด้านคณิตศาสตร์ให้ผู้เรียน กระบวนการในการออกแบบการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ การสร้างสื่อนวัตกรรมเพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้ ความสามารถใช้หลักการเรียนรู้ของผู้ใหญ่มาใช้ในการจัดการเรียนรู้ การใช้วิธีการที่หลากหลายเพื่อพัฒนาผู้เรียน มีเพียงประเด็นการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ และวิธีในการจัดเก็บข้อมูลผู้เรียน ที่ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนมีความต้องการที่จะได้รับการพัฒนาในระดับปานกลาง

### 4. การกำหนดวัตถุประสงค์และเนื้อหาการอบรม จากการศึกษาเอกสาร

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ร่วมกับผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพ ปัญหา และความต้องการ ในเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ สมรรถนะการพัฒนาผู้เรียน และสมรรถนะการบริหารกลุ่มผู้เรียน และปรับแก้โดยการดำเนินการสอบถามเพิ่มเติมจากกลุ่มตัวอย่างจากการสัมภาษณ์ (การดำเนินการในขั้นตอน การประเมินผลและผลสะท้อนกลับ ใน Critical Event Model ) จึงได้ผลเป็นจุดประสงค์การเรียนรู้และเนื้อหาการเรียนรู้ที่มีความเหมาะสม ดังแสดงในตารางที่ 32

ตารางที่ 32 แสดงเนื้อหาการอบรมที่มีลำดับความสำคัญและความจำเป็นมากที่สุด

สมรรถนะ	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหาการอบรม
สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ หมายถึง หมายถึง ความสามารถในการสร้างและพัฒนาหลักสูตร การออกแบบ การเรียนรู้อย่างสอดคล้องและเป็นระบบ การใช้และพัฒนา สื่อนวัตกรรมเทคโนโลยี และการวัด ประเมินผล การเรียนรู้ สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ให้เกิดประสิทธิภาพ สูงสุดในการเรียนรู้	เพื่อเสริมสร้างผู้เข้าอบรมให้ 1.สามารถพัฒนาและใช้หลักสูตรสำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ 2.มีความรู้ ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้ สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ 3.สามารถจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	1.การสร้างพัฒนาและใช้หลักสูตรสำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ 2.การออกแบบการเรียนรู้ สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ 3.การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ตารางที่ 32 แสดงเนื้อหาการอบรมที่มีลำดับความสำคัญและความจำเป็นมากที่สุด (ต่อ)

สมรรถนะ	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหาการอบรม
	4.สามารถใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อ การจัดการเรียนรู้ เน้นการ สร้างสื่อพื้นฐานเพื่อ ส่งเสริมการเรียนรู้ คณิตศาสตร์ให้แก่ผู้เรียนที่ เป็นผู้ใหญ่	4.การพัฒนาสื่อนวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อจัดการ เรียนรู้ เน้นการสร้างสื่อ พื้นฐานเพื่อส่งเสริมการ เรียนรู้คณิตศาสตร์ให้แก่ ผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่
สมรรถนะการพัฒนาผู้เรียน หมายถึง ความสามารถในการ นำหลักการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ ร่วมกับการทำวิจัยในชั้นเรียน เพื่อพัฒนาผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ ให้มีความสามารถในการ เรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่าง ต่อเนื่อง	เพื่อเสริมสร้างผู้เข้าอบรมให้ 5.สามารถนำหลักการเรียนรู้ ของผู้ใหญ่มาใช้ในการ พัฒนาผู้เรียน 6.สามารถทำการวิจัยในชั้น เรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียน	5.หลักการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของ ผู้เรียน 6.การวิจัยในชั้นเรียน
สมรรถนะการบริหารกลุ่ม ผู้เรียน หมายความว่าสามารถ ในการจัดการสารสนเทศ เกี่ยวกับผู้เรียน และให้ คำปรึกษาหรือแนะแนวโดยใช้ สารสนเทศของผู้เรียนเป็น ฐาน เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียน ประสบความสำเร็จในการ ดำเนินชีวิต	เพื่อเสริมสร้างผู้เข้าอบรมให้ 7. สามารถให้คำปรึกษาหรือ แนะแนวโดยใช้สารสนเทศ ของผู้เรียนเป็นฐาน	7.การให้คำปรึกษาและการ แนะแนว

**5. ผลการพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมทางการศึกษานอกระบบโรงเรียน  
ตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองและการจัดการเรียนรู้แบบเร่งรัดเพื่อ  
เสริมสร้างสมรรถนะสำหรับครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน**

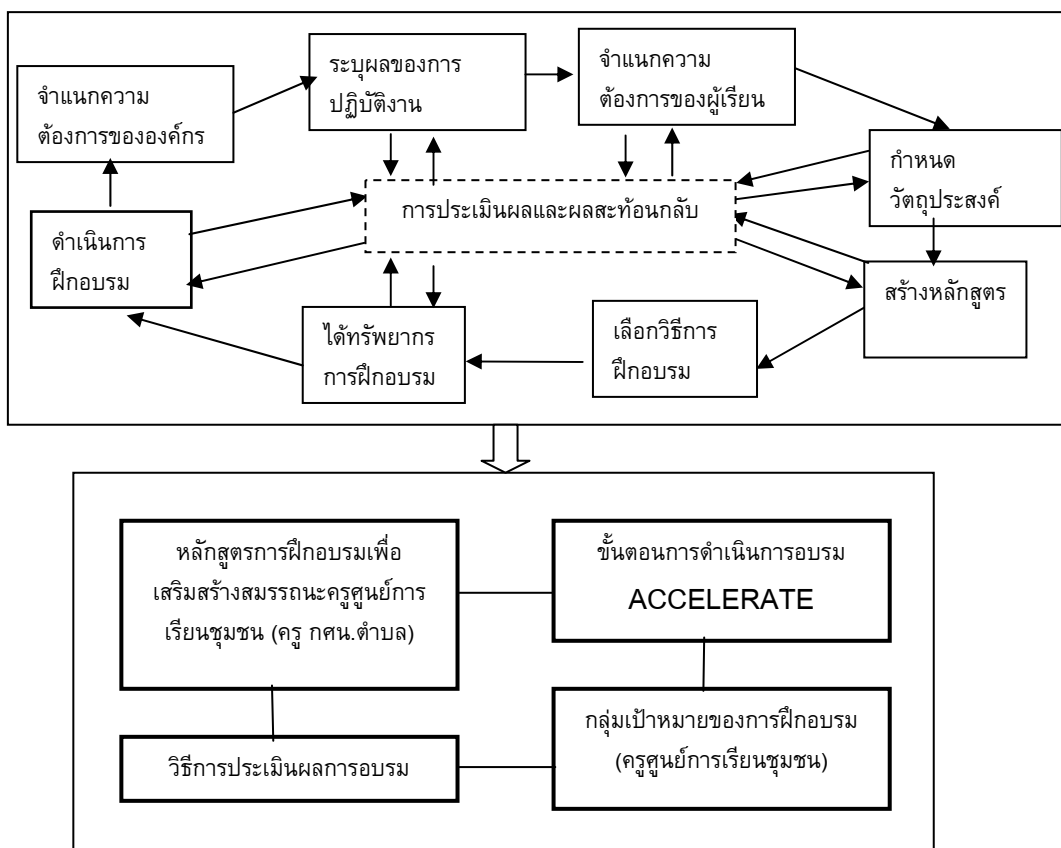
ผู้วิจัยนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลของการวิจัยในระยะที่ 1 พัฒนารูปแบบการ  
ฝึกอบรมทางการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองและการ  
จัดการเรียนรู้แบบเร่งรัดเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะสำหรับครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน นำไปตรวจสอบ  
คุณภาพด้วยผู้ทรงคุณวุฒิ และปรับแก้ตามข้อแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ ได้ผลเป็นรูปแบบการ



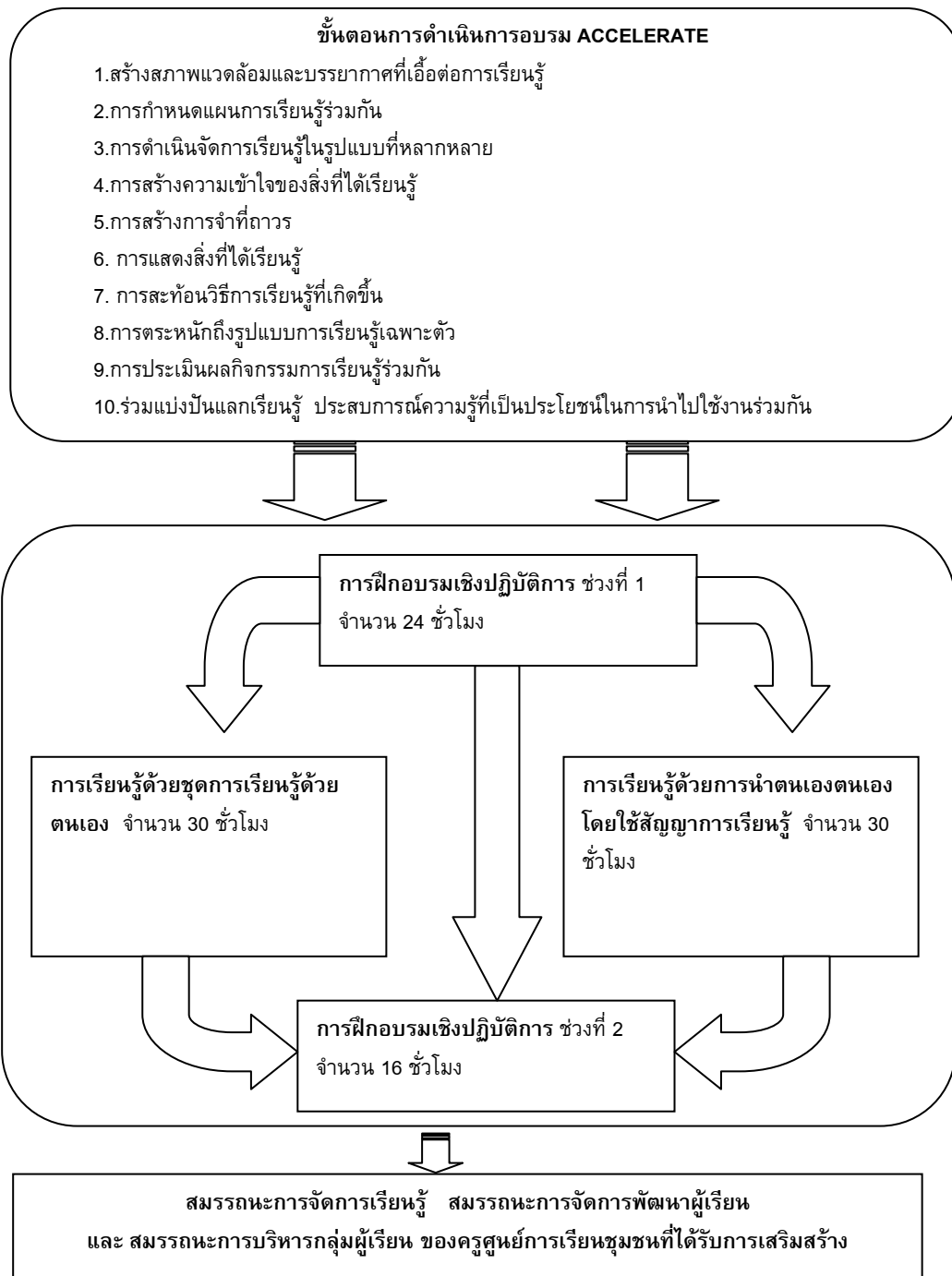
ฝึกอบรมทางการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองและการจัดการเรียนรู้แบบเร่งรัดเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะ โดยมีองค์ประกอบสำคัญดังนี้

1. หลักสูตรการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ที่พัฒนามาจากการนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามและการสัมภาษณ์ นำมาวิเคราะห์สภาพ ปัญหาและความต้องการในการเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ สมรรถนะการพัฒนาผู้เรียน และสมรรถนะการบริหารกลุ่มผู้เรียน
2. ขั้นตอนการดำเนินการอบรม ACCELERATE ที่ได้มาจากสังเคราะห์แนวคิดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองและการจัดการเรียนรู้แบบเร่งรัด
3. กลุ่มเป้าหมายของการฝึกอบรม ได้แก่ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน
4. วิธีการประเมินผลการฝึกอบรม โดยการใช้แบบทดสอบเพื่อวัดสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ สมรรถนะการพัฒนาผู้เรียน และสมรรถนะการบริหารกลุ่มผู้เรียน

แผนภูมิที่ 10 รูปแบบการฝึกอบรมทางการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะสำหรับครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน



แผนภูมิที่ 11 ขั้นตอนการดำเนินการอบรม ACCELERATE ที่สังเคราะห์จากการจัดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง และการจัดการเรียนรู้แบบเร่งรัด



**6.ผลจากการใช้รูปแบบการฝึกอบรมทางการศึกษาอกระบบโรงเรียนตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองและการจัดการเรียนรู้แบบเร่งรัดเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะสำหรับครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน จากการวิเคราะห์คะแนนทดสอบก่อน-หลังการเข้ารับการอบรม ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม พบว่า**

6.1 ค่าเฉลี่ยคะแนนด้านพุทธิพิสัยของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม หลังจากเข้ารับการอบรม แตกต่างกันอย่างที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 แสดงว่าความรู้ด้านพุทธิพิสัยในสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ สมรรถนะการพัฒนาผู้เรียน และสมรรถนะการบริหารกลุ่มผู้เรียน หลังเข้ารับการอบรม ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกัน โดยกลุ่มทดลองมีความรู้ด้านพุทธิพิสัยที่สูงขึ้นกว่ากลุ่มควบคุม

6.2 ค่าเฉลี่ยคะแนนด้านจิตพิสัยของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม หลังจากเข้ารับการอบรม แตกต่างกันอย่างที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 แสดงว่าความรู้ด้านจิตพิสัยในสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ สมรรถนะการพัฒนาผู้เรียน และสมรรถนะการบริหารกลุ่มผู้เรียน หลังเข้ารับการอบรม ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกัน โดยกลุ่มทดลองมีความรู้ด้านจิตพิสัยที่สูงขึ้นกว่ากลุ่มควบคุม

6.3 ค่าเฉลี่ยคะแนนด้านทักษะพิสัยของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม หลังจากเข้ารับการอบรม แตกต่างกันอย่างที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 แสดงว่าความรู้ด้านทักษะพิสัยในสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ สมรรถนะการพัฒนาผู้เรียน และสมรรถนะการบริหารกลุ่มผู้เรียน หลังเข้ารับการอบรม ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกัน โดยกลุ่มทดลองมีความรู้ด้านทักษะพิสัยที่สูงขึ้นกว่ากลุ่มควบคุม

สรุปได้ว่ารูปแบบการฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้นมา มีผลในการเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ สมรรถนะการพัฒนาผู้เรียน และสมรรถนะการบริหารกลุ่มผู้เรียนของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน มากกว่าการฝึกอบรมแบบปรกติ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

**7. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการใช้รูปแบบการฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้นมา พบว่า ได้ผลของปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคดังนี้**

### 7.1. ปัจจัยที่ส่งเสริมประกอบด้วย

#### ปัจจัยด้านการจัดบรรยากาศสถานที่เรียน

ผู้เข้าอบรมทั้งหมด มีความชื่นชอบต่อการจัดบรรยากาศสถานที่เรียนด้วยสีที่สดใส และเพลงที่กระตุ้นการเรียนรู้ ผู้เข้าอบรมส่วนใหญ่ชอบกลิ่นที่จัดให้ ผู้เรียนหลายคนบอกว่ารู้สึกผ่อนคลายในการบรรยายของสถานที่ และรู้สึกมีความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้มากกว่าปรกติ

### ปัจจัยด้านเนื้อหา

ผู้เข้าอบรมทั้งหมดมีความพึงพอใจกับเนื้อหาในการอบรม เพราะว่า เป็นเนื้อหาที่ต้องการเรียนรู้ และมีความจำเป็นที่จะต้องนำไปใช้ในการปฏิบัติภารกิจ ทุก หัวข้อของเนื้อหาในการอบรม ได้รับความสนใจของผู้อบรมเป็นอย่างดี และโดยเฉพาะเนื้อหา การทำวิจัยในชั้นเรียน การใช้สื่อเพื่อพัฒนาความรู้คณิตศาสตร์ให้กับผู้เรียน เทคนิคการจัดการ เรียนรู้ที่หลากหลาย

### ปัจจัยด้านกิจกรรมเสริมการเรียนรู้

ผู้เข้าอบรมส่วนมากรู้สึกสนุก ผ่อนคลาย และสดชื่น หลังจากได้ทำ กิจกรรมเสริมการเรียนรู้ อาทิ การหายใจและกายบริหารแบบโยคะเบื้องต้น การบริหารสมอง Brain Gym ผู้เรียนหลายคนมีความเห็นว่า การทำกิจกรรมเสริมการเรียนรู้นี้ ช่วยให้ไม่ง่วง นอนและรู้สึกว่ามีสมาธิมากขึ้นในการเรียนรู้

### ปัจจัยด้านเกมประกอบการเรียนรู้

ผู้เข้าอบรมมีความเห็นที่สอดคล้องกันว่า เกมประกอบการเรียนรู้มี ความสนุก และช่วยให้กระตุ้นร่างกายและความคิด ทำให้รู้สึกว่าเรียนรู้เนื้อหาต่างๆ ได้ดีขึ้น สร้างความสนิทสนมกับเพื่อนๆ ทำให้กระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทำได้ดีขึ้น

### ปัจจัยด้านเทคนิคการจัดการเรียนรู้

ผู้เข้าอบรมทั้งหมดมีความรู้สึก ว่า เกิดการเรียนรู้ได้ดีขึ้น ด้วยเทคนิค การจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย อาทิ การวาดแผนภาพความจำ การแบ่งประเด็นให้แต่ละกลุ่ม ศึกษาแล้วอธิบายให้เพื่อนๆ การใช้สื่อการสอน เช่น ใบงานฝึกคำนวณ KEN KEN รวมทั้ง การใช้สัญญาณการเรียนรู้ มีผู้เข้าอบรมบางคนได้ นำเทคนิคการจัดการเรียนรู้ที่ได้เรียนไป เช่นการ วาดแผนภาพความจำ การใช้ใบงานฝึกคำนวณ KEN KEN ไปทดลองใช้ในชั้นเรียนจริง พบว่า ได้ผลดีมาก

### ปัจจัยด้านความสามารถของวิทยากร

ผู้เข้าเรียนหลายคน ให้ความเห็นว่า ความสามารถของวิทยากรใน การดำเนินกิจกรรมการอบรม เป็นสิ่งที่ช่วยให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การใช้ท่าทาง การยิ้มแจ่มใส ความกระตือรือร้น ของวิทยากรมีส่วนกระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจที่จะติดตาม หรือ ปฏิบัติตามที่วิทยากรแนะนำ การนำเสนอเนื้อหาความรู้มีความลื่นไหล มีการสลับกิจกรรม เสริมการเรียนรู้ เกม และการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสม

## 7.2. ปัจจัยที่เป็นอุปสรรค

### ปัจจัยด้านข้อจำกัดของสถานที่ในการจัดอบรม

ผลสรุปส่วนหนึ่งจากการสัมภาษณ์กลุ่ม และการสังเกตของผู้วิจัย สอดคล้องกันในเรื่องของขนาดและสภาพของห้องเรียนเช่นห้องเรียนที่เล็กเกินไป ห้องเรียนที่มีการติดตั้งเก้าอี้แบบตายตัว จะทำให้ไม่สามารถจัดโต๊ะให้หนึ่งเป็นกลุ่มได้ ห้องเรียนที่ใหญ่ไป หรือ ห้องเรียนที่เปิดโล่ง จะจัดบรรยากาศด้านสีสรร เสียง และกลิ่นได้ลำบาก

### ปัจจัยด้านเวลาของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนมีภาระกิจที่ต้องปฏิบัติมาก และช่วงเวลาในการปฏิบัติภาระกิจอาจจะไม่แน่นอน ขึ้นอยู่กับสถานที่ในการปฏิบัติงานและหลักสูตรการจัดอบรมที่ต้องดูแลในแต่ละช่วงเวลา ดังนั้นการจัดเวลาเข้าร่วมอบรม หรือการดำเนินการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ตามที่กำหนดไว้ในรูปแบบการฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้น อาจจะปฏิบัติได้ไม่ครบถ้วนตามที่ควรจะเป็น

### ปัจจัยด้านการขาดความสามารถของวิทยากร

ผลสรุปจากการสัมภาษณ์กลุ่ม พบว่าปัจจัยด้านความสามารถและประสบการณ์ของวิทยากรเป็นได้ทั้ง ปัจจัยที่ส่งเสริมหรือปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการใช้รูปแบบการฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้น ถ้าวิทยากรขาดประสบการณ์ในการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย ขาดประสบการณ์ที่จะเลือกใช้กิจกรรมเสริมการเรียนรู้ เกม และการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสม ในกรณีเช่นนี้ วิทยากรจะกลายเป็นปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการใช้รูปแบบการฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้น

### ปัจจัยด้านเครื่องเสียงที่ไม่มีคุณภาพ

การจัดบรรยากาศและการกระตุ้นการเรียนรู้ด้วยเสียงเพลง ทั้งเพลงบรรเลง และเพลงที่มีเนื้อร้อง จะต้องมีระดับเสียงที่เหมาะสม เครื่องเสียงที่ขาดคุณภาพจะทำให้การใช้เสียงดนตรีกลายเป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้ ตามรูปแบบการฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้น

### ปัจจัยด้านการขาดงบประมาณ

การจัดบรรยากาศสถานที่ ด้านสีสรร เสียงเพลง และกลิ่น รวมไปถึงการจัดเตรียมเอกสารเพื่อให้เป็นแหล่งเรียนเรียนรู้ ประกอบการเรียนด้วยการนำตนเองตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้น จำเป็นต้องใช้งบประมาณที่มากกว่าการจัดอบรมปกติ การขาดงบประมาณในส่วนนี้ จัดเป็นปัจจัยที่เป็นอุปสรรคในการใช้รูปแบบการฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้น

## ปัจจัยด้านการใช้กลืนที่ไม่เหมาะสม

การใช้กลืนที่เข้มข้นเกินไป จะส่งผลให้ผู้เรียนรู้สึกไม่สบาย บางครั้ง อาจจะรู้สึบวมกุก หรือการใช้กลืนที่ผู้เรียนไม่ชอบ อาจทำให้ผู้เรียนรู้สึกวิงเวียน ดังนั้นการใช้กลืนที่ไม่เหมาะสมจะทำให้ การใช้กลืนเป็นปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการใช้รูปแบบการฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้น

## ปัจจัยด้านการขาดแหล่งเรียนรู้

รูปแบบการฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้น จะมีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง โดยที่ผู้เรียนต้องใช้แหล่งเรียนรู้ในการค้นคว้า หรือหาประสบการณ์การเรียนรู้ เช่น แหล่งเรียนรู้จากอินเทอร์เน็ต แหล่งเรียนรู้โดยการดูงาน หรือการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ เป็นต้น ดังนั้นการขาดแหล่งเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง จึงเป็นปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการใช้รูปแบบการฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้นมา

## อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนา รูปแบบการฝึกอบรมทางการศึกษานอกระบบโรงเรียน เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะสำหรับครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน มีประเด็นที่จะนำมาอภิปราย 4 ประเด็น ประกอบด้วย 1. ผลการศึกษา สภาพ ปัญหา และความต้องการในการพัฒนาสมรรถนะสำหรับครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน 2. ผลการพัฒนา รูปแบบการฝึกอบรมทางการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองและการจัดการเรียนรู้แบบเร่งรัดเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะสำหรับครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน 3. ผลจากการใช้รูปแบบการฝึกอบรมทางการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองและการจัดการเรียนรู้แบบเร่งรัดเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะสำหรับครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน 4. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการใช้รูปแบบการฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้นมา

### 1. ผลการศึกษา สภาพ ปัญหา และความต้องการในการพัฒนาสมรรถนะสำหรับครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

1.1 ข้อมูลพื้นฐาน จากการวิเคราะห์ข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างพบว่าส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 75.83 ของจำนวนตัวอย่างทั้งหมด ระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างมีเพียง 2 ระดับ คือระดับปริญญาตรี และ ระดับปริญญาโท เกือบทั้งหมดมีการศึกษาในระดับปริญญาตรี ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 96.67 ของตัวอย่างทั้งหมด มีเพียง 28 คน หรือ ร้อยละ 23.33 ของกลุ่มตัวอย่างที่จบสาขาทางการศึกษา ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะไม่มีพื้นความรู้ด้านการศึกษา กลุ่มตัวอย่างมีประสบการณ์การทำงานเฉลี่ย 7.50 ปี และมีประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เฉลี่ย 4.80 ปี สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชลทิตย์ เอี่ยม

สำอองค์ และ คณะ ( 2551) ที่พบว่า ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนทั้งหมดสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีเป็นอย่างต่ำ และบางส่วนกำลังศึกษาต่อระดับประกาศนียบัตรบัณฑิตและระดับปริญญาโท และบางคนสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท มีประสบการณ์ในการเป็นครูลมาแล้วสูงสุดเกือบ 20 ปี น้อยที่สุด 1 ปี ทั้งนี้ ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการเป็นครูลมาแล้ว 4 ปี

**1.2 สภาพ** ในการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ สมรรถนะการพัฒนาผู้เรียน และสมรรถนะการบริหารกลุ่มผู้เรียนของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน พิจารณาจากองค์ประกอบในด้านสถานที่ในการปฏิบัติงานของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน พบว่ามีส่วนช่วยในการเสริมสร้างสมรรถนะทั้งสามในระดับปานกลาง องค์ประกอบในด้านแหล่งเรียนรู้ที่ใช้ในการเสริมสร้างสมรรถนะทั้งสามพบว่ามีอยู่ในระดับน้อย องค์ประกอบในด้านการฝึกอบรมพบว่ามีการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนอยู่เป็นประจำ ดูจากค่าเฉลี่ยสูงสุดจัดในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับการให้ข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ผู้บริหารที่เกี่ยวข้อง (วรวิทย์ กิตติคุณศิริ, สัมภาษณ์, 5 มกราคม 2554) (องอาจ วีรภัทรสกุล, สัมภาษณ์, 7 มกราคม 2554) (สำราญ นาคทอง, สัมภาษณ์, 29 มกราคม 2554) แต่การฝึกอบรมที่มุ่งพัฒนาสมรรถนะทั้งสามรวมทั้งความเพียงพอต่อความต้องการ ของการฝึกอบรมในการพัฒนาสมรรถนะทั้งสามอยู่ในระดับปานกลาง ยิ่งไปกว่านั้นการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ที่เน้นทฤษฎีการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่ การฝึกอบรมโดยมุ่งให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเองจากชุดการเรียนรู้ และการกำหนดกระบวนการเรียนรู้เพื่อสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาตนเอง มีอยู่ในระดับน้อย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชลทิพย์ เอี่ยมสำอองค์ และ คณะ ( 2551) ที่พบว่า ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนทุกคนได้เข้ารับการอบรมแบบเผชิญหน้า ( face to face ) อย่างน้อยปีละไม่ต่ำกว่า 2 ครั้ง มีบางคนที่ได้เข้ารับการอบรมถึงปีละ 6 ครั้ง เนื้อหาหลักสูตรของการอบรมส่วนใหญ่มักเป็นเรื่องกว้างๆ ที่มีความสัมพันธ์กับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน การใช้โปรแกรม IT งานทะเบียน การจัดทำหลักฐาน และโครงการพิเศษอื่นๆ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการจำเป็นของครูรายบุคคลมากนัก สำหรับการพัฒนาครู โดยการอบรมตามหมวดวิชานั้น มีการดำเนินการบ้างในบางสถานศึกษา โดยครูลักได้รับการสนับสนุนให้เข้ารับการอบรมเกี่ยวกับเทคนิคการสอนในหมวดวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และภาษาอังกฤษ ทั้งนี้เนื่องจากเห็นว่า เป็นวิชาที่ยากแก่การเข้าใจ และนักศึกษาสอบไม่ผ่านเป็นจำนวนมากในขณะที่หมวดวิชาอื่นๆ ได้รับการสนับสนุนรองลงมา

**1.3 ปัญหา** ในการเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ สมรรถนะการพัฒนาผู้เรียน และสมรรถนะการบริหารกลุ่มผู้เรียน พบว่าแบ่งปัญหาดังกล่าวได้ 3 ระดับ กลุ่มแรกคือระดับปัญหามาก ได้แก่ ประเด็นความรู้ในการทำวิจัยในชั้นเรียนและประเด็นความสามารถในการพัฒนาความรู้ด้านคณิตศาสตร์ให้แก่ผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ และครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนมีความต้องการที่จะพัฒนาความสามารถในสองประเด็นในระดับมาก ส่วนกลุ่มที่สองเป็นกลุ่มที่มี

ปัญหาในระดับปานกลาง ได้แก่ กระบวนการในการออกแบบการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ การสร้างสื่อวัตกรรมการใช้ในการจัดการเรียนรู้ ความสามารถให้หลักการเรียนรู้ของผู้ใหญ่มาใช้ในการจัดการเรียนรู้ การใช้วิธีการที่หลากหลายเพื่อพัฒนาผู้เรียน ส่วนกลุ่มที่สามเป็นกลุ่มที่มีปัญหาในระดับน้อย ได้แก่ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และวิธีในการจัดเก็บข้อมูลผู้เรียนที่มีความต้องการที่จะพัฒนาในระดับปานกลาง นอกจากนี้ยังพบข้อมูลในส่วนคำถามปลายเปิดเกี่ยวข้อเสนอแนะโดยครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนมีความเห็นว่า สภาพของสมรรถนะที่เป็นปัญหาสำหรับครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนได้แก่ ความรู้ในเรื่องคณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ การวิจัยในชั้นเรียน หลักการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่ การใช้สัญญาการเรียนรู้ในการจัดการเรียนรู้ ซึ่งปัญหาดังกล่าวนี้สอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ของผู้บริหารที่เกี่ยวข้อง (วรวิทย์ กิตติคุณศิริ, สัมภาษณ์, 5 มกราคม 2554) (องอาจ วีรภัทรสกุล, สัมภาษณ์, 7 มกราคม 2554) (สำราญ นาคทอง, สัมภาษณ์, 29 มกราคม 2554) และข้อสรุปจาก หทัยรัตน์ ดีประเสริฐ ( 2551)

1.4. ความต้องการ ในการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ สมรรถนะการพัฒนาผู้เรียน และสมรรถนะการบริหารกลุ่มผู้เรียนสำหรับครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน พบว่าครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนมีความต้องการที่จะได้รับการพัฒนาในระดับมาก สำหรับหัวข้อต่อไปนี้ การวิจัยในชั้นเรียน การจัดการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่ การใช้สัญญาการเรียนรู้ ความสามารถในการพัฒนาความรู้ด้านคณิตศาสตร์ให้ผู้เรียน กระบวนการในการออกแบบการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ การสร้างสื่อวัตกรรมการใช้ในการจัดการเรียนรู้ ความสามารถให้หลักการเรียนรู้ของผู้ใหญ่มาใช้ในการจัดการเรียนรู้ การใช้วิธีการที่หลากหลายเพื่อพัฒนาผู้เรียน มีเพียงประเด็นการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ และวิธีในการจัดเก็บข้อมูลผู้เรียน ที่ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนมีความต้องการที่จะได้รับการพัฒนาในระดับปานกลาง ซึ่งความต้องการดังกล่าวนี้สอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ของผู้บริหารที่เกี่ยวข้อง (วรวิทย์ กิตติคุณศิริ, สัมภาษณ์, 5 มกราคม 2554) (องอาจ วีรภัทรสกุล, สัมภาษณ์, 7 มกราคม 2554) (สำราญ นาคทอง, สัมภาษณ์, 29 มกราคม 2554) และข้อสรุปจาก หทัยรัตน์ ดีประเสริฐ ( 2551)

## 2. ผลการพัฒนา รูปแบบการฝึกอบรมทางการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองและการจัดการเรียนรู้แบบเร่งรัดเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะสำหรับครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

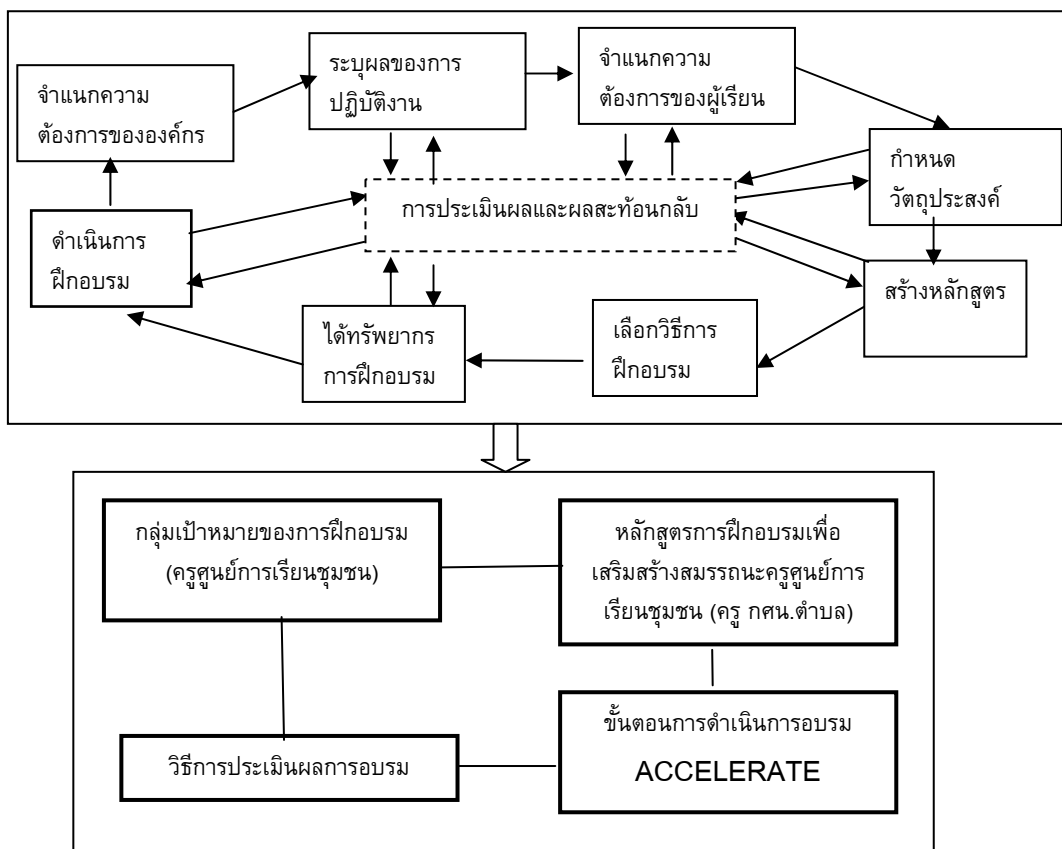
การพัฒนา รูปแบบการฝึกอบรมทางการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองและการจัดการเรียนรู้แบบเร่งรัดเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะสำหรับครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ที่ผ่านการปรับแก้ตามข้อแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ ได้ผลเป็นรูปแบบการฝึกอบรมทางการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองและการจัดการเรียนรู้แบบเร่งรัดเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะ โดยมีองค์ประกอบสำคัญดังนี้



1. หลักสูตรการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ที่พัฒนามาจากการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยระยะที่ 1
2. ขั้นตอนการดำเนินการอบรม ACCELERATE ที่ได้มาจากสังเคราะห์แนวคิดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองและการจัดการเรียนรู้แบบเร่งรัด
3. กลุ่มเป้าหมายของการฝึกอบรม ได้แก่ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน
4. วิธีการประเมินผลการฝึกอบรม โดยใช้แบบทดสอบเพื่อวัดสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ สมรรถนะการพัฒนาผู้เรียน และสมรรถนะการบริหารกลุ่มผู้เรียน

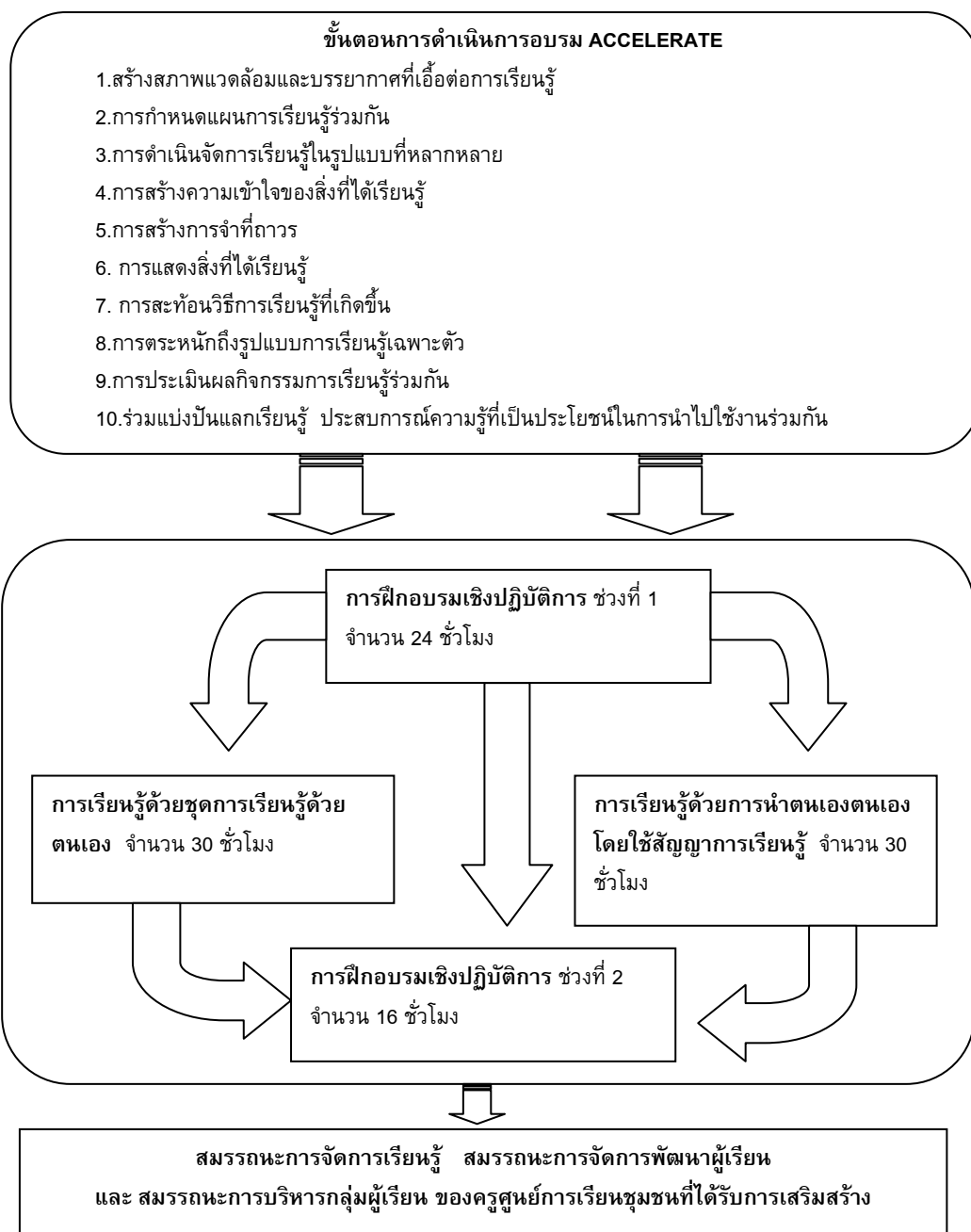
องค์ประกอบของรูปแบบการฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้นและผ่านการปรับแก้ด้วยข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าว สอดคล้องกับ ทิศนา แชมมณี (2543) Wlodkowski. and Ginsberg (2010) Meier(2000) ที่กล่าวว่า องค์ประกอบที่สำคัญของรูปแบบการอบรมมีดังนี้ กลุ่มเป้าหมาย หลักสูตร วิธีการวัดผล และขั้นตอนการอบรม

**แผนภูมิที่ 12** รูปแบบการฝึกอบรมทางการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะสำหรับครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน



โดยการดำเนินการตามขั้นตอนของ Critical Event Model ที่เป็นขั้นตอนดำเนินการในรูปแบบการฝึกอบรมดังกล่าว ทำให้สามารถสร้าง องค์ประกอบทั้งสี่ส่วน ที่นำไปใช้ในการจัดอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะให้แก่ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนได้อย่างเหมาะสม เริ่มจากการกำหนดกลุ่มเป้าหมาย การกำหนดหลักสูตรที่ตรงกับความต้องการในการเสริมสร้างสมรรถนะ การกำหนดวิธีการประเมินผลการอบรม และการดำเนินการอบรมที่นำมาใช้ให้เหมาะสมกับสภาพปัญหา และความต้องการของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ดังแสดงในแผนภูมิต่อไปนี้

แผนภูมิที่ 13 ขั้นตอนการดำเนินการอบรม ACCELERATE ที่สังเคราะห์จากการจัดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง และการจัดการเรียนรู้แบบเร่งรัด



### 3. ผลจากการใช้รูปแบบการฝึกอบรมทางการศึกษาของระบบโรงเรียนตามแนวคิดการ เรียนรู้ด้วยการนำตนเองและการจัดการเรียนรู้แบบเร่งรัดเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะ สำหรับครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

พบว่ารูปแบบการฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้น มีผลต่อการเสริมสร้างสมรรถนะการ จัดการเรียนรู้ สมรรถนะการพัฒนาผู้เรียน และสมรรถนะการบริหารกลุ่มผู้เรียน ดังจะเห็นได้ จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล คะแนนทดสอบก่อนและหลังการเข้ารับการอบรมของกลุ่มทดลองกับ กลุ่มควบคุม แสดงว่า หลังการอบรมกลุ่มทดลองมีระดับความรู้ด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และ ทักษะพิสัย ในสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ สมรรถนะการพัฒนาผู้เรียน และสมรรถนะบริหาร กลุ่มผู้เรียนสูงกว่า กลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นอกจากผลการทดสอบ แล้ว ผู้วิจัยได้สังเกตอย่างไม่เป็นทางการ พบว่ากลุ่มทดลองมีการแสดงออกถึงความเข้าใจใน สิ่งที่ได้เรียนรู้ ได้ดีกว่ากลุ่มควบคุม เพราะกลุ่มทดลองมีการโต้ตอบ แสดงความคิดเห็น นำเสนอผลความเข้าใจจากสิ่งได้เรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดการอบรม ในรูปแบบกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การสร้างแผนภาพความจำ การระดมสมองเพื่อทำความเข้าใจกับประเด็นที่กำหนดให้ เรียนรู้และนำมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกลุ่ม และในการอบรมครั้งที่สอง เพื่อสรุปผล การศึกษาด้วยตนเองและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ พบว่ามีผลตอบกลับที่ดีของผู้เรียนหลายคน ที่ ได้นำเทคนิคการจัดการเรียนรู้ ไปทดลองจริง และได้ผลเป็นที่น่าพอใจ อาทิ มีการทดลองใช้สื่อ การสอน มีการใช้เทคนิคการสร้างแผนภาพความจำ การจัดบรรยากาศ ซึ่งสิ่งนี้เป็นผลที่เกิน ความคาดหมายของผู้วิจัยที่นอกเหนือจาก ผลสรุปการเรียนรู้ด้วยตนเองตามที่ได้มีการตกลงไว้ เมื่อได้พูดคุยกับผู้เรียนที่ได้ไปทดลองใช้สิ่งที่ได้เรียนรู้ พบว่าที่เป็นดังนี้เพราะผู้เรียนรู้สึกว่ ตนเองเกิดการเรียนรู้ได้ดี และมีประสบการณ์ที่ดีจากการเข้าร่วมอบรมในรูปแบบที่พัฒนาขึ้น ตามการวิจัยนี้ จึงเกิดความมั่นใจที่จะนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้ไปปรับใช้จริง และผลที่ ได้นำมาแบ่งปันให้เพื่อนที่ร่วมอบรม ทำให้ผู้เข้าอบรมหลายคนที่ยังไม่ได้ทดลองจริง รู้สึก ตื่นเต้นและอยากจะนำความรู้ที่ได้ไปทดลองใช้จริงบ้าง ผลที่ได้รับนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ Kim (2007) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การจัดการเรียนรู้แบบเร่งรัด : การศึกษาผลกระทบต่อ การเรียนรู้ ความใส่ใจ และทัศนคติของผู้ใหญ่ ผลการวิจัยสรุปได้ว่าการจัดการเรียนรู้แบบเร่งรัดเกิด ประสิทธิภาพในการเรียนรู้ที่สูงกว่าการจัดการเรียนรู้แบบดั้งเดิม ในด้านการเรียนรู้ การเอาใจ ใส และทัศนคติ อย่างมีนัยสำคัญ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Wlodkowski, et al (2001) ได้ ทำการวิจัยเรื่อง การเรียนรู้บนเส้นทางด่วน มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาประสิทธิภาพการจัดการ เรียนรู้แบบเร่งรัดเมื่อเทียบกับการจัดการเรียนรู้แบบดั้งเดิม ให้กับนักศึกษาผู้ใหญ่สำหรับการ เรียนในระดับอุดมศึกษา พบว่าผู้เรียนส่วนใหญ่มีความพึงพอใจและมีประสิทธิภาพการเรียนรู้ที่ ดีขึ้น

นอกจากนี้รูปแบบการฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้นยังเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้ ของผู้เรียน ดังจะเห็นได้จาก ผลสรุปจากการสังเกตอย่างไม่เป็นทางการ ระหว่างการ

ดำเนินการอบรม พบว่า การจัดบรรยากาศห้องเรียน ด้วยดนตรีที่เหมาะสม ตกแต่งสีสรรที่ หลากหลาย และกลิ่นหอม มีส่วนส่งเสริมความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ ซึ่งเป็นไปตามที่ Deporter (2000) Porter (2001) Meier (2000) Lawlor และ Handley (1996) Rose. และ Nicholl.(1997) ที่กล่าวว่า การกระตุ้นอย่างเหมาะสมด้วย สีสรร เสียงดนตรี และกลิ่นหอม จะ สร้างเสริมความกระตือรือร้นให้แก่ผู้เรียนมากกว่าการจัดบรรยากาศห้องเรียนแบบทั่วไป แต่ อาจจะต้องระมัดระวังในการให้กลิ่น เพราะกลิ่นที่มีความเข้มข้นมากไปทำให้ผู้อบรมบางคนไม่ ชอบ ในการจัดการเรียนรู้ โดยผสมผสาน การบริหารร่างกายและสมอง การเล่นเกม ร่วมกับเทคนิคการสอนผู้ใหญ่ที่หลากหลายซึ่งประยุกต์จากหลักการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ผสมกับ เทคนิคจากการจัดการเรียนรู้แบบเร่งรัด ส่งผลที่เป็นบวกในการเรียนรู้เป็นอย่างมาก ดังจะ เห็นได้จากการแสดงออกและการให้ข้อมูลป้อนกลับของผู้เข้าอบรมอย่างไม่เป็นทางการ ที่กล่าว ว่าชื่นชอบ บรรยากาศการเรียน รู้สึกสนุกและมีความสุขจากการเรียน เป็นการเรียนรู้ที่ไม่่วง นอนเลย ในขณะที่การแสดงออกของผู้เรียนทั้งหมดก็สอดคล้องกับข้อมูลป้อนกลับดังกล่าว ที่มึ ความแจ่มใส ให้ความร่วมมือในทุกกิจกรรมการเรียนรู้อย่างกระตือรือร้น ซึ่งสอดคล้องกับคำ กล่าวของ Ward และ Daley (1998) ว่าการบริหารร่างกายและสมอง การเล่นเกมที่สร้างสรรค์ จะช่วยส่งเสริมให้เกิดการใช้สมองอย่างมีประสิทธิภาพ ช่วยการเกิดการเรียนรู้ที่ดีมากขึ้น และ สอดคล้องกับคำกล่าวของ Deporter (2000) Meier (2000) ที่สรุปได้ว่ามนุษย์เรียนรู้ผ่านการ รับรู้ของจิตสำนึกและจิตใต้สำนึก องค์ประกอบทุกอย่างในการเรียนการสอนจะสร้างการแนะนำ เข้าสู่ตัวผู้เรียนทางใดทางหนึ่งไม่ว่าจะเป็นการรับรู้ด้วยจิตสำนึก หรือ การรับรู้ด้วยจิตใต้สำนึก อาทิ ผู้เรียนจะรับรู้การอธิบายของผู้สอน ในขณะที่มีการรับรู้ในใจที่เกี่ยวกับ อารมณ์และ น้ำเสียงของผู้สอน รวมทั้งเสียงต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน. ไม่มีการกระตุ้นการเรียนรู้ด้วย รูปแบบเดียว (There is no single stimulus) ข้อมูลทุกอย่างที่ผู้เรียนได้รับ(Receive)หรือได้รับรู้ (Perceive) (เป็นส่วนใหญ่)จะถูกรวมอยู่ในบริบทของการเรียนรู้เดียวกัน. ทุกๆอย่างในบริบท ของการเรียนรู้จะถูกประมวลอย่างคงที่ ไม่ว่าจะป็นสัญลักษณ์ต่างๆ การดำเนินการ รวมทั้ง การเชื่อมโยงต่างๆ ไม่มีสิ่งที่เป็นกลางๆ ต้องเป็นบวกหรือลบอย่างใดอย่างหนึ่งเท่านั้น ผู้สอน ต้องทุ่มเทอย่างเต็มที่ที่จะสร้างให้เกิดสิ่งที่บวกให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ อาทิ การสร้าง บรรยากาศการเรียนรู้อันที่ผู้เรียนรู้สึกสบาย ปลอดภัย และได้เรียนรู้อย่างสนุกสนาน

ในการอบรมครั้งที่สองเพื่อสรุปผลการเรียนรู้ด้วยตนเอง จากกลุ่มควบคุมและ กลุ่มทดลอง พบว่ามีผู้เรียนไม่กี่คนในกลุ่มควบคุมที่ได้มีเวลาศึกษาด้วยตนเองเพิ่มเติม ในขณะที่ผู้เรียนในกลุ่มทดลองทุกคนได้เรียนรู้ด้วยตามที่กำหนดไว้ในสัญญาการเรียนรู้อ และ ผู้เรียนเกือบทั้งหมดได้เรียนรู้จากจากชุดการเรียนด้วยตนเอง ผู้วิจัยพบว่ากลุ่มทดลองเกิดการ เรียนรู้มากกว่ากลุ่มควบคุม โดยดูได้จากเนื้อหาสาระ ที่ผู้เรียนนำมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการ อบรมครั้งที่สอง ซึ่งสอดคล้องกับ Hiemstra (1994) ชิดซงค์ ส. นันทนาเนตร (2549) สมบัติ สุวรรณพิทักษ์ (2542) ที่กล่าวถึงการเรียนแบบนำตนเองว่า เป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนรับผิดชอบ

ในการวางแผนการปฏิบัติ และการประเมินผลความพยายามจากการเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ได้ดีเพราะผู้เรียนรู้เป็นผู้รับผิดชอบต่อการเรียนรู้

**4. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการใช้รูปแบบการฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้นมา พบว่า ได้ผลของปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคดังนี้**

#### **4.1. ปัจจัยที่ส่งเสริมประกอบด้วย**

##### **ปัจจัยด้านการจัดบรรยากาศสถานที่เรียน**

ผู้เข้าอบรมทั้งหมด มีความชื่นชอบต่อการจัดบรรยากาศสถานที่เรียนด้วยสีที่สดใส และเพลงที่กระตุ้นการเรียนรู้ โดยเพลงที่นำมาใช้ได้เลือกมาสามประเภทประกอบด้วย ประเภทแรกคือ เพลงบรรเลงในยุควาโรค ที่มีจังหวะใกล้เคียงกับจังหวะการเต้นของหัวใจ ซึ่งเหมาะสมสำหรับการปรับอารมณ์และคลื่นสมองของผู้เรียนให้พร้อมต่อการเรียนรู้ Deporter (2000) Meier (2000) ผู้วิจัยสังเกตได้ว่า เมื่อเปิดเพลงประเภทแรกนี้ไปประมาณสองสามนาที จะพบว่าผู้เรียนดูสงบและมีสมาธิขึ้นอย่างเห็นได้ชัด ในการอบรมจะเปิดเพลงนี้ในช่วงที่ต้องการให้ผู้เรียนเกิดสมาธิและใช้ความคิดในการเรียนหรือทำกิจกรรม เพลงประเภทที่สองได้แก่เพลงบรรเลงที่มีจังหวะเร็วขึ้นกว่าเพลงประเภทแรก ผู้วิจัยนำมาใช้ในกรณีของการทำกิจกรรมกลุ่มที่มีการพูดคุยหรือระดมความคิดกัน พบว่าเสียงเพลงส่งเสริมความกระตือรือร้นของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี เพลงทั้งสองประเภทต้องเป็นเพลงที่ไม่มีเนื้อร้องที่จะดึงความสนใจผู้เรียนมิฉะนั้นผู้เรียนจะขาดสมาธิ ส่วนเพลงประเภทที่สามคือเพลงที่มีเนื้อร้องร่วมสมัยกับผู้เรียน เหมาะที่จะนำมาใช้ในกิจกรรมที่มีการเคลื่อนไหวร่างกายในการทำกิจกรรมร่วมกัน และไม่ต้องการใช้สมาธิมาก Porter (2001) Meier (2000) Lawlor และ Handley (1996) ผู้วิจัยใช้เพลงประเภทที่สามในการเล่นเกมที่มีการเคลื่อนไหว และการวาดรูปร่วมกัน พบว่าผู้เรียนมีความสุขและสนุกสนานมาก ในเรื่องของกลิ่น ผู้เข้าอบรมส่วนใหญ่ชอบกลิ่นที่จัดให้ ผู้เรียนหลายคนบอกว่ารู้สึกผ่อนคลายในการบรรเทาของสถานที่ และรู้สึกมีความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้นานกว่าปกติ ปัจจัยดังกล่าวนี้สอดคล้องกับคำกล่าวของ Rose และ Nicholl (1997) ที่ว่า บรรยากาศในการเรียนรู้ต้องผ่อนคลายมีความกดดันน้อย Lawlor และ Handley (1996) ที่ว่า การเรียนรู้ต้องมีกระบวนการและบรรยากาศให้ผู้เรียนได้ใช้ขีดความสามารถของสมองอย่างเต็มที่

##### **ปัจจัยด้านเนื้อหา**

ผู้เข้าอบรมทั้งหมดมีความพึงพอใจกับเนื้อหาในการอบรม เพราะว่า เป็นเนื้อหาที่ต้องการเรียนรู้ และมีความจำเป็นที่จะต้องนำไปใช้ในการปฏิบัติภารกิจ ทุกหัวข้อของเนื้อหาในการอบรม ได้รับความสนใจของผู้อบรมเป็นอย่างดี และโดยเฉพาะเนื้อหาการทำวิจัยในชั้นเรียน การใช้สื่อเพื่อพัฒนาความรู้คณิตศาสตร์ให้กับผู้เรียน เทคนิคการจัดการ

เรียนรู้ที่หลากหลาย ปัจจัยด้านเนื้อหาที่ตรงความต้องการและสามารถนำไปใช้ได้จริงนี้ เป็นไปตามหลักการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ (อาชัญญา รัตนอุบล,2544) (สวัณณ์ วัฒนวงศ์.,2547) (Knowles, 1980) ผู้วิจัยพบว่า ผู้เรียนหลายคนได้นำความรู้ที่ได้ไปทดลองใช้จริง และได้ผลเป็นที่น่าพอใจ จึงเป็นการยืนยันว่าผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่จะเรียนรู้ได้ดี ในเรื่องที่ตนเองสนใจและสาระที่เรียนรู้นั้นต้องเป็นประโยชน์ที่จะนำไปใช้ได้จริง

### ปัจจัยด้านกิจกรรมเสริมการเรียนรู้

ผู้เข้าอบรมส่วนมากรู้สึกสนุก ผ่อนคลาย และสดชื่น หลังจากได้ทำกิจกรรมเสริมการเรียนรู้ อาทิ การหายใจและกายบริหารแบบโยคะเบื้องต้น การบริหารสมอง Brain Gym ผู้เรียนหลายคนมีความเห็นว่า การทำกิจกรรมเสริมการเรียนรู้นี้ ช่วยให้ไม่ง่วงนอนและรู้สึกว่ามีสมาธิมากขึ้นในการเรียนรู้ ปัจจัยด้านกิจกรรมเสริมการเรียนรู้นี้เป็นไปตามคำกล่าวของ Ward และ Daley (1998) ว่าการบริหารร่างกายและสมอง การเล่นเกมที่สร้างสรรค์ จะช่วยส่งเสริมให้เกิดการใช้สมองอย่างมีประสิทธิภาพ ช่วยการเกิดการเรียนรู้ที่ดีมากขึ้น ผู้เข้าอบรมมีความเห็นที่สอดคล้องกันว่า เกมประกอบการเรียนรู้มีความสนุก และช่วยให้กระตุ้นร่างกายและความคิด ทำให้รู้สึกการเรียนรู้เนื้อหาต่างๆ ได้ดีขึ้น สร้างความสนิทสนมกับเพื่อนๆ ทำให้กระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทำได้ดีขึ้น ปัจจัยด้านเกมประกอบการเรียนรู้นี้เป็นไปตามคำกล่าวของ Ward และ Daley (1998) ว่าการบริหารร่างกายและสมอง การเล่นเกมที่สร้างสรรค์ จะช่วยส่งเสริมให้เกิดการใช้สมองอย่างมีประสิทธิภาพ ช่วยการเกิดการเรียนรู้ที่ดีมากขึ้น Rose และ Nicholl (1997) ว่า การใช้ร่างกายและสมองทั้งสองข้างอย่างสนุกสนาน จะมีส่วนในการส่งเสริมการเรียนรู้อย่างมาก

### ปัจจัยด้านเทคนิคการจัดการเรียนรู้

ผู้เข้าอบรมทั้งหมดมีความรู้สึกว่าการจัดการเรียนรู้ได้ดีขึ้น ด้วยเทคนิคการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย อาทิ การวาดแผนภาพความจำ การแบ่งประเด็นให้แก่แต่ละกลุ่มศึกษาแล้วอธิบายให้เพื่อนๆ การใช้สื่อการสอน เช่น โบงานฝึกคำนวณ KEN KEN รวมทั้ง การใช้สัญญาณการเรียนรู้ มีผู้เข้าอบรมบางคนได้นำเทคนิคการจัดการเรียนรู้ที่ได้เรียนไป เช่น การวาดแผนภาพความจำ การใช้โบงานฝึกคำนวณ KEN KEN ไปทดลองใช้ในชั้นเรียนจริง พบว่าได้ผลดีมาก ปัจจัยด้านการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายนี้สอดคล้องกับคำกล่าวของ Deporter (2000) Meier (2000) ที่ การจัดการรูปแบบการเรียนที่หลากหลายจะส่งเสริมให้ผู้เรียนผลิตผลิต และเกิดการเรียนรู้ได้มากกว่าการเรียนในรูปแบบเดียว

## ปัจจัยด้านความสามารถของวิทยาการ

ผู้เข้าเรียนหลายคน ให้ความเห็นว่า ความสามารถของวิทยาการในการดำเนินกิจกรรมการอบรม เป็นสิ่งที่ช่วยให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การใช้ท่าทางการยิ้มแจ่มใส ความกระตือรือร้น ของวิทยาการมีส่วนกระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจที่จะติดตาม หรือปฏิบัติตามที่วิทยาการแนะนำ การนำเสนอเนื้อหาความรู้มีความลื่นไหล มีการสลับกิจกรรมเสริมการเรียนรู้ เกม และการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสม ปัจจัยนี้เป็นไปตามคำกล่าวของ Deporter (2000) Meier (2000) Rose และ Nicholl (1997) สรุปได้ว่า ความสามารถของวิทยาการในการจัดการสภาพการเรียนรู้และดำเนินการอบรมในรูปแบบที่หลากหลาย ต่อเนื่อง และสัมพันธ์กัน จะส่งผลที่เป็นบวกในการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นอย่างมาก

### 4.2. ปัจจัยที่เป็นอุปสรรค

#### ปัจจัยด้านข้อจำกัดของสถานที่ในการจัดอบรม

ผลสรุปส่วนหนึ่งจากการสัมภาษณ์กลุ่ม และการสังเกตของผู้วิจัย สอดคล้องกันในเรื่องของคุณภาพและสภาพของห้องเรียนเช่นห้องเรียนที่เล็กเกินไป ห้องเรียนที่มีการติดตั้งเก้าอี้แบบตายตัว จะทำให้ไม่สามารถจัดโต๊ะให้หนึ่งเป็นกลุ่มได้ ห้องเรียนที่ใหญ่ไป หรือ ห้องเรียนที่เปิดโล่ง จะจัดบรรยากาศด้านสีสรร เสียง และกลิ่นได้ลำบาก ปัจจัยด้านข้อจำกัดของสถานที่นี้เป็นไปตามคำกล่าวของ Deporter (2000) Meier (2000) ที่ว่าสถานที่ในการจัดอบรมต้องมีความยืดหยุ่นในการจัดบรรยากาศการเรียนรู้ ไม่เช่นนั้นการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่เป็นบวกจะทำได้ยากมากหรืออาจจะทำไม่ได้เลย และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Pienaar(2008) ที่ได้ทำการวิจัย การประยุกต์ใช้การจัดการเรียนรู้แบบเร่งรัดโดยอิงกับแนวคิดพหุปัญญา โดยมีวัตถุประสงค์งานวิจัยที่จะศึกษาความสำเร็จและข้อเสียในการนำกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบเร่งรัดผ่านวิธีการพหุปัญญา เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน ผลงานวิจัยสรุปได้ว่า ขนาดของห้องเรียนที่ใหญ่เกินไป เป็นอุปสรรคต่อการจัดการเรียนรู้

#### ปัจจัยด้านเวลาของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนมีภารกิจที่ต้องปฏิบัติมาก และช่วงเวลาในการปฏิบัติภารกิจอาจจะไม่แน่นอน ขึ้นอยู่กับสถานที่ในการปฏิบัติงานและหลักสูตรการอบรมที่ต้องดูแลในแต่ละช่วงเวลา ดังนั้นการจัดเวลาเข้าร่วมอบรม หรือการดำเนินการเรียนรู้ด้วยตนเอง ตามที่กำหนดไว้ในรูปแบบการฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้น อาจจะปฏิบัติได้ไม่ครบถ้วนตามที่ควรจะเป็น ปัจจัยข้อจำกัดด้านเวลานี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ Pienaar(2008) ที่ได้ทำการวิจัย การประยุกต์ใช้การจัดการเรียนรู้แบบเร่งรัดโดยอิงกับแนวคิดพหุปัญญา โดยมีวัตถุประสงค์งานวิจัยที่จะศึกษาความสำเร็จและข้อเสียในการนำกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบเร่งรัดผ่านวิธีการพหุปัญญา เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน ผลงานวิจัยสรุปได้ว่า

การเปิดรับของครูที่จะนำเทคนิคนี้ไปสอนจะทำให้ยากกว่าผู้เรียนที่เปิดรับการเรียนด้วยเทคนิคดังกล่าว ปัญหาและอุปสรรคของการสอนของครู ได้แก่ข้อจำกัดของเวลา

### ปัจจัยด้านการขาดความสามารถของวิทยากร

ผลสรุปจากการสัมภาษณ์กลุ่ม พบว่าปัจจัยด้านความสามารถและประสบการณ์ของวิทยากรเป็นได้ทั้ง ปัจจัยที่ส่งเสริมหรือปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการใช้รูปแบบการฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้น ถ้าวิทยากรขาดประสบการณ์ในการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย ขาดประสบการณ์ที่จะเลือกใช้กิจกรรมเสริมการเรียนรู้ เกม และการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสม ในกรณีเช่นนี้ วิทยากรจะกลายเป็นปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการใช้รูปแบบการฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้น สอดคล้องกับคำกล่าวของ Deporter (2000) Meier (2000) Rose และ Nicholl.(1997) สรุปได้ว่า หากวิทยากรไม่มีความสามารถในการจัดการสภาพการเรียนรู้และดำเนินการอบรมในรูปแบบที่หลากหลาย ต่อเนื่องและสัมพันธ์กัน ผลการเรียนรู้ของผู้เรียนจะเป็นไปตามปกติหรืออาจจะน้อยกว่า

### ปัจจัยด้านเครื่องเสียงที่ไม่มีคุณภาพ

การจัดบรรยากาศและการกระตุ้นการเรียนรู้ด้วยเสียงเพลง ทั้งเพลงบรรเลง และเพลงที่มีเนื้อร้อง จะต้องมียกระดับเสียงที่เหมาะสม เครื่องเสียงที่ขาดคุณภาพจะทำให้การใช้เสียงดนตรีกลายเป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้ ตามรูปแบบการฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้น สอดคล้องตามคำกล่าวของ Rose และ Nicholl (1997) ที่ว่าเครื่องเสียงที่ใช้ต้องมีคุณภาพดีพอสมควร ไม่เช่นนั้นเสียงที่ได้จะกลายเป็นปัจจัยลบต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน

### ปัจจัยด้านการขาดงบประมาณ

การจัดบรรยากาศสถานที่ ด้านสีสรร เสียงเพลง และกลิ่น รวมไปถึงการจัดเตรียมเอกสารเพื่อให้เป็นแหล่งเรียนเรียนรู้ ประกอบการเรียนด้วยการนำตนเองตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้น จำเป็นต้องใช้งบประมาณที่มากกว่าการจัดอบรมปกติ การขาดงบประมาณในส่วนนี้ จัดเป็นปัจจัยที่เป็นอุปสรรคในการใช้รูปแบบการฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้น สอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ของผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน (วรวิทย์ กิตติคุณศิริ, สัมภาษณ์, 5 มกราคม 2554) (สำราญ นาคทอง , สัมภาษณ์, 29 มกราคม 2554)

### ปัจจัยด้านการใช้กลิ่นที่ไม่เหมาะสม

การใช้กลิ่นที่เข้มข้นเกินไป จะส่งผลให้ผู้เรียนรู้สึกไม่สบาย บางครั้งอาจจะรู้สึบวมอก หรือการใช้กลิ่นที่ผู้เรียนไม่ชอบ อาจทำให้ผู้เรียนรู้สึกวิงเวียน ดังนั้นการ



ใช้กลืนที่ไม่เหมาะสมจะทำให้ การใช้กลืนเป็นปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการใช้รูปแบบการฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้น สอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ของผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน (วรวิทย์ กิตติคุณศิริ, สัมภาษณ์, 5 มกราคม 2554) (สำราญ นาคทอง, สัมภาษณ์, 29 มกราคม 2554) และเสียงสะท้อนจากผู้เข้าอบรมส่วนหนึ่ง

### ปัจจัยด้านการขาดแหล่งเรียนรู้

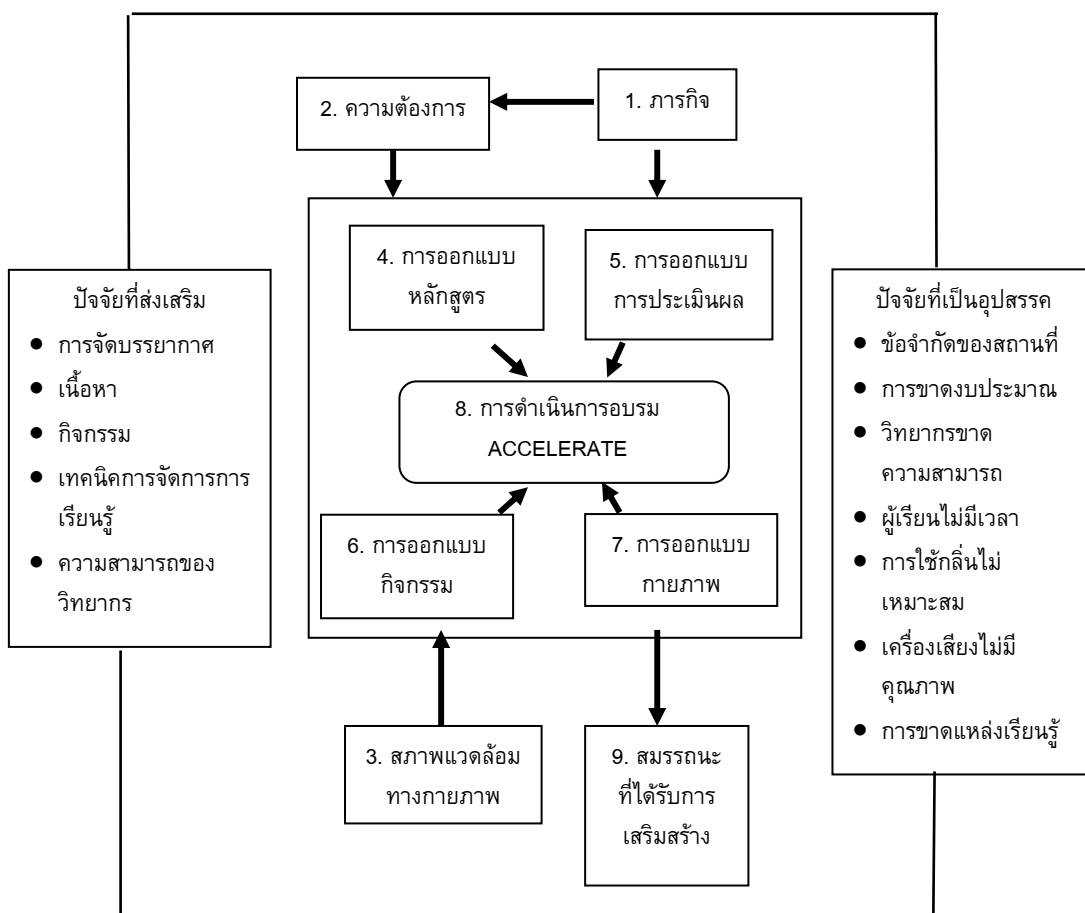
รูปแบบการฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้น จะมีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง โดยที่ผู้เรียนต้องใช้แหล่งเรียนรู้ในการค้นคว้า หรือหาประสบการณ์การเรียนรู้ เช่น แหล่งเรียนรู้จากอินเทอร์เน็ต แหล่งเรียนรู้โดยการดูงาน หรือการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ เป็นต้น ดังนั้นการขาดแหล่งเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง จึงเป็นปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการใช้รูปแบบการฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้นมาสอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ของผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน (วรวิทย์ กิตติคุณศิริ, สัมภาษณ์, 5 มกราคม 2554) (สำราญ นาคทอง, สัมภาษณ์, 29 มกราคม 2554)

### 5. รูปแบบการฝึกอบรมทางการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ที่พัฒนาขึ้นจากการวิจัยนี้

ผู้วิจัยได้นำรูปแบบการฝึกอบรมทางการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ผ่านการปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ ไปทดลองใช้กับกลุ่มทดลอง นำผลที่ได้จากการทดลองใช้รูปแบบ ร่วมกับข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่ม และการสังเกตอย่างไม่เป็นทางการ โดยมีประเด็นสำคัญที่ปรับเปลี่ยนเพื่อให้มีความเหมาะสมกับ สภาพ ปัญหา และความต้องการ ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ได้แก่ การผสมผสาน 2 ขั้นตอนแรกของ Critical Event Model ได้แก่ การจำแนกความต้องการขององค์กร การระบุผลของการปฏิบัติงาน ออกมาเป็น ภารกิจที่ต้องปฏิบัติ เพื่อให้เป็นจุดเริ่มต้นในการดำเนินการ ส่งไปเป็นเงื่อนไขสำหรับกำหนดความต้องการ และเพิ่มการพิจารณาองค์ประกอบด้านกายภาพ เพราะครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนมีภารกิจเป็นสิ่งที่ต้องปฏิบัติ ให้ประสบผลตามที่มีการกำหนดไว้อย่างชัดเจน ดังนั้นการปฏิบัติภารกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงเกิดความต้องการที่จะได้รับการพัฒนา ในขณะที่เดียวกันครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนมีกรปฏิบัติงานที่กระจายออกไปในหลายพื้นที่ที่มีความแตกต่างกัน ดังนั้นองค์ประกอบด้านกายภาพจึงเป็นสิ่งที่ควรนำมาพิจารณาในการดำเนินการด้วย ผู้วิจัยได้ปรับเปลี่ยนขั้นตอนที่เหลือของ Critical Event Model ได้แก่ การกำหนดวัตถุประสงค์ การสร้างหลักสูตร การเลือกวิธีการอบรม การได้ทรัพยากรการฝึกอบรม ออกเป็นขั้นตอนการออกแบบ 4 ขั้นตอนได้แก่ การออกแบบหลักสูตร การออกแบบการประเมินผล การออกแบบกิจกรรม การออกแบบกายภาพ จากผลของการทดลองใช้รูปแบบ ทำให้พบว่าทั้ง 4 ขั้นตอนนี้จะเป็นการออกแบบที่สามารถใช้แนวทางการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบเร่งรัด ซึ่งส่งเสริม

กับกิจกรรมการดำเนินการฝึกอบรม โดยการใช้ขั้นตอน ACCELERATE ทั้ง 10 ขั้นตอนที่ผู้วิจัยได้สังเคราะห์แนวคิดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบเร่งรัดนำไปทดลองใช้ และได้ผลลัพธ์ที่ดีมาก สำหรับขั้นตอนการประเมินผลและการสะท้อนกลับที่มีการกำหนดให้ทำเกือบทุกขั้นตอนใน Critical Event Model ผู้วิจัยได้ปรับให้เป็นส่วนหนึ่งในการกำหนดความต้องการ เพราะสภาพ ปัญหาและความต้องการในการได้รับการอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะ ของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน จะกำหนดได้อย่างชัดเจนในขั้นตอนของภารกิจและการกำหนดความต้องการ ดังนั้นจึงไม่มีความจำเป็นในการประเมินผลและการสะท้อนกลับที่ต้องดำเนินการในทุกๆระยะของการจัดการอบรม และเป็นกิจกรรมที่ทำไม่ได้ไม่สะดวก เพราะครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน จะปฏิบัติภารกิจกระจายอยู่ในพื้นที่ที่แตกต่างกัน การจัดการประชุมเพื่อการประเมินผลและการสะท้อนกลับในทุกขั้นตอน จะทำให้การดำเนินการอบรมใช้เวลาในการดำเนินการมาก

แผนภูมิที่ 14 รูปแบบการฝึกอบรมทางการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน



แผนภูมิที่ 15 ขั้นตอนการดำเนินการอบรม ACCELERATE (องค์ประกอบที่ 8 ในรูปแบบการฝึกอบรมทางการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน)

#### การดำเนินการอบรม ACCELERATE

1. สร้างสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้
2. การกำหนดแผนการเรียนรู้ร่วมกัน
3. การดำเนินจัดการเรียนรู้ในรูปแบบที่หลากหลาย
4. การสร้างความเข้าใจของสิ่งที่ได้เรียนรู้
5. การสร้างการจำที่ถาวร
6. การแสดงสิ่งที่ได้เรียนรู้
7. การสะท้อนวิธีการเรียนรู้ที่เกิดขึ้น
8. การตระหนักถึงรูปแบบการเรียนรู้เฉพาะตัว
9. การประเมินผลกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกัน
10. ร่วมแบ่งปันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสบการณ์ความรู้ที่เป็นประโยชน์ในการนำไปใช้งานร่วมกัน

แผนภูมิที่ 14 แสดงรูปแบบการฝึกอบรมทางการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ในแต่ละองค์ประกอบจะกำหนดหมายเลขลำดับที่นำไปดำเนินการ โดยมีรายละเอียดแต่ละองค์ประกอบดังต่อไปนี้

### 1. การกิจ

ลำดับแรกในการดำเนินการตามรูปแบบการฝึกอบรมทางการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน คือการพิจารณาภารกิจของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน โดยภารกิจจะเป็นสิ่งที่ใช้วิเคราะห์ความต้องการในการได้รับการอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะ ที่จะช่วยให้ปฏิบัติการกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ และภารกิจยังเป็นส่วนที่พิจารณาในการดำเนินการในส่วนประกอบอื่นๆ ก่อน

### 2. ความต้องการ

ลำดับที่สองคือ ความต้องการ หมายถึงขั้นตอนในการวิเคราะห์ความต้องการ โดยพิจารณาจากภารกิจ และใช้ผลจากการวิเคราะห์ความต้องการนี้ ในการกำหนดเนื้อหาการอบรม เพื่อนำไปสู่ การออกแบบทั้ง 4 ขั้นตอน

### 3. สภาพแวดล้อมทางกายภาพ

ลำดับที่สาม คือสภาพแวดล้อมทางกายภาพหมายถึง สภาพแวดล้อมทางกายภาพของสถานที่ที่ใช้ในการอบรม เพราะจะเป็นสิ่งที่ต้องนำมาพิจารณา เพื่อออกแบบสภาพแวดล้อมการจัดการเรียนรู้ให้เกิดการกระตุ้นการเรียนรู้ และการใช้งานของสมองอย่างเต็มศักยภาพ

#### 4. การออกแบบหลักสูตร

เป็นการออกแบบหลักสูตร โดยใช้ปัจจัยนำเข้ารอบนอก เพื่อออกแบบหลักสูตรให้ตรงกับความต้องการ เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ และได้นำผลการเรียนรู้ไปใช้จริง

#### 5. การออกแบบการประเมินผล

เป็นการออกแบบหรือเลือกสรร การประเมินผลที่หลากหลาย สามารถวัดผล การเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และผู้เรียนสามารถนำผลการประเมิน มาปรับปรุง การเรียนรู้ของตนเอง

#### 6. การออกแบบกิจกรรม

เป็นการออกแบบกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ โดยเลือกสรรกิจกรรมที่ ส่งเสริมการใช้สมองทั้งซ้ายและขวาให้เกิดการเรียนรู้อย่างสมดุล ออกแบบกิจกรรมที่ทำให้เกิด กระบวนการคิด และสร้างความจำอย่างถาวร ร่วมกับการออกแบบหรือเลือกสรร เกมที่ หลากหลาย โดยออกแบบหรือใช้เกมที่ทำให้ความสนุกสนาน มีแนวคิดที่สามารถเชื่อมโยงเข้าสู่ กิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม

#### 7. การออกแบบกายภาพ

เป็นการออกแบบสถานที่ในการจัดการเรียนรู้ โดยเน้นการออกแบบ ให้มี สีสรรสดใน มีเสียงเพลงประกอบที่เหมาะสม และการเลือกใช้กลิ่นในการเสริมสร้างบรรยากาศ การจัดที่นั่งให้มีความสอดคล้องกับเทคนิคการจัดการเรียนรู้

#### 8. การดำเนินการอบรม

ดำเนินการอบรม โดยใช้ขั้นตอนการดำเนินการอบรม ACCELERATE 10 ขั้นตอน ที่ผู้วิจัยสังเคราะห์จากขั้นตอนการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองและการจัดการเรียนรู้แบบ เร่งรัด โดยขั้นตอนทั้ง 10 แสดงในแผนภูมิที่ 51

#### 9. สมรรถนะที่ได้รับการเสริมสร้าง

สมรรถนะที่ได้รับการเสริมสร้างนี้ เป็นผลลัพธ์จากการดำเนินการตามรูปแบบ ที่พัฒนาขึ้น

ปัจจัยส่งเสริมได้ ในการใช้รูปทั่วไปของรูปแบบการฝึกอบรมทางการศึกษา นอกกระบบโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ได้แก่

ปัจจัยด้านการจัดบรรยากาศสถานที่เรียน

ปัจจัยด้านเนื้อหา

ปัจจัยด้านกิจกรรมเสริมการเรียนรู้

ปัจจัยด้านเทคนิคการจัดการเรียนรู้

ปัจจัยด้านความสามารถของวิทยากร

**ปัจจัยที่เป็นอุปสรรค** ในการใช้รูปทั่วไปของรูปแบบการฝึกอบรมทางการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ได้แก่

ปัจจัยด้านข้อจำกัดของสถานที่ในการจัดอบรม

ปัจจัยด้านเวลาของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

ปัจจัยด้านการขาดความสามารถของวิทยากร

ปัจจัยด้านเครื่องเสียงที่ไม่มีคุณภาพ

ปัจจัยด้านการขาดงบประมาณ

ปัจจัยด้านการใช้กลิ่นที่ไม่เหมาะสม

ปัจจัยด้านการขาดแหล่งเรียนรู้

### ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

จากผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการฝึกอบรมทางการศึกษานอกระบบโรงเรียน เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน สามารถเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ สมรรถนะการพัฒนาผู้เรียน และสมรรถนะการบริหารกลุ่มผู้เรียนได้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

### ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. การนำรูปแบบไปใช้งาน อาจแบ่งได้สองลักษณะ โดยลักษณะที่หนึ่งคือการนำรูปแบบทั้งหมดไปขยายผลในการอบรมครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนทั่วประเทศ เพราะว่าการหลักสูตรและองค์ประกอบอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องจะตอบสนองต่อความต้องการของการพัฒนาครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ลักษณะที่สองคือนำรูปแบบไปใช้งาน แต่ดำเนินการสร้างหลักสูตรให้ตอบสนองต่อความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย เมื่อได้หลักสูตรที่ต้องการแล้ว ให้ปรับ

องค์ประกอบบางส่วนของรูปแบบ เช่น การจัดแผนการเรียนรู้ โดยยึดขั้นตอนในรูปแบบ ACCELERATE

2. ควรมีการสร้างแหล่งเรียนรู้สำหรับการพัฒนาสมรรถนะของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เช่นการจัดเตรียมตำราที่มีเนื้อหาที่ใช้ในการพัฒนาสมรรถนะของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนไว้ในห้องสมุดของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เพื่อให้ครูมีแหล่งค้นคว้าหาความรู้ได้สะดวก และเป็น การส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองอีกทางหนึ่ง

3. ควรจัดสร้างระบบเว็บที่มีข้อมูลที่เน้นด้านทฤษฎีการจัดการเรียนรู้สำหรับ ผู้ใหญ่ ความรู้และเทคนิคการทำวิจัยในชั้นเรียน ตัวอย่างกิจกรรมและเกมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ เพื่อเป็นแหล่งให้ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนได้ใช้ในพัฒนาสมรรถนะและใช้ในการปฏิบัติการกิจ ได้ มีประสิทธิภาพมากขึ้น

3. ควรมีการจัดอบรมโดยใช้รูปแบบการฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้นนี้ ให้แก่กลุ่มครูที่ สามารถจะนำไปขยายผลในแต่ละพื้นที่ได้

### ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1. ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ควรเลือกรูปแบบ กิจกรรม เกม และเทคนิคการ จัดการเรียนรู้ไปทดลองใช้ รวมทั้งการดัดแปลง หรือ สร้างขึ้นมาใหม่ เพื่อส่งเสริมให้เกิด บรรยากาศการเรียนรู้ที่เป็นบวก ทำให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้เต็มศักยภาพ

2. ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ควรสร้างบรรยากาศของห้องเรียนให้มีสีสัน เสียงเพลง หรือกลิ่น โดยประยุกต์เลือกใช้ให้เหมาะสมตามบริบทของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนใน แต่ละที่ และอาจจะให้ผู้เรียนร่วมกันในการจัดบรรยากาศของห้องเรียน อาทิ การทาสีห้องเรียน การตกแต่งห้องเรียน การเลือกเพลงที่ช่วยให้เสริมสร้างความสามารถในการเรียนรู้

3. ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนควรมีการพบปะกันเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ หรือ ช่วยกันสร้างกิจกรรม เกม เทคนิคการจัดการเรียนรู้ เพื่อนำไปใช้ในแต่ละพื้นที่ เพื่อเพิ่ม บรรยากาศที่เป็นบวกต่อการเรียนรู้

### ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยในอนาคต

1 การวิจัยในเรื่องของการใช้กลิ่นในการจัดสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ โดย เน้นการศึกษาการใช้กลิ่นจากสมุนไพรไทย ที่ปราศจากสารเคมี ว่ามีผลต่อการเรียนรู้อย่างไร

2 การวิจัยโดยนำรูปแบบที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ ไปใช้กับกลุ่มผู้เรียนที่อยู่ใน ระบบโรงเรียน หรือนำไปใช้ในกลุ่มผู้เรียนที่อยู่ในสถานประกอบการ

3. การวิจัยโดยดัดแปลงรูปแบบที่ได้จากการวิจัยนี้ ให้เป็นรูปแบบการฝึกอบรม  
ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

## รายการอ้างอิง

### ภาษาไทย

ศึกษาธิการ,กระทรวง. พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

พ.ศ. 2551. กรุงเทพมหานคร : กลุ่มแผนงาน สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษานอกระบบ สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ, 2551

ศึกษาธิการ,กระทรวง.พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2545

(ฉบับที่ 2) [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <http://www.lawamendment.go.th/ow.asp?ID=1436> [2552, ธันวาคม 14]

กลุ่มบริหารทรัพยากรมนุษย์.การฝึกอบรมกับกระบวนการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ [ออนไลน์].

แหล่งที่มา : <http://www.siamhrm.com/?name=training&file=readnews&max=78> [2553, มกราคม 21]

กัลยา วานิชย์บัญชา.สถิติสำหรับงานวิจัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร : ศูนย์

หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,2550

กิตติศักดิ์ พรหมรัตน์. ความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทย สภาอุตสาหกรรมแห่ง

ประเทศไทย [ออนไลน์] แหล่งที่มา : <http://www.fti.or.th> [2552, ตุลาคม 9]

โกวิท วรพิพัฒน์. การจัดการศึกษาตามแนวการศึกษาตลอดชีวิตในประเทศไทย. ใน 22 ปี กศน.

สู่การศึกษาตลอดชีวิต. กรุงเทพมหานคร : กรมการศึกษานอกโรงเรียน,2543.

คมธัช รัตนคช. รูปแบบการสอนและการฝึกอบรม [ออนไลน์] แหล่งที่มา :

[http://home.dsd.go.th/techno/trainingsystem/index.php?option=com\\_content&view=article&id=3:2009-07-31-08-38-27&catid=12:2009-09-02-05-34-44&Itemid=19](http://home.dsd.go.th/techno/trainingsystem/index.php?option=com_content&view=article&id=3:2009-07-31-08-38-27&catid=12:2009-09-02-05-34-44&Itemid=19) [2553, มกราคม 14]

ชลทิพย์ เอี่ยมสำอางค์ และ คนอื่นๆ, 2551. การศึกษาประสิทธิผลการจัดการศึกษาตาม

หลักเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนหลักสูตรการศึกษาขั้น

พื้นฐานพุทธศักราช 2544. รายงานการวิจัย กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สถาบัน

พัฒนาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยภาคกลาง, 2551

ชัชรินทร์ ชวนวัน. การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ตามหลักการสมรรถนะ [ออนไลน์]

สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา แหล่งที่มา :

[http://www.nidtep.go.th/inno/data\\_pro/chatcharin/essay3.pdf](http://www.nidtep.go.th/inno/data_pro/chatcharin/essay3.pdf) [2552, ธันวาคม 15]



ชัชรินทร์ ชวนวัน. การพัฒนาหลักสูตรพัฒนาสมรรถนะครูและบุคลากรทางการศึกษา[ออนไลน์]

สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา แหล่งที่มา :

<http://www.nidtep.go.th/files/idplan3.pdf> [2553, มกราคม 10]

สำนักงาน ก.พ. คู่มือสมรรถนะข้าราชการพลเรือนไทย (ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 1).

กรุงเทพมหานคร : แม่นไคเนต์ มีเดีย , 2550

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ,สำนักงาน แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ.2545-2559).

กรุงเทพมหานคร : พริกหวานกราฟฟิค จำกัด , 2545

คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ,สำนักงาน แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม

แห่งชาติ (พ.ศ.2550-2554) [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : [http://www.idd.go.th/Thai-](http://www.idd.go.th/Thai-html/05022007/PDF/PDF01/005.pdf)

[html/05022007/PDF/PDF01/005.pdf](http://www.idd.go.th/Thai-html/05022007/PDF/PDF01/005.pdf) [2553, ธันวาคม 15]

สำนักงาน กศน. ครู กศน. ตำบล : ครูของชุมชน ผู้ขับเคลื่อนกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิต.

กรุงเทพมหานคร : กลุ่มส่งเสริมปฏิบัติการ สำนักงาน กศน. สำนักงาน

ปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ, 2553

สำนักงาน กศน. สาระความรู้พื้นฐาน : หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

พุทธศักราช 2551 . กรุงเทพมหานคร : สำนักงานปลัดกระทรวง

กระทรวงศึกษาธิการ, 2553

สำนักงาน กศน. คู่มือการดำเนินงาน กศน.ตำบล (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร : กลุ่ม

แผนงาน สำนักงาน กศน. สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ, 2552

สำนักงาน กศน. กรุงเทพมหานคร. การรับสมัครสอบคัดเลือกบุคคลเพื่อแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่

ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ประจำปีงบประมาณ 2552. [ออนไลน์] แหล่งที่มา :

<http://www.jobthaiweb.com/showgov.php?govID=8837> [2552, กุมภาพันธ์ 5]

สำนักงาน กศน. ชัยนาท. แนวคิดและหลักการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน [ออนไลน์]. แหล่งที่มา :

<http://chainat.nfe.go.th/0909/?name=anfe6> [2553, มกราคม 3]

สำนักงาน กศน.น่าน. การรับสมัครสอบคัดเลือกบุคคลเพื่อแต่งตั้งเป็นครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน.

หนังสือราชการเลขที่ ศธ 0210.41(01) / ว. 1264 สำนักงาน กศน.จังหวัดน่าน,

2552

สำนักงาน กศน.บุรีรัมย์. แบบประเมินครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน พ.ศ. 2552 สำนักงาน

ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. [ออนไลน์] แหล่งที่มา :

[http://buriram.nfe.go.th/index/UserFiles/File/bu\\_52.doc](http://buriram.nfe.go.th/index/UserFiles/File/bu_52.doc) [2553, มกราคม 12]

ศูนย์ปฏิบัติการกระทรวงศึกษาธิการ ดัชนีทางการศึกษา จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากร  
ไทยในปี 2550 - 2552 ใน ปี 2550 – 2552 [ออนไลน์] แหล่งที่มา :

<http://www.moc.moe.go.th/node/2354> [2553, พฤษภาคม 22]

สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์ และ บุคลากรทางการศึกษา. แบบประเมินสมรรถนะของครู  
(ประเมินโดยผู้บังคับบัญชา) [ออนไลน์] แหล่งที่มา :

[http://www.nidtep.go.th/competency/data\\_book/c2.pdf](http://www.nidtep.go.th/competency/data_book/c2.pdf) [2553, มกราคม 2]

ศูนย์ปฏิบัติการกระทรวงศึกษาธิการ ดัชนีทางการศึกษา สารสนเทศทางการศึกษา(ภาพรวม)  
ปีการศึกษา 2552 [ออนไลน์] แหล่งที่มา : <http://www.moc.moe.go.th/node/2874>

[2553, พฤศจิกายน 22]

เลขาธิการสภาการศึกษา,สำนักงาน. รายงานศักยภาพคนไทยกับขีดความสามารถในการ  
แข่งขันปี 2547 [ออนไลน์] แหล่งที่มา :

[http://www.onec.go.th/publication/48047/kum\\_48047.htm](http://www.onec.go.th/publication/48047/kum_48047.htm) [2558, ตุลาคม 18]

ชัยยงค์ พรหมวงศ์. ประมวลสาระชุดวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการฝึกอบรม หน่วยที่ 1.แนวคิด  
เกี่ยวกับเทคโนโลยีและสื่อสารการฝึกอบรม. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรม  
มาธิราช, 2537

ชิตขงค์ ส. นันทนาเนตร.. การศึกษาผู้ใหญ่ การศึกษานอกระบบและการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21  
ใน สัมมนา วิชาการเนื่องในโอกาสครบ 30 ปี การก่อตั้งคณะศึกษาศาสตร์ และงาน  
เกษียณอายุราชการผู้ช่วยศาสตราจารย์กิติ พัทธวิชัย 3 กันยายน 2542 เอกสาร  
ประกอบการสัมมนา เรื่องการศึกษาผู้ใหญ่ในทศวรรษแรกของศตวรรษที่ 21. คณะ  
ศึกษาศาสตร์.มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2542

ชิตขงค์ ส. นันทนาเนตร. ทฤษฎีการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่. นครปฐม : คณะศึกษาศาสตร์  
มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2549.

โชติกา ภาษีผล. การสร้างและพัฒนาเครื่องมือในการวัดและประเมินผลการศึกษา. กรุงเทพฯ :  
ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ,  
2554

นรินทร์ บุญชู. ลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง.  
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการศึกษาดุษฎีบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย.  
มหาวิทยาลัยศิลปากร,2532

เลิศชาย ปานมุข. แนวคิด หลักการ จุดมุ่งหมาย หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551

[ออนไลน์] แหล่งที่มา : <http://www.banprak-nfe.com/webboard/>

[index.php?topic=67.0](http://www.banprak-nfe.com/webboard/index.php?topic=67.0) [2553, มกราคม 2]

- ณัฐวี อุตกฤษฎ์. การเรียนรู้แบบเร่ง Accelerated Learning (AL) [ออนไลน์]. คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยพระจอมเกล้าพระนครเหนือ , 2552 แหล่งที่มา : [http://suanpalm3.kmutnb.ac.th/kmit/km\\_detail.asp?id=146&type=1](http://suanpalm3.kmutnb.ac.th/kmit/km_detail.asp?id=146&type=1) [2553, มกราคม 4]
- ทิตนา แคมมณี เอกสารประกอบการสอนการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2543 (อัดสำเนา)
- ชงทอง จันทรางศุ. ภาพรวมคนไทยมีการศึกษาเฉลี่ยแค่ 8.1 ปี [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : [http://www.opec.go.th/index.php?option=com\\_content&view=article&id=5783%3A--81-&catid=2%3A2009-10-02-12-13-18&Itemid=6&lang=th](http://www.opec.go.th/index.php?option=com_content&view=article&id=5783%3A--81-&catid=2%3A2009-10-02-12-13-18&Itemid=6&lang=th) [2553, ตุลาคม 31]
- พรชูลี อาชวอำรุง. การพัฒนาการเรียนแบบนำตนเองโดยการบูรณาการการเรียนบนฐานการวิจัยและโครงการ. กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547
- พิมพ์พันธ์ เตชะคุปต์. คู่มือปฏิบัติการเพื่อพัฒนาผลการเรียนรู้. กรุงเทพมหานคร . สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2553
- ไพฑูริย์ สีนลารัตน์. รายงานการวิจัยเอกสารเรื่อง การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ในระดับบัณฑิตศึกษา. กรุงเทพมหานคร : ทบวงมหาวิทยาลัย, 2543
- บุญเลี้ยง ทุมทอง. การพัฒนาหลักสูตร. กรุงเทพมหานคร . สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2553
- ปรัชญนันท์ นิลสุข. WBT: Web-Based Training เทคโนโลยีการฝึกอบรมครูในอนาคต. วารสารศึกษาศาสตร์ปริทัศน์ 14,2 (2542) : 79 - 88
- ปาน กิมปี. โอกาสการเร่งรัดปรับการเรียนการสอนการศึกษานอกระบบขั้นพื้นฐาน [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <http://www.bloggang.com/viewblog.php?id=enfe5&group=2> [2552, ธันวาคม 9]
- ราตรี นันทสุคนธ์. หลักการวัดและประเมินผลการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : จุฑทอง , 2553
- รจนา คำนึ่งผล. ผลของการสอนโดยใช้วิธีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองที่มีต่อความสามารถในการเขียนความเรียงภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาการสอนภาษาไทย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542.
- รังสรรค์ สุกันทา. การพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมผ่านเว็บแบบมีส่วนร่วมตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองสำหรับบุคลากรขององค์กรธุรกิจ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาการศึกษา นอกระบบโรงเรียน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2546

- รัชนีพร ยันตะบุศย์. การสร้างแบบทดสอบวัดคุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยตนเอง สำหรับนักเรียน  
ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดผล  
การศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2546
- ริวตะ คาวาชิมา. เลขคณิตพีชคณิตสองเล่ม. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์เนชั่นบุ๊คส์ , 2552
- รววิทย์ กิตติคุณศิริ. ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตาม  
อัธยาศัย จังหวัดเพชรบุรี. สัมภาษณ์ 5 มกราคม 2554
- วิภาวรรณ สุขสถิตย์. การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองสำหรับนักศึกษาผู้ใหญ่โดยการเรียนการสอน  
ผ่านเว็บ รายงานการวิจัย กรุงเทพมหานคร : สถาบันการอาชีวศึกษา  
กระทรวงศึกษาธิการ, 2550
- วิบูลย์ลักษณ์ ปรียาวงศากุล. รูปแบบการพัฒนานักศึกษาพยาบาลด้วยกิจกรรมที่ส่งเสริมความ  
พร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองเพื่อเพิ่มความสามารถในการเรียนรู้.  
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาอุดมศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547
- วิภาวรรณ สุขสถิตย์. การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองสำหรับนักศึกษาผู้ใหญ่โดยการเรียนการสอน  
ผ่านเว็บ. วารสารการศึกษาไทย 4,36 (กันยายน 2550) : หน้า 39-43, 2550
- วุทธิศักดิ์ โภชนกุล. การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์[ออนไลน์]. แหล่งที่มา :  
<http://www.pochanukul.com/?p=36> [2553, ธันวาคม 9]
- ศิระพร ภูพันธ์. ปัจจัยที่เป็นสาเหตุและผลของความพร้อมในการเรียนรู้แบบนำตนเองของ  
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิจัยการศึกษา  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2548
- สมคิด อิศระวัฒน์. ลักษณะการเรียนรู้ด้วยตนเองของคนไทย : รายงานการวิจัย.  
กรุงเทพมหานคร, ภาควิชาศึกษาศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์  
มหาวิทยาลัยมหิดล, 2538
- สมบัติ สุวรรณพิทักษ์. เทคนิคการสอนแนวใหม่. กรุงเทพฯ : กรมการศึกษานอกโรงเรียน  
กระทรวงศึกษาธิการ, 2542
- สุมาลี สังข์ศรี. การศึกษานอกโรงเรียน : การขยายโอกาสทางการศึกษา โดยประยุกต์ใช้วิธี  
การศึกษาทางไกล. นนทบุรี : 9119 เทคนิคพรินติ้ง, 2539.
- สุนทร โคตรบรรเทา. การศึกษานอกระบบโรงเรียน. กรุงเทพมหานคร : เอกสารประกอบการ  
เรียนวิชา กญ.311 และ ศึกษา 407 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิ  
โรฒ ประสานมิตร , 2524.

- สุมาลี สังข์ศรี.. รายงานการจัดการศึกษานอกระบบเพื่อการศึกษาตลอดชีวิต ตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ,2545
- สุวัฒน์ วัฒนวงศ์. การจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน. กรุงเทพมหานคร : ศิลปาบรรณาคาร,2529
- สุวัฒน์ วัฒนวงศ์. การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของผู้เรียนการศึกษาต่อเนื่องสายอาชีพ. วิทยานิพนธ์ปริญญาคุุฎิปบัณฑิต ภาควิชาอาชีวศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์,2546
- สุวัฒน์ วัฒนวงศ์. จิตวิทยาเพื่อการอบรมผู้ใหญ่. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547
- สุวิมล ตีรกาพันธ์. การสร้างเครื่องมือวัดตัวแปรในการวิจัยทางสังคมศาสตร์ : แนวทางสู่การปฏิบัติ. มหาวิทยาลัยรามคำแหง กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2551
- สุวิมล ว่องวานิช. การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2553
- สำราญ นาคทอง ครู คศ.3 งานการศึกษาขั้นพื้นฐานและกำกับดูแลการพัฒนาครู กศน.ตำบล  
สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดเพชรบุรี.  
สัมภาษณ์ 29 มกราคม 2554
- หทัยรัตน์ ดีประเสริฐ. นศ.กศน.จะมีคุณภาพได้ ครูต้องมีคุณภาพ-สอนตรงวิชา คมชัดลึก (1 พฤษภาคม 2551) : 12
- อัญชลี ธรรมะวิสิกุล. การจัดกระบวนการการเรียนรู้การศึกษานอกระบบ ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน(ออนไลน์) 2551 แหล่งที่มา :  
[http://panchalee.wordpress.com/2009/03/27/learning\\_process](http://panchalee.wordpress.com/2009/03/27/learning_process)  
[2553, มกราคม 5]
- อาชัญญา รัตนอุบล. กระบวนการฝึกอบรมสำหรับการศึกษานอกระบบโรงเรียน. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2540.
- อาชัญญา รัตนอุบล.. การจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน. กรุงเทพมหานคร : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.,2542
- อาชัญญา รัตนอุบล. การเรียนรู้และพัฒนาการของผู้ใหญ่. กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาการศึกษา นอกโรงเรียน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.,2544

- อาชัญญา รัตน์อุบล. การจัดโปรแกรมการศึกษาจากระบบโรงเรียน. กรุงเทพมหานคร : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.,2550
- อาชัญญา รัตน์อุบล และคณะ. รายงานการวิจัย : แนวโน้มการจัดการศึกษาจากระบบโรงเรียนของประเทศไทยในทศวรรษหน้า. กรุงเทพมหานคร : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.,2551
- อาชัญญา รัตน์อุบล. นวัตกรรมการศึกษาจากระบบโรงเรียน. คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.,2551ก
- อาชัญญา รัตน์อุบล. พัฒนาการ การเรียนรู้ และการจัดกิจกรรมสำหรับผู้ใหญ่. คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.,2551ข
- อาภรณ์ แสงรัศมี. ผลของการเรียนแบบใช้ปัญหาเป็นหลักต่อลักษณะการเรียนรู้ด้วยตนเอง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อมและความพึงพอใจต่อการเรียนการสอนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาการศึกษาวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,2543
- อุ้นดา นพคุณ. กรอบแนวคิดการพัฒนาโปรแกรมอย่างมีส่วนร่วมทางการศึกษาจากระบบโรงเรียน. กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัด โรงพิมพ์ชวนพิมพ์ , 2546
- อุทัย ดุลยเกษม. อดีตและอนาคตการดำเนินงานการจัดการศึกษาออกโรงเรียน : ข้อเสนอแนะนโยบายเพื่อพัฒนางานการศึกษาออกโรงเรียนจากผลการวิจัยเชิงประเมิณประสิทธิภาพการดำเนินงานการศึกษาออกโรงเรียน. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานบริหารงานการศึกษาออกโรงเรียน,2548.
- องอาจ นัยพัฒน์. วิธีวิทยาการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์ (พิมพ์ครั้งที่ 2). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กรุงเทพมหานคร : หจก.สามลดา,2549
- องอาจ วีรภัทรสกุล ครูชำนาญการพิเศษ กลุ่มส่งเสริมภาคีและเครือข่ายกิจกรรมพิเศษ สำนักงานส่งเสริมการศึกษาจากระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดขอนแก่น สัมภาษณ์ 7 มกราคม 2554

## ภาษาอังกฤษ

- Anderson, L.W., and Krathwohl, D.R. A Taxonomy for Learning, Teaching, and Assessing : A Revision of Bloom's Taxonomy of Educational Objectives. New York : Longman , 2001
- Baxter, L. Z. The association of self -directed learning readiness, learning styles, self-paced instruction, and confidence to perform on job. Doctoral dissertation, University of North Texas, 1993. Dissertation Abstract International 54/08 (1994) : 2920, 1994
- Borich, G. D. Effective Teaching Methods. New York : Macmilland Publishing Company, 1992.
- Boone, E.J. Developing Programs in Adult Education. Englewoof cliffs, New Jersey : Prentice-Hall, 1985
- Bouchard, P. Self-Directed Professionals and Autodidactic Choice: A Framework for Analysis. In Long, Huey B. and Associates. New Ideas About Self-Directed Learning. Oklahoma: Oklahoma Research Center for Continuing Professional and Higher Education of the University of Oklahoma, 1994
- Boud, D. Developing Student Autonomy in Learning. New York : Nichols Publishing Company, 1982.
- Boyle, P.G. Planning Better Program" New York : McGraw-Hill, 1981
- Brockett, R. G., and Hiemstra R. Self-direction in adult learning : Perspective on theory, research, and practice. Great Britain : Typeset by Michael Mephram. Frome, Somerset, 1993
- Brookfield , S. Understanding and facilitating adult learning. San Francisco : Jossey-Bass , 1986.
- Brown., B.B. Super Mind : The Ultimate Energy. New York : Harper & Row, Publishers Inc., 1980
- Caffarella, R. Planning Programs for Adult Learners. (Second edition) San Francisco : Jossey-Bass Publishers, 2002.
- Carre, Philippe. Self directed learning in French professional education. In Long Huey B. And Associates. New Ideas about Self-Directed Learning. Oklahoma : Oklahoma Research Center for Continuing Professional and Higher Education of the University of Oklahoma, 1994.

- Cole, P.G., and Chan, L. Teaching Principles and Practice. Sidney : Prentice Hall of Australia Pty Ltd,1994
- Collin , M. Adult education as vocation. New York : Routledge , 1991.
- Deporter, B., Reardon, M., and Singer-Nourie, S. Quantum Learning : Orchestrating Student Success. MA : A Viacom Company, 1999.
- Deporter, B., and Hernacki, M. Quantum Learning : Unleashing the Genius in You. New York : Dell Publishing, 1992.
- Deporter, B. Working Magic with Your Memory. California USA : Learning Forum Publications Oceanside, 2000.
- Dispenza.,D,C,J. Evolve Your Brain : The Science of Changing Your Mind. Florida : Health Communications, Inc. , 2007.
- Hiemstra, R. Self - directed learning. The International Encyclopedia of Education. 2<sup>nd</sup> ed. Grate Britain : BPC Wheatons Ltd. , Exeter,1994
- Hiemstra, R., and Brockett, R.G. “From behaviorism to humanism self - direction inlearning concepts into the instructional design process.” In Long , H. B.and Associates. New Ideas about Self - Directed Learning. Oklahoma Research Center for Continuing Professional and Higher Education of the University of Oklahoma , 1994.
- Hudspeth, J. H. Student outcomes : The relationship of teaching style to readiness for self-directed learning. Doctoral dissertation, Montana State University. Dissertation Abstract International. 52/10(1992) : 3514, 1991.
- Houle, C.O. Continuing Learning in the Professions. San Francisco : Jossey-Bass,1980
- IAL. What is Accelerated Learning ? [Online] International Alliance for Learning., 2004  
Available from <http://www.ialearn.org/AL.php> [2009 Dec 4]
- Kim.,T.R. A Study of The Impact on Adult Learning Attention and Attitudes. Ph.D., Capella University, 2007
- Knowles, M.S. Self-directed Learning: guide for learners and teacher. Chicago :Forrett Publishing Company., 1975
- Knowles, M.S. The Modern Practice of Adult Education. Newyork : Association Press.,1980



- Knowles, M.S. Self - directed learning : A neglected species. 3<sup>rd</sup> edition. Houston : Gulf Publishing Co.,,1984
- Knowles, M.S., and Holiton, E. F., Swansan,R.A. The Adult Learner 6<sup>th</sup> edition. London : Butterworth-Heinemann., 2005
- Griffin, C. Curriculum theory in adult and lifelong education. London : Croom Helm, 1983
- Guglielmino, L., M. Development of the Self-Directed Learning Readness Scale.Unpublished Ed.D. Dissertation, University of Georgia. ,1977
- Julian, P. Definition : Accelerated Learning [Online] Available from [http://www.selfgrowth.com/articles/definition\\_accelerated\\_learning.html](http://www.selfgrowth.com/articles/definition_accelerated_learning.html) [2009 Dec 10]
- Langenbach, M. Curriculum Models in Adult Education Malabar : Krieger Publishing Company,1988.
- Lawlor, M., and Handley.,P. The Creative Trainer : Holistic facilitation skills for accelerated learning. England : McGraw-Hill Publishing Company, 1996.
- Meier, D. The Accelerated Learning Handbook. New York : McGraw-Hill, 2000
- Nadler,L. Designing Training Programs : Reading. Addison-Wesley,1982
- Oddi, L. F. Development of an instrument to measure self-directed continuing learning. Doctoral dissertation, Northern Illinois University,1984
- Oddi, L. F. Development and validation of an instrument to identify self-directed continuing learners. Adult Education Quarterly, 36, 97-107,1986
- Ostrander, S., and Schroeder, L. Superlearning. London : Sphere Books Ltd.,1979
- Pienaar,H. C. Application of Accelerated Learning Techniques with Particular Reference to Multiple Intelligences. M.Ed., University of South Africa. South Africa, 2008
- Porter, B. D. Accelerated Learning[Online]. New Horizons for Learning., 2001 Available from <http://www.newhorizons.org/strategies/accelerated/deporter.htm> [2009 Dec 2]
- Rogers, J. Adults learning. Berkshire : Open University Press, 2007
- Rose, C. Accelerated Learning. Great Britain : Ashford Colour Press, Gosport, Hampshire, 2007.

- Rose,C, and Nicholl.,M.J. Accelerated Learning for The 21<sup>st</sup> Century : The Six-Step Plan to Unlock Your Master-Mind. New York : Bantam Doubleday Dell Publishing Group Inc.,1997
- Skager, R., and Dave , R. H. Curriculum for Lifelong Education. Toronto : PergamonPress, 1977.
- Song, L., and Hill, J.R. A Conceptual Model for Understanding Self-Directed Learning in Online Environments. *Journal of Interactive Online Learning* 6,1(Spring 2007) : Page 27-42,2007
- Stubblefield, C. H. Childhood experiences and adult self-directed learning(adult learner). Doctoral Dissertation, The University of Oklahoma. *DissertationAbstract International.* 54/02(1993) : 404,1992.
- Treffinger , D.J. "Self - directed learning." In Maker , C. June and Nielson , Aleene B. Teaching Models in Education of the Gifted. 2 nd. ed. Texas : PRO -ED , Inc., 1995.
- Tight, M. Key Concepts in Adult Education and Training. London and New York :Routledge,1996.
- Tough , A. The Adult's learning projects : A fresh approach to theory and practice in adult learning. 2 nd. ed. Toronto : Ontario Institute for Studies in Education, 1979.
- Ward,C., and Daley, J. Brain Power Christchurch, New Zealand : Accelerated Learning Institute (New Zealand) Ltd.,1998
- Wilcox , S.. Fostering self - directed learning in the university setting. Studies in Higher Education 21 (June 1996) :165-176., 1996
- Wlodkowski.,R.J., Mauldin.,J.E., and Gahn.,S.W. Learning in the Fast Lane : Adult Learners' Persistnce and Success in Accelerated College Programs. The Center for The Study of Accelerated Learning , School for Professional Studies, Regis University, 2001
- Wlodkowski.,R.J., and Ginsberg.,M.B. Teaching Intensive and Accelerated Courses : Instructional That Motivates Learning. San Francisco : John Wiley & Sons, Inc, 2010

ภาคผนวก

## ภาคผนวก ก

### รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญแยกตามสาขาวิชา

#### ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษานอกระบบ

1. ดร.ปาน กิมปี

- สำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กระทรวงศึกษาธิการ

2. ดร.วิรุฬ นิลโมจน์

- สำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กระทรวงศึกษาธิการ

3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระเทพ ปทุมเจริญวัฒนา

- สาขาการศึกษานอกระบบโรงเรียน  
ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา  
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรรรัตน์ ปทุมเจริญวัฒนา

- สาขาการศึกษานอกระบบโรงเรียน  
ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา  
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

5. ดร.ชนินทร สุขเจริญ

- โรงเรียนที่ปราชญ์พิทยา  
ต.แม่่น้ำ อ.เกาะสมุย จ.สุราษฎร์ธานี

6. ดร.สืบสกุล สอนใจ

- สำนักตรวจสอบทรัพย์สินคดียาเสพติด  
สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

#### ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการวัดและการวิจัย

1. นาวาเอก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทำนุ ดุษฎีพัฒนกุล

- วุฒิสภาธนาคารสมอง  
สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
- ผู้ประเมินอภิมานภายนอก  
สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน)
- อดีต ผู้อำนวยการกองวิเคราะห์และประเมินผล วิทยาลัยกองทัพอากาศ  
สถาบันวิชาการทหารอากาศชั้นสูง

2. ดร. อมรา ปฐุภิญโญบุรณ

- นักวิชาการอิสระ

3. ดร. วิชชุดา กิจธรรม

- สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์  
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

**ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษานอกระบบ**

1. อาจารย์วรวิทย์ กิตติคุณศิริ

- ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย  
จังหวัดเพชรบุรี

2. อาจารย์องอาจ วีรภัทรสกุล

- ครูชำนาญการพิเศษ  
กลุ่มส่งเสริมภาคีและเครือข่ายกิจกรรมพิเศษ  
สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย  
จังหวัดขอนแก่น

## ภาคผนวก ข

### การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย

การตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเรื่องการพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมทาง การศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะสำหรับครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ได้รับ ความอนุเคราะห์จากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 9 ท่าน และผู้เชี่ยวชาญจำนวน 2 ท่าน ในการ ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ จำแนกตามเครื่องมือดังนี้

**เครื่องมือชุดที่ 1** ได้แก่ แบบสอบถามเพื่อศึกษาสภาพ ปัญหา และความ ต้องการในการเสริมสร้างสมรรถนะสำหรับครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ที่ประกอบด้วย สมรรถนะ การจัดการเรียนรู้ สมรรถนะการพัฒนาผู้เรียนและสมรรถนะการบริหารกลุ่มผู้เรียน

ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน

1. ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษานอกระบบโรงเรียนจำนวน 2 ท่าน
2. ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษานอกระบบโรงเรียนจำนวน 1 ท่าน

**เครื่องมือชุดที่ 2** ได้แก่ แบบสัมภาษณ์เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหา และความ ต้องการในการเสริมสร้างสมรรถนะสำหรับครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ที่ประกอบด้วย สมรรถนะ การจัดการเรียนรู้ สมรรถนะการพัฒนาผู้เรียนและสมรรถนะการบริหารกลุ่มผู้เรียน

ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน

1. ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษานอกระบบโรงเรียนจำนวน 2 ท่าน
3. ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษานอกระบบโรงเรียนจำนวน 1 ท่าน

**เครื่องมือชุดที่ 3** ได้แก่ แบบทดสอบเพื่อใช้วัดสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ สมรรถนะการพัฒนาผู้เรียนและสมรรถนะการบริหารกลุ่มผู้เรียน

ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน

1. ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษานอกระบบโรงเรียนจำนวน 2 ท่าน
2. ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการวัดและการวิจัยจำนวน 3 ท่าน

**เครื่องมือชุดที่ 4** ได้แก่ แบบประเมินผลการอบรม

ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน

1.ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษานอกระบบโรงเรียนจำนวน 2 ท่าน

2.ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษานอกระบบโรงเรียนจำนวน 1 ท่าน

**เครื่องมือชุดที่ 5** ได้แก่ แบบคำถามสำหรับการสัมภาษณ์กลุ่ม

ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน

1.ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษานอกระบบโรงเรียนจำนวน 2 ท่าน

3.ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษานอกระบบโรงเรียนจำนวน 1 ท่าน

## การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัยชุดที่ 1

เครื่องมือชุดที่ 1 ได้แก่ แบบสอบถามเพื่อศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการในการเสริมสร้างสมรรถนะสำหรับครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ที่ประกอบด้วย สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ สมรรถนะการพัฒนาผู้เรียนและสมรรถนะการบริหารกลุ่มผู้เรียน

การตรวจสอบ ใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง(Index of Consistency หรือ IOC) เพื่อตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) และค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha) เพื่อตรวจสอบความเที่ยง(Reliability)

### คำถามส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

1. เพศ \_\_\_\_ 1.) หญิง \_\_\_\_ 2.) ชาย

2. การศึกษา

\_\_\_\_ 1.) ปริญญาตรี สาขา .....

\_\_\_\_ 2.) ปริญญาโท สาขา.....

\_\_\_\_ 3.) ปริญญาเอก สาขา.....

\_\_\_\_ 4.) อื่นๆ (โปรดระบุ).....

3.ประสบการณ์การทำงาน .....ปี ..... เดือน (นับตั้งแต่เริ่มทำงานจนถึงปัจจุบัน)

4.ประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน .....ปี ..... เดือน

5.โดยเฉลี่ยภายใน 1 ปี ท่านได้เข้ารับการอบรมที่เกี่ยวข้องกับการทำงานในตำแหน่งครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนกี่ครั้ง

1.) 0-1 ครั้ง

2.) 2-3 ครั้ง

3.) 4-5 ครั้ง

4) มากกว่า 5 ครั้ง



ตารางที่ 33 แสดงค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามในส่วนของคุณสมบัติพื้นฐานเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อที่	ค่าดัชนีความสอดคล้อง(IOC)
1	1.00
2	1.00
3	1.00
4	1.00
5	1.00
6	1.00

คำถามส่วนที่ 2 ข้อมูลที่เกี่ยวกับสภาพ ในการเสริมสร้างสมรรถนะสำหรับครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

#### คำอธิบาย

1. สมรรถนะสำหรับครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่กล่าวถึงในแบบสอบถามนี้ ประกอบด้วย สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ สมรรถนะการพัฒนาผู้เรียน และสมรรถนะการบริการกลุ่มผู้เรียน โดยแต่ละสมรรถนะมีความหมายดังนี้

**สมรรถนะการจัดการเรียนรู้** หมายถึง ความสามารถในการพัฒนาและใช้หลักสูตร การออกแบบการเรียนรู้อย่างสอดคล้องและเป็นระบบ การพัฒนาและใช้สื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยี และการวัดผล การประเมินผลการเรียนรู้ สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการเรียนรู้

**สมรรถนะการพัฒนาผู้เรียน** หมายถึง ความสามารถในการนำหลักการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ ร่วมกับการทำวิจัยในชั้นเรียน เพื่อพัฒนาผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ ให้มีความสามารถในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

**สมรรถนะการบริหารกลุ่มผู้เรียน** หมายถึง ความสามารถในการจัดบรรยากาศการเรียนรู้ การกำกับดูแลกลุ่มผู้เรียน การจัดการสารสนเทศเกี่ยวกับผู้เรียน และการให้คำปรึกษาหรือแนะแนวโดยใช้สารสนเทศของผู้เรียนเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการดำเนินชีวิต

2. โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับสภาพที่เป็นอยู่มากที่สุด โดยที่
- ระดับ 5 หมายถึง ข้อความนั้นสอดคล้องกับสภาพที่เป็นอยู่ ในระดับ มากที่สุด
- ระดับ 4 หมายถึง ข้อความนั้นสอดคล้องกับสภาพที่เป็นอยู่ ในระดับ มาก
- ระดับ 3 หมายถึง ข้อความนั้นสอดคล้องกับสภาพที่เป็นอยู่ ในระดับ ปานกลาง
- ระดับ 2 หมายถึง ข้อความนั้นสอดคล้องกับสภาพที่เป็นอยู่ ในระดับ น้อย
- ระดับ 1 หมายถึง ข้อความนั้นสอดคล้องกับสภาพที่เป็นอยู่ ในระดับ น้อยที่สุด

ข้อความ	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
<b>คำถามที่เกี่ยวข้องกับสภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน</b>					
6. สถานที่ในการปฏิบัติงานของท่านมีส่วนช่วยในการเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้					
7. สถานที่ในการปฏิบัติงานของท่านมีส่วนช่วยในการเสริมสร้างสมรรถนะการพัฒนาผู้เรียน					
8. สถานที่ในการปฏิบัติงานของท่านมีส่วนช่วยในการเสริมสร้างสมรรถนะการบริหารกลุ่มผู้เรียน					
9. ท่านมีแหล่งเรียนรู้ที่ช่วยในการค้นคว้าเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้					
10. ท่านมีแหล่งเรียนรู้ที่ช่วยในการเสริมสร้างสมรรถนะการพัฒนาผู้เรียน					
11. ท่านมีแหล่งเรียนรู้ที่ช่วยในการเสริมสร้างสมรรถนะการบริหารกลุ่มผู้เรียน					
<b>คำถามที่เกี่ยวข้องกับการฝึกอบรม</b>					
12. มีการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเป็นประจำ					
13. มีการฝึกอบรมเพื่อมุ่งพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ให้แก่ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน					
14. มีการฝึกอบรมเพื่อมุ่งพัฒนาสมรรถนะการพัฒนาผู้เรียนให้แก่ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน					
15. มีการฝึกอบรมเพื่อมุ่งพัฒนาสมรรถนะการบริหารกลุ่มผู้เรียนให้แก่ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน					

ข้อความ	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
16. มีการฝึกอบรมที่จัดโดยอิงจากทฤษฎีการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่เพื่อพัฒนาครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน					
17. มีการฝึกอบรมโดยมุ่งให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเองจากชุดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน					
18. การฝึกอบรมที่มีอยู่ มีความเพียงพอต่อความต้องการในการพัฒนาสมรรถนะทั้งสามของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน					
19. มีการกำหนดกระบวนการเรียนรู้เพื่อสนับสนุนให้ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนได้พัฒนาตนเอง					
<b>คำถามที่เกี่ยวกับครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน</b>					
20. ท่านได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ อย่างสม่ำเสมอ					
21. ท่านได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการพัฒนาผู้เรียน อย่างสม่ำเสมอ					
22. ท่านได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการบริหารกลุ่มผู้เรียน อย่างสม่ำเสมอ					
23. การทำงานในตำแหน่ง ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ท่านได้ใช้ประโยชน์จากสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เป็นประจำ					
24. การทำงานในตำแหน่ง ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ท่านได้ใช้ประโยชน์จากสมรรถนะการพัฒนาผู้เรียนเป็นประจำ					
25. การทำงานในตำแหน่ง ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ท่านได้ใช้ประโยชน์จากสมรรถนะการบริหารกลุ่มผู้เรียนอยู่เป็นประจำ					
26. ท่านมีสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในระดับใด					
27. ท่านมีสมรรถนะการพัฒนาผู้เรียนอยู่ในระดับใด					
28. ท่านมีสมรรถนะการบริหารกลุ่มผู้เรียนอยู่ในระดับใด					



ตารางที่ 34 แสดงค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสภาพ ในการเสริมสร้างสมรรถนะสำหรับครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

ข้อที่	ค่าดัชนีความสอดคล้อง(IOC)
6	0.67
7	0.67
8	0.67
9	1.00
10	1.00
11	1.00
12	1.00
13	1.00
14	1.00
15	1.00
16	1.00
17	1.00
18	1.00
19	1.00
20	0.67
21	0.67

ตารางที่ 34 แสดงค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสภาพ ในการเสริมสร้างสมรรถนะสำหรับครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน (ต่อ)

ข้อที่	ค่าดัชนีความสอดคล้อง(IOC)
22	0.67
23	1.00
24	1.00
25	1.00
26	1.00
27	1.00
28	1.00
29	1.00
30	1.00

จากตารางที่ 34 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) มีค่ามากกว่า 0.5 ทุกข้อ ดังนั้นคำถามทั้งหมด จึงนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัยได้ ผู้วิจัยได้ปรับคำถามบางข้อตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ จากนั้นผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสภาพ ในการเสริมสร้างสมรรถนะสำหรับครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยจำนวน 15 คน เพื่อทดสอบความเที่ยง (Reliability) ของแบบสอบถาม ได้ผลสรุปดังตารางที่ 35 ต่อไปนี้

ตารางที่ 35 แสดงความเที่ยงของแบบสอบถามข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสภาพ ในการเสริมสร้างสมรรถนะสำหรับครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน โดยใช้สัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronback's Alpha)

ข้อที่	ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค
1	0.8712
2	0.8114

ตารางที่ 35 แสดงความเที่ยงของแบบสอบถามข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสภาพ ในการเสริมสร้างสมรรถนะสำหรับครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน โดยใช้สัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronback's Alpha) (ต่อ)

ข้อที่	ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค
3	0.8225
4	0.7998
5	0.8541
6	0.8614
7	0.8414
8	0.8547
9	0.8661
10	0.8474
11	0.7955
12	0.8994
13	0.8014
14	0.8874
15	0.8701
16	0.8521
17	0.8741
18	0.8744

ตารางที่ 35 แสดงความเที่ยงของแบบสอบถามถามข้อมูลเกี่ยวกับสภาพ ในการเสริมสร้างสมรรถนะสำหรับครูศูนย์การเรียนชุมชน โดยใช้สัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronback's Alpha) (ต่อ)

ข้อที่	ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค
19	0.8103
20	0.8422
21	0.8001
22	0.8321
23	0.7012
24	0.7944
25	0.8215
26	0.8843
27	0.8411
28	0.8835
29	0.8019
30	0.8713

คำนวณค่าความเที่ยงรวม แบบสอบถามถามข้อมูลเกี่ยวกับสภาพ ในการเสริมสร้างสมรรถนะสำหรับครูศูนย์การเรียนชุมชน ได้เท่ากับ 0.8511 แบบสอบถามนี้จึงมีความน่าเชื่อถือที่นำไปใช้ได้







ข้อความ	กลุ่มที่ 1 ระดับความสามารถ ที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน					กลุ่มที่ 2 ระดับของความต้องการ				
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด
41. ท่านสามารถจัดเก็บ ข้อมูลผู้เรียนอย่างมี ประสิทธิภาพ										
42. ท่านสามารถใช้ข้อมูล ผู้เรียนในการแนะแนวแก่ นักศึกษา										

43. หากท่านมีข้อเสนอแนะอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องที่เกี่ยวกับปัญหา ในการเสริมสร้างสมรรถนะสำหรับ  
ครูศูนย์การเรียนชุมชน (โปรดระบุเพิ่มเติม) .....

.....

.....

.....

.....

.....

44. หากท่านมีข้อเสนอแนะอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องที่เกี่ยวกับความต้องการ ในการเสริมสร้างสมรรถนะ  
สำหรับครูศูนย์การเรียนชุมชน (โปรดระบุเพิ่มเติม) .....

.....

.....

.....

.....

.....

ตารางที่ 36 แสดงค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัญหาและความต้องการ ในการเสริมสร้างสมรรถนะสำหรับครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

ข้อที่	ค่าดัชนีความสอดคล้อง(IOC)
32	1.00
33	1.00
34	1.00
35	0.67
36	1.00
37	1.00
38	0.67
39	1.00
40	1.00
41	1.00
42	1.00

จากตารางที่ 36 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) มีค่ามากกว่า 0.5 ทุกข้อ ดังนั้นคำถามทั้งหมดจึงนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัยได้ ผู้วิจัยได้รับรับคำถามบางข้อตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ จากนั้นผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัญหาและความต้องการ ในการเสริมสร้างสมรรถนะสำหรับครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยจำนวน 15 คน เพื่อทดสอบความเที่ยง (Reliability) ของแบบสอบถาม ได้ผลสรุปดัง ตารางที่ 37 ต่อไปนี้

ตารางที่ 37 แสดงความเที่ยงของแบบสอบถามข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับ ปัญหาและความต้องการ ในการเสริมสร้างสมรรถนะ สำหรับครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน โดยใช้ สัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronback's Alpha)

ข้อที่	ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค
32	0.7147
33	0.8451
34	0.8441
35	0.8154
36	0.8002
37	0.8323
38	0.8847
39	0.8311
40	0.8227
41	0.8212
42	0.8111

คำนวณค่าความเที่ยงรวม แบบสอบถามข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัญหาและความต้องการ ในการเสริมสร้างสมรรถนะสำหรับครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ได้เท่ากับ 0.8352 แบบสอบถามนี้จึงมีความน่าเชื่อถือที่นำไปใช้ได้

## การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัยชุดที่ 2

**เครื่องมือชุดที่ 2** ได้แก่ แบบสัมภาษณ์เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการในการเสริมสร้างสมรรถนะสำหรับครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ที่ประกอบด้วย สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ สมรรถนะการพัฒนาผู้เรียนและสมรรถนะการบริหารกลุ่มผู้เรียน

การตรวจสอบ ใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง(Index of Consistency หรือ IOC) เพื่อตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity)

**แบบสัมภาษณ์เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการในการเสริมสร้างสมรรถนะสำหรับครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน** ที่ประกอบด้วย สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ สมรรถนะการพัฒนาผู้เรียนและสมรรถนะการบริหารกลุ่มผู้เรียน

คำอธิบาย

1. สมรรถนะสำหรับครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่กล่าวถึงในแบบสอบถามนี้ ประกอบด้วย สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ สมรรถนะการพัฒนาผู้เรียน และสมรรถนะการบริหารกลุ่มผู้เรียน โดยแต่ละสมรรถนะมีความหมายดังนี้

**สมรรถนะการจัดการเรียนรู้** หมายถึง ความสามารถในการพัฒนาและใช้หลักสูตร การออกแบบการเรียนรู้อย่างสอดคล้องและเป็นระบบ การพัฒนาและใช้สื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยี และการวัดผล การประเมินผลการเรียนรู้ สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการเรียนรู้

**สมรรถนะการพัฒนาผู้เรียน** หมายถึง ความสามารถในการนำหลักการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ ร่วมกับการทำวิจัยในชั้นเรียน เพื่อพัฒนาผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ ให้มีความสามารถในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

**สมรรถนะการบริหารกลุ่มผู้เรียน** หมายถึง ความสามารถในการจัดบรรยากาศการเรียนรู้ การกำกับดูแลกลุ่มผู้เรียน การจัดการสารสนเทศเกี่ยวกับผู้เรียน และการให้คำปรึกษาหรือแนะแนวโดยใช้สารสนเทศของผู้เรียนเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการดำเนินชีวิต

2. แบบสัมภาษณ์ประกอบด้วยคำถามปลายเปิดจำนวน 8 ข้อ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการในการเสริมสร้างสมรรถนะสำหรับครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ที่ประกอบด้วย สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ สมรรถนะการพัฒนาผู้เรียน และสมรรถนะการบริหารกลุ่มผู้เรียน ดังต่อไปนี้

1. โปรดช่วยอธิบาย สภาพ ปัญหาและความต้องการ ในการพัฒนาเพื่อ  
เสริมสร้างสมรรถนะทั้งสามที่กล่าวถึงในงานวิจัยนี้ โดยสังเขป

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. จากความหมายของทั้งสามสมรรถนะที่กล่าวถึงในงานวิจัยนี้ ท่านคิดว่ามี  
สมรรถนะใดบ้างที่มีครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ควรได้รับการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะ  
ดังกล่าว

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. ถ้าเรียงลำดับความสำคัญและความจำเป็น ความสามารถในเรื่องใดใน  
สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ ที่ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนควรได้รับการเสริมสร้างมากที่สุด

.....

.....

.....

.....

.....  
.....

4.ถ้าเรียงลำดับความสำคัญและความจำเป็น ความสามารถในเรื่องใดใน  
สมรรถนะการพัฒนาผู้เรียน ที่ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนควรได้รับการเสริมสร้างมากที่สุด

.....  
.....  
.....  
.....  
.....

5.ถ้าเรียงลำดับความสำคัญและความจำเป็น ความสามารถในเรื่องใดใน  
สมรรถนะการบริหารกลุ่มผู้เรียน ที่ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนควรได้รับการเสริมสร้างมากที่สุด

.....  
.....  
.....  
.....  
.....

6.ความรู้ในเรื่องใดที่ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนต้องการมากที่สุด เพื่อช่วยให้การ  
ปฏิบัติหน้าที่ด้านการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

.....  
.....  
.....



.....

.....

.....

7. การเพิ่มบทบาทหน้าที่จากครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเป็นครู กศน. ตำบล  
ความสามารถที่สำคัญและจำเป็นสำหรับบทบาทดังกล่าว ที่ครู กศน. ตำบล ควรได้รับการ  
พัฒนาเพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

8. ท่านมีข้อเสนอแนะใดเพิ่มเติมบ้างเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการฝึกอบรม  
เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน โดยเน้นในสามสมรรถนะดังกล่าว

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ตารางที่ 38 แสดงค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสัมภาษณ์เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการในการเสริมสร้างสมรรถนะสำหรับครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ที่ประกอบด้วย สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ สมรรถนะการพัฒนาผู้เรียนและสมรรถนะการบริหารกลุ่มผู้เรียน

ข้อที่	ค่าดัชนีความสอดคล้อง(IOC)
1	1.00
2	1.00
3	1.00
4	1.00
5	1.00
6	1.00
7	1.00
8	1.00

จากตารางที่ 38 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) มีค่ามากกว่า 0.5 ทุกข้อ ดังนั้นคำถามทั้งหมด จึงนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัยได้

### การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัยชุดที่ 3

เครื่องมือชุดที่ 3 ได้แก่ แบบทดสอบเพื่อวัด สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ สมรรถนะการพัฒนาผู้เรียน และสมรรถนะการบริหารกลุ่มผู้เรียน (ดูรายละเอียดการสร้างแบบทดสอบฯ ที่ภาคผนวก ฉ)

การตรวจสอบ ใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง(Index of Consistency หรือ IOC) เพื่อตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) และค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha) เพื่อตรวจสอบความเที่ยง(Reliability) ตรวจสอบความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r)

#### คำอธิบาย

แบบทดสอบนี้มีสามส่วน ส่วนที่หนึ่งเป็นข้อสอบแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 35 ข้อ ส่วนที่สองเป็นข้อสอบแบบให้เลือกลำดับ จำนวน 16 ข้อ และส่วนที่สามเป็นข้อสอบแบบให้เลือกลำดับ จำนวน 12 ข้อ ให้ผู้เข้ารับการทดสอบทำแบบทดสอบทั้งสามส่วน โดยใช้เวลาในการทำแบบทดสอบ 1 ชั่วโมง

#### แบบทดสอบส่วนที่ 1

1. ถ้ากลุ่มผู้เรียนส่วนใหญ่มีอายุเฉลี่ย 50 ปี ข้อใดต่อไปนี้เป็นแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ที่ทรงคุณค่า
  - ก. ตัวผู้เรียน
  - ข. ข้อมูลข่าวสารจากระบบอินเทอร์เน็ต
  - ค. การดูงานจากหน่วยงานต่างๆ
  - ง. ผู้สอนที่มีประสบการณ์
  
2. การสร้างหลักสูตรสำหรับผู้ใหญ่ ข้อสำคัญที่ควรคำนึงถึงคือข้อใดต่อไปนี้เป็นข้อดี
  - ก. แบ่งประเด็นการเรียนรู้เป็นข้อย่อย
  - ข. เลือกประเด็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสนใจ
  - ค. กำหนดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง
  - ง. กำหนดให้มีการเรียนรู้ผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัย

3. การสร้างหลักสูตรสำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่กับการสร้างหลักสูตรสำหรับการเรียนในระบบโรงเรียน มีความแตกต่างกัน ในเรื่องต่อไปนี้

- ก. หลักสูตรสำหรับผู้ใหญ่ไม่จำเป็นต้องมีการวัดผลการเรียนรู้
- ข. หลักสูตรสำหรับผู้ใหญ่ต้องเป็นเนื้อหาที่ง่ายและไม่ซับซ้อน
- ค. หลักสูตรสำหรับผู้ใหญ่ต้องมีการกำหนดระยะเวลาในการเรียนการสอนอย่างชัดเจน
- ง. หลักสูตรสำหรับผู้ใหญ่จะใช้ปัญหาเป็นประเด็นการเรียนรู้

4. ข้อใดต่อไปนี้แสดงลำดับก่อนหลังความสัมพันธ์ของการวางแผนการพัฒนาโปรแกรมทางการศึกษานอกระบบได้อย่างเหมาะสม

- ก. กำหนดเนื้อหาวิชา → กำหนดกลุ่มผู้รับบริการ → กำหนดวิธีการประเมินผลโปรแกรม
- ข. กำหนดเนื้อหาวิชา → กำหนดแผนการสอน → กำหนดวิธีการประเมินผลโปรแกรม
- ค. กำหนดหลักสูตร → กำหนดกลุ่มผู้รับบริการ → กำหนดแผนการสอน
- ง. กำหนดผู้รับบริการ → กำหนดวิธีการประเมินผล → กำหนดหลักสูตร

5. ถ้าต้องการพัฒนาความสามารถให้แก่สุขภาพสตรีในชุมชนกลุ่มหนึ่งเพื่อประกอบอาชีพเสริมเมื่อสอบถามความต้องการของกลุ่มเป้าหมายดังกล่าว พบว่าทุกคนต้องการเรียนเกี่ยวกับการทำอาหารขาย แต่เกือบทุกคนมีลักษณะของการดูแลสุขภาพอนามัยที่ไม่ดี ถ้ามีตัวเลือกในการดำเนินงานดังต่อไปนี้ ตัวเลือกใดน่าจะเหมาะสมที่สุด สำหรับสถานการณ์ดังกล่าว

- ก. จัดการอบรมการทำอาหารตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย และเสริมความรู้การดูแลสุขภาพอนามัยที่ดี
- ข. จัดการอบรมการดูแลสุขภาพอนามัยที่ดี และเสริมความรู้ในการทำอาหาร
- ค. จัดการอบรมความรู้เพื่อประกอบอาชีพด้านอื่นที่เป็นความต้องการของกลุ่มเป้าหมายที่รองจากการทำอาหารขาย
- ง. จัดการอบรมการดูแลสุขภาพอนามัยที่ดี

6. ข้อใด ไม่ใช่ การจัดการเรียนรู้โดยใช้สัญญาการเรียนรู้

- ก. มีการกำหนดแหล่งการเรียนรู้
- ข. มีการกำหนดวิธีการในการเรียนรู้
- ค. มีการกำหนดวัตถุประสงค์ในการเรียนรู้
- ง. มีการจัดทดสอบเพื่อประเมินผลการเรียนรู้

7. การออกแบบการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ ควรจะมีลักษณะอย่างไร
- มีการบรรยายให้รายละเอียดความรู้พร้อมทั้งสรุปประเด็นความรู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อประหยัดเวลาของผู้เรียน
  - ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนจะได้เลือกเรียนในสิ่งที่ตัวเองสนใจ
  - มีบรรยากาศที่ผ่อนคลาย ไม่จำเป็นต้องมีการประเมินผลการเรียนรู้ เพราะผู้ใหญ่เรียนรู้เพื่อนำไปใช้จริง
  - เปิดโอกาสให้ผู้เรียนทุกคน ได้พูดแสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่ ไม่ควรจำกัดเวลา เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้
8. ข้อใดจัดเป็นองค์ประกอบ **ที่สำคัญที่สุด** ของการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่
- อาชีพของผู้เรียน
  - ช่วงอายุของผู้เรียน
  - ความสนใจของผู้เรียน
  - สภาพแวดล้อมของผู้เรียน
9. ในการเสริมสร้างให้เกิดบรรยากาศในการอบรมให้เป็นบวกข้อใดต่อไปนี้เป็น **สำคัญที่สุด**
- การเปิดเพลงบรรเลงเบาๆ
  - การละลายพฤติกรรมผู้เรียน
  - การเกริ่นนำเรื่องที่น่าสนใจก่อนเข้าสู่บทเรียน
  - การฉายภาพยนตร์ที่เกี่ยวข้องการกับบทเรียน.
10. ในการจัดอบรมการใช้คอมพิวเตอร์ในการสืบค้นข้อมูลให้กับกลุ่มผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ที่มีพื้นฐานการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์อยู่แล้ว ท่านพบว่าผู้เรียนส่วนใหญ่จะไม่ฟังการบรรยายของท่าน แต่จะสนใจเครื่องคอมพิวเตอร์ ท่านควรจะปรับเปลี่ยนวิธีการอบรมดังนี้
- ปิดสวิตซ์เครื่องคอมพิวเตอร์ทุกตัว เพื่อให้ผู้เรียนทุกคนมีสมาธิในการฟังบรรยาย เนื้อหาความรู้ที่จำเป็น ก่อนที่จะเปิดให้ทุกคนได้ทดลองใช้เครื่อง
  - ขอความร่วมมือให้ทุกคนฟังการบรรยายก่อน แล้วจึงจะใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ในการฝึกปฏิบัติ
  - ย้ายสถานที่เพื่อทำการบรรยายในห้องเรียนปกติ จากนั้นจึงนำผู้เรียนมายังห้องคอมพิวเตอร์เพื่อทำการฝึกปฏิบัติ
  - หยุดบรรยาย และถามคำถามที่ละข้อ เพื่อให้ผู้เรียนได้หาคำตอบโดยการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ที่อยู่ตรงหน้า

11. การจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองจากการปฏิบัติจริงในการทำสบู่จากสมุนไพรพื้นบ้าน โดยผู้เรียนทำการศึกษา สืบค้น ค้นคว้า ทดลอง และทำสบู่ด้วยตนเอง จัดเป็นการจัดการเรียนรู้แบบใด
- ก.การจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน
  - ข.การจัดการเรียนรู้แบบแบ่งกลุ่มงาน
  - ค.การจัดการเรียนรู้แบบประยุกต์
  - ง.การจัดการเรียนรู้แบบหน่วย
12. การจัดการเรียนรู้ในการอ่านเพื่อสรุปความ ควรจะเลือกวิธีการใดในข้อต่อไปนี้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
- ก. การใช้ CIPPA model
  - ข. การใช้ผังความคิด ( Mind Map)
  - ค. การใช้ บทบาทสมมติ
  - ง. การใช้วิธีการคิดแบบหวมวกหวกไป
13. ข้อใดคือ ประเด็นสำคัญ ของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
- ก. ผู้เรียนจะเรียนรู้ได้ดีเมื่ออยู่ในบรรยากาศที่สร้างอารมณ์ทางบวก
  - ข. ผู้เรียนจะเรียนรู้ได้ดีเมื่อสิ่งที่จะเรียนมีความท้าทายและสามารถบรรลุถึงได้
  - ค. ผู้เรียนจะเรียนรู้ได้ดีเมื่อสิ่งที่เรียนมีความหมายต่อตัวผู้เรียนเอง
  - ง. ผู้เรียนจะเรียนรู้ได้ดีเมื่อผู้เรียนเป็นผู้เลือกกำหนด วางแผน และตัดสินใจในการเรียนรู้เอง
14. ข้อใดต่อไปนี้เป็น ความเหมือนกัน ระหว่าง การแผนการสอนแบบเน้นครูเป็นศูนย์กลาง กับ แผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
- ก. สารการเรียนรู้
  - ข. กิจกรรมการเรียนรู้
  - ค. การประเมินผลการเรียนรู้
  - ง. วัตถุประสงค์การเรียนรู้
15. ข้อใดต่อไปนี้เป็น ผลลัพธ์ที่ดีที่สุดเกี่ยวกับ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
- ก. ผู้เรียนได้รับความรู้มากกว่าการเรียนรู้แบบปรกติ
  - ข. ผู้เรียนได้พัฒนากระบวนการเรียนรู้
  - ค. ครูได้พัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้
  - ง. เกิดบรรยากาศการเรียนรู้ที่สนุกสนาน

16. ข้อใดกล่าวถูกต้องเกี่ยวกับสื่อการเรียนรู้
- สื่อการเรียนรู้ที่ดีต้องทำให้ผู้เรียนได้รับความสนุกจากการใช้สื่อ
  - การซื้อสื่อการเรียนรู้สำเร็จรูปจะดีกว่าสื่อที่ครูพัฒนาขึ้นเอง
  - สื่อการสอนที่ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศจะมีประสิทธิภาพมากกว่าสื่อการสอนทั่วไป
  - สื่อการสอนที่ดีจะสามารถส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ
17. ข้อใดในข้อต่อไปนี้เป็น ไม่ได้ เสริมสร้างทักษะในการคำนวณของผู้เรียน
- ตาราง SUDOKU
  - ตาราง KEN KEN
  - ใบงาน การบวก จากซ้ายไปขวา
  - ใบงาน ตารางร้อยช่อง
18. ถ้าต้องการสร้างตาราง KEN KEN ขนาด  $5 \times 5$  ข้อใดต่อไปนี้เป็น ข้อจำกัดของตารางดังกล่าว
- ตารางที่สร้างขึ้นไม่สามารถใช้กับการฝึกการคูณ
  - ตารางที่สร้างขึ้นไม่สามารถใช้กับการฝึกการหาร
  - ตารางที่สร้างขึ้นไม่สามารถใช้กับการฝึกการบวก
  - ตารางที่สร้างขึ้นไม่สามารถใช้กับการฝึกการลบ
19. ข้อใดเป็น สื่อการเรียนรู้ที่สำคัญที่สุด สำหรับผู้เริ่มเรียนคณิตศาสตร์ของ กศน. ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
- ใบงาน ตารางร้อยช่อง
  - ใบงาน การบวกจากซ้ายไปขวา
  - ใบงาน การบวกกลับตัวเลข
  - ใบงาน สนุกกับตัวเลข
20. ข้อใดต่อไปนี้เป็น แสดงการใช้สื่อการเรียนรู้ที่แสดงให้เห็นประโยชน์ของการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ที่ เหมาะสมที่สุด สำหรับกลุ่มผู้เรียน กศน. ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
- การใช้สื่อเรียนรู้จากคอมพิวเตอร์แสดงขั้นตอนในการวาดวงรีและองค์ประกอบที่เกี่ยวข้อง
  - การใช้ข้อมูลตัวเลขที่ปรากฏในข่าวเศรษฐกิจ
  - การใช้ข้อมูลการพยากรณ์อากาศ
  - การใช้ข้อมูลจากใบเสร็จรับเงิน

21. จากคำกล่าวที่ว่า “ ผู้ใหญ่มีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ “ ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนควรจะเป็นอย่างไร
- จัดแบ่งความรับผิดชอบให้ผู้เรียนแต่ละคน เตรียมเนื้อหาการสอนเพื่อน ๆ ในกลุ่ม
  - จัดให้ผู้เรียนได้ช่วยผู้สอนในการจัดเตรียมสื่อการสอนตามที่คุณสอนมอบหมาย
  - จัดให้ผู้เรียนทำหน้าที่สนับสนุนการเรียนรู้
  - จัดให้ผู้สอนทำหน้าที่สนับสนุนการเรียนรู้
22. ข้อใดเป็น สิ่งที่ควรทำให้เกิดขึ้นมากที่สุด ในการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่
- ผู้เรียนสามารถปฏิบัติตามขั้นตอนที่ระบุไว้อย่างครบถ้วน
  - ผู้เรียนสามารถระบุมุมความคิดรวบยอดของเรื่องที่เรียนได้อย่างถูกต้อง
  - ผู้เรียนตระหนักได้ว่าได้ใช้วิธีการใดในการหาคำตอบของปัญหา
  - ผู้เรียนสามารถทำแบบทดสอบผ่านเกณฑ์มาตรฐาน
23. การจัดอบรม การแปรรูปผลไม้ด้วยวิธีพื้นบ้าน วิธีการเรียนรู้แบบใดในข้อต่อไปนี้จะ มีความเหมาะสมที่สุด
- การเรียนรู้จากผู้รู้
  - การเรียนรู้จากประสบการณ์
  - การเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง
  - การเรียนรู้เชิงปฏิบัติการ
24. ข้อใดแสดงถึงการรู้สารสนเทศ (Information Literacy)
- แก้วตามีความชำนาญใช้คอมพิวเตอร์
  - นิตยาเลือกที่พักได้อย่างคุ้มค่าจากอินเทอร์เน็ต
  - สมภพใช้มือถือสมาร์ตโฟนเล่นเฟซบุ๊กได้ตลอดเวลา
  - พรรคศักดิ์เล่นเกมออนไลน์พร้อมกับเพื่อนที่อยู่คนละสถานที่
25. ข้อใดเป็น สิ่งที่สำคัญที่สุด ที่จะทำให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองที่ยั่งยืน
- ผู้เรียนรู้จักวิธีการเรียนรู้ด้วยตนเอง
  - ผู้เรียนมีความสุขที่ได้เรียนรู้
  - ผู้เรียนเห็นความสำคัญของการเรียนรู้
  - ผู้เรียนเป็นผู้กำหนดการเรียนรู้



26. ข้อใดกล่าวถูกต้องเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน
- เป็นงานวิจัยที่จะนำไปใช้อ้างอิงทางวิชาการ
  - เป็นงานวิจัยที่มุ่งสร้างองค์ความรู้ใหม่ๆ
  - เป็นงานวิจัยที่มุ่งให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม
  - เป็นงานวิจัยที่ใช้ข้อมูลในชั้นเรียน
27. คำถามในข้อใดที่ไม่ควรนำมาทำวิจัยในชั้นเรียน
- สาเหตุใดที่ทำให้นักเรียนมีปัญหาในการอ่าน
  - นักเรียนที่อายุมากจะเรียนรู้ได้ช้าจริงหรือไม่
  - ทำอย่างไรผู้เรียนจะสนุกกับการเรียนวิชาคณิตศาสตร์
  - จะทำอย่างไรที่จะให้ผู้เรียนมีระเบียบวินัยในการเรียน
28. ข้อใดต่อไปนี้เป็นขั้นตอนของการวิจัยในชั้นเรียน
- วางแผน , ปฏิบัติ, สะท้อนผล, สังเกต
  - สังเกต, วางแผน , ปฏิบัติ, สะท้อนผล
  - วางแผน , ปฏิบัติ, สังเกต, สะท้อนผล
  - วางแผน , สังเกต, ปฏิบัติ , สะท้อนผล
29. ข้อใดต่อไปนี้เป็น สิ่งที่เหมือนกัน ระหว่างการวิจัยในชั้นเรียนและการวิจัยเชิงวิชาการ
- เป็นการแสวงหาความรู้หรือคำตอบอย่างเป็นระบบ
  - เป็นการใช้สถิติในการสรุปอ้างอิง
  - เป็นการนำข้อค้นพบที่ได้ไปใช้ในทันที
  - อ้างอิงทฤษฎีหรือมีผลงานวิจัยรองรับ
- 30 ข้อใดต่อไปนี้เป็นสิ่งที่ทำให้งานวิจัยในชั้นเรียนมีความน่าเชื่อถือ
- หลักฐานการสะท้อนผล
  - การอ้างอิงทฤษฎี
  - การใช้สถิติในการสรุปอ้างอิง
  - การใช้กลุ่มตัวอย่างไม่ต่ำกว่า 20 คน
31. ข้อใดไม่ถูกต้องเกี่ยวกับการจัดทำสารสนเทศของนักศึกษา กศน.
- ต้องมีคอมพิวเตอร์ในการจัดทำ
  - เก็บข้อมูลได้ตลอดช่วงการศึกษาของผู้เรียน
  - ข้อมูลสามารถดูได้เฉพาะเจ้าของข้อมูลและผู้ที่เกี่ยวข้องเท่านั้น
  - ปรับปรุงข้อมูลอยู่เสมอ

## 32. ข้อใดควรทำในการให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียน

- ก. กำหนดทางเลือกหรือคำตอบให้ผู้เรียน และให้ผู้เรียนเลือกคำตอบด้วยตนเอง
- ข. หาเพื่อน ๆ อีกสองสามคนมาร่วมกัน ให้ความเห็น เพื่อจะได้มีคำตอบที่หลากหลายมากขึ้น
- ค. กระตุ้นให้ผู้เรียนแสดงความคิดเพื่อหาคำตอบ
- ง. ควรดำเนินการไม่เกิน 15 นาทีต่อนักเรียน 1 คน

## 33. ข้อใดที่ผู้ให้คำปรึกษาไม่ควรปฏิบัติต่อผู้รับคำปรึกษา

- ก. สอบถามข้อมูลจากผู้รับคำปรึกษา
- ข. กำหนดแนวทางที่เหมาะสมให้แก่ผู้รับคำปรึกษา
- ค. อธิบายลักษณะของทางเลือกต่าง ๆ ให้ผู้รับคำปรึกษา
- ง. กำหนดช่วงเวลาในการให้ปรึกษา

## 34. ประโยชน์ในการใช้ Coaching ในการให้คำปรึกษาและแนะแนว นักเรียน กศน. คือข้อใดต่อไปนี้

- ก. ทำให้นักเรียนได้รับคำตอบที่ดีที่สุด
- ข. ทำให้นักเรียนพัฒนาวิธีการหาทางเลือกให้แก่ตนเอง
- ค. ทำให้ครูดำเนินการให้คำปรึกษาได้ง่ายขึ้น
- ง. ทำให้ไม่จำเป็นต้องซักถามข้อมูลเพิ่มเติมจากนักเรียน

35. ข้อใดเป็น กิจกรรมที่ส่งเสริมการแนะแนวการศึกษาที่ดี สำหรับนักเรียน กศน.

- ก. จัดให้นักเรียน กศน. ที่เรียนจบไปแล้วและมีประสบการณ์ในการศึกษาต่อ มาพูดคุยให้ประสบการณ์ แก่ นักเรียน ปัจจุบัน
- ข. จัดให้มีสัปดาห์การศึกษาต่อต่างประเทศ โดยมีบริษัทที่ปรึกษาการเรียนต่อต่างประเทศ มาให้คำปรึกษาแก่นักเรียน
- ค. จัดกิจกรรมให้นักเรียนไปเยี่ยมชมการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียง
- ง. จัดกิจกรรมให้นักเรียนจัดบอร์ดแสดงข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาต่อ

=====

## เฉลยคำตอบ

- |        |        |       |        |        |
|--------|--------|-------|--------|--------|
| 1.) ก. | 2) ข.  | 3) ง. | 4) ข.  | 5) ก.  |
| 6) ง.  | 7) ข   | 8) ค. | 9) ข.  | 10) ง. |
| 11) ก. | 12) ข. | 13) ค | 14) ก. | 15) ข. |

- 16) ง.      17) ก.      18) ข.      19) ค.      20) ข.  
 21) ง.      22) ค.      23) ข.      24) ข.      25) ข.  
 26) ง.      27) ข.      28) ค.      29) ก.      30) ก.  
 31) ก.      32) ค.      33) ข.      34) ข      35) ก

ตารางที่ 39 แสดงค่า ดัชนีความสอดคล้อง ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (KR20) ค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบส่วนที่ 1

ข้อที่	IOC	KR20	p	r
1	1.00	0.8062	0.67	0.6411
2	1.00	0.7584	0.53	0.5423
3	0.80	0.6987	0.40	0.5146
4	1.00	0.7585	0.27	0.3522
5	0.80	0.6447	0.40	0.4685

ตารางที่ 39 แสดงค่า ดัชนีความสอดคล้อง ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (KR20) ค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบส่วนที่ 1 (ต่อ)

ข้อที่	IOC	KR20	p	r
6	1.00	0.7441	0.73	0.3741
7	1.00	0.8359	0.67	0.4598
8	0.80	0.6022	0.40	0.4785
9	0.60	0.7658	0.53	0.6323
10	0.60	0.9145	0.33	0.5884
11	1.00	0.7004	0.67	0.4874
12	1.00	0.9241	0.53	0.5513
13	1.00	0.6977	0.47	0.3796
14	1.00	0.7884	0.33	0.3341
15	0.80	0.8014	0.27	0.4152
16	1.00	0.8127	0.60	0.3251
17	1.00	0.7759	0.40	0.4412
18	0.80	0.6214	0.33	0.7415
19	0.80	0.8491	0.53	0.3024
20	1.00	0.7532	0.60	0.2971
21	1.00	0.6358	0.33	0.4506
22	1.00	0.7451	0.47	0.4261
23	1.00	0.8227	0.60	0.3157
24	0.80	0.6749	0.27	0.5227

ตารางที่ 39 แสดงค่า ดัชนีความสอดคล้อง ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (KR20) ค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) (ต่อ)

ข้อที่	IOC	KR20	p	r
25	0.60	0.8873	0.27	0.3017
26	1.00	0.7244	0.47	0.4791
27	1.00	0.7366	0.60	0.4811
28	1.00	0.8221	0.53	0.4021
29	0.80	0.6214	0.33	0.3211
30	0.80	0.6558	0.40	0.5791
31	1.00	0.6332	0.33	0.2547
32	1.00	0.6014	0.67	0.3351
33	1.00	0.8955	0.53	0.4158
34	0.60	0.8927	0.33	0.3321
35	0.80	0.6994	0.53	0.4916

จากตารางที่ 39 ค่าดัชนีความสอดคล้องมากกว่า 0.5 ทุกข้อ แบบทดสอบนี้จึงนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัยได้ ผู้วิจัยได้นำแบบทดสอบนี้ไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยจำนวน 15 คน และได้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาครวมเท่ากับ 0.7581 จึงเป็นค่าความเที่ยงที่ในระดับที่ยอมรับได้ ค่าความยากง่ายอยู่ในช่วง 0.20 – 0.80 และค่าอำนาจจำแนกมากกว่า 0.20 ทุกข้อ แบบทดสอบนี้จึงมีคุณภาพเพียงพอที่จะใช้ในการวิจัยได้

## แบบทดสอบส่วนที่ 2

คำอธิบาย ในแต่ละข้อความต่อไปนี้ ให้เลือกช่องที่ตรงกับสภาพของท่านมากที่สุด

ข้อความถาม	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
1.ข้าพเจ้ามีความเข้าใจกระบวนการพัฒนาหลักสูตรสำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่					
2.ข้าพเจ้าสามารถพัฒนาหลักสูตรสำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่					
3.ข้าพเจ้ามีความเข้าใจกระบวนการออกแบบการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่					
4.ข้าพเจ้าสามารถออกแบบกระบวนการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่					
5.ข้าพเจ้ามีความเข้าใจการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ					
6.ข้าพเจ้าสามารถเขียนแผนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ					
7.ข้าพเจ้าสามารถเลือกสื่อวัตกรรมการเรียนรู้ให้แก่วัดกรรมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ให้แก่ผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่					
8.ข้าพเจ้าสามารถสร้างสื่อวัตกรรมการเรียนรู้ให้แก่วัดกรรมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ให้แก่ผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่					
9.ข้าพเจ้ามีความเข้าใจแนวคิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง					
10.ข้าพเจ้ามีความเข้าใจแนวคิดการเรียนรู้จากประสบการณ์					

ข้อคำถาม	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด
11.ข้าพเจ้ามีความเข้าใจแนวคิดการรัฐสภาระสนเทศ					
12.ข้าพเจ้าสามารถใช้แนวคิดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน					
13.ข้าพเจ้าสามารถใช้แนวคิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน					
14.ข้าพเจ้าสามารถใช้แนวคิดการรัฐสภาระสนเทศส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน					
15.ข้าพเจ้าเข้าใจกระบวนการวิจัยในชั้นเรียน					
16.ข้าพเจ้าสามารถทำวิจัยในชั้นเรียน					
17.ข้าพเจ้าสามารถใช้วิธีการ Coaching ในการให้คำปรึกษา					
18.ข้าพเจ้าสามารถใช้วิธีการ Coaching ในการแนะแนว					

ตารางที่ 40 แสดงค่า ดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบทดสอบส่วนที่ 2

ข้อที่	ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)
1	1.00
2	1.00
3	1.00
4	0.80

ตารางที่ 40 แสดงค่า ดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบทดสอบส่วนที่ 2 (ต่อ)

ข้อที่	ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)
5	1.00
6	1.00
7	0.80
8	0.60
9	1.00
10	0.80
11	1.00
12	1.00
13	1.00
14	1.00
15	0.60
16	1.00
17	0.60
18	0.80

จากตารางที่ 40 ได้ค่า ดัชนีความสอดคล้องมากกว่า 0.50 ทุกข้อ ดังนั้น  
คำถามในส่วนที่ 2 นี้ใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัยได้



### แบบทดสอบส่วนที่ 3

คำอธิบาย ในแต่ละข้อความต่อไปนี้ ให้เลือกช่องที่ตรงกับสภาพของท่านมากที่สุด

ข้อความถาม	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
1.ข้าพเจ้าพัฒนาหลักสูตรสำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่					
2.ข้าพเจ้าออกแบบการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่					
3.ข้าพเจ้าจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ					
4.ข้าพเจ้าเขียนแผนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ					
5.ข้าพเจ้าใช้เลือกสื่อวัตกรรมการเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ให้แก่ผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่					
6.ข้าพเจ้าสร้างสื่อวัตกรรมการเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ให้แก่ผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่					
7.ข้าพเจ้าใช้แนวคิดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน					
8.ข้าพเจ้าใช้แนวคิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน					
9.ข้าพเจ้าใช้แนวคิดการรู้สารสนเทศส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน					
10.ข้าพเจ้าทำวิจัยในชั้นเรียน					
11.ข้าพเจ้าใช้วิธีการ Coaching ในการให้คำปรึกษา					
12.ข้าพเจ้าใช้วิธีการ Coaching ในการแนะแนว					

ตารางที่ 41 แสดงค่า ดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบทดสอบส่วนที่ 3

ข้อที่	ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)
1	1.00
2	1.00
3	1.00
4	0.80
5	0.80
6	0.60
7	1.00
8	1.00
9	0.80
10	1.00
11	0.80
12	0.80

จากตารางที่ ได้ค่า ดัชนีความสอดคล้องมากกว่า 0.50 ทุกข้อ ดังนั้นคำถาม  
ในส่วนที่ 3 นี้ใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัยได้

## การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัยชุดที่ 4

เครื่องมือชุดที่ 4 ได้แก่ แบบประเมินผลการอบรม

การตรวจสอบ ใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Consistency หรือ IOC) เพื่อตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity)

### แบบประเมินผลการอบรม

คำอธิบาย

ส่วนที่ 1 โปรดประเมินผลการอบรม โดยเลือกช่องที่ตรงกับความรู้สึกของท่านมากที่สุด ในแต่ละข้อต่อไปนี้

ข้อคำถาม	ดีมาก	ดี	พอใช้	ไม่ค่อยดีนัก	ควรปรับปรุง
1. การจัดสถานที่สำหรับการอบรม					
2. กิจกรรมในการอบรม					
3. การมีส่วนร่วมในการวางแผนการอบรม					
4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการอบรม					
5. เนื้อหาในการอบรม					
6. การดำเนินการอบรมของวิทยากร					
7. เอกสารประกอบการอบรม					
8. ความรู้สึกของท่านระหว่างการอบรม					
9. ความรู้ที่ได้รับจากการอบรม					
10. เวลาที่ใช้ในการอบรม					
11. อาหารกลางวัน					
12. คอฟฟี่เบรก					

ส่วนที่ 2 โปรดตอบคำถามต่อไปนี้

13. นอกจากเนื้อหาที่อบรมแล้ว ท่านได้เรียนรู้สิ่งใดบ้างจากการอบรมในครั้งนี้(ถ้ามี)

.....

.....

.....

.....

14. มีสิ่งใดที่มีส่วนส่งเสริมการเรียนรู้ของท่านในครั้งนี้ (ถ้ามี)

.....

.....

.....

.....

15. มีสิ่งใดที่เป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้ของท่านในครั้งนี้ (ถ้ามี)

.....

.....

.....

.....

16. ข้อคิดเห็นอื่นๆ สำหรับการอบรมในครั้งนี้ (ถ้ามี)

.....

.....

.....

.....

ตารางที่ 42 แสดงค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบประเมินผลการอบรม

ข้อที่	ค่าดัชนีความสอดคล้อง(IOC)
1	1.00
2	1.00
3	1.00
4	1.00
5	1.00
6	1.00
7	1.00
8	1.00
9	1.00
10	1.00
11	1.00
12	0.67
13	1.00
14	1.00
15	1.00
16	1.00

จากตารางที่ 42 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) มีค่ามากกว่า 0.5 ทุกข้อ ดังนั้นคำถามทั้งหมด จึงนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัยได้

### การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัยชุดที่ 5

เครื่องมือชุดที่ 5 ได้แก่ แบบคำถามสำหรับการสัมภาษณ์กลุ่ม

การตรวจสอบ ใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง(Index of Consistency หรือ IOC) เพื่อตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity)

### แบบสัมภาษณ์สำหรับการสัมภาษณ์กลุ่ม

คำอธิบาย

แบบคำถามสำหรับการสัมภาษณ์กลุ่มประกอบด้วยคำถามปลายเปิดจำนวนข้อเพื่อใช้ในการสัมภาษณ์เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล ที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการใช้รูปการฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้นมา ดังต่อไปนี้

1.ให้ท่านกล่าวถึงสิ่งที่ท่านประทับใจในการเข้าร่วมอบรมในครั้งนี้

.....  
.....  
.....  
.....  
.....  
.....  
.....

2.ให้ท่านกล่าวถึงสิ่งที่ท่านรู้สึกไม่ชอบในการเข้าร่วมอบรมในครั้งนี้

.....  
.....  
.....  
.....  
.....

.....

3. ท่านคิดว่า การใช้ดนตรี สี และกลิ่น ในการจัดอบรมครั้งนี้มีผลอย่างไรต่อ  
ท่านบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. กิจกรรมที่ท่านได้ทำในการอบรมครั้งนี้ มีผลอย่างไรต่อการเรียนรู้ของท่าน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5. นอกจากสาระความรู้ในการอบรมแล้ว ท่านคิดว่าท่านสามารถนำสิ่งใดไปใช้  
ในการจัดการเรียนการสอนของท่านได้บ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

6. การใช้สัญญาณการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีผลอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

7. การใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีผลอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

8. ถ้ามีการจัดอบรมในรูปแบบนี้อีก ท่านคิดว่าสิ่งใดที่น่าจะเป็นอุปสรรคต่อความสำเร็จในการจัดอบรม

.....

.....

.....

.....



.....  
.....

9.ท่านคิดว่ามีสิ่งใดบ้าง ที่จัดเป็นปัจจัยส่งเสริมการจัดอบรมในครั้งนี้

.....  
.....  
.....  
.....  
.....  
.....  
.....

10.ท่านมีข้อเสนอแนะใดเพิ่มเติมบ้างเกี่ยวกับการจัดอบรมในลักษณะนี้

.....  
.....  
.....  
.....  
.....  
.....

ตารางที่ 43 แสดงค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบคำถามสำหรับการสัมภาษณ์กลุ่ม

ข้อที่	ค่าดัชนีความสอดคล้อง(IOC)
1	1.00
2	1.00
3	1.00
4	1.00
5	1.00
6	1.00
7	1.00
8	0.67
9	1.00
10	0.67

จากตารางที่ 43 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) มีค่ามากกว่า 0.5 ทุกข้อ ดังนั้นคำถามทั้งหมด จึงนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัยได้

## ภาคผนวก ค

### รูปแบบการฝึกอบรม 1

#### (พัฒนาจากผลการวิจัยในระยะที่ 1)

จากผลการวิจัยในระยะที่ 1 ผู้วิจัยได้พัฒนารูปแบบการดำเนินการฝึกอบรมทางการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะสำหรับครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ดำเนินการอบรมโดยใช้ 10 ขั้นตอนที่บูรณาการจาก การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองและการจัดการเรียนรู้แบบเร่งรัด โดยมีเป้าหมายในการเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ สมรรถนะการพัฒนาผู้เรียน และสมรรถนะบริหารกลุ่มผู้เรียนของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน โดยเป็นการจัดการเรียนรู้จำนวน 100 ชั่วโมง ประกอบด้วย

1. การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการช่วงที่ 1 จำนวน 24 ชั่วโมง เพื่อเสริมสร้างความรู้เกี่ยวกับสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ สมรรถนะการจัดการพัฒนาผู้เรียน และสมรรถนะการจัดการจัดการบริหารกลุ่มผู้เรียนเรียน

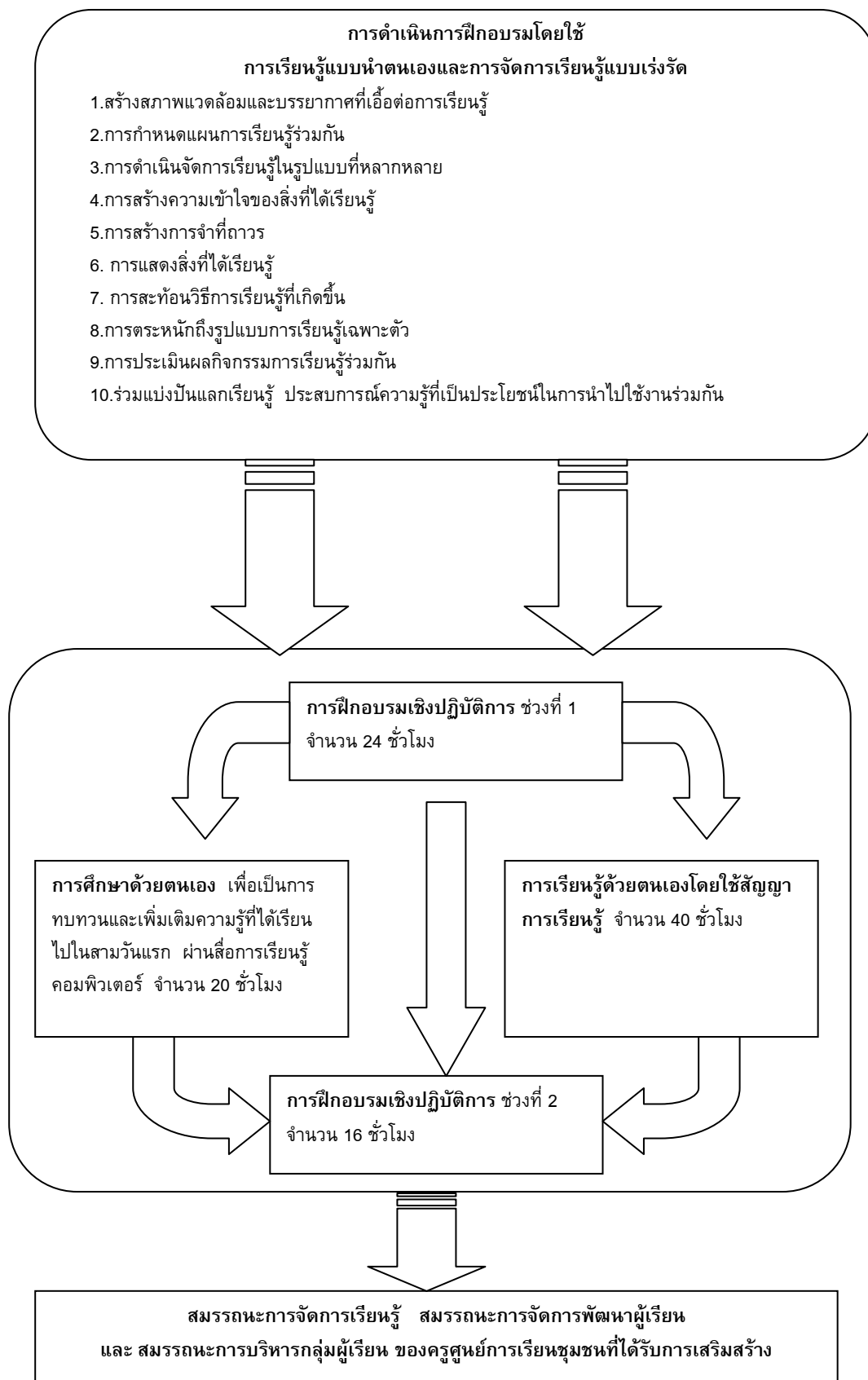
2. การเรียนรู้ด้วยตนเองจำนวน 20 ชั่วโมงด้วยสื่อการเรียนรู้ที่จัดทำในแผ่น DVD ที่นำไปเปิดที่เครื่องคอมพิวเตอร์โดยไม่ต้องเชื่อมต่อกับระบบอินเทอร์เน็ต เพื่อเป็นการทบทวนและเพิ่มเติมความรู้ที่ได้เรียนรู้ในการอบรมสามวันแรก

3. การเรียนรู้ด้วยตนเองโดยใช้สัญญาการเรียนรู้ซึ่งเป็นแนวทางหนึ่งในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองจำนวน 40 ชั่วโมง โดยที่ผู้เรียนกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ 1 หัวข้อที่เกี่ยวข้องกับ 3 สมรรถนะข้างต้นตามที่ผู้เรียนต้องการ จากนั้นกำหนดวิธีการเรียนรู้ ระยะเวลาในการเรียนรู้ รวมทั้งกำหนดวิธีการแสดงผลการเรียนรู้ในรูปของหลักฐานการเรียนรู้ และวิธีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนๆ โดยที่ผู้เรียนจะกำหนดสิ่งต่างที่เกี่ยวข้องทั้งหมดนี้ลงในเอกสารที่เรียกว่าสัญญาการเรียนรู้ ผู้สอนจะทำหน้าที่ช่วยเหลือและชี้แนะ

4.) การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการช่วงที่ 2 จำนวน 16 ชั่วโมง เพื่อทบทวนความรู้ที่ได้เรียนรู้ การแสดงหลักฐานการเรียนรู้ของผู้เรียนแต่ละคน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการแบ่งปันประสบการณ์การเรียนรู้

รูปแบบการฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้นนี้ แสดงได้ดังแผนภาพที่ 11 ต่อไปนี้

แผนภูมิที่ 16 รูปแบบการดำเนินการฝึกอบรมทางการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะสำหรับครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน



## การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ ช่วงที่ 1 จำนวน 24 ชั่วโมง

การอบรมเชิงปฏิบัติการในช่วงนี้ มีรายละเอียดการดำเนินการดังต่อไปนี้

### 1. ใช้ขั้นตอนที่ 1 ถึงขั้นตอนที่ 3 จัดทำกิจกรรมดังต่อไปนี้

- 1.1 กิจกรรมเพื่อละลายพฤติกรรม
- 1.2 การใช้ดนตรีเพื่อปรับความพร้อมในการเรียนรู้ของสมอง
- 1.3 การเคลื่อนไหวร่างกายเพื่อสร้างความตื่นตัวในการเรียนรู้
- 1.4 การจัดสภาพห้องเรียนให้ส่งเสริมประสิทธิภาพการเรียนรู้
- 1.5 การใช้กลิ่นเพื่อสร้างสดชื่นและผ่อนคลาย

### 2. ใช้ขั้นตอนที่ 4 ถึงขั้นตอนที่ 8 จัดทำกิจกรรมดังต่อไปนี้

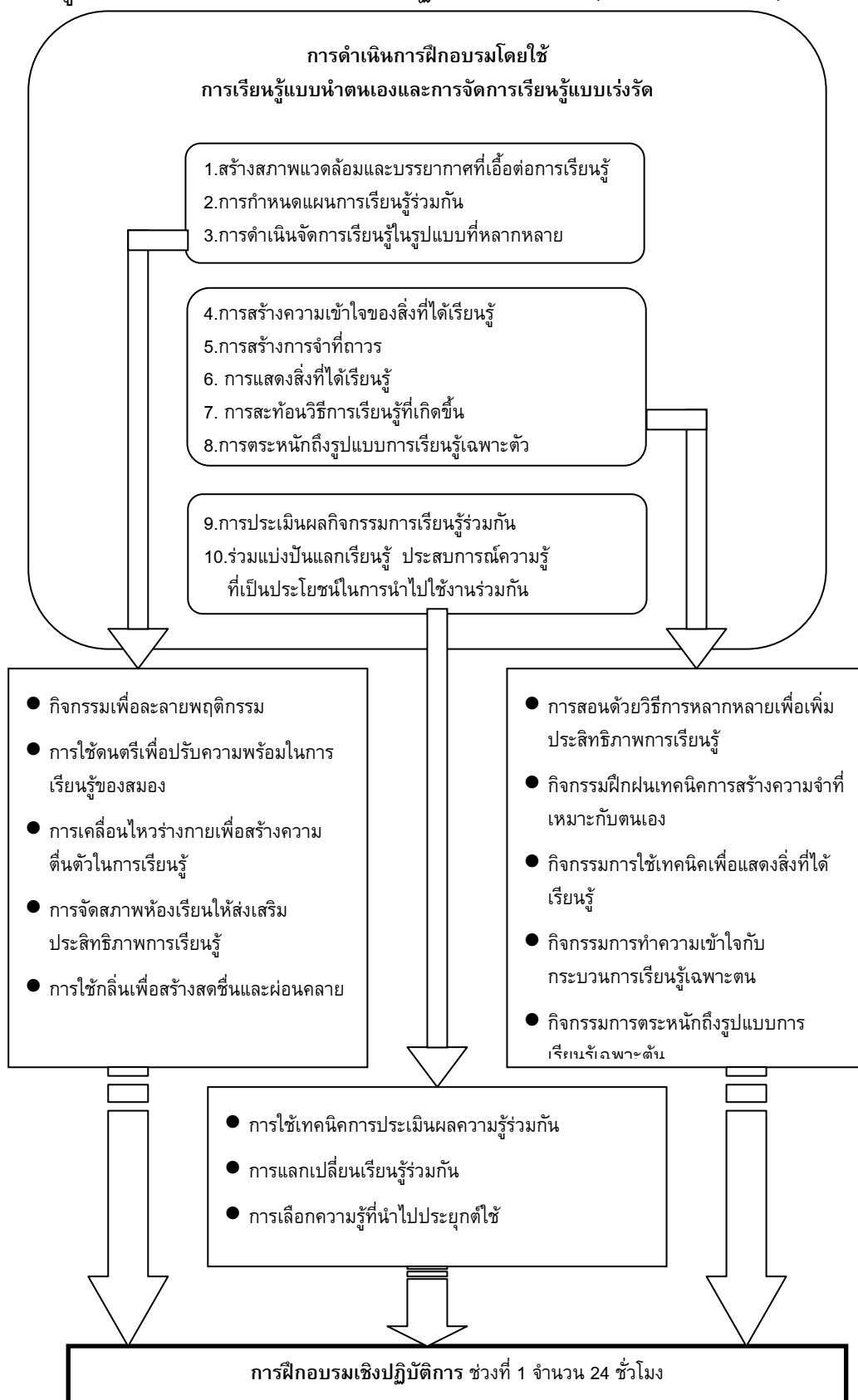
- 2.1 การสอนด้วยวิธีการหลากหลายเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้
- 2.2 กิจกรรมฝึกฝนเทคนิคการสร้างความจำที่เหมาะสมกับตนเอง
- 2.3 กิจกรรมการใช้เทคนิคเพื่อแสดงสิ่งที่ได้เรียนรู้
- 2.4 กิจกรรมการทำความเข้าใจกับกระบวนการเรียนรู้เฉพาะตน
- 2.5 กิจกรรมการตระหนักถึงรูปแบบการเรียนรู้เฉพาะตน

### 3. ใช้ขั้นตอนที่ 9 ถึงขั้นตอนที่ 10 จัดทำกิจกรรมดังต่อไปนี้

- 3.1 การใช้เทคนิคการประเมินผลความรู้ร่วมกัน
- 3.2 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน
- 3.3 การเลือกความรู้ที่นำไปประยุกต์ใช้

การดำเนินการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ ครั้งที่ 1 (จำนวน 24 ชั่วโมง) แสดงใน  
แผนภาพ12 ดังต่อไปนี้

แผนภูมิที่ 17 รูปแบบการดำเนินการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ ครั้งที่ 1 (จำนวน 24 ชั่วโมง)



## การเรียนรู้ด้วยสื่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง (จำนวน 20 ชั่วโมง)

สร้างสื่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง เพื่อให้ผู้เข้าอบรมใช้เรียนรู้ด้วยตนเอง โดยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

### 1. ใช้ขั้นตอนที่ 1 และขั้นตอนที่ 3 เพื่อใช้ในการสร้างสื่อโดย

1.1 การใช้สี ภาพนิ่ง และภาพเคลื่อนไหว เพื่อกระตุ้นการเรียนรู้ของ

สมอง

1.1 การใช้ดนตรีประกอบสื่อเพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพในการเรียนรู้

ของสมอง

### 2. ใช้ขั้นตอนที่ 4 ถึงขั้นตอนที่ 8 เพื่อใช้ในการสร้างสื่อโดยมี

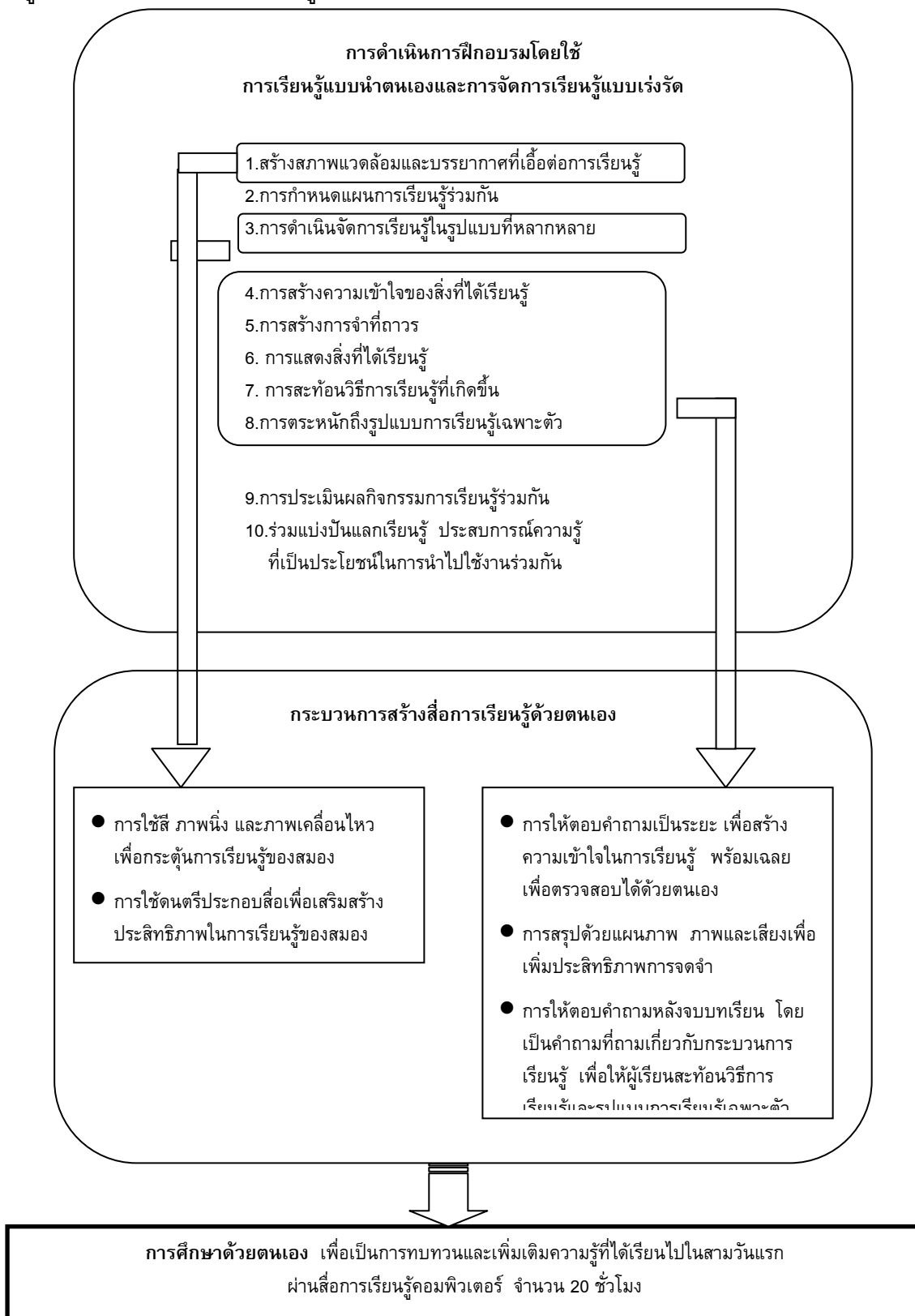
2.1 การให้ตอบคำถามเป็นระยะ เพื่อสร้างความเข้าใจในการเรียนรู้ พร้อมเฉลยเพื่อตรวจสอบได้ด้วยตนเอง

2.2 การสรุปด้วยแผนภาพ ภาพและเสียงเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจดจำ

2.3 การให้ตอบคำถามหลังจบบทเรียน โดยเป็นคำถามที่ถามเกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนสะท้อนวิธีการเรียนรู้และรูปแบบการเรียนรู้เฉพาะตัว

การสร้างสื่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง (จำนวน 20 ชั่วโมง) แสดงในแผนภาพที่ 13 ดังต่อไปนี้

แผนภูมิที่ 18 การสร้างสื่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง (จำนวน 20 ชั่วโมง)





## การเรียนรู้ด้วยตนเองโดยใช้สัญญาการเรียนรู้จำนวน 40 ชั่วโมง

### 1. ใช้ขั้นตอนที่ 1 ถึงขั้นตอนที่ 3 จัดทำกิจกรรมดังต่อไปนี้

- 1.1 ผู้เรียนเลือกหัวข้อการเรียนรู้ที่ต้องการ โดยผู้สอนให้คำปรึกษา
- 1.2 ผู้เรียนเลือกกระบวนการในการเรียนรู้ อาทิ การอ่านหนังสือ การค้นคว้าจากแหล่งเรียนรู้ การสังเกต การสัมภาษณ์ผู้รู้ ฯลฯ ด้วยตนเอง
- 1.3 ผู้เรียนกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ด้วยตนเอง

### 2. ใช้ขั้นตอนที่ 4 ถึงขั้นตอนที่ 8 จัดทำกิจกรรมดังต่อไปนี้

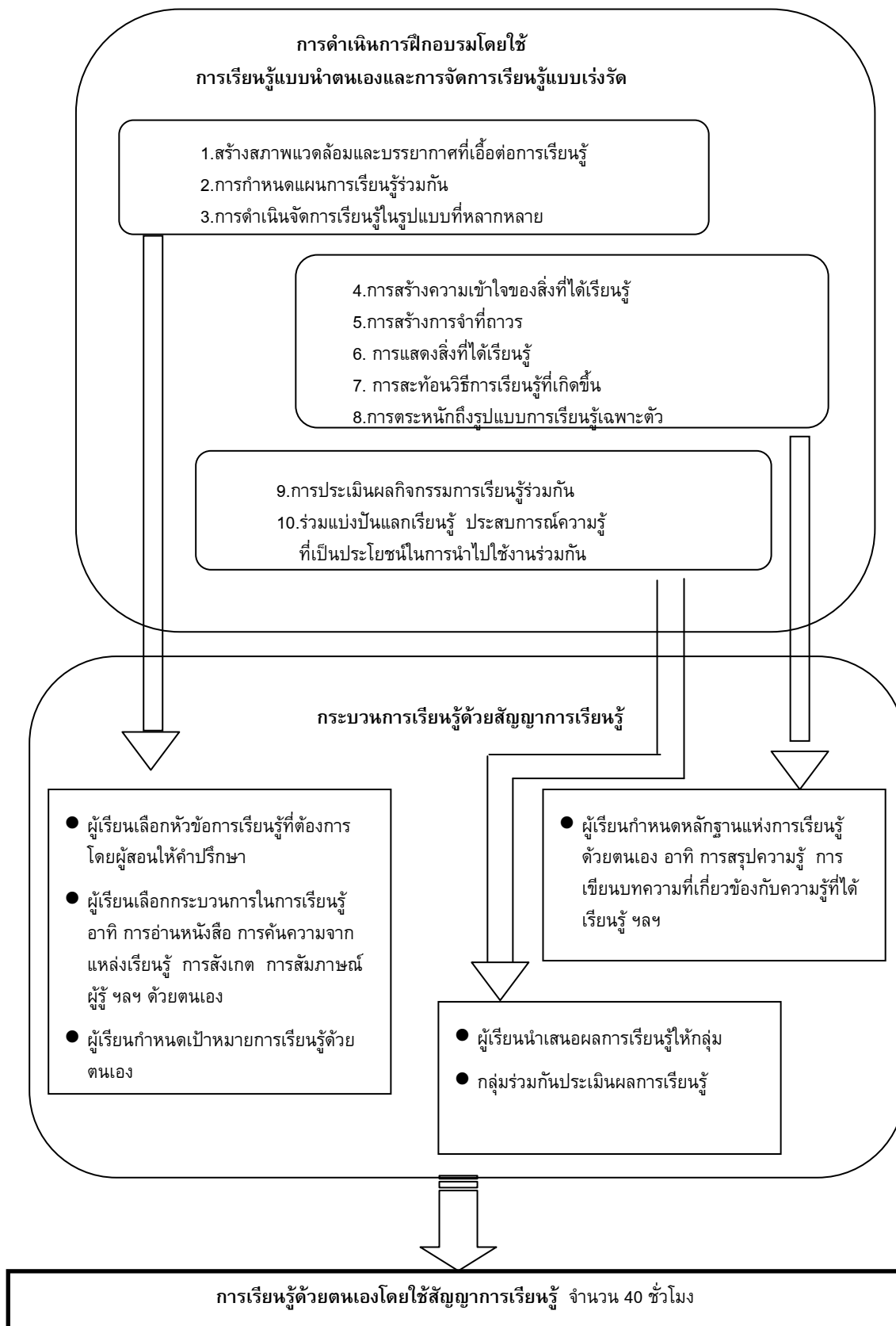
- 2.1 ผู้เรียนกำหนดหลักฐานแห่งการเรียนรู้ด้วยตนเอง อาทิ การสรุปความรู้ การเขียนบทความที่เกี่ยวข้องกับความรู้ที่ได้เรียนรู้ ฯลฯ

### 3. ใช้ขั้นตอนที่ 9 ถึงขั้นตอนที่ 10 จัดทำกิจกรรมดังต่อไปนี้

- 3.1 ผู้เรียนนำเสนอผลการเรียนรู้ ให้แก่เพื่อนๆ และผู้สอน
- 3.2 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ หลังการนำเสนอผลการการเรียนรู้

การเรียนรู้ด้วยตนเองโดยใช้สัญญาการเรียนรู้จำนวน 40 ชั่วโมง แสดงในแผนภาพที่ 14 ดังต่อไปนี้

แผนภูมิที่ 19 การเรียนรู้ด้วยตนเองโดยใช้สัญญาการเรียนรู้ จำนวน 40 ชั่วโมง



## การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ ช่วงที่ 2 จำนวน 16 ชั่วโมง

### 1. ใช้ขั้นตอนที่ 1 ถึงขั้นตอนที่ 3 จัดทำกิจกรรมดังต่อไปนี้

- 1.1 กิจกรรมเพื่อละลายพฤติกรรม
- 1.2 การใช้ดนตรีเพื่อปรับความพร้อมในการเรียนรู้ของสมอง
- 1.3 การเคลื่อนไหวร่างกายเพื่อสร้างความตื่นตัวในการเรียนรู้
- 1.4 การจัดสภาพห้องเรียนให้ส่งเสริมประสิทธิภาพการเรียนรู้
- 1.5 การใช้กลิ่นเพื่อสร้างสดชื่นและผ่อนคลาย

### 2. ใช้ขั้นตอนที่ 4 ถึงขั้นตอนที่ 8 จัดทำกิจกรรมดังต่อไปนี้

- 2.1 การสอนด้วยวิธีการหลากหลายเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้
- 2.2 กิจกรรมฝึกฝนเทคนิคการสร้างความจำที่เหมาะสมกับตนเอง
- 2.3 กิจกรรมการใช้เทคนิคเพื่อแสดงสิ่งที่ได้เรียนรู้
- 2.4 กิจกรรมการทำความเข้าใจกับกระบวนการเรียนรู้เฉพาะตน
- 2.4 กิจกรรมการตระหนักถึงรูปแบบการเรียนรู้เฉพาะตน

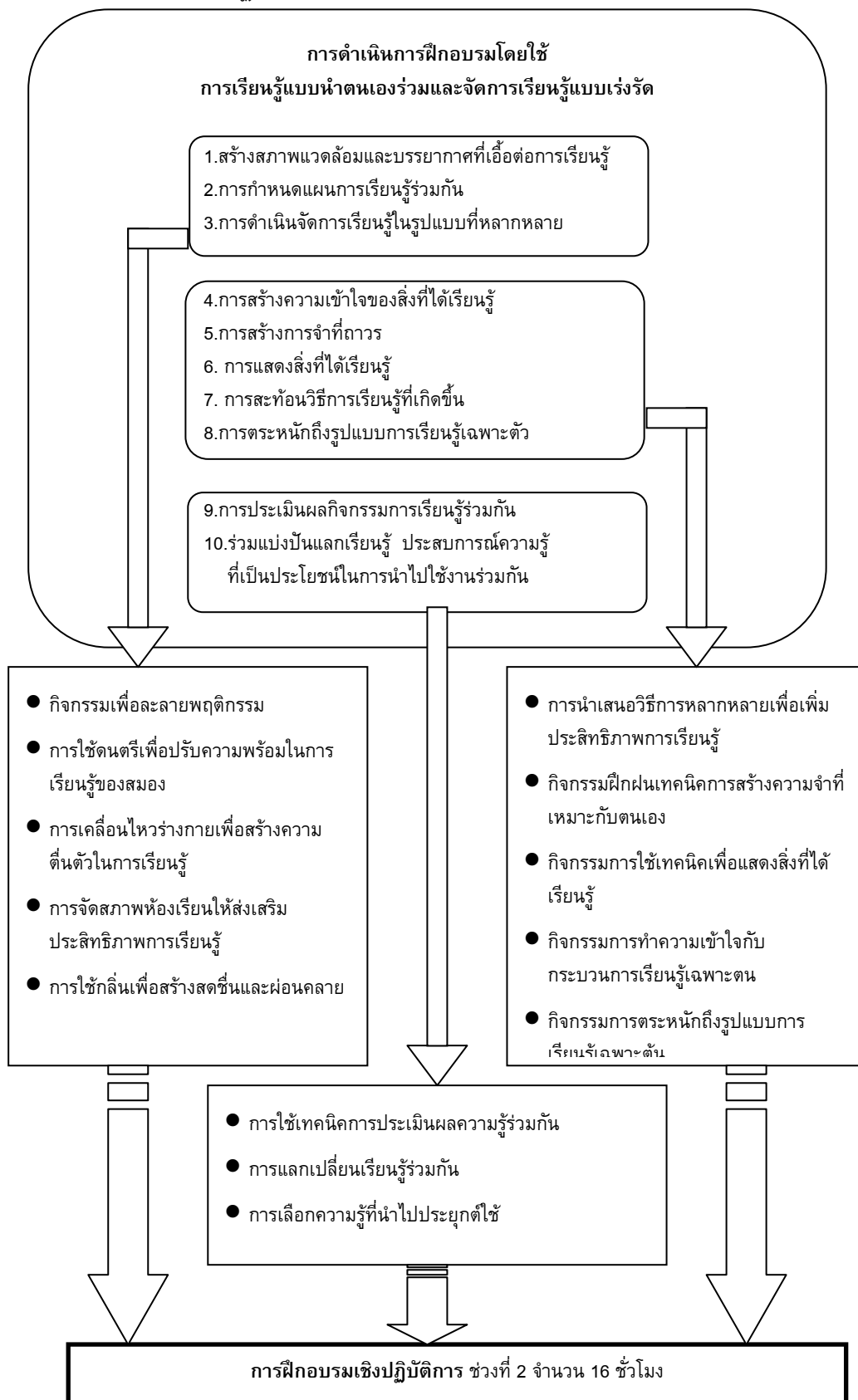
### 3. ใช้ขั้นตอนที่ 9 ถึงขั้นตอนที่ 10 จัดทำกิจกรรมดังต่อไปนี้

- 3.1 การใช้เทคนิคการประเมินผลความรู้ร่วมกัน
- 3.2 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน
- 3.3 การเลือกความรู้ที่นำไปประยุกต์ใช้

การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ ช่วงที่ 2 จำนวน 16 ชั่วโมง แสดงใน แผนภาพที่

15 ดังต่อไปนี้

แผนภูมิที่ 20 การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ ช่วงที่ 2 จำนวน 16 ชั่วโมง



## แผนการเรียนรู้

ผู้วิจัยได้นำสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ สมรรถนะการพัฒนาผู้เรียน และสมรรถนะการบริหารกลุ่มผู้เรียน มาจำแนกออกเป็นจุดประสงค์การเรียนรู้ และเนื้อหาการอบรมที่สอดคล้องกัน ดังแสดงในตารางที่ 44 ต่อไปนี้

ตารางที่ 44 แสดงสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ สมรรถนะการพัฒนาผู้เรียน และสมรรถนะการบริหารกลุ่มผู้เรียน โดยจำแนกเป็นจุดประสงค์การเรียนรู้และเนื้อหาการอบรมที่สอดคล้องกัน

สมรรถนะ	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหาการอบรม
สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ หมายถึง ความสามารถในการพัฒนาและใช้หลักสูตรการออกแบบการเรียนรู้อย่างสอดคล้องและเป็นระบบ การพัฒนาและใช้สื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยี และการวัดผล การประเมินผลการเรียนรู้ สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการเรียนรู้	เพื่อเสริมสร้างผู้เข้าอบรมให้ 1. สามารถพัฒนาและใช้หลักสูตรสำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ 2. สามารถออกแบบการเรียนรู้ สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ 3. สามารถจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 4. สามารถใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อจัดการเรียนรู้ 5. สามารถการวัดผล และประเมินผลการเรียนรู้ สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่	1.การสร้างพัฒนาและใช้หลักสูตรสำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ 2.การออกแบบการเรียนรู้ สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ 3.การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 4.การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อจัดการเรียนรู้ 5.การวัดและการประเมินผล การเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่
สมรรถนะการพัฒนาผู้เรียน หมายถึง ความสามารถในการนำหลักการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ ร่วมกับการทำวิจัยในชั้นเรียน เพื่อพัฒนาผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ ให้มีความสามารถในการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง	เพื่อเสริมสร้างผู้เข้าอบรมให้ 6. สามารถนำหลักการเรียนรู้ของผู้ใหญ่มาใช้ในการพัฒนาผู้เรียน 7.สามารถทำการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียน	6.หลักการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน 7.การวิจัยในชั้นเรียน

ตารางที่ 44 แสดงสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ สมรรถนะการพัฒนาผู้เรียน และสมรรถนะการบริหารกลุ่มผู้เรียน โดยจำแนกเป็นจุดประสงค์การเรียนรู้และเนื้อหาการอบรมที่สอดคล้องกัน (ต่อ)

สมรรถนะ	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหาการอบรม
<b>สมรรถนะการบริหารกลุ่มผู้เรียน</b> หมายถึง ความสามารถในการจัดบรรยากาศการเรียนรู้ การกำกับดูแลกลุ่มผู้เรียน การจัดการสารสนเทศเกี่ยวกับผู้เรียน และการให้คำปรึกษาหรือแนะแนวโดยใช้สารสนเทศของผู้เรียนเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการดำเนินชีวิต	เพื่อเสริมสร้างผู้เข้าอบรมให้ 8. สามารถจัดบรรยากาศการเรียนรู้ กำกับดูแลกลุ่มผู้เรียน 9. สามารถจัดเก็บสารสนเทศเกี่ยวกับผู้เรียน 10. สามารถให้คำปรึกษาหรือแนะแนวโดยใช้สารสนเทศของผู้เรียนเป็นฐาน	8.การจัดบรรยากาศการเรียนรู้ กำกับดูแลกลุ่มผู้เรียน 9.การจัดเก็บสารสนเทศเกี่ยวกับผู้เรียน 10.การให้คำปรึกษาและการแนะแนว

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพ ปัญหาและความต้องการในการเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ สมรรถนะการพัฒนาผู้เรียน และสมรรถนะการบริหารกลุ่มผู้เรียนของครูศูนย์การเรียนชุมชน โดยจัดลำดับความสำคัญและความจำเป็นตามที่ได้จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลทำให้ได้ เนื้อหาการอบรมดังแสดงในตารางที่ 45 ต่อไปนี้

ตารางที่ 45 แสดงเนื้อหาการอบรมที่มีลำดับความสำคัญและความจำเป็นมากที่สุด

สมรรถนะ	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหาการอบรม
<b>สมรรถนะการจัดการเรียนรู้</b> หมายถึง หมายถึง ความสามารถในการสร้างและพัฒนาหลักสูตร การออกแบบการเรียนรู้อย่างสอดคล้องและเป็นระบบ การใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยี และการวัด ประเมินผล การเรียนรู้ สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ให้เกิดประสิทธิภาพ	เพื่อเสริมสร้างผู้เข้าอบรมให้ 1.สามารถพัฒนาและใช้หลักสูตรสำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ 2.มีความรู้ ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้ สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ 3.สามารถจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	1.การสร้างพัฒนาและใช้หลักสูตรสำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ 2.การออกแบบการเรียนรู้ สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ 3.การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 4.การพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ เน้นการสร้างสื่อ

สูงสุดในการเรียนรู้		พื้นฐานเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ให้แก่ผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่
---------------------	--	---

ตารางที่ 45 แสดงเนื้อหาการอบรมที่มีลำดับความสำคัญและความจำเป็นมากที่สุด (ต่อ)

สมรรถนะ	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหาการอบรม
	4. สามารถใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อ การจัดการเรียนรู้ เน้นการ สร้างสื่อพื้นฐานเพื่อ ส่งเสริมการเรียนรู้ คณิตศาสตร์ให้แก่ผู้เรียนที่ เป็นผู้ใหญ่	
สมรรถนะการพัฒนาผู้เรียน หมายถึง ความสามารถในการ นำหลักการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ ร่วมกับการทำวิจัยในชั้นเรียน เพื่อพัฒนาผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ ให้มีความสามารถในการ เรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง	5. สามารถนำหลักการเรียนรู้ ของผู้ใหญ่มาใช้ในการ พัฒนาผู้เรียน 6. สามารถทำการวิจัยในชั้น เรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียน	5. หลักการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของ ผู้เรียน 6. การวิจัยในชั้นเรียน
สมรรถนะการบริหารกลุ่ม ผู้เรียน หมายถึงความสามารถ ในการจัดการสารสนเทศ เกี่ยวกับผู้เรียน และให้ คำปรึกษาหรือแนะแนวโดยใช้ สารสนเทศของผู้เรียนเป็น ฐาน เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียน ประสบความสำเร็จในการ ดำเนินชีวิต	7. สามารถให้คำปรึกษาหรือ แนะแนวโดยใช้สารสนเทศ ของผู้เรียนเป็นฐาน	7. การให้คำปรึกษาและการ แนะแนว

จุดประสงค์รวมของการฝึกอบรม เพื่อเสริมสร้างผู้เข้าอบรมให้

- 1.สามารถพัฒนาและใช้หลักสูตรสำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่
- 2.มีความรู้ ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้ สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่
- 3.สามารถจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
- 4.สามารถใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ เน้นการสร้างสื่อพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ให้แก่ผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่
- 5.สามารถนำหลักการเรียนรู้ของผู้ใหญ่มาใช้ในการพัฒนาผู้เรียน
- 6.สามารถทำการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียน
7. สามารถให้คำปรึกษาหรือแนะแนวโดยใช้สารสนเทศของผู้เรียนเป็นฐาน

### การอบรมช่วงที่ 1 จำนวน 3 วัน

#### ตารางที่ 46 การอบรมวันที่ 1

จุดประสงค์	เนื้อหาการอบรม	กิจกรรมการเรียนการสอน	สื่อการสอน	การวัดผล
<p>หลังจบการอบรมผู้เข้าอบรมจะสามารถ</p> <p>1.สามารถสร้างและพัฒนาหลักสูตรสำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่</p> <p>2.มีความรู้ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่</p> <p>3.สามารถจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ</p>	<p>1 แนวคิดการเกี่ยวกับการพัฒนาโปรแกรมทางการศึกษานอกระบบโรงเรียน</p> <p>2 กระบวนการในการพัฒนาโปรแกรมทางการศึกษานอกระบบโรงเรียน</p> <p>3 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาโปรแกรม</p> <p>4 ความต้องการและปัญหาของกลุ่มเป้าหมายในการพัฒนาโปรแกรม</p> <p>5. พัฒนาการและการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่</p> <p>6. การจัดกิจกรรมที่เหมาะสมสำหรับ</p>	<p><u>การปรับสภาพแวดล้อม</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>● กิจกรรมเพื่อละลายพฤติกรรม</li> <li>● การใช้ดนตรีเพื่อปรับความพร้อมในการเรียนรู้ของสมอง</li> <li>● การเคลื่อนไหวร่างกายเพื่อสร้างความตื่นตัวในการเรียนรู้</li> <li>● การจัดสภาพห้องเรียนให้ส่งเสริมประสิทธิภาพการเรียนรู้</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>● สื่อคอมพิวเตอร์นำเสนอ</li> <li>● กรณีศึกษาเพื่อการศึกษาาร่วมกันเป็นกลุ่ม</li> <li>● อุปกรณ์ประกอบกิจกรรมการเรียนรู้</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>● การใช้เทคนิคการประเมินผลความรู้ร่วมกัน</li> </ul>



	พัฒนาการของผู้ใหญ่			
	7. เจ็อนไขการเรียนรู้ และแนวทางการสอน ผู้ใหญ่			

ตารางที่ 46 การอบรมวันที่ 1 (ต่อ)

จุดประสงค์	เนื้อหาการอบรม	กิจกรรมการเรียนรู้ สอน	สื่อการสอน	การวัดผล
	8. การดำเนินการ ประเมินความต้องการ จำเป็น			
	9. ความหมายของการ จัดการเรียนรู้ที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ			
	10. บทบาทของผู้สอน และผู้เรียน			
	11. การสร้างแผนการ จัดการเรียนรู้ที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ			

ตารางที่ 47 การอบรมวันที่ 2

จุดประสงค์	เนื้อหาการอบรม	กิจกรรมการเรียนรู้ สอน	สื่อการสอน	การวัดผล
หลังจบการอบรมผู้เข้า อบรมจะสามารถ	1 ความหมายของสื่อ นวัตกรรมเพื่อจัดการ เรียนรู้	<u>สภาพแวดล้อม</u> ● การใช้ดนตรีเพื่อ ปรับความพร้อมใน การเรียนรู้ของ สมอง	● สื่อคอมพิวเตอร์ นำเสนอ	● ประเมินผลงานของ การทำงานกลุ่มโดย ใช้เทคนิคการ ประเมินผลความรู้ ร่วมกัน
1.การใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยี เพื่อการจัดการเรียนรู้ เน้นการสร้างสื่อ พื้นฐานเพื่อส่งเสริม การเรียนรู้คณิตศาสตร์ ให้แก่ผู้เรียนที่เป็น ผู้ใหญ่	2 ปัญหาในการเรียนรู้ คณิตศาสตร์ของ ผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่	● เกมส์เพื่อกระตุ้น การทำงานของ สมอง	● ข้อปัญหาและความ ต้องการ เพื่อให้ ผู้เรียนร่วมกันหา คำตอบ	● ผู้เรียนสรุปรวมยอด ความรู้ที่ได้รับใน วันนี้
2.การนำหลักการ เรียนรู้ของผู้ใหญ่มาใช้ ในการพัฒนาผู้เรียน	3 การพัฒนาและการ เลือกใช้สื่อนวัตกรรม เพื่อปรับพื้นฐานและ ส่งเสริมความสามารถ ด้านคณิตศาสตร์ให้ ผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่	● การจัดสภาพ ห้องเรียนให้ส่งเสริม ประสิทธิภาพการ เรียนรู้	● อุปกรณ์ประกอบ กิจกรรมการเรียนรู้	
	4 การเรียนรู้ด้วยการ	● การใช้กลั่นเพื่อ สร้างสติขึ้นและ		

	<p>นำตนเอง</p> <p>5 การเรียนรู้จากประสบการณ์</p> <p>6 การรู้สารสนเทศ</p>	<p>ผ่อนคลาย</p> <p><u>การดำเนินการสอน</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>● การสอนด้วยวิธีการหลากหลายเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้</li> </ul>		
--	--	---	--	--

ตารางที่ 47 การอบรมวันที่ 2 (ต่อ)

จุดประสงค์	เนื้อหาการอบรม	กิจกรรมการเรียนรู้	สื่อการสอน	การวัดผล
		<ul style="list-style-type: none"> <li>● กิจกรรมฝึกฝนเทคนิคการสร้าง ความจำที่เหมาะสมกับตนเอง</li> <li>● กิจกรรมการใช้เทคนิคเพื่อแสดงสิ่งที่ได้เรียนรู้</li> <li>● กิจกรรมการทำความเข้าใจกับกระบวนการเรียนรู้เฉพาะตน</li> <li>● กิจกรรมการตระหนักถึงรูปแบบการเรียนรู้เฉพาะตน</li> </ul>		

ตารางที่ 48 การอบรมวันที่ 3

จุดประสงค์	เนื้อหาการอบรม	กิจกรรมการเรียนรู้	สื่อการสอน	การวัดผล
<p>หลังจบการอบรมผู้เข้าอบรมจะสามารถ</p> <p>1.การทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียน</p> <p>2. การให้คำปรึกษาหรือแนะแนวโดยใช้สารสนเทศของผู้เรียนเป็นฐาน</p>	<p>1 แนวคิดของการทำวิจัยในชั้นเรียน</p> <p>2 ขั้นตอนการทำวิจัยในชั้นเรียน</p> <p>3 กรณีศึกษา : การวิจัยในชั้นเรียนรูปแบบต่างๆ</p> <p>4 แนวคิดการให้คำปรึกษาผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่</p>	<p><u>สภาพแวดล้อม</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>● การใช้ดนตรีเพื่อปรับความพร้อมในการเรียนรู้ของสมอง</li> <li>● เกมส์เพื่อกระตุ้นการทำงานของสมอง</li> <li>● การจัดสภาพห้องเรียนให้ส่งเสริมประสิทธิภาพการเรียนรู้</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>● สื่อคอมพิวเตอร์นำเสนอ</li> <li>● เอกสารประมวลความรู้ที่เกี่ยวข้องและข้อคำถามเพื่อกระตุ้นการเรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่ม</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>● ประเมินผลการนำเสนอานที่เป็นผลจากการศึกษา ร่วมกันเป็นกลุ่ม โดยใช้เทคนิคการประเมินผลความรู้ร่วมกัน</li> <li>● ผู้เรียนสรุปรวมยอดความรู้ที่ได้รับในวันนี้</li> </ul>

	5 แนวคิดการให้คำปรึกษาแบบ Coaching	<ul style="list-style-type: none"> <li>● การใช้กลั่นเพื่อสร้างสวดขึ้นและผ่อนคลาย</li> <li>● การสอนด้วยวิธีการหลากหลายเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้</li> </ul>		
--	------------------------------------	--	--	--

ตารางที่ 48 การอบรมวันที่ 3 (ต่อ)

จุดประสงค์	เนื้อหาการอบรม	กิจกรรมการเรียนการสอน	สื่อการสอน	การวัดผล
	6 การประยุกต์ใช้หลักการให้คำปรึกษาแบบ Coaching ในการให้คำปรึกษาและแนะแนวโดยใช้สารสนเทศของผู้เรียนเป็นฐาน	<ul style="list-style-type: none"> <li>● กิจกรรมฝึกฝนเทคนิคการสร้าง ความจำที่เหมาะสมกับตนเอง</li> <li>● กิจกรรมการใช้เทคนิคเพื่อแสดงสิ่งที่ได้เรียนรู้</li> <li>● กิจกรรมการทำความเข้าใจกับความเข้าใจกับกระบวนการเรียนรู้เฉพาะตน</li> <li>● กิจกรรมการตระหนักถึงรูปแบบการเรียนรู้เฉพาะตน</li> </ul>		

การศึกษาด้วยตนเองโดยใช้สัญญาการเรียนรู้ จำนวน 40 ชั่วโมง

กิจกรรมก่อนเริ่มเรียน

1. ผู้เรียนเลือกหัวข้อการเรียนรู้ที่ต้องการ โดยผู้สอนให้คำปรึกษา
2. ผู้เรียนเลือกกระบวนการในการเรียนรู้ อาทิ การอ่านหนังสือ การค้นคว้าจากแหล่งเรียนรู้ การสังเกต การสัมภาษณ์ผู้รู้ ฯลฯ ด้วยตนเอง
3. ผู้เรียนกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ด้วยตนเอง

4. ผู้เรียนกำหนดหลักฐานแห่งการเรียนรู้ด้วยตนเอง อาทิ การสรุปความรู้ การเขียนบทความที่เกี่ยวข้องกับความรู้ที่ได้เรียนรู้ ฯลฯ

กิจกรรมระหว่างเรียน

1. ผู้เรียนดำเนินการเรียนรู้ ตามที่ตนเองได้กำหนดไว้
2. ผู้เรียนจัดทำหลักฐานการเรียนรู้ ตามที่ตนเองได้กำหนดไว้

กิจกรรมหลังการเรียน (การประเมินผลการเรียนรู้)

1. ผู้เรียนนำเสนอผลการเรียนรู้ ให้แก่เพื่อนๆ และผู้สอน
2. เพื่อนๆ และผู้สอน ร่วมกันประเมินผลการเรียนรู้ที่นำเสนอ
3. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ หลังการนำเสนอผลการการเรียนรู้

**การศึกษาด້วยตนเองโดยใช้สื่อการเรียนรู้ จำนวน 20 ชั่วโมง**

จุดประสงค์

1. เพื่อให้ผู้เรียนมีความเข้าใจมากขึ้นในเนื้อหาที่เรียนรู้ไปแล้ว
2. เพื่อให้ผู้เรียนจดจำเนื้อหาสำคัญได้มากขึ้น

**เนื้อหาในสื่อการสอน**

1. การพัฒนาหลักสูตร
2. การจัดการเรียนรู้
3. การจัดทำสื่อการเรียนรู้
4. การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน
5. กิจกรรมการพัฒนาผู้เรียน
6. การจัดการชั้นเรียนให้มีประสิทธิภาพ

## การอบรมช่วงที่ 2 จำนวน 2 วัน

### ตารางที่ 49 วันที่ 1 การอบรมในช่วงที่ 2

จุดประสงค์	เนื้อหาการอบรม	กิจกรรมการเรียนรู้การสอน	สื่อการสอน	การวัดผล
1 ทบทวนความรู้ที่ได้เรียนไปในการอบรมช่วงแรกและความรู้จากการศึกษาด้วยตนเอง จาก สื่อการเรียนรู้อันจำนวน 20 ชั่วโมง	1. ความคิดรวบยอดของความรู้ที่ได้รับการอบรม 2. การประยุกต์ความรู้เพื่อใช้กับสถานการณ์ต่างๆ	<p><u>การปรับสภาพแวดล้อม</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>● กิจกรรมเพื่อละลายพฤติกรรม</li> <li>● การใช้ดนตรีเพื่อปรับความพร้อมในการเรียนรู้ของสมอง</li> <li>● การเคลื่อนไหวร่างกายเพื่อสร้างความตื่นตัวในการเรียนรู้</li> <li>● การจัดสภาพห้องเรียนให้ส่งเสริมประสิทธิภาพการเรียนรู้</li> <li>● การใช้กลิ่นเพื่อสร้างสดชื่นและผ่อนคลาย</li> </ul> <p><u>การดำเนินการสอน</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>● การสอนด้วยวิธีการหลากหลายเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้</li> <li>● กิจกรรมฝึกฝนเทคนิคการสร้าง ความจำที่เหมาะสมกับตนเอง</li> <li>● กิจกรรมการใช้เทคนิคเพื่อแสดงสิ่งที่ได้เรียนรู้</li> <li>● กิจกรรมการทำความเข้าใจกับกระบวนการเรียนรู้เฉพาะตน</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>● สื่อคอมพิวเตอร์นำเสนอ</li> <li>● กรณีศึกษาเพื่อการศึกษาร่วมกันเป็นกลุ่ม</li> <li>● อุปกรณ์ประกอบกิจกรรมการเรียนรู้</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>● การใช้เทคนิคการประเมินผลความรู้ร่วมกัน</li> </ul>

## ตารางที่ 50 วันที่ 2 การอบรมในช่วงที่ 2

จุดประสงค์	เนื้อหาการอบรม	กิจกรรมการเรียนรู้การสอน	สื่อการสอน	การวัดผล
<p>1.นำเสนอหลักฐานการเรียนรู้จากสัญญาการเรียนรู้</p> <p>2. ได้แบ่งปันและเรียนรู้เพิ่มเติมจากการศึกษาด้วยตนเองของเพื่อนๆ</p>	<p>1.ความรู้ และประสบการณ์ของเพื่อนๆ จากการเรียนรู้ด้วยสัญญาการเรียนรู้</p>	<p><u>สภาพแวดล้อม</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>● การใช้ดนตรีเพื่อปรับความพร้อมในการเรียนรู้ของสมอง</li> <li>● เกมส์เพื่อกระตุ้นการทำงานของสมอง</li> <li>● การจัดสภาพห้องเรียนให้ส่งเสริมประสิทธิภาพการเรียนรู้</li> <li>● การใช้กลิ่นเพื่อสร้างสดชื่นและผ่อนคลาย</li> </ul> <p><u>การดำเนินการสอน</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>● การสอนด้วยวิธีการหลากหลายเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้</li> <li>● กิจกรรมฝึกฝนเทคนิคการสร้าง ความจำที่เหมาะสมกับตนเอง</li> <li>● กิจกรรมการใช้เทคนิคเพื่อแสดงสิ่งที่ได้เรียนรู้</li> <li>● กิจกรรมการทำความเข้าใจกับกระบวนการเรียนรู้เฉพาะตน</li> <li>● กิจกรรมการตระหนักถึงรูปแบบการเรียนรู้เฉพาะตน</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>● สื่อคอมพิวเตอร์นำเสนอ</li> <li>● อุปกรณ์ประกอบกิจกรรมการเรียนรู้</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>● ประเมินผลงานของการทำงานกลุ่มโดยใช้เทคนิคการประเมินผลความรู้ร่วมกัน</li> </ul>

## ภาคผนวก ง

### รูปแบบการฝึกอบรม 2

#### (ปรับแก้ตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ)

ผู้วิจัยได้นำรูปแบบการฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้น (ดูรายละเอียดได้ที่ภาคผนวก ค.) ตรวจสอบโดยผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษานอกระบบจำนวน 2 ท่าน ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการวัดและการวิจัยจำนวน 1 ท่าน และผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษานอกระบบจำนวน 2 ท่าน ได้รับข้อแนะนำที่ควรมาปรับแก้รูปแบบการฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้นให้มีความเหมาะสมมากขึ้น ดังต่อไปนี้

1. ควรแสดงองค์ประกอบของรูปแบบการฝึกอบรมให้มีความชัดเจนมากขึ้น ผู้วิจัยได้ปรับแก้ตามข้อเสนอแนะ โดยแสดงในรูปแบบของแผนภูมิ และคำอธิบายให้ชัดเจนมากขึ้น

2. สื่อการเรียนรู้ด้วยตนเองในรูปแบบ DVD ไม่เหมาะสม เพราะครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในหลายพื้นที่ไม่สะดวกที่จะใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ ผู้วิจัยได้ปรับเปลี่ยนเป็นชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งมีความสะดวกแก่ครูการเรียนรู้ชุมชนมากกว่า สื่อการเรียนรู้ในรูปแบบ DVD

3. ควรแสดงรายละเอียดของหลักสูตร และแผนการเรียนรู้ให้มากขึ้น ผู้วิจัยได้ปรับเปลี่ยนให้มีรายละเอียดของหลักสูตรและแผนการเรียนรู้มากขึ้นกว่าเดิม

4. ควรแสดงตัวอย่างเอกสารสำคัญที่ใช้ประกอบการเรียนรู้ อาทิ ตัวอย่างสัญญาการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้แสดง template สัญญาการเรียนรู้ ประกอบไว้ในรูปแบบการฝึกอบรมที่ปรับแก้แล้ว

จากการนำข้อเสนอแนะมาปรับแก้รูปแบบการฝึกอบรมทางการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะสำหรับครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ทำให้ได้รูปแบบการฝึกอบรมที่ปรับแก้แล้ว ประกอบด้วย

1. หลักสูตรการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ที่พัฒนามาจากการนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามและการสัมภาษณ์ นำมาวิเคราะห์สภาพ ปัญหาและความต้องการในการเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ สมรรถนะการพัฒนาผู้เรียน และสมรรถนะการบริหารกลุ่มผู้เรียน

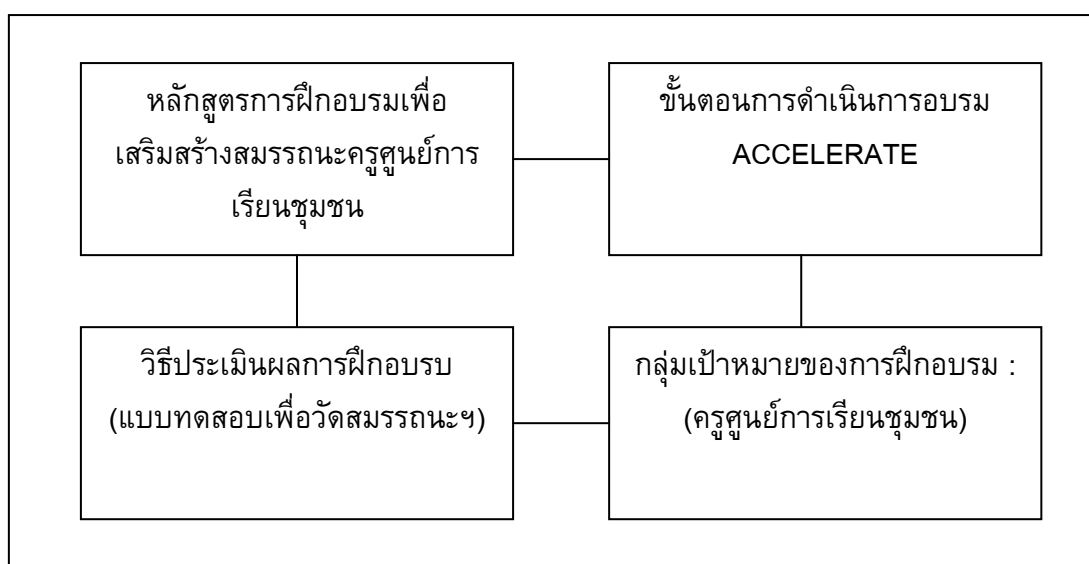
2. ขั้นตอนการดำเนินการอบรม ACCELERATE ที่ได้มาจากสังเคราะห์แนวคิด การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองและการจัดการเรียนรู้แบบเร่งรัด

3. กลุ่มเป้าหมายของการฝึกอบรม ได้แก่ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

4. วิธีการประเมินผลการฝึกอบรม โดยการใช้แบบทดสอบเพื่อวัดสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ สมรรถนะการพัฒนาผู้เรียน และสมรรถนะการบริหารกลุ่มผู้เรียน

5. ควรปรับเวลา การเรียนรู้ด้วยตนเองโดยสัญญาการเรียนรู้ และ การเรียนรู้ด้วยตนเองให้เท่ากัน เพื่อให้ผู้เรียนได้ทดลองเรียนรู้ในสองกระบวนการในปริมาณเวลาที่ไม่ต่างกัน

แผนภูมิที่ 21 รูปแบบการฝึกอบรมทางการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะสำหรับครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน



การพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

ผู้วิจัยได้นำสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ สมรรถนะการพัฒนาผู้เรียน และสมรรถนะการบริหารกลุ่มผู้เรียน มาจำแนกออกเป็นจุดประสงค์การเรียนรู้ และเนื้อหาอบรมที่สอดคล้องกัน ดังแสดงในตารางที่ 51 ต่อไปนี้



ตารางที่ 51 แสดงสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ สมรรถนะการพัฒนาผู้เรียน และสมรรถนะการบริการกลุ่มผู้เรียน โดยจำแนกเป็นจุดประสงค์การเรียนรู้และเนื้อหาการอบรม

สมรรถนะ	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหาการอบรม
<p><b>สมรรถนะการจัดการเรียนรู้</b></p> <p>หมายถึง หมายถึง ความสามารถในการสร้างและพัฒนาหลักสูตร การออกแบบ การเรียนรู้อย่างสอดคล้องและเป็นระบบ การใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยี และการวัด ประเมินผล การเรียนรู้ สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ให้เกิดประสิทธิภาพ สูงสุดในการเรียนรู้</p>	<p>เพื่อเสริมสร้างผู้เข้าอบรมให้</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. สามารถพัฒนาและใช้ หลักสูตรสำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่</li> <li>2. มีความรู้ ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้ สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่</li> <li>3. สามารถจัดการเรียนรู้ที่ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ</li> <li>4. สามารถใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อ การจัดการเรียนรู้</li> <li>5. สามารถการวัดและ ประเมินผลการเรียนรู้ สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่</li> </ol>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. การสร้างพัฒนาและใช้ หลักสูตรสำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่</li> <li>2. การออกแบบการเรียนรู้ สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่</li> <li>3. การจัดการเรียนรู้ที่ เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ</li> <li>4. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการจัดการ เรียนรู้</li> <li>5. การวัดและการประเมินผล การเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่</li> </ol>
<p><b>สมรรถนะการพัฒนาผู้เรียน</b></p> <p>หมายถึง ความสามารถในการ นำหลักการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ ร่วมกับการทำวิจัยในชั้นเรียน เพื่อพัฒนาผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ ให้มีความสามารถในการ เรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่าง ต่อเนื่อง</p>	<p>เพื่อเสริมสร้างผู้เข้าอบรมให้</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>6. สามารถนำหลักการเรียนรู้ ของผู้ใหญ่มาใช้ในการ พัฒนาผู้เรียน</li> <li>7. สามารถทำการวิจัยในชั้น เรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียน</li> </ol>	<ol style="list-style-type: none"> <li>6. หลักการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของ ผู้เรียน</li> <li>7. การวิจัยในชั้นเรียน</li> </ol>

ตารางที่ 51 แสดงสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ สมรรถนะการพัฒนาผู้เรียน และสมรรถนะการบริหารกลุ่มผู้เรียน โดยจำแนกเป็นจุดประสงค์การเรียนรู้และเนื้อหาการอบรม (ต่อ)

สมรรถนะ	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหาการอบรม
สมรรถนะการบริหารกลุ่มผู้เรียน หมายความว่าความสามารถในการจัดการสารสนเทศเกี่ยวกับผู้เรียน และให้คำปรึกษาหรือแนะแนวโดยใช้สารสนเทศของผู้เรียนเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการดำเนินชีวิต	เพื่อเสริมสร้างผู้เข้าอบรมให้ 8. สามารถจัดบรรยายภาคการเรียนรู้ กำกับดูแลกลุ่มผู้เรียน 9. สามารถจัดเก็บสารสนเทศเกี่ยวกับผู้เรียน 10. สามารถให้คำปรึกษาหรือแนะแนวโดยใช้สารสนเทศของผู้เรียนเป็นฐาน	8.การจัดบรรยายภาคการเรียนรู้ กำกับดูแลกลุ่มผู้เรียน 9.การจัดเก็บสารสนเทศเกี่ยวกับผู้เรียน 10.การให้คำปรึกษาและการแนะแนว

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพ ปัญหาและความต้องการในการเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ สมรรถนะการพัฒนาผู้เรียน และสมรรถนะการบริหารกลุ่มผู้เรียนของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน โดยจัดลำดับความสำคัญและความจำเป็นตามที่ได้จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลทำให้ได้ เนื้อหาการอบรมดังแสดงในตารางที่ 52 ต่อไปนี้

ตารางที่ 52 แสดงเนื้อหาการอบรมที่มีลำดับความสำคัญและความจำเป็นมากที่สุด

สมรรถนะ	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหาการอบรม
สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ หมายถึง หมายความว่า ความสามารถในการสร้างและพัฒนาหลักสูตร การออกแบบ การเรียนรู้อย่างสอดคล้องและเป็นระบบ การใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยี และการวัด ประเมินผล การเรียนรู้ สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการเรียนรู้	เพื่อเสริมสร้างผู้เข้าอบรมให้ 1.สามารถพัฒนาและใช้หลักสูตรสำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ 2.มีความรู้ ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้ สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ 3.สามารถจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 4.สามารถใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อจัดการเรียนรู้ เน้นการสร้างสื่อพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้	1.การสร้างพัฒนาและใช้หลักสูตรสำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ 2.การออกแบบการเรียนรู้ สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ 3.การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 4.การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อจัดการเรียนรู้ เน้นการสร้างสื่อพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ให้แก่ผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่

ตารางที่ 52 แสดงเนื้อหาการอบรมที่มีลำดับความสำคัญและความจำเป็นมากที่สุด (ต่อ)

สมรรถนะ	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหาการอบรม
	คณิตศาสตร์ให้แก่ผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่	
สมรรถนะการพัฒนาผู้เรียน หมายถึง ความสามารถในการนำหลักการเรียนรู้ของผู้ใหญ่วางกับการทำวิจัยในชั้นเรียน เพื่อพัฒนาผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ ให้มีความสามารถในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง	<p>เพื่อเสริมสร้างผู้เข้าอบรมให้</p> <p>5.สามารถนำหลักการเรียนรู้ของผู้ใหญ่มารวมใช้ในการพัฒนาผู้เรียน</p> <p>6.สามารถทำการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียน</p>	<p>5.หลักการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน</p> <p>6.การวิจัยในชั้นเรียน</p>
สมรรถนะการบริหารกลุ่มผู้เรียน หมายถึงความสามารถในการจัดการสารสนเทศเกี่ยวกับผู้เรียน และให้คำปรึกษาหรือแนะแนวโดยใช้สารสนเทศของผู้เรียนเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการดำเนินชีวิต	7. สามารถให้คำปรึกษาหรือแนะแนวโดยใช้สารสนเทศของผู้เรียนเป็นฐาน	7.การให้คำปรึกษาและการแนะแนว

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่แสดงในตารางที่ 52 นำมาสร้างหลักสูตรสำหรับการฝึกอบรมได้ดังนี้

### หลักสูตรการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

หลักสูตรการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ประกอบด้วย

1. หลักการและเหตุผล
2. วัตถุประสงค์ของหลักสูตร
3. เนื้อหาการอบรม
4. วิธีการอบรม

## 5. การประเมินผลการอบรม

โดยในแต่ละหัวข้อ มีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

### 1. หลักการและเหตุผล

การอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เป็นกระบวนการที่สำคัญที่จะสนับสนุนให้ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ สมรรถนะการพัฒนาผู้เรียน และสมรรถนะการบริหารกลุ่มผู้เรียน เป็นสมรรถนะที่ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนมีความต้องการที่จะเสริมสร้างมากที่สุด หลักสูตรการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะดังกล่าวนี้จึงได้ถูกพัฒนาขึ้นมา เพื่อใช้ในการดำเนินการอบรมเชิงปฏิบัติการโดยการนำทฤษฎีการเรียนรู้ของผู้ใหญ่และเทคนิคที่สำคัญ มาประยุกต์ใช้สำหรับการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

### 2. วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ สมรรถนะการพัฒนาผู้เรียน และสมรรถนะการบริหารกลุ่มผู้เรียน ในหัวข้อความรู้ที่ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเห็นว่ามีควมจำเป็นมากและต้องการเรียนรู้ในลำดับแรก ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่ได้รับการอบรมหลักสูตรนี้ จะได้รับการเสริมสร้างความสามารถในเรื่องต่อไปนี้

- 2.1. การพัฒนาและใช้หลักสูตรสำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่
- 2.2. การออกแบบการเรียนรู้ สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่
- 2.3. การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
- 2.4. การใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ เน้นการสร้างสื่อพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ให้แก่ผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่
- 2.5. การนำหลักการเรียนรู้ของผู้ใหญ่มาใช้ในการพัฒนาผู้เรียน
- 2.6. การทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียน
- 2.7. การให้คำปรึกษาหรือแนะแนวโดยใช้สารสนเทศของผู้เรียนเป็นฐาน

### 3. เนื้อหาการอบรม

- 3.1. การสร้างและพัฒนาหลักสูตรสำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ ประกอบด้วย

- ระบบโรงเรียน
- 3.1.1 แนวคิดการเกี่ยวกับการพัฒนาโปรแกรมทางการศึกษานอก
- โรงเรียน
- 3.1.2 กระบวนการในการพัฒนาโปรแกรมทางการศึกษานอกระบบ
- โรงเรียน
- 3.1.3 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาโปรแกรม
- โปรแกรม
- 3.1.4 ความต้องการและปัญหาของกลุ่มเป้าหมายในการพัฒนา
- 3.2.การออกแบบการเรียนรู้ สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ ประกอบด้วย
- 3.2.1 พัฒนาการและการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่
- 3.2.2 การจัดกิจกรรมที่เหมาะสมสำหรับพัฒนาการของผู้ใหญ่
- 3.2.3 เงื่อนไขการเรียนรู้และแนวทางการสอนผู้ใหญ่
- 3.2.4 การดำเนินการประเมินความต้องการจำเป็น
- 3.3.การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
- 3.3.1 ความหมายของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
- 3.3.2 บทบาทของผู้สอนและผู้เรียน
- 3.3.3 การสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
- 3.4.การใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ เน้นการ
- สร้างสื่อพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ให้แก่ผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่
- 3.4.1 ความหมายของสื่อนวัตกรรมเพื่อจัดการเรียนรู้
- 3.4.2 ปัญหาในการเรียนรู้คณิตศาสตร์ของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่
- 3.4.3 การพัฒนาและการเลือกใช้สื่อนวัตกรรม เพื่อปรับพื้นฐานและ
- ส่งเสริมความสามารถด้านคณิตศาสตร์ให้ผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่
- 3.5.การนำหลักการเรียนรู้ของผู้ใหญ่มาใช้ในการพัฒนาผู้เรียน
- 3.5.1 การเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

## 3.5.2 การเรียนรู้จากประสบการณ์

## 3.5.3 การรู้สารสนเทศ

## 3.6.การทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียน

## 3.6.1 แนวคิดของการทำวิจัยในชั้นเรียน

## 3.6.2 ขั้นตอนการทำวิจัยในชั้นเรียน

## 3.6.3 กรณีศึกษา : การวิจัยในชั้นเรียนรูปแบบต่างๆ

## 3.7. การให้คำปรึกษาหรือแนะแนวโดยใช้สารสนเทศของผู้เรียนเป็นฐาน

## 3.7.1 แนวคิดการให้คำปรึกษาผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่

## 3.7.2 แนวคิดการให้คำปรึกษาแบบ Coaching

## 3.7.3 การประยุกต์ใช้หลักการให้คำปรึกษาแบบ Coaching ในการให้คำปรึกษาและแนะแนวโดยใช้สารสนเทศของผู้เรียนเป็นฐาน

## 4.วิธีการอบรม

การอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ สมรรถนะการพัฒนาผู้เรียน และสมรรถนะการบริหารกลุ่มผู้เรียน ให้แก่ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ดำเนินการ โดยแบ่งเป็น การเรียนรู้ในห้องเรียนจำนวน 40 ชั่วโมง การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองโดยใช้สัญญาการเรียนรู้ และการเรียนรู้ด้วยชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองจำนวน 30 ชั่วโมง

## ตารางที่ 53 วิธีการอบรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

หัวข้อการเรียนรู้	การเรียนรู้ในห้องเรียน (จำนวนชั่วโมง)	การเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง โดยใช้สัญญา การเรียนรู้ (จำนวนชั่วโมง)	การเรียนรู้ด้วยชุดการเรียนรู้ ด้วยตนเอง (จำนวนชั่วโมง)
1.การพัฒนาและใช้หลักสูตรสำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่	6		8
2.การออกแบบการเรียนรู้ สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่	6	30	

ตารางที่ 53 วิธีการอบรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน (ต่อ)

หัวข้อการเรียนรู้	การเรียนรู้ในห้องเรียน (จำนวนชั่วโมง)	การเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง โดยใช้สัญญาการเรียนรู้ (จำนวนชั่วโมง)	การเรียนรู้ด้วยชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง (จำนวนชั่วโมง)
3.การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	5		
4.การใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ เน้นการสร้างสื่อพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ให้แก่ผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่	4		6
5.การนำหลักการเรียนรู้ของผู้ใหญ่มาใช้ในการพัฒนาผู้เรียน	7		8
6.การทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียน	7		8
7. การให้คำปรึกษาหรือแนะแนวโดยใช้สารสนเทศของผู้เรียนเป็นฐาน	5		
รวม	40	30	30

5.การประเมินผลการอบรม

การประเมินผล การอบรมหลักสูตรการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ประกอบด้วยสองส่วนคือ

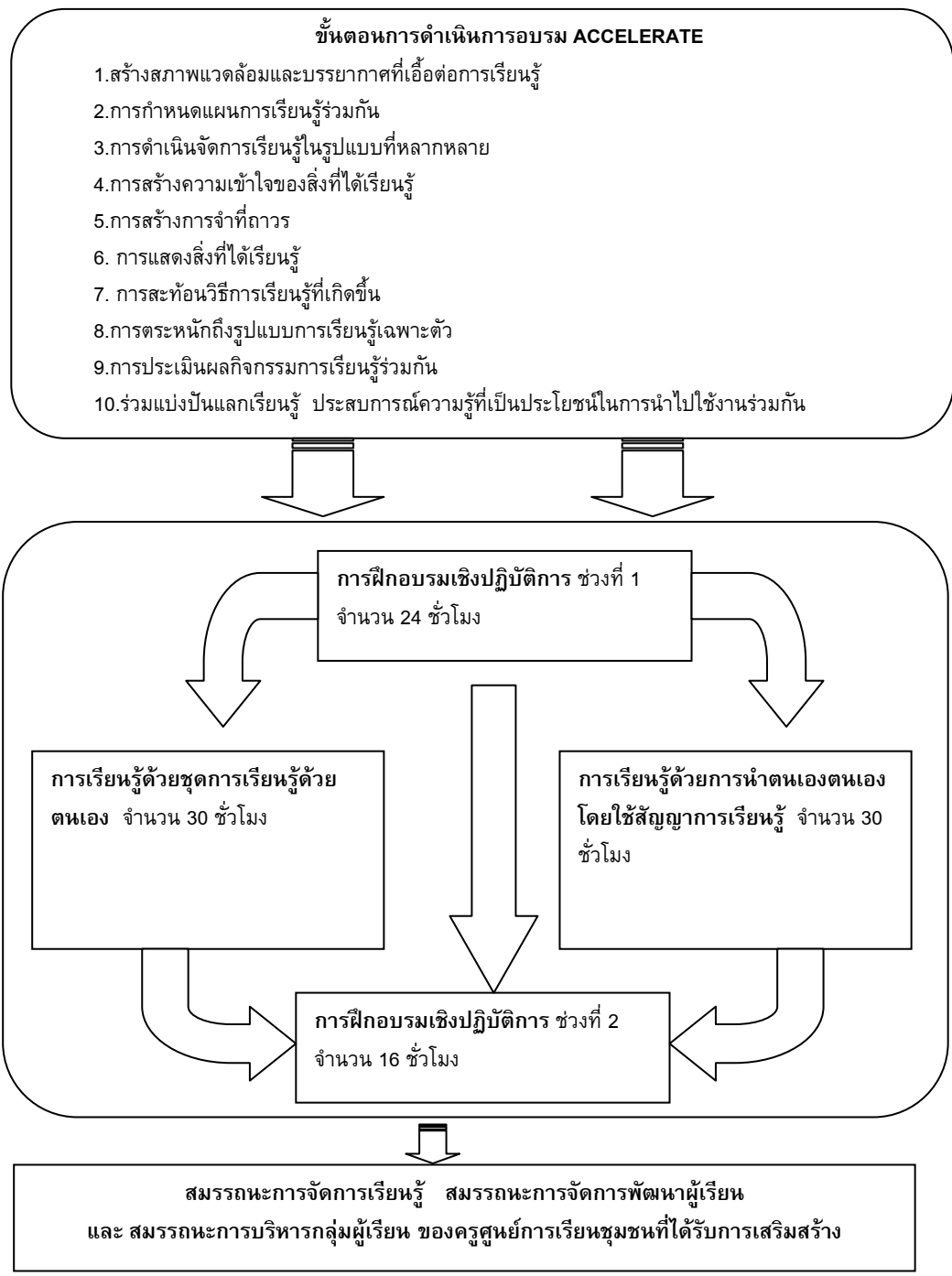
5.1. การวัดสมรรถนะที่เกี่ยวข้องของผู้เข้าอบรมทั้งก่อนและหลัง การเข้าร่วมอบรม โดยใช้ แบบทดสอบเพื่อวัด สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ สมรรถนะการพัฒนาผู้เรียน และสมรรถนะการบริหารกลุ่มผู้เรียน การประเมินผลในส่วนนี้มุ่งประเมินผลที่เกิดขึ้นกับผู้เข้าร่วมอบรม

5.2. การประเมินผลการอบรมด้วยแบบประเมินผลการอบรม เพื่อประเมินในด้านการจัดการอบรม รูปแบบ เนื้อหา วิทยากร สถานที่ และส่วนประกอบอื่นๆที่เกี่ยวข้อง

### ขั้นตอนการดำเนินการอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

การดำเนินการอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ใช้ขั้นตอนการดำเนินการอบรม ACCELERATE ซึ่งเป็นขั้นตอนที่ผู้วิจัยสังเคราะห์มาจากแนวคิดการเรียนรู้ด้วยตนเองและการจัดการเรียนรู้แบบเร่งรัด โดยที่ ACCELERATE ประกอบด้วย 10 ขั้นตอน ที่ใช้เป็นแนวทางในการสร้างแผนการเรียนรู้ดังแสดงในแผนภูมิที่ 17 ผังแสดงการดำเนินการอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

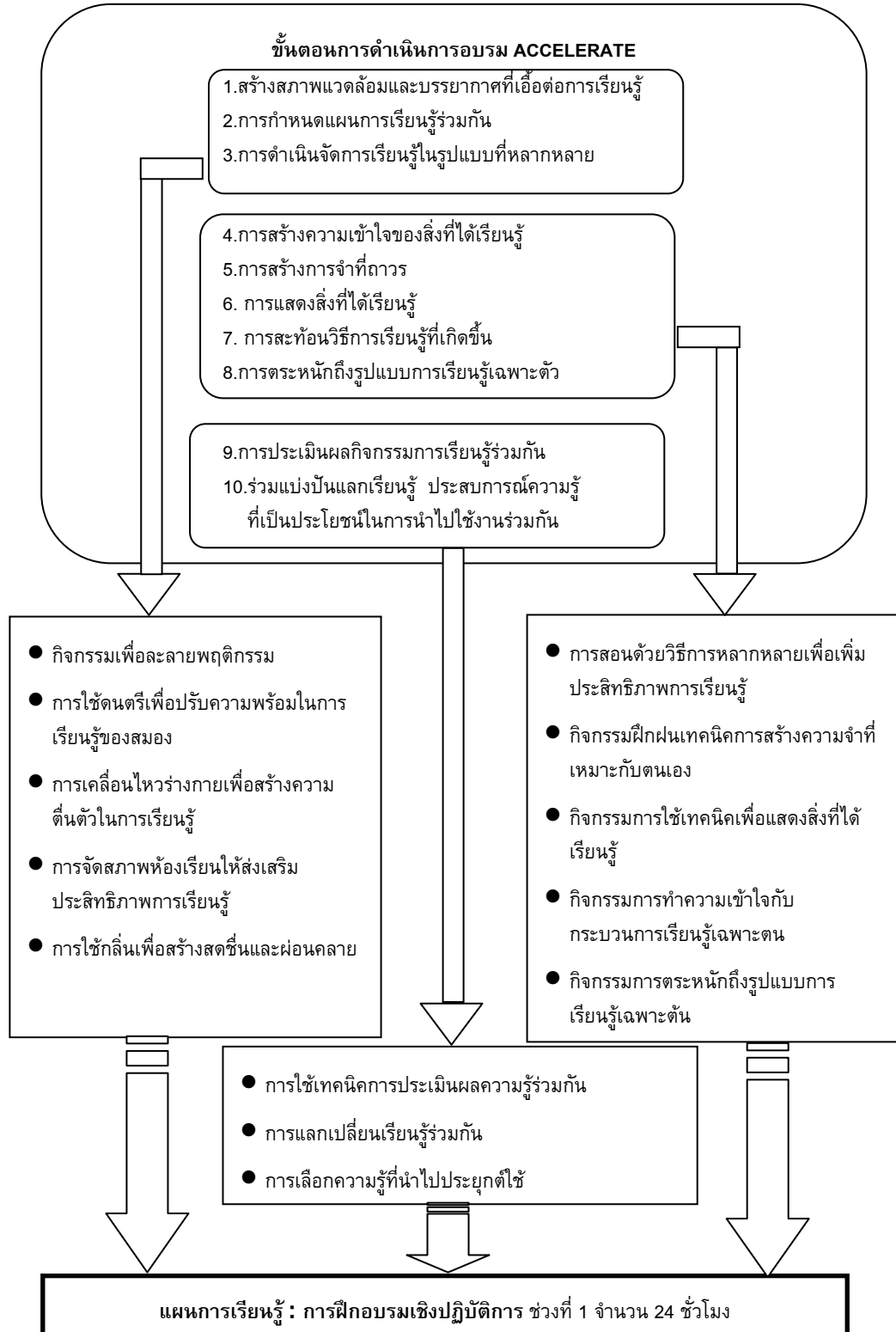
### แผนภูมิที่ 22 ผังแสดงการดำเนินการอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน





## 1.แผนการเรียนรู้ การอบรมเชิงปฏิบัติการช่วงที่ 1

แผนภูมิที่ 23 ผังแสดงการสร้างแผนการเรียนรู้ เพื่อการอบรมเชิงปฏิบัติการช่วงที่ 1 จำนวน 24 ชั่วโมง



## 1.1 กำหนดการเรียนรู้

### ตารางที่ 54 หัวข้อการเรียนรู้การอบรมเชิงปฏิบัติการช่วงที่ 1

วัน	หัวข้อการเรียนรู้	จำนวนชั่วโมง
วันที่ 1	1.การพัฒนาและใช้หลักสูตรสำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่	3
	2.การออกแบบการเรียนรู้ สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่	2
	3.การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (ครั้งที่ 1)	3
วันที่ 2	3.การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (ครั้งที่ 2)	2
	4.การใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ เน้นการสร้างสื่อพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ให้แก่ผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่	3
	5.การนำหลักการเรียนรู้ของผู้ใหญ่มาใช้ในการพัฒนาผู้เรียน	3
วันที่ 3	6.การทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียน	3
	7. การให้คำปรึกษาหรือแนะแนวโดยใช้สารสนเทศของผู้เรียนเป็นฐาน	5
	รวม	24

## 1.2 แผนการเรียนรู้

### 1.2.1 สารสำคัญ

สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ สมรรถนะการพัฒนาผู้เรียน และสมรรถนะการบริหารกลุ่มผู้เรียน เป็นสมรรถนะที่สำคัญในการปฏิบัติการกิจของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน หัวข้อความรู้ที่สำคัญและจำเป็นในอันดับต้นๆ ในแต่ละสมรรถนะได้ถูกคัดเลือกมาเป็นเนื้อหาในการดำเนินการจัดการเรียนรู้ โดยครอบคลุมในด้าน หลักสูตรสำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ หลักการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่และการนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ การวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ การใช้สื่อนวัตกรรมในการจัดการเรียนรู้ รวมไปถึงการให้คำปรึกษาหรือแนะแนวให้แก่ผู้เรียน หัวข้อความรู้ที่นำมาดำเนินการอบรมนี้ จะส่งเสริมให้ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนปฏิบัติการกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ บรรลุเป้าหมายของตนเองและหน่วยงานได้มากขึ้น

### 1.2.2 จุดประสงค์

เพื่อเสริมสร้างผู้เข้าอบรมให้

- 1.สามารถพัฒนาและใช้หลักสูตรสำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่
- 2.มีความรู้ ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้ สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่
- 3.สามารถจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
- 4.สามารถใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ เน้นการสร้างสื่อพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ให้แก่ผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่
- 5.สามารถนำหลักการเรียนรู้ของผู้ใหญ่มาใช้ในการพัฒนาผู้เรียน
- 6.สามารถทำการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียน
7. สามารถให้คำปรึกษาหรือแนะแนวโดยใช้สารสนเทศของผู้เรียนเป็นฐาน

### 1.2.3 เนื้อหาการเรียนรู้

เนื้อหาการเรียนรู้ประกอบด้วย 7 หัวข้อหลักและรายละเอียดในแต่ละหัวข้อหลัก ดังนี้

- 1.การสร้างและพัฒนาหลักสูตรสำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ ประกอบด้วย
  - 1.1 แนวคิดการเกี่ยวกับการพัฒนาโปรแกรมทางการศึกษานอกระบบโรงเรียน
  - 1.2 กระบวนการในการพัฒนาโปรแกรมทางการศึกษานอกระบบโรงเรียน
  - 1.3 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาโปรแกรม
  - 1.4 ความต้องการและปัญหาของกลุ่มเป้าหมายในการพัฒนาโปรแกรม
- 2.การออกแบบการเรียนรู้ สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ ประกอบด้วย
  - 2.1 พัฒนาการและการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่
  - 2.2 การจัดกิจกรรมที่เหมาะสมสำหรับพัฒนาการของผู้ใหญ่

- 2.3 เงื่อนไขการเรียนรู้และแนวทางการสอนผู้ใหญ่
- 2.4 การดำเนินการประเมินความต้องการจำเป็น
- 3.การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
  - 3.1 ความหมายของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
  - 3.2 บทบาทของผู้สอนและผู้เรียน
  - 3.3 การสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
- 4.การใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ เน้นการสร้างสื่อพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ให้แก่ผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่
  - 4.1 ความหมายของสื่อนวัตกรรมเพื่อจัดการเรียนรู้
  - 4.2 ปัญหาในการเรียนรู้คณิตศาสตร์ของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่
  - 4.3 การพัฒนาและการเลือกใช้สื่อนวัตกรรม เพื่อปรับพื้นฐานและส่งเสริมความสามารถด้านคณิตศาสตร์ให้ผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่
- 5.การนำหลักการเรียนรู้ของผู้ใหญ่มาใช้ในการพัฒนาผู้เรียน
  - 5.1 การเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง
  - 5.2 การเรียนรู้จากประสบการณ์
  - 5.3 การรู้สารสนเทศ
- 6.การทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียน
  - 6.1 แนวคิดของการทำวิจัยในชั้นเรียน
  - 6.2 ขั้นตอนการทำวิจัยในชั้นเรียน
  - 6.3 กรณีศึกษา : การวิจัยในชั้นเรียนรูปแบบต่างๆ
7. การให้คำปรึกษาหรือแนะแนวโดยใช้สารสนเทศของผู้เรียนเป็นฐาน
  - 7.1 แนวคิดการให้คำปรึกษาผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่

## 7.2 แนวคิดการให้คำปรึกษาแบบ Coaching

### 7.3 การประยุกต์ใช้หลักการให้คำปรึกษาแบบ Coaching ในการให้คำปรึกษาและแนะแนวโดยใช้สารสนเทศของผู้เรียนเป็นฐาน

#### 1.2.4 กิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นตอนแรกในกิจกรรมชั้นนำของการจัดการเรียนรู้ทั้งสามวันนี้ คือการจัดบรรยากาศการเรียนรู้ โดยตกแต่งห้องเรียนด้วยกระดาษหลากสีสรรที่ตัดเป็นรูปดอกไม้ใหญ่เล็กคละกัน จัดโต๊ะและเก้าอี้ออกเป็น 5 กลุ่มกลุ่มละ 6 คน วางในตำแหน่งที่ผู้เรียนสามารถมองเห็นหน้าจอที่ใช้ประกอบการอธิบายหรือวิทยากรได้สะดวก ตกแต่งโต๊ะแต่ละตัวมีสีสรรที่แตกต่างโดยเลือกสีที่สดใส ได้แก่ สีชมพู สีฟ้า สีเขียว สีส้ม สีม่วง (หลีกเลี่ยงการใช้สีแดงและสีเหลือง ที่อาจจะถูกมองว่าเป็นสีที่เกี่ยวกับกลุ่มการเมือง) บนโต๊ะมีแก้วสวยงามที่บรรจุด้วยปากกาสีต่างๆ เพื่อใช้ในการจดบันทึก ทำกิจกรรม มีกระดาษดอกไม้เล็กๆสีสด รวมทั้งแก้วใบเล็กบรรจุน้ำมันโรมาและก้านไม้สำหรับกระจายกลิ่นหอม ก่อนเริ่มเรียนทั้งช่วงเช้าและช่วงบ่าย จะฉีดกลิ่นหอมเพื่อปรับให้เกิดบรรยากาศที่สบายและผ่อนคลาย

#### วันที่ 1

ตารางที่ 55 วันที่ 1 ส่วนที่ 1 ( 3 ชั่วโมง) : การพัฒนาและใช้หลักสูตรสำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่

จุดประสงค์	เนื้อหา	กิจกรรม
<p>เพื่อให้ผู้เรียน</p> <p>1. เข้าใจแนวคิดการเกี่ยวกับการพัฒนาโปรแกรมทางการศึกษานอกระบบโรงเรียน</p> <p>2. เข้าใจและสามารถประยุกต์ใช้กระบวนการในการพัฒนาโปรแกรมทางการศึกษานอกระบบโรงเรียน</p> <p>3 เข้าใจและสามารถประยุกต์ใช้การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาโปรแกรม</p>	<p>1.แนวคิดการเกี่ยวกับการพัฒนาโปรแกรมทางการศึกษานอกระบบโรงเรียน</p> <p>2. กระบวนการในการพัฒนาโปรแกรมทางการศึกษานอกระบบโรงเรียน</p> <p>3 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาโปรแกรม</p> <p>4 ความต้องการและปัญหาของกลุ่มเป้าหมายในการพัฒนาโปรแกรม</p>	<p>ชั้นนำ</p> <p>1.เปิดเพลงบรรเลง Accelerated Music สำหรับปรับคลื่นสมองและอารมณ์ของผู้เรียน</p> <p>2.ผู้เรียนและวิทยากรแนะนำตัวเองสั้นๆ</p> <p>3.ละลายพฤติกรรม ด้วย เกมรู้จักกันให้มากอีกหน่อย (เปิดเพลง Motivated Music ที่มีจังหวะเร็วขึ้น ประกอบการทำกิจกรรม)</p> <p>ชั้นการเรียนรู้</p>

ตารางที่ 55 วันที่ 1 ส่วนที่ 1 ( 3 ชั่วโมง) : การพัฒนาและใช้หลักสูตรสำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่  
(ต่อ)

จุดประสงค์	เนื้อหา	กิจกรรม
<p>4 เข้าใจและสามารถ เก็บรวบรวม และวิเคราะห์ ความต้องการ และปัญหาของกลุ่มเป้าหมาย ในการพัฒนาโปรแกรม</p>		<p>4. วิทยาการแจกเอกสาร ประกอบการเรียนรู้ กล่าว แนะนำหัวข้อการเรียนรู้ และ กระตุ้นให้ผู้เรียนช่วยกันเลือก หัวข้อการเรียนรู้และจัดลำดับ ความสำคัญก่อนหลัง รวมทั้ง สรุปลผลการเลือกร่วมกัน (เปิด เพลง Motivated Music ที่มี จังหวะเร็วขึ้น ประกอบการทำ กิจกรรม)</p> <p>5. วิทยาการอธิบายแนวคิด หัว ข้อความรู้ที่สำคัญ จากนั้นให้แต่ละกลุ่มศึกษาหัวข้อที่ได้รับการ มอบหมาย เพื่อทำความเข้าใจ สร้างแผนที่ความจำ และนำมา อธิบายให้แก่เพื่อนๆในกลุ่มอื่นๆ (เปิดเพลงร่วมสมัยที่มีเนื้อร้อง มี จังหวะสนุก เร้าใจ และคันทู ประกอบการทำกิจกรรม)</p> <p>6. แต่ละกลุ่มคิดการประยุกต์ใช้ ความรู้ที่ได้ ไปใช้ในการปฏิบัติ ภารกิจ และนำเสนอวิธีการ ประยุกต์ดังกล่าว(เปิดเพลง Accelerated Music ลดเสียง เบาลง ประกอบการทำกิจกรรม)</p> <p>ขั้นสรุป</p> <p>7. แลกเปลี่ยนเรียนรู้โดยการเลือก ชมเชย และเสนอแนะระหว่าง กลุ่ม</p>

ตารางที่ 56 วันที่ 1 ส่วนที่ 2 (2 ชั่วโมง) : การออกแบบการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่

จุดประสงค์	เนื้อหา	กิจกรรม
<p>เพื่อให้ผู้เรียน</p> <p>1 เข้าใจพัฒนาการและการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่</p> <p>2 เข้าใจและเลือกการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมสำหรับพัฒนาการของผู้ใหญ่</p> <p>3 เข้าใจ เงื่อนไขการเรียนรู้และประยุกต์ใช้แนวทางการสอนผู้ใหญ่</p> <p>4 สามารถดำเนินการประเมินความต้องการจำเป็น</p>	<p>1 พัฒนาการและการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่</p> <p>2 การจัดกิจกรรมที่เหมาะสมสำหรับพัฒนาการของผู้ใหญ่</p> <p>3 เงื่อนไขการเรียนรู้และแนวทางการสอนผู้ใหญ่</p> <p>4 การดำเนินการประเมินความต้องการจำเป็น</p>	<p>ขั้นนำ</p> <p>1.เปิดเพลงบรรเลง Accelerated Music สำหรับปรับคลื่นสมองและอารมณ์ของผู้เรียน</p> <p>2.การฝึกหายใจและกายบริหารแบบโยคะอย่างง่าย</p> <p>ขั้นการเรียนรู้</p> <p>3. วิทยาการแจกเอกสารประกอบการเรียนรู้ กล่าวแนะนำหัวข้อการเรียนรู้ และกระตุ้นให้ผู้เรียนช่วยกันเลือกหัวข้อการเรียนรู้และจัดลำดับความสำคัญก่อนหลัง รวมทั้งสรุปผลการเลือกร่วมกัน (เปิดเพลง Motivated Music ที่มีจังหวะเร็วขึ้น ประกอบการทำกิจกรรม)</p> <p>4. วิทยากรอธิบายแนวคิด หัวข้อความรู้ที่สำคัญ จากนั้นให้แต่ละกลุ่มศึกษาหัวข้อที่ได้รับการมอบหมาย เพื่อทำความเข้าใจ สร้างแผนที่ความจำ และนำมาอธิบายให้แก่เพื่อนๆในกลุ่มอื่นๆ (เปิดเพลงร่วมสมัยที่มีเนื้อร้อง มีจังหวะสนุก เร้าใจ และคันทู ประกอบการทำกิจกรรม)</p> <p>5. แต่ละกลุ่มคิดการประยุกต์ใช้ความรู้ที่ได้ ไปใช้ในการปฏิบัติภารกิจ และนำเสนอวิธีการประยุกต์ดังกล่าว(เปิดเพลง Accelerated Music ลดเสียงเบาลง ประกอบการทำกิจกรรม)</p>

ตารางที่ 56 วันที่ 1 ส่วนที่ 2 (2 ชั่วโมง) : การออกแบบการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่  
(ต่อ)

จุดประสงค์	เนื้อหา	กิจกรรม
		<p>ขั้นสรุป</p> <p>6. แลกเปลี่ยนเรียนรู้โดยการเลือกชมเชย และเสนอแนะระหว่างกลุ่ม</p>

ตารางที่ 57 วันที่ 1 ส่วนที่ 3 (3 ชั่วโมง) : การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

จุดประสงค์	เนื้อหา	กิจกรรม
<p>เพื่อให้ผู้เรียน</p> <p>1 เข้าใจความหมายของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ</p> <p>2 เข้าใจบทบาทของผู้สอนและผู้เรียน</p>	<p>1 ความหมายของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ</p> <p>2 บทบาทของผู้สอนและผู้เรียน</p>	<p>ขั้นนำ</p> <p>1.เปิดเพลงบรรเลง Accelerated Music สำหรับปรับคลื่นสมองและอารมณ์ของผู้เรียน</p> <p>2.การบริหารสมองด้วย Brain Gym</p> <p>ขั้นการเรียนรู้</p> <p>3. วิทยากรแจกเอกสารประกอบการเรียนรู้ กล่าวแนะนำหัวข้อการเรียนรู้</p> <p>4. วิทยากรอธิบายแนวคิด หัวข้อความรู้ที่สำคัญ จากนั้นให้แต่ละกลุ่มศึกษาหัวข้อที่ได้รับการมอบหมาย เพื่อทำความเข้าใจ สร้างแผนที่ความจำ และนำมาอธิบายให้แก่เพื่อนๆในกลุ่มอื่นๆ (เปิดเพลงร่วมสมัยที่มีเนื้อร้อง มีจังหวะสนุก เร้าใจ และคันทู ประกอบการทำกิจกรรม)</p>



ตารางที่ 57 วันที่ 1 ส่วนที่ 3 (3 ชั่วโมง) : การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (ต่อ)

จุดประสงค์	เนื้อหา	กิจกรรม
		<p>5. วิทยากรแจก ตัวอย่างแผนการเรียนรู้ในสาระต่างๆ ที่น่าสนใจให้ผู้เรียนทุกคนศึกษาเพื่อใช้กำหนดแนวทางการสร้างแผนการจัดการความรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ</p> <p>6. ให้แต่ละกลุ่ม Brain Storm เพื่อเลือกสาระการเรียนรู้ มาสร้างแผนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ(เปิดเพลง Accelerated Music ลดเสียงเบาลงประกอบการทำกิจกรรม)</p> <p>ขั้นสรุป</p> <p>7. แลกเปลี่ยนเรียนรู้โดยการเลือกชมเชย และเสนอแนะระหว่างกลุ่ม</p>

วันที่ 2

ตารางที่ 58 วันที่ 2 ส่วนที่ 1 (2 ชั่วโมง) : การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

จุดประสงค์	เนื้อหา	กิจกรรม
<p>เพื่อให้ผู้เรียน</p> <p>1 สามารถสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ</p>	<p>1 การสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ</p>	<p>ขั้นนำ</p> <p>1.เปิดเพลงบรรเลง Accelerated Music สำหรับปรับคลื่นสมองและอารมณ์ของผู้เรียน</p> <p>2.การปรับสมดุลร่างกายด้วยการหายใจและกายบริหารแบบโยคะอย่างง่าย จากนั้นบริหารสมองด้วย Brain Gym</p>

ตารางที่ 58 วันที่ 2 ส่วนที่ 1 (2 ชั่วโมง) : การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (ต่อ)

จุดประสงค์	เนื้อหา	กิจกรรม
		<p>ชั้นการเรียนรู้</p> <p>3. วิทยาการแจกเอกสาร ประกอบการเรียนรู้ กล่าว แนะนำหัวข้อการเรียนรู้</p> <p>4. วิทยาการอธิบายเปรียบเทียบ การเขียนแผนการเรียนรู้แบบดั้ง เดิมเปรียบเทียบกับแผนการ เรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ</p> <p>5. แต่ละกลุ่มนำเสนอสาระการเรียนรู้ที่ ได้เลือกไว้ในวันแรก มาสร้าง แผนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็น สำคัญ (เปิดเพลง Accelerated Music ลดเสียงเบาลง ประกอบการทำกิจกรรม)</p> <p>6. แต่ละกลุ่มนำเสนอแผนการสอน ที่จัดทำขึ้น</p> <p>ชั้นสรุป</p> <p>7. แลกเปลี่ยนเรียนรู้โดยการเลือก ชมเชย และเสนอแนะระหว่างกลุ่ม</p>

ตารางที่ 59 วันที่ 2 ส่วนที่ 2 (3 ชั่วโมง) : การใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการ  
จัดการเรียนรู้ เน้นการสร้างสื่อพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ให้แก่ผู้เรียนที่เป็น  
ผู้ใหญ่

จุดประสงค์	เนื้อหา	กิจกรรม
<p>เพื่อให้ผู้เรียน</p> <p>1 เข้าใจความหมายของสื่อ นวัตกรรมเพื่อจัดการเรียนรู้</p>	<p>1 ความหมายของสื่อนวัตกรรม เพื่อจัดการเรียนรู้</p> <p>2 ปัญหาในการเรียนรู้ คณิตศาสตร์ของผู้เรียนที่เป็น ผู้ใหญ่</p>	<p>ชั้นนำ</p> <p>1.เปิดเพลงบรรเลง Accelerated Music สำหรับปรับคลื่นสมอง และอารมณ์ของผู้เรียน</p> <p>3.บริหารสมองด้วย เกม โอ้ – อ้า</p>

ตารางที่ 59 วันที่ 2 ส่วนที่ 2 ( 3 ชั่วโมง) : การใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ เน้นการสร้างสื่อพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ให้แก่ผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ (ต่อ)

จุดประสงค์	เนื้อหา	กิจกรรม
<p>2 เข้าใจและสามารถแก้ปัญหาเบื้องต้นในการเรียนรู้คณิตศาสตร์ของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่</p> <p>3 สามารถพัฒนาและการเลือกใช้สื่อนวัตกรรม เพื่อปรับพื้นฐานและส่งเสริมความสามารถด้านคณิตศาสตร์ให้ผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่</p>	<p>3 การพัฒนาและการเลือกใช้สื่อนวัตกรรม เพื่อปรับพื้นฐานและส่งเสริมความสามารถด้านคณิตศาสตร์ให้ผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่</p>	<p>ชั้นการเรียนรู้</p> <p>4. วิทยาการแจกเอกสารประกอบการเรียนรู้ กล่าวแนะนำหัวข้อการเรียนรู้ กระตุ้นให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสพการณ์การใช้สื่อนวัตกรรมของผู้เรียน</p> <p>5. วิทยาการอธิบาย ปัญหาพื้นฐานในการเรียนคณิตศาสตร์สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่</p> <p>6. วิทยาการนำเสนอการเทคนิคการปรับพื้นฐานที่จำเป็นในการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ประกอบด้วย เทคนิคการบวกลบจำนวนเต็ม การคูณหารเศษส่วน การหา ค.ร.น. และการบวกลบเศษส่วน</p> <p>7. วิทยาการแนะนำสื่อนวัตกรรม สำหรับฝึกฝนความสามารถในการเรียนคณิตศาสตร์ ประกอบด้วย เทคนิคการคิดเลขเร็ว การบวกจากซ้ายไปขวา การฝึกความชำนาญด้วยตารางร้อยช่อง การฝึกสมองด้วยตาราง KEN KEN</p> <p>8. แต่ละกลุ่มร่วมกันฝึกฝนการใช้สื่อนวัตกรรมฯ</p> <p>ชั้นสรุป</p> <p>9. แลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสพการณ์ความรู้ที่เกิดขึ้น</p>

ตารางที่ 60 วันที่ 2 ส่วนที่ 3 (3 ชั่วโมง) : การนำหลักการเรียนรู้ของผู้ใหญ่มาใช้ในการพัฒนาผู้เรียน

จุดประสงค์	เนื้อหา	กิจกรรม
<p>เพื่อให้ผู้เรียน</p> <p>1 เข้าใจและสามารถประยุกต์ใช้การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองในการพัฒนาผู้เรียน</p> <p>2 เข้าใจและสามารถประยุกต์ใช้การเรียนรู้จากประสบการณ์ในการพัฒนาผู้เรียน</p> <p>3 เข้าใจและสามารถประยุกต์ใช้การรู้สารสนเทศในการพัฒนาผู้เรียน</p>	<p>1 การเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง</p> <p>2 การเรียนรู้จากประสบการณ์</p> <p>3 การรู้สารสนเทศ</p>	<p>ขั้นนำ</p> <p>1.เปิดเพลงบรรเลง Accelerated Music สำหรับปรับคลื่นสมองและอารมณ์ของผู้เรียน</p> <p>2.การเล่นเกมที่กระฉกเงา เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนสดชื่น</p> <p>ขั้นการเรียนรู้</p> <p>3. วิทยากรแจกเอกสารประกอบการเรียนรู้ กล่าวแนะนำหัวข้อการเรียนรู้ และกระตุ้นให้ผู้เรียนช่วยกันเลือกหัวข้อการเรียนรู้และจัดลำดับความสำคัญก่อนหลัง รวมทั้งสรุปผลการเลือกร่วมกัน (เปิดเพลง Motivate Music ที่มีจังหวะเร็วขึ้น ประกอบการทำกิจกรรม)</p> <p>4. วิทยากรอธิบายแนวคิด หัวข้อความรู้ที่สำคัญ จากนั้นให้แต่ละกลุ่มศึกษาหัวข้อที่ได้รับการมอบหมาย เพื่อทำความเข้าใจ สร้างแผนที่ความจำ และนำมาอธิบายให้แก่เพื่อนๆในกลุ่มอื่นๆ (เปิดเพลงร่วมสมัยที่มีเนื้อร้อง มีจังหวะสนุก เร้าใจ และคันทู ประกอบการทำกิจกรรม)</p>

ตารางที่ 60 วันที่ 2 ส่วนที่ 3 (3 ชั่วโมง) : การนำหลักการเรียนรู้ของผู้ใหญ่มาใช้ในการพัฒนาผู้เรียน (ต่อ)

จุดประสงค์	เนื้อหา	กิจกรรม
		<p>5. แต่ละกลุ่มคิดการประยุกต์ใช้ความรู้ที่ได้ ไปใช้ในการปฏิบัติภารกิจ และนำเสนอวิธีการประยุกต์ดังกล่าว(เปิดเพลง Accelerated Music ลดเสียงเบาลง ประกอบการทำกิจกรรม)</p> <p>ขั้นสรุป</p> <p>6. แลกเปลี่ยนเรียนรู้โดยการเลือกชมเชย และเสนอแนะระหว่างกลุ่ม</p>

วันที่ 3

ตารางที่ 61 วันที่ 3 ส่วนที่ 1 (3 ชั่วโมง) : การทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียน

จุดประสงค์	เนื้อหา	กิจกรรม
<p>เพื่อให้ผู้เรียน</p> <p>1 เข้าใจแนวคิดของการทำวิจัยในชั้นเรียน</p> <p>2 เข้าใจขั้นตอนการทำวิจัยในชั้นเรียน และสามารถนำไปดำเนินการวิจัยได้</p>	<p>1 แนวคิดของการทำวิจัยในชั้นเรียน</p> <p>2 ขั้นตอนการทำวิจัยในชั้นเรียน</p> <p>3 กรณีศึกษา : การวิจัยในชั้นเรียนรูปแบบต่างๆ</p>	<p>ขั้นนำ</p> <p>1.เปิดเพลงบรรเลง Accelerated Music สำหรับปรับคลื่นสมองและอารมณ์ของผู้เรียน</p> <p>2.การบริหารสมองด้วย Brain Gym และทำบริหารโยคะอย่างง่าย</p> <p>ขั้นการเรียนรู้</p> <p>3. วิทยาการแจกเอกสารประกอบการเรียนรู้ กล่าวแนะนำหัวข้อการเรียนรู้</p>

ตารางที่ 61 วันที่ 3 ส่วนที่ 1 (3 ชั่วโมง) : การทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียน (ต่อ)

จุดประสงค์	เนื้อหา	กิจกรรม
		<p>4. แต่ละกลุ่ม ช่วยกันหาปัญหาที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติหน้าที่ในการจัดการเรียนรู้ นำมากรองและคัดเลือก เพื่อหาปัญหาที่มีความสำคัญและสามารถนำมาใช้ในการทำวิจัยในชั้นเรียนได้</p> <p>5. ทุกกลุ่มนำเสนอปัญหาที่ได้ร่วมกันเสนอแนะ ปรับแก้</p> <p>6. วิทยากรแจกตัวอย่างการวิจัยในชั้นเรียนแบบต่าง ๆ สรุปลงขั้นตอนและประเด็นสำคัญในการทำวิจัยในชั้นเรียน</p> <p>ขั้นสรุป</p> <p>7. แลกเปลี่ยนเรียนรู้โดยการเลือกชมเชย และเสนอแนะระหว่างกลุ่มเพื่อจะได้นำประเด็นปัญหาที่คัดเลือกได้ ไปเขียนแผนสำหรับการทำวิจัยในชั้นเรียน</p>

ตารางที่ 62 วันที่ 3 ส่วนที่ 2 (5 ชั่วโมง) : การให้คำปรึกษาหรือแนะแนวโดยใช้สารสนเทศของผู้เรียนเป็นฐาน

จุดประสงค์	เนื้อหา	กิจกรรม
<p>เพื่อให้ผู้เรียน</p> <p>1 เข้าใจแนวทางการให้คำปรึกษาผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่</p> <p>2 เข้าใจแนวทางการให้คำปรึกษาแบบ Coaching</p>	<p>1 แนวทางการให้คำปรึกษาผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่</p> <p>2 แนวทางการให้คำปรึกษาแบบ Coaching</p>	<p>ขั้นนำ</p> <p>1.เปิดเพลงบรรเลง Accelerated Music สำหรับปรับคลื่นสมองและอารมณ์ของผู้เรียน</p> <p>2.การบริหารสมองด้วย Brain Gym การหายใจและยืดร่างกายแบบโยคะ</p>

ตารางที่ 62 วันที่ 3 ส่วนที่ 2 (5 ชั่วโมง) : การให้คำปรึกษาหรือแนะแนวโดยใช้สารสนเทศของผู้เรียนเป็นฐาน (ต่อ)

จุดประสงค์	เนื้อหา	กิจกรรม
3 สามารถการประยุกต์ใช้หลักการให้คำปรึกษาแบบ Coaching ในการให้คำปรึกษาและแนะแนวโดยใช้สารสนเทศของผู้เรียนเป็นฐาน	3 การประยุกต์ใช้หลักการให้คำปรึกษาแบบ Coaching ในการให้คำปรึกษาและแนะแนวโดยใช้สารสนเทศของผู้เรียนเป็นฐาน	<p>3. เล่นเกม ฉันจะไปทะเล เพื่อกระตุ้นความจำ</p> <p>3. วิทยากรแจกเอกสารประกอบการเรียนรู้ กล่าวแนะนำหัวข้อการเรียนรู้</p> <p>4. วิทยากรอธิบายแนวคิด หัวข้อความรู้ที่สำคัญ จากนั้นให้แต่ละกลุ่มศึกษาหัวข้อที่ได้รับการมอบหมาย เพื่อทำความเข้าใจ สร้างแผนที่ความจำ และนำมาอธิบายให้แก่เพื่อนๆ ในกลุ่มอื่นๆ (เปิดเพลงร่วมสมัยที่มีเนื้อร้อง มีจังหวะสนุก เร้าใจ และคันทูประกอบการทำกิจกรรม)</p> <p>5. ให้แต่ละกลุ่ม Role Play เพื่อฝึกการใช้เทคนิค Coaching ในการให้คำปรึกษาและแนะแนว</p> <p>ชั้นสรุป</p> <p>6. แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันสรุปประเด็นสำคัญ สิ่งใดควรทำ สิ่งใดไม่ควรทำในการให้คำปรึกษาแบบ Coaching</p>

### 1.2.5 กิจกรรมที่ใช้ในการสอน

กิจกรรมที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ประกอบด้วย การหายใจแบบโยคะ การบริหารและการยืดร่างกายอย่างง่ายแบบโยคะ การบริหารสมองแบบ Brain Gym ร่วมกับเกมดังต่อไปนี้

### กิจกรรมที่ 1 : เกมรู้จักกันให้มากอีกหน่อย

วิทยากรแจกใบงานที่มีรายการคุณสมบัติ 25 ข้อ อาทิ คนที่ชอบเลี้ยงสุนัข คนที่ชอบเล่นกีฬา ฯลฯ ผู้เข้าอบรมทุกคนได้รับใบงานคนละหนึ่งใบ ให้ผู้อบรมทุกคนหาเพื่อนๆ ในห้องที่คุณสมบัติดังกล่าว เพื่อหาเจอแล้วให้ลงชื่อไว้ในใบงาน โดยหนึ่งคนจะลงให้ได้หนึ่งชื่อ กำหนดเวลาทำกิจกรรม 2 นาที จากนั้นสรุปหาคนที่ได้รายชื่อได้มากที่สุด สาม อันดับแรก และร่วมพูดคุยว่าคุณสมบัติใดที่หายาก

### กิจกรรมที่ 2 : เกมไอ้ - อ้า

ให้ทุกคนนับเลข โดยเริ่มต้นจาก หนึ่ง สอง สาม ไปเรื่อยๆ จนครบทั้งห้อง หรืออาจจะเวียนอีกหนึ่งหรือสองรอบตามความเหมาะสม เมื่อนับถึงคนที่อยู่ในลำดับที่สามารถหารด้วยเลขสามหารลงตัว อาทิ ลำดับที่ 3 ลำดับที่ 6 ลำดับที่ 9 ให้ร้องว่า ไอ้ เมื่อนับถึงคนที่อยู่ในอันดับที่สามารถหารด้วยเลขห้าหารลงตัว อาทิ ลำดับที่ 5 ลำดับที่ 10 ลำดับที่ 15 ให้ร้องว่า อ้า และถ้าใครอยู่ในอันดับที่สามารถหารได้ด้วยเลขสามและเลขห้าลงตัว อาทิ ลำดับที่ 15 ลำดับที่ 30 จะต้องร้องว่า ไอ้ อ้า

### กิจกรรมที่ 3 : เกมกระจกเงา

แบ่งผู้เรียนออกเป็นคู่ จากนั้นกำหนดให้แต่ละคู่มีคนที่ทำหน้าที่เป็น A และคนที่ทำหน้าที่เป็น B วิทยากรสั่งให้ทุกคู่ยืนหันหน้าเข้าหากัน ยกมือทั้งสองข้างของ A ประกบกับมือสองข้างของ B วิทยากรจะเป็นผู้สั่งว่าใครเป็นคนนำ เช่นถ้าให้ A นำ A จะสามารถเดินหรือ เคลื่อนมือไปทางใดก็ได้โดยที่ B ต้องตามตลอดเวลาเพื่อให้มือประกบกันอยู่ เกมดำเนินไปโดยที่วิทยากรเป็นผู้สั่งสลับไปมาว่าจะให้ A หรือ B นำ

### กิจกรรมที่ 4 : เกมฉันจะไปทะเล

ให้ผู้เรียนตกลงกันว่าใครจะเป็นผู้เริ่มก่อน โดยยังไม่อธิบายวิธีการเล่นเกม เช่น คนแรกแถวขวาเริ่มก่อน เกมจะเริ่มด้วยการคนแรกแถวขวา ต่อด้วยคนที่นั่งถัดไป จนกระทั่ง เวียนครบทุกคน เมื่อเริ่มเล่นเกม คนที่เริ่มต้นคนแรกจะพูดว่า ฉันจะไปทะเล ฉันจะเอา (ระบุสิ่งที่ต้องการเอาไปด้วย) คนที่สองจะพูดต่อ โดยพูดตามคนแรกจนจบประโยค แล้วต่อด้วย (ระบุสิ่งที่ต้องการเอาไปด้วย) ทำอย่างนี้ต่อไปเรื่อยจนครบทุกคนในห้อง เช่น คนแรกพูดว่า ฉันจะไปทะเล ฉันจะเอาชุดว่ายน้ำไปด้วย คนที่สองจะพูดว่า ฉันจะไปทะเล ฉันจะเอาชุดว่ายน้ำ และ กระเป๋าเดินทาง ไปด้วย คนที่สามจะพูดว่า ฉันจะไปทะเล ฉันจะเอาชุดว่ายน้ำ กระเป๋าเดินทาง และอาหาร ไปด้วย



### 1.2.6 สื่อการเรียนรู้

สื่อการสอนสำหรับการจัดการเรียนรู้ประกอบด้วย

1. แผนภาพการคำนวณ 100 ช่อง
2. ตารางฝึกสมอง KEN KEN
3. ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้แบบดั้งเดิม
4. ตัวอย่างแผนการเรียนรู้แบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
5. ตัวอย่างการวิจัยในชั้นเรียน

### 1.2.7 เอกสารประกอบการอบรม

การอบรมครั้งนี้ประกอบด้วยหลากหลายหัวข้อความรู้ และมีการใช้กระบวนการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองเป็นส่วนประกอบหนึ่งในการอบรม ทำให้ผู้เรียนจำเป็นต้องมีแหล่งค้นคว้าความรู้เพิ่มเติม แต่เนื่องจากสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงานของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในบางพื้นที่ที่มีความไม่สะดวกในการหาแหล่งค้นคว้าความรู้ที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติม เพื่อให้ผู้เข้าอบรมสามารถหาความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการอบรมในเบื้องต้นได้สะดวกมากขึ้น จึงได้จัดเตรียมเอกสารสำหรับค้นคว้า โดยอิงเนื้อหาความรู้บางส่วนจากตำราต่อไปนี้

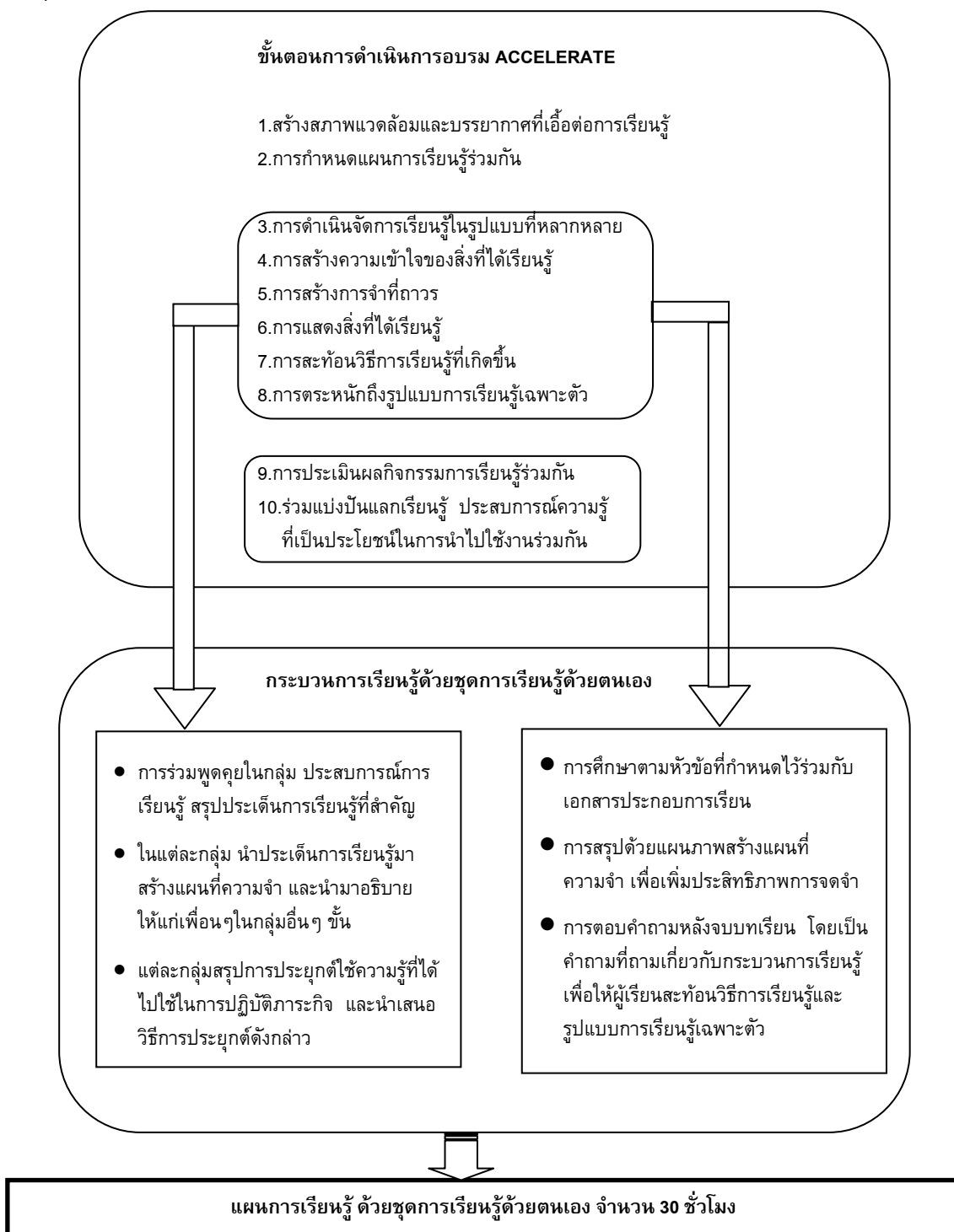
- 1.การพัฒนาหลักสูตร (บุญเลี้ยง ทุมทอง., 2553)
- 2.กรอบแนวคิดการพัฒนาโปรแกรมอย่างมีส่วนร่วมทางการศึกษานอกระบบโรงเรียน (อุ้นตา นพคุณ, 2546)
- 3.พัฒนาการ การเรียนรู้ และการจัดกิจกรรมสำหรับผู้ใหญ่ (อาชัญญา รัตนอุบล , 2551ข)
- 4.คู่มือปฏิบัติการเพื่อพัฒนาผลการเรียนรู้ (พิมพ์พันธ์ เตชะคุปต์., 2553)
- 5.การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน (สุวิมล ว่องวาณิช , 2553)
- 6.จิตวิทยาเพื่อการฝึกอบรมผู้ใหญ่ (สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ , 2547)
- 7.เลขคณิตพีชิตสมองเสื่อม (ริวตะ คาวาชิมา, 2552)

### 1.2.8 การวัดผล

การดำเนินการอบรมนี้วัดผลโดยการวัดสมรรถนะที่เกี่ยวข้องของผู้เข้าอบรมทั้งก่อนและหลัง การเข้าร่วมอบรม โดยใช้ แบบทดสอบเพื่อวัด สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ สมรรถนะการพัฒนาผู้เรียน และสมรรถนะการบริหารกลุ่มผู้เรียน การประเมินผลในส่วนนี้มุ่ง ประเมินผลที่เกิดขึ้นกับผู้เข้าร่วมอบรม

2. แผนการเรียนรู้ด้วยชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง (จำนวน 30 ชั่วโมง)

แผนภูมิที่ 24 ผังแสดงการสร้างแผนการเรียนรู้ ด้วยชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง (จำนวน 30 ชั่วโมง)



## 2.1 กำหนดการเรียนรู้

ตารางที่ 63 กำหนดการเรียนรู้ด้วยชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

เวลา	หัวข้อการเรียนรู้
8 ชั่วโมง	1.การพัฒนาและใช้หลักสูตรสำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่
6 ชั่วโมง	2.การพัฒนาและใช้สื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ เน้นการสร้างสื่อพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ให้แก่ผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่
8 ชั่วโมง	3.การนำหลักการเรียนรู้ของผู้ใหญ่มาใช้ในการพัฒนาผู้เรียน
8 ชั่วโมง	4.การทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียน

## 2.2 แผนการเรียนรู้

### 2.2.1 สาระสำคัญ

การจัดการเรียนรู้ในส่วนนี้มีมุ่งที่จะให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง โดยใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นแนวทาง ร่วมกับเอกสารประกอบการเรียนรู้ที่จัดเตรียมให้ (ดูรายละเอียดในหัวข้อ 1.2.7 เอกสารประกอบการอบรม) เพื่อเป็นการเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

### 2.2.2 จุดประสงค์

เพื่อให้ผู้เข้าอบรม

- 1.ได้ฝึกฝนการเรียนรู้ด้วยตนเอง
- 2.ได้เรียนรู้เพิ่มเติมในเวลาที่เหมาะสมสำหรับตนเอง

### 2.2.3 เนื้อหาการเรียนรู้

เนื้อหาการเรียนรู้ประกอบด้วย

- 1.การพัฒนาและใช้หลักสูตรสำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่
- 2.การใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ เน้นการสร้างสื่อพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ให้แก่ผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่
- 3.การนำหลักการเรียนรู้ของผู้ใหญ่มาใช้ในการพัฒนาผู้เรียน

#### 4. การทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียน

##### 2.2.4 กิจกรรมการเรียนการสอน

การเรียนรู้ด้วยชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ประกอบด้วยสองกิจกรรมหลัก คือ การเรียนรู้ด้วยชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองจำนวน 30 ชั่วโมง และการสรุปผลการเรียนรู้ด้วยชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง(แสดงรายละเอียดในหัวข้อที่ 4.2.4) ดังแสดงในตารางที่ 64

##### 2.2.4.1 การเรียนรู้ ด้วยชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง จำนวน 30 ชั่วโมง

ตารางที่ 64 การเรียนรู้ ด้วยชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง จำนวน 30 ชั่วโมง

จุดประสงค์	เนื้อหา	กิจกรรม
<p>เพื่อให้ผู้เรียน สรุปผลการเรียนรู้ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ในหัวข้อการเรียนรู้ต่อไป</p> <p>1. ได้ฝึกฝนการเรียนรู้ด้วยตนเอง</p> <p>2. ได้เรียนรู้เพิ่มเติมในช่วงเวลาที่เหมาะสมสำหรับตนเอง</p> <p>3. เพิ่มพูนความรู้การสร้างและ พัฒนาหลักสูตรสำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่</p> <p>4. เพิ่มพูนความรู้การใช้และพัฒนา สื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ เน้นการสร้างสื่อพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ คณิตศาสตร์ให้แก่ผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่</p> <p>5. เพิ่มพูนความรู้การนำหลักการ เรียนรู้ของผู้ใหญ่มาใช้ในการ พัฒนาผู้เรียน</p> <p>6. เพิ่มพูนความรู้การทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียน</p>	<p>1.การพัฒนาและใช้หลักสูตร สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่</p> <p>2.การพัฒนาและใช้สื่อนวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการจัดการ เรียนรู้ เน้นการสร้างสื่อพื้นฐาน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ คณิตศาสตร์ให้แก่ผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่</p> <p>3.การนำหลักการเรียนรู้ของ ผู้ใหญ่มาใช้ในการพัฒนาผู้เรียน</p> <p>4.การทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อ พัฒนาผู้เรียน</p>	<p>ชั้นการเรียนรู้</p> <p>1. ผู้เรียนเรียนรู้เนื้อหาต่าง ตามแนวทางที่กำหนดไว้ในชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ร่วมกับ เอกสารประกอบการเรียนรู้</p>

##### 2.2.4.2 การสรุปผลการเรียนรู้ด้วยชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง (ดูรายละเอียดเพิ่มเติมในหัวข้อ 4.2.4)

ตารางที่ 65 การพัฒนาและใช้หลักสูตรสำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่

จุดประสงค์	เนื้อหา	กิจกรรม
<p>เพื่อให้ผู้เรียน สรุปผลการเรียนรู้ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ในหัวข้อการเรียนรู้ต่อไปนี้</p> <p>1.การพัฒนาและใช้หลักสูตร สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่</p>	<p>1.การพัฒนาและใช้หลักสูตร สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่</p>	<p>ขั้นนำ</p> <p>1.เปิดเพลงบรรเลง Accelerated Music สำหรับปรับคลื่นสมอง และอารมณ์ของผู้เรียน</p> <p>2. เล่นเกม Oh ! Yes Oh ! no (เปิดเพลง Motivated Music ที่มีจังหวะเร็วขึ้น ประกอบการทำกิจกรรม)</p> <p>ขั้นการเรียนรู้</p> <p>3. ให้แต่ละกลุ่มได้ร่วมพูดคุย ประสพการณ์การเรียนรู้ สรุป ประเด็นการเรียนรู้ที่สำคัญ (เปิดเพลง Accelerated Music ประกอบการทำกิจกรรม)</p> <p>4. แต่ละกลุ่ม นำประเด็นการ เรียนรู้มา สร้างแผนที่ความจำ และนำมาอธิบายให้แก่เพื่อนๆ ใน กลุ่มอื่นๆ (เปิดเพลงร่วมสมัยที่มี เนื้อร้อง มีจังหวะสนุก รั้าใจ และ คຸ້นหູ ประกอบการทำกิจกรรม)</p> <p>ขั้นสรุป</p> <p>5. แต่ละกลุ่มสรุปการประยุกต์ใช้ ความรู้ที่ได้ ไปใช้ในการปฏิบัติ ภาระกิจ และนำเสนอวิธีการ ประยุกต์ดังกล่าว(เปิดเพลง Accelerated Music ลดเสียง เบาลง ประกอบการทำกิจกรรม)</p>

ตารางที่ 66 การใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ เน้นการสร้างสื่อ  
พื้นฐานเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ให้แก่ผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่

จุดประสงค์	เนื้อหา	กิจกรรม
<p>เพื่อให้ผู้เรียน สรุปผลการเรียนรู้ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ในหัวข้อการเรียนรู้ต่อไปนี้</p> <p>1.การพัฒนาและใช้สื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ เน้นการสร้างสื่อพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ให้แก่ผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่</p>	<p>1.การพัฒนาและใช้สื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ เน้นการสร้างสื่อพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ให้แก่ผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่</p>	<p>ชั้นนำ</p> <p>1.เปิดเพลงบรรเลง Accelerated Music สำหรับปรับคลื่นสมองและอารมณ์ของผู้เรียน</p> <p>2. การบริหารสมองด้วย Brain Gym การหายใจและยืดร่างกายแบบโยคะ</p> <p>ชั้นการเรียนรู้</p> <p>3. ให้แต่ละกลุ่มได้ร่วมพูดคุย ประสพการณ์การเรียนรู้ สรุปประเด็นการเรียนรู้ที่สำคัญ (เปิดเพลง Accelerated Music ประกอบการทำกิจกรรม)</p> <p>4. แต่ละกลุ่มร่วมนำเสนอประเด็นความรู้ที่ได้</p> <p>ชั้นสรุป</p> <p>5. แต่ละกลุ่มสรุปการประยุกต์ใช้ความรู้ที่ได้ ไปใช้ในการปฏิบัติภารกิจ และนำเสนอวิธีการประยุกต์ดังกล่าว(เปิดเพลง Accelerated Music ลดเสียงเบาลง ประกอบการทำกิจกรรม)</p>

ตารางที่ 67 การนำหลักการเรียนรู้ของผู้ใหญ่มาใช้ในการพัฒนาผู้เรียน

จุดประสงค์	เนื้อหา	กิจกรรม
<p>เพื่อให้ผู้เรียน สรุปลผลการเรียนรู้ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ในหัวข้อการเรียนรู้ต่อไปนี้</p> <p>1.การนำหลักการเรียนรู้ของผู้ใหญ่มาใช้ในการพัฒนาผู้เรียน</p>	<p>1.การนำหลักการเรียนรู้ของผู้ใหญ่มาใช้ในการพัฒนาผู้เรียน</p>	<p>ชั้นนำ</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1.เปิดเพลงบรรเลง Accelerated Music สำหรับปรับคลื่นสมองและอารมณ์ของผู้เรียน</li> <li>2. การบริหารสมองด้วย Brain Gym การหายใจและยืดร่างกายแบบโยคะ</li> <li>3. เล่นเกม นักเขียนจำเป็น (เปิดเพลง Motivated Music ที่มีจังหวะเร็วขึ้น ประกอบการทำกิจกรรม)</li> </ol> <p>ชั้นการเรียนรู้</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>4. ให้แต่ละกลุ่มได้ร่วมพูดคุย ประสพการณ์การเรียนรู้ สรุปลประเด็นการเรียนรู้ที่สำคัญ (เปิดเพลง Accelerated Music ประกอบการทำกิจกรรม)</li> <li>5. แต่ละกลุ่ม นำประเด็นการเรียนรู้มา สร้างแผนที่ความจำ และนำมาอธิบายให้แก่เพื่อนๆ ในกลุ่มอื่นๆ (เปิดเพลงร่วมสมัยที่มีเนื้อร้อง มีจังหวะสนุก เข้าใจ และคันทู ประกอบการทำกิจกรรม)</li> </ol> <p>ชั้นสรุป</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>6. แต่ละกลุ่มสรุปการประยุกต์ใช้ความรู้ที่ได้ ไปใช้ในการปฏิบัติภารกิจ และนำเสนอวิธีการประยุกต์ดังกล่าว(เปิดเพลง Accelerated Music ลดเสียงเบาลง ประกอบการทำกิจกรรม)</li> </ol>

## ตารางที่ 68 การทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียน

จุดประสงค์	เนื้อหา	กิจกรรม
<p>เพื่อให้ผู้เรียน สรุปผลการเรียนรู้ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ในหัวข้อการเรียนรู้ต่อไปนี้</p> <p>1.การทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียน</p>	<p>1.การทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียน</p>	<p>ชั้นนำ</p> <p>1.เปิดเพลงบรรเลง Accelerated Music สำหรับปรับคลื่นสมองและอารมณ์ของผู้เรียน</p> <p>2. การบริหารสมองด้วย Brain Gym การหายใจและยืดร่างกายแบบโยคะ</p> <p>ชั้นการเรียนรู้</p> <p>3. ให้แต่ละกลุ่มได้ร่วมพูดคุย ประสพการณ์การเรียนรู้ สรุปประเด็นการเรียนรู้ที่สำคัญ (เปิดเพลง Accelerated Music ประกอบการทำกิจกรรม)</p> <p>4. แต่ละกลุ่ม นำประเด็นการเรียนรู้มา สร้างแผนที่ความจำ และนำมาอธิบายให้แก่เพื่อนๆ ในกลุ่มอื่นๆ (เปิดเพลงร่วมสมัยที่มีเนื้อร้อง มีจังหวะสนุก ไร่ใจ และคันทู ประกอบการทำกิจกรรม)</p> <p>ชั้นสรุป</p> <p>5. แต่ละกลุ่มสรุปการประยุกต์ใช้ความรู้ที่ได้ ไปใช้ในการปฏิบัติภารกิจ และนำเสนอวิธีการประยุกต์ดังกล่าว(เปิดเพลง Accelerated Music ลดเสียงเบาลง ประกอบการทำกิจกรรม)</p>

## 2.2.5 กิจกรรมที่ใช้ในการสอน

กิจกรรมที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้นี้ จะปรากฏอยู่ในส่วนการสรุปผลการเรียนรู้ด้วยชุดเรียนรู้ด้วยตนเอง (ดูรายละเอียดเพิ่มเติมในหัวข้อ 4.2.4)



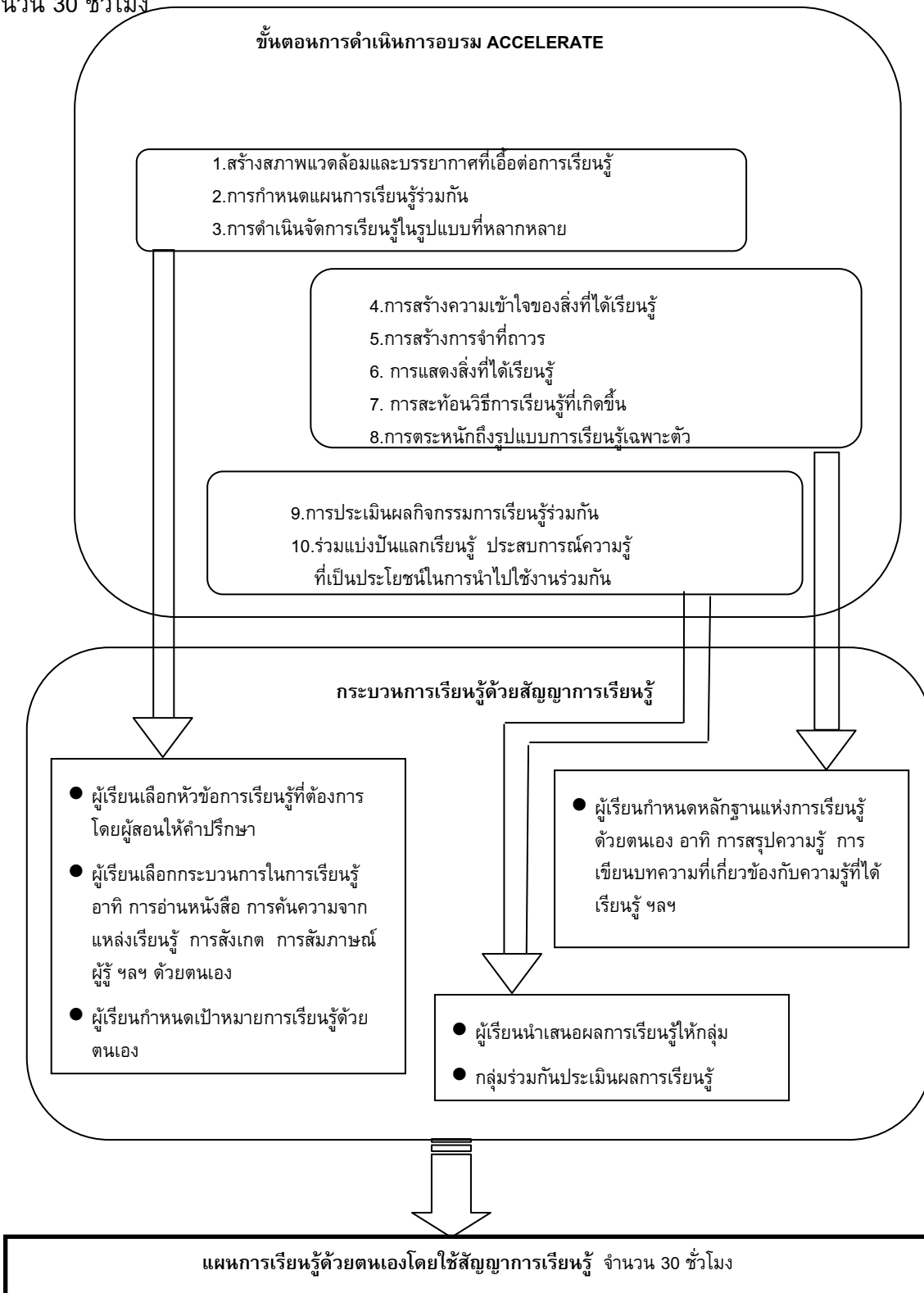
## 2.2.6 สื่อการเรียนรู้

สื่อการเรียนรู้สำหรับการเรียนรู้ในส่วนนี้ประกอบด้วย

1. ชุดการเรียนรู้ การสร้างและพัฒนาหลักสูตรสำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ (8 ชั่วโมง)
2. ชุดการเรียนรู้ การใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ เน้นการสร้างสื่อพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ให้แก่ผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ (6 ชั่วโมง)
3. ชุดการเรียนรู้ การนำหลักการเรียนรู้ของผู้ใหญ่มาใช้ในการพัฒนาผู้เรียน (8 ชั่วโมง)
4. ชุดการเรียนรู้ การทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียน (8 ชั่วโมง)

3. แผนการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองโดยใช้สัญญาการเรียนรู้ (จำนวน 30 ชั่วโมง)

แผนภูมิที่ 25 ผังแสดงการสร้างแผนการเรียนรู้ ด้วยการนำตนเองโดยใช้สัญญาการเรียนรู้ จำนวน 30 ชั่วโมง



### 3.1 กำหนดการเรียนรู้

ตารางที่ 69 กำหนดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองโดยใช้สัญญาการเรียนรู้

เวลา	หัวข้อการเรียนรู้
1 ชั่วโมง	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. แนะนำการใช้สัญญาการเรียนรู้</li> <li>2. กำหนดขอบเขตเนื้อหาในการเรียนรู้</li> <li>3. ผู้เรียนสร้างสัญญาการเรียนรู้</li> </ol>
30 ชั่วโมง	<ol style="list-style-type: none"> <li>4. ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเองโดยใช้สัญญาการเรียนรู้ที่ทำไว้</li> </ol>
4 ชั่วโมง	<ol style="list-style-type: none"> <li>5. ผู้เรียนนำเสนอผลการเรียนรู้ให้กลุ่ม</li> <li>6. กลุ่มร่วมกันประเมินผลการเรียนรู้ด้วยสัญญาการเรียนรู้</li> </ol>

### 3.2 แผนการเรียนรู้

#### 3.2.1 สาระสำคัญ

การจัดการเรียนรู้ในส่วนนี้มีมุ่งที่จะให้ผู้เรียนได้คุ้นเคย กระบวนการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองโดยใช้สัญญาการเรียนรู้ ในขณะเดียวกันผู้เรียนจะได้เลือกหัวข้อเรียนรู้จากความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบการเรียนรู้ สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่

#### 3.2.2 จุดประสงค์

เพื่อให้ผู้เข้าอบรม

1. เข้าใจและได้ทดลองเรียนรู้ด้วยการนำตนเองโดยใช้สัญญาการเรียนรู้
2. ได้เรียนรู้ความรู้เกี่ยวกับการออกแบบการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ โดยเลือกหัวข้อการเรียนรู้และวิธีการเรียนรู้ด้วยตนเอง
3. สามารถนำวิธีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองโดยใช้สัญญาการเรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่

#### 3.2.3 เนื้อหาการเรียนรู้

เนื้อหาการเรียนรู้ประกอบด้วย

1. การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองโดยใช้สัญญาการเรียนรู้

## 2.การออกแบบการเรียนรู้ สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่

### 3.2.4 กิจกรรมการเรียนการสอน

ตารางที่ 70 ส่วนที่ 1 ( 1 ชั่วโมง) : การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองโดยใช้สัญญาณการเรียนรู้

จุดประสงค์	เนื้อหา	กิจกรรม
<p>เพื่อให้ผู้เรียน</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. มีความเข้าใจกระบวนการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองโดยใช้สัญญาณการเรียนรู้</li> <li>2. สามารถสร้างสัญญาณการเรียนรู้ที่ชัดเจนเพื่อแนวทางในการเรียนรู้</li> </ol>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองโดยใช้สัญญาณการเรียนรู้</li> <li>2. การกำหนดขอบเขตเนื้อหาในการเรียนรู้เกี่ยวกับการออกแบบการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่</li> </ol>	<p>ขั้นนำ</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1.เปิดเพลงบรรเลง Accelerated Music สำหรับปรับคลื่นสมองและอารมณ์ของผู้เรียน</li> </ol> <p>ขั้นการเรียนรู้</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. วิทยากรอธิบายแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง</li> <li>2. แจกใบงานที่เป็น template สำหรับการเขียนสัญญาณการเรียนรู้ โดยวิทยากรอธิบายวิธีการใช้สัญญาณการเรียนรู้</li> <li>3. ผู้เรียนแต่ละคนเขียนสัญญาณการเรียนรู้ โดยเลือกหัวข้อความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ โดยวิทยากรช่วยแนะนำและปรับแก้จนได้สัญญาณการเรียนรู้ที่มีความเหมาะสม</li> </ol> <p>ขั้นสรุป</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>4. แต่ละกลุ่มสรุปการประยุกต์ใช้ความรู้ที่ได้ ไปใช้ในการปฏิบัติภารกิจ และนำเสนอวิธีการประยุกต์ดังกล่าว(เปิดเพลง Accelerated Music ลดเสียงเบาลง ประกอบการทำกิจกรรม)</li> </ol>

ตารางที่ 71 ส่วนที่ 2 ( 30 ชั่วโมง) : การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองโดยใช้สัญญาการเรียนรู้

จุดประสงค์	เนื้อหา	กิจกรรม
<p>เพื่อให้ผู้เรียน</p> <p>1. ได้มีประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองโดยใช้สัญญาการเรียนรู้</p>	<p>1. หัวข้อความรู้ที่ผู้เรียนแต่ละคนเลือกเอง โดยเป็นความรู้ที่เกี่ยวกับการออกแบบการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่</p>	<p>ชั้นการเรียนรู้</p> <p>1. ผู้เรียนเรียนรู้โดยใช้กระบวนการต่างๆที่กำหนดไว้ในสัญญาการเรียนรู้</p> <p>ขั้นสรุป</p> <p>2. ผู้เรียนสร้างหลักรฐานการเรียนรู้เตรียมการนำเสนอหลักรฐานการเรียนรู้ และวิธีการประเมินผลการเรียนรู้โดยกลุ่มผู้เรียน</p>

ตารางที่ 72 ส่วนที่ 3 ( 4 ชั่วโมง) : การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองโดยใช้สัญญาการเรียนรู้

จุดประสงค์	เนื้อหา	กิจกรรม
<p>เพื่อให้ผู้เรียน สรุปผลการเรียนรู้ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ในหัวข้อการเรียนรู้ต่อไปนี้</p> <p>1. ได้นำเสนอหลักรฐานการเรียนรู้</p> <p>2. ได้กำหนดวิธีการประเมินการเรียนรู้ของตนเองโดยกลุ่มผู้เรียนด้วยกัน</p> <p>3. ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยตนเองโดยใช้สัญญาการเรียนรู้</p>	<p>1. หัวข้อความรู้ที่ผู้เรียนแต่ละคนเลือกเอง โดยเป็นความรู้ที่เกี่ยวกับการออกแบบการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่</p>	<p>1.เปิดเพลงบรรเลง Accelerated Music สำหรับปรับคลื่นสมองและอารมณ์ของผู้เรียน</p> <p>2. การบริหารสมองด้วย Brain Gym การหายใจและยืดร่างกายแบบโยคะ</p> <p>ชั้นการเรียนรู้</p> <p>3. ในแต่ละกลุ่ม ให้สมาชิกแต่ละคนนำเสนอผลการเรียนรู้จากสัญญาการเรียนรู้ให้เพื่อนๆในกลุ่ม เมื่อนำเสนอครบแล้ว ให้แต่ละกลุ่มสรุปประเด็นความรู้ที่น่าสนใจ เพื่อนำเสนอให้ทุกคนในห้อง (เปิดเพลง Accelerated Music ประกอบการทำกิจกรรม)</p>

ตารางที่ 72 ส่วนที่ 3 ( 4 ชั่วโมง ) : การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองโดยใช้สัญญาณการเรียนรู้ (ต่อ)

จุดประสงค์	เนื้อหา	กิจกรรม
		<p>ขั้นสรุป</p> <p>4. แต่ละกลุ่มสรุปการประยุกต์ใช้ความรู้ที่ได้ ไปใช้ในการปฏิบัติภารกิจ และนำเสนอวิธีการประยุกต์ดังกล่าว(เปิดเพลง Accelerated Music ลดเสียงเบาลง ประกอบการทำกิจกรรม)</p>

#### 4.2.5 กิจกรรมที่ใช้ในการสอน

กิจกรรมที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ประกอบด้วย การหายใจแบบโยคะ การบริหารและการยืดร่างกายอย่างง่ายแบบโยคะ การบริหารสมองแบบ Brain Gym

#### 4.2.6 สื่อการเรียนรู้

สัญญาณการเรียนรู้ โดยมีรูปแบบดังนี้

แผนภูมิที่ 22 template สัญญาณการเรียนรู้

สัญญาณการเรียนรู้ เรื่อง ..... (ให้ระบุเรื่องที่ต้องการเรียนรู้)

ชื่อ-นามสกุล .....(ระบุชื่อ-นามสกุล ผู้เรียนรู้)

วัตถุประสงค์	ทรัพยากรและวิธีการ	หลักฐานแห่งความสำเร็จ	เกณฑ์และวิธีการประเมินผล	วันเดือนปี ที่คาดว่าจะสำเร็จ
(ระบุหัวข้อการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ โดยเลือกมาเพียง 1 หัวข้อ )	(ระบุทรัพยากรและวิธีการการเรียนรู้ อาทิ การอ่านหนังสือ การค้นคว้าในอินเทอร์เน็ต การดูงาน การสัมภาษณ์ ผู้รู้ ฯลฯ โดยต้องระบุชื่อทรัพยากร และวิธีการให้ชัดเจนเจาะจง)	(ระบุหลักฐานแห่งความสำเร็จ อาทิ รายงาน การเขียนบทความ การสรุปผล การเรียนรู้ ฯลฯ )	(กำหนดเกณฑ์และวิธีการในการประเมินผล การเรียนรู้ )	(ระบุวัน เดือน ปี ที่คาดว่าจะสำเร็จ การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ ทำได้สำเร็จ )

#### 4.2.7 เอกสารประกอบการอบรม

ไม่มี

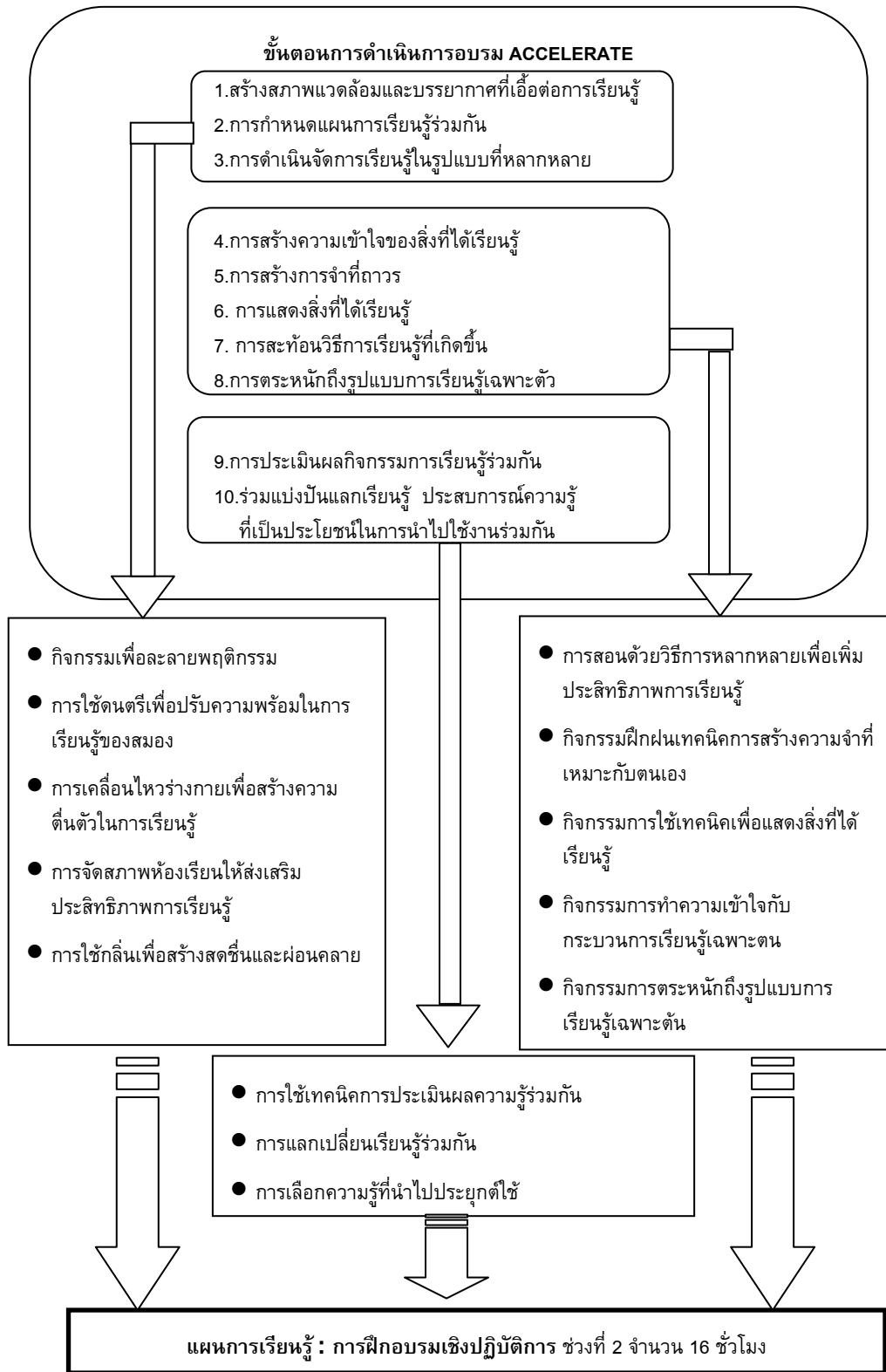
#### 4.2.8 การวัดผล

1. การดำเนินการอบรมนี้วัดผลโดยการวัดสมรรถนะที่เกี่ยวข้องของผู้เข้าอบรม ทั้งก่อนและหลัง การเข้าร่วมอบรม โดยใช้ แบบทดสอบเพื่อวัด สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ สมรรถนะการพัฒนาผู้เรียน และสมรรถนะการบริหารกลุ่มผู้เรียน การประเมินผลในส่วนนี้มุ่ง ประเมินผลที่เกิดขึ้นกับผู้เข้าร่วมอบรม

2. การประเมินผลการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองโดยใช้สัญญาการเรียนรู้ โดย ผู้เรียนแต่ละคนกำหนดเกณฑ์วิธีการประเมิน ให้กลุ่มผู้เรียนและวิทยากรร่วมกันประเมินผลการ เรียนรู้โดยได้ผลสรุปในลักษณะที่เป็น ข้อดีที่เกิดขึ้นและข้อที่ควรปรับปรุง

4.แผนการเรียนรู้ การอบรมเชิงปฏิบัติการช่วงที่ 2

แผนภูมิที่ 26 ผังแสดงการสร้างแผนการเรียนรู้ เพื่อการอบรมเชิงปฏิบัติการช่วงที่ 2 จำนวน 16 ชั่วโมง





#### 4.1 กำหนดการเรียนรู้

##### ตารางที่ 73 กำหนดการเรียนรู้การอบรมเชิงปฏิบัติการช่วงที่ 2

วัน	หัวข้อการเรียนรู้	จำนวนชั่วโมง
วันที่ 1	1.การพัฒนาและใช้หลักสูตรสำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่	3
	2.การออกแบบการเรียนรู้ สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่	4
	3.การพัฒนาและการใช้สื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ เน้นการสร้างสื่อพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ให้แก่ผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่	1
วันที่ 2	4.การนำหลักการเรียนรู้ของผู้ใหญ่มาใช้ในการพัฒนาผู้เรียน	4
	5.การทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียน	4
	รวม	16

#### 4.2 แผนการเรียนรู้

##### 4.2.1 สาระสำคัญ

การอบรมในส่วนที่สองเน้นการสรุปผลการเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้เข้าอบรม หลังจากที่ได้รับการอบรมในส่วนที่หนึ่ง ผ่านการศึกษาด้วยตนเองด้วยสัญญาการเรียนรู้ รวมทั้งชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองและเอกสารเพิ่มเติมที่เกี่ยวข้อง

##### 4.2.2 จุดประสงค์

เพื่อให้ผู้เข้าอบรมนำเสนอผลการเรียนรู้ และแลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้ดังต่อไปนี้

- 1.การพัฒนาและใช้หลักสูตรสำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่
- 2.การออกแบบการเรียนรู้ สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่
- 3.การพัฒนาและใช้สื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ เน้นการสร้างสื่อพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ให้แก่ผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่
- 4.การนำหลักการเรียนรู้ของผู้ใหญ่มาใช้ในการพัฒนาผู้เรียน

## 5. การทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียน

### 4.2.3 เนื้อหาการเรียนรู้

#### เนื้อหาการเรียนรู้ประกอบด้วย

1. การพัฒนาและใช้หลักสูตรสำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ ประกอบด้วย
2. การออกแบบการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ ประกอบด้วย
3. การพัฒนาและใช้สื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ เน้นการสร้างสื่อพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ให้แก่ผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่
4. การนำหลักการเรียนรู้ของผู้ใหญ่มาใช้ในการพัฒนาผู้เรียน
5. การทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียน

### 4.2.4 กิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นตอนแรกในกิจกรรมชั้นนำของการจัดการเรียนรู้ทั้งสามวันนี้ คือการจัดบรรยากาศการเรียนรู้ โดยตกแต่งห้องเรียนด้วยกระดาษหลากสีสรรที่ตัดเป็นรูปดอกไม้ใหญ่เล็กคละกัน จัดโต๊ะและเก้าอี้ออกเป็น 5 กลุ่มกลุ่มละ 6 คน วางในตำแหน่งที่ผู้เรียนสามารถมองเห็นหน้าจอที่ใช้ประกอบการอธิบายหรือวิทยากรได้สะดวก ตกแต่งโต๊ะแต่ละตัวมีสีสรรที่แตกต่างโดยเลือกสีที่สดใส ได้แก่ สีชมพู สีฟ้า สีเขียว สีส้ม สีม่วง (หลีกเลี่ยงการใช้สีแดงและสีเหลือง ที่อาจจะถูกมองว่าเป็นสีที่เกี่ยวกับกลุ่มการเมือง) บนโต๊ะมีแก้วสวยงามที่บรรจุด้วยปากกาสีต่างๆ เพื่อใช้ในการจดบันทึก ทำกิจกรรม มีกระดาษดอกไม้เล็กๆสีสด รวมทั้งแก้วใบเล็กบรรจุน้ำมันโรมาและก้านไม้สำหรับกระจายกลิ่นหอม ก่อนเริ่มเรียนทั้งช่วงเช้าและช่วงบ่าย จะฉีดกลิ่นหอมเพื่อปรับให้เกิดบรรยากาศที่สบายและผ่อนคลาย

วันที่ 1

ตารางที่ 74 วันที่ 1 ส่วนที่ 1 ( 3 ชั่วโมง) : การพัฒนาและใช้หลักสูตรสำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่

จุดประสงค์	เนื้อหา	กิจกรรม
<p>เพื่อให้ผู้เรียน สรุปผลการเรียนรู้ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ในหัวข้อการเรียนรู้ต่อไปนี้</p> <p>1.การพัฒนาและใช้หลักสูตรสำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่</p>	<p>1.การพัฒนาและใช้หลักสูตรสำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่</p>	<p>ชั้นนำ</p> <p>1.เปิดเพลงบรรเลง Accelerated Music สำหรับปรับคลื่นสมองและอารมณ์ของผู้เรียน</p>

ตารางที่ 74 วันที่ 1 ส่วนที่ 1 ( 3 ชั่วโมง) : การสร้างและพัฒนาหลักสูตรสำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ (ต่อ)

จุดประสงค์	เนื้อหา	กิจกรรม
		<p>2. เล่นเกม Oh ! Yes Oh ! no (เปิดเพลง Motivated Music ที่มีจังหวะเร็วขึ้น ประกอบการทำกิจกรรม)</p> <p>ชั้นการเรียนรู้</p> <p>3. ให้แต่ละกลุ่มได้ร่วมพูดคุย ประสบการณ์การเรียนรู้ สรุป ประเด็นการเรียนรู้ที่สำคัญ (เปิดเพลง Accelerated Music ประกอบการทำกิจกรรม)</p> <p>4. แต่ละกลุ่ม นำประเด็นการเรียนรู้มา สร้างแผนที่ความจำ และนำมาอธิบายให้แก่เพื่อนๆ ใน กลุ่มอื่นๆ (เปิดเพลงร่วมสมัยที่มีเนื้อร้อง มีจังหวะสนุก รั้าใจ และ คันทู ประกอบการทำกิจกรรม)</p> <p>ชั้นสรุป</p> <p>5. แต่ละกลุ่มสรุปการประยุกต์ใช้ ความรู้ที่ได้ ไปใช้ในการปฏิบัติ ภารกิจ และนำเสนอวิธีการ ประยุกต์ดังกล่าว(เปิดเพลง Accelerated Music ลดเสียง เบาลง ประกอบการทำกิจกรรม)</p>

ตารางที่ 75 วันที่ 1 ส่วนที่ 2 ( 4 ชั่วโมง) : การออกแบบการเรียนรู้ สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่

จุดประสงค์	เนื้อหา	กิจกรรม
<p>เพื่อให้ผู้เรียน สรุปผลการเรียนรู้ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ในหัวข้อการเรียนรู้ต่อไป</p> <p>1. ได้นำเสนอหลักฐานการเรียนรู้</p> <p>2. ได้กำหนดวิธีการประเมินการเรียนรู้ของตนเองโดยกลุ่มผู้เรียนด้วยกัน</p> <p>3. ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสิทธิภาพการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยใช้สัญญาณการเรียนรู้</p>	<p>1. หัวข้อความรู้ที่ผู้เรียนแต่ละคนเลือกเอง โดยเป็นความรู้ที่เกี่ยวกับการออกแบบการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่</p>	<p>ชั้นนำ</p> <p>1.เปิดเพลงบรรเลง Accelerated Music สำหรับปรับคลื่นสมองและอารมณ์ของผู้เรียน</p> <p>2. การบริหารสมองด้วย Brain Gym การหายใจและยืดร่างกายแบบโยคะ</p> <p>ชั้นการเรียนรู้</p> <p>3. ในแต่ละกลุ่ม ให้สมาชิกแต่ละคนนำเสนอผลการเรียนรู้จากสัญญาณการเรียนรู้ให้เพื่อนๆในกลุ่ม เมื่อนำเสนอครบแล้ว ให้แต่ละกลุ่มสรุปประเด็นความรู้ที่น่าสนใจ เพื่อนำเสนอให้ทุกคนในห้อง (เปิดเพลง Accelerated Music ประกอบการทำกิจกรรม)</p> <p>ชั้นสรุป</p> <p>4. แต่ละกลุ่มสรุปการประยุกต์ใช้ความรู้ที่ได้ ไปใช้ในการปฏิบัติภารกิจ และนำเสนอวิธีการประยุกต์ดังกล่าว(เปิดเพลง Accelerated Music ลดเสียงเบาลง ประกอบการทำกิจกรรม)</p>

ตารางที่ 76 วันที่ 1 ส่วนที่ 3 ( 1 ชั่วโมง) : การพัฒนาและใช้สื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ เน้นการสร้างสื่อพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ให้แก่ผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่

จุดประสงค์	เนื้อหา	กิจกรรม
<p>เพื่อให้ผู้เรียน สรุปผลการเรียนรู้ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ในหัวข้อการเรียนรู้ต่อไปนี้</p> <p>1.การพัฒนาและใช้สื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ เน้นการสร้างสื่อพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ให้แก่ผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่</p>	<p>1.การพัฒนาและใช้สื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ เน้นการสร้างสื่อพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ให้แก่ผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่</p>	<p>ชั้นนำ</p> <p>1.เปิดเพลงบรรเลง Accelerated Music สำหรับปรับคลื่นสมองและอารมณ์ของผู้เรียน</p> <p>2. การบริหารสมองด้วย Brain Gym การหายใจและยืดร่างกายแบบโยคะ</p> <p>ชั้นการเรียนรู้</p> <p>3. ให้แต่ละกลุ่มได้ร่วมพูดคุย ประสพการณ์การเรียนรู้ สรุปประเด็นการเรียนรู้ที่สำคัญ (เปิดเพลง Accelerated Music ประกอบการทำกิจกรรม)</p> <p>4. แต่ละกลุ่มร่วมนำเสนอประเด็นความรู้ที่ได้</p> <p>ชั้นสรุป</p> <p>5. แต่ละกลุ่มสรุปการประยุกต์ใช้ความรู้ที่ได้ ไปใช้ในการปฏิบัติภารกิจ และนำเสนอวิธีการประยุกต์ดังกล่าว(เปิดเพลง Accelerated Music ลดเสียงเบาลง ประกอบการทำกิจกรรม)</p>

## วันที่ 2

ตารางที่ 77 วันที่ 2 ส่วนที่ 1 ( 4 ชั่วโมง) : การนำหลักการเรียนรู้ของผู้ใหญ่มาใช้ในการพัฒนาผู้เรียน

จุดประสงค์	เนื้อหา	กิจกรรม
<p>เพื่อให้ผู้เรียน สรุปผลการเรียนรู้ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ในหัวข้อการเรียนรู้ต่อไปนี้</p> <p>1.การนำหลักการเรียนรู้ของผู้ใหญ่มาใช้ในการพัฒนาผู้เรียน</p>	<p>1.การนำหลักการเรียนรู้ของผู้ใหญ่มาใช้ในการพัฒนาผู้เรียน</p>	<p>ขั้นนำ</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1.เปิดเพลงบรรเลง Accelerated Music สำหรับปรับคลื่นสมองและอารมณ์ของผู้เรียน</li> <li>2. การบริหารสมองด้วย Brain Gym การหายใจและยืดร่างกายแบบโยคะ</li> <li>3. เล่นเกม นักเขียนจำเป็น (เปิดเพลง Motivated Music ที่มีจังหวะเร็วขึ้น ประกอบการทำกิจกรรม)</li> </ol> <p>ขั้นการเรียนรู้</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>4. ให้แต่ละกลุ่มได้ร่วมพูดคุย ประสพการณ์การเรียนรู้ สรุปประเด็นการเรียนรู้ที่สำคัญ (เปิดเพลง Accelerated Music ประกอบการทำกิจกรรม)</li> <li>5. แต่ละกลุ่ม นำประเด็นการเรียนรู้มา สร้างแผนที่ความจำ และนำมาอธิบายให้แก่เพื่อนๆ ในกลุ่มอื่นๆ (เปิดเพลงร่วมสมัยที่มีเนื้อร้อง มีจังหวะสนุก ไร่ใจ และคันทู ประกอบการทำกิจกรรม)</li> </ol> <p>ขั้นสรุป</p>

ตารางที่ 77 วันที่ 2 ส่วนที่ 1 ( 4 ชั่วโมง) : การนำหลักการเรียนรู้ของผู้ใหญ่มาใช้ในการพัฒนาผู้เรียน (ต่อ)

จุดประสงค์	เนื้อหา	กิจกรรม
		6. แต่ละกลุ่มสรุปการประยุกต์ใช้ความรู้ที่ได้ ไปใช้ในการปฏิบัติภารกิจ และนำเสนอวิธีการประยุกต์ดังกล่าว(เปิดเพลง Accelerated Music ลดเสียงเบาลง ประกอบการทำกิจกรรม)

ตารางที่ 78 วันที่ 2 ส่วนที่ 2 ( 4 ชั่วโมง) : การทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียน

จุดประสงค์	เนื้อหา	กิจกรรม
<p>เพื่อให้ผู้เรียน สรุปผลการเรียนรู้ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ในหัวข้อการเรียนรู้ต่อไป</p> <p>1.การทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียน</p>	1.การทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียน	<p>ชั้นนำ</p> <p>1.เปิดเพลงบรรเลง Accelerated Music สำหรับปรับคลื่นสมองและอารมณ์ของผู้เรียน</p> <p>2. การบริหารสมองด้วย Brain Gym การหายใจและยืดร่างกายแบบโยคะ</p> <p>ชั้นการเรียนรู้</p> <p>3. ให้แต่ละกลุ่มได้ร่วมพูดคุย ประสพการณ์การเรียนรู้ สรุปประเด็นการเรียนรู้ที่สำคัญ (เปิดเพลง Accelerated Music ประกอบการทำกิจกรรม)</p> <p>4. แต่ละกลุ่ม นำประเด็นการเรียนรู้มา สร้างแผนที่ความจำ และนำมาอธิบายให้แก่เพื่อนๆในกลุ่มอื่นๆ (เปิดเพลงร่วมสมัยที่มีเนื้อร้อง มีจังหวะสนุก รั้าใจ และคึกคัก ประกอบการทำกิจกรรม)</p>

ตารางที่ 78 วันที่ 2 ส่วนที่ 2 ( 4 ชั่วโมง) : การทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียน (ต่อ)

จุดประสงค์	เนื้อหา	กิจกรรม
		5. แต่ละกลุ่มสรุปการประยุกต์ใช้ความรู้ที่ได้ ไปใช้ในการปฏิบัติภารกิจ และนำเสนอวิธีการประยุกต์ดังกล่าว(เปิดเพลง Accelerated Music ลดเสียงเบาลง ประกอบการทำกิจกรรม)

#### 4.2.5 กิจกรรมที่ใช้ในการสอน

กิจกรรมที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้นี้ประกอบด้วย การหายใจแบบโยคะ การบริหารและการยืดร่างกายอย่างง่ายแบบโยคะ การบริหารสมองแบบ Brain Gym ร่วมกับเกมดังต่อไปนี้

##### กิจกรรมที่ 1 : เกม Oh ! Yes Oh ! No

วิทยากรแจกใบงานให้แก่ผู้เรียนคนละ 2 ใบ มีข้อความ Yes หนึ่งใบ มีข้อความ No หนึ่งใบ จากนั้นให้ผู้เรียนแต่ละคนเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับตัวเองมีความยาวประมาณ 1 – 2 นาที จากนั้นให้ทุกคนตัดสินใจว่าเรื่องดังกล่าวเป็นเรื่องจริงหรือเรื่องเท็จ โดยยกใบงานที่แจก พร้อมทั้งส่งเสียง Oh ! Yes หรือ Oh ! No ตามที่ตนสรุป และให้ผู้พูดเฉลยว่าเรื่องที่เล่าจริงหรือเท็จ

##### กิจกรรมที่ 2 : เกมนักเขียนจำเป็น

วิทยากรแจกกระดาษให้ผู้เรียนคนละหนึ่งใบ แจงให้ทุกคนเขียนประโยคหรือข้อความอะไรก็ได้ตามที่ต้องการ จากนั้นวิทยากรเก็บกระดาษกลับคืนมา คละเคล้ากระดาษที่ได้และแจกคืนไปยังผู้เรียน โดยไม่มีใครได้กระดาษที่ตนเองเป็นผู้เขียนคำหรือประโยค วิทยากรแจ้งให้ผู้เรียนเขียนคำ ประโยค หรือย่อหน้า ที่แต่ละคนคิดได้เมื่อเห็นคำหรือประโยคที่เขียนมาให้แล้ว มีข้อแม้ว่าจะต้องไม่ยกปากกาหรือดินสอออกจากกระดาษเลย จนกว่าจะหมดเวลาที่กำหนดให้ ในช่วงใดที่คิดไม่ออกว่าจะเขียนอะไร ให้เขียนคำว่า ถั่ว ถั่ว ไปเรื่อยๆ จนกว่าจะคิดได้ วิทยากรแจ้งว่าทุกคนมีเวลาในการเขียน 2 นาที สั่งให้เริ่มเขียนและจับเวลา เมื่อหมดเวลา ให้วิทยากรนำผลงานเขียนมาอ่านให้ทั้งห้องฟัง โดยอ่านจากข้อความขยายก่อน แล้วให้ผู้เรียนในห้องเดาคำหรือประโยคที่เขียนในตอนแรก วิทยากรเฉลยว่าคำหรือประโยคคืออะไร แต่ต้องไม่ถามว่าใครเป็นผู้เขียน



#### 4.2.6 สื่อการเรียนรู้

ไม่มี

#### 4.2.7 เอกสารประกอบการอบรม

ไม่มี

#### 4.2.8 การวัดผล

1. การดำเนินการอบรมนี้วัดผลโดยการวัดสมรรถนะที่เกี่ยวข้องของผู้เข้าอบรม ทั้งก่อนและหลัง การเข้าร่วมอบรม โดยใช้ แบบทดสอบเพื่อวัด สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ สมรรถนะการพัฒนาผู้เรียน และสมรรถนะการบริหารกลุ่มผู้เรียน การประเมินผลในส่วนนี้มุ่ง ประเมินผลที่เกิดขึ้นกับผู้เข้าร่วมอบรม

2. มีการใช้แบบวัดว่าผู้เรียนเรียนรู้ได้ดีจากเสียง ภาพ หรือการลงมือปฏิบัติ โดยใช้แบบทดสอบ “ ความถนัดในการใช้ประสาทสัมผัส ” ( Ward and Daley, 1998)

## ภาคผนวก จ

### ตัวอย่างชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

#### ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

#### เรื่อง การพัฒนาหลักสูตร ชุดที่ 1

ระยะเวลาในการศึกษาบทวน 1 ชั่วโมง

#### จุดประสงค์การเรียนรู้

หลังจากจบการเรียนรู้ในหัวข้อนี้ ผู้เรียนควรจะ

1. เข้าใจความหมายของการพัฒนาหลักสูตร
2. เข้าใจกระบวนการพัฒนาหลักสูตรตามแนวคิดของไทเลอร์ กรมวิชาการ และกรมการศึกษานอกโรงเรียน

#### กิจกรรมการเรียนรู้

1. ให้พยายามตอบคำถามต่อไปนี้
  - 1.1) ความหมายของการพัฒนาหลักสูตร
  - 1.2) กระบวนการพัฒนาหลักสูตรตามแนวคิดของไทเลอร์
  - 1.3) กระบวนการพัฒนาหลักสูตรตามแนวคิดของกรมวิชาการ
  - 1.4) กระบวนการพัฒนาหลักสูตรของกรมการศึกษานอกโรงเรียน
- 2.ให้อ่านเอกสารการพัฒนาหลักสูตร ในหัวข้อการพัฒนาหลักสูตร หน้าที่ 165 ถึงหน้า 221 เพื่อตรวจเช็คคำตอบของข้อ 1
3. ให้สรุปความรู้ที่ท่านได้รับ โดยวาดเป็นแผนที่ความจำ (Memory Map)

-----

## ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

### เรื่อง การวิจัยในชั้นเรียน ชุดที่ 1

ระยะเวลาในการศึกษาทบทวน 1 ชั่วโมง

#### จุดประสงค์การเรียนรู้

หลังจากจบการเรียนรู้ในหัวข้อนี้ ผู้เรียนควรจะ

1. สามารถเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน กับการวิจัยเชิงวิชาการ
2. เข้าใจวงจรการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน

#### กิจกรรมการเรียนรู้

1. โปรดตรวจสอบว่าท่านเห็นด้วยกับข้อความต่อไปนี้หรือไม่
  - 1.1) งานที่ทำงานเกี่ยวข้องกับประเด็นหรือปัญหาที่มาจากการปฏิบัติจริงหรือไม่
  - 1.2) มีการทำงานแบบมีส่วนร่วมของครูในทุกขั้นตอนของการทำงานหรือไม่
  - 1.3) มีการกำหนดข้อตกลงอย่างเปิดเผยหรือสำหรับการทำงานวิจัย  
แบบเป็นหุ้นส่วนกันระหว่างผู้ปฏิบัติและนักวิจัยภายนอกโรงเรียน
  - 1.4) การวิจัยเป็นวงจรการพัฒนาอย่างต่อเนื่องหรือไม่
  - 1.5) มีการตกลงกันอย่างชัดเจนหรือไม่เกี่ยวกับการนำผลการวิจัยมาเป็นข้อมูล  
ย้อนกลับเพื่อส่งต่อการปฏิบัติโดยตรง
  - 1.6) งานวิจัยปฏิบัติการเน้นเทคนิคการวิจัย
  - 1.7) งานวิจัยมีขนาดเล็กพอที่จะเป็นส่วนหนึ่งของการทำงาน
  - 1.8) มีการคำนึงถึงจรรยาบรรณของการวิจัยด้วยหรือไม่

(ตรวจคำตอบ ใต้ที่หน้า 40 เอกสารการวิจัยในชั้นเรียน)

2. จงเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างการวิจัยในชั้นเรียน และการวิจัยเชิงวิชาการ โดยเปรียบเทียบอย่างน้อย 10 ประเด็นของความแตกต่าง (ตรวจเช็คคำตอบได้ที่ หน้า 30 -31 เอกสารการวิจัยในชั้นเรียน)
  3. จงเขียนวงจรการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน (ตรวจเช็คคำตอบได้ที่ หน้า 23 เอกสารการวิจัยในชั้นเรียน)
  4. ให้สรุปความรู้ที่ท่านได้รับ โดยวาดเป็นแผนที่ความจำ (Memory Map)
-

## ภาคผนวก จ

## การสร้างแบบทดสอบ

เพื่อวัด สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ สมรรถนะการพัฒนาผู้เรียน และสมรรถนะ  
การบริหารกลุ่มผู้เรียน

ผู้วิจัยได้นำตารางแสดงเนื้อหาการอบรมที่มีลำดับความสำคัญและความจำเป็นมากที่สุด มาพิจารณา เพื่อนำเนื้อหาการอบรมที่ได้มาทำการวิเคราะห์เพื่อสร้างแบบทดสอบเพื่อวัดสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ สมรรถนะการพัฒนาผู้เรียน และสมรรถนะการบริหารกลุ่มผู้เรียน

ตารางที่ 79 แสดงเนื้อหาการอบรมที่มีลำดับความสำคัญและความจำเป็นมากที่สุด

สมรรถนะ	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหาการอบรม
สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ หมายถึง ความสามารถในการพัฒนาและใช้หลักสูตร การออกแบบการเรียนรู้อย่าง สอดคล้องและเป็นระบบ การพัฒนาและใช้สื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยี และการ วัดผล การประเมินผลการ เรียนรู้ สำหรับผู้เรียนที่เป็น ผู้ใหญ่ให้เกิดประสิทธิภาพ สูงสุดในการเรียนรู้	<p>เพื่อเสริมสร้างผู้เข้าอบรมให้</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1.สามารถพัฒนาและใช้ หลักสูตรสำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่</li> <li>2.สามารถออกแบบการ เรียนรู้ สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่</li> <li>3.สามารถจัดการเรียนรู้ที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ</li> <li>4.สามารถใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อ การจัดการเรียนรู้ เน้นการ สร้างสื่อพื้นฐานเพื่อ ส่งเสริมการเรียนรู้ คณิตศาสตร์ให้แก่ผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่</li> </ol>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1.การสร้างพัฒนาหลักสูตร สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่</li> <li>2.การออกแบบการเรียนรู้ สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่</li> <li>3.การจัดการเรียนรู้ที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ</li> <li>4.การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการจัดการ เรียนรู้ เน้นการสร้างสื่อ พื้นฐานเพื่อส่งเสริมการ เรียนรู้คณิตศาสตร์ให้แก่ ผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่</li> </ol>

ตารางที่ 79 แสดงเนื้อหาการอบรมที่มีลำดับความสำคัญและความจำเป็นมากที่สุด (ต่อ)

สมรรถนะ	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหาการอบรม
สมรรถนะการพัฒนาผู้เรียน หมายถึง ความสามารถในการนำหลักการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ ร่วมกับการทำวิจัยในชั้นเรียน เพื่อพัฒนาผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ ให้มีความสามารถในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง	<p>เพื่อเสริมสร้างผู้เข้าอบรมให้</p> <p>5.สามารถนำหลักการเรียนรู้ของผู้ใหญ่มาใช้ในการพัฒนาผู้เรียน</p> <p>6.สามารถทำการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียน</p>	<p>5.หลักการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน</p> <p>6.การวิจัยในชั้นเรียน</p>
สมรรถนะการบริหารกลุ่มผู้เรียน หมายถึง ความสามารถในการจัดบรรยากาศการเรียนรู้ การกำกับดูแลกลุ่มผู้เรียน การจัดการสารสนเทศเกี่ยวกับผู้เรียน และการให้คำปรึกษาหรือแนะแนวโดยใช้สารสนเทศของผู้เรียนเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการดำเนินชีวิต	<p>7. สามารถให้คำปรึกษาหรือแนะแนวโดยใช้สารสนเทศของผู้เรียนเป็นฐาน</p>	<p>7.การให้คำปรึกษาและการแนะแนว</p>

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่แสดงในตารางที่ 79 นำมาสร้างตารางการวิเคราะห์ข้อสอบดังแสดงในตารางที่ 80 ดังนี้



นำผลจากตารางที่ การวิเคราะห์ข้อสอบสำหรับการอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ประกอบกับตารางที่ แสดงระดับพฤติกรรมการเรียนรู้ตามหลักของ Bloom's Revised Taxonomy มาจัดสร้างข้อสอบสำหรับวัดพฤติกรรมการเรียนรู้

ตารางที่ 81 แสดงระดับพฤติกรรมการเรียนรู้ตามหลักของ Bloom's Revised Taxonomy

พฤติกรรมการเรียนรู้	ทักษะที่แสดงออก	คำสำคัญที่ใช้ในการสร้างคำถาม
ความจำ	<ul style="list-style-type: none"> <li>- สังเกตแล้วจำข้อมูล</li> <li>- ความรู้ข้อมูล วันที่ เหตุการณ์ สถานที่</li> <li>- ความรู้เกี่ยวกับแนวคิดสำคัญ</li> <li>- ความรู้ในเนื้อหาวิชา</li> </ul>	จัดทำรายการ (list) แสดง (show) ระบุ (define) ติดป้ายบอก (label) บอก (tell) รวบรวม (collect) พรรณนา (describe) ตรวจสอบ (examine) ระบุ (identify) จัดทำตาราง (tabulate) ระบุคำพูด จดบันทึก (record) บอกชื่อ เลือก (select) การใช้คำถามประเภท ใคร เมื่อไร ที่ไหน
ความเข้าใจ	<ul style="list-style-type: none"> <li>- เข้าใจข้อมูล</li> <li>- จับความได้</li> <li>- ถ่ายโอนความรู้เป็นบริบทใหม่</li> <li>- ตีความ เปรียบเทียบความเหมือนความแตกต่าง</li> <li>- ทำนายผลพวงที่ตามมา</li> </ul>	สรุป (summarize) พรรณนา (describe) อภิปราย (discuss) ตีความ (interpret) อธิบาย (explain) บอกความแตกต่าง (contrast) เชื่อมโยง (associate) จำแนก (distinguish) ประมาณ (estimate) ทำนาย พยากรณ์ (predict)



ตารางที่ 81 แสดงระดับพฤติกรรมการเรียนรู้ตามหลักของ Bloom's Revised Taxonomy (ต่อ)

พฤติกรรมการเรียนรู้	ทักษะที่แสดงออก	คำสำคัญที่ใช้ในการสร้างคำถาม
การนำไปใช้	<ul style="list-style-type: none"> <li>- ใช้ข้อมูลสารสนเทศ</li> <li>- ใช้วิธีการ กรอบความคิด ทฤษฎีในสถานการณ์ใหม่</li> <li>- แก้ปัญหาโดยใช้ทักษะหรือความรู้ที่จำเป็นนั้น ๆ</li> </ul>	ใช้ (apply) เชื่อมโยง (relate) สาธิต (demonstrate) เปลี่ยนแปลง (change) คำนวณ (calculate) จัดประเภท (classify) ทดลอง (experiment) ค้นหา (discover) แสดงให้ดู (show) ติดตั้ง (establish) แก้ปัญหา (solve) ถ่ายโอน (transfer) ตรวจสอบ (examine) สร้าง (construct) ปรับ (modify) บริหารจัดการ (administer) ทำให้สมบูรณ์ (complete) ขยายความประกอบ (illustrate)
การวิเคราะห์	<ul style="list-style-type: none"> <li>- การเห็นรูปแบบ</li> <li>- การจัดส่วนย่อยต่าง ๆ เข้าด้วยกัน</li> <li>- การเข้าใจนัยของความหมายแฝง</li> <li>- การระบุส่วนประกอบต่าง ๆ</li> </ul>	วิเคราะห์ (analyze) จัดประเภท (classify) แยก (separate) จัดเรียง (arrange) จัดลำดับ (order) แบ่ง (divide) อธิบาย (explain) เปรียบเทียบ (compare) เชื่อมโยง (connect) เลือก (select) พาดพิง (infer)

ตารางที่ 81 แสดงระดับพฤติกรรมการเรียนรู้ตามหลักของ Bloom's Revised Taxonomy (ต่อ)

พฤติกรรมการเรียนรู้	ทักษะที่แสดงออก	คำสำคัญที่ใช้ในการสร้างคำถาม
การประเมินค่า	<ul style="list-style-type: none"> <li>- เปรียบเทียบแล้วจำแนกระหว่างผลความคิดต่าง ๆ</li> <li>- ประเมินคุณค่าของทฤษฎีการนำเสนอ</li> <li>- เลือกโดยใช้เหตุผลที่โต้แย้งกันแล้ว</li> <li>- พิสูจน์คุณค่าของหลักฐาน</li> </ul>	ประเมิน (assess) วิจารณ์ (criticize) ตัดสินใจ (decide) ชักจูง (convince) จัดอันดับ (rank) ปกป้อง (defend) ให้ระดับ (grade) ตัดสิน (judge) ทดสอบ (test) อธิบาย (explain) วัด (measure) แบ่งแยก (discriminate) สรุป (summarize) เปรียบเทียบ (compare)
สร้างสรรค์	<ul style="list-style-type: none"> <li>- ใช้ความคิดในการสร้างสรรค์สิ่งใหม่</li> <li>- สรุปกฎจากข้อเท็จจริงที่ให้</li> <li>- เชื่อมโยงความรู้จากสาขาวิชาต่าง ๆ</li> <li>- พยากรณ์ ลงสรุป</li> </ul>	ผสม (combine) แต่ง เขียน (write) บูรณาการ (integrate) สร้างสูตร (formulate) ต่อรอง (negotiate) แนะนำ (devise) จัดเรียงใหม่ (rearrange) สรุปเป็นกฎ (generalize) แทนที่ (substitute) แก้ไขเขียนใหม่ (rewrite) วางแผน (plan) ออกแบบ (design) ประดิษฐ์ (invent) สร้างสรรค์ (create)

ในการดำเนินการตามกระบวนการดังกล่าว สร้างข้อสอบเพื่อใช้เป็นแบบวัดสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ สมรรถนะการพัฒนาผู้เรียน และสมรรถนะการบริหารกลุ่มผู้เรียนแบบออกเป็นสามส่วนได้แก่ ข้อสอบวัดพฤติกรรมการเรียนรู้ด้านพุทธิพิสัย จำนวน 35 ข้อ แบบประเมินตนเองเพื่อวัดพฤติกรรมด้านจิตพิสัยจำนวน 18 ข้อ และ แบบประเมินตนเองเพื่อวัดพฤติกรรมด้านทักษะพิสัยจำนวน 11 ข้อ ดังแสดงในตาราง ต่อไปนี้

ตารางที่ 82 ข้อสอบวัดพฤติกรรมการเรียนรู้ด้านพุทธิพิสัย (ข้อสอบแบบปรนัย 35 ข้อ)

เนื้อหา	ระดับพฤติกรรม	ข้อสอบ
1. การสร้างพัฒนาหลักสูตรสำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่	ความเข้าใจ	1. ถ้ากลุ่มผู้เรียนส่วนใหญ่มีอายุเฉลี่ย 50 ปี ข้อใดต่อไปนี้เป็นแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ที่ทรงคุณค่า ก. ตัวผู้เรียน ข. ข้อมูลข่าวสารจากระบบอินเทอร์เน็ต ค. การดูงานจากหน่วยงานต่างๆ ง. ผู้สอนที่มีประสบการณ์
	การนำไปใช้	2. การสร้างหลักสูตรสำหรับผู้ใหญ่ <u>ข้อสำคัญ</u> ที่ควรคำนึงถึงคือข้อใดต่อไปนี ก. แบ่งประเด็นการเรียนรู้เป็นข้อย่อย ข. เลือกประเด็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสนใจ ค. กำหนดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง ง. กำหนดให้มีการเรียนรู้ผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัย
	การวิเคราะห์	3. การสร้างหลักสูตรสำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่กับการสร้างหลักสูตรสำหรับการเรียนในระบบโรงเรียน <u>มีความแตกต่างกัน</u> ในเรื่องต่อไปนี้ ก. หลักสูตรสำหรับผู้ใหญ่ไม่จำเป็นต้องมีการวัดผลการเรียนรู้ ข. หลักสูตรสำหรับผู้ใหญ่ต้องเป็นเนื้อหาที่ง่ายและไม่ซับซ้อน ค. หลักสูตรสำหรับผู้ใหญ่ต้องมีการกำหนดระยะเวลาในการเรียนการสอนอย่างชัดเจน

ตารางที่ 82 ข้อสอบวัดพฤติกรรมการเรียนรู้ด้านพุทธิพิสัย (ข้อสอบแบบปรนัย 35 ข้อ) (ต่อ)

เนื้อหา	ระดับ พฤติกรรม	ข้อสอบ
		ง. หลักสูตรสำหรับผู้ใหญ่จะใช้ปัญหาเป็นประเด็นการเรียนรู้
	การประเมินค่า	<p>4. ข้อใดต่อไปนี้จะแสดงลำดับก่อนหลังความสัมพันธ์ของการวางแผนการพัฒนาโปรแกรมทางการศึกษานอกระบบได้อย่างเหมาะสม</p> <p>ก. กำหนดเนื้อหาวิชา → กำหนดกลุ่มผู้รับบริการ → กำหนดวิธีการประเมินผลโปรแกรม</p> <p>ข. กำหนดเนื้อหาวิชา → กำหนดแผนการสอน → กำหนดวิธีการประเมินผลโปรแกรม</p> <p>ค. กำหนดหลักสูตร → กำหนดกลุ่มผู้รับบริการ → กำหนดแผนการสอน</p> <p>ง. กำหนดผู้รับบริการ → กำหนดวิธีการประเมินผล → กำหนดหลักสูตร</p>
	การสร้างสรร	<p>5. ถ้าต้องการพัฒนาความสามารถให้แก่สภาพสตรีในชุมชนกลุ่มหนึ่งเพื่อประกอบอาชีพเสริม เมื่อสอบถามความต้องการของกลุ่มเป้าหมายดังกล่าว พบว่าทุกคนต้องการเรียนเกี่ยวกับการทำอาหารขาย แต่เกือบทุกคนมีลักษณะของการดูแลสุขอนามัยที่ไม่ดี ถ้ามีตัวเลือกในการดำเนินงานดังต่อไปนี้ <b>ตัวเลือกใดน่าจะเหมาะสมที่สุด</b> สำหรับสถานการณ์ดังกล่าว</p> <p>ก. จัดการอบรมการทำอาหารตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย และเสริมความรู้การดูแลสุขอนามัยที่ดี</p> <p>ข. จัดการอบรมการดูแลสุขอนามัยที่ดี และเสริมความรู้ในการทำอาหาร</p>

ตารางที่ 82 ข้อสอบวัดพฤติกรรมการเรียนรู้ด้านพุทธิพิสัย (ข้อสอบแบบปรนัย 35 ข้อ) (ต่อ)

เนื้อหา	ระดับ พฤติกรรม	ข้อสอบ
		<p>ค. จัดการอบรมความรู้เพื่อประกอบอาชีพ ด้านอื่นที่เป็นความต้องการของ กลุ่มเป้าหมายที่รองจากการทำอาหาร ขาย</p> <p>ง. จัดการอบรมการดูแลสุขภาพอนามัยที่ดี</p>
2. การออกแบบการ เรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่ เป็นผู้ใหญ่	ความเข้าใจ	<p>6. ข้อใด <u>ไม่ใช่</u> การจัดการเรียนรู้โดยใช้ สัญญาการเรียนรู้</p> <p>ก. มีการกำหนดแหล่งการเรียนรู้</p> <p>ข. มีการกำหนดวิธีการในการเรียนรู้</p> <p>ค. มีการกำหนดวัตถุประสงค์ในการเรียนรู้</p> <p>ง. มีการจัดทดสอบเพื่อประเมินผลการ เรียนรู้</p>
	การนำไปใช้	<p>7. การออกแบบการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่ เป็นผู้ใหญ่ ควรจะมีลักษณะอย่างไร</p> <p>ก. มีการบรรยายให้รายละเอียดความรู้ พร้อมทั้งสรุปประเด็นความรู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อประหยัดเวลาของผู้เรียน</p> <p>ข. ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนด เป้าหมายการเรียนรู้ เพื่อผู้เรียนจะได้ เลือกเรียนในสิ่งที่ตัวเองสนใจ</p> <p>ค. มีบรรยากาศที่ผ่อนคลาย ไม่จำเป็นต้องมี การประเมินผลการเรียนรู้ เพราะผู้ใหญ่ เรียนรู้เพื่อนำไปใช้จริง</p> <p>ง. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนทุกคน ได้พูดแสดง ความคิดเห็นอย่างเต็มที่ ไม่ควรจำกัด เวลา เพื่อได้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้</p>
	การวิเคราะห์	<p>8. ข้อใดจัดเป็นองค์ประกอบ <u>ที่สำคัญที่สุด</u> ของการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่</p> <p>ก. อาชีพของผู้เรียน</p> <p>ข. ช่วงอายุของผู้เรียน</p> <p>ค. ความสนใจของผู้เรียน</p>

ตารางที่ 82 ข้อสอบวัดพฤติกรรมการเรียนรู้ด้านพุทธิพิสัย (ข้อสอบแบบปรนัย 35 ข้อ) (ต่อ)

เนื้อหา	ระดับ พฤติกรรม	ข้อสอบ
		ง.สภาพแวดล้อมของผู้เรียน
	การประเมินค่า	<p>9. ในการเสริมสร้างให้เกิดบรรยากาศในการอบรมให้เป็นบวกข้อใดต่อไปนี้เป็น<b>สำคัญที่สุด</b></p> <p>ก. การเปิดเพลงบรรเลงเบาๆ</p> <p>ข. การละลายพฤติกรรมผู้เรียน</p> <p>ค. การเกริ่นนำเรื่องที่น่าสนใจก่อนเข้าสู่บทเรียน</p> <p>ง. การฉายภาพยนตร์ที่เกี่ยวข้องกับการกับบทเรียน.</p>
	การสร้างสรร	<p>10. ในการจัดอบรมการใช้คอมพิวเตอร์ในการสืบค้นข้อมูลให้กับกลุ่มผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ที่มีพื้นฐานการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์อยู่แล้ว ท่านพบว่าผู้เรียนส่วนใหญ่จะไม่ฟังการบรรยายของท่าน แต่จะสนใจเครื่องคอมพิวเตอร์ ท่านควรจะปรับเปลี่ยนวิธีการอบรมดังนี้</p> <p>ก. ปิดสวิตซ์เครื่องคอมพิวเตอร์ทุกตัว เพื่อให้ผู้เรียนทุกคนมีสมาธิในการฟังบรรยายเนื้อหาความรู้ที่จำเป็น ก่อนที่จะเปิดให้ทุกคนได้ทดลองใช้เครื่อง</p> <p>ข. ขอความร่วมมือให้ทุกคนฟังการบรรยายก่อน แล้วจึงจะใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ในการฝึกปฏิบัติ</p> <p>ค. ย้ายสถานที่เพื่อทำการบรรยายในห้องเรียนปกติ จากนั้นจึงนำผู้เรียนมายังห้องคอมพิวเตอร์เพื่อทำการฝึกปฏิบัติ</p> <p>ง. หยุดบรรยาย และถามคำถามทีละข้อ เพื่อให้ผู้เรียนได้หาคำตอบโดยการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ที่อยู่ตรงหน้า</p>

ตารางที่ 82 ข้อสอบวัดพฤติกรรมการเรียนรู้ด้านพุทธิพิสัย (ข้อสอบแบบปรนัย 35 ข้อ) (ต่อ)

เนื้อหา	ระดับ พฤติกรรม	ข้อสอบ
3. การจัดการเรียนรู้ที่ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	ความเข้าใจ	11. การจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วย ตนเองจากการปฏิบัติจริงในการทำสบู่จาก สมุนไพรพื้นบ้าน โดยผู้เรียนทำการศึกษ สำรวจ ค้นคว้า ทดลอง และทำสบู่ด้วย ตนเอง จัดเป็นการจัดการเรียนรู้แบบใด ก.การจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน ข.การจัดการเรียนรู้แบบแบ่งกลุ่มงาน ค.การจัดการเรียนรู้แบบประยุกต์ ง.การจัดการเรียนรู้แบบหน่วย
	การนำไปใช้	12. การจัดการเรียนรู้ในการอ่านเพื่อสรุป ความ ควรจะเลือกวิธีการใดในข้อต่อไปนี้ใน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ก. การใช้ CIPPA model ข. การใช้ผังความคิด ( Mind Map) ค. การใช้ บทบาทสมมติ ง. การใช้วิธีการคิดแบบหวมวกหกไป
	การวิเคราะห์	13. ข้อใดคือประเด็นสำคัญของการจัดการ เรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ก. ผู้เรียนจะเรียนรู้ได้ดีเมื่ออยู่ใน บรรยากาศที่สร้างอารมณ์ทางบวก ข. ผู้เรียนจะเรียนรู้ได้ดีเมื่อสิ่งจะเรียนมี ความท้าทายและสามารถบรรลุถึงได้ ค. ผู้เรียนจะเรียนรู้ได้ดีเมื่อสิ่งที่เรียนมี ความหมายต่อตัวผู้เรียนเอง ง. ผู้เรียนจะเรียนรู้ได้ดีเมื่อผู้เรียนเป็นผู้ เลือกกำหนด วางแผน และตัดสินใจใน การเรียนรู้เอง
	การประเมินค่า	14. ข้อใดต่อไปนี้คือ <u>ความเหมือนกัน</u> ระหว่าง การแผนการสอนแบบเน้นครูเป็น ศูนย์กลาง กับ แผนการสอนที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ

ตารางที่ 82 ข้อสอบวัดพฤติกรรมการเรียนรู้ด้านพุทธิพิสัย (ข้อสอบแบบปรนัย 35 ข้อ) (ต่อ)

เนื้อหา	ระดับ พฤติกรรม	ข้อสอบ
		ก. สารระการเรียนรู้ ข. กิจกรรมการเรียนรู้ ค. การประเมินผลการเรียนรู้ ง. วัตถุประสงค์การเรียนรู้
	การสร้างสรร	15. ข้อใดต่อไปนี้เป็น <u>ผลลัพธ์ที่ดีที่สุด</u> เกี่ยวกับ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็น สำคัญ ก. ผู้เรียนได้รับความรู้มากกว่าการเรียนรู้ แบบปรกติ ข. ผู้เรียนได้พัฒนากระบวนการเรียนรู้ ค. ครูได้พัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ ง. เกิดบรรยากาศการเรียนรู้ที่สนุกสนาน
4.การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยี เพื่อการจัดการ เรียนรู้ เน้นการสร้าง สื่อพื้นฐานเพื่อ ส่งเสริมการเรียนรู้ คณิตศาสตร์ให้แก่ ผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่	ความเข้าใจ	16.ข้อใดกล่าวถูกต้องเกี่ยวกับสื่อการเรียนรู้ ก. สื่อการเรียนรู้ที่ดีต้องทำให้ผู้เรียนได้รับ ความสนุกจากการใช้สื่อ ข. การซื้อสื่อการเรียนรู้สำเร็จรูปจะดีกว่าสื่อ ที่ครูพัฒนาขึ้นเอง ค. สื่อการสอนที่ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศจะ มีประสิทธิภาพมากกว่าสื่อการสอน ทั่วไป ง. สื่อการสอนที่ดีจะสามารถส่งเสริมการ เรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างมี ประสิทธิภาพ
	การนำไปใช้	17.สื่อใดในข้อต่อไปนี้ <u>ไม่ได้</u> เสริมสร้าง ทักษะในการคำนวณของผู้เรียน ก. ตาราง SUDOKU ข. ตาราง KEN KEN ค. ใบงาน การบวก จากซ้ายไปขวา ง. ใบงาน ตารางร้อยช่อง



ตารางที่ 82 ข้อสอบวัดพฤติกรรมการเรียนรู้ด้านพุทธิพิสัย (ข้อสอบแบบปรนัย 35 ข้อ) (ต่อ)

	การวิเคราะห์	<p>18. ถ้าต้องการสร้างตาราง KEN KEN ขนาด 5 x 5 ข้อใดต่อไปนี้เป็นข้อจำกัดของตารางดังกล่าว</p> <p>ก. ตารางที่สร้างขึ้นไม่สามารถใช้กับการฝึกการคูณ</p> <p>ข. ตารางที่สร้างขึ้นไม่สามารถใช้กับการฝึกการหาร</p> <p>ค. ตารางที่สร้างขึ้นไม่สามารถใช้กับการฝึกการบวก</p> <p>ง. ตารางที่สร้างขึ้นไม่สามารถใช้กับการฝึกการลบ</p>
	การประเมินค่า	<p>19. ข้อใดเป็น<u>สื่อการเรียนรู้ที่สำคัญที่สุด</u>สำหรับผู้เริ่มเรียนคณิตศาสตร์ของ กศน. ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น</p> <p>ก. ใบงาน ตารางร้อยช่อง</p> <p>ข. ใบงาน การบวกจากซ้ายไปขวา</p> <p>ค. ใบงาน การบวกกลับตัวเลข</p> <p>ง. ใบงาน สนุกกับตัวเลข</p>
	การสร้างสรร	<p>20. ข้อใดต่อไปนี้เป็นสื่อการเรียนรู้ที่แสดงให้เห็นประโยชน์ของการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ที่<u>เหมาะสมที่สุด</u>สำหรับกลุ่มผู้เรียน กศน. ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น</p> <p>ก. การใช้สื่อเรียนรู้จากคอมพิวเตอร์แสดงขั้นตอนในการวาดวงรีและองค์ประกอบที่เกี่ยวข้อง</p> <p>ข. การใช้ข้อมูลตัวเลขที่ปรากฏในข่าวเศรษฐกิจ</p> <p>ค. การใช้ข้อมูลการพยากรณ์อากาศ</p> <p>ง. การใช้ข้อมูลจากใบเสร็จรับเงิน</p>

ตารางที่ 82 ข้อสอบวัดพฤติกรรมการเรียนรู้ด้านพุทธิพิสัย (ข้อสอบแบบปรนัย 35 ข้อ) (ต่อ)

เนื้อหา	ระดับ พฤติกรรม	ข้อสอบ
5.หลักการเรียนรู้ของผู้ใหญ่เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน	ความเข้าใจ	<p>21. จากคำกล่าวที่ว่า “ ผู้ใหญ่มีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ “ ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนควรจะเป็นอย่างไร</p> <p>ก. จัดแบ่งความรับผิดชอบให้ผู้เรียนแต่ละคน เตรียมเนื้อหาการสอนเพื่อนๆ ในกลุ่ม</p> <p>ข. จัดให้ผู้เรียนได้ช่วยผู้สอนในการจัดเตรียมสื่อการสอนตามที่ผู้สอนมอบหมาย</p> <p>ค. จัดให้ผู้เรียนทำหน้าที่สนับสนุนการเรียนรู้</p> <p>ง. จัดให้ผู้สอนทำหน้าที่สนับสนุนการเรียนรู้</p>
	การนำไปใช้	<p>22.ข้อใดเป็นสิ่งที่ควรทำให้เกิดขึ้น<b>มากที่สุด</b>ในการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่</p> <p>ก. ผู้เรียนสามารถปฏิบัติตามขั้นตอนที่ระบุไว้อย่างครบถ้วน</p> <p>ข. ผู้เรียนสามารถระบุความคิดรวบยอดของเรื่องที่เรียนได้อย่างถูกต้อง</p> <p>ค. ผู้เรียนตระหนักได้ว่าได้ใช้วิธีการใดในการหาคำตอบของปัญหา</p> <p>ง. ผู้เรียนสามารถทำแบบทดสอบผ่านเกณฑ์มาตรฐาน</p>
	การวิเคราะห์	<p>23. การจัดอบรม การแปรรูปผลไม้ด้วยวิธีพื้นบ้าน วิธีการเรียนรู้แบบใดในข้อต่อไปนี้ <b>จะมีความเหมาะสมที่สุด</b></p> <p>ก. การเรียนรู้จากผู้รู้</p> <p>ข. การเรียนรู้จากประสบการณ์</p> <p>ค. การเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง</p> <p>ง. การเรียนรู้เชิงปฏิบัติการ</p>

ตารางที่ 82 ข้อสอบวัดพฤติกรรมการเรียนรู้ด้านพุทธิพิสัย (ข้อสอบแบบปรนัย 35 ข้อ) (ต่อ)

	การประเมินค่า	<p>24. ข้อใดแสดงถึงการรู้สารสนเทศ (Information Literacy)</p> <p>ก. แก้วตามีความชำนาญใช้คอมพิวเตอร์</p> <p>ข. นิตยาเลือกที่พักได้อย่างคุ้มค่าจากอินเทอร์เน็ต</p> <p>ค. สมภพใช้มือถือสมาร์ทโฟนเล่นเฟซบุ๊กได้ตลอดเวลา</p> <p>ง. พรศักดิ์เล่นเกมออนไลน์พร้อมกับเพื่อนที่อยู่คนละสถานที่</p>
	การสร้างสรร	<p>25. ข้อใดเป็น<u>สิ่งที่สำคัญที่สุด</u> ที่จะทำให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองที่ยั่งยืน</p> <p>ก. ผู้เรียนรู้จักวิธีการเรียนรู้ด้วยตนเอง</p> <p>ข. ผู้เรียนมีความสุขที่ได้เรียนรู้</p> <p>ค. ผู้เรียนเห็นความสำคัญของการเรียนรู้</p> <p>ง. ผู้เรียนเป็นผู้กำหนดการเรียนรู้</p>
6.การวิจัยในชั้นเรียน	ความเข้าใจ	<p>26.ข้อใด<u>กล่าวถูกต้อง</u>เกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน</p> <p>ก. เป็นงานวิจัยที่จะนำไปใช้อ้างอิงทางวิชาการ</p> <p>ข.เป็นงานวิจัยที่มุ่งสร้างองค์ความรู้ใหม่ๆ</p> <p>ค. เป็นงานวิจัยที่มุ่งให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม</p> <p>ง. เป็นงานวิจัยที่ใช้ข้อมูลในชั้นเรียน</p>
	การนำไปใช้	<p>27. คำถามในข้อใดที่<u>ไม่ควร</u>นำมาทำวิจัยในชั้นเรียน</p> <p>ก. สาเหตุใดที่ทำให้นักเรียนมีปัญหาในการอ่าน</p> <p>ข. นักเรียนที่อายุมากจะเรียนรู้ได้จริงจังหรือไม่</p> <p>ค. ทำอย่างไรผู้เรียนจะสนุกกับการเรียนวิชาคณิตศาสตร์</p> <p>ง. จะทำอย่างไรที่จะให้ผู้เรียนมีระเบียบวินัยในการเรียน</p>

ตารางที่ 82 ข้อสอบวัดพฤติกรรมการเรียนรู้ด้านพุทธิพิสัย (ข้อสอบแบบปรนัย 35 ข้อ) (ต่อ)

	การวิเคราะห์	<p>28. ข้อใดต่อไปนี้เป็นขั้นตอนของการวิจัยในชั้นเรียน</p> <p>ก. วางแผน , ปฏิบัติ, สะท้อนผล, สังเกต</p> <p>ข. สังเกต, วางแผน , ปฏิบัติ, สะท้อนผล</p> <p>ค. วางแผน , ปฏิบัติ, สังเกต, สะท้อนผล</p> <p>ง. วางแผน , สังเกต, ปฏิบัติ , สะท้อนผล</p>
	การประเมินค่า	<p>29. ข้อใดต่อไปนี้เป็น <u>สิ่งที่เหมือนกัน</u> ระหว่างการวิจัยในชั้นเรียนและการวิจัยเชิงวิชาการ</p> <p>ก. เป็นการแสวงหาความรู้หรือคำตอบอย่างเป็นระบบ</p> <p>ข. เป็นการใช้สถิติในการสรุปอ้างอิง</p> <p>ค. เป็นการนำข้อค้นพบที่ได้ไปใช้ในทันที</p> <p>ง. อ้างอิงทฤษฎีหรือมีผลงานวิจัยรองรับ</p>
	การสร้างสรร	<p>30 ข้อใดต่อไปนี้เป็นสิ่งที่ทำให้นักวิจัยในชั้นเรียนมีความน่าเชื่อถือ</p> <p>ก. หลักฐานการสะท้อนผล</p> <p>ข. การอ้างอิงทฤษฎี</p> <p>ค. การใช้สถิติในการสรุปอ้างอิง</p> <p>ง. การใช้กลุ่มตัวอย่างไม่ต่ำกว่า 20 คน</p>
7.การให้คำปรึกษาและการแนะแนว	ความเข้าใจ	<p>31. ข้อใด <u>ไม่ถูกต้อง</u> เกี่ยวกับการจัดทำสารสนเทศของนักศึกษา กศน.</p> <p>ก. ต้องมีคอมพิวเตอร์ในการจัดทำ</p> <p>ข. เก็บข้อมูลได้ตลอดช่วงการศึกษาของผู้เรียน</p> <p>ค. ข้อมูลสามารถดูได้เฉพาะเจ้าของข้อมูลและผู้ที่เกี่ยวข้องเท่านั้น</p> <p>ง. ปรับปรุงข้อมูลอยู่เสมอ</p>

ตารางที่ 82 ข้อสอบวัดพฤติกรรมการเรียนรู้ด้านพุทธิพิสัย (ข้อสอบแบบปรนัย 35 ข้อ) (ต่อ)

	การนำไปใช้	<p>32.ข้อใดควรทำในการให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียน</p> <p>ก. กำหนดทางเลือกหรือคำตอบให้ผู้เรียน และให้ผู้เรียนเลือกคำตอบด้วยตนเอง</p> <p>ข. หาเพื่อนๆอีกสองสามคนมาร่วมกัน ให้ความเห็น เพื่อจะได้มีคำตอบที่หลากหลายมากขึ้น</p> <p>ค. กระตุ้นให้ผู้เรียนแสดงความคิดเพื่อหาคำตอบ</p> <p>ง. ควรดำเนินการไม่เกิน 15 นาทีต่อนักเรียน 1 คน</p>
	การวิเคราะห์	<p>33.ข้อใดที่ผู้ให้คำปรึกษา<u>ไม่ควรปฏิบัติ</u>ต่อผู้รับคำปรึกษา</p> <p>ก. สอบถามข้อมูลจากผู้รับคำปรึกษา</p> <p>ข. กำหนดแนวทางที่เหมาะสมให้แก่ผู้รับคำปรึกษา</p> <p>ค. อธิบายลักษณะของทางเลือกต่างๆ ให้ผู้รับคำปรึกษา</p> <p>ง. กำหนดช่วงเวลาในการให้ปรึกษา</p>
	การประเมินค่า	<p>34. ประโยชน์ในการใช้ Coaching ในการให้คำปรึกษาและแนะแนว นักเรียน กศน. คือ ข้อใดต่อไปนี้</p> <p>ก. ทำให้นักเรียนได้รับคำตอบที่ดีที่สุด</p> <p>ข. ทำให้นักเรียนพัฒนาวิธีการหาทางเลือกให้แก่ตนเอง</p> <p>ค. ทำให้ครูดำเนินการให้คำปรึกษาได้ง่ายขึ้น</p> <p>ง. ทำให้ไม่จำเป็นต้องซักถามข้อมูลเพิ่มเติมจากนักเรียน</p>

ตารางที่ 82 ข้อสอบวัดพฤติกรรมการเรียนรู้ด้านพุทธิพิสัย (ข้อสอบแบบปรนัย 35 ข้อ) (ต่อ)

	การสร้างสรร	<p>35. ข้อใดเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมการแนะแนวการศึกษาที่ดี สำหรับนักเรียน กศน.</p> <p>ก. จัดให้นักเรียน กศน. ที่เรียนจบไปแล้วและมีประสบการณ์ในการศึกษาต่อ มาพูดคุยให้ประสบการณ์ แก่ นักเรียน ปัจจุบัน</p> <p>ข. จัดให้มีสัปดาห์การศึกษาต่อต่างประเทศ โดยมีบริษัทที่ปรึกษาการเรียนต่อต่างประเทศ มาให้คำปรึกษาแก่นักเรียน</p> <p>ค. จัดกิจกรรมให้นักเรียนไปเยี่ยมชมการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียง</p> <p>ง. จัดกิจกรรมให้นักเรียนจัดบอร์ดแสดงข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาต่อ</p>
--	-------------	---

เฉลยคำตอบ

- |        |        |        |        |        |
|--------|--------|--------|--------|--------|
| 1.) ก. | 2) ข.  | 3) ง.  | 4) ข.  | 5) ก.  |
| 6) ง.  | 7) ข   | 8) ค.  | 9) ข.  | 10) ง. |
| 11) ก. | 12) ข. | 13) ค  | 14) ก. | 15) ข. |
| 16) ง. | 17) ก. | 18) ข. | 19) ค. | 20) ข. |
| 21) ง. | 22) ค. | 23) ข. | 24) ข. | 25) ข. |
| 26) ง. | 27) ข. | 28) ค. | 29) ก. | 30) ก. |
| 31) ก. | 32) ค. | 33) ข. | 34) ข  | 35) ก  |

### ข้อสอบวัดพฤติกรรมการเรียนรู้ด้านจิตพิสัย

ในแต่ละข้อคำถาม ผู้ตอบ จะเลือก 1 ระดับ จาก 5 ระดับต่อไปนี้

ระดับ 5 หมายถึง ข้อความนั้นสอดคล้องกับสภาพที่เป็นอยู่ ในระดับ มากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง ข้อความนั้นสอดคล้องกับสภาพที่เป็นอยู่ ในระดับ มาก

ระดับ 3 หมายถึง ข้อความนั้นสอดคล้องกับสภาพที่เป็นอยู่ ในระดับ ปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง ข้อความนั้นสอดคล้องกับสภาพที่เป็นอยู่ ในระดับ น้อย

ระดับ 1 หมายถึง ข้อความนั้นสอดคล้องกับสภาพที่เป็นอยู่ ในระดับ น้อยที่สุด

ตารางที่ 83 แบบประเมินตนเองเพื่อวัดพฤติกรรมด้านจิตพิสัยจำนวน 18 ข้อ

เนื้อหา	ข้อคำถาม
1. การสร้างพัฒนา หลักสูตรสำหรับผู้เรียนที่ เป็นผู้ใหญ่	1.ข้าพเจ้ามีความเข้าใจกระบวนการพัฒนาหลักสูตรสำหรับผู้เรียนที่ เป็นผู้ใหญ่
	2.ข้าพเจ้าสามารถพัฒนาหลักสูตรสำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่
2. การออกแบบการ เรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่ เป็นผู้ใหญ่	3.ข้าพเจ้ามีความเข้าใจกระบวนการออกแบบการเรียนรู้สำหรับผู้ เรียนที่เป็นผู้ใหญ่
	4.ข้าพเจ้าสามารถออกแบบกระบวนการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่เป็น ผู้ใหญ่
3.การจัดการเรียนรู้ที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ	5.ข้าพเจ้ามีความเข้าใจการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
	6.ข้าพเจ้าสามารถเขียนแผนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
4.การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อ การจัดการเรียนรู้ เน้น การสร้างสื่อพื้นฐานเพื่อ ส่งเสริมการเรียนรู้ คณิตศาสตร์ให้แก่ผู้เรียน ที่เป็นผู้ใหญ่	7.ข้าพเจ้าสามารถเลือกสื่อนวัตกรรมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ คณิตศาสตร์ให้แก่ผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่
	8.ข้าพเจ้าสามารถสร้างสื่อนวัตกรรมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ คณิตศาสตร์ให้แก่ผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่

ตารางที่ 83 แบบประเมินตนเองเพื่อวัดพฤติกรรมด้านจิตพิสัยจำนวน 18 ข้อ (ต่อ)

5.หลักการเรียนรู้ของผู้ใหญ่เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน	9.ข้าพเจ้ามีความเข้าใจแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง
	10.ข้าพเจ้ามีความเข้าใจแนวคิดการเรียนรู้จากประสบการณ์
	11.ข้าพเจ้ามีความเข้าใจแนวคิดการรู้สารสนเทศ
	12.ข้าพเจ้าสามารถใช้แนวคิดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน
	13.ข้าพเจ้าสามารถใช้แนวคิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน
	14.ข้าพเจ้าสามารถใช้แนวคิดการรู้สารสนเทศส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน
6.การวิจัยในชั้นเรียน	15.ข้าพเจ้าเข้าใจกระบวนการวิจัยในชั้นเรียน
	16.ข้าพเจ้าสามารถทำวิจัยในชั้นเรียน
7.การให้คำปรึกษาและการแนะแนว	17.ข้าพเจ้าสามารถใช้วิธีการ Coaching ในการให้คำปรึกษา
	18.ข้าพเจ้าสามารถใช้วิธีการ Coaching ในการแนะแนว



### ข้อสอบวัดพฤติกรรมการเรียนรู้ด้านทักษะพิสัย

ในแต่ละข้อคำถาม ผู้ตอบ จะเลือก 1 ระดับ จาก 5 ระดับต่อไปนี้

ระดับ 5 หมายถึง ข้อความนั้นสอดคล้องกับสภาพที่เป็นอยู่ ในระดับ มากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง ข้อความนั้นสอดคล้องกับสภาพที่เป็นอยู่ ในระดับ มาก

ระดับ 3 หมายถึง ข้อความนั้นสอดคล้องกับสภาพที่เป็นอยู่ ในระดับ ปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง ข้อความนั้นสอดคล้องกับสภาพที่เป็นอยู่ ในระดับ น้อย

ระดับ 1 หมายถึง ข้อความนั้นสอดคล้องกับสภาพที่เป็นอยู่ ในระดับ น้อยที่สุด

ตารางที่ 84 แบบประเมินตนเองเพื่อวัดพฤติกรรมด้านทักษะพิสัยจำนวน 12 ข้อ

เนื้อหา	ข้อคำถาม
1. การสร้างพัฒนา หลักสูตรสำหรับผู้เรียนที่ เป็นผู้ใหญ่	1.ข้าพเจ้าพัฒนาหลักสูตรสำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่
2. การออกแบบการ เรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่ เป็นผู้ใหญ่	2.ข้าพเจ้าออกแบบการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่
3.การจัดการเรียนรู้ที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ	3.ข้าพเจ้าจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
	4.ข้าพเจ้าเขียนแผนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
4.การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อ การจัดการเรียนรู้ เน้น การสร้างสื่อพื้นฐานเพื่อ ส่งเสริมการเรียนรู้ คณิตศาสตร์ให้แก่ผู้เรียน ที่เป็นผู้ใหญ่	5.ข้าพเจ้าใช้เลือกสื่อนวัตกรรมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ให้แก่ผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่
	6.ข้าพเจ้าสร้างสื่อนวัตกรรมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ให้แก่ผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่
5.หลักการเรียนรู้ของ ผู้ใหญ่เพื่อส่งเสริมการ เรียนรู้ของผู้เรียน	7.ข้าพเจ้าใช้แนวทางการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองส่งเสริมการเรียนรู้ ของผู้เรียน
	8.ข้าพเจ้าใช้แนวทางการเรียนรู้จากประสบการณ์ส่งเสริมการเรียนรู้ ของผู้เรียน

ตารางที่ 84 แบบประเมินตนเองเพื่อวัดพฤติกรรมด้านทักษะพิสัยจำนวน 12 ข้อ (ต่อ)

เนื้อหา	ข้อคำถาม
	9.ข้าพเจ้าใช้แนวทางการรู้สารสนเทศส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน
6.การวิจัยในชั้นเรียน	10.ข้าพเจ้าทำวิจัยในชั้นเรียน
7.การให้คำปรึกษาและการแนะแนว	11.ข้าพเจ้าใช้วิธีการ Coaching ในการให้คำปรึกษา
	12.ข้าพเจ้าใช้วิธีการ Coaching ในการแนะแนว

**ภาคผนวก ข**  
**รายชื่อผู้เข้าร่วมสัมมนา**

1. นายวรวิทย์ กิตติคุณศิริ

ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด  
เพชรบุรี

2. น.ส.สำราญ นาคทอง

ครู คศ.3 งานการศึกษาขั้นพื้นฐานและกำกับดูแลการพัฒนาครู กศน.ตำบลสำนักงาน  
ส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดเพชรบุรี.

3. นางวรภา ทองมา

ครู กศน.ตำบล สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด  
เพชรบุรี.

4. น.ส.อมรา ทับทิม

ครู กศน.ตำบล สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด  
เพชรบุรี.

5. นางไพรัตน์ โกศจรรย์ดิวงษ์

ครู กศน.ตำบล สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด  
เพชรบุรี.

6. นางเบญจมาศ จันทร์นาค

ครู กศน.ตำบล สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด  
เพชรบุรี.

7. น.ส.อรรธยา หล้าบุญ

ครู กศน.ตำบล สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด  
เพชรบุรี.

8. น.ส.ธนาธิป บุตรเพชร

ครู กศน.ตำบล สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด  
เพชรบุรี.

## 9.นางพรรณนิภา สุจริตจิต

ครู ทัศน.ตำบล สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด  
เพชรบุรี.

## 10.นายเฉลิมพล มณีทิพย์

ครู ทัศน.ตำบล สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด  
เพชรบุรี.

## 11.นายวรเชษฐ รมจันทร์อินทร์

ครู ทัศน.ตำบล สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด  
เพชรบุรี.

## 12.นางปาริชาติ พวงมณี

ครู ทัศน.ตำบล สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด  
เพชรบุรี.

ภาคผนวก ซ  
รูปภาพการฝึกอบรม

รูปภาพที่ 1 การอบรมกลุ่มควบคุม



รูปภาพที่ 2 กลุ่มทดลอง



## ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นายขจรศักดิ์ สังข์เจริญ เกิดวันที่ 7 มิถุนายน 2507 ที่กรุงเทพมหานคร เข้าเรียนระดับประถมต้นที่โรงเรียนวัดจันทน์สโมสร สอบเทียบระดับประถมปลาย พ.ศ. 2524 สอบเทียบระดับมัธยมต้น พ.ศ. 2525 เข้าเรียนในระดับมัธยมปลายสาขาวิทยาศาสตร์ที่โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัยเป็นเวลา 2 ปี (สวนกุหลาบรุ่นที่ 103) และสอบเทียบมัธยมปลาย พ.ศ. 2526 จบการศึกษาระดับปริญญาตรีในสาขาสถิติศาสตร์บัณฑิต จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปี พ.ศ. 2533 จบการศึกษาระดับปริญญาโทในสาขา วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (เทคโนโลยีสารสนเทศในทางธุรกิจ) จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปี พ.ศ. 2538 เข้าศึกษาต่อในระดับดุษฎีบัณฑิตสาขาการศึกษานอกระบบโรงเรียน (ภาคนอกเวลาราชการ) คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ.2550

นายขจรศักดิ์ สังข์เจริญ มีประสบการณ์การทำงาน 7 ปี ด้าน นักพัฒนาโปรแกรม นักพัฒนาระบบงานคอมพิวเตอร์ และผู้จัดการส่วนงานคอมพิวเตอร์ บริษัท เงินทุนหลักทรัพย์ตะวันออกฟานแน้นซ์ (1991) จำกัด จากนั้นเข้าทำงานในบริษัท ออราเคิล คอร์ปอเรชั่น ประเทศไทย จำกัด ในตำแหน่ง Senior Trainer เป็นเวลา 1 ปี ตำแหน่ง Education Operation Manager เป็น 4 ปี และตำแหน่ง Education Country Director เป็นเวลา 6 ปี ปัจจุบันทำงานเป็นนักฝึกอบรมและที่ปรึกษาอิสระ ให้แก่หน่วยงานรัฐและเอกชน มีประสบการณ์ด้านการสอนและการจัดอบรมมากกว่า 20 ปี ให้แก่ หน่วยงานรัฐ เอกชนและมหาวิทยาลัยหลายแห่ง